

ISAAC ASIMOV

ΕΓΩ, ΤΟ ΡΟΜΠΟΤ

Τίτλος πρωτοτύπου
ISAAC ASIMOV: I. ROBOT
© ΚΑΚΤΟΣ 1976
Για την ελληνική γλώσσα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ Ι. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.

Ισαακ Ασιμωφ Εγώ, το ρομποτ

Μετάφραση
Δ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΝΟΜΟΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΡΟΜΠΟΤ

1. Δέν επιτρέπεται στο Ρομπότ νά δλάπτη τόν ἄνθρωπο ἢ μέ τήν ἀδράνειά του ν' ἀφήσῃ νά πάθῃ κακό.
2. Τό Ρομπότ πρέπει νά ὑπακούῃ στίς διαταγές πού λαμβάνει ἀπό τόν ἄνθρωπο, ἐκτός ἐάν οἱ διαταγές αὐτές ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τόν Πρῶτο Νόμο.
3. Τό Ρομπότ πρέπει νά προστατεύῃ τήν ὑπαρξή του, ἐφ' ὅσον ἡ φροντίδα αὐτή δέν συγκρούεται μέ τόν Πρῶτο καί Δεύτερο Νόμο.

Ἐγχειρίδιον Ρομποτικῆς 56ῃ ἐκδόσει 2058 μ.Χ.

Εἰσαγωγή

Ἐρριζα μιὰ ματιά στίς σημειώσεις μου καί πάλι δέν μοῦ ἤρεσαν. Εἶχα ξοδέψῃ τρεῖς μέρες στ' Ἀμερικανικά Ρομπότ καί θά ἦταν τὸ ἴδιο ἂν εἶχα μείνει σπίτι μου καί εἶχα συμβουλευθῇ τὴν Τελοურიκὴ Ἐγκυκλοπαίδεια.

Οἱ σημειώσεις μου ἔλεγαν ὅτι ἡ Σούζαν Κάλβιν εἶχε γεννηθῇ τὸ 1982. δηλ. ἦταν τώρα εβδομήντα πέντε χρονῶν. Ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἤξερε αὐτό. Καί κατὰ σύμπτωση, ἡ Ἀνώνυμος Ἑταιρεία Ρομπότ καί μηχανικῶν ἀνθρώπων τῶν Η.Π.Α. ἦταν ἐπίσης ἐβδομήντα πέντε χρονῶν, ἐφ' ὅσον τὸν χρόνο πού γεννήθηκε ἡ Δρ. Κάλβιν ὁ Ἀῶρενς Ρόμπερτσον, εἶχε πάρει τὴν πρώτη ἀδεια ιδρύσεως γιὰ τὴν ἑταιρεία πού ἔγινε τελικὰ ὁ πῶ παράξενος βιομηχανικὸς γίγας στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία, καί αὐτὸ ἐπίσης ἦταν γνωστὸ σ' ὅλους.

Σὲ ἡλικίας 20 χρονῶν ἡ Σούζαν Κάλβιν φοιτοῦσε σ' ἐκεῖνο τὸ σεμινάριο τῶν Ψυχο-Μαθηματικῶν στὸ ὁποῖο ὁ Δρ. Ἀλφρεντ Λάνινγκ τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ ἐπέδειξε τὸ πρῶτο ὁμιλοῦν κινούμενο Ρομπότ. Ἦταν ἓνα μεγάλο ἀδέξιο καί ἄσχημο Ρομπότ πού μύριζε μηχανόλαδο καί ἦταν προσωρισμένο γιὰ τὰ ὄρυχεῖα πού σχεδιαζόνταν νὰ γίνουν στὸ Ἑρμῆ. Ἀλλὰ μπορούσε νὰ μιλήσῃ κατανοητά...

Ἡ Σούζαν δέν εἶπε τίποτα στὸ σεμινάριο αὐτὸ οὔτε ἔλαβε μέρος στὴν συζήτηση πού ἐπακολούθησε. Ἦταν ἓνα ψυχρὸ κορίτσι ἀπλὸ καί ἄχρωμο πού προστάτευε τὸν ἑαυτὸ της ἀπὸ ἓναν κόσμο πού ἀντιπαθούσε πίσω ἀπὸ μιὰ ἀνέκφραστη μάσκα καί μέ μιὰ διανοητικὴ ὑπερτροφία. Ἀλλὰ καθὼς παρατηροῦσε καί ἀκούγε, αἰσθάνθηκε μέσα της τὰ πρῶτα σκιρτήματα ἐνὸς ψυχροῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Πῆρε τὸ πτυχίο της ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κολούμπια τὸ 2003 καί ἔκανε μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὴν Κυβερνητικὴ.

Ὅσα εἶχαν ἐπιτευχθῇ στὸ τομέα τῶν ὑπολογιστικῶν μηχανῶν γύρω στὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνος, εἶχαν ἀνατραπεῖ μέ τὴν ἐφεύρεση τοῦ «Ποζιτρονικοῦ ἐγκεφάλου» ἀπὸ τὸν Ρόμπερτσον. Τὰ μίλια τῶν ἐνισχυτῶν καί τῶν φωτοκυττάρων ἀντικατεστάθησαν ἀπὸ τὴν πο-

ρσώδη σφαίρα από πλατινοειδίδια που είχε περίπου τὸ μέγεος ἑνὸς θ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου.

Ἡ Σούζαν ἔμαθε νὰ ὑπολογίζῃ τὰ σταθερὰ σημεῖα πού χρει- αζόνταν γιὰ νὰ προσδιοριστοῦν οἱ πιθανές μεταβλητές μέσα στὸν «ποζιτρονικὸν ἐγκέφαλον» νὰ κάνῃ γραφικὲς κατασκευές «ἐγκεφάλων» ἔτσι ὥστε νὰ μποροῦν νὰ προβλεφθοῦν μὲ ἀκρίβεια οἱ ἀντιδράσεις τους σὲ δεδομένους ἐρεθισμούς.

Τὸ 2008 ἔγινε διδάκτωρ καὶ ἀνέλαβε ὑπηρεσία στὰ Ἀμερικα- νικά Ρομπότ ὡς «Ρομποτοψυχολόγος» γιὰ νὰ γίνῃ τελικὰ ὁ πρῶτος μεγάλος ἀντιπρόσωπος μιᾶς νέας ἐπιστήμης. Ὁ Λῶρενς Ρόμπερτσον ἦταν ἀκόμη πρόεδρος τῆς ἐταιρείας, ἐνῷ ὁ Ἀλφρεντ Λάνινγκ εἶχε γίνῃ διευθυντὴς ἐρευνῶν.

Ἐπὶ πενήντα χρόνια ἡ Σούζαν παρατηροῦσε τὴν κατεῦθυνση τῆς ἀνθρώπινης προόδου ν' ἀλλάζῃ καὶ νὰ προχωρῇ μὲ ἄλματα...

Τώρα ἡ Σούζαν ἀποχωροῦσε ἀπὸ τὴν ἐνεργὴ ὑπηρεσία — ὅσο θὰ ἦταν δυνατό ν' ἀποχωρήσῃ—. Τουλάχιστον θὰ ἐπέτρεπε σὲ κάποιον ἄλλον νὰ βάλῃ τ' ὄνομά του στὴν πόρτα τοῦ γραφείου της.

Αὐτὰ ἦταν μὲ λίγα λόγια ὅτι ἤξερα. Εἶχα ἓνα κατάλογο τῶν δημοσιευμένων ἔργων της, τῶν διπλωμάτων εὐρεσιτεχνίας, πού εἶχαν ἐκδοθῇ στὸ ὄνομά της, εἶχα τὶς λεπτομερεῖς χρονολογίες τῶν προαγω- γῶν της. Μὲ δύο λόγια εἶχα τὴν ἐπιστημονικὴ ζωὴ της σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες της.

Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἦταν ἐκεῖνο πού ἤθελα.

Χρειαζόμουν πολλὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ γιὰ τὴν σειρὰ τῶν ρεπορτάζ γιὰ τὸ διαπλανητικὸ τύπο. Πολλὰ περισσότερα.

Τῆς τὸ εἶπα.

«Δρ. Κάλβιν» εἶπα, ὅσο πιὸ πειστικὰ μπορούσα, «στὰ μάτια τοῦ κοινοῦ ἔσεῖς καὶ τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ εἶστε ἓνα καὶ τὸ αὐτό. Ἡ ἀποχώρησή σας θὰ σημάνῃ τὸ τέλος μιᾶς ἐποχῆς»...

«Θέλεις τὴν προσωπικὴ πλευρὰ τῆς Ἱστορίας;» Δὲν μοῦ χαμογέ- λασε. Δὲν νομίζω ὅτι χαμογελᾷ ποτέ... Ἀλλὰ τὰ μάτια της ἦταν δια- περαστικά, ὅχι ὅμως θυμωμένα. Αἰσθάνθηκα τὸ βλέμμα της νὰ μὲ διαπερνᾷ καὶ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ πίσω μέρος τοῦ κεφαλιοῦ μου καὶ ἤξερα ὅτι ἤμουν σὰν διαφανὴς γιὰ αὐτήν. Ὁ καθένας ἦταν.

Ἀλλὰ τῆς εἶπα «Σωστά».

«Ἡ προσωπικὴ πλευρὰ τῆς Ἱστορίας τῶν ρομπότ; Εἶναι ἀντιφα- τικό».

«Ὁχι δόκτωρ τῆς δικῆς σας Ἱστορίας».

«Ὁμως ἔχουν πῆ ὅτι εἰμαι κι' ἐγὼ ἓνα ρομπότ. Σίγουρα θὰ σᾶς ἔχουν πῆ ὅτι δὲν εἰμαι ἄνθρωπος».

Μοῦ τὸ εἶπαν πῆ ἀλλὰ δὲν ἦταν καιρὸς νὰ τὸ πῶ.

Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά της. Δὲν ἦταν ψηλὴ καὶ φαινόταν ἀσθενική. Τὴν ἀκολούθησα στὸ παράθυρο καὶ κοιτάξαμε ἔξω.

Τὰ γραφεῖα καὶ τὰ ἐργοστάσια τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ ἀπο- τελούσαν μιὰ μικρὴ πόλη, ὀργανωμένη καὶ τακτικὴ. Ξαπλωνόταν μπροστὰ μας σὰν μιὰ ἐναέρια φωτογραφία.

«Ὅταν ἦλθα γιὰ πρώτη φορὰ ἐδῶ» εἶπε «εἶχα ἓνα μικρὸ δωμάτιο σ' ἓνα κτίριο πού βρισκόταν ἐκεῖ περίπου πού εἶναι τώρα ὁ Πυροσβε- στικὸς σταθμός», μοῦ ἔδειξε, «Κατεδαφίστηκε πρὶν γεννηθῆς. Μοιρα- ζόμεν τὸ δωμάτιο μὲ τρεῖς ἄλλους. Εἶχα γιὰ δικό μου μισὸ γραφεῖο. Ὅλα τὰ ρομπότ τὰ κατασκευάζαμε σ' ἓνα κτίριο. Παραγωγή, τρεῖς τὴν ἐβδομάδα—. Καὶ τώρα δὲς μας».

«Πενήντα Χρόνια» έκανα τήν τετριμμένη παρατήρηση, «είναι πολλά».

«Όχι όταν τά βλέπεις αναδρομικά», είπε «Άπορείς πώς εξαφάνιστηκαν τόσο γρήγορα».

Ξαναγύρισε στο γραφείο της και κάθισε. Κατά κάποιο τρόπο δεν χρειαζόταν ν' αλλάξει έκφραση για νά φανή λυπημένη.

«Πόσο χρονών είσαι;» θέλησε νά μάθω.

«Τριάντα δύο» τής είπα.

«Τότε δεν θυμάσαι πώς ήταν ό κόσμος χωρίς τά ρομπότ. Έπληρχε μιá εποχή πού ή ανθρωπότητα αντιμετώπιζε τó σύμπαν μόνη της και χωρίς κανένα φίλο. Τώρα ό άνθρωπος έχει πλάσματα νά τόν βοηθήσουν πλάσματα πιδ δυνάτá άπ' αυτόν, πιδ πιστά, πιδ χρήσιμα και άπόλυτα άφοσιωμένα σ' αυτόν. Η ανθρωπότητα δεν είναι πιά μόνη. Τό σκέφτηκες ποτέ τó ζήτημα άπό τήν άποψη αυτή;».

«Πολύ φοβάμαι πώς όχι. Μπορώ ν' άναφέρω τά λόγια σας;».

«Μπορείς. Για σένα ένα ρομπότ είναι ένα ρομπότ. Γρανάζι, και μέταλλο, ηλεκτρισμός και ποζιτρόνια. Νοūs και σίδερο! Άνθρωπινο κατασκευάσμα! Καί, εάν είναι άνάγκη, κάτι πού ό άνθρωπος μπορεί νά καταστρέψω. Άλλά δεν έχεις δουλέψει μαζί τους και έτσι δεν τά ξέρεις. Είναι μιá γενιά πιδ καθαρή και πιδ καλή άπό μās.»

Προσπάθησα νά τήν παρακινήσω έλαφρά με λόγια. «Θά θέλαμε ν' άκούσουμε λίγα άπό τά πράγματα πού θά μπορούσατε νά μās πήτε. νά μάθουμε τίς άπόψεις σας, γύρω άπ' τά Ρομπότ».

Δεν ήταν άνάγκη νά τήν παρακινήσω. Δεν με άκουγε αλλά άκούλουθσε τή σωστή κατεύθυνση.

«Θά έπρεπε νά τó ήξεραν άπό τήν άρχή. Τότε πουλούσαμε ρομπότ για νά χρησιμοποιηθοún στην Γή, ακόμα και πριν άπό τήν εποχή μου. Φυσικά ήταν τότε πού τά ρομπότ δεν μιλούσαν. Κατόπιν τά ρομπότ άρχισαν νά γίνονται πιδ ανθρώπινα και τότε άρχισε ή αντίδραση. Οί εργατικές ενώσεις, βέβαια, αντιδρούσαν όπως ήταν φυσικό στο συναγωνισμό τών ρομπότ για τίς δουλειές πού έκαναν οί άνθρωποι και διάφορες θρησκευτικές όργανώσεις είχαν τίς έχθρικές προλήψεις τους. Όλα αυτά ήταν βέβαια γελοία και άσκοπα. Και όμως ύπάρχαν».

«Όλα αυτά τά έγραφα στο μαγνητόφωνο τσέπης πού είχα και προσπαθούσα νά μην άντιληφθώ τίς κινήσεις τών δακτύλων τού χεριού μου. Με λίγη έξάσκηση φθάνει κανείς στο σημείο νά μωρη νά κάνη άκριβή έγγραφη χωρίς νά βγάλη τó μικρό μηχάνημα άπό τήν τσέπη του.»

«Άς πάρουμε τήν περίπτωση τού Ρόμπυ, είπε. «Δεν τόν γνώρισα ποτέ. Τόν διέλυσαν ένα χρόνο πριν πιάσω δουλειά στην εταιρεία. Ήταν άπελπιστικά παλιός. Άλλά είδα τó μικρό κοριτσάκι στο μουσείο».

Σταμάτησε αλλά εγώ δεν είπα τίποτε. Άφησε νά βουρκώσουν τά μάτια της και τó μυαλό της νά ταξιδεύη στο παρελθόν. Είχε τόσα πολλά χρόνια νά ξαναθυμηθώ.

«Άκουσα γι' αυτόν άργότερα και όταν μās άποκαλούσαν βλάσφημους και δημιουργούς δαιμόνων, πάντα τόν σκεπτόμουν. Ό Ρόμπυ ήταν ένα βουβό Ρομπότ. Δεν μπορούσε νά μιλήσω. Είχε κατασκευασθώ και πουληθώ τó 1996. Αυτό έγινε πριν άπό τήν εποχή τής άκρας εξειδικεύσεως και γι' αυτό τόν πούλησαν για γκουβερνάντα».

«Γιá τί;»

«Γιá γκουβερνάντα».

‘Ο Ρόμπυ

Τ «Ένενηνταοχτώ, ένενηνταενιά, εκατό». ‘Η Γκλόρια τράβηξε τὸ παχουλὸ μπρατσάκι της, ἀπ’ τὰ μάτια της καὶ στάθηκε μιὰ στιγμή, σουφρώνοντας τὴ μύτη κι’ ἀνοιγοκλείνοντας τὰ μάτια της, γιὰ νὰ συνηθίσῃ τὸ δυνατό φῶς. Ἐπειτα, προσπαθώντας νὰ κοιτάξῃ πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις συγχρόνως, τραβήχτηκε δισταχτικὰ μερικὰ βήματα, ἀπ’ τὸ δέντρο, ποὺ ἦταν ἀκουμπισμένη.

Τέντωσε τὸ λαιμὸ της ἐρευνώντας μιὰ συστάδα θάμνων πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ μετὰ προχώρησε λίγο ἀκόμα γιὰ νὰ δῇ καλύτερα μέσα στὴ σκοτεινὴ φυλλωσιά. Ἦταν ἀπόλυτῃ ἡσυχία κι’ ἀκουγότανε μονάχα τὸ ἀδιάκοπο ζουζούνησμα τῶν ἐντόμων καὶ τὸ ἀραιὸ κελάιδισμα κάποιου πουλιοῦ ποὺ ἀψηφούσε τὸν καυτὸ μεσημέριατικο ἥλιο.

‘Η Γκλόρια κατσούφιασε, «Εἶμαι σίγουρη πὼς πῆγε μέσ’ στὸ σπίτι, καὶ τοῦχω πεῖ χίλιες φορὲς πὼς αὐτὸ εἶναι ζαβολιά».

Μὲ τὰ χειλάκια της σφιγμένα καὶ κατσουφιασμένο τὸ μουτράκι της, προχώρησε ἀποφασιστικὰ πρὸς τὸ διώροφο σπίτι, στὸ βάθος τοῦ κήπου.

Ἄργησε πολὺ ν’ ἀκούσῃ τὸ θόρυβο ἀπ’ τὸ βιαστικὸ ἀνασήκωμα καὶ τὸ χαρακτηριστικὸ ρυθμικὸ γδοῦπο τῶν μεταλλικῶν πελμάτων τοῦ Ρόμπυ ποὺ ἀκολούθησε. Γύρισε ἀπὸτομα καὶ εἶδε τὸν σύντροφό της νὰ βγαίνει ἀπ’ τὴν κρυψώνα του καὶ θριαμβευτικὰ νὰ κατευθύνεται ὀλοταχῶς πρὸς τὴ «μάννα».

‘Η Γκλόρια τσίριξε θυμωμένα. «Περίμενε, Ρόμπυ! Αὐτὸ εἶναι ζαβολιά, Ρόμπυ! Ὑποσχέθηκες νὰ μὴν τρέξῃς προτοῦ σὲ βρῶ». Μὲ τὰ μικρά της πόδια, ἦταν ἀδύνατο νὰ συναγωνιστῇ τὶς γιγάντιες δρασκελιές τοῦ Ρόμπυ. Τότε, δέκα μέτρα πρὶν ἀπ’ τὸ τέρμα, ὁ Ρόμπυ ἔκοψε τὸ βῆμα του σχεδὸν σὲ σημειωτόν, καὶ ἡ Γκλόρια, τρέχοντας ἀπεγνωσμένα, τὸν προσπέρασε κι’ ἔφτασε πρώτη στὴ «μάννα».

Γεμάτῃ χαρὰ, ἔστρεψε πρὸς τὸν πιστό της Ρόμπυ, καὶ μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀχαριστία τὸν ἀντάμειψε γιὰ τὴ θυσία του, πειράζοντάς τον σκληρὰ γιὰ τὴν ἀνικανότητά του στὸ τρέξιμο.

«Ὁ Ρόμπυ δὲν μπορεῖ νὰ τρέξῃ», φώναξε μ’ ὅλη τὴ δύναμη τῆς παιδικῆς της φωνούλας. «Πάντα τὸν νικάω, πάντα τὸν νικάω». Ἐπαναλάμβανε τραγουδιστὰ τὶς λέξεις.

Ὁ Ρόμπυ, δὲν ἀπάντησε, φυσικά, μὲ λέξεις. Ἀντίθετα, ἔκανε πὼς τρέχει, ὀπισθοχωρώντας λίγο ὡς πού ἡ Γκλόρια βάλθηκε νὰ τὸν κυνηγή, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ τὸν πιάσῃ, καθὼς τῆς ξέφευγε συνεχῶς, ἀναγκάζοντάς την νὰ τρέξη γύρω - γύρω, μὲ τὰ χέρια τῆς νὰ χτυπάνε τὸν ἀέρα.

«Ρόμπυ, τσίριξε, «σταμάτα!». Καὶ τὸ γέλιο βγήκε ἀ- θέλητα μαζί μὲ τὴ λαχανιασμένη τῆς ἀνάσα.

Τότε γύρισε ἀπότομα, τὴ σήκωσε ψηλὰ κι' ἄρχισε νὰ τὴ στριφογυρίσῃ τόσο γρήγορα ὥσπου ὁ κόσμος, γιὰ τὴ Γκλόρια, ἔγινε ἓνα γαλάζιο φόντο ἀπὸ πάνω κι' ἀπὸ κάτω μιὰ πράσινη μάζα ἀπὸ δέντρα. Μετὰ δρέθηκε πάλι καθισμένη στὸ γρασίδι γέροντας πάνω στὸ πόδι τοῦ Ρόμπυ καὶ κρατώντας ἀκόμα ἓνα σκληρὸ μεταλλικὸ δάχτυλο.

Ἔπειτ' ἀπὸ λίγο, ξαναδρῆκε τὴν κανονικὴ ἀναπνοή τῆς. Ἔσιαξε τ' ἀνακατωμένα μαλλιά τῆς μὲ μιὰ κίνηση πού εἶχε ἀντιγράψῃ ἀπ' τὴ μητέρα τῆς καὶ στριφογύρισε νὰ δῇ ἂν εἶχε σκιστῇ τὸ φόρεμά τῆς.

Χτύπησε μὲ τὸ χέρι τῆς τὸ κορμὶ τοῦ Ρόμπυ, «Κακὸ παιδί! θὰ σὲ δεῖρω!»

Καὶ ὁ Ρόμπυ κουλουριάστηκε κρύβοντας τὸ πρόσωπο μέσ' στὰ χέρια του, ἔτσι πού τὴν ἀνάγκασε νὰ προσθέσῃ, «Ὁχι, ὄχι, Ρόμπυ. Δὲ θὰ σὲ δεῖρω. Τώρα ὅμως εἶναι ἡ σειρὰ σου νὰ φυλάξῃς, γιατί ἔχεις μεγαλύτερα πόδια καὶ μοῦ ὑποσχέθηκες νὰ μὴν τρέξῃς πρὶν σὲ βρῶ».

Ὁ Ρόμπυ ἔγνεψε καταφατικὰ μὲ τὸ κεφάλι του — ἓνα μικρὸ παραλληλεπίπεδο μὲ στρογγυλεμένες ἄκρες καὶ γωνίες πού συνδέονταν μ' ἓνα εὐλύγιστο ἔλασμα μὲ ἓνα παρόμοιο, ἀλλὰ πολὺ μεγαλύτερο παραλληλεπίπεδο πού ἀποτελοῦσε τὸ κύριο σῶμα — καὶ ὑπάκουα γύρισε πρὸς τὸ δέντρο. Μιὰ λεπτὴ μεταλλικὴ μεμβράνη κατέθηκε μπρὸς ἀπὸ τὰ φωτεινὰ μάτια του καὶ μέσ' ἀπ' τὸ σῶμα του ἄρχισε ν' ἀκούγεται ἓνας σταθερὸς ρυθμικὸς ἦχος.

«Μὴν κρυφοκοιτάζῃς καὶ μὴν κλέψῃς στὸ μέτρημα», προειδοποίησε ἡ Γκλόρια κι' ἔτρεξε νὰ κρυφτῇ.

Μὲ ἀκρίβεια ρολογιοῦ, τὰ δευτερόλεπτα μετρήθηκαν, καὶ στὸ ἑκατοστό, τὰ βλέφαρα σηκώθηκαν, καὶ τὰ κόκκινα φωτεινὰ μάτια τοῦ Ρόμπυ ἄρχισαν νὰ ἐρευνοῦν τὴν περιοχὴ. Γιὰ μιὰ στιγμὴ σταμάτησαν σ' ἓνα κομμάτι πολὺχρωμο ὕφασμα πού ἐξείχε πίσω ἀπὸ ἓνα θράχιο. Προχώρησε λίγα δῆματα γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἦταν ἡ Γκλόρια πού εἶχε κρυφτῇ πίσω ἀπ' τὸ θράχιο.

Προσεχτικά, μένοντας πάντα ἀνάμεσα στὴ Γκλόρια καὶ στὴ «μάννα», προχώρησε πρὸς τὴν κρυφώνα, καὶ ὅταν πιά ἡ Γκλόρια φάνηκε καθαρὰ ὥστε νὰ μὴ μπορεῖ νὰ ἰσχυριστῇ ὅτι δὲν τὴν εἶχε δεῖ, ἄπλωσε τὸ ἓνα χέρι πρὸς τὸ μέρος τῆς, ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο χτύπαγε τὸ πόδι του κάνοντας ἓνα κουδουνιστὸ ἦχο. Ἡ Γκλόρια ξεπρόβαλλε κατσοφιασμένη.

«Κρυφοκοίταζες!» ξεφώνισε πεισματάρικα. «΄Ασε, πού βαρέθηκα πιά νά παίζω κρυφτό. Θέλω νά μέ πάρης καβάλλα».

Ο Ρόμπυ, όμως είχε προσβληθῇ ἀπ' τήν ἄδικη κατηγορία, γι' αὐτό κάθησε κάτω μέ προσοχή καί κούνησε ἀρνητικά τὸ κεφάλι του.

Ἡ Γκλόρια κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νά τὸν καλοπιάσῃ. «Ἐλα, Ρόμπυ. Ἀστεία τόλεγα πὼς κρυφοκοίταζες. Ἐλα πάρε με καβάλλα».

Ο Ρόμπυ ὅμως δὲν ἦταν ἀπ' αὐτοὺς πού ἐξευμενίζονταν εὐκολα. Κοίταξε μέ πείσμα τὸν οὐρανὸ καί κουνούσε τὸ κεφάλι του πιὸ ἐντονα.

«Σὲ παρακαλῶ, Ρόμπυ, πάρε με καβάλλα, σὲ παρακαλῶ». Ἀγκάλιασε τὸ λαιμὸ του μέ τὰ τρυφερά χεράκια της καί τὸν ἔσφιξε. Ἐπειτα, ἀλλάζοντας ξαφνικὰ διάθεση ἀποτραβήχτηκε. «Ἄν δὲ μέ πάρης, θά βάλω τὰ κλάματα». Καί σούφρωσε τὰ χειλάκια της ἑτοιμῇ νά πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλή της.

Ἀσυγκίνητος, ὁ Ρόμπυ, δὲν ἔδωσε καμμιά σημασία στὴν ἀπειλή της, καί κούνησε γιὰ τρίτη φορὰ τὸ κεφάλι του. Τότε ἡ Γκλόρια ἀναγκάστηκε νά βάλῃ σ' ἐνέργεια τὰ μεγάλα μέσα.

«Ἄν δὲ μέ πάρης», φώναξε πεισματάρικα, «δὲ θά σοὺ πῶ ἄλλα παραμύθια πιά, οὔτε ἓνα!»

Ο Ρόμπυ, ὑποχώρησε ἀμέσως καί χωρὶς ὄρους μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ τελεσίγραφο, γνέφοντας καταφατικὰ μέ τὸ κεφάλι του, τόσο δυνατὰ πού τὸ ἔλασμα τοῦ λαιμοῦ του ἄρχισε νά τρίζῃ. Μὲ προσοχή, σήκωσε τὸ κοριτσάκι καί τὸ δάλε ἐπάνω στοὺς φαρδεῖς ἐπίπεδους ὤμους του. Τὰ δάκρυα τῆς Γκλόρια ἐξαφανίστηκαν ἀμέσως καί ξεφώνισε ἀπὸ χαρά. Ἡ μεταλλικὴ ἐπιδερμίδα τοῦ Ρόμπυ πού διατηροῦσε μιὰ σταθερὴ θερμοκρασία 18⁰ χάρις στὰ ἐσωτερικὰ πηνία ὑψηλῆς τάσεως, τὴν ἔκανε νά αἰσθάνεται πολὺ εὐχάριστα καί ὁμορφος ἤχος πού ἔκαναν τὰ τακούνια της καθὼς χτυποῦσαν ρυθμικὰ πάνω στὸ στῆθος του τὴν ἐνθουσίαζε.

«Εἶσαι ἀεροπλάνο, Ρόμπυ, εἶσαι ἓνα μεγάλο ἀσημένιο ἀεροπλάνο. Ἄνοιξε τὰ χέρια σου — ἔτσι πρέπει, Ρόμπυ, ἀφοῦ εἶσαι ἀεροπλάνο».

Τὸ ἐπιχείρημα ἦταν λογικό. Τὰ χέρια τοῦ Ρόμπυ ἦταν τὰ φτερά πού ἔσκιζαν τὸν ἀέρα κι' ὁ ἴδιος ἦταν τὸ ἀεροπλάνο. Ἡ Γκλόρια ἔστριψε τὸ κεφάλι τοῦ ρομπότ καί ἔγειρε πρὸς τὰ δεξιά. Αὐτὸς γύρισε ἀπότομα. Ἡ Γκλόρια ἐφωδίασε τὸ ἀεροπλάνο μέ μιὰ μηχανὴ πού ἔκανε «μπρρρ...» καί μέ ὅπλα πού ἔκαναν «μπάμ, μπάμ, καί κχχχ...». Τοὺς κυνηγοῦσαν καταδιωκτικὰ τοῦ ἐχθροῦ καί τὰ πολυβόλα τοῦ ἀεροπλάνου ἄρχισαν τὸ τραγούδι τους. Τὰ καταδιωκτικὰ τοῦ ἐχθροῦ ἔπεφταν σὰ μύιγες.

«Τὸ φάγαμε κι' αὐτὸ — κι' ἄλλα δύο», φώναξε.

Μετὰ «πιδὸ γρήγορα παιδιὰ», εἶπε ἡ Γκλόρια μὲ στομόφο, «Μᾶς τελειώνουν τὰ πυρομαχικά». Σημάδεψε πάνω ἀπ' τὸν ὦμο της μ' ἀνυπέρβλητο θάρρος, κι' ὁ Ρόμπυ ἦταν ἓνα χοντροκομμένο διαστημόπλοιο, ποὺ διέσχιζε τὸ ἄπειρο μὲ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ταχύτητα. Πέρασε ὀρμητικὰ τὸ χωράφι, μέχρι τὴ λουρίδα τοῦ ψηλοῦ γρασιδιοῦ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά καὶ σταμάτησε τόσο ἀπότομα, ἔτσι, ποὺ ἔκανε τὴν ξαναμμένη ἐπιβάτιδά του νὰ στριγγλίσῃ τρομαγμένη καὶ μετὰ τὴν ἀκούμπησε μαλακὰ στὸ πράσινο ταπέτο.

Ἡ Γκλόρια κοντανάσαινε λαχανιασμένη, ξεφωνίζοντας κάθε τόσο, «Τί ὠραία ποὺ ἦταν!»

Ὁ Ρόμπυ, περίμενε ὥσπου νὰ ξαναβρῇ τὴν κανονικὴ της ἀναπνοὴ καὶ μετὰ τῆς τράβηξε ἐλαφρὰ τὴ μπούκλα.

«Θές τίποτα;» ρώτησε ἡ Γκλόρια, ἀνοίγοντας διάπλατα τὰ μάτια της καὶ δίνοντας στὸ πρόσωπό της τὴν πιὸ ἀθῶα ἔκφραση τοῦ κόσμου ἢ ὁποῖα ὅμως δὲν κατάφερε νὰ ξεγελάσῃ τὴν τεράστια γκουβερνάντα της. Τὴν τράβηξε πιὸ δυνατὰ τὴ μπούκλα.

«Ἄ, κατάλαβα, θές παραμύθι».

Ὁ Ρόμπυ, κούνησε γρήγορα τὸ κεφάλι του.

«Ποιό ἀπ' ὅλα;»

Ὁ Ρόμπυ, σχημάτισε στὸν ἄερα ἓνα Σ μὲ τὸ δάχτυλό του.

Τὸ κοριτσάκι διαμαρτυρήθηκε. «Πάλι; Σοὺ ἔχω πεῖ τὴ Σταχτοπούτα χιλιάδες φορές. Δὲν τὴ βαρέθηκες ἀκόμα; Αὐτὴ εἶναι γιὰ μωρὰ παιδιὰ».

Ὁ Ρόμπυ, ἐπανελάβε τὸ Σ μὲ τὸ δάχτυλο.

«Καλά, λοιπόν», ἡ Γκλόρια συγκεντρώθηκε σκέφτηκε τίς λεπτομέρειες τοῦ παραμυθιοῦ — μαζί μὲ τίς δικές της προσθήκες ποὺ ἦταν ἀρκετὲς — κι' ἄρχισε:

«Ἔτοιμος, λοιπόν, μιὰ φορὰ κι' ἓναν καιρὸ ἦταν ἓνα ὁμορφο κοριτσάκι ποὺ τὸ φώναζαν "Ἐλλα. Εἶχε μιὰ πολὺ κακὰ μητρυιὰ καὶ δυὸ πολὺ ἄσκημες καὶ πολὺ κακὲς ἀδελφές καί...».

Ἡ Γκλόρια ἔφτανε στὸ πιὸ ἐνδιαφέρον σημεῖο τοῦ παραμυθιοῦ — χτυποῦσαν μεσάνυχτα καὶ ὅλα ξαναγύριζαν στὴν ἀρχικὴ ἄσκημη μορφή τους, ἐνῶ ὁ Ρόμπυ, ἄκουγε μὲ μεγάλῃ προσοχῇ, καὶ μάτια ποὺ καίγανε — ὅταν τὴν διέκοψαν.

«Γκλόρια!»

Ἦταν ἡ διαπεραστικὴ φωνὴ μιᾶς γυναίκας ποὺ δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὴ φώναζε. Καὶ ἡ φωνὴ της εἶχε τὸν νευρικὸ τόνο τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἡ ἀνησυχία ἔχει ξεπεράσει τὴν ἀνυπομονησίαν του.

«Ἡ μαμά μὲ φωνάζει», εἶπε ἡ Γκλόρια, χωρὶς πολὺ κέ-
φι. «Καλύτερα νὰ μὲ πᾶς σπίτι, Ρόμπυ».

Ὁ Ρόμπυ, ὑπάκουσε χωρὶς ἀντιρρήσεις, γιατί κάτι ὑ-
πῆρχε μέσα του ποὺ τοῦ ἔλεγε ὅτι τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε
νὰ κάνη ἦταν νὰ ὑπακούη στὴν κυρία Γουέστον, χωρὶς τὸν
παραμικρὸ δισταγμὸ. Ὁ πατέρας τῆς Γκλόρια πολὺ σπά-
νια ἦταν στὸ σπίτι τὴν ἡμέρα, ἐκτὸς ἀπ' τὶς Κυριακές, ὅ-
πως σήμερα — κι' ὅταν ἦταν φερνόταν μ' ἐγκαρδιότητα
καὶ κατανόηση. Ἡ μητέρα τῆς Γκλόρια ὅμως ἦταν μιὰ πη-
γὴ ἀνησυχίας γιὰ τὸν Ρόμπυ καὶ εἶχε τὴν τάση ν' ἀποφεύ-
γῃ νὰ θρίσκειται μπροστὰ της.

Ἡ κυρία Γουέστον, τοὺς εἶδε μόλις σηκώθηκαν πίσω ἀπ'
τὸ ψηλὸ χορτάρι ποὺ τοὺς ἔκρυβε καὶ μπήκε μέσα στὸ σπί-
τι νὰ τοὺς περιμένῃ.

«Βράχνιασα νὰ σὲ φωνάξω, Γκλόρια», εἶπε, αὐστηρά,
«ποὺ ἦσουν;»

«Ἦμουν μὲ τὸν Ρόμπυ», ψέλλισε ἡ Γκλόρια. «Τοῦλεγα
τὴ Σταχτοπούτα, καὶ ξέχασα πὼς ἦρθε ἡ ὥρα γιὰ τὸ φα-
γητό».

«Καλὰ, δυστυχῶς τὸ ξέχασε κι' ὁ Ρόμπυ». Ἐπειτα, σὰν
αὐτὸ νὰ τῆς θύμιζε τὴν παρουσία τοῦ ρομπότ, στράφηκε
πρὸς τὸ μέρος του. «Μπορεῖς νὰ πηγαίνης, Ρόμπυ. Δὲ σὲ
χρειάζεται ἄλλο τώρα». Μετὰ σκληρά, «καὶ μὴ γυρίσης ἂν
δὲν σὲ καλέσω».

Ὁ Ρόμπυ ἔκανε νὰ φύγῃ, ἀλλὰ δίσταζε καθὼς ἡ Γκλό-
ρια ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισή του. «Στάσου, μαμά, πρέπει
νὰ τὸν ἀφήσης νὰ μείνῃ. Δὲν τοῦ τελείωσα τὴ Σταχτοπού-
τα. Τοῦ ὑποσχέθηκα νὰ τοῦ τὴν πῶ καὶ δὲν τὴν τέλειωσα
ἀκόμα».

«Γκλόρια! »

«Ἀλήθεια, στ' ὀρκίζομαι, μαμά, θὰ κάτση τόσο ἤσυχα
ποὺ οὔτε θὰ καταλάβῃς πὼς εἶναι ἐδῶ. Θὰ κάτση στὴν κα-
ρέκλα του στὴ γωνιά καὶ δὲ θὰ βγάλῃ μιλιὰ, — θέλω νὰ
πῶ δὲ θὰ κάνῃ τίποτα. Ἔτσι δὲν εἶναι, Ρόμπυ;»

Ὁ Ρόμπυ, κούνησε μιὰ φορὰ τὸ χοντρό του κεφάλι γνέ-
φοντας καταφατικὰ.

«Γκλόρια, ἂν δὲν σταματήσης ἀμέσως, δὲ θὰ δῇς τὸν
Ρόμπυ γιὰ μιὰ ὀλόκληρη βδομάδα».

Τὸ κοριτσάκι χαμήλωσε τὰ μάτια. «Καλὰ! Ἀλλὰ ἡ
Σταχτοπούτα εἶναι τὸ ἀγαπημένο του παραμῦθι καὶ τὸ ἄ-
φησα στὴ μέση, καὶ τοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ».

Τὸ ρομπὸτ ἔφυγε μὲ ἀργὰ βήματα κι' ἡ Γκλόρια ἔπνιξε
ἓνα λυγμὸ.

Ὁ Τζῶρτζ Γουέστον ἀναπαυόταν. Τῶχε συνήθειο ν' ἀνα-
παύεται τὰ ἀπογεύματα τῆς Κυριακῆς. Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα

καλὸ χορταστικὸ γεῦμα, ἓνα μαλακὸ κρεβάτι γιὰ νὰ ξαπλώ-
ση, ἓνα φύλλο τῶν Τάϊμς, μὲ τὶς παντοῦφλες καὶ χωρὶς που-
κάμισο ἦταν ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ἐπιθυμήσῃ περισσότερο
ἓνα τέτοιο ἀπόγευμα. Γι' αὐτὸ δὲν εὐχαρίστηθηκε πολὺ ὅ-
ταν εἶδε τὴ γυναῖκα του νὰ μπαίνει. Ὑστερα ἀπὸ δέκα
χρόνια συζυγικῆς ζωῆς ἦταν ἀκόμα ἀρκετὰ ἀνόητος ὥστε
νὰ τὴν ἀγαπάη καὶ δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία πὼς πάντα χαι-
ρόταν νὰ τὴ βλέπῃ—ὥστόσο τὰ Κυριακάτικα ἀπομεσήμε-
ρα, μετὰ τὸ γεῦμα ἦταν ἱερὰ γι' αὐτὸν καὶ τὴν ἀνάπαυση
τὴν ἐννοοῦσε σὰ δυὸ ὥρες ἀπόλυτης μοναξιάς. Γι' αὐτό, ἐ-
ξακολουθοῦσε νὰ διαβάζῃ μὲ προσοχὴ τὰ τελευταῖα νέα γιὰ
τὴν ἀποστολὴ Λεφέμπρ - Γιοσσίντα, στὸν Ἄρη — ἐπρό-
κειτο νὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ μιὰ σεληνιακὴ θάσση καὶ εἶχε μεγά-
λες πιθανότητες ἐπιτυχίας — κάνοντας πὼς δὲν τὴν εἶδε.

Ἡ κυρία Γουέστον περίμενε ὑπομονετικὰ δυὸ λεπτὰ, με-
τὰ ἄλλα δύο ἀνυπόμονα, καὶ τελικὰ ἔσπασε τὴ σιωπῇ.

«Τζώρτζ!»

«Μμμμμ;»

«Τζώρτζ, εἶπα, ἔχεις σκοπὸ νὰ παρατήσῃς τὴν ἐφημε-
ρίδα καὶ νὰ μ' ἀκούσης γιὰ λίγο;»

Ὁ Τζώρτζ ἀκούμπησε τὴν ἐφημερίδα στὸ πάτωμα καὶ
στράφηκε ἄκεφα πρὸς τὴ γυναῖκα του. «Τί συμβαίνει, χρυ-
σὴ μου;»

«Ξέρεις, τί συμβαίνει, Τζώρτζ. Πρόκειται γιὰ τὴ Γκλό-
ρια κι' αὐτὴ τὴ φοβερὴ μηχανή».

«Ποιὰ φοβερὴ μηχανή;»

«Τώρα κάνεις πὼς δὲν καταλαβαίνεις τί σοῦ λέω; Σοῦ
λέω γι' αὐτὸ τὸ ρομπότ, τὸν Ρόμπυ, ὅπως τὸ λέει ἡ Γκλό-
ρια. Δὲν τὴν ἀφήνει οὔτε στιγμῇ».

«Καὶ γιατί νὰ τὴν ἀφήσῃ; Ὑποτίθεται πὼς ἔτσι πρέπει
νὰ κάνῃ. Καὶ σίγουρα δὲν εἶναι φοβερὴ μηχανή. Εἶναι τὸ
καλύτερο ρομπότ ποὺ ὑπάρχει στὴν ἀγορά, καὶ μοῦ κόστι-
σε ἓνα σωρὸ λεφτά. Τ' ἀξίζει ὅμως, εἶναι πολὺ πιὸ ἔξυπνος
ἀπ' τοὺς περισσότερους ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου μου».

Ἐκανε νὰ πιάσῃ πάλι τὴν ἐφημερίδα του, ἀλλὰ ἡ γυ-
ναῖκα του πρόφτασε καὶ τοῦ τὴν ἄρπαξε.

«Πρόσεξέ με, Τζώρτζ. Δὲν μπορῶ νὰ ἐμπιστεύουμαι τὴν
κόρη μου σὲ μιὰ μηχανή. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει ἂν εἶναι ἔξυπνη.
Δὲν ἔχει ψυχὴ, καὶ κανεὶς δὲν ξέρει τί μπορεί νὰ σκέπτεται.
Τὰ παιδιὰ δὲν πρέπει νὰ ἔχουν γιὰ γκουβερνάντες αὐτὰ τὰ
μεταλλικὰ πράγματα».

Ὁ Γουέστον συνωφρυώθηκε. «Ἀπὸ πότε ἀπέκτησες αὐ-
τὲς τὶς ιδέες; Εἶναι δυὸ χρόνια ποὺ τὸν ἔχουμε καὶ προσέ-
χει τὴν Γκλόρια καὶ ποτὲ δὲν σὲ εἶδα ν' ἀνησυχῆς καὶ τώ-
ρα...».

«Ἦταν διαφορετικὰ στὴν ἀρχή. Ἦταν μιὰ καινοτομία,

μὲ ἀπήλλαξε ἀπ' τὴν πολὺ φροντίδα, καί... ἐπὶ τέλους, ἦταν τῆς μόδας. Τώρα ὁμως, δὲν ξέρω. Οἱ γείτονες...».

«Καὶ τί σχέση ἐχουν οἱ γείτονες; Πρόσεξέ με. Μπορεῖς νὰ ἐμπιστεύσαι μιὰ γκουβερνάντα - ρομπὸτ περισσότερο ἀπὸ μιὰ γκουβερνάντα - ἄνθρωπο. Ὁ Ρόμπυ κατασκευάστηκε ἀποκλειστικὰ γιὰ ἓνα σκοπὸ: νὰ συντροφεύῃ παιδί. Ὁ Λόκληρη ἢ «νοοτροπία» του δημιουργήθηκε γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ, εἶναι μιὰ μηχανὴ ἔτσι φτιαγμένη. Κι' αὐτὸ δὲν μπορεῖς νὰ τὸ πῆς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους».

«Μὰ... κάτι μπορεῖ νὰ χαλάσῃ. Κάτι... κάποιο», ἡ κυρία Γουέστον ἦταν μᾶλλον ἀδαῆς περὶ τὰ ἐσωτερικὰ τῶν ρομπότ, «κάποια βίδα μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπ' τὴ θέση της καὶ τὸ φοβερὸ αὐτὸ πρᾶγμα νὰ τρελλαθῇ καί... καί». Δὲν μπόρεσε νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν ὀλοφάνερη σκέψῃ της.

«Ἀνοησίες», δήλωσε ὁ Γουέστον, μὲ ἓνα ἀκούσιο νευρικό ρίγος. «Πέρα γιὰ πέρα γελοιότητες. Συζητήσαμε λεπτομερῶς, ὅταν ἀγοράσαμε τὸν Ρόμπυ, γιὰ τὸν πρῶτο νόμο τῆς ρομπωτικής. Ξέρεις πολὺ καλὰ πῶς εἶναι ἀδύνατο, τὰ ρομπότ νὰ βλάψουν ἄνθρωπο, πῶς ἂν φθάσῃ στὸ σημεῖο νὰ πρόκειται νὰ παραβῇ τὸ πρῶτο νόμο ὁ μηχανισμὸς του παύει αὐτόματα νὰ λειτουργῇ. Εἶναι μαθηματικὴ ἀπιθανότης. Ἐξ ἄλλου, δυὸ φορὲς τὸ χρόνο ἔρχεται ἓνας μηχανικὸς ἀπ' τὴν «Ρομπότ, ΗΠΑ, Α.Ε.» καὶ κάνει γενικὸ ἔλεγχο. Καὶ νὰ ξέρῃς περισσότερες πιθανότητες νὰ τρελλαθοῦμε ἔχουμε ἐγὼ καὶ σύ, παρὰ ὁ Ρόμπυ. Ἐξ ἄλλου, πῶς θὰ καταφέρῃς νὰ τὸν πάρῃς ἀπ' τὴν Γκλόρια;»

Ἐκανε ἀκόμα μιὰ μάταιη προσπάθεια νὰ πιᾶσῃ τὴν ἐφημερίδα του, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα του τὴν ἄρπαξε καὶ τὴν πέταξε θυμωμένα μακριά.

«Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς πρόκειται, Τζώρτζ! Δὲν θέλει νὰ παίξῃ μὲ κανέναν ἄλλον. Ὑπάρχουν ἓνα σωρὸ ἀγοράκια καὶ κοριτσάκια ποὺ μπορούσε νὰ κάνῃ παρέα, μὰ δὲν θέλει. Δὲν τὰ πλησιάζει κἂν, ἐκτὸς ἂν τὴν ὑποχρεώσω ἐγώ. Εἶναι σωστὰ πρᾶγματα αὐτὰ γιὰ ἓνα κοριτσάκι τῆς ἡλικίας της; Δὲν θέλεις ἢ κόρη σου νὰ εἶναι τελείως νορμάλ; Δὲν θέλεις νὰ μεγαλώσῃ σωστὰ καὶ νὰ πάρῃ τὴ θέση της στὴν κοινω-νία;»

«Βγάζεις ἐσφαλμένα συμπεράσματα, Γκραίη. Ἄς ποῦμε πῶς ὁ Ρόμπυ ἦταν σκύλος. Ἔχω δεῖ χιλιάδες παιδιά ποὺ προτιμοῦν τὸν σκύλο τοὺς ἀπ' τὸν ἴδιο τοὺς τὸν πατέρα».

«Ὁ σκύλος εἶναι ἄλλο πρᾶγμα, Τζώρτζ. Πρέπει νὰ ἀπαλλαγούμε ἀπ' αὐτὸ τὸ φριχτὸ κατασκευάσμα. Μπορεῖς νὰ τὸ πουλήσῃς πάλι στὴν ἑταιρία. Τοὺς ρώτησα ἂν γίνεται, καὶ μοῦ εἶπανε ὅτι γίνεται».

«Τοὺς ρώτησες; Ἄκου δῶ, Γκραίη, δὲν θέλω νὰ φτάσουμε στὰ ἄκρα. Θὰ κρατήσουμε τὸ ρομπότ ὥσπου νὰ μεγαλώσῃ ἢ Γκλόρια, καὶ δὲν θέλω καμμιά συζήτηση γιὰ τὸ

θέμα αυτό από δω και στο εξής». Καί ο Τζώρτζ βγήκε διαστικά απ' τὸ δωμάτιο.

Δυὸ μέρες ἀργότερα ἡ κυρία Γουέστον περίμενε τὸν ἄνδρα τῆς στὴν πόρτα. «Θέλω νὰ σοῦ μιλήσω, Τζώρτζ. Ξέρεις, πολλὰ λένε γιὰ μᾶς στὸ χωριό».

«Μπᾶ, γιατί; ρώτησε ὁ Γουέστον. Προχώρησε καὶ μπήμπηκε στὴν τουαλέτα κι' ὁ θόρυβος τοῦ νεροῦ ἔπνιξε κάθε ἀπάντηση τῆς γυναίκας του.

Ἡ κυρία Γουέστον περίμενε καὶ νὰ σταματήσει ὁ θόρυβος καὶ μετὰ εἶπε: «Γιὰ τὸν Ρόμπυ».

Ὁ Τζώρτζ βγήκε μὲ τὴν πετσέτα στὸ χέρι καὶ τὸ πρόσωπο κατακόκκινο ἀπὸ θυμό. «Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λές;»

«Ὦ, ἀπὸ καιρὸ συμβαίνει αὐτό. Προσπάθησα νὰ τὸ ἀγνοήσω μέχρι τώρα, ἀλλὰ δὲν μπορῶ πιά. Οἱ πρὸ πολλοῦ απ' τοὺς χωρικοὺς θεωροῦν τὸν Ρόμπυ ἐπικίνδυνον. Δὲν ἀφίνουν τὰ παιδιὰ τους νὰ πλησιάσουν τὸ σπῆτι μᾶς τὸ βράδυ».

«Μὰ ἐμεῖς ἐμπιστευόμαστε τὸ παιδί μας στὸν Ρόμπυ».

«Ναί, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν καταλαβαίνουν αὐτὰ τὰ πράγματ' αὐτὰ».

«Νὰ πάνε στὸ διάλογο τότε».

«Δὲν λύνεται τὸ πρόβλημα μὲ τὸ νὰ τοὺς στέλνης στὸ διάβολο. Ἐγὼ πηγαίνω κάθε μέρα στὸ χωριὸ γιὰ ψώνια, τοὺς συναντῶ κάθε μέρα. Καὶ στὶς πόλεις εἶναι ἀκόμα χειρότερα μὲ τὰ ρομπότ. Στὴ Νέα Ὑόρκη βγήκε διαταγὴ ποὺ ἀπαγορεύει τὴν κυκλοφορίαν τῶν ρομπότ στοὺς δρόμους απ' τὴν δύση μέχρι τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου».

«Σύμφωνοι, ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ μᾶς ἐμποδίσουν νὰ κρατήσουμε τὸν Ρόμπυ. Γκράιης, τὸ κατάλαβα, εἶναι κι' αὐτὸ ἓνα απ' τὰ κόλπα σου γιὰ νὰ διώξης τὸν Ρόμπυ. Μάθε όμως, ὅτι ἡ ἀπάντηση εἶναι ἡ ἴδια, ὅχι! Θὰ κρατήσουμε τὸν Ρόμπυ!»

Κι' ὁμως ἀγαποῦσε τὴ γυναῖκα του — καὶ τὸ κακὸ ἦταν ὅτι ἡ γυναῖκα του τὸ ἤξερε αὐτό. Ὁ Τζώρτζ Γουέστον, στὸ κάτω - κάτω, δὲν ἦταν παρὰ ἓνας ἄνδρας — ὁ δύστυχος — καὶ ἡ γυναῖκα του ἔκανε χρῆση ὅλων τῶν μέσων ποὺ διαθέτει τὸ ἀσθενὲς φύλο, ἀπὸ λογικὴ καὶ πειθῶ μέχρι κλάματα καὶ ἀπειλές.

Δέκα φορὲς τὴν βδομάδα ποὺ ἀκολούθησε, ὁ Γουέστον φώναζε «Ὁ Ρόμπυ θὰ μείνῃ, χώνεψέ το καλά!» ἀλλὰ κάθε φορὰ ἡ ἀπάντησή του ἦταν λιγώτερο σταθερὴ καὶ συνωδευόταν ἀπὸ ἓνα μούγκρισμα ὅλο πρὸς τὸ δυνατό, ὅλο πρὸς τὸ ἀγωνιώδες.

Τελικὰ μιὰ μέρα ὁ Γουέστον, μὲ ἔνοχο ὕφος, πλησίασε

την κόρη του, καὶ τῆς πρότεινε νὰ τὴν πάρῃ στὸ χωριὸ νὰ δοῦνε μιὰ παράσταση «Βιζιβόξ».

Ἡ Γκλόρια πῆδησε ἀπὸ τὴν χαρὰ της, «Νὰ πάρουμε καὶ τὸν Ρόμπυ μαζί μας;»

«Ὁχι, χρυσό μου, εἶπε, κι' ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του τὸν παραξένεψε. «δὲν ἐπιτρέπουν ρομπὸτ στὸ «Βιζιβόξ — ἀλλὰ θὰ τοῦ διηγηθούμε τὸ ἔργο ὅταν γυρίσουμε». Κόμπιαζε συνεχῶς καὶ ἀπέφευγε τὸ βλέμμα τῆς Γκλόρια.

Ἡ Γκλόρια ἦταν ἐνθουσιασμένη ὅταν ἐπέστρεψαν. Τὸ Βιζιβόξ εἶχε ἓνα πολὺ ὠραῖο ἔργο.

Περίμενε τὸν πατέρα της νὰ παρκάρῃ τὸ αὐτοκίνητο - τζέτ στὸ ὑπόγειο γκαράζ, «Περίμενε νὰ διηγηθῶ τὸ ἔργο στὸν Ρόμπυ, μπαμπᾶ, θὰ τοῦ ἀρέσῃ πολὺ. Ἐκεῖ ποὺ ἡ Φράνσις Φὰν τὰ βάζει μὲ τοὺς Ἀνθρώπους - Λεοπαρδάλεις καὶ τοὺς νικάει ὅλους». Γέλασε πάλι, «Ἀλήθεια, μπαμπᾶ, ὑπάρχουν ἄνθρωποι - λεοπαρδάλεις στὴ Σελήνη;»

«Μᾶλλον ὄχι», εἶπε ὁ Γουέστον ἀφηρημένα, «ἀστεῖες φανταστικὲς ἱστορίες». Εἶχε τελειώσει τὸ παρκάρισμα τοῦ αὐτοκινήτου. Δὲν μπορούσε νὰ καθυστερήσῃ κι' ἄλλο. Ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν κατάσταση.

Ἡ Γκλόρια ἔτρεξε πρὸς τὸ σπίτι. «Ρόμπυ—Ρόμπυ!».

Τότε σταμάτησε ἀπότομα καθὼς εἶδε στὴ βεράντα ἓνα ὁμορφο σκυλάκι, ποὺ τὴν κοίταζε σοβαρὰ κουνώντας τὴν οὐρά του.

«᾽Ω! τί ὠραῖο σκυλάκι!». Ἡ Γκλόρια ἀνέβηκε τὰ σκαλοπάτια τῆς βεράντας, τὸ πλησίασε μὲ προσοχὴ καὶ τὸ χάιδεψε. «Δικό μου εἶναι, μπαμπᾶ;».

Ἡ μητέρα της εἶχε πλησιάσει στὸ μεταξύ. «Ναί, Γκλόρια. Δὲν εἶναι χαριτωμένο; Κι' εἶναι καλὸ, κι' ἀγαπάει τὰ μικρὰ κορίτσια;».

«Ξέρει παίχνιδια;».

«Βέβαια. Ξέρει ἓνα σωρὸ κόλπα. Νὰ τὸν βάλουμε νὰ σοὺ κἀνὴ κανένα;».

«Ναί, ναί, ἀλλὰ θέλω νὰ τὰ δῇ κι' ὁ Ρόμπυ—Ρόμπυ!». Σταμάτησε ἀπότομα. «Εἶμαι σίγουρη ὅτι κλείστηκε στὸ δωμάτιό του ἐπειδὴ θύμωσε ποὺ δὲν τὸν πῆρα στὸ Βιζιβόξ. Πρέπει νὰ τοῦ ἐξηγήσῃς ἐσύ, μπαμπᾶ. Μπορεῖ νὰ μὴ μὲ πιστέψῃ ἐμένα, ἀλλὰ ὅ,τι λὲς ἐσύ τὸ πιστεῦει».

Ὁ Γουέστον ἔσφιξε τὰ χεῖλη του. Κύτταξε τὴ γυναίκα του, ἀλλ' αὐτὴ ἀπέφυγε τὸ βλέμμα του.

Ἡ Γκλόρια ὥρμησε κάτω στὸ ὑπόγειο φωνάζοντας : «Ρόμπυ, Ρομπάκο, ἔλα νὰ δῇς τί μοῦφεραν ὁ μπαμπᾶς κι' ἡ μαμά. Μοῦφεραν ἓνα σκύλο, Ρόμπυ».

Σ' ἓνα λεπτὸ γύρισε πίσω μὲ ὕφος φοβισμένο. «Μαμά, ὁ Ρόμπυ δὲν εἶναι στὸ δωμάτιό του. Ποῦ εἶναι;». Καμμιά ἀπάντησις κι' ὁ Τζῶρτζ Γουέστον ἀφοῦ ἔβηξε ἀμήχανα, βάλθηκε νὰ κυττάζῃ ἓνα σύννεφο ποὺ φάνηκε στὸ βάθος τοῦ

ορίζοντα. 'Η Γκλόρια, έτοιμη νὰ κλάψη, ξαναρώτησε: «Ποῦ εἶναι ὁ Ρόμπυ, μαμά;».

'Η κυρία Γουέστον κάθησε καὶ τράβηξε ἀπαλὰ τὴν Γκλόρια κοντά της. «Μὴν κάνης ἔτσι, Γκλόρια. Μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Ρόμπυ ἔφυγε».

«Ἐφυγε, ποῦ πῆγε, ποῦ πῆγε, μαμά;».

«Κανείς δὲν ξέρει, χρυσό μου. Ἐφυγε. Ψάξαμε παντοῦ νὰ τὸν βροῦμε, ἀλλὰ δὲν μπορέσαμε».

«Θές νὰ πῆς πῶς δὲν θὰ ξανάρθῃ;». Τὰ μάτια της ἦταν ὀρθάνοιχτα ἀπ' τὸν τρομό.

«Μπορεῖ νὰ τὸν βροῦμε γρήγορα. Θὰ ψάξουμε κι' ἄλλο. Στὸ μεταξύ ἐσύ μπορεῖς νὰ παίξης μὲ τὸ ὁμορφο σκυλάκι σου. Κύττα τον! Τὸν λένε «Ἀστραπὴ» καὶ μπορεῖ...».

Τὰ μάτια τῆς Γκλόρια εἶχαν δουρκώσει. «Δὲν τὸ θέλω τὸ παλιόσκυλο—θέλω τὸν Ρόμπυ. Θέλω νὰ μοῦ βρῇτε τὸν Ρόμπυ.». 'Η συγκίνησή της δὲν τὴν ἄφηνε νὰ μιλήσῃ, κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ γοερά.

'Η κυρία Γουέστον κύτταξε τὸν σύζυγό της σὸν νὰ ζητάγε βοήθεια, ἀλλὰ αὐτὸς ἐξακολούθησε νάχῃ τὸ βλέμμα καρφωμένο στὸ σύννεφο. 'Η κυρία Γουέστον ἐξακολούθησε ἀβοήγητη τὴν προσπάθειά της νὰ παρηγορήσῃ τὴν κόρη της. «Μὰ γιατί κλαῖς, Γκλόρια; Ὁ Ρόμπυ δὲν ἦταν παρὰ μιὰ μηχανή, μιὰ παλιομηχανή. Δὲν ἦταν ζωντανή».

«Δὲν ἦταν μηχανή!» τσίριξε ἡ Γκλόρια, ἄγρια. «Ἦταν ἄνθρωπος ὅπως ἐσύ κι' ἐγώ, καὶ ἦταν καὶ φίλος μου. Τὸν θέλω πίσω. ὦ, μαμά, τὸν θέλω πίσω».

'Η μητέρα της ἀναστέναξε ἀπελπισμένη καὶ ἔφυγε ἀφήνοντας τὴν Γκλόρια στὴ θλίψῃ της.

«Ἀσπὴν νὰ κλάψῃ», εἶπε στὸν ἄνδρα της. «Οἱ λύπες τῶν παιδιῶν δὲν διαρκοῦν πολὺ. Σὲ λίγες μέρες θάχῃ ξεχάσει ἀκόμα καὶ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ρομπότ»,

Ὁ καιρὸς ὅμως ἀπέδειξε, ὅτι ἡ κυρία Γουέστον ἦταν περισσότερο αἰσιόδοξη ἀπ' ὅσο ἔπρεπε. 'Η ἀλήθεια εἶναι πῶς ἡ Γκλόρια ἔπαψε νὰ κλαίῃ, ἔπαψε ὅμως καὶ νὰ γελάῃ. Κι' ὅσον πέρασαν οἱ μέρες, τόσο πιδ σιωπηλὴ καὶ πιδ σκυθρωπὴ ἦταν ἡ Γκλόρια. Αὐτὴ ἡ παθητικὴ ἀντίσταση ἐξενεύρισε ἀφάνταστα τὴν κυρία Γουέστον, ἀλλὰ δὲν ξέσπασε, γιατί δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ τὴν ἡττα της στὸν ἄνδρα της.

Ἐνα δράδυ μπήκε φουριόζα στὸ λίδιγκ ρούμ, κάθησε σὲ μιὰ καρέκλα σταυρώνοντας τὰ χέρια της, ἐνῶ ἀπ' τὸ ὕφος της φαινόταν πῶς ἔβραζε ἀπὸ θυμό.

Ὁ ἄνδρας σήκωσε τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ τὴν δῇ πίσω ἀπ' τὴν ἐφημερίδα του.

«Τί συμβαίνει, Γκράις;».

«Αὐτὸ τὸ παιδί, Τζώρτζ. Σήμερα ἀναγκάστηκα νὰ δώ-

σω πίσω τὸ σκυλί. Ἡ Γκλόρια δῆλωσε ὅτι οὔτε νὰ τὸ βλέπη δὲν μπορεῖ. Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ μὲ τρελλάνη».

Ὁ Γουέστον ἄφησε τὴν ἐφημερίδα του καὶ μιὰ λάμπη ἐλπίδας διαγράφηκε στὸ βλέμμα του. «Ἴσως... ἴσως νᾶπρεπε νὰ φέρουμε πίσω τὸν Ρόμπυ. Μπορεῖ νὰ γίνη, ξέρεις.. Θὰ συνεννοηθῶ μέ...».

«Ὅχι!» τὸν διέκοψε πεισματάρικα ἡ γυναίκα του. «Οὔτε ν' ἀκούσω γι' αὐτό. Ἔτσι εὐκολα θὰ ὑποχωρήσουμε; Τὸ παιδί μου δὲν θὰ ἀνατραφῇ ἀπὸ ἕνα ρομπότ, ἔστω κι' ἂν χρειαστοῦν χρόνια νὰ τὴν κάνουμε νὰ τὸ ξεχάση».

Ὁ Γουέστον πῆρε πάλι τὴν ἐφημερίδα του μὲ ἀπογοητευμένο ὕφος. «Αὐτὴ ἡ κατάσταση θὰ μὲ γεράση πρὶν τὴν ὥρα μου».

«Εὐτυχῶς ποὺ μὲ βοηθᾶς πολύ, Τζώρτζ», ἦταν ἡ ψυχρὴ ἀπάντηση. «Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται ἡ Γκλόρια εἶναι ἡ ἀλλαγὴ περιβάλλοντος. Καὶ βέβαια δὲν μπορεῖ νὰ ξεχάση τὸν Ρόμπι ἐδῶ. Τὰ πάντα τῆς τὸν θυμίζουν. Ἄς εἶναι, αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ἀνόητη κατάσταση ποὺ ἀντιμετώπισα ποτέ. Ἔνα παιδί νὰ λυώνη ἀπὸ τὴ στενοχώρια του ἐπειδὴ χάθηκε ἕνα ρομπότ».

«Καλὰ, μὴ ξεφεύγης ὅμως ἀπὸ τὸ θέμα. Τί ἀλλαγὴ περιβάλλοντος ἐτοιμάζεις;».

«Θὰ τὴν πάρουμε στὴ Νέα Ὑόρκη».

«Στὴ Νέα Ὑόρκη καλοκαιριάτικο; Δὲν ξέρεις πῶς εἶναι ἡ Νέα Ὑόρκη τὸν Αὐγουστο; Εἶναι ἀνυπόφορη».

«Γὰ ἑκατομύρια ποὺ μένουν ἐκεῖ τὴν ὑποφέρουν».

«Δὲν ἔχουν σπίτια στὴν ἐξοχή, ὅπως ἐμεῖς. Ἄν εἶχανε δὲ θάμεναν στὴ Νέα Ὑόρκη».

«Ὅμως πρέπει νὰ πάμε. Θὰ φύγουμε τὸ συντομώτερο δυνατόν. Στὴν πόλη, ἡ Γκλόρια θὰ βρῇ τόσο ἐνδιαφέροντα πράγματα καὶ τόσοις νέους φίλους ὥστε θὰ ξεχάση ἐπιτέλους αὐτὴ τὴ μηχανή».

«Θεέ μου», γκρίνιαξε τὸ ἕτερον ἥμισυ, «ὅσο σκέπτομαι τὰ πεζοδρόμια τῆς Νέας Ὑόρκης. Καμίνια τῆς Κόλασης!»

«Πρέπει νὰ πάμε!», ἦταν ἡ ἀσυγκίνητη ἀπάντηση. «Ἡ Γκλόρια ἔχασε δυὸ κιλὰ τὸν τελευταῖο μῆνα, καὶ ἡ ὑγεία τῆς κόρης μου εἶναι πιὸ σημαντικὴ ἀπ' τὴν ἀνέσή σου».

«Κρίμα ποὺ δὲν σκέφτηκες τὴν ὑγεία τῆς κόρης σου ὅταν ἀποφάσιες νὰ διώξης τὸν Ρόμπυ της», μουρμούρισε ὁ Τζώρτζ χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ ἡ γυναίκα του.

Ἡ Γκλόρια ἔδειξε μερικὰ σημεῖα βελτιώσεως ὅταν τῆς εἶπαν γιὰ τὸ ταξίδι στὴν πόλη. Δὲν μιλοῦσε πολὺ γι' αὐτό, ἀλλ' ὅταν μιλοῦσε, ἔδειχνε μιὰ κάποια ζωερὴ ἀνυπομονησία. Σιγὰ - σιγὰ ἄρχισε νὰ γελάῃ πάλι κι' ἡ ὀρεξὴ τῆς ἄρχισε νὰ ἐπανέρχεται στὰ παλιά της ἐπίπεδα.

Ἡ κυρία Γουέστον ἦταν γεμάτη χαρὰ καὶ δὲν ἔχανε εὐ-

καιρία να θριαμβολογή στον άνδρα της, ό όποιος ακόμα είχε τις αμφιβολίες του.

«Βλέπεις, Τζώρτζ, με βοηθάει με μεγάλη προθυμία να έτοιμάσω τὰ πράγματά μας, κι' όλη τήν ώρα τιτιβίζει σαν πουλάκι, λες και δεν έχει καμμιὰ έννοια. Ουμᾶσαι τί σου λέγα—αυτό που χρειάζεται είναι να τής βρούμε νέα ένδιαφέροντα».

«Χμ...», ήταν ή σκεπτική απάντηση, «ελπίζω νᾶχης δίκιο».

Οι προετοιμασίες τέλειωσαν γρήγορα. Είδοποίησαν να τούς έτοιμάσουν τὸ σπίτι τους στήν πόλη και προσέλαβαν δύο οίκονόμους για να προσέχουν τὸ σπίτι τής έξοχής κατά τὸ διάστημα τής απουσίας τους. "Όταν τελικά ἔφθασε ή μέρα τής αναχωρήσεως, ή Γκλόρια είχε βρῆ όλότελα τὸν παλιό της ἑαυτό, και οὔτε καν ανέφερε τὸ όνομα τοῦ Ρόμπυ.

Σὲ πολὺ μεγάλα κέφια ή οίκογένεια μπήκε σ' ἓνα γυρο-ταξί—ό Γουέστον θὰ προτιμοῦσε να χρησιμοποιήση τὸ δικό του ιδιωτικό - γύρο, αλλά ήταν διαθέσιο και δεν είχε χώρο για άποσκευές—, ἔφθασε στὸ αεροδρόμιο και ἐπιβιβάστηκε στὸ μεγάλο τζέτ.

«Έλα, Γκλόρια», φώναξε ή κυρία Γουέστον. «Σοὺ φύλαξα μιὰ θέση κοντὰ στὸ παράθυρο για να μπορῆς να βλέπης τὸ τοπίο».

Ἡ Γκλόρια ἔτρεξε χαρούμενα στὸ διάδρομο, και κόλλησε τὸ μουτράκι της στὸ χοντρὸ καθαρὸ τζάμι τοῦ παραθύρου, και βάλθηκε να παρακολουθῇ τὴ διαδικασία τής απογείωσης με συνεχῶς αὐξανόμενο ένδιαφέρον. Ἦταν πολὺ μικρὴ για να νοιώση φόβο όταν τὸ ἔδαφος χάθηκε ἀπὸ κάτω, σαν νᾶχαν ανοίξει μιὰ καταπακτή, και όταν τὸ θόρος της ἔγινε ἀπότομα διπλάσια ἀπ' τὸ συνηθισμένο, αλλά δεν ήταν τόσο μικρὴ ὥστε να δείξη ένδιαφέρον κι' ἀπορία. "Όταν πιά τὸ ἔδαφος δεν ήταν παρὰ ἓνα σύμπλεγμα ἀπὸ μικροσκοπικὲς λουρίδες, ξεκόλλησε ἀπ' τὸ τζάμι και στράφηκε στὴ μέ-
τέρα της:

«Θὰ φθάσουμε γρήγορα στήν πόλη, μαμά;» ρώτησε τρί-
βοντας τὴν παγωμένη ἀπ' τὸ τζάμι μύτη της, ἐνῶ κύτταζε με ένδιαφέρον τὴν κηλίδα ἀπὸ ὕδρατμούς, που είχε δημιουργήσει ή ἀνάσα της στὸ τζάμι, να μικραίνει και να ἔξαφανίζεται.

«Σὲ μισὴ ὥρα περίπου, χρυσό μου». Καὶ συνέχισε, ἐνῶ ἴχνη ἀνησυχίας ἄρχισαν να διαγράφονται στὸ βλέμμα της. «Δὲν εἶσαι χαρούμενη που θὰ πάμε; Δὲν θᾶμαστε εὐτυχισμένοι στήν πόλη, με τὰ ψηλὰ κτίρια και τούς πολλούς ανθρώπους; Καὶ τόσα πράγματα να δοῦμε! Θὰ πηγαίνουμε στὸ Βιζιθὸς κάθε μέρα, θὰ πᾶμε στὰ θέατρα, στὸ τσίρκο, στήν πλάζ, στό...

«Ναί, μαμά», εἶπε ή Γκλόρια, χωρίς ένθουσιασμό ὅμως.

Τὸ τζὲτ πέρναγε μέσα ἀπὸ μιὰ σειρὰ σύννεφα ἐκείνη τῇ στιγμή κι' ἡ Γκλόρια ἀπορροφήθηκε γιὰ λίγο στὸ ἀσυνήθιστο θέαμα. Μετά, μόλις δῆξαν πάλι στὸν καθαρὸ οὐρανό, στράφηκε στὴ μητέρα της, παίρνοντας τὸ μυστηριώδες ὕφος τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ξέρεי κάποιο μυστικό:

«Ξέρω γιατί πᾶμε στὴν πόλη, μαμά!»

«Ξέρεις;», ἡ κυρία Γουέστον ἀπόρησε. «Γιατί, χρυσό μου;».

«Δὲν μοῦ τόπες, γιατί ἤθελες νὰ μοῦ κάνης ἔκπληξη, ἐγὼ ὅμως ξέρω». Γιὰ μιὰ στιγμή σώπασε καὶ φάνηκε νὰ ἀπολαμβάνη τὴν ἀμνηχανία τῆς μητέρας της, μετὰ γέλασε χαρούμενα: «Πᾶμε στὴ Νέα Ὑόρκη γιὰ νὰ δροῦμε τὸν Ρόμπυ, ἔτσι;—Μὲ ντετέκτιβ».

Ἡ δῆλωση αὐτὴ τῆς Γκλόρια βρῆκε τὸν Τζῳρτζ Γουέστον τὴν ὥρα ποῦ ἔπινε ἓνα ποτήρι νερό, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν μᾶλλον δυσάρεστο. Πρῶτα πιάστηκε ἡ ἀναπνοή του, λὲς κι' ἔκλεισε ὁ λαϊμός του, μετὰ τὸ νερὸ σκορπίστηκε, καὶ τέλος ἓνας ἀσταμάτητος βήχας. Ὅταν τοῦ πέρασε τελικά, παρουσίασε τὸ οἰκτρὸ θέαμα ἐνὸς ἀνθρώπου κατακκόκινου, βρεγμένου καὶ πολὺ ἀπελπισμένου.

Ἡ κυρία Γουέστον διατίρησε τὴν ψυχραιμία της, ὅταν ὅμως ἡ Γκλόρια ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησή της, κάπως ἀνήσυχη αὐτὴ τὴ φορά, ἐνοιωσε τὰ νεῦρα της νὰ σπάζουν.

«Ἴσως», ἀπάντησε ξερά. «Τώρα κάτσε ἡσυχά, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ».

Ἡ Νέα Ὑόρκη τοῦ 1998 μ.Χ. ἦταν ἓνας πραγματικὸς παράδεισος γιὰ τὸν ἐπισκέπτη. Οἱ γονεῖς τῆς Γκλόρια τὸ ἤξεραν αὐτὸ καὶ θέλησαν νὰ ἐπωφεληθοῦν.

Ὁ Τζῳρτζ Γουέστον, ἀκολουθώντας τὶς ὑποδείξεις τῆς γυναίκας του, εἶχε κανόνισει τὶς δουλειές του ἔτσι ὥστε νὰ μὴν εἶναι ἀπαραίτητη ἡ παρουσία του γιὰ ἓνα μῆνα. Ἔτσι θάταν ἐλεύθερος νὰ βοηθήσῃ τὴν Γκλόρια νὰ «σωθῇ ἀπ' τὴν καταστροφή». Ὁ Γουέστον ἦταν ἓνας μεθοδικὸς ἀνθρωπος καὶ κανόνιζε τὶς δουλειές του βάσει προγράμματος. Ἔτσι καὶ τώρα εἶχε προγραμματίσει τὴ διασκέδαση τῆς Γκλόρια, καὶ τὸ πρόγραμμά του αὐτὸ τηρήθηκε κατὰ γράμμα.

Τὴν πῆγε στὴν κορυφὴ τοῦ Ροῦζβελτ Μπίλντιγκ, ποῦ ἦταν ὀκτακόσια μέτρα ψηλὸ, γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ συναρπαστικὸ πανόραμα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐπισκέφτηκαν τὸ ζωολογικὸ κῆπο, ὅπου μὲ δέος ἡ Γκλόρια ἀπῆλαυσε τὸ θέαμα ἐνὸς «ἀληθινοῦ λιονταριοῦ» (ἀπογοητεύθηκε ὅμως ὅταν εἶδε πῶς οἱ φύλακες τὸ τᾶίζαν μὲ ὦμα μπιφτέκια ἀντὶ μὲ ἀνθρώπους, ὅπως περίμενε), καὶ ζήτησε ἐπίμονα νὰ δῇ καὶ μιὰ φάλαινα.

Δὲν παρέλειψαν τὰ διάφορα μουσεῖα, τὰ πάρκα, τὶς πλάζ καὶ τὸ ἐνυδρεῖο.

Πήγαν έκδρομή στὸν ποταμὸ Χοῦντσον μ' ἓνα παλαιϊκὸ ἀτμόπλοιο τοῦ 1920. Ταξίδευαν στὴ στρατόσφαιρα μὲ τὸ εἰδικὸ «σκάφος ἐπιδείξεως» κι' εἶδαν τὸν οὐρανὸ νὰ γίνεται θαυτοκόκκινος, τ' ἀστέρια νὰ βγαίνουν, καὶ τὴ γῆ ἀπὸ κάτω νὰ φαίνεται σὰν μιὰ τεράστια ὀμιχλώδης σουπιέρα. Μέσα σ' ἓνα γυάλινο θαθύσκαφος κατέβηκαν στὸν βυθὸ τῆς θάλασσας στ' ἀνοιχτὰ τοῦ Λόγκ "Αἴλαντ, κι' ἀπήλαυσαν τὸ μαγευτικὸ θέαμα τοῦ βυθοῦ μὲ τὰ παράξενα ζῶα του.

Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, ἡ κυρία Γουέστον πῆρε τὴν Γκλόρια στὰ μεγάλα καταστήματα γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ ἐκεῖ ἓνα ἄλλο εἶδος χώρας τοῦ παραμυθιοῦ.

Ὅταν πέρασε ὁ μῆνας, ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Γουέστον ἦταν βέβαιοι, ὅτι ἔκαναν ὅ,τι περνοῦσε ἀπ' τὸ χέρι τους γιὰ νὰ κάνουν τὴν Γκλόρια νὰ ξεχάσῃ τὸν Ρόμπυ, δὲν ἦταν ὅμως βέβαιοι γιὰ τὴν ἐπιτυχία τους.

Ἡ ἀλήθεια ἦταν ὅτι ὅπου κι' ἂν πῆγε ἡ Γκλόρια, ἔδειξε τὸ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ ρομπότ ποὺ ἔτυχε νὰ συναντήσουν. Ὅσο ἐνδιαφέρον καὶ καινούργιο νὰ ἦταν τὸ θέαμα ποὺ ἔβλεπε, τὸ παράταγε γιὰ νὰ ἀφοσιωθῇ στὰ ρομπότ.

Ἡ κυρία Γουέστον εἶδε πῶς ἦταν ἀδύνατον νὰ κρατήσῃ τὴν κόρη τῆς μακριὰ ἀπ' ὅλα τὰ ρομπότ.

Τὸ πρῶγμα ἔφτασε στὸ ἀπροχώρητο μὲ τὸ ἐπεισόδιο στὸ Μουσεῖο Ἐφηρμοσμένων Ἐπιστημῶν. Τὸ Μουσεῖο εἶχε ἀναγγεῖλει ἓνα εἰδικὸ πρόγραμμα γιὰ παιδιὰ, στὸ ὁποῖο ἐπρόκειτο νὰ ἐπιδειχθοῦν, μὲ τρόπο ποὺ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς ἀπὸ παιδιὰ, ὅλα τὰ τελευταῖα ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης. Φυσικά, οἱ γονεῖς τῆς Γκλόρια θεώρησαν ἀπαραίτητη τὴν παρακολούθησιν τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.

Ἐνῶ λοιπὸν οἱ Γουέστον τελείως ἀπορροφημένοι παρακολουθοῦσαν τὶς ἐπιτεύξεις ἐνὸς ἰσχυρώτατου ἠλεκτρομαγνήτη, ξαφνικὰ ἀνακάλυψαν ὅτι ἡ Γκλόρια δὲν ἦταν δίπλα τους. Στὴν ἀρχὴ ἀναστατώθηκαν, μετὰ ὅμως ἡρέμησαν καὶ μὲ τὴν βοήθεια τριῶν ὑπαλλήλων ἀρχισαν νὰ ψάχνουν μεθοδικὰ τὸ κτίριο.

Ἡ Γκλόρια δὲν ἦταν ἀπ' τὰ κορίτσια ποὺ τοὺς ἀρέσει νὰ τριγυρίζουν ἄσκοπα. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶχε ἀκολουθήσει τὶς συμβουλὲς τῆς μητέρας τῆς. Εἶχε δὴ μιὰ μεγάλη ἐπιγραφή στὸ τρίτο πάτωμα, ποὺ ἔγραφε: «Πρὸς Ὅμιλουν Ρομπότ». Τὸ διάβασε καὶ βλέποντας πῶς οἱ γονεῖς τῆς δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ πάρουν τὴν κατεύθυνση ποῦδεῖχνε τὸ θέλος κάτω ἀπ' τὴν ἐπιγραφή, περίμενε νάρθῃ μιὰ στιγμή ποὺ δὲν πρῶσεχαν οἱ γονεῖς τῆς, τοὺς ξέφυγε μὲ χίλιες προφυλάξεις καὶ πῆρε διαστικὰ τὴν κατεύθυνση τῆς ἐπιγραφῆς.

Τὸ Ὅμιλουν Ρομπότ παρ' ὅλον ὅτι ἦταν ἓνα κατόρθωμα τεχνικῆς, ἦταν τελείως ἄχρηστο, χρησιμοποιούμενο μόνον

για λόγους δημοσιότητας. Κάθε μιὰ ὥρα διάφορα γκρουπ ἐπισκεπτῶν, συνοδευμένα ἀπὸ ἕνα μηχανικὸ ρομπότιστα στεκόταν μπροστὰ ἀπ' τὸ ρομπότ καὶ ἔκανε ψιθυριστὰ διάφορες ἐρωτήσεις. «Ὅσες ἀπ' τὶς ἐρωτήσεις αὐτὲς ἔκρινε ὁ μηχανικὸς κατάλληλες γιὰ τὰ κυκλώματα τοῦ ρομπότ, μεταδιδάζονταν στὸ Ὅμιλουν Ρομπότ.

Ἦταν μᾶλλον ἀνιάρο. Μπορεῖ νὰ ναι ὠραῖο νὰ ξέρης πῶς τὸ τετράγωνο τοῦ δεκατέσσερα εἶναι ἑκατὸν ἐνενήντα ἑξή, ὅτι αὐτὴ τῇ στιγμῇ ἡ θερμοκρασία εἶναι 10°, ὅτι τὸ εἰδικὸ βάρος σιδήρου εἶναι 56, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ρωτήσης ρομπότ νὰ δώσῃ αὐτὲς τὶς πληροφορίες.

Πολλοὶ λόγοι ἀπ' τοὺς ἐπισκέπτες ξαναγύριζαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐπίδειξη γιὰ δεύτερη φορά, ἕνα κορίτσι ὅμως ἡλικίας περίπου δέκα πέντε χρόνων καθόταν ἡσυχὰ σ' ἕνα πάγκο περιμένοντας νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐπίδειξη γιὰ τρίτη φορά. Ἦταν τὸ μόνο πρόσωπο στὸ δωμάτιο, ὅταν μπήκε ἡ Γκλόρια.

Ἡ Γκλόρια δὲν τὴν εἶδε. Γι' αὐτὴν ἐκείνη τῇ στιγμῇ, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἦταν ἀντικείμενα ἄνευ σημασίας. Ὁλὴ ἡ προσοχὴ ἦταν συγκεντρωμένη στὴν τεράστια μηχανή, ποὺ στηριζόταν σὲ τροχοὺς. Γιὰ μιὰ στιγμὴ δίστασε, κάπως ἀπογοητευμένη. Δὲν ἔμοιαζε μὲ τ' ἄλλα ρομπότ ποὺ εἶχε δῇ.

Διστακτικὰ καὶ προσεκτικὰ ὕψωσε τὴν τρεμάμενη φωνή της. «Σὰς παρακαλῶ, κύριε Ρομπότ, ἐσεῖς εἰσθε τὸ «Ὅμιλουν Ρομπότ;». Δὲν ἦταν σίγουρη, ἀλλὰ πίστευε ὅτι σ' ἕνα ρομπότ ποὺ μιλάει, ἄξιζε νὰ φέρεται κανεὶς μὲ ξεχωριστὴ εὐγένεια.

(Ἕνα βλέμμα ἐντατικῆς συγκέντρωσης διαγράφηκε στὸ ἄχαρο λεπτὸ πρόσωπο τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ περίμενε. Ἐβγαλε βιαστικὰ ἕνα σημειωματάριο κι' ἄρχισε νὰ γράφῃ γρήγορα).

Ἀκούστηκε ἡ κίνηση διαφόρων μοχλῶν καὶ τέλος μιὰ μεταλλικὴ φωνὴ ἄρχισε νὰ προφέρῃ τὶς λέξεις ἀργά, χωρὶς προφορά, ἄτονα. «Εἶμαι—τὸ—Ρομπότ—ποῦ—μιλάει».

Ἡ Γκλόρια κύτταξε τὸ ρομπότ κάπως ἀπογοητευμένη. Βέβαια, μιλοῦσε, ἀλλὰ ὁ ἦχος ἔβγαине κάπου ἀπὸ μέσα. Δὲν ὑπῆρχε πρόσωπο νὰ μιλήῃ. «Μπορεῖτε νὰ μὲ βοηθήσετε, κύριε Ρομπότ;», εἶπε.

Τὸ Ὅμιλουν Ρομπότ ἦταν σχεδιασμένο νὰ ἀπαντᾷ σὲ ἐρωτήσεις, καὶ μέχρι στιγμῆς μόνο ἐρωτήσεις ποὺ ἤξερε τὴν ἀπάντησιν, τοῦ ἔκαναν. Ἦταν σίγουρο γιὰ τὴν ἱκανότητά του, γι' αὐτὸ ἀπάντησε: «Μπορῶ—νὰ—σὲ—βοηθῶ».

«Εὐχαριστῶ, κύριε Ρομπότ. Μήπως εἰδατε τὸν Ρόμπυ;». «Ποιὸς—εἶναι—ὁ—Ρόμπυ;».

«Εἶναι ἕνα ρομπότ, κύριε Ρομπότ. Εἶναι δυὸ μέτρα ψηλός, κι' εἶναι πολὺ καλός. Καὶ ξέρετε, ἔχει καὶ κεφάλι. Ἐσεῖς δὲν ἔχετε, ἀλλὰ αὐτὸς ἔχει, κύριε Ρομπότ».

Τὸ 'Ομιλοῦν Ρομπὸτ εἶχε μείνει πίσω. «Ἕνα—Ρομπότ;».

«Ναί, κύριε Ρομπότ. Ἕνα ρομπότ ὅπως ἐσεῖς, μόνο ποὺ δὲν μιλάει, μοιάζει ὅμως μὲ ἄνθρωπο».

«Ἕνα—Ρομπότ—ὅπως—ἐγώ;»

«Ναί, κύριε Ρομπότ».

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ρομπότ ἦταν ἓνα σύνολο ἀκατάληπτων ἤχων. Προσπαθώντας νὰ ἀπαντήσῃ σὲ μιὰ γενικὴ ἐρώτηση, ἔκαψε ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ πηνία του. Διάφορα προειδοποιητικὰ φῶτα ἀναψαν καὶ κουδούνια ἄρχισαν νὰ χτυπᾶνε.

(Τὸ δεκαπεντάχρονο κορίτσι ἔφυγε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο. Εἶχε ἤδη ἀρκετὲς σημειώσεις γιὰ τὴ μονογραφία της «Πρακτικαὶ ἀπόψεις τῆς «Ρομποτικῆς». Αὐτὴ ἡ μονογραφία, ἦταν ἡ πρώτη τῆς σειρᾶς μονογραφιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ποὺ ἔγραψε ἡ Σούζαν Κάλβιν).

Ἡ Γκλόρια περιμένε ἀκόμα, προσπαθώντας νὰ κρύψῃ τὴν ἀνυπομονησίαν της, ὅταν ἄκουσε τὴ φωνὴ πίσω της: «Νά, ἐδῶ εἶναι», καὶ ἀναγνώρισε τὴ φωνὴ τῆς μητέρας της.

«Τί κάνεις ἐκεῖ, παλιοκόριτσο;». φώναξε ἡ κυρία Γουέστον, ἐνῶ ἡ μέχρι στιγμῆς ἀνησυχία της μετριαζόταν σὲ θυμὸ. «Ξέρεις ὅτι μᾶς τρόμαξες ἐμένα καὶ τὸν μπαμπά σου; Γιατί τῶσκάσες;».

Ὁ μηχανικὸς - ρομποτίστας ὥρμησε στὸ δωμάτιο τραβώντας τὰ μαλλιά του, καὶ ρωτώντας ποιὸς ἀπ' τὸν κόσμον ποὺ εἶχε μαζευθῇ εἶχε παίξει μὲ τὴν μηχανή. «Δὲν ξέρετε νὰ διαβάσετε τὶς ἐπιγραφές;», φώναζε. «Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο παιδιῶν ἀνευ συνοδοῦ».

Ἡ Γκλόρια ὕψωσε τὴ φωνούλα μέσα στὸ γενικὸ πανδαιμόνιο: «Ἦρθα νὰ δῶ τὸ «'Ομιλοῦν Ρομπότ», μαμά. Νόμισα πὼς θὰ μπορούσε νὰ μοῦλεγε ποῦ εἶναι ὁ Ρόμπυ, ἀφοῦ κι' οἱ δύο τους εἶναι ρομπότ». Καὶ τότε, σὰν ἡ σκέψη τοῦ Ρόμπυ νάρθε πρὶ ἔντονη, ξέσπασε σὲ γοερά κλάματα: «Πρέπει νὰ βρῶ τὸν Ρόμπυ, μαμά, πρέπει».

Ἡ κυρία Γουέστον μὲ βία συγκράτησε τὰ νεύρα της, καὶ εἶπε:

«᾽Ω, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Τζῶρτζ, ἅς γυρίσουμε σπίτι, δὲν ἀντέχω ἄλλον».

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ Τζῶρτζ Γουέστον ἔλειψε γιὰ ἀρκετὲς ὥρες, καὶ τὸ ἄλλο πρωῒ πλησίασε τὴ γυναῖκα του μὲ συνωμωτικὸ ὕφος:

«ἔχω μιὰ ιδέα, Γκράις».

«Γιὰ ποιό πράγμα;» ρώτησε ἀδιάφορα ἡ γυναῖκα του.

«Γιὰ τὴν Γκλόρια».

«Μὴ μοῦ πῆς, ὅτι σκέφτηκες νὰ ξαναγοράσουμε πάλι τὸ ρομπότ;».

«Ὁχι, φυσικά, ὄχι».

«Τότε, λέγε. Ίσως νάπρεπε νά σ' ἀκούσω. Όλα ὅσα ἔκανα ἐγώ δὲν ὠφέλησαν».

«Λοιπόν, ἄκου τί σκέφθηκα. Τὸ κακὸ εἶναι πὼς ἡ Γκλόρια πιστεύει πὼς ὁ Ρόμπυ εἶναι ἄνθρωπος κι' ὄχι μηχανή. Φυσικά, δὲν μπορεῖ νά τὸν ξεχάσῃ. Τώρα, ἂν κατορθώναμε νά τὴν πείσουμε πὼς ὁ Ρόμπυ δὲν εἶναι παρὰ ἓνας ὄγκος χάλυθος καὶ χαλκοῦ σὲ μορφή ἐλασμάτων, φύλλων, ἐλατηρίων καὶ συρμάτων, καὶ πὼς ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶναι ἡ δύναμη ποὺ τοῦ δίνει ζωή, πόσο νομίζεις ὅτι θὰ κρατοῦσε ἡ νοσταλγία της; Εἶναι μιὰ ψυχολογικὴ προσβολή, ἂν μὲ καταλαβαίνης».

«Καὶ πὼς σκοπεύεις νά τὸ κάνης;».

«Εἶναι πολὺ ἀπλό. Ποῦ νομίζεις πὼς ἤμουν αὐτὸς τὸ δράδυ; Ἔπεισα τὸν Ρόμπερτσον τῆς «Α.Ε. Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων, ΗΠΑ», νά ἀφήσῃ νά κάνουμε μιὰ ἐπισταμένη ἐπίσκεψη στὰ ἐργοστάσια αὐτοῦ. Θὰ πάμε κι' οἱ τρεῖς μας, κι' ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐπίσκεψη, νᾶσαι βέβαιη πὼς ἡ Γκλόρια θὰ τόχῃ χωνέψῃ μιὰ καὶ καλὴ πὼς ἓνα ρομπότ δὲν εἶναι κάτι τὸ ζωντανό».

Τὰ μάτια τῆς κυρίας Γουέστον ἄνοιξαν διάπλατα, καὶ κάτι σὰν θαυμασμὸς φάνηκε στὸ βλέμμα της.

«Τζῶρτζ, εἶναι ἀλήθεια καλὴ ιδέα!».

Τὸ στήθος τοῦ Τζῶρτζ φούσκωσε ἀπὸ περηφάνεια. «Ἄπο ἰδέες ἄλλο τίποτα».

Ὁ κύριος Στροῦδερς ἦταν ἓνας εὐσυνείδητος Γενικὸς Διευθυντῆς καὶ ἀπὸ φυσικοῦ τοῦ εἶχε τὴν τάση νά εἶναι λίγο φλύαρος. Ὁ συνδυασμὸς αὐτός, ἐπομένως, κατέληξε σὲ μιὰ ὑπὲρ τὸ δέον κατατοπιστικὴ ξενάγησι σ' ὅλα τὰ τμήματα τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ κυρία Γουέστον ὅμως δὲν φάνηκε νά πληττῇ καθόλου. Ἀντίθετα, τὸν διέκοπτε τακτικά, ζητώντας νά ἐπαναλάβῃ τίς ἐξηγήσεις μὲ ἀπλούστερους ὅρους ὥστε νά καταλάβῃ καὶ ἡ Γκλόρια.

Ὁ Τζῶρτζ Γουέστον, ὅμως, δὲν μπορούσε νά κρύψῃ τὴν ἀνυπομονησίαν του.

«Μὲ συγχωρῆτε, κύριε Στροῦδερς», εἶπε, διακόπτοντάς τον στὴ μέση μιᾶς μικρῆς διαλέξεως περὶ φωτο-ηλεκτρικῶν κυττάρων, «δὲν ἔχετε κανένα τμήμα στὸ ἐργοστάσιο ποὺ νά χρησιμοποιοῦνται μόνο ἐργάτες - ρομπότ;».

«Ἔ; ὦ, ναι, βέβαια!». Χαμογέλασε στὴν κυρία Γουέστον. «Εἶναι φαῦλος κύκλος, κατὰ κάποιον τρόπο, ρομπότ νά κατασκευάζουν ἄλλα ρομπότ. Βέβαια, δὲν ἔχουμε γενικεύσει τὸ σύστημα αὐτό. Κατ' ἀρχὴν, δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπουν τὰ ἐργατικὰ συνδικάτα. Χρησιμοποιοῦμε, ὅμως, μερικὰ ρομπότ γιὰ τὴν κατασκευὴ ἄλλων ρομπότ, σὰν εἶδος ἐπιστημονικοῦ πειραματισμοῦ. Βλέπετε, αὐτὸ ποὺ δὲν μποροῦν νά καταλά-

δουν τὰ ἐργατικά συνδικάτα—μὴ νομίζετε ὅτι δὲν βλέπω μὲ συμπάθεια τὰ ἐργατικά κινήματα—εἶναι τὸ ὅτι ὁ ἐρχομὸς τοῦ ρομπὸτ ἀναπόφευκτα θά...».

«Ναί, κύριε Στρούδερς», διέκοψε πάλι ὁ Γουέστον, «ἀλλὰ αὐτὸ τὸ τμήμα τοῦ ἐργοστασίου ποὺ μᾶς εἶπατε—μποροῦμε νὰ τὸ δοῦμε; Θὰ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον. Εἶμαι βέβαιος».

«Ναί, ναί, βέβαια», εἶπε κάπως ἐνοχλημένος ὁ κύριος Στρούδερς. Ξερόδωξε ἀμήχανα. «Ἀκολουθήστε με, παρακαλῶ».

Ἦταν σχετικὰ σιωπηλὸς καθὼς τοὺς ὡδηγοῦσε σ' ἓνα μακρὸ διάδρομο ποὺ κατέληγε σὲ μιὰ σκάλα. Ἄλλ' ὅταν κατέβηκαν τὴ σκάλα καὶ μπήκαν σὲ μιὰ μεγάλη κατάφωτη αἵθουσα γεμάτη ἀπὸ μεταλλικὴ δραστηριότητα, ξαναβρῆκε τὴν ὁμιλητικότητά του κι' οἱ ἐπεξηγήσεις ἄρχισαν νὰ πέφτουν βροχή.

«Ὅριστε!» εἶπε μὲ περηφάνεια. «Μόνο ρομπότ! Μόνο πέντε ἄνθρωποι κάνουν τοὺς ἐπιστάτες, κι' αὐτοὶ χωρὶς νὰ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ μένουν στὴν αἵθουσα. Στὰ πέντε χρόνια ποὺ λειτουργεῖ αὐτὸ τὸ τμήμα, δὲν εἶχε τὸ παραμικρὸ ἀτύχημα. Φυσικά, τὰ ρομπότ ποὺ συναρμολογοῦνται ἐδῶ, εἶναι σχετικῶς ἀπλᾶ, ἀλλὰ...».

Ἡ φωνὴ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ εἶχε ἀπὸ ὥρα σβύσει στ' αὐτιά τῆς Γκλόρια καὶ μόνο ἓνα συγκεχυμένο βοητὸ ἄκουγε. Ἡ ξενάγηση τῆς φαινόταν μᾶλλον ἀνιαρὴ καὶ ἄσκοπη, ὃν καὶ συνάντησε ἀρκετὰ ρομπότ. Ἄλλὰ κανένα δὲν ἐμοιαζε, οὔτε καὶ λίγο, τοῦ Ρόμπυ, καὶ τὰ κύτταζε ὅλα μὲ φανερὴ περιφρόνηση.

Σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο δὲν βρίσκονταν καθόλου ἄνθρωποι, παρατήρησε. Τότε τὸ βλέμμα της καρφώθηκε σὲ πέντε ἢ ἑξή ρομπότ, ποὺ δούλευαν ἀκατάπαυστα σ' ἓνα στρογγυλὸ τραπέζι, στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς αἵθουσας. Τὰ μάτια της ἀνοίξαν διάπλατα ἀπὸ τὴν κατάπληξη. Ἡ αἵθουσα ἦταν μεγάλη. Δὲν μπορούσε νὰ ναι σίγουρη, ἀλλὰ ἓνα ἀπ' τὰ ρομπότ ἐμοιαζε—ἐμοιαζε—ἦ τ α ν !

«Ρ ὁ μ π υ !». Ἡ κραυγὴ της σὰν νὰ τρύπησε τὸν ἀέρα, κι' ἓνα ἀπὸ τὰ ρομπότ κοκκάλωσε ξαφνικὰ καὶ τὸ ἐργαλεῖο ποὺ κρατοῦσε ξέφυγε ἀπ' τὰ χέρια του. Τρελλὴ ἀπ' τὴ χαρὰ της ἡ Γκλόρια, πέρασε κάτω ἀπ' τὸ κιγκλίδωμα καὶ πρὶν τὴν προλάβουν οἱ γονεῖς της, βρέθηκε κάτω στὸ πάτωμα, τρέχοντας πρὸς τὸν Ρόμπυ τῆς μ' ἀνοιχτὰ τὰ χέρια καὶ τὰ μαλλιά της ν' ἀνεμίζουν.

Καὶ οἱ τρεῖς μεγάλοι τρομαγμένοι, καθὼς στέκονταν καθλωμένοι στὶς θέσεις τους, εἶδαν αὐτὸ ποὺ ἡ Γκλόρια μέσ' στὴ συγκίνησή της δὲν εἶδε—ἓνα τεράστιο τρακτέρ ποὺ τυφλὰ ἐρχόταν κατὰ πάνω της.

Χρειάστηκαν χιλιοστὰ τοῦ δευτερολέπτου γιὰ νὰ συνέλθῃ ὁ Γουέστον, κι' αὐτὰ τὰ χιλιοστὰ σήμαιναν τὰ πάντα, γιὰτὶ ἦταν ἀδύνατον νὰ προλάβῃ πιὰ τὴν Γκλόρια. Παρ' ὅλο ποὺ πήδησε τὸ κιγκλίδωμα μὲ μιὰ ἀπελπισμένη ἀπόπειρα, ἦταν φανερό ὅτι ἡ προσπάθειά του ἦταν μάταιη. Ὁ κύριος Στρούδερς κουνούσε ἀπελπισμένα τὰ χέρια του νὰ σταματήσουν τὸ τρακτέρ, οἱ ἐπιστάτες ὅμως ἦταν ἄνθρωποι ποὺ χρειάζονταν χρόνο γιὰ νὰ ἐνεργήσουν.

Ὁ Ρόμπυ, ὅμως, ἔδρασε κεραυνοβόλα καὶ μὲ ἀκρίβεια.

Μὲ τὰ μεταλλικὰ του πόδια, τρώγοντας κυριολεκτικὰ τὸ διάστημα ποὺ τὸν χώριζε ἀπὸ τὴν μικρὴ του κυρία, ὥρμησε ἀπ' τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση. Ὅλα ἔγιναν μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς. Ἀπλώνοντας τὸ χέρι του, ὁ Ρόμπυ ἄρπαξε τὴν Γκλόρια, χωρὶς νὰ μειώσῃ καθόλου τὴν ταχύτητά του. Ὁ Γουέστον, χωρὶς καλὰ - καλὰ νὰ καταλάβῃ τί γινόταν, τὸν εἶδε ἢ μᾶλλον τὸν αἰσθάνθηκε νὰ περνᾷ δίπλα του καὶ νὰ σταματᾷ ἀπότομα. Τὸ τρακτέρ πέρασε ἀπ' τὸ σημεῖο ποὺ δρισκόταν ἡ Γκλόρια, μισὸ δευτερόλεπτο ἀφοῦ τὴν ἄρπαξε ὁ Ρόμπυ, καὶ σταμάτησε μὲ θόρυβο τρία μέτρα πιὸ κάτω.

Ἡ Γκλόρια ἀφοῦ δέχθηκε μιὰ σειρὰ ἀπὸ θερμοὺς ἐναγκαλισμοὺς ἀπ' τοὺς γονεῖς της, στράφηκε μὲ λαχτάρη στὸν Ρόμπυ. Γι' αὐτὴν τίποτα δὲν εἶχε συμβῆ, ἀπλῶς εἶχε ξαναβρῇ τὸν φίλο της.

Ἀλλὰ ἡ ἔκφραση τῆς κυρίας Γουέστον εἶχε μεταβληθῇ ἀπὸ ἔκφραση ἀνακούφισης σ' ἔκφραση ὑποψίας. Στράφηκε στὸν σύζυγό της καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐσὺ τὰ σκάρωσες ὅλα αὐτά, ἔτσι;».

Ὁ Τζῳρτζ Γουέστον σφούγγισε τὸ ἰδρωμένο μέτωπό του μὲ τὸ μαντῆλι του. Τὸ χέρι του ἔτρεμε καὶ τὰ χεῖλια μόλις μπόρεσαν νὰ διαγράψουν ἓνα τρεμάμενο καὶ πολὺ ἀδύνατο χαμόγελο.

Ἡ κυρία Γουέστον συνέχισε ἀμείλικτη: «Ὁ Ρόμπυ δὲν ἦταν κατασκευασμένος γιὰ ἐργασίες μηχανικὲς ἢ κατασκευαστικὲς. Δὲν εἶχε νὰ προσφέρῃ τίποτα ἐδῶ. Ἐσὺ φρόντισες νὰ τὸν τοποθετήσουν ἐδῶ ὥστε νὰ τὸν θρῇ ἡ Γκλόρια. Μὴ τὸ ἀρνεῖσαι!».

«Ναί, λοιπόν, δὲν τὸ ἀρνούμαι», εἶπε ὁ Τζῳρτζ. «Ἀλλὰ, Γκράις, ποὺ νὰ φαντασθῶ ὅτι ἡ συνάντησή τους θὰ ἦταν τόσο βίαιη; Καὶ ὁ Ρόμπυ τῆς ἔσωσε τὴ ζωή. Πρέπει νὰ τὸ παραδεχτῇς αὐτό. Δὲν μπορεῖς νὰ τὸν ξαναδιώξεις».

Ἡ Γκράις Γουέστον δὲν ἀπάντησε. Στράφηκε πρὸς τὴν Γκλόρια καὶ τὸν Ρόμπυ καὶ τοὺς κύτταξε ἀφηρημένα γιὰ λίγο. Ἡ Γκλόρια εἶχε ἀγκαλιάσει τὸν λαιμὸ τοῦ ρομπότ, τόσο δυνατά, ποὺ ἂν δὲν ἦταν ἀπὸ μέταλλο, θὰ εἶχε σίγουρα πάθει ἀσφυξία, καὶ τρελλῇ ἀπ' τὴ χαρὰ της τοῦ μίλαγε μπερδεύοντας συνεχῶς τὰ λόγια της. Τὰ χαλύβδινα μπράτσα τοῦ Ρόμπυ—ϊκανὰ νὰ λυγίσουν ἀτσάλι πάχους πέντε

πόντων—ήταν άπαλά τυλιγμένα γύρω από τὸ κοριτσάκι, ἐνῶ στὰ μάτια του ἔλαμπε μιὰ θαθειά, θαθειά κόκκινη λάμψη.

«Ἄς εἶναι», εἶπε τέλος ἡ κυρία Γουέστον, «μπορεῖ νὰ μείνη μαζί μας ὥσπου νὰ σκουριάσει».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν σήκωσε τοὺς ὤμους της μὲ ἀδιαφορία. «Φυσικά δὲν ἔμεινε. Αὐτὰ γινόταν τὸ 1998. Ἔως τὸ 2008 εἶχαμε βγάλει τὸ κινούμενο ὁμιλοῦν ρομπότ τὸ ὅποιο φυσικά ἀχρήστευσε ὅλα τὰ μὴ ὁμιλοῦντα μοντέλα καὶ ἦταν ἡ σταγόνα πού ξεχειλίσει τὸ ποτήρι δὲν ἀφορᾷ τὴν ἀντίδρασι ἐναντίον τῶν ρομπότ. Ἀπὸ τὸ 2003 ἕως τὸ 2007 οἱ περισσότερες κυβερνήσεις τοῦ κόσμου εἶχαν ἀπαγορεύσει τὴν χρῆση τοῦ ρομπότ στὴ Γῆ γιὰ ὅποιοδήποτε σκοπὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα».

«Ὡστε ἡ Γκλόρια ἀναγκάστηκε τελικὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Ρόμπυ;».

«Νομίζω ναί. Φαντάζομαι ὅμως ὅτι ὁ χωρισμὸς θὰ ἦταν πιὸ εὐκολὸς ὅταν ἦταν δέκα πέντε χρονῶν παρά τότε πού ἦταν ὀκτώ. Κι'ὅμως ἡ στάση αὐτὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἦταν ἀνόητη καὶ ἄσκοπη. Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ ἦταν στὸ ναδίρ τους. ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς, γύρω στὰ 2007 τὴν ἐποχὴ πού μὲ προσέλαβαν. Στὴν ἀρχὴ νόμιζα ὅτι ἡ δουλειά μου θὰ τελείωνε ἀπότομα σὲ μερικὸς μῆνες ἀλλὰ κατόπιν ἀνοίξαμε τὴν ἐξωγῆινη ἀγορά».

«Καὶ φυσικά, ἀπὸ τότε σταθεροποιηθήκατε».

«Ὁχι ἐντελῶς. Ἀρχίσαμε προσπαθώντας νὰ μετατρέψουμε τὰ μοντέλα πού εἶχαμε ἤδη στὴν διάθεσή μας. Ὅπως π.χ. τὰ πρῶτα ὁμιλοῦντα μοντέλα. Εἶχαν περίπου 4 μέτρα ὕψος, ἦταν πολὺ ἀδέξια καὶ ὄχι πολὺ καλά. Τὰ στείλαμε στὸν Ἑρμῇ γιὰ νὰ βοηθήσουν στὴν κατασκευὴ τοῦ Μεταλλευτικοῦ Σταθμοῦ ἐκεῖ ἀλλὰ ἀπέτυχαν».

Τὸν κοίταξα ἐκπληκτος. «Ἀπέτυχαν; Μὰ τὰ Μεταλλεῖα τοῦ Ἑρμῇ εἶναι μιὰ ἐπιχείρηση πού ἀξίζει πολλὰ δισεκατομμύρια δολλάρια».

«Τώρα ναί, ἀλλὰ ἦταν ἡ δεύτερη ἀποστολὴ πού πέτυχε. Ἐὰν νεαρέ μου θέλεις νὰ μάθης περισσότερα γι' αὐτήν, σὲ συμβουλεύω νὰ δῆς τὸν Γκρέγκορυ Πάουελ. Αὐτὸς καὶ ὁ Μάικλ Ντόνοβαν χειρίστηκαν τὶς πιὸ δύσκολες ὑποθέσεις μας γύρω στὸ 2020 καὶ 2030. Ἐχῶ χρόνια νὰ μάθω νέα ἀπὸ τὸν Ντόνοβαν ἀλλὰ ὁ Πάουελ ζῇ ἐδῶ στὴν Νέα Ὑόρκη. Εἶναι τώρα παπποῦς ἂν καὶ ἀκόμα δὲν μπορῶ νὰ συνηθίσω στὴν ιδέα αὐτῇ. Πάντα τὸν φαντάζομαι σὰν νέο. Φυσικά ἔχουν κι' ἐγὼ νεώτερη τότε».

Προσπάθησα νὰ τὴν κάνω νὰ συνεχίσῃ «Ἐὰν Δρ. Κάλβιν μοῦ δώσετε τὶς γενικὲς γραμμὲς θὰ μπορέσω νὰ πάρω τὶς λεπτομέρειες ἀργότερα ἀπὸ τὸν κ. Πάουελ». («Ὅπως κι' ἀκριβῶς ἔκανα ἀργότερα»).

Ἄπλωσε τὰ λεπτὰ της δάκτυλα στὸ γραφεῖο καὶ τὰ κοίταξε «Εἶναι δύο - τρεῖς περιπτώσεις» εἶπε «γιὰ τὶς ὁποῖες ξέρω λίγα πράγματα».

«Ἄς ἀρχίσουμε μὲ τὸν Ἑρμῇ» τῆς πρότεινα.

«Λοιπὸν νομίζω ὅτι ἦταν τὸ 2015 ὅταν ξεκίνησε ἡ δεύτερη ἀποστολὴ γιὰ τὸν Ἑρμῆ. Ἦταν ἐξερευνητικὴ ἀποστολὴ καὶ τὴν χρηματοδοτοῦσαν ἀπὸ κοινοῦ τ' Ἀμερικανικὰ Ρομπότ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Μεταλλεύματα. Τὴν ἀποτελοῦσαν ἓνα νέο μοντέλο ρομπότ ποὺ ἦταν ἀκόμη στὸ πειραματικὸ Στάδιο, ὁ Γκρέγκορυ Πάουελ καὶ ὁ Μάικλ Ντόνοβαν».

Φαῦλος κύκλος

2 Ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀγαπητὲς ἐκφράσεις τοῦ Πάουελ ὅτι «ὅποιος βιάζεται σκοντάφτει», κι' ἔτσι ὅταν συνάντησε τὸν Μάικλ Ντόνοβαν νὰ κατεβαίνει μὲ πηδήματα τὶς σκάλες, τὰ κόκκινα μαλλιά του λουσμένα στὸν ἰδρώτα, ὁ Πάουελ κατσούφιασε.

«Τί ἔπαθες;» τὸν ρώτησε. «Ἔσπασες κανένα νύχι σου;»

«Ναί...» γκρίνιασε ὁ Ντόνοβαν. «Τί ἔκανες ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκεῖ κάτω στὰ ὑπόγεια;» Πῆρε μιὰ βαθεῖα ἀνάσα καὶ εἶπε γρήγορα. «Ὁ Σπίντυ δὲν γύρισε».

Τὰ μάτια τοῦ Πάουελ ἄνοιξαν διάπλατα γιὰ μιὰ στιγμή καὶ κοντοστάθηκε. Κατόπιν συνήλθε καὶ συνέχισε ν' ἀνεβαίνει τὶς σκάλες. Δὲν εἶπε τίποτα μέχρι ποὺ ἔφτασε στὸ κεφαλόσκαλο καὶ τότε.

«Τὸν ἔστειλες νὰ βρῇ σελήνιο;»

«Ναί».

«Καὶ πόση ὥρα εἶναι τώρα ἔξω;»

«Τώρα εἶναι πέντε ὥρες».

Σιωπὴ. Ἡ κατάσταση ἦταν πολὺ ἄσχημη. Βρισκόταν στὸν Ἑρμῆ ἀκριβῶς δώδεκα μόνον ὥρες. — καὶ ἦταν κιόλας σὲ πολὺ δύσκολη θέση. Ὁ Ἑρμῆς εἶχε ἀπὸ καιρὸ τὴν φήμη τοῦ πιὸ κακότυχου πλανήτου τοῦ συστήματος, ἀλλὰ ἡ περίπτωσή τους ἦταν πολὺ ἄσχημη ἀκόμη καὶ γιὰ τὸν Ἑρμῆ.

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Ἐξήγησέ μου τί συνέβη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ νὰ προσπαθήσουμε νὰ τὰ κανονίσουμε».

Ἦταν τώρα στὸ δωμάτιο τοῦ ἀσυρμάτου — μὲ τὸν ἐξοπλισμό του ποὺ ἦταν κιόλας λίγο ἀπρηχαιωμένος—ἀν καὶ εἶχε μείνει ἀπείραχτος στὰ δέκα χρόνια ποὺ εἶχαν περάσει πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφίξή τους. Γιατὶ δέκα χρόνια εἶναι πάρα πολὺ ἀπὸ τεχνολογικῆς πλευρᾶς. Παράδειγμα ὁ Σπίντυ σὲ σύγκριση μὲ τὰ ρομπότ ποὺ εἶχαν τότε τὸ 2005. Βέβαια ἡ πρόοδος τῆς ρομποτικῆς στὸ διάστημα αὐτὸ ἦταν καταπληκτικὴ. Ὁ Πάουελ ἄγγιξε προσεκτικὰ μιὰ μεταλλικὴ ἐ-

πιφάνεια που γυάλιζε ακόμα. 'Η ατμόσφαιρα της άχρηστίας που κυριαρχούσε στο δωμάτιο — και σ' όλο το Στάθμο — ήταν πολύ καταθλιπτική.

'Ο Ντόνοβαν τὸ ἀντελήφθηκε. "Αρχισε νὰ μιλά «Προσπάθησα νὰ τὸν ἐντοπίσω μὲ τὸν ἀσύρματο ἀλλὰ δὲν ἔγινε τίποτα. 'Ο ἀσύρματος εἶναι ἄχρηστος στὴν μεριά τοῦ 'Ερμῆ πουὺ βλέπει στὸν ἥλιο — τουλάχιστον σὲ ἀκτῖνα πάνω ἀπὸ δύο μίλια. Αὐτὸς εἶναι ἕνας λόγος πουὺ ἀπέτυχε ἡ Πρώτη 'Αποστολή. Καὶ δὲν μποροῦμε νὰ ἐγκαταστήσουμε γιὰ μερικές ἐβδομάδες τὰ μηχανήματα ὑπερκυμάτων».

«Ἄστα αὐτά. Τί πέτυχες;»

«Ἐντόπισα τὸ μὴ ὀργανωμένο σήμα τοῦ σώματός του στὰ βραχέα κύματα. Δὲν μοῦ χρησίμευσε σὲ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ μοῦ δείξη τὴ θέση του. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὸν παρακολούθησα ἐπὶ δύο ὥρες καὶ σημείωσα στὸν χάρτη τ' ἀποτελέσματα».

Στὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του εἶχε ἕνα κιτρινωμένο τετράγωνο κομμάτι περγαμηνῆ. Ἕνα ἀπομεινάρι ἀπὸ τὴν ἀποτυχημένη Πρώτη 'Αποστολή — καὶ τὸ χτύπησε πάνω στὸ γραφεῖο μὲ μανία,, ἀνοίγοντάς το μὲ τὴν παλάμη τοῦ χεριοῦ του. 'Ο Πάουελ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὸ στήθος τὸ κοίταξε ἀπὸ μακριά.

Τὸ μολύβι τοῦ Ντόνοβαν ἔδειξε νευριασμένα «ὁ κόκκινος σταυρὸς εἶναι ἡ λίμνη μὲ τὸ σελήνιο, τὴν ἔχεις σημειώσει μόνος σου».

«Ποιά ἀπ' ὅλες εἶναι αὕτη;» τὸν διέκοψε ὁ Πάουελ. «'Υπάρχουν τρεῖς πουὺ μᾶς τὶς ἔδειξε ὁ Μὰκ Ντούγκαλ πρὶν φύγῃ».

«Φυσικὰ ἔστειλα τὸν Σπίντυ στὴν πιὸ κοντινὴ: 'Απείχε 17 μίλια. Ἀλλὰ τί σχέση ἔχει αὐτό;» Ἡ φωνὴ του ἔγινε ἔντονη. «Αὐτὲς οἱ κουκίδες μὲ μολύβι δείχνουν τὶς θέσεις τοῦ Σπίντυ».

Γιὰ πρώτη φορὰ ἡ προσποιητὴ ψυχραιμία τοῦ Πάουελ κλονίστηκε καὶ τὸ χέρι του τεντώθηκε ἀπότομα γιὰ νὰ πάρῃ τὸ χάρτη.

«Σοβαρὰ μιλάς; Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο».

«Κι' ὅμως ἔτσι εἶναι», μούγκρισε ὁ Ντόνοβαν.

Οἱ μικρὲς τελείες πουὺ ἔδειχναν τὶς θέσεις σχηματίζαν ἕνα ἄτεχνο κύκλο γύρω ἀπὸ τὸν κόκκινο σταυρὸ πουὺ σημείωσε τὴν λίμνη μὲ τὸ σελήνιο. Καὶ τὸ χέρι τοῦ Πάουελ χαίδεψε τὸ καστανὸ μουστάκι του, ἀλάνθαστο σημάδι τῆς ἀνησυχίας του.

'Ο Ντόνοβαν πρόσθεσε. «Μέσα σὲ δυὸ ὥρες πουὺ τὸν παρακολούθησα ἔφερε τέσσερεις φορές βόλτα γύρω ἀπὸ τὴν καταραμένη λίμνη. Μοῦ φαίνεται ὅτι, ὅπως πάῃ θὰ συνεχίσῃ ἔτσι ἐπ' ἄπειρον. Κατάλαβες σὲ τί θέση βρισκόμαστε;»

'Ο Πάουελ τοῦ ἔρριξε μιὰ σύντομη ματιὰ καὶ δὲν εἶπε

τίποτα. Καί βέβαια ήξερε την θέση που βρισκόταν. Τò συμπέρασμα έβγαине πολύ εύκολα. Οί μπαταρίες με τὰ φωτοκυττάρα, που άποτελούσαν τόν μοναδικό φραγμό ανάμεσα σ' αυτούς καί στην τερατώδη δύναμη του ήλιου στόν Έρμη ήταν σχεδόν κατεστραμμένες. Τò μόνο πράγμα που θα τις έσωζε ήταν τò σελήνιο. Καί ό μόνος τρόπος για νά πάρουν τò σελήνιο ήταν ό Σπίντυ. Έάν ό Σπίντυ δέν ξαναγύριζε, δέν θα είχαν σελήνιο ούτε καί μπαταρίες φωτοκυττάρων. Χωρίς μπαταρίες φωτοκυττάρων τò σιγανό ψήσιμο δέν ήταν μιὰ άπό τίς πιό εύχάριστες μορφές θανάτου.

Ό Ντόνοβαν έξυσε με μανία τò κοκκινωτό ριχικό κεφάλι του καί είπε πικραμένος. «Θά γίνουμε ό περίγελος όλου του Συστήματος, Γκρέγκ. Πώς έγινε καί πήγαν όλα τόσο στραβά, σέ τόσο λίγο διάστημα; Έστειλαν την περίφημη ομάδα Πάουελ - Ντόνοβαν στόν Έρμη για ν' αναφέρη άν είναι συμφέρον νά ξαναλειουργήσουν τὰ όρυχεία τής προσηλιακής πλευράς του Έρμη με σύγχρονες τεχνικές μεθόδους καί ρομπότ καί τὰ καταστρέψαμε όλα, άπ' την πρώτη μέρα. Καί ήταν μιὰ δουλειά καθαρή ρουτίνα. Θά ντρεπόμαστε σ' όλη μας την ζωή».

«Ίσως νά μὴν παρουσιαστή τέτοια ανάγκη», άπάντησε ήρεμα ό Πάουελ. «Άν δέν κάνουμε κάτι γρήγορα, τò νά ζήσουμε στην ντροπή — ή άπλώς νά ζήσουμε είναι άδύνατο».

«Μὴν λές βλακειές. Άν έχης κέφι για άστεϊά, Γκρέγκ, έγώ δέν έχω. Ήταν έγκλημα που μάς έστειλαν εδώ με ένα μόνο Ρομπότ. Καί ήταν ή δική σου, έξυπνη ιδέα ότι θα μπορούσαμε μόνοι μας νά τὰ βγάλουμε πέρα με τις μπαταρίες τών φωτοκυττάρων».

«Σ' αυτό έχεις άδικο. Ή άπόφαση ήταν καί τών δυό μας καί τò ξέρεις. Τò μόνο που θα χρειαζόμαστε ήταν ένα κιλό σελήνιο, μιὰ Διηλεκτρονική Πλάκα του Στίλχεντ καί περίπου τρείς ώρες στην διάθεσή μας — καί υπάρχουν λίγες με καθαρό σελήνιο σ' όλη την προσηλιακή πλευρά του Έρμη. Ό φασμοανακλαστήρας του Μάκ Ντούγκαλ — δέν μάς βρήκε. Τρείς τελείες μέσα σέ πέντε λεπτά; Τί στην όργή! Δέν μπορούσαμε νά περιμένουμε για την έπομένη συζυγία».

«Λοιπόν τί θα κάνουμε; Πάντως κάτι έχεις στο νού σου, τò ξέρω, γιατί άλλιώς δέν θα ήσουν τόσο ήρεμος. Δέν είσαι πιό γενναίος άπό μένα. Άντε λοιπόν λέγε».

«Μαΐκ έμεις οί ίδιοι δέν μπορούμε νά πάμε νά βρούμε τόν Σπίντυ. Τουλάχιστον όχι όσο είναι στην προσηλιακή πλευρά. Άκόμη καί οί νέες μονωτικές στολές δέν άντέχουν πάνω άπό είκοσι λεπτά στο άμεσο ήλιακό φώς. Μὴν ξεχνάς όμως την παλιή παροιμία. «Βάλε ένα ρομπότ νά πιάση ένα άλλο ρομπότ». Άκου Μάϊκ, τὰ πράγματα μπορεί νά μὴν ει-

ναι τόσο άσχημα. Έχουμε έξι ρομπότ κάτω στο ύπόγειο, τὰ όποία ίσως μπορέσουμε νά χρησιμοποιήσουμε, εάν φυσικά λειτουργούν».

Μιά λάμψη ξαφνικής έλπίδας φάνηκε στα μάτια του Ντόνοβαν. «Λές για τὰ έξι ρομπότ που έχουν μείνει από την πρώτη άποστολή. Είσαι σίγουρος; Μπορεί νά είναι σκέτες μηχανές και όχι ρομπότ. Μην ξεχνάς ότι δέκα χρόνια είναι πολλά όσον άφορά τους τύπους των ρομπότ».

«Όχι είναι ρομπότ. Τὰ έξήταζα όλη την ήμέρα και ξέρω. Έχουν ποζιτρονικούς έγκεφάλους, πρωτόγονους φυσικά». Έβαλε τον χάρτη στην τσέπη του. «Πάμε κάτω».

Τὰ ρομπότ ήταν στο τελευταίο ύπόγειο, και τὰ έξι μαζι περιτριγυρισμένα από μουχλιασμένα κιώτια με άγνωστο περιεχόμενο. Ήταν μεγάλα, πολύ μεγάλα και παρ' όλο ότι ήταν καθισμένα στο πάτωμα με τὰ πόδια τεντωμένα έμπρός τους, τὰ κεφάλια τους βρίσκονταν τουλάχιστον δύομισι μέτρα πάνω από τὸ πάτωμα.

Ό Ντόνοβαν σιγοσφύριξε με έκπληξη. «Για κοίτα τί μέγεθος που έχουν. Τὸ στήθος τους πρέπει νά έχη περιφέρεια τουλάχιστον τρία μέτρα».

«Αυτό όφείλεται εις τὸ ότι είναι έφοδιασμένα με την παληά μηχανή του Μάκ Γκάφυ. Έρριξα μιὰ ματιά μέσα είναι τὸ πιό παράξενο πράγμα που έχω δει ποτέ μου».

«Τὰ έβαλες μπρός;»

«Όχι ακόμη. Δέν έβλεπα τον λόγο. Δέν νομίζω όμως ότι θα έχουν πάθει τίποτε. Άκόμη και τὸ διάφραγμά τους είναι σέ μιὰ σχετικά καλή κατάσταση. Πιθανώς νά μπορέσουν και νά μιλήσουν».

Καθώς μιλούσε είχε ξεβιδώσει την πλάκα που βρισκόταν στο στήθος του πιό κοντινού ρομπότ και είχε βάλει μέσα την μικρή σφαίρα, που περιείχε την έλάχιστη σπίθα άτομικής ένεργείας, που άποτελεί την ζωοποιο δύναμη για τὰ ρομπότ. Ή τοποθέτηση ήταν κάπως δύσκολη, αλλά τελικά τὰ κατάφερε και ξαναβίδωσε την πλάκα στην θέση της με έπιμέλεια. Φυσικά πριν δέκα χρόνια δέν υπήρχαν μοντέλλα που ρυθμιζόνταν με άσύρματο, όπως σήμερα. Κατόπιν έκανε τὸ ίδιο και στα υπόλοιπα πέντε.

«Δέν κινήθηκαν», είπε ανήσυχα ό Ντόνοβαν.

«Άφού δέν τους δώσαμε τέτοια διαταγή», είπε άπότομα ό Πάουελ. Πήγε στο πρώτο τής σειράς και τὸ κτύπησε στο στήθος. «Έ! σύ μ' άκούς;»

Τὸ κεφάλι του τέρατος έγειρε άργά και τὰ μάτια ου στυλώθηκαν επάνω στον Πάουελ. Κατόπιν με μιὰ σκληρή τσιριχτή φωνή, που έμοιαζε σαν νά έβγαινε από πρωτόγονο γραμμόφωνο, είπε «Μάλιστα Άφέντη».

Ὁ Πάουελ χαμογέλασε ἄκεφα στὸν Ντόνοβαν. «Τὸ ἄκουσες αὐτό. Τότε ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ πρωτοβγήκαν τὰ ὀμιλοῦντα ρομπὸτ καὶ ὑπῆρχε πιθανότης νὰ ἀπαγορευθῇ ἐντελῶς ἡ χρῆση τῶν ρομπὸτ ἐπάνω στὴ γῆ. Οἱ κατασκευαστὲς τῶν ρομπὸτ ἀγωνίζονταν φυσικὰ ἐναντίον τῆς ιδέας αὐτῆς καὶ κατασκεύαζαν τὶς μηχανές τους μὲ ἓνα πρώτης τάξεως σύμπλεγμα δουλοπρεπείας».

«Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς βοήθησε», μουρμούρισε ὁ Ντόνοβαν.

«Ναί, δὲν τοὺς βοήθησε, ἀλλὰ βέβαια ἔκαναν ὅ,τι μποροῦσαν». Ξαναγύρισε στὸ ρομπότ. «Σήκω ἐπάνω».

Τὸ ρομπότ ὑψώθηκε σιγὰ σιγὰ καὶ ὁ Ντόνοβαν ἔστριψε τὸ κεφάλι ψηλὰ κοιτάζοντάς το, ἐνῶ ἓνα σφύριγμα ξέφευγε ἀπὸ τὰ σφιγμένα χεῖλη του.

«Μπορεῖς νὰ βγῆς στὴν ἐπιφάνεια; Στὸ φῶς;» ρώτησε ὁ Πάουελ.

Πέρασε λίγη ὥρα, ἐνῶ τὸ ἀργὸ μυαλὸ τοῦ ρομπότ δούλευε. Κατόπιν. «Μάλιστα Ἀφέντη».

«Ὡραία. Ξέρεις τί πράγμα εἶναι ἓνα μίλι;»

«Ἄλλη σκέψη καὶ ξανὰ ἡ ἀργὴ ἀπάντησις. «Μάλιστα Ἀφέντη».

«Τότε θὰ σὲ πᾶμε στὴν ἐπιφάνεια καὶ θὰ σοὺ δείξουμε μιὰ κατεύθυνση. Θὰ τὴν ἀκολουθήσης ἐπὶ δέκα ἐπτὰ περίπου μίλια καὶ ἐκεῖ γύρω, στὸ τέλος τῆς διαδρομῆς, θὰ βρῆς ἓνα ἄλλο ρομπότ, πιὸ μικρὸ ἀπὸ ἐσένα. Κατάλαβες μέχρι ἐδῶ;»

«Μάλιστα Ἀφέντη».

«Θὰ βρῆς τὸ ρομπότ αὐτὸ καὶ θὰ τὸ διατάξης νὰ γυρίσῃ πίσω. Ἐὰν δὲν θέλῃ, θὰ τὸ φέρῃς πίσω μὲ τὴ βία».

Ὁ Ντόνοβαν τράβηξε τὸ μανίκι τοῦ Πάουελ. «Γιὰτί δὲν τὸ στέλνεις κατ' εὐθείαν νὰ βρῇ τὸ σελήνιο;»

«Γιὰτί θέλω νὰ γυρίσῃ πίσω ὁ Σπίντυ, βλάκα. Θέλω νὰ δῶ τί ἔπαθε. Καὶ γυρίζοντας στὸ ρομπότ εἶπε. «Ἐν τάξει, ἀκολούθησέ με».

Τὸ ρομπότ ἔμεινε ἀκίνητο καὶ εἶπε ὑπόκωφα. «Μὲ συγχωρεῖτε Ἀφέντη, ἀλλὰ δὲν μπορῶ. Πρέπει πρῶτα νὰ με καθαλλήσετε». Τ' ἀδέξια χέρια του ἐνώθηκαν μὲ πλεγμένα τὰ κοντόχοντρα δάχτυλά τους.

Ὁ Πάουελ τὸν κοίταξε ἐκπληκτος καὶ μετὰ τράβηξε τὴν ἄκρη τοῦ μουστακιοῦ του. «Ἐ;... Ἀ!».

Τὰ μάτια τοῦ Ντόνοβαν γούρλωσαν. «Πρέπει νὰ τὸν καθαλλήσουμε; ὅπως τ' ἄλογα;»

«Ἐτσι νομίζω ὅτι θέλει νὰ πῇ. Ἄν καὶ δὲν ξέρω τὸ γιατί. Δὲν μπορῶ νὰ βρῶ τὸν λόγο... τὸ βρήκα. Σοὺ εἶπα ὅτι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τόνιζαν πολὺ τὸ ὅτι τὰ ρομπότ εἶναι ἀκίνονα. Ὅπως φαίνεται, προσπάθησαν νὰ τονίσουν τὴν ιδέα τῆς ἀσφαλείας μὲ τὸ νὰ μὴν ἀφήνουν τὰ ρομπότ νὰ κινοῦν-

ται χωρίς να έχουν στην πλάτη τους πάντα ένα καβαλλάρι. Και τώρα τί κάνουμε;»

«Αυτό σκεφτόμουν κι' εγώ», είπε άργα ο Ντόνοβαν.

«Δέν μπορούμε να βγούμε στην επιφάνεια, με ρομπότ ή χωρίς ρομπότ. "Ω! μά την αλήθεια τὸ βρήκα», φώναξε καὶ κροτάλισε τὰ δάκτυλά του ένθουσιασμένος. «Δώσε μου αὐτὸν τὸν χάρτη πὸν ἔχεις. Δέν πήγαν ἄδικα οἱ δύο ὥρες πὸν τὸν μελετοῦσα. Βρισκόμαστε ὅπως ξέρεις σ' ἓνα μεταλεῖο. Τί μᾶς ἐμποδίζει νὰ χρησιμοποιήσουμε τὶς γαλαρίες του;»

Ὁ Μεταλλευτικὸς Σταθμὸς φαινόταν σὰν ἓνας μαῦρος κύκλος στὸν χάρτη καὶ οἱ λεπτές διακεκομμένες γραμμές πὸν ἔδειχναν τὶς γαλαρίες ξαπλωνόνταν σὰν δίχτυ ἀράχνης γύρω του.

Ὁ Ντόνοβαν μελέτησε τὸ ἐπεξηγηματικὸ ὑπόμνημα πὸν βρισκόταν στὸ κάτω μέρος τοῦ χάρτη. «Δές ἐδῶ», εἶπε. «Αὐτὲς οἱ μικρές μαῦρες κουκίδες δείχνουν τὰ ἀνοίγματα πὸν ὀδηγοῦν ἀπὸ τὶς γαλαρίες στὴν ἐπιφάνεια καὶ αὐτὸ ἐδῶ εἶναι ἓνα πὸν ἀπέχει γύρω στὰ τρία μίλια ἀπὸ τὴ λίμνη μὲ τὸ σελήνιο. Ἔχει κι' ἓναν ἀριθμὸ ἐδῶ. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι δέν μπορούσαν νὰ κάνουν πιὸ μεγάλα γράμματα — τὸ 13α —. Ἄν τὰ ρομπότ ξέρουν τὰ κατὰτόπια ἐδῶ...».

Ὁ Πάουελ ἔκανε τὴν ἐρώτηση καὶ πήρε τὴν μονότονη ἀπάντηση. «Μάλιστα Ἀφέντη». «Πήγαινε βάλε τὴν μονωτική σου στολή», εἶπε ἱκανοποιημένος.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πὸν ἔβαζαν τὶς στολές αὐτές, — ἐνῶ δέν εἶχαν φανταστή ὅτι θὰ τὶς χρησιμοποιοῦσαν ποτὲ — καὶ τὶς δοκίμασαν μὲ ἄβολες κινήσεις.

Οἱ μονωτικὲς στολές ἦταν πιὸ ὀγκῶδεις καὶ πιὸ ἄχαρες ἀπὸ τὶς συνηθισμένες στολές τοῦ διαστήματος· ἦταν ὅμως πολὺ πιὸ ἐλαφριές γιατί ἦταν κατασκευασμένες ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ μὴ μεταλλικὲς οὐσίες. Ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἐναλλασσόμενα στρώματα πυρίμαχου πλαστικοῦ καὶ φελλοῦ εἰδικὰ ἐπεξεργασμένου καὶ ἦταν ἐφοδιασμένες μὲ σύστημα πὸν ἀφαιροῦσε τὴν ὑγρασία τοῦ ἀέρος. Οἱ μονωτικὲς στολές μπορούσαν ν' ἀνθέξουν στὴν λάμψη τοῦ ἡλίου τοῦ Ἑρμῆ γιὰ εἴκοσι λεπτά. Ἀντέχαν καὶ ἄλλα πέντε ἕως δέκα λεπτά χωρίς ἐκεῖνος πὸν τὶς φοροῦσε νὰ πάθῃ θανάσιμη βλάβη.

Τὰ χέρια τοῦ ρομπότ ἦταν ἀκόμη μπλεγμένα καὶ δέν ἔδειξε τὴν παραμικρὴ ἔκπληξη μπροστὰ στὸ θέαμα πὸν παρoυσίαζε ὁ Πάουελ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἀκούστηκε, ἀλλιωμένη ἀπὸ τὸ ἀσύρματο τηλέφωνο. «Εἶσαι ἔτοιμος νὰ μᾶς πᾶς στὴν ἔξοδο 13α;»

«Μάλιστα Ἀφέντη».

Εὐτυχῶς σκέφτηκε ὁ Πάουελ, μπορεῖ νὰ μὴν ἔχουν σύ-

στημα έλέγχου έξ άποστάσεως, τουλάχιστον όμως, έχουν δέκτη άσυρμάτου. «Καβάλλησε ένα από τὰ άλλα, Μάικ», είπε στὸν Ντόνοβαν.

Πάτησε στὸν αὐτοσχέδιο ἀναβολέα καὶ ἀνέβηκε. Ἡ θέση ἦταν ἀνετη. Ἡ πλάτη τοῦ ρομπότ ἦταν ἐπίτηδες σχεδιασμένη, μὲ ένα μακρόστενο αὐλάκι στὸν κάθε ὦμο γιὰ τὰ πόδια καὶ δύο προεξοχές σὰν αὐτιά που ὁ προορισμός τους ἦταν τώρα αὐτονόητος.

Ὁ Πάουελ ἄρπαξε τ' αὐτιά καὶ ἔστριψε τὸ κεφάλι τοῦ ρομπότ. Τὸ ὑποζύγιό του γύρισε ἀργὰ καὶ ἐπιβλητικά. «Ἐμπρός, ξεκίνα, Βουκεβάλα». Τὸ κέφι του ὅμως ἦταν ἐντελῶς ἐπιφανειακό.

Τὰ γιγαντιαία ρομπότ ξεκίνησαν ἀργὰ ἀργὰ, μὲ μηχανικὴ ἀκρίβεια, πέρασαν τὴν πόρτα που ἦταν μόλις τριάντα πόντους πιὸ ψηλὴ ἀπ' αὐτά, ἀναγκάζοντας τοὺς δυὸ ἀνθρώπους νὰ σκύβουν διαστικά τὸ κεφάλι τους, πέρασαν ἕναν στενὸ διάδρομο στὸν ὁποῖο τὰ ἥρεμα βήματά τους ἀντηχοῦσαν ρυθμικά καὶ ἔφτασαν στὴν ἀεροστεγῇ ἔξοδο.

Τὸ μακρὺ χωρὶς ἀέρα τούνελ ποὺ χανόταν στὸ δάθος ἔκανε τὸν Πάουελ ν' ἀντιληφθῇ πιὸ ἔντονα τὸ πραγματικὸ μέγεθος τοῦ ἔργου ποὺ κατόρθωσε ἡ Πρῶτη Ἀποστολή, μὲ τὰ πρωτόγονα ρομπότ τῆς καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἦταν ἀναγκασμένη ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ μηδέν. Μπορεῖ νὰ εἶχε ἀποτύχη, ἀλλὰ ἡ ἀποτυχία τῆς εἶχε ξεπεράσει σὲ ἀποτελέσματα τὶς συνηθισμένες ἐπιτυχίες σὲ ὑπόλοιπο Ἡλιακὸ Σύστημα.

Τὰ ρομπότ περπατοῦσαν ἀργὰ μὲ ρυθμὸ που ποτὲ δὲν ἄλλαζε καὶ μὲ βήματα που ποτὲ δὲν μεγάλωναν.

Ὁ Πάουελ μίλησε πρῶτος. «Ὅπως βλέπης, ὅλες οἱ γαλαρίες, εἶναι κατάφωτες καὶ ἡ θερμοκρασία τους εἶναι στὰ φυσιολογικὰ ἐπίπεδα τῆς Γῆς. Κατὰ πᾶσα πιθανότητα αὐτὸ γινόταν σ' ὅλα τὰ δέκα χρόνια που ὁ Σταθμὸς ἔμεινε ἄδειος».

«Πῶς γίνεται αὐτό;»

«Φτηνὴ ἐνέργεια. Ἡ πιὸ φτηνὴ σ' ὅλο τὸ ἥλιακὸ σύστημα. Ἡ ἥλιακὴ ἐνέργεια φυσικὰ καὶ τέτοια ὑπάρχει μὲ τὸ παραπάνω στὴν προσηλιακὴ πλευρὰ τοῦ Ἑρμῆ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔκτισαν τὸν σταθμὸ σὲ μέρος ἐκτεθημένο στὸν Ἡλίου καὶ ὄχι στὴν σκιά ἐνὸς βουνοῦ. Ὁ Σταθμὸς εἶναι στὴν πραγματικότητα ἕνας πελώριος μετατροπέας Ἑνεργείας. Ἡ θερμότητα μετατρέπεται σὲ ἡλεκτρισμό, φῶς, μηχανικὴ ἐνέργεια καὶ ὅτιδήποτε ἄλλο θέλεις. Καὶ ἐτσι ταυτόχρονα ὁ Σταθμὸς ἀποκτᾷ τὴν ἐνέργεια που θέλει καὶ ψύχεται μαζί».

«Ἄκου δῶ», εἶπε ὁ Ντόνοβαν. «Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ μορφωτικά, ἀλλὰ μπορεῖς ν' ἀλλάξης θέμα; Κατὰ σύμπτωσιν ἡ μετατροπὴ τῆς ἐνεργείας γιὰ τὴν ὁποία μιλᾷς γίνε-

ται κυρίως από τις μπαταρίες των φωτοκυττάρων και το θέμα αυτό είναι κάπως όδυνηρό για μένα προς το παρόν».

«Ο Πάουελ μούγκρισε κάτι σιγά και όταν ο Ντόνοβαν διέκοψε την σιωπή που έπακολούθησε μίλησε για ένα έντελως διαφορετικό θέμα. «Δέν μου λές Γκρέγκ, τί διάολο λές να έχη πάθει ο Σπίντυ; Δεν μπορώ να το καταλάβω».

Το να κουνίσης τους ώμους σου, όταν φοράς μονωτική στολή δεν είναι εύκολο, αλλά ο Πάουελ το δοκίμασε. «Δέν ξέρω, Μάικ. Ξέρεις ότι ο Σπίντυ είναι κατασκευασμένος ειδικά για τις συνθήκες που επικρατούν στον Έρμη. Η θερμότης δεν τον ένοχλει καθόλου και είναι φτιαγμένος για την μειωμένη βαρύτητα και το ανώμαλο έδαφος. Είναι αδύνατο να πάθη ζημιά, η τουλάχιστον έτσι θα έπρεπε να ήταν».

Ξανάπεσε σε σιωπή, αυτή τη φορά για πολλήν ώρα.

«Άφέντη», είπε το ρομπότ. «Είμαστε στην έξοδο».

«Έ;», είπε ξαφνιασμένα ο Πάουελ που μισοκοιμόταν.

«Λοιπόν, βγάλτε μας από δω. Βγάλτε μας στην επιφάνεια».

Βρισκόταν σ' ένα μικροσκοπικό υποσταθμό, έρημο, χωρίς αέρα, καεστραμμένο. Ο Ντόνοβαν έξηλασε με το ηλεκτρικό φανάρι του μια ακανόνιστη τρύπα που βρισκόταν στο επάνω μέρος ενός τοίχου.

«Σαν μετεωρίτης δεν σου φαίνεται;» ρώτησε.

Ο Πάουελ σήκωσε τους ώμους αδιάφορα. «Άστο να πάη στην όργη. Τί μάς νοιάζει. Πάμε να βγούμε έξω».

Ένας πανύψηλος γκρεμός από μαύρο βασιλικό δράχο έκοβε το φώς του ήλιου και ή κατάμαυρη σκιά της νύχτας, ενός κόσμου χωρίς αέρα τους περιτριγύρισε. Μπροστά τους ή σκιά άπλωνόταν και τελείωνε άπτόμα, σαν κομμένη με το μαχαίρι, σε μια σχεδόν άνυπόφορη λάμψη, από άσπρο φώς που λαμπίριζε πάνω σε μυριάδες κρύσταλλα στο βραχύδες έδαφος.

«Μά το διάστημα! !», είπε με κομμένη ανάσα ο Ντόνοβαν. «Μοιάζει σαν να είναι χιόνι». Και πραγματικά ήταν σαν χιόνι.

Ο Πάουελ κοίταξε γύρω του στον ανώμαλο λαμπερό ορίζοντα του Έρμη και μόρφασε αντικρίζοντας την πολύχρωμη έκταση που άπλωνόταν μπροστά τους.

«Η περιοχή αυτή, όπως φαίνεται, δεν είναι συνηθισμένη», είπε. «Συνήθως ή επιφάνεια του Έρμη άπορροφά το περισσότερο φώς που πέφτει σ' αυτόν γιατί το έδαφός του είναι από γκρίζα έλαφρόπετρα, όπως περίπου και της Σελήνης. Ωραίο θέαμα αυτό έδω».

Εύτυχως που το κράνος της στολής τους ήταν έφοδιασμένο με άντιηλιακά φίλτρα. Όσο ωραίο και άν ήταν το θέαμα, μια ματιά στο φώς του ήλιου μέσα από σκέτο γυαλί θα ήταν άρκετή για να τυφλωθούν άμέσως.

Ὁ Ντόνοβαν κοίταξε τὸ θερμόμετρο ποὺ ἦταν τοποθετημένο στὸν καρπὸ τοῦ χεριοῦ τῆς στολῆς του. «Θεὲ καὶ Κύριε!, ἡ θερμοκρασία εἶναι 80 βαθμοὶ Κελσίου».

Ὁ Πάουελ ἔρριξε μιὰ ματιά στὸ δικό του καὶ εἶπε. «Μμ... μ... Λιγάκι ὑψηλὴ. Φταίει ξέρεis ἡ ἀτμόσφαιρα».

«Ἀτμόσφαιρα στὸν Ἑρμῆ; Τρελλάθηκες;»

«Ὁ Ἑρμῆς δὲν εἶναι ἐντελῶς χωρὶς ἀτμόσφαιρα», ἄρχισε νὰ ἐξηγῇ ὁ Πάουελ, ἐνῶ προσπαθοῦσε νὰ ρυθμίση τὰ κυάλια ποὺ βρίσκονταν στὸ κρᾶνος τῆς στολῆς του. Τὰ χοντρά γάντια τῆς στολῆς ὅμως δὲν ἦταν τόσο κατάλληλα γιὰ τὴν δουλειὰ αὐτή. «Ὑπάρχει ἓνα λεπτὸ στρώμα ἀναθυμιάσεων ποὺ μένει κολλημένο στὴν ἐπιφάνειά του — ἀτμοὶ ἀπὸ τὰ πιὸ πηκτικὰ στοιχεῖα καὶ ἐνώσεις ποὺ εἶναι ἀρκετὰ βαρεῖς γιὰ νὰ τοὺς συγκρατῇ ἡ βαρύτης τοῦ Ἑρμῆ. Τέτοια στοιχεῖα εἶναι π.χ. τὸ σελήνιο, τὸ ἰώδιο, ὁ ὑδράργυρος, τὸ γάλλιο, τὸ κάλλιο, τὸ βισμούθιο, τὰ πηκτικὰ ὀξειδία κ.λ.π. Οἱ ἀτμοὶ αὐτοὶ ὅταν βρεθοῦν σὲ σκιερὰ μέρη, συμπυκνώνονται καὶ ἔτσι χάνουν ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν θερμότητά τους. Εἶναι ἓνα εἶδος γιγάντιου ἀποστακτήρα. Ἄν κοιτάξης γύρω σου θὰ βρῆς, κατὰ πᾶσα πιθανότητα, ὅτι ἡ πλευρὰ τοῦ ἵκρεμου εἶναι σκεπασμένη μέ, ἃς τὴν ποῦμε, πάχνη ἀπὸ θειάφι ἢ δροσοστάλες ἀπὸ ὑδράργυρο. Φυσικὰ ἐμᾶς δὲν μᾶς ἐνοχλεῖ αὐτό. Τί εἶναι ὀγδόντα ψωροβαθμοὶ γιὰ τὶς στολές μας».

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Πάουελ εἶχε ρυθμίσει τὰ κυάλια καὶ ἔμοιαζε σὰν σαλιγκάρι μὲ τεντωμένες τὶς κεραῖες του.

Ὁ Ντόνοβαν τὸν παρατηροῦσε ἀνυπόμονα. «Βλέπεις τίποτε;»

Ὁ ἄλλος δὲν ἀπήντησε ἀμέσως, καὶ ὅταν μίλησε, ἡ φωνή του ἦταν σκεπτικὴ ἀλλὰ καὶ γεμάτη ἀνησυχία. «Ἐκεῖ στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντα βλέπω μιὰ σκοτεινὴ κηλίδα ποὺ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ λίμνη μὲ τὸ σελήνιο. Βρίσκεται στὴ σωστὴ θέση, σύμφωνα μὲ τὸν χάρτη. Ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸν Σπίντυ».

Στὴν προσπάθειά του νὰ δῇ καλλίτερα ὁ Πάουελ εἶχε ἀσυναίσθητα σκαρφαλώσει ἐπάνω στὸ ρομπότ καὶ τώρα στεκόταν, ὄχι πολὺ σταθερά, ὀρθιος ἐπάνω στοὺς ὤμους του. Μὲ τὰ πόδια ἀνοιχτὰ καὶ τὰ μάτια τεντωμένα, ἔβλεπε. «Νομίζω... νομίζω.... Μάλιστα, αὐτὸς εἶναι, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος μας».

Τὸ βλέμμα τοῦ Ντόνοβαν ἀκολούθησε τὸ τεντωμένο δάκτυλο. Δὲν εἶχε κυάλια, ἀλλὰ πράγματι εἶδε μιὰ κινούμενη μαύρη κουκίδα, μαύρη ἐπάνω στὸ ἀστραφτερὸ φόντο τοῦ κρυστάλλινου ἐδάφους.

«Τὸν βλέπω», φώναξε. «Ἐμπρός, πάμε».

Ὁ Πάουελ εἶχε ξανακαθίσει ἐπάνω στὸ ρομπότ καὶ μὲ

τὸ χέρι του χτύπησε τὸ πελώριο στήθος τοῦ Γαργαντούα.
«Ἐμπρός, ξεκίνα!»

«Ντέ...», φώναξε κι' ὁ Ντόνοβαν καὶ τὸ χτύπησε μὲ τὶς φτέρνες του σὰν νὰ φοροῦσε σπηρούνια.

Τὰ ρομπότ ξεκίνησαν. Τὰ ρυθμικὰ χτυπήματα τῶν ποδιῶν τους δὲν ἀκουγόταν, γιατί ἡ μονωτικὴ στολή, κατασκευασμένη ὅπως ἦταν ἀπὸ μὴ - μεταλλικὲς ὕλες, δὲν μετέδιδε τὸν ἡχο. Μόνο ἓνας ρυθμικὸς παλμὸς γινόταν ἀντιληπτός.

«Πιὸ γρήγορα», φώναξε ὁ Ντόνοβαν. Τίποτα. Ὁ ρυθμὸς δὲν ἄλλαξε.

«Δὲν βγαίνει τίποτα», ἀπάντησε ὁ Πάουελ. «Οἱ σακαράκες αὐτὲς ἔχουν μία μόνο ταχύτητα. Ἡ μήπως νόμιζες ὅτι ἔχουν αὐτόματο ρυθμιστὴ ταχύτητος;»

Εἶχαν βγῆ ἀπὸ τὴν σκιὰ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔπεσε ἐπάνω τους σὰν μιὰ ὑγρὴ φωτιά καὶ χύθηκε γύρω τους.

Ὁ Ντόνοβαν ἔσκυψε τὸ κεφάλι του. «Οὐφ. Ἐγὼ τὸ φαντάζομαι, εἶναι ἡ ιδέα μου, ἡ πραγματικὰ κάνε ζέστη;»

«Σύντομα θὰ αἰσθανθῆς περισσότερη ζέστη», ἦταν ἡ ἀπάντηση. «Μὴν χάνης τὸν Σπίντυ ἀπὸ τὰ μάτια σου».

Τὸ ρομπότ S.P.D 13 ἦταν τώρα ἀρκετὰ κοντὰ γιὰ νὰ διακρίνονται οἱ λεπτομέρειές του. Τὸ κομπὸ ἀεροδυναμικὸ σῶμα του ἄστραφτε καθὼς πεδοῦσε μὲ ἀνεση καὶ ταχύτητα πάνω στὸ ἀνώμαλο ἔδαφος. Τὸ ὄνομά του * ποὺ ἦταν φυσικὰ παρμένο ἀπὸ τ' ἀρχικὰ τῆς σειρᾶς του, τοῦ ταίριαζε ἀπόλυτα, γιατί τὰ μοντέλλα S.P.D ἦταν τὰ πιὸ ταχυκίνητα ρομπότ, ποὺ εἶχε κατασκευάσει μέχρι τότε ἡ Α.Ε. Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων τῶν Η.Π.Α.

«Ἐ! Σπίντυ», φώναξε ὁ Ντόνοβαν καὶ κούνησε μὲ μανία τὸ χέρι του.

«Σπίντυ», φώναξε καὶ ὁ Πάουελ. «Ἐλα δὼ».

Ἡ ἀπόσταση ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ περιπλανώμενο ρομπότ εἶχε τώρα μειωθῆ ἀρκετά, περισσότερο χάρις στὶς προσπάθειες τοῦ Σπίντυ, παρὰ στὸ ἀργὸ περπάτημα τῶν πενηντάχρονων ἀρχαίων ὑποζυγίων τοῦ Πάουελ καὶ τοῦ Ντόνοβαν.

Τώρα εἶχαν φτάσει ἀρκετὰ κοντὰ καὶ μπορούσαν νὰ δοῦν ὅτι ὁ Σπίντυ περπατοῦσε παράξενα, παραπατοῦσε καὶ κλυδωνίζοταν δεξιὰ, ἀριστερὰ καὶ τότε, ἐνῶ ὁ Πάουελ κουνούσε ξανὰ τὸ χέρι του καὶ ἔβαζε τὸν μικρὸ πομπὸ ἀσυρμάτου ποὺ ἦταν τοποθετημένο στὸ κρᾶνος τῆς στολῆς του — στὴν μεγαλύτερη ἔνταση ἑτοιμος γιὰ νὰ ξαναφωνάξη, ὁ Σπίντυ σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ τοὺς εἶδε.

Ὁ Σπίντυ σταμάτησε ἀπότομα καὶ ἔμεινε γιὰ λίγο ἀ-

* Σ.τ.μ. Σπίντυ = γρήγορος, ταχύς.

κίνητος — με ένα ελαφρό, ανεπαίσθητο λίκνισμα σαν να κουνιόνταν από ένα ελαφρό άνεμο.

‘Ο Πάουελ του φώναξε. «Έν τάξει, Σπίντυ, έλα δώ, παιδί μου».

Και τότε ή τεχνητή φωνή του Σπίντυ αντήχησε για πρώτη φορά στ’ ακουστικά του άσυρμάτου του Πάουελ.

‘Ο Σπίντυ έλεγε. «Μά το λύκο άς παίξουμε. Άς παίξουμε κυνηγητό. Καμιά άγάπη δέν μπορεί να κόψη το μαχαίρι μας στα δύο. Γιατί είμαι ή μικρή ή μαργαρίτα, ή γλυκειά, ή μικρή ή μαργαρίτα. Γιούπι!!!!» και γυρίζοντας άπότομα άρχισε να τρέχη πίσω από κεί άπ’ όπου είχε έλθει με τέτοια ταχύτητα και όρμη που σήκωνε πίσω του σύννεφο την σκόνη.

Και τὰ τελευταία του λόγια, πριν χαθή στο βάθος του όρίζοντα, ήταν. «Κάτω από την μεγάλη όξυα φύτρωνε ένα μικρό λουλούδι», που συνοδεύτηκαν από ένα παράξενο μεταλλικό ήχο που θα μπορούσε κανείς να πη ότι έμοιαζε να είναι λόξυγκας.

‘Ο Ντόνοβαν είπε άπνοα. «Πού άραγε έμαθε να τραγουδά όπερέττες; Γκρέγκ αυτός κάνει σαν να είναι... να είναι μεθυσμένος».

«Καλά που μου το είπες», ήταν ή πικρόχολη άπάντηση. «Άλλιώς μόνος μου δέν θα το καταλάβαινα ποτέ. Άντε πάμε στην σκιά του βράχου. Άρχίζω και ψήνομαι από την ζέστη».

Την γεμάτη άπελπισία σιωπή που έπακολούθησε την έσπασε ό Πάουελ. «Κατ’ αρχή», είπε, «ό Σπίντυ δέν είναι μεθυσμένος — με την έννοια που μεθούν οι άνθρωποι — γιατί είναι ρομπότ και τὰ ρομπότ δέν μπορούν να πιούν και να μεθύσουν. Έν τούτοις έχει πάθει κάτι, που τον έφερε σε μιá κατάσταση που άντιστοιχεί στη μέθη».

«Για μένα είναι μεθυσμένος», είπε έντονα ό Ντόνοβαν, «και το μόνο που ξέρω, είναι, ότι νομίζει ότι παίζουμε. Και έμεις δέν παίζουμε. Για μάς είναι ζήτημα ζωής και θανάτου, ένός πολύ άνατριχιαστικού θανάτου».

«Έν τάξει, μην πανικοβάλλεσαι. Στο κάτω κάτω ένα ρομπότ δέν είναι παρὰ ένα ρομπότ. Όταν βρούμε τί έπαθε θα το φτιάξουμε και θα συνεχίσουμε την δουλειά μας».

«Όταν», είπε κατσουφιασμένος ό Ντόνοβαν.

‘Ο Πάουελ δέν του έδωσε σημασία. «‘Ο Σπίντυ είναι άπόλυτα προσαρμοσμένος στο φυσιολογικό περιβάλλον του Έρμη. Άλλά ή περιοχή αύτή έδω», και με το χέρι του έκανε μιá κυκλική κίνηση, «είναι χωρίς αντίρρηση, άφύσικη. Στο γεγονός αυτό θα πρέπει να στηρίζουμε τίς έρευνές μας. Και για ν’ αρχίσουμε, πώς σχηματίστηκαν τὰ κρύσταλλα αυτά; Το πιθανότερον είναι ότι σχηματίστηκαν από ένα ύγρo που ψύχεται σιγά σιγά. Πώς όμως θα βρέθηκε ένα ύγρo

τόσο θερμό ὥστε νὰ μπορῇ νὰ ψηθῇ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ Ἑρμῆ;»

«Θὰ εἶναι ἡφαιστειογενές», εἶπε ὁ Ντόνοβαν, χωρὶς καθυστέρηση καὶ ὁ Πάουελ κοκκάλωσε.

«Ἀπὸ παιδί καὶ ἀπὸ τρελλὸ μαθαίνεις τὴν ἀλήθεια», εἶπε μὲ σιγανὴ παράξενη φωνὴ καὶ ἔμεινε ἀκίνητος γιὰ πέντε λεπτά.

Κατόπιν ρώτησε, «Γιὰ πές μου, Μάικ, τί ἀκριδῶς εἶπες στὸν Σπίντυ, ὅταν τὸν ἔστειλες νὰ φέρῃ σελήνιο;»

Ὁ Ντόνοβαν τὰ ἔχασε. «Μὰ ποῦ νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, δὲν ξέρω. Τοῦ εἶπα νὰ πάῃ νὰ τὸ φέρῃ».

«Ναί, τὸ ξέρω. Πῶς ὅμως τοῦ τὸ εἶπες; Προσπάθησε νὰ θυμηθῇς τί ἀκριδῶς τοῦ εἶπες, λέξι πρὸς λέξι».

«Τοῦ εἶπα... χμ... τοῦ εἶπα — Σπίντυ χρειάζομαστε λίγο σελήνιο, μπορεῖς νὰ τὸ θρῆς στὸ τάδε μέρος. Πήγαινε καὶ φέρε. Αὐτὸ εἶπα ὅλο... Τί περισσότερο ἤθελες νὰ τοῦ πῶ;»

«Δὲν τοῦ εἶπες ὅτι ἦταν ἄμεση ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴ αὐτή, τοῦ τὸ εἶπες;»

«Γιὰ ποιοῦ λόγο;» ἦταν μιὰ συνηθισμένη περίπτωση.

Ὁ Πάουελ ἀναστέναξε. «Καλά, ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε, τώρα ὅμως θρискόμαστε σὲ πολὺ δύσκολη θέση». Εἶχε ξεπεζέψει στὸ μεταξύ ἀπὸ τὸ ρομπότ καὶ καθόταν χάμω στὸ ἔδαφος, μὲ τὴν πλάτη ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο τοῦ γκρεμοῦ. Ὁ Ντόνοβαν πῆγε, κάθησε δίπλα του καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὰ μπράτσο. Στὸ βάθος μακριὰ τὸ καφὸ φῶς τοῦ ἡλίου φαίνονταν σὰν νὰ τοὺς περίμενε, ὅπως ἡ γάτα τὸ ποντίκι, καὶ δίπλα τους τὰ δύο πελώρια ρομπότ ἦταν ἀόρατα μέσα στὸ σκοτάδι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σκουροκόκκινα φωτοηλεκτρικὰ μάτια τοὺς ποὺ τοὺς κοίταζαν ἀκίνητα, σταθερὰ καὶ ἀδιάφορα. Ἀδιάφορα. Ὅπως κι' ὅλος τοῦτος ὁ θανατηφόρος Ἑρμῆς ποὺ ἦταν τόσο πολὺ κακότυχος ὅσο μικρὸς στὸ μέγεθος.

Ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἦταν γεμάτη ἔνταση ὅταν ἀκούστηκε στὰ ἀκουστικά τοῦ ἀσυρμάτου τοῦ Ντόνοβαν. «Λοιπὸν, τώρα. Ἀς ἀρχίσουμε μὲ τοὺς τρεῖς βασικοὺς Νόμους συμπεριφορᾶς τῶν Ρομπότ — τοὺς τρεῖς Νόμους ποὺ εἶναι οἱ πιὸ βαθεῖα καὶ ἔντονα χαραγμένοι στὸν ποζιτρονικὸν ἐγκέφαλο κάθε ρομπότ». Καὶ ἀρχισε, μετρώντας μέσα στὸ σκοτάδι μὲ τὰ γαντοφορεμένα δάχτυλά του.

«Ἐχουμε καὶ λέμε. Πρῶτος Νόμος. Τὸ ρομπότ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ βλάβῃ τὸν ἄνθρωπο, ἢ, μὲ τὴν ἀδράνειά του, νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ πάθῃ ὁ ἄνθρωπος κακὸ».

«Σωστά».

«Δεύτερος Νόμος», συνέχισε ὁ Πάουελ. «Τὸ ρομπότ πρέπει νὰ ὑπακούῃ στὶς διαταγὰς ποὺ λαμβάνει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἐκτὸς ἐὰν οἱ διαταγὰς αὐτὲς ἀντιτίθενται στὸν Πρῶτο Νόμο».

«Σωστά».

«Καὶ ὁ Τρίτος. "Ενα ρομπὸτ πρέπει νὰ προστατεύῃ τὴν ὑπαρξή του, ἐφ' ὅσον ἡ φροντίδα αὐτὴ δὲν συγκρούεται μὲ τὸν Πρῶτο καὶ Δεύτερο Νόμο».

«Τὴν ἐξήγηση ἀκριβῶς τῆς ὅλης καταστάσεως. Ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς διαφόρους κανόνες ποὺ δρῖσκονται τυπωμένοι στὸν ἐγκέφαλο κάθε ρομπὸτ αἱρεται σύμφωνα μὲ τὰ ποζιτρονικὰ δυναμικὰ ποὺ δημιουργοῦν οἱ κανόνες αὐτοὶ μέσα στὸν ἐγκέφαλο. "Ας ὑποθέσουμε ὅτι ἓνα ρομπὸτ ἐκτελώντας τὴν ἀποστολή του, βρεθῇ πρὸ κινδύνου καὶ ἀντιλαμβάνεται τὸν κίνδυνο. Τότε τὸ δυναμικὸ ποὺ δημιουργεῖ αὐτομάτως ὁ 3ος Νόμος τὸ ἐμποδίζει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολή αὐτὴ καὶ δὲν ἐκτίθεται σὲ κίνδυνο. "Ας ὑποθέσουμε ὅμως ὅτι κάποιος ἄνθρωπος τὸ διατάζει νὰ κάνῃ τὴν ἐπικίνδυνη αὐτὴ ἀποστολή. Στὴν περίπτωση αὐτῇ, ὁ 2ος Νόμος δημιουργεῖ ἓνα ἀντίθετο δυναμικὸ, ἰσχυρότερο ἀπὸ τὸ προηγούμενο καὶ τὸ ρομπὸτ ἐνεργεῖ παρ' ὅλο ὅτι κινδυνεύει ἢ ὑπαρξή του».

«Καλὰ, αὐτὰ εἶναι γνωστὰ πράγματα. Καὶ τί μ' αὐτό;»

«"Ας πάρουμε τὴν περίπτωση τοῦ Σπίντυ. Ὁ Σπίντυ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ καινούργια μοντέλλα, ἐξαιρετικὰ εἰδικευμένο καὶ κοστίζει ὅσο κι' ἓνα θωρηκτό. Δὲν εἶναι κάτι ποὺ χαλαμίζεται εὐκολα».

«Καὶ λοιπόν;»

«Λοιπόν, ὁ 3ος Νόμος στὴν περίπτωση αὐτὴ ἔχει ἐνισχυθῇ ἀρκετὰ — τὸ ἀνέφεραν εἰδικὰ καὶ τὰ προσπέκτους τῶν μοντέλλων S. P. D.— καὶ ἔτσι ὁ βαθμὸς ἀντιδράσεώς του στὸν κίνδυνο εἶναι ἀσυνήθιστα ὑψηλός. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅταν τὸν ἔστειλες νὰ βρῇ τὸ σελήνιο, τὸν διέταξες κάπως ἄτονα καὶ χωρὶς νὰ δώσης ἰδιαίτερη ἔμφαση. "Ἔτσι ἡ ἔνταση τοῦ δυναμικοῦ τοῦ 2ου Νόμου ἦταν κάπως ἀδύνατη. Μιὰ στιγμή! μὴν πῆς ἀκόμη τίποτε. Ἐγὼ ἀπλῶς ἀναφέρω πῶς ἔχουν τὰ πράγματα».

«Ἐντάξει, συνέχισε. Νομίζω ὅτι ἀρχίζω νὰ καταλαβαίνω».

«Κατάλαβες λοιπὸν πῶς ἔγιναν τὰ πράγματα, ἔτσι; Γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη μὲ τὸ σελήνιο ὑπάρχει κάποιος κίνδυνος. Ὁ κίνδυνος αὐτὸς μεγαλώνει ὅσο ὁ Σπίντυ πλησιάζῃ στὴ λίμνη καὶ σὲ μιὰ ὠρισμένη ἀπόσταση ἀπ' αὐτή, τὸ δυναμικὸ ποὺ δημιουργεῖ ὁ Τρίτος Νόμος, ποὺ ἦταν ἐξ ἀρχῆς ἀσυνήθιστα ὑψηλός, ἐξουδετερώνει τὸ δυναμικὸ τοῦ Δευτέρου Νόμου, ποὺ ἦταν, ἀντίθετα, ἐξ ἀρχῆς ἀσυνήθιστα χαμηλό».

Ὁ Ντόνοβαν σηκώθηκε ξαναμένος. «Καὶ τότε, ἐπέρχεται ἰσορροπία. Τὸ κατάλαβα. Ὁ Τρίτος Νόμος τὸν σπρώχνει πίσω καὶ ὁ Δεύτερος πρὸς τὰ ἔμπροσς».

«Καὶ ἔτσι ἀκολουθεῖ μιὰ κυκλικὴ πορεία γύρω ἀπὸ τὴν

λίμνη με τὸ σεληνίο, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ γεωμετρικὸ
τόπο τῶν σημείων στὰ ὁποῖα τὰ δύο δυναμικὰ ἰσορροποῦν.
Καί, ἐὰν δὲν κάνουμε κάτι, θὰ γυρίζῃ γύρω - γύρω, γιὰ πάν-
τα, καὶ θὰ μᾶς ξεφεύγῃ πάντα». Καὶ συνέχισε σὲ πῶς σκε-
πτικὸ τόνο. «Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ αἰτία ποὺ μέθυσε. Στὴν κα-
τάσταση ἰσορροπίας τῶν δυναμικῶν, τὰ μισὰ ποζιτρονικά
αὐλάκια τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ δὲν θὰ λειτουργοῦν κανονικά.
Δὲν εἶμαι βέβαια εἰδικὸς στὰ θέματα αὐτά, ἀλλὰ αὐτὸ φαί-
νεται αὐτονόητο. Πιθανῶς νὰ ἔχῃ χάσει τὸν ἐλεγχὸ ἐκείνων
ἀκριβῶς τῶν σημείων τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ, ποὺ χάνει καὶ
ἓνας μεθυσμένος ἄνθρωπος. Εἴμαστε πολὺ ὥραϊα».

«Ἀπὸ τί ἄραγε νὰ κινδυνεύῃ; Ἄν ξέραμε τί κίνδυνο
προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ».

«Μὰ ἐσὺ τὸ εἶπες προηγουμένως, Μάϊκ. Ἡφαιστειογε-
νὴς ἐνέργεια. Κάπου, πάνω ἀπὸ τὴν λίμνη τοῦ σεληνίου θὰ
γίνεται διαρροὴ ἀερίων ἀπὸ τὰ ἐγκατα τοῦ Ἑρμῆ. Διοξει-
διο τοῦ θείου, διοξειδιο τοῦ ἀνθρακὸς καὶ — μονοξειδιο τοῦ
ἀνθρακὸς. Καὶ σκέψου, μετὴν θερμοκρασία αὐτῇ».

Ἦ Ντόνοβαν ξεροκατάπιε δυνατά. «Μονοξειδιο τοῦ ἄν-
θρακὸς σὺν σιδήρου μᾶς δίνουν καρβοξύλιο τοῦ σιδήρου ποὺ
εἶναι «μιὰ πηκτικὴ ἔνωση».

«Καὶ ἓνα ρομπότ», πρόσθεσε ὁ Πάουελ, «εἶναι κατα-
σκευασμένο σχεδὸν μόνο ἀπὸ σίδηρο». Καὶ συνέχισε σκυ-
θρωπά. «Καμιά μέθοδος συλλογισμοῦ δὲν τὰ θγάζει πέρα
μπρὸς στὴν ἐπαγωγικὴ. Βρήκαμε ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ προ-
βλήματος, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λύση τοῦ. Μόνοι μας δὲν μπορού-
με νὰ πάρουμε τὸ σεληνίο. Εἴμαστε πολὺ μακριά. Δὲν μπο-
ροῦμε νὰ στείλουμε αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἄλλοι - ρομπότ, γιατί δὲν
μποροῦν νὰ πᾶνε μόνι τους καὶ δὲν μποροῦν νὰ τρέξουν τό-
σο γρήγορα ὥστε νὰ πᾶμε καὶ νὰ γυρίσουμε χωρὶς νὰ ξε-
ροψηθοῦμε. Καὶ δὲν μπορούμε νὰ πιάσουμε τὸν Σπίντυ, για-
τί ὁ βλάκας νομίζει ὅτι τοῦ κάνουμε παιχνίδια καὶ τρέχει
μὲ 60 μίλια τὴν ὥρα μπροστὰ στὰ 4 ποὺ τρέχουμε ἐμεῖς».

«Ἄν πάῃ ὁ ἓνας μας», ἄρχισε νὰ λήῃ ὁ Ντόνοβαν «καὶ
γυρίσει ψητός, θὰ μείνῃ ὁ ἄλλος».

«Βέβαια», ἦταν ἡ σαρκαστικὴ ἀπάντησις. «Αὐτὸ θὰ ἦ-
ταν μιὰ πολὺ λεπτὴ χειρονομία αὐτοθυσίας — ἂν δὲν λά-
βουμε ὑπ' ὄψιν μας τὸ γεγονὸς ὅτι ὅποιος τὸ κάνει δὲν θὰ
εἶναι σὲ θέσι νὰ δώσῃ διαταγὰς πολὺ πρὶν φθάσῃ στὴ λί-
μνη καὶ δὲν νομίζω ὅτι τὰ ρομπότ θὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ γυ-
ρίσουν πίσω ἂν δὲν πάρουν τέτοια διαταγή. Γιὰ λογάριασέ
τα. Εἴμαστε 2 - 3 μίλια μακριὰ ἀπὸ τὴν λίμνη — ἂς πού-
με 2 — τὰ ρομπότ ἔχουν ταχύτητα τέσσερα μίλια τὴν ὥρα
καὶ ἐμεῖς ἀντέχουμε, φορῶντας τὴν στολή, μόνο εἴκοσι λε-
πτὰ. Καὶ μὴν ξεχνᾶς ὅτι δὲν εἶναι μόνο ἡ θερμοκρασία. Οἱ
ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, ἀπ' τὶς ὑπεριώδεις καὶ πέρα, εἶναι ἐδῶ
θανατηφόρες».

«Μμμ...», εἶπε ὁ Ντόνοβαν. «περισεύουν δέκα λεπτὰ
στὸ λογαριασμὸ ποὺ ἔκανα».

«Πού είναι τὸ ἴδιο σὰν ἓνας αἰῶνας. Καὶ κάτι ἄλλο. Γιὰ νὰ σταματήσει τὸν Σπίντνυ τὸ δυναμικὸ τοῦ Τρίτου Νόμου, ἐκεῖ ποὺ τὸν σταμάτησε, θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχη μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῶν μεταλλικῶν ἀναθυμιάσεων μεγάλη ἀναλογία μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος — καί, ἐπομένως, ὁ ρυθμὸς ὀξειδώσεως θὰ πρέπει νὰ εἶναι πολὺ γρήγορος. Ὁ Σπίντνυ γυρίζει ἐκεῖ ἔξω ὥρες τώρα· καὶ πῶς θὰ ξέρουμε τὸ πότε θὰ φαγῶθῃ π.χ. μιὰ ἄρθρωση τοῦ ποδιοῦ του καὶ θὰ τὸν ρίξῃ κάτω. Ὅπως βλέπης δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ θρούμε μιὰ λύση, πρέπει νὰ τὴν θρούμε στὰ γρήγορα».

Σιωπή, μαύρη, βαθεῖα καὶ ἀπελπιστικὴ.

Τὴν ἔσπασε ὁ Ντόνοβαν καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε ἀπὸ τὴν προσπάθειά του νὰ φανῇ ἡρεμος. Εἶπε. «Ἐφ' ὅσον δὲν μποροῦμε νὰ ἐνισχύσουμε τὸ δυναμικὸ τοῦ Δεύτερου Νόμου δίνοντας στὸ Σπίντνυ νέες διαταγές, γιατί δὲν κάνουμε τὸ ἀντίθετο; Ἄν αὐξήσουμε τὸν κίνδυνο, τὸ δυναμικὸ τοῦ Τρίτου Νόμου θὰ δυναμώσῃ ἀνάλογα καὶ θὰ τὸν γυρίσῃ πίσω».

Τὸ ἀνοιγμα τοῦ κράνους τοῦ Πάουελ εἶχε στραφῇ πρὸς τὸ μέρος του σὲ μιὰ βουβὴ ἐρώτηση.

«Βλέπεις», ἦταν ἡ ἐπιφυλακτικὴ ἐξήγηση. «Τὸ μόνο ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε γιὰ νὰ τὸν δγάλουμε ἀπὸ τὴν τροχιά ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι νὰ αὐξήσουμε τὴν ποσότητα τοῦ μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος ποὺ βρίσκεται γύρω του. Λοιπόν, πίσω, στὸ Σταθμὸ ὑπάρχει ἓνα πλήρες ἀναλυτικὸ ἐργαστήριον».

«Φυσικά», συμφώνησε ὁ Πάουελ. «Κάθε μεταλλευτικὸς σταθμὸς ἔχει ἓνα τέτοιο ἐργαστήριον».

«Ἐντάξει. Τότε θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἀρκετὰ κιλὰ ὀξυγενικὸ ὀξὺ ποὺ χρησιμεύει γιὰ τὴν καθίζηση τοῦ ἀσβεστίου».

«Μὰ τὸ ἅγιο διάστημα! Μάϊκ, εἶσαι μεγαλοφυΐα».

«Ὅχι καὶ νὰ τὰ παραλέμε», εἶπε ὁ Ντόνοβαν. «Ἀπλῶς θυμήθηκα, ὅτι τὸ ὀξυγενικὸ ὀξὺ ὅταν θερμανθῇ διαλύεται καὶ δίνει διοξειδίον τοῦ ἀνθρακος, νερὸ καὶ τὸ καλὸ μας τὸ μονοξειδίον τοῦ ἀνθρακος. Θέματα, ὅπως ξέρεις, χημείας τοῦ γυμνασίου».

Ὁ Πάουελ εἶχε σηκωθῇ καὶ τράβηξε τὴν προσοχὴ τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὰ δύο τέρατα - ρομπότ μὲ τὸν πιὸ πρακτικὸ τρόπο — κτυπώντας το δυνατὰ στὸ πόδι.

«Ἐ! σύ!» φώναξε, «ξέρεις νὰ ρίχνῃς πέτρες;»

«Ἀφέντη;».

«Ἄς το». Ὁ Πάουελ βλαστήμησε τοὺς ἀργοκίνητους ἐγκέφαλους τῶν ρομπότ. Σήκωσε ἓνα κομμάτι βράχο σὲ μέγεθος τούβλου. «Πάρε αὐτό», εἶπε, «καὶ κτύπησε αὐτὸ τὸ μέρος μὲ τὰ μπλὲ κρύσταλλα, ποὺ βρίσκεται ἐκεῖ ἀπέναντι, πέρα ἀπὸ κείνο τὸ σχίσιμο τοῦ βράχου. Τὸ βλέπεις;».

Ὁ Ντόνοβαν τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸν ὦμο. «Εἶναι πάρα πολὺ μακριά, Γκρέγκ. Σχεδὸν μισὸ μίλι».

«Ήσυχία», ἀπήντησε ὁ Πάουλ. «Μὴν ξεχνᾷς ὅτι θρισκόμαστε στὸν Ἑρμῆ, ποὺ ἔχει μικρὴ βαρύτητα καὶ τὸ χέρι του εἶναι ἀτσάλινο. Κοίταξε».

Τὰ μάτια τοῦ ρομπὸτ ὑπολόγιζαν τὴν ἀπόσταση μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια. Τὸ χέρι του προσαρμόστηκε στὸ βάρος τοῦ βλήματος καὶ ἔκλινε πρὸς τὰ πίσω. Μέσα στὸ σκοτάδι, ἡ κίνησή του ἦταν ἀόρατη ἀλλὰ ἀκούστηκε ἕνας ξαφνικὸς θόρυβος καθὼς ἄλλαξε θέση καὶ σὲ λίγα δευτερόλεπτα ὁ θράχος φάνηκε νὰ πετᾷ, μαῦρος, μέσα στὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Δὲν ὑπῆρχε ἀτύοσφαιρα γιὰ νὰ μειώσῃ τὴν ταχύτητά του, οὔτε φυσοῦσε γιὰ νὰ τὸν παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν πορεία του — καὶ ὅταν χτύπησε τὸ ἔδαφος, ἦταν ἀκριβῶς στὸ κέντρο τοῦ κομματιοῦ μὲ τὰ μπλὲ κρύσταλλα.

Ὁ Πάουελ ἔβγαλε μιὰ φωνὴ χαρᾶς καὶ εἶπε: «Ἐμπρός, Μαΐκ, πάμε νὰ φέρουμε τὸ ὀξυάλικο ὀξύ».

Καθὼς ξανάμπαιναν στὸν καταστραμμένο ὑποσταθμὸ, γυρίζοντας στὶς γαλαρίες, ὁ Ντόνοβαν εἶπε: «Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ τὸν κυνηγήσαμε, ὁ Σπίντι φέρνει βόλτες στὴν ἀπ' ἐδῶ πλευρὰ τῆς λίμνης μὲ τὸ σελήνιο. Τὸ παρατήρησες;».

«Ναί».

«Φαίνεται ὅτι θέλει νὰ παίξουμε. Καλὰ, λοιπόν, θὰ τοῦ παίξουμε ἕνα καλὸ παιχνίδι».

Γύρισαν ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὲς ὥρες μὲ ἀρκετὰ μεγάλα γυάλινα δοχεῖα γεμάτα μὲ τὴν ἄσπρη χημικὴ οὐσία καὶ μὲ τὰ πρόσωπα κατσουφιασμένα. Οἱ μπαπαρίες τῶν φωτοκυττάρων χαμήλωναν μὲ πιὸ γρήγορο ρυθμὸ ἀπ' ὅ,τι περίμεναν. Σιωπηλοὶ καὶ γεμάτοι ἀποφασιστικότητα ὁδήγησαν τὰ ρομπότ τους στὸν ἥλιο καὶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Σπίντι, ποὺ τοὺς περίμενε.

Ὁ Σπίντι ἤλθε σιγοτρέχοντας πρὸς τὸ μέρος τους. «Νάμαστε ξανά. Γιούπι... Ἔκανα μιὰ μικρὴ λίστα, ὁ πιανίστας· ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ τρῶνε μέντα καὶ ξεφυσᾶνε στὸ πρόσωπό σου».

«Κάτι θὰ ξεφυσήσουμε κι' ἐμεῖς στὸ πρόσωπό σου», μουρμούρισε ὁ Ντόνοβαν. «Γκρέγκ, τὸν βλέπεις; Κουτσαίνει».

«Τὸ παρατήρησα», ἦταν ἡ χαμηλόφωνη, ἀνήσυχη ἀπάντηση. «Ἄν δὲν διαστοῦμε, θὰ τὸν φάῃ τὸ μονοξείδιο».

Πλησίαζαν μὲ σιγανές, σχεδὸν ἀνεπαίσθητες κινήσεις, φροντίζοντας νὰ μὴν τρομάξουν τὸ ρομπὸτ ποὺ εἶχε χάσει πιά ἐντελῶς τὰ λογικά του. Βρισκόταν, βέβαια, πολὺ μακριὰ γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς σίγουρος, ἀλλὰ ὁ Πάουελ θὰ μποροῦσε νὰ πάρῃ ὄρκο, ὅτι ὁ θεότρελλος Σπίντι εἰτομαζόταν νὰ φύγῃ τρέχοντας.

«Έτοιμοι πρὸς βολήν», εἶπε διαστικά. «Μὲ τὸ τρία.
"Ένα... Δύο... Τρία».

Δύο ἀτσάλινα μπράτσα διέγραψαν ταυτόχρονα ἓνα τόξο στὸν ἀέρα καὶ δυὸ γυάλινα βάζα ἐσφενδονίστηκαν σὲ δύο παράλληλες τροχίες, λάμποντας σὰν διαμάντια στὸν ἀπίθανο ἥλιο. "Εσκάσαν ταυτόχρονα, χωρὶς ἤχο, πίσω ἀπὸ τὸν Σπίντου, χτυπώντας βουβὰ στὸ ἔδαφος μὲ τόση ὀρμὴ ποὺ τὸ ὀξυαλὸ ὀξὺ σηκώθηκε ἓνα γύρω σὰν σύννεφο σκόνης.

Ὁ Πάουελ ἤξερε ὅτι κάτω ἀπὸ τὸν καυτὸ ἥλιο τοῦ "Ερμὴ θὰ ἄφριζε τώρα σὰν σόδα.

Ὁ Σπίντου γύρισε ἀργὰ καὶ κοίταξε· κατόπιν ἄρχισε νὰ ὀπισθοχωρῇ ἀργά, στὴν ἀρχή, καὶ κατόπιν πρὸ γρήγορα. Μέσα σὲ δεκαπέντε δευτερόλεπτα ἔτρεχε, μὲ ἀσταθὴ πηδήματα κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος τῶν δύο ἀνθρώπων.

Ὁ Πάουελ δὲν ἄκουσε καθαρά τί ἔλεγε ὁ Σπίντου ἂν καὶ τὸ αὐτί του πῆρε κάτι ποὺ ἔμοιαζε μὲ «Ἐρωτικὴ ἐξομολόγηση, ὅπως τὴν λένε στὴν "Εσση».

Στράφηκε πρὸς τὰ πίσω: «Γρήγορα πίσω στὴ σκιά τοῦ θράχου, Μάικ. Ἐξφυγε πιά ἀπὸ τὴν ρότα του καὶ θὰ ὑπακούσῃ στὶς διαταγές μας. Πᾶμε, ἀρχίζω νὰ ψήνομαι».

Ξεκίνησαν γιὰ τὴν σκιά μὲ τὸ μονότονο ἀργὸ βάδισμα τῶν ὑποζυγίων τους. Εἶχαν πιά μὴ μέσα τῆς καὶ αἰσθάνθηκαν τὴν δροσιά τῆς νὰ πέφτῃ ἀπότομα ἐπάνω τους, ὅταν ὁ Ντόνοβαν κοίταξε πίσω του: «Γκρέγκ! !».

Ὁ Πάουελ κοίταξε κι' αὐτὸς καὶ παρὰ λίγο νὰ βάλῃ τὶς φωνές. Ὁ Σπίντου περπατοῦσε τώρα ἀργά—πολὺ ἀργά—ἀλλὰ ὄχι πρὸς τὴν σωστὴ διεύθυνση. Ξαναγύριζε σιγὰ—σιγὰ στὴν παλιά του τροχιά γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη. Σιγὰ—σιγὰ ἀποκοτοῦσε ταχύτητα. Μέσα στὰ κυάλια φαινόταν τρομερὰ κοντὰ καὶ ἀπελπιστικὰ ἀπιαστος.

Ὁ Ντόνοβαν φώναξε ἀγριεμένος: «Πίσω του» καὶ παρακίνησε τὸ ρομπότ του νὰ τρέξῃ, ἀλλὰ ὁ Πάουελ τὸν συγκράτησε.

«Δὲν μπορεῖς νὰ τὸν πιάσῃς, Μάικ. Εἶναι ἀδύνατο». Ἀνακάθισε νευρισμένος καὶ οἱ γροθιές του σφίχτηκαν ἀνήμερες. «Ποὺ νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, πάντα βλέπω τὰ λάθη μὸλις γίνουν. Μάικ, ἀδικα χάσαμε τὶς ὥρες μας».

«Χρειαζόμαστε κι' ἄλλο ὀξυαλὸ ὀξύ», δήλωσε σταθερὰ ὁ Ντόνοβαν. «Ἡ συγκέντρωσή του δὲν ἦταν τόσο πυκνὴ ὅσο ἔπρεπε».

«Καὶ ἐπτά τόνους νὰ εἶχαμε, δὲν θὰ ἦταν ἀρκετοὶ—καὶ δὲν μᾶς παίρνει ἡ ὥρα νὰ πᾶμε νὰ τὸ πάρουμε, ἂν εἶχαμε. Τὸ μονοεῖδιο τοῦ τρώει τὸ κορμί. Κατάλαβες τί ἔγινε;».

«Ὅχι», εἶπε ἄχρωμα ὁ Ντόνοβαν.

«Ἀπλῶς, δημιουργήσαμε μιὰ νέα κατάσταση ἰσορροπίας. Ὅταν αὐξήσαμε τὴν ποσότητα τοῦ μονοειδίου καὶ αὐξήθηκε ἔτσι τὸ δυναμικὸ τοῦ Τρίτου Νόμου, ὁ Σπίντου ὀπι-

σθοχώρησε μέχρι πού ἔφτασε σὲ μιὰ νέα κατάσταση ἰσορροπίας. Καὶ τώρα πού τὸ μονοξείδιο αὐτὸ σκορπίστηκε, ξαναπροχώρησε μέχρι πού ἔφτασε σὲ ἓνα νέο σημεῖο ἰσορροπίας».

Ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἦταν γεμάτη ἀπελπισία. «Βρισκόμαστε σ' ἓναν φαῦλο κύκλο. Σπρώχνουμε τὸν Δεύτερο Νόμο, τραβάμε τὸν Τρίτο καὶ δὲν θγάζουμε τίποτα. Ἀπλῶς ἀλλάζουμε τὸ σημεῖο ἰσορροπίας. Πρέπει νὰ κάνουμε κάτι νὰ ξεπεράσουμε καὶ τοὺς δύο Νόμους». Ἐσπρωξε τὸ ρομπότ του πιὸ κοντὰ στὸ ρομπότ τοῦ Ντόνοβαν ὥσπου βρέθηκαν πρόσωπο μὲ πρόσωπο, δύο ἀχνές σκιές μέσα στὸ σκοτάδι, καὶ ψιθύρισε: «Μάϊκ».

«Αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος», εἶπε ὁ ἄλλος ἄτονα. «Ὑποθέτω ὅτι τώρα δὲν μᾶς μένει παρὰ νὰ γυρίσουμε στὸ Σταθμό, νὰ περιμένουμε νὰ καταστραφούν τελείως οἱ μπαταρίες, νὰ σφίξουμε τὰ χέρια, νὰ πιοῦμε ὑδροκυάνιο καὶ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν κόσμον σὰν τζέντλεμεν». Γέλασε πικρόχολα.

«Μάϊκ», ξανάπτε μὲ σοβαρότητα ὁ Πάουελ, «εἶναι ἀνάγκη νὰ πιάσουμε τὸν Σπίντυ».

«Τὸ ξέρω».

«Μάϊκ», εἶπε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ Πάουελ, καὶ δίστασε πρὶν συνεχίσει. «Μὴν ξεχνᾶς ὅτι ὑπάρχει πάντα καὶ ὁ Πρῶτος Νόμος. Τὸν σκέφτηκα καὶ πρὶν, ἀλλὰ εἶναι ἐνέργεια σπασμωδική, ἀπελπισίας».

Ὁ Ντόνοβαν σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ ἡ φωνὴ του ζωήρεψε. «Μά, εἴμαστε ἀπελπισμένοι».

«Ἐν τάξει. Σύμφωνα μὲ τὸν Πρῶτον Νόμον, ἓνα ρομπότ δὲν μπορεῖ νὰ ἀφήνῃ ἓναν ἄνθρωπον νὰ πάθῃ κακὸ καὶ νὰ μὴν ἐπέμβῃ. Οἱ ἄλλοι δύο Νόμοι δὲν μποροῦν νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐνέργεια τοῦ Πρώτου Νόμου. Δὲν μποροῦν, Μάϊκ».

«Ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ ρομπότ εἶναι μισότρε—καλά, καλὰ — εἶναι μεθυσμένο. Καὶ σὺ τὸ λὲς ὅτι εἶναι μεθυσμένο».

«Αὐτό, τὸ ριψοκινδυνεύει κανεῖς».

«Καλά, λοιπόν. Τί θὰ κάνης;».

«Θὰ βγῶ ἔξω στὸν ἥλιο καὶ θὰ δῶ πῶς θὰ ἀντιδράσῃ ὁ Πρῶτος Νόμος. Ἄν δὲν καταφέρω νὰ χαλάσω τὴν ἰσορροπία, τότε—τί στὸ διάβολο—τότε, τί νὰ πεθάνω τώρα, τί ὕστερα ἀπὸ τρεῖς - τέσσερις μέρες».

«Γιὰ βᾶστα, Γκρέγκ. Ὑπάρχουν καὶ κανόνες ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς. Δὲν μπορεῖς νὰ πᾶς μὲ τὸ ἔτσι θέλω. Ἄς τὸ ρίξουμε στὴν τύχη γιὰ νὰ ἔχω κι' ἐγὼ μιὰ εὐκαιρία».

«Σωστά. Ὅποιος βρῇ πρῶτος τὸν κύβο τοῦ 14 θὰ πάῃ» καὶ σχεδὸν ἀμέσως: «Εἶναι τὸ 2.744».

Ὁ Ντόνοβαν αἰσθάνθηκε τὸ ρομπότ του νὰ παραπατᾷ ἀπὸ τὸ ξαφνικὸ σπρώξιμο πού τοῦ ἔδωσε τὸ ὑποζύγιο τοῦ Πάουελ καθὼς ξεκινούσε καὶ σχεδὸν ἀμέσως ὁ Πάουελ εἶχε κιόλας βγῆ στὸν ἥλιο. Ὁ Ντόνοβαν πῆγε νὰ τοῦ φωνάξῃ,

ἀλλὰ σταμάτησε. Φυσικά, σκέφτηκε, αὐτὸς ὁ τρελλὸς εἶχε
βρῆ ἀπὸ πρὶν τὴν ἀπάντηση καὶ τὸ ἔκανε ἐπίτηδες. Θὰ
ἔπρεπε νὰ τὸ περιμένα.

Ὁ ἥλιος ἔκαιγε πρὸς πολὺ κι' ὁ Πάουελ αἰσθάνθηκε μιὰ
τρομερὴ φαγούρα στὴν πλάτη του. Θὰ ἦταν, τὸ πιθανώτε-
ρο, γέννημα τῆς φαντασίας του ἢ ἴσως ἡ ἀκτινοβολία ποὺ
εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐπιδρᾷ παρ' ὅλη τὴ μονωτικὴ στολή. Ὁ
Σπίντου τὸν παρατηροῦσε, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν χαίρεται με-
καμμιὰ ἀνοησία παρμένη ἀπὸ ὑπερέττες. Εὐτυχῶς. Δὲν
τολμοῦσε ὅμως νὰ τὸν πλησιάσῃ πάρα πολὺ. Τοὺς χωρίζαν
περίπου τρακόσιες γυάρδες, ὅταν ὁ Σπίντου ἄρχισε νὰ ὀπι-
σθοχωρῇ, δῆμα πρὸς βῆμα, με προσοχή, καὶ ὁ Πάουελ στα-
μάτησε. Πήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ρομπότ καὶ ἔπεσε ἐλαφρὰ
στὸ κρυστάλλινο ἔδαφος, σκορπίζοντας γύρω του σπασμένα
κρύσταλλα.

Προχώρησε μετὰ τὰ πόδια. Τὸ ἔδαφος ἦταν εὐθραυστο
καὶ γλιστερό κάτω ἀπὸ τὰ βῆματά του καὶ ἡ μικρὴ βαρύ-
τητα τὸν δυσκόλευε. Οἱ σόλες τῶν ποδιῶν του ἄρχισαν νὰ
ζεσταίνονται. Ἐρριξε πίσω του μιὰ ματιὰ στὴ μαύρη σκιά
τοῦ βράχου καὶ κατάλαβε ὅτι εἶχε πιά προχωρήσει τόσο
ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ γυρίσῃ—εἴτε μόνος του εἴτε πάνω
στὸ παλὸ ρομπότ. Μόνο ὁ Σπίντου θὰ μπορούσε νὰ τὸν σώ-
σῃ καὶ τὸ αἶσθημα αὐτὸ τοῦ ἔσφιξε τὸ στήθος.

Ἀρκετὰ εἶχε προχωρήσει. Σταμάτησε.

«Σπίντου», φώναξε, «Σπίντου».

Τὸ λεπτό, μοντέρνο ρομπότ ποὺ ἦταν μπροστά του δι-
στασε, σταμάτησε τὰ βῆματά του πρὸς τὰ πίσω, καὶ μετὰ
ξανάρχισε.

Ὁ Πάουελ προσπάθησε νὰ δώσῃ ἱκετευτικὸ τόνο στὴ
φωνή του καὶ εἶδε ὅτι δὲν χρειαζόταν μεγάλη προσπάθεια.
«Σπίντου, πρέπει νὰ πάω πίσω στὴ σκιά. Ἀλλιῶς θὰ με
σκοτώσῃ ὁ ἥλιος. Εἶναι ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου, Σπίντου.
Σὲ χρειάζομαι».

Ὁ Σπίντου ἔκανε ἓνα βῆμα πρὸς τὰ μπρὸς καὶ σταμά-
τησε. Μίλησε, ἀλλὰ στὸν ἦχο τῆς φωνῆς του ὁ Πάουελ ἀνα-
στέναξε ἀπελπισμένος, γιατί ἔλεγε: «Ὅταν εἶσαι ξαπλω-
μένος ἄγρυπνος με τρομερὸ πονοκέφαλο καὶ ἡ ἀνακούφιση
σοῦ εἶναι ἀπηγορευμένη...». Σταμάτησε ἐδῶ, καὶ ὁ Πάουελ
ψιθύρισε χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιατί: «Ἀπ' τὴν Ἰολάνθη».

Ἡ ζέστη τὸν ἔψηνε. Μετὰ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του διέ-
κρινε μιὰ κίνηση καὶ γύρισε ζαλισμένος—καὶ ἔμεινε νὰ κοι-
τάξῃ κατάπληκτος, γιατί τὸ πελώριο ρομπότ ποὺ τὸν εἶχε
φέρει ὡς ἐκεῖ, περπατοῦσε — ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος του
καὶ χωρὶς ἀναβάτη.

Τὸ ρομπότ μιλοῦσε: «Μὲ συγχωρεῖτε, Ἀφέντη. Δὲν

πρέπει να κινούμαι χωρίς να έχω στους ώμους κάποιον 'Αφέντη, αλλά έσείς κινδυνεύετε».

Βέβαια, τὸ εἶχε ξεχάσει. Τὸ δυναμικὸ τοῦ Πρώτου Νόμου πάνω ἀπ' ὅλα. Ἀλλὰ δὲν χρειαζόταν τὴν ἀδέξια αὐτὴ ἀρχαιολογία· ἤθελε τὸν Σπίντυ. Ἀπομακρύνθηκε καὶ ἔκανε ἀπελπισμένα νοήματα μὲ τὰ χέρια του. «Σὲ διατάζω νὰ φύγης πίσω. Σὲ διατάζω νὰ σταματήσης».

Ἦταν ἀνώφελο. Δὲν μπορούσε νὰ νικήσῃ τὸ δυναμικὸ τοῦ Πρώτου Νόμου. Τὸ ρομπὸτ εἶπε ἡλίθια: «Ἀφέντη, κινδυνεύετε».

Ὁ Πάουελ κοίταξε γύρω του μὲ ἀπελπισία. Δὲν μπορούσε νὰ δῇ καθαρὰ. Στὸ μυαλό του στριφογύριζε μιὰ καυτὴ ζάλῃ· ἡ ἀνάσα του τοῦ ἔκαιε τὰ σωθικὰ καὶ τὸ ἔδαφος γύρω του ἦταν σὰν μιὰ λαμπερὴ πάχνη.

Ἀπεγνωσμένα φώναξε, σὲ μιὰ τελευταία προσπάθεια: «Σπίντυ, πεθαίνω, πού νὰ σὲ πάρῃ ἡ ὀργή. Πού εἶσαι; Σπίντυ, σὲ χρειαζομαί».

Ὁπισθοχωροῦσε παραπατώντας, σὲ μιὰ τυφλὴ προσπάθεια νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ γιγάντιο ρομπὸτ πού δὲν ἤθελε, ὅταν αἰσθάνθηκε ἀτσαλένια δάκτυλα νὰ πιάνουν τὰ μπράτσα του καὶ ἄκουσε στ' αὐτιά του μιὰ ἀνήσυχη, μεταλλικὴ φωνὴ νὰ λέῃ σὲ ἀπολογητικὸ τόνο:

«Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀφεντικό, τί γυρεύεις ἐδῶ; Κι' ἐγὼ τί κάνω; Τὰ ἔχω τόσο χαμένα...».

«Ἄς τα τώρα», μουρμούρισε ξέψυχα ὁ Πάουελ. «Πήγαινε μὲ στὴ σκιά τοῦ βράχου—καὶ γρήγορα». Τὸ τελευταῖο πράγμα πού κατάλαβε πρὶν χάσῃ τίς αἰσθήσεις του, ἦταν νὰ τὸν σηκώνουν καὶ ὅτι ἐκινεῖτο γρήγορα.

Ξύπνησε καὶ θρῆκε τὸν Ντόνοβαν νὰ σκύβῃ πάνω του χαμογελώντας ἀνήσυχα: «Πῶς αἰσθάνεσαι, Γκρέγκ;».

«Θαύμα», ἦταν ἡ ἀπάντησις. Πού εἶναι ὁ Σπίντυ;

«Εἰδῶ, δίπλα μου. Τὸν ἔστειλα σὲ μιὰ ἄλλῃ λίμνῃ μὲ σελήνιο—μὲ τὴ διαταγή, αὐτὴ τὴ φορὰ, νὰ τὸ φέρῃ μὲ κάθε θυσιά. Γύρισε σὲ σαρανταδύο λεπτὰ καὶ τρία δευτερόλεπτα. Τὸν χρονομέτρησα. Ἀκόμῃ δὲν ἔχει σταματήσει νὰ γυρεύῃ συγγνώμῃ γιὰ τὴ φασαρία πού μάς ἔκανε. Δὲν τοῦ βαστά νὰ ἔρθῃ κοντά σου γιατί φοβάται τὸ κατσάδιασμα».

«Φέρ' τον μὲ τὸ ζόρι», διέταξε ὁ Πάουελ. «Δὲν ἦταν δικό του φταίξιμο». Ἀπλῶσε τὸ χέρι του καὶ ἔσφιξε τὸ μεταλλικὸ χέρι τοῦ Σπίντυ. «Ὅλα πάνε καλὰ, Σπίντυ». Κατόπιν, πρὸς τὸν Ντόνοβαν. «Ξέρεις, Μάικ, αὐτὴ τὴν στιγμὴ σκεφτόμουν...».

«Σ' ἀκούω».

«Πού λές», ἔτριψε τὸ πρόσωπό του — ὁ ἀέρας ἦταν τόσο θαυμάσια δροσερὸς — «ξέρεις, ὅτι ὅταν τελειώσουμε

ἐδῶ καὶ κάνει καὶ ὁ Σπίντυ τὶς δοκιμές του, θὰ μᾶς στείλουν, γιὰ τὴν ἐπόμενη δουλειά, στὸ Διαστημικὸ Σταθμό».

«Ὁχι!».

«Ναί! Τουλάχιστον ἔτσι μοῦ εἶπε ἡ κυρα - Κάλβιν λίγο πρὶν φύγουμε, καὶ δὲν εἶπα τίποτε γιατί λογάριάζα ν' ἀντιδράσω στὴν ἰδέα αὐτή».

«Νὰ ἀντιδράσης;», φώναξε ὁ Ντόνοβαν. «Μά...».

«Τὸ ξέρω. Τώρα δὲν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση. Διακόσιοι ἐβδομήντα τρεῖς βαθμοὶ Κελσίου ὑπὸ τὸ μηδέν. Δὲν θὰ εἶναι θαύμα;».

«Διαστημικὲ Σταθμέ» φώναξε ὁ Ντόνοβαν «σοῦρχομαι».

Λογικὴ

3 Μισὸ χρόνο ἀργότερα, τὰ παιδιὰ εἶχαν ἀλλάξει γνώμη. Ἡ φλόγα ἐνὸς γιγάντιου ἡλίου εἶχε δώσει τὴ θέση της στὸ ἀπαλὸ σκοτάδι τοῦ Διαστήματος, ἀλλὰ οἱ ἐξωτερικὲς παραλλαγές δὲν παίζουν μεγάλο ρόλο στὴ δουλειὰ τοῦ ἐλέγχου τῆς λειτουργίας ἐνὸς πειραματικοῦ ρομπότ. Ὅποιοδῆποτε καὶ νὰ εἶναι τὸ περιβάλλον, πάντα εἰσέρχεται κανεὶς ἀντιμέτωπος μὲ ἓναν ἀνεξερεύνητο ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο ποῦ θὰ πρέπει, ὅπως τουλάχιστον λένε οἱ θεωρητικὲς μεγαλοφυΐες, νὰ δουλεύει κατὰ τὸν ἄλφα τρόπο.

Μόνο ποῦ δὲν δουλεύει ἔτσι. Ὁ Πάουελ καὶ ὁ Ντόνοβαν τὸ ἀνακάλυψαν πρὶν συμπληρώσουν δύο ἐβδομάδες στὸ Σταθμό.

Ὁ Γκρέγκορ Πάουελ εἶπε, προφέροντας τὶς λέξεις μία - μία γιὰ περισσότερη ἔμφαση: «Πρὶν μιὰ ἐβδομάδα ὁ Ντόνοβαν καὶ ἐγὼ σὲ συναρμολογήσαμε». Τὸ μέτωπό του σούφρωσε μὲ ἀμφιβολία καὶ τράδηξε τὴν μιὰ ἄκρη τοῦ καστανοῦ μουστακιῦ του.

Ἡ συχία ἐπικρατοῦσε στὸ θάλαμο ἀξιωματικῶν τοῦ Ἡλιακοῦ Σταθμοῦ Νο 5 — ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀπαλὸ μουρμούρισμα τοῦ Ἀκτινοκατευθυντήρα, ποῦ δούλευε κάπου μακριὰ στὰ ἔγκατα τοῦ Σταθμοῦ.

Τὸ Ρομπότ **QT** — 1 καθόταν ἀκίνητο. Οἱ στιλβωμένες πλάκες τοῦ κορμιοῦ του γυάλιζαν στὰ φῶτα καὶ τὰ λαμπερὰ κόκκινα φωτοηλεκτρικὰ κύτταρα, ποῦ ἦταν τὰ μάτια του, ἦταν καρφωμένα ἀσάλευτα στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν Γῆ ποῦ καθόταν ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ τραπεζιοῦ.

Ὁ Πάουελ συγκράτησε μιὰ ξαφνικὴ ἔκρηξη τῶν νεύρων

του. Τὰ ρομπότ είχαν περίεργους έγκεφάλους. Φυσικά, οί τρεῖς Νόμοι ἴσχυαν. Ήταν ὑποχρεωτικό. Σ' αὐτὸ ἐπέμενε ὅλη ἡ ἑταιρία «Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ» ἀπὸ τὸν Ρόμπερτσον ὡς τὴν τελευταία καθαρίστρια. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη, τὸ **QT** — 1 ἦταν ἀκίνδυνο. Καὶ ὅμως τὰ μοντέλλα **QT** ἦταν τὰ πρῶτα μιᾶς νέας σειρᾶς καὶ αὐτὸ ἐδῶ ἦταν τὸ πρῶτο **QT**. Οἱ μαθηματικοὶ ὑπολογισμοί, οἱ γραμμένοι σὲ μιὰ κόλλα χαρτί δὲν ἦταν πάντοτε ἡ πιὸ ἀποτελεσματικὴ προστασία γιὰ τὶς ἐκπλήξεις τῆς πραγματικότητας.

Τελικὰ τὸ ρομπότ μίλησε. Ἡ φωνὴ του εἶχε τὸν ψυχρὸ τόνο ποὺ προκαλεῖ πάντα ἓνα μετάλλινο διάφραγμα: «Ἀντιλαμβάνεσαι, Πάουελ, τὴν σοβαρότητα μιᾶς τέτοιας δῆλωσης;».

«Κί' ὅμως, κάτι σ' ἔκανε, Κιούτι», τοῦ ὑπέδειξε ὁ Πάουελ. «Ἐσὺ ὁ ἴδιος παραδέχεσαι ὅτι ἡ μνήμη σου φαίνεται νὰ ξεπηδᾷ, σ' ὅλη της τὴν ἑκταση, ἀπὸ τὸ ἀπόλυτο κενὸ ἐδῶ καὶ μιὰ βδομάδα». Τώρα σοῦ λέω τὸ γιατί. Ὁ Ντόνοβαν κι' ἐγὼ σὲ συναρμολογήσαμε ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ μᾶς ἔστειλαν».

Ὁ Κιούτι κοίταξε τὰ μακριά, λεπτὰ δάχτυλά του σὲ μιὰ παράξενα ἀνθρώπινη στάση ἀμφιβολίας. «Μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει μιὰ πιὸ ἱκανοποιητικὴ ἐξήγηση. Μοῦ φαίνεται ἀπίθανο ὅτι ἐσεῖς δημιουργήσατε ἐμένα».

Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῇ Γῇ γέλασε ξαφνιασμένος: «Γιὰ ὄνομα τῆς Γῆς, γιατί;».

«Ἄς ποῦμε ἀπὸ διαίσθηση. Αὐτὸ μπορῶ νὰ πῶ πρὸς τὸ παρόν. Σκοπεύω ὅμως νὰ τὸ σκεφθῶ λογικά. Μιὰ σειρὰ ἀπὸ εὐσταθεῖς συλλογισμοὺς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ καταλήξει στὸν προσδιορισμὸ τῆς ἀλήθειας καὶ σκοπεύω νὰ τὴν ἀκολουθήσω ἕως ὅτου φθάσω στὸ τέλος της».

Ὁ Πάουελ σηκώθηκε ἀπὸ τὴν θέση του καὶ κάθησε πάνω στὴν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ δίπλα στὸ ρομπότ. Αἰσθάνθηκε μιὰ ξαφνικὴ δυνατὴ συμπάθεια γι' αὐτὴ τὴν παράξενη μηχανή. Δὲν ἔμοιαζε καθόλου μὲ τὰ συνηθισμένα ρομπότ ποὺ ἔκαναν στὸ Σταθμὸ τὸ καθένα τὴν δουλειὰ στὴν ὁποία εἶχαν εἰδικευθῇ μὲ ὅλη τὴν δύναμη τῇ ρουτίνας ποὺ εἶχε χαραχθῇ βαθειὰ μέσα στὸν ποζιτρονικὸ τους ἐγκέφαλο.

Ἀπλῶσε τὸ χέρι του στὸν ἀτσάλινο ὦμο τοῦ Κιούτι καὶ τὸ μέταλλο ἦταν κρύο καὶ σκληρὸ στὸ ἄγγιγμά του.

«Κιούτι», εἶπε, «θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ ἐξηγήσω κάτι. Εἶσαι τὸ πρῶτο ρομπότ ποὺ ἔδειξε ποτὲ ὡς τώρα περιέργεια γύρω ἀπὸ τὴν δική του ὑπαρξη—καί, ὅπως νομίζω, τὸ πρῶτο ποὺ εἶναι ἄρκετὰ ἐξυπνο ὥστε νὰ καταλάβῃ τὸν ἔξω κόσμο. Ἔλα ἐδῶ μαζί μου».

Τὸ ρομπότ σηκώθηκε ὀρθιο μὲ ἄνετες κινήσεις καὶ τὰ πόδια του, σκεπασμένα μὲ χοντρό, ἀφρώδες ἐλαστικό, δὲν ἔκαναν καθόλου θόρυβο καθὼς ἀκολούθησε τὸν Πάουελ. Ὁ

άνθρωπος από την Γῆ πάτησε ένα κουμπὶ καὶ ἓνα τετράγωνο ὄνοιγμα παρουσιάστηκε στὸν τοῖχο. Πίσω ἀπὸ τὸ χονδρό, καθαρὸ κρύσταλλο φαινόταν τὸ διάστημα, γεμάτο ἄστρα.

«Αὐτὸ τὸ εἶδα καὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ μηχανοστασίου», εἶπε ὁ Κιοῦτι.

«Τὸ ξέρω», εἶπε ὁ Πάουελ. «Τί νομίζεις ὅτι εἶναι αὐτὸ ἐδῶ ἔξω?».

«Ἀκριβῶς ὅ,τι φαίνεται ὅτι εἶναι—μιὰ μαύρη οὐσία ποὺ βρίσκεται πίσω ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτὸ ἐδῶ τὸ γυαλὶ καὶ ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη μικρὲς λαμπερὲς κουκίδες. Ξέρω ὅτι ὁ Κατευθυντήρας στέλνει ἀκτίνες σὲ μερικὲς ἀπὸ τὶς κουκίδες αὐτὲς—πάντα στὶς ἴδιες—καὶ ὅτι οἱ κουκίδες αὐτὲς ἀλλάζουν συνεχῶς θέση καὶ ὅτι οἱ ἀκτίνες μετακινούνται ἀνάλογα. Αὐτὸ εἶναι ὅλο».

«Καλῶς μέχρις ἐδῶ. Τώρα θέλω νὰ μ' ἀκούσης μὲ προσοχή. Ἡ μαυρίλα αὐτὴ εἶναι κενό. Ἐνα πελώριο κενὸ ποὺ ἐκτείνεται ὁλόγυρα χωρὶς τέλος. Οἱ μικρὲς λαμπερὲς κουκίδες εἶναι πελώριες μάζες ὕλης γεμάτης ἐνέργεια. Ἐχουν σφαιρικὸ σχῆμα καὶ μερικὲς ἀπ' αὐτὲς ἔχουν διάμετρο ποὺ φθάνει τὰ ἑκατομμύρια μίλια — καὶ γιὰ νὰ μπορῆς νὰ κάνης τὴν σύγκριση, ὁ σταθμὸς αὐτὸς ἔχει διάμετρο ἓνα μίλι. Φαίνονται τόσο μικρὲς γιατί εἶναι ἀπίστευτα μακριά.

»Οἱ κουκίδες στὶς ὁποῖες στέλνουμε τὶς ἀκτίνες ἐνεργείας βρίσκονται κοντύτερα σὲ μᾶς καὶ εἶναι πολὺ πιὸ μικρές. Εἶναι ψυχρὲς καὶ σκληρὲς σφαῖρες καὶ πάνω στὴν ἐπιφάνειά τους ζοῦν ἀνθρώπινα ὄντα σὰν κι' ἐμένα—δισεκατομμύρια ὄντα. Ὁ Ντόνοβαν κι' ἐγὼ ἤλθαμε ἀπὸ ἓναν ἀπὸ τοὺς κόσμους αὐτοὺς. Οἱ ἀκτίνες μας τροφοδοτοῦν τοὺς κόσμους αὐτοὺς μὲ ἐνέργεια ποὺ τὴν παίρνουμε ἀπὸ μιὰ ἀπὸ τὶς πελώριες διάπυρες σφαῖρες ποὺ τυχαίνει νὰ βρίσκεται κοντά μας. Τὴν σφαῖρα αὕτῃ τὴν ὀνομάζουμε Ἡλιο καὶ βρίσκεται ἀπὸ τὴν πίσω πλευρὰ τοῦ Σταθμοῦ, ὅπου δὲν μπορεῖς νὰ τὴν δῇς».

Ὁ Κιοῦτι ἔμεινε ἀκίνητος σὰν ἀτσάλινο ἄγαλμα ἐμπρὸς στὸ παράθυρο. Μίλησε χωρὶς νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι του: «Ἀπὸ ποιά ἀπ' ὅλες τὶς κουκίδες λὲς ὅτι εἶσαι?».

Ὁ Πάουελ ἔψαξε. «Νά την. Ἐκείνη ἡ πολὺ λαμπερὴ ἐκεῖ στὴ γωνία. Τὴν λέμε Γῆ». «Ἡ γριά μας Γῆ. Ἐκεῖ ὑπάρχουν τρία δισεκατομμύρια ἄτομα σὰν κι' ἐμᾶς, Κιοῦτι—καὶ σὲ δύο περίπου ἐβδομάδες θὰ εἶμαι πίσω μαζί τους».

Καὶ τότε, πρὸς μεγάλη τους ἔκπληξη, ὁ Κιοῦτι ἄρχισε νὰ σιγομουρμουρίζῃ τραγουδιστά. Τὸ μουρμούρισμά του δὲν εἶχε σκοπὸ, ἀλλὰ ἓναν παράξενον ἦχο, σὰν παλλόμενες χορδὲς βιολιῶν. Σταμάτησε ξαφνικά, ὅπως εἶχε ἀρχίσει. «Καλά, ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ θέση μου στὴν ἱστορία αὕτῃ, Πάουελ; Δὲν ἐξήγησες τὴν ὑπαρξή μου».

«Ἡ συνέχεια εἶναι ἀπλή. Ὄταν κατασκευάστηκαν οἱ σταθμοὶ αὐτοὶ ἐδῶ γιὰ νὰ τροφοδοτοῦν τοὺς πλανήτες μὲ τὴν ἡλιακὴ ἐνέργεια, εἶχαν στὴν ἀρχὴ ἐπανδρωθῇ μὲ ἀνθρώπους. Ἡ παραμονὴ τους ὅμως ἐδῶ ἦταν δύσκολη λόγῳ τῆς θερμότητος τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας καὶ τῶν ηλεκτρονικῶν θυελλῶν. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ κατασκευάστηκαν σιγὰ σιγὰ ρομπότ ποὺ ἀντικατέστησαν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τώρα ἀρκοῦν μόνο δύο ἄνθρωποι γιὰ νὰ ἐπιβλέπουν τὴν λειτουργίαν κάθε σταθμοῦ. Προσπαθοῦμε ὅμως νὰ τοὺς ἀντικαταστήσουμε κι' αὐτοὺς καὶ ἐδῶ παρουσιάζεσαι ἐσύ. Εἶσαι ὁ ἀνώτερος τύπος ρομπότ ποὺ ἔχει κατασκευασθῇ ὡς τώρα καὶ ἂν δείξης ὅτι μπορεῖς νὰ διευθύνῃς μόνο σου τὸν σταθμὸ ὅπως πρέπει, τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ ξανάρθῃ ἄνθρωπος ἐδῶ παρὰ γιὰ νὰ φέρῃ ἀνταλλακτικά».

Σήκωσε τὸ χερί του καὶ τὸ μεταλλικὸ κάλυμμα τοῦ παράθυρου ἐκλείσε. Ὁ Πάουελ ξαναγύρισε στὸ τραπέζι, πήρε ἓνα μῆλο καὶ ἀφοῦ τὸ γυάλισε στὸ μανίκι του, ἄρχισε νὰ τὸ τρώῃ.

Ἡ κόκκινη λάμψη τῶν ματιῶν τοῦ ρομπότ ἦταν καρφωμένη ἐπάνω του. «Περιμένεις», εἶπε μὲ ἀργὸ ρυθμὸ ὁ Κιούτι, «νὰ πιστέψω μιὰ θεωρίαν τόσο περίπλοκη καὶ ἀπίθανη σὰν κι' αὐτὴ ποὺ μοῦ περιέγραψες τώρα; Μὰ γιὰ ποιὸν μέ παίρνεις;».

Ὁ Πάουελ κόντεψε νὰ πνιγῇ. Γέμισε τὸ τραπέζι μὲ μισομασημένα κομμάτια μῆλο καὶ ἔγινε κατακόκκινος. «Μά, ποῦ νὰ σέ πάρῃ ὁ διάβολος, δὲν εἶναι θεωρία. Εἶναι ἡ πραγματικότητα».

Ἡ φωνὴ τοῦ Κιούτι ἦταν γεμάτη βλοσυρότητα: «Σφαίρες ἀπὸ ἐνέργεια μὲ διάμετρο ἑκατομμύρια μίλια—Κόσμοι μὲ τρία δισεκατομμύρια ἀνθρώπους ἐπάνω τους. Ἀπειρο κενό. Λυποῦμαι, Πάουελ, ἀλλὰ δὲν τὰ πιστεύω. Θὰ λύσω τὶς ἀπορίες αὐτὲς μόνος μου. Γεῖά σου».

Γύρισε καὶ βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο μὲ ἀποφασιστικὰ βήματα. Στὸ κατώφλι πέρασε δίπλα ἀπὸ τὸν Μάικλ Ντόνοβαν, τὸν χαιρέτησε μὲ μιὰ ἐλαφριά κλίση τοῦ κεφαλιοῦ καὶ συνέχισε τὸ δρόμο του στὸ διάδρομο, χωρὶς νὰ δώσῃ σημασίαν στὸ ἐκπληκτὸ βλέμμα ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε.

Ὁ Μάικ Ντόνοβαν ἔξυσε τὸ κοκκινότριχο κεφάλι του καὶ ἔρριξε μιὰ ἀνήσυχη ματιὰ στὸν Πάουελ. «Τί ἔλεγε αὐτὴ ἡ σακαράκα; Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ δὲν πιστεύεις;».

Ὁ ἄλλος τράβηξε μὲ πίκρα τὸ μουστάκι του. «Εἶναι σκεπτικιστής», ἦταν ἡ πικραμένη ἀπάντησις. «Δὲν πιστεύει ὅτι τὸν φτιάξαμε ἐμεῖς, ὅτι ὑπάρχει Γῆ, τὸ διάστημα καὶ τ' ἄστρα».

«Μά τὸ Δία, ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἓνα τρελλὸ ρομπότ».

«Λέει ὅτι θὰ βρῇ μόνος του τὶς ἀπαντήσεις στὶς ἀπορίες του».

«Έ, τότε», είπε γεμάτος εἰρωνεία ὁ Ντόνοβαν, «ἐλπίζω ἔτι θὰ καταδεχθῇ νὰ μοῦ τὶς ἐξηγήσῃ κι' ἐμένα ὅταν τὶς βρῇ». Κατόπιν ξεσπώντας σὲ ξαφνικὸ θυμὸ: «Ἄκου δῶ, ἂν αὐτὸς ὁ ὄγκος ἀπὸ σίδερο μοῦ μιλήσῃ ἐμένα μὲ τέτοια ἀναίδεια, θὰ τοῦ σπάσω τὸ κεφάλι».

Κάθησε ἀπότομα κι' ἔβγαλε ἓνα ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα ἀπὸ τὴν μέσα τσέπη τοῦ σακκακιοῦ του. «Τὸ ρομπὸτ αὐτὸ μ' ἐκνευρίζει, οὕτως ἢ ἄλλως· εἶναι πολὺ περίεργο».

Ὁ Μάϊκ Ντόνοβαν μόρφασε ἀγριεμένος πίσω ἀπὸ ἓνα πελώριο σάντουϊτς μὲ μαρούλι καὶ ντομάτα καθὼς ὁ Κιούτι κτύπησε ἀπαλὰ τὴν πόρτα καὶ μπήκε.

«Εἶναι ἐδῶ ὁ Πάουελ;».

Ἡ φωνὴ τοῦ Ντόνοβαν ἦταν πνιγμένη καθὼς μιλοῦσε μασώντας: «Κάνει παρατηρήσεις καὶ συγκεντρώνει στοιχεῖα τῆς λειτουργίας τῶν ἠλεκτρονικῶν ρευμάτων. Φαίνεται ὅτι θὰ ἔχουμε ἠλεκτρονικὴ θύελλα».

Καθὼς μιλοῦσε, μπήκε ὁ Πάουελ, μὲ τὰ μάτια του καρφωμένα στὰ χαρτιά πού κρατοῦσε καὶ ἔπεσε σὲ μιὰ καρέκλα. Ἀπλῶσε ἐμπρὸς του τὰ χαρτιά καὶ ἄρχισε νὰ κάνῃ ὑπολογισμούς. Ὁ Ντόνοβαν ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο του καὶ ἔβλεπε μασουλώντας τὸ μαρούλι καὶ ρίχνοντας χάρμω ψίχουλα. Ὁ Κιούτι περιμένε ἀμίλητος.

Ὁ Πάουελ σήκωσε τὸ κεφάλι του. «Τὸ δυναμικὸ Ζήτα ἀνεβαίνει ἀλλὰ πολὺ σιγά. Ἐπίσης οἱ Λειτουργίες τοῦ Ρεύματος εἶναι ἀκανόνιστες καὶ δὲν ξέρω τί νὰ προβλέψω. Ἄ! γειά σου, Κιούτι. Νόμιζα ὅτι ἐπέβλεπες τὴν ἐγκατάσταση τοῦ καινούργιου ἄξονα».

«Τελείωσα», εἶπε τὸ ρομπὸτ «καὶ ἔτσι ἦρθα νὰ τὰ ποῦμε οἱ τρεῖς μας».

«᾽Ω!», ὁ Πάουελ φαινόταν ἀνήσυχος. «Καλὰ, κάθησε. Ὅχι, ὄχι, σ' αὐτὴν τὴν καρέκλα. Τὸ ἓνα πόδι της δὲν εἶναι γερὸ καὶ ἐσύ δὲν εἶσαι καὶ πολὺ ἐλαφρύς».

Τὸ ρομπὸτ κάθησε καὶ εἶπε ἡρεμα: «Ἐφθασα σ' ἓνα συμπέρασμα».

Ὁ Ντόνοβαν ἀγρίεψε καὶ ἄφησε στὴν ἄκρῃ τὰ ὑπολείμματα τοῦ σάντουϊτς του. «Ἄν εἶναι γύρω ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς τρέλλες...».

Ὁ ἄλλος τοῦ ἔκανε νόημα νὰ σωπάσῃ. «Συνέχισε, Κιούτι. Σ' ἀκούμε».

«Πέρασα αὐτὲς τὶς δυὸ μέρες ἐξετάζοντας ἐντατικὰ τὸν ἑαυτό μου», εἶπε ὁ Κιούτι, «καὶ τὰ συμπεράσματα ἦταν πολὺ ἐνδιαφέροντα. Ἀρχισα ἀπὸ τὴν μόνη βέβαιη ὑπόθεση

που νόμιζα ότι μπορούσα να κάνω. Έγώ ο ίδιος υπάρχω, έπειδή σκέπτομαι».

Ο Πάουελ αναστέναξε: «Ώ, Θεέ μου, ο Καρτέσιος ρομπότ».

«Ποιός είναι ο Καρτέσιος;» ρώτησε ο Ντόνοβαν. «Δέν μου λές, είμαστε υποχρεωμένοι να καθόμαστε εδώ και ν' ακούμε αυτόν τον μεταλλικό τρελλό;»

«Σώπασε Μάικ!»

Ο Κιούτι συνέχισε ατάραχος. «Και το έρώτημα που γεννήθηκε άμέσως ήταν: Ποιά ακριβώς ήταν ή αίτία της ύπαρξής μου;»

Ο Πάουελ είπε μέσα από σφιγμένα δόντια. «Λές άνοησίες. Σου είπα ότι εμείς σε κάναμε».

«Και αν δέν μάς πιστεύης», πρόσθεσε ο Ντόνοβαν, «μέ χαρά μας θα σε διαλύσουμε».

Το ρομπότ έκανε μιá περιφρονητική κίνηση με τὰ δυνατό χέρια του. «Δέν παραδέχομαι τίποτα που τίθεται σάν αξίωμα. Κάθε υπόθεση πρέπει να στηρίζεται στη λογική, άλλως είναι άχρηστη — και τὸ να υποθέτω ότι έσείς με κατασκευάσατε, είναι αντίθετο σε κάθε κανόνα της λογικής».

Τὸ χέρι τοῦ Πάουελ συγκράτησε τὴν σφιγμένη γροθιά τοῦ Ντόνοβαν. «Γιὰ ποίό λόγο ακριβώς τὸ λές αυτό;» Ὁ Κιούτι γέλασε. Ὁταν ἕνα γέλιο καθόλου ανθρώπινο, ὁ πιὸ μηχανικός ἦχος ποῦ εἶχε κάνει ὡς τώρα. Διαπεραστικό και δυνατό, ρυθμικό και μονότονο σάν ἦχος χρονόμετρου.

«Ρίξτε μιὰ ματιὰ στὸν ἑαυτὸ σας», εἶπε τελικά. «Δέν τὸ λέω περιφρονητικά, ἀλλὰ κοιτᾶτε τὸν ἑαυτὸ σας. Ἡ ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποία εἶστε κατασκευασμένοι εἶναι μαλακή και πλαδαρή, χωρὶς ἀντοχή και δύναμη, ποῦ ἐξαρτᾶται, γιὰ τὴν ἐνέργεια ποῦ χρειάζεται, ἀπὸ τὴν ἀτελὴ καύση ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὅπως αὐτή». Ὁδεδίξε ἀποδοκιμαστικά τὰ περισσεύματα τοῦ σάντουιτς τοῦ Ντόνοβαν. «Κατὰ περιόδους πέφτετε σὲ κῶμα και ἡ πιὸ μικρὴ μεταβολὴ στὴν θερμοκρασία, ἀτμοσφαιρικὴ πίεση, ὕγρασία ἢ τὴν ἔνταση τῆς ραδιενεργείας, μειώνει τὴν ἱκανότητά σας. Εἴσατε προχειροδουλειά!»

»Εγὼ ἀντίθετα εἶμαι ἕνα τέλειο προϊόν. Ἀπορροφῶ ἅμεσα τὴν ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια και τὴν ἀξιοποιῶ σε ποσοστὸ σχεδὸν 100%. Εἶμαι κατασκευασμένος ἀπὸ ἰσχυρὸ μέταλλο, ἔχω πάντα τὶς αἰσθήσεις μου και ἀντέχω εὐκόλα σὲ ἀκαριαίες ἐναλλαγές τοῦ περιβάλλοντος. Αὐτὰ εἶναι τὰ πράγματα τὰ ὁποία σὲ συνδιασμό με τὸ αὐταπόδεικτο γεγονός, ὅτι κανένα πλάσμα δέν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα ἄλλο πλάσμα ἀνώτερο ἀπ' αὐτὸ καταρρίπτει τὴν ἀνάητη θεωρία ποῦ μοῦ εἴπατε».

Οἱ βρισιές ποῦ κυρμούριζε ὁ Ντόνοβαν δυνάμωσαν κα-

θῶς πήδησε ὄρθιος μὲ σφιγμένα τὰ σκουροκόκκινα φρύδια του. «Ἐντάξει θρὲ παλιοντενεκέ, ἂν δὲ σὲ κάναμε ἐμεῖς, τότε ποιός σ' ἔκανε;»

Ὁ Κιοῦτι κούνησε ἀργὰ τὸ κεφάλι του. «Πολὺ ὠραία, Ντόνοβαν. Αὐτὴ ἦταν ἀκριβῶς ἡ ἐπόμενη ἐρώτηση. Ἦταν προφανὲς ὅτι ὁ δημιουργός μου θὰ πρέπει νὰ εἶναι πολὺ πιὸ ἰσχυρὸς ἀπὸ μένα καὶ ἔτσι μᾶς μένει μιὰ μόνο πιθανότητα».

Ὁ Ἀνθρώπος τῆς Γῆς τὸν κοίταζε ἀνέκφραστα καὶ ὁ Κιοῦτι συνέχισε. «Ποιό εἶναι τὸ ἐπίκεντρο κάθε δραστηριότητος ἐδῶ στὸ σταθμό; Τί ὑπηρετοῦμε ὅλοι μας; Τί ἀπορροφᾷ ὅλη μας τὴν φροντίδα;» Περίμενε ἀνυπόμονα.

Ὁ Ντόνοβαν γύρισε ἔκπληκτος στὸν σύντροφό του. «Βάζω στοίχημα, ὅτι αὐτὸς ὁ τρελλοτενεκές ἐννοεῖ τὸν Μετατροπέα τῆς Ἐνεργείας».

«Σωστὰ τὰ λέει Κιοῦτι;», ρώτησε χαμογελώντας ὁ Πάουελ.

«Μιλῶ γιὰ τὸν Κύριο», ἦταν ἡ ψυχρὴ ἀπότομη ἀπάντηση.

Ἦταν τὸ σύνθημα γιὰ νὰ ξεσπάσῃ ὁ Ντόνοβαν σὲ ἀσυγκράτητα δυνατὰ γέλια καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πάουελ λύθηκε σὲ μισοπνιγμένο κρυφόγελο.

Ὁ Κιοῦτι εἶχε σηκωθῇ ὄρθιος καὶ ἡ γυαλιστερὴ ματιὰ του πῆγαινε ἀπὸ τὸν ἕνα ἄνθρωπο στὸν ἄλλο. «Ἔτσι εἶναι, ὅ,τι καὶ νὰ κάνετε καὶ δὲν ἀπορῶ πού δὲν θέλετε νὰ τὸ πιστέψετε. Εἶμαι σίγουρος ὅτι οἱ δυὸ σας δὲν θὰ εἴστε γιὰ πολὺ ἐδῶ. Ὁ ἴδιος ὁ Πάουελ μοῦ εἶπε ὅτι στὴν ἀρχὴ μόνον ἄνθρωποι ὑπηρετοῦσαν τὸν Κύριο, ὅτι κατόπιν ἀκολούθησαν τὰ ρομπότ γιὰ τὶς δουλειὲς τῆς καθημερινῆς ρουτίνας καὶ τελικὰ, ὁ ἑαυτός μου γιὰ τὴν διοικητικὴ ἐργασία. Τὰ πραγματικὰ γεγονότα εἶναι, χωρὶς ἀμφιβολία, ἀληθινὰ ἀλλὰ ἡ ἐρμηνεία τους ἐντελῶς παράλογη, θέλετε νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια πού κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτά;»

«Συνέχισε, Κιοῦτι, μᾶς διασκεδάζεις».

«Ὁ Κύριος δημιούργησε πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους σὰν τὸν πιὸ κατώτερο τύπο, πού γινόταν πιὸ εὐκόλα. Σιγά, σιγά τοὺς ἀντικατέστησε μὲ ρομπότ, πού ἦταν ἡ ἀμέσως ἀνώτερη βαθμίδα καὶ τελικὰ δημιούργησε ἐμένα γιὰ νὰ πάρω τὴν θέση τῶν τελευταίων ἀνθρώπων. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς, ἐγὼ μόνον θὰ ὑπηρετῶ τὸν Κύριο».

«Δὲν θὰ κάνης τίποτα τέτοιο», εἶπε κοφτὰ ὁ Πάουελ. «Θὰ ἀκολουθῇς τὶς διαταγές μας καὶ θὰ κάθῃς ἡσυχά μέχρι ὅτου θεβαιωθοῦμε ὅτι μπορεῖς νὰ χειριστῇς ἱκανοποιητικὰ τὸν Μετατροπέα. Βάλτο καλὰ στὸ μυαλό σου. Τὸν Μετατροπέα, ὄχι τὸν Κύριο. Ἄν δὲν μᾶς ἱκανοποιήσῃς θὰ σὲ διαλύσουμε. Καὶ τώρα, ἂν δὲν σὲ πειράζῃ, μπορεῖς νὰ φύγῃς. Καὶ πᾶρε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καὶ θάλε τα κανονικὰ στὸ ἀρχεῖο».

Ὁ Κιοῦτι πήρε τὰ χαρτιά που τοῦ πρότεινε καὶ ἔφυγε, χωρὶς ἄλλη λέξη. Ὁ Ντόνοβαν ξάπλωσε βαρεῖα στὴν καρέκλα του καὶ ἔχωσε τὰ χοντρά δάκτυλά του στὰ μαλλιά του.

«Θὰ ἔχουμε φασαρίες μετὶ τὸ ρομπότ αὐτό, εἶναι θεότρελλο».

Ὁ νανουριστικὸς δόμος τοῦ Μετατροπέα εἶναι δυνατότερος μέσα στὸ δωμάτιο ἐλέγχου καὶ μαζί του ἀνακατεύονται οἱ θόρυβοι τῶν μετρητῶν Γκάϊγκερ καὶ τὸ ἀκανόνιστο βόμβισμα ἀρκετῶν φωτεινῶν σωμάτων.

Ὁ Ντόνοβαν ἔβγαλε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ τηλεσκόπιο καὶ ἄναψε τὰ φῶτα. «Ἡ ἀκτίνα ἀπὸ τὸ Σταθμὸ Νο 4 συνεδέθηκε μετὶ τὸν Ἄρη κανονικά. Μποροῦμε τώρα ν' ἀποσυνδέσουμε τὴν δικιά μας».

Ὁ Πάουελ κούνησε τὸ κεφάλι του ἀφηρημένα. «Ὁ Κιοῦτι εἶναι κάτω στὸ μηχανοστάσιο, θὰ τοῦ κάνω σήμα καὶ θὰ φροντίσῃ αὐτός. Γιά ρίξε μιὰ ματιά, Μάϊκ τί βγάζεις ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτούς;»

Ὁ ἄλλος τοὺς ἔρριξε μιὰ ματιά καὶ σφύριξε. «Φίλε μου αὐτὸ εἶναι που λένε ἔνταση τῶν ἀκτίνων γάμα. Ὁ Γέρο - Ἡλῖος ἔχει τὰ κέφια του, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία».

«Μάλιστα», ἦταν ἡ νευριασμένη ἀπάντησις, «καὶ θρискόμαστε σὲ θέσι κάθε ἄλλο παρὰ κατάλληλη γιὰ μιὰ ἡλεκτρονικὴ θύελλα. Ἡ ἀκτίνα μας ποὺ πάει στὴ Γῆ θρίσκεται ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τὴν πιθανὴ πορεία τῆς θύελλας». Ἐσπρωξε τὴν καρέκλα του πίσω πικραμένος. «Τρίχες. Ἄν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ τὴν ἀναβάλλουμε μέχρι ποὺ νὰ ἔρθουν οἱ ἀντικαταστάτες μας, θέλουμε ὅμως ἀκόμη δέκα μέρες. Μάϊκ δὲν πᾶς κάτω νὰ ρίξης μιὰ ματιά στὸν Κιοῦτι;»

«Ὅκεϋ, πέταξέ μου μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τ' ἀμύγδαλα ποὺ τρώς». Ἀρπαξε στὸν ἀέρα τὸ σακκουλάκι ποὺ τοῦ ἔρριξε καὶ τράβηξε γιὰ τὸ ἀσσανσέρ.

Τὸ ἀσσανσέρ γλίστρησε μαλακὰ πρὸς τὰ κάτω καὶ τὸν ἔβγαλε σ' ἓνα στενὸ μπαλκόνι ποὺ ἔδλεπε μέσα στὸ μηχανοστάσιο. Ὁ Ντόνοβαν ἔσκυψε ἀπὸ τὰ κάγκελα καὶ κοίταξε κάτω. Οἱ πελώριες γεννήτριες λειτουργοῦσαν καὶ ἀπὸ τοὺς ἡλεκτρονικοὺς σωλήνες ἔβγαίνει τὸ χαμηλότονο σφύριγμα ποὺ ἀκουγόταν σ' ὅλο τὸ Σταθμό.

Διέκρινε τὴν πελώρια γυαλιστερὴ σιλουέττα τοῦ Κιοῦτι κοντὰ στὸν σωλήνα ἰ τοῦ Ἄρη, καθὼς ἐπέβλεπε τὴν ὁμάδα τῶν ρομπότ ποὺ ἐργαζόταν ἐκεῖ μετὰ συγχρονισμένες κινήσεις.

Ξαφνικὰ ὁ Ντόνοβαν κοκκάλωσε. Τὰ ρομπότ, μικροὶ νάνοι μπροστὰ στὸν πελώριο σωλήνα ἰ στάθηκαν σὲ μιὰ

γραμμή εμπρός του, με τὰ κεφάλια τους σκυμμένα, ἐνῶ ὁ Κιοῦτι πηγαينوερχόταν ἀργὰ - ἀργὰ εμπρός τους. Πέρασαν δέκα πέντε δευτερόλεπτα καὶ τότε, με ἓνα πάταγο ποῦ ἀκούστηκε πάνω ἀπὸ τὸν θόρυβο ποῦ ἐπικρατοῦσε γύρω, ἔπесαν γονατιστά.

Ὁ Ντόνοβαν ἔβγαλε μιὰ τσιριχτή κραυγὴ καὶ κύλησε τρέχοντας τὴ στενὴ σκάλα. Χύθηκε πάνω τους με τὸ πρόσωπο κόκκινο σὰν τὰ μαλλιά του ἀνεμίζοντας με μανία τὶς σφιγμένες γροθιές του στὸν ἀέρα.

«Τί εἶναι αὐτά, ποῦ νὰ πάρη ὁ διάβολος, ἄμυαλα γομάρια. Μπρὸς στὴ δουλειά. Πιάστε αὐτὸν τὸ σωλὴνα ἱ. Ἄν δὲν τὸν ἔχετε λύσει, καθαρῶς καὶ συναρμολογήσει πρὶν τελειώσῃ ἡ ἡμέρα, θὰ σὰς λυώσω τὸν ἐγκέφαλο με ἐναλλασσόμενο ρεῦμα».

Οὔτε ἓνα ρομπὸτ δὲν κουνήθηκε!

Ἀκόμη καὶ ὁ Κιοῦτι, στὴν ἄλλη ἄκρῃ τῆς γραμμῆς, τὸ μόνο ποῦ ἦταν ὀρθιο, ἔμεινε σιωπηλὸς με τὰ μάτια καρφωμένα στὸ σκοτεινὸ δάθος τῆς πελώριας μηχανῆς ποῦ ἦταν μπροστά του.

Ὁ Ντόνοβαν ἔσπρωξε με δύναμη τὸ ρομπὸτ ποῦ ἦταν κοντά του. «Σῆκω ἐπάνω», βρυχήθηκε.

Ἀργὰ - ἀργὰ τὸ ρομπὸτ ὑπήκουσε. Τὰ φωτοηλεκτρικά μάτια του κοίταξαν ἐπιτιμητικὰ τὸν ἄνθρωπο τῆς Γῆς.

«Ἕνας εἶναι ὁ Κύριος», εἶπε «καὶ ὁ **QT** - **I** εἶναι ὁ προφήτης του».

«Ἐ! !» Ὁ Ντόνοβαν αἰσθάνθηκε εἴκοσι ζευγάρια μάτια μηχανικῶν ματιῶν νὰ καρφώνονται ἐπάνω του καὶ ἄκουσε εἴκοσι ἀλύγιστες φωνές νὰ λένε με ἀργὸ μεγαλόπρεπο τόνο.

«Ἕνας εἶναι ὁ Κύριος καὶ ὁ **QT** - **I** εἶναι ὁ προφήτης του!!»

«Φοβάμαι», εἶπε στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Κιοῦτι ὁ ἴδιος. «ὅτι οἱ φίλοι μου τώρα ὑπακούουν σὲ ἓνα ὄν ἀνώτερο ἀπὸ σένα».

«Θὰ τοὺς πάρη ὁ διάβολος. Φύγε ἀπὸ δῶ τώρα ἀμέσως. Θὰ σὲ κανονίσω ἀργότερα ἐσένα. Τώρα θὰ λογαριαστώ με αὐτὰ ἐδῶ τὰ κινούμενα μηχανάκια».

Ὁ Κιοῦτι κούνησε ἀργὰ τὸ βαρὺ του κεφάλι. «Λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν κατάλαβες. Αὐτὰ ἐδῶ εἶναι ρομπὸτ — καὶ αὐτὸ σημαίνει πλάσματα με λογικὴ. Ἀναγνωρίζουν τὸν Κύριο, τώρα ποῦ τοὺς ἐκήρυξα τὴν Ἀλήθεια. Ὅλα τὰ ρομπὸτ Τὸν ἀναγνωρίζουν. Μὲ ἀποκαλοῦν προφήτη». Ἔσκυψε τὸ κεφάλι. «Εἶμαι ἀνάξιος τῆς τιμῆς αὐτῆς, ἀλλὰ ἴσως».

Ὁ Ντόνοβαν ξανάβρε τὴν ἀνάσα του καὶ τὴν μεταχειρίστηκε ἀμέσως. «Ἔτσι, ἔ! Τί ὠραία ποῦ μᾶς τὰ λές, τί καλὰ. Ἄκου νὰ σοῦ πῶ κάτι, μπρούτζινε χιμπατζή μου. Δὲν ὑπάρχει κανένας Κύριος, δὲν ὑπάρχει κανένας προφήτης καὶ

δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ως προς τὸ ποιὸς δίνει τὴς διαταγὰς ἐδῶ. Τὸ κατάλαβες;» Ἡ φωνὴ του εἶχε γίνεи οὐρ-
λιαχτό. «Καὶ τώρα, θγές ἔξω».

«Ἐγὼ ὑπακούω μόνο στὸν Κύριο».

«Νὰ πάρη ὁ διάβολος τὸν Κύριο». Ὁ Ντόνοβαν ἔφτυσε τὸ σωλῆνα L. «Αὐτὸ γιὰ τὸν Κύριο καὶ τώρα κάνε ὅ,τι σοῦ εἶπα».

Ὁ Κιοῦτι δὲν εἶπε τίποτα οὔτε κανένα ἄλλο ρομπότ, ἀλλὰ ὁ Ντόνοβαν αἰσθάνθηκε ξαφνικὰ ν' αὐξάνη ἡ ἔνταση γύρω του. Τὰ ψυχρὰ μάτια του τὸν κοίταζαν, ἔγιναν πιὸ κόκκινα καὶ ὁ Κιοῦτι φαινόταν πιὸ ἀλύγιστος ἀπὸ ποτέ.

«Ἱεροσυλία», ψιθύρισε — ἡ φωνὴ του μεταλλικὴ ἀπὸ συγκίνηση.

Ὁ Ντόνοβαν αἰσθάνθηκε τὸ πρῶτο ξαφνικὸ ἴχνος φόβου καθὼς ὁ Κιοῦτι τὸν πλησίαζε. Ἐνα ρομπότ δὲν μπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ θυμὸ, ἀλλὰ δὲν μπορούσε νὰ διαβάσῃ τίποτε στὰ μάτια τοῦ Κιοῦτι.

«Λυποῦμαι, Ντόνοβαν», εἶπε τὸ ρομπότ, «ἀλλὰ δὲν μπορεῖς νὰ μείνης ἐδῶ ἄλλο ὅσπερα ἀπ' αὐτό. Στὸ ἔξης ὁ Πάουελ καὶ ἐσύ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μπαίνετε στὸ δωμάτιο ἐλέγχου καὶ στὸ μηχανοστάσιο».

Ἐκανε ἓνα ἐλαφρὸ νόημα μὲ τὸ χέρι καὶ ἀμέσως δύο ρομπότ εἶχαν πιάσει σφιχτὰ τὰ χέρια τοῦ Ντόνοβαν.

Ὁ Ντόνοβαν δὲν πρόλαβε νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴν ἐκπληξή του καὶ αἰσθάνθηκε νὰ τὸν σηκώνουν καὶ νὰ τὸν ἀνεβάζουν στὴς σκάλες μὲ δῆμα ποῦ ἔμοιαζε σὰν καλπασμός.

Ὁ Γκρέγκορ δημάτιζε γρήγορα μὲ σφιγμένες γροθιὲς πάνω κάτω στὸν θάλαμο ἀξιωματικῶν. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ ἀνήμεπορης μανίας στὴν κλειστὴ πόρτα καὶ γύρισε κατσουφιασμένος στὸν Ντόνοβαν.

«Τί διάβολο σοῦ ἦρθε νὰ φτύνῃς τὸ σωλῆνα L».

Ὁ Μάικ Ντόνοβαν χτύπησε τὴν παλάμη του στὸ χέρι τῆς πολυθρόνας ὅπου ἦταν χωμένος. «Τί ἤθελες νὰ κάνω μ' αὐτὸ τὸ ἠλεκτρονικὸ σκιάχτρο. Δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ ὑποταχθῶ σ' ἓνα κατασκευάσμα δικό μου».

«Ὁχι, βέβαια», ἀπήντησε πικρὰ ὁ ἄλλος, «ἀλλὰ νὰ ποῦ εἶσαι τώρα κλεισμένος μέσα στὸ θάλαμο ἀξιωματικῶν μὲ δυὸ ρομπότ νὰ στέκονται ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι ὑποταγή, εἶναι;»

Ὁ Ντόνοβαν μόρφασε ἀγριεμένος. «Περίμενε νὰ γυρίσουμε στὴ βάση. Κάποιος θὰ τὸ πληρώσῃ αὐτό. Τὰ ρομπότ αὐτὰ πρέπει νὰ μᾶς ὑπακοῦν. Ἐτσι εἶναι ὁ Δεύτερος Νόμος».

«Καὶ τί θγαίνει ποῦ τὸ λέμε; Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι δὲν

μάς υπακούν. Θα υπάρχει φυσικά κάποιος λόγος που θα τον θρούμε όταν θα είναι πιά πολύ αργά. 'Επί τη εύκαιρία, ξέρεις τί θα πάθουμε έμεις όταν γυρίσουμε στην Βάση;» Σταμάτησε μπρός την καρέκλα του Ντόνοβαν και τον κοίταξε άγριεμένος.

«Τί;»

«'Ω, τίποτε. 'Απλώς θα μάς στείλουν πίσω στα 'Ορυχεία του 'Ερμή για καμιά είκοσαριά χρόνια. "Η ίσως στις Κρατικές Φυλακές της Δήμητρας».

«Τί είναι αυτά που λές;»

«Μιλώ για την ηλεκτρονική θύελλα που έρχεται. Ξέρεις ότι κατευθύνεται κατ' ευθείαν στο κέντρο της ακτίνας της Γής; Αυτό το βρήκα με τους υπολογισμούς που έκανα τη στιγμή που το ρομπότ με τράβηξε από την καρέκλα μου και μ' έφερε εδώ».

‘Ο Ντόνοβαν χλώμιασε ξαφνικά. «Μά τον Δία».

«Και ξέρεις τί θα πάθω ή ακτίνα, γιατί ή θύελλα θα είναι από τις πιο μεγάλες. Θα αρχίσω να πηδά σαν ψύλλος με φαγούρα. Με μόνο τον Κιούτι στον θάλαμο έλέγχου θα ξεφύγω από τον στόχο της, και αν ξεφύγω τότε ο Θεός να βοηθήσει την Γή — κι' έμάς».

Πρίν ακόμη τελειώσει ο Πάουελ, ο Ντόνοβαν προσπαθούσε με μανία ν' άνοιξη την πόρτα. 'Η πόρτα άνοιξε και ο άνθρωπος της Γής όρμησε να βγή και έπεσε επάνω σ' ένα ασάλευτο άτσάλινο μπράτσο.

Το ρομπότ κοίταξε αδιάφορα τον "Άνθρωπο της Γής που πάλευε λαχανιασμένος. «'Ο προφήτης σάς διατάζει να μένετε μέσα. Σάς παρακαλώ, κάντε το». Την ίδια στιγμή το μπράτσο του τον έσπρωξε και ο Ντόνοβαν έπεσε πρὸς τὰ πίσω παραπατώντας. Τήν άλλη στιγμή ο Κιούτι φάνηκε να στρίβει την γωνία στην άλλη άκρη του διαδρόμου. Έκανε νόημα στα ρομπότ φρουρούς να φύγουν· μπήκε στο θάλαμο άξιωματικών και έκλεισε μαλακά την πόρτα.

‘Ο Ντόνοβαν στράφηκε απότομα στον Κιούτι με την ανάσα κομμένη από την αγανάκτηση. «Το πράγμα παρατράβηξε. Θα την πληρώσης αυτή τη φάρσα».

«Σας παρακαλώ, μην έκνευρίζεστε», απήντησε ήρεμα το ρομπότ. «Αυτό θα γινόταν όπωσδήποτε κάποτε. Όπως βλέπετε έσείς οι δυο είσαστε άχρηστοι πλέον».

«Με συγχωρείς», ο Πάουελ ύψωσε το ανάστημά του αλύγιστα. «Τί ακριδώς έννοεις λέγοντας ότι είμαστε πλέον άχρηστοι;»

«Μέχρι που δημιουργήθηκα έγω έσείς είχατε την φροντίδα του Κυρίου», απήντησε ο Κιούτι. «Το προνόμιο αυτό είναι τώρα δικό μου και ή μόνη αίτία της ύπάρξεώς σας έχει χαθή. Αυτό δέν είναι αυτονόητο;»

«Όχι, ακριβώς», είπε με πίκρα ο Πάουελ, «ἀλλὰ τί προβλέπεις ὅτι θὰ κάνουμε τώρα;»

Ὁ Κιούτι δὲν ἀπήντησε ἀμέσως. Ἐμεινε σιωπηλός, σὰν βυθισμένος σὲ σκέψη καὶ κατόπιν ἀπλώσε τὸ μπράτσο του καὶ ἀγκάλιασε τοὺς ὤμους τοῦ Πάουελ. Αὐτὸς ἄρπαξε τὸ χερί τοῦ Ντόνοβαν καὶ τὸν τράβηξε κοντά του.

«Ἐσεῖς οἱ δυὸ μοῦ ἀρέσετε. Εἴστε κατώτερα πλάσματα, φτωχὰ στὸ λογικὸ, ἀλλὰ πραγματικὰ αἰσθάνομαι ἕνα εἶδος συμπαθείας γιὰ σᾶς. Ὑπηρετήσατε τὸν Κύριο καλὰ καὶ θὰ σᾶς ἀνταμείψῃ γι' αὐτό. Τώρα ποὺ τελείωσε ἡ ὑπηρεσία σας εἶναι πιθανὸν νὰ μὴν διατηρήσετε τὴν ὑπαρξή σας γιὰ πολὺ, ἀλλὰ ὅσο ὑπάρχετε, θὰ σᾶς παρέχουμε τροφή, ρουχισμὸ καὶ στέγη, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ μπαίνετε στὸν θάλαμο ἐλέγχου καὶ στὸ μηχανοστάσιο».

«Γκρέγκ, μᾶς δίνει σύνταξη», οὐρλιασε ὁ Ντόνοβαν. «Κάνε κάτι. Αὐτὸ εἶναι ἐξευτελιστικόν».

«Ἄκου δῶ, Κιούτι, δὲν μπορούμε νὰ τὸ ἀνεχθοῦμε αὐτό. Ἐμεῖς εἴμαστε τ' ἀφεντικά. Ὁ Σταθμὸς αὐτὸς εἶναι ἕνα δημιούργημα ἀνθρώπων· ποὺ ζοῦν στὴ Γῆ καὶ σὲ ἄλλους πλανῆτες. Δὲν εἶναι παρὰ ἕνας σταθμὸς ἀναμεταδόσεως ἐνεργείας. Ἐσὺ δὲν εἶσαι παρὰ... ὦ, ἄδικα τὰ λέω».

Ὁ Κιούτι κούνησε σοβαρὰ τὸ κεφάλι του. «Αὐτὸ καταντᾷ μονομανία. Γιατί ἐπιμένετε τόσο πολὺ σὲ μιὰ κοσμοθεωρία ποὺ εἶναι ἀπόλυτα λάθος; Παραδέχομαι ὅτι τὰ μὴ ρομπότ πλάσματα δὲν ἔχουν τὴν ικανότητα τῆς λογικῆς σκέψης, μένει ὅμως τὸ πρόβλημα...».

Ἡ φωνή του ἔσβυσε καθὼς βυθίστηκε σὲ σκέψη καὶ ὁ Ντόνοβαν ψιθύρισε μὲ μανία: «Ἄς ἦταν ἡ φάτσα σου ἀπὸ σάρκα καὶ θὰ στὴν ἕκανα λυώμα».

Τὰ δάκτυλα τοῦ Πάουελ χαϊδεῦαν τὸ μουστάκι του καὶ τὰ μάτια του ἦταν δυὸ σχισμές. «Ἄκου δῶ, Κιούτι, ἂν δὲν ὑπάρχη ἡ Γῆ, τότε πῶς ἐξηγεῖς αὐτὰ ποὺ βλέπεις μὲ τὸ τηλεσκόπιο;».

«Μὲ συγχωρεῖτε, δὲν κατάλαβα».

Ὁ Ἄνθρωπος τῆς Γῆς χαμογέλασε: «Σ' ἔπιασα, ἔ!! Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ σὲ συναρμολογήσαμε, Κιούτι, ἔχεις κάνει ἀρκετὲς παρατηρήσεις μὲ τὸ τηλεσκόπιο. Μήπως παρατηρήσεις ὅτι μερικὲς ἀπὸ τὶς φωτεινὲς κουκίδες ποὺ θρίσκονται ἔξω ἀπ' ἐδῶ φαίνονται σὰν δίσκοι ὅταν τὶς δῇς μὲ τὸ τηλεσκόπιο;».

«Ἄ, αὐτό; Καὶ βέβαια. Εἶναι ἀπλῶς μιὰ μεγέθυνση. Ἐχει σκοπὸ νὰ διευκολύνῃ τὴν ἀκριβῆ σκόπευση τῆς ἀκτίνας».

«Γιατί τότε δὲν μεγεθύνονται ἐξ ἴσου καὶ τὰ ἄστρα;».

«Λὲς γιὰ τὶς ἄλλες κουκίδες. Μά, δὲν στέλνουμε ἀκτίνες σ' αὐτὲς καὶ ἔτσι δὲν χρειάζονται μεγέθυνση. Ἐλα τώρα,

Πάουελ, ακόμη κι' ἐσύ θὰ ἔπρεπε νὰ μπορῆς νὰ ἐξηγήσης μόνος σου αὐτὰ τὰ πράγματα».

Ὁ Πάουελ σήκωσε ἀπελπισμένος τὰ μάτια ψηλά. «Καὶ ὁμως μὲ τὸ τηλεσκόπιο βλέπεις περισσότερα ἄστρα. Ἀπὸ ποῦ προέρχονται αὐτά; Μὰ τὸ Δία, ἀπὸ ποῦ προέρχονται αὐτά;».

Ὁ Κιούτι φάνηκε ἐνοχλημένος. «Ἄκου, Πάουελ, νομίζεις ὅτι θὰ κάθομαι νὰ σπαταλῶ τὸν καιρὸ μου νὰ ἐξηγῶ σύμφωνα μὲ τοὺς φυσικοὺς κανόνες κάθε ὀπτική ἀπάτη ποὺ δημιουργοῦν τὰ ὄργανά μας; Καὶ ἀπὸ πότε μποροῦν οἱ μαρτυρίες τῶν αἰσθήσεών μας νὰ συναγωνισθοῦν τὸ καθαρό φῶς τῆς ψυχρῆς λογικῆς;».

«Κοίτα δὼ!», φώναξε ξαφνικὰ ὁ Ντόνοβαν ξεγλυστρώντας κάτω ἀπὸ τὸ φιλικό, ἀλλὰ βαρὺ σὰν μολύβι, μπράτσο τοῦ Κιούτι. «Ἄς πάρουμε τὴν οὐσία τῆς ὑποθέσεως. Γιά ποιὸ λόγο ὑπάρχουν οἱ ἀκτίνες; Σοῦ δίνουμε μιὰ καλὴ λογικὴ ἐξήγηση. Μπορεῖς ἐσύ νὰ θρῆς μιὰ ἄλλη καλύτερη;».

«Οἱ ἀκτίνες», ἦταν ἡ ψυχρὴ ἀπάντηση, «ἐκπέμπονται ἀπὸ τὸν Κύριο γιὰ λόγους δικούς του. Εἶναι ὠρισμένα ζητήματα», ὑψωσε εὐλαδικὰ τὰ μάτια του ψηλά, «τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπεται ἐμεῖς νὰ ἐξετάζουμε.. Στὸ θέμα αὐτὸ θέλω μόνο νὰ ὑπηρετῶ καὶ ὄχι νὰ ἐρευνῶ».

Ὁ Πάουελ κάθισε κι' ἔχωσε τὸ πρόσωπό του στὰ τρεμάμενα χέρια του. «Κιούτι, φύγε ἀπ' ἐδῶ. Φύγε κι' ἄφησέ με νὰ σκεφθῶ».

«Θὰ σὰς στείλω τροφή», εἶπε πρόσχαρα ὁ Κιούτι. Ἔνας στεναγμὸς ἦταν ἡ μόνη ἀπάντηση καὶ τὸ ρομπὸτ ἔφυγε.

«Γκρέγκ», παρατήρησε ὁ Ντόνοβαν μὲ βραχνὴ ψιθυριστὴ φωνή, «ἐδῶ χρειάζεται στρατηγική. Θὰ πρέπει νὰ τὸν αἰφνιδιάσουμε καὶ νὰ τὸν βραχυκυκλώσουμε. Πυκνὸ νιτρικὸ ὄξύ στὶς κλειδώσεις του».

«Μὴν λές κουταμάρες, Μάικ. Νομίζεις ὅτι θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ τὸν πλησιάσουμε ὅταν κρατᾶμε στὰ χέρια μας ὄξύ. Πρέπει, σοῦ λέω, νὰ τοῦ μιλήσουμε. Πρέπει νὰ τὸν καταφέρουμε μὲ ἐπιχειρήματα νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ξαναπᾶμε στὸ θάλαμὸ ἐλέγχου μέσα στὶς ἐπόμενες 48 ὥρες, ἀλλιῶς καίκαμε».

Κουνούσε τὴν καρέκλα του μπρὸς - πίσω, μέσα στὴ μανία τῆς ἀδυναμίας του.

Ποιὸς στὴν ὀργή θέλει νὰ ἀρχίσῃ διαλογικὴ συζήτηση μ' ἓνα ρομπότ. «Εἶναι... εἶναι...».

«Ἐξευτελιστικό», ἀποτελείωσε ὁ Ντόνοβαν.

«Ἀκόμη χειρότερο».

«Ἄκου», γέλασε ξαφνικὰ ὁ Ντόνοβαν. «Γιατί ν' ἀρχίσουμε συζήτηση; Ἄς τοῦ δεῖξουμε. Ἄς κάνουμε ἓνα ἄλλο ρομπὸτ μπρὸς στὰ μάτια του. Τότε θὰ ἀναγκασθῇ νὰ φάῃ τὰ λόγια του».

Ένα χαμόγελο απλώθηκε σιγά - σιγά στο πρόσωπο του Πάουελ.

Ο Ντόνοβαν συνέχισε: «Και σκέψου τί μούτρα θα κάνη ὁ τρελλάκιας ὅταν μᾶς δῇ».

Τὰ ρομπὸτ κατασκευάζονται, φυσικά, στὴ Γῆ, ἀλλὰ ἡ ἀποστολὴ τους στὸ διάστημα εἶναι πιὸ εὐκολὴ ἢν σταλοῦν σὲ κομμάτια πού θὰ συναρμολογηθοῦν στὸν τόπο προορισμοῦ τους. Ἐπίσης, ἔτσι δὲν ὑπάρχει ἡ πιθανότης νὰ περιπλανηθῇ ἓνα ρομπότ, ἐν πλήρῃ λειτουργίᾳ, ἐνῶ ἀκόμῃ θὰ βρίσκεται στὴ Γῆ καὶ ἔτσι νὰ φέρῃ τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ σὲ σύγκρουση μὲ τοὺς αὐστηροὺς νόμους τῆς Γῆς ἐναντίον τῶν ρομπότ.

Ἔτσι ἔπεφτε σὲ ἀνθρώπους ὅπως ὁ Πάουελ καὶ ὁ Ντόνοβαν, ἡ ἀγγαρεία νὰ συνθέσουν τὰ πλήρη ρομπότ—μιά δουλειὰ ἐπίπονη καὶ περίπλοκη.

Τοῦτο τὸ ἤξεραν ὁ Πάουελ καὶ ὁ Ντόνοβαν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνῃ πού, μέσα στὸ θάλαμο συναρμολογήσεως ἀνέλαβαν νὰ δημιουργήσουν ἓνα ρομπότ κάτω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνὴ παρατήρησιν τοῦ **QT—1**, τοῦ Προφήτη τοῦ Κυρίου.

Τὸ ρομπότ πού συναρμολογοῦσαν, ἓνα ἀπλὸ μοντέλο **MC**, ἦταν ξαπλωμένο πάνω στὸ τραπέζι, σχεδὸν ἔτοιμο. Ὑστερα ἀπὸ τρεῖς ὥρες δουλειὰ μόνο τὸ κεφάλι ἤθελε συμπλήρωμα, καὶ ὁ Πάουελ σταμάτησε γιὰ νὰ σκουπίσῃ τὸ μέτωπό του καὶ ἔρριξε μιὰ ἀνήσυχῃ ματιὰ στὸν Κιούτι.

Τὸ θέαμα δὲν ἦταν καθισχυαστικό. Τρεῖς ὥρες τώρα, ὁ Κιούτι καθόταν ἀμίλητος καὶ ἀκίνητος καὶ τὸ πρόσωπό του, πάντα ἀνέκφραστο, ἦταν τώρα ἀκόμῃ πιὸ πολὺ.

Ὁ Πάουελ ἀναστένανε: «Ἄς βάλουμε, Μάϊκ, τὸν ἐγκέφαλο τώρα».

Ὁ Ντόνοβαν ἄνοιξε τὸ σφιχτὰ κλεισμένο κουτὶ καὶ ἀπὸ τὸ λάδι πού τὸ γέμιζε, ἔβγαλε ἓνα ἄλλο κυβικὸ κουτί. Τὸ ἄνοιξε κι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ μέσα ἔβγαλε μιὰ σφαῖρα προφυλαγμένη μὲ ἀφρώδες ἐλαστικό.

Τὴν ἔπιασε μὲ πολὺ προσοχή, γιὰτὶ ἡ σφαῖρα αὐτὴ ἦταν ὁ πιὸ περίπλοκος μηχανισμὸς πού εἶχε δημιουργήσει ποτὲ ὁ ἄνθρωπος. Κάτω ἀπὸ τὸ λεπτὸ ἐπίχρισμα πλατίνας πού ἦταν τὸ «δέρμα» τῆς σφαίρας, βρισκόταν ἓνας παζιτρονικὸς ἐγκέφαλος. Μέσα στὴν εὐπαθῆ καὶ ἄστατῃ δομῇ του εἶχαν χαραχθῇ ὑπολογισμένοι νευρωνικοὶ ὁδοὶ οἱ ὁποῖοι ἔδιναν στὸ κάθε ρομπότ ἓνα εἶδος προ-γενετήσιου μαθήσεως.

Ἡ σφαῖρα ταίριαζε ἀκριβῶς στὸ κοίλωμα τοῦ κρανίου τοῦ ρομπότ πού βρισκόταν πάνω στὸ τραπέζι. Τὸ ἄνοιγμα ἔκλεισε μὲ μπλὲ μέταλλο πού κολλήθηκε στὴ θέση τοῦ ἐρμητικὰ μὲ μιὰ μικρὴ ἀτομικὴ φλόγα. Κατόπιν τοποθετή-

θηκαν προσεκτικὰ τὰ φωτοηλεκτρικὰ μάτια, βιδώθηκαν γε-
ρά καὶ σκεπάστηκαν ἀπὸ λεπτά, διαφανή φύλλα πλαστι-
κοῦ σκληροῦ σὰ ἀτσάλι.

Τὸ ρομπὸτ περίμενε μόνο τὴν ἀστραπὴ τοῦ ὑψηλῆς τά-
σεως ἡλεκτρισμοῦ ποὺ θὰ τοῦ ἔδινε τὴν ζωή, καὶ ὁ Πάουελ
σταμάτησε μὲ τὸ χέρι στὸν διακόπτη.

«Καὶ τώρα, πρόσεξε, Κιούτι. Πρόσεξε πολὺ καλά».

Ὁ διακόπτης ἔπεσε καὶ ἀκούστηκε ἓνα συνεχὲς τρίξιμο.
Οἱ δύο ἄνθρωποι τῆς Γῆς ἔσκυψαν μὲ ἀγωνία πάνω ἀπὸ τὸ
δημιούργημα τους.

Στὴν ἀρχὴ παρουσιάστηκε μιὰ διάχυτὴ κίνηση — μιὰ
κάμψη στὶς κλειδώσεις. Τὸ κεφάλι σηκώθηκε, οἱ ἀγκῶνες σή-
κωσαν τὸ σῶμα καὶ τὸ μοντέλο MC κατέβηκε ἀδέξια ἀπὸ τὸ
τραπέζι. Τὸ θάδισμά του ἦταν ἀσταθὲς καὶ δύο φορές προ-
σπάθησε, χωρὶς νὰ καταφέρει παρὰ νὰ βγάλῃ ἀναρθρὺς
ἦχους.

Τελικά, ἡ φωνή του, ἀβέβαιη καὶ διστακτικὴ, πήρε μορ-
φή: «Θὰ ἤθελα νὰ ἀρχίσω δουλειά. Ποῦ πρέπει νὰ πάω;»

Ὁ Ντόνοβαν πήδησε στὴν πόρτα. «Ἐδῶ σ' αὐτὲς τὶς
σκάλες», εἶπε. «Θὰ σοῦ ποῦν τί πρέπει νὰ κάνης».

Τὸ μοντέλο MC ἔφυγε καὶ οἱ δύο ἄνθρωποι τῆς Γῆς ἔμει-
ναν μόνοι μὲ τὸν Κιούτι, ποὺ ἦταν ἀκόμῃ ἀκίνητος.

«Λοιπόν», εἶπε χαμογελώντας ὁ Πάουελ, «τώρα πιστεύ-
εις ὅτι ἐμεῖς σὲ φτιάξαμε;».

Ἡ ἀπάντησὴ τοῦ Κιούτι ἦταν ἀπότομη καὶ τελικὴ. «Ὁχι»
εἶπε.

Τὸ χαμόγελο πάγωσε στὰ χεῖλια τοῦ Πάουελ καὶ ἔσθυ-
σε σιγὰ - σιγὰ. Τὸ στόμα τοῦ Ντόνοβαν ἀνοίξε καὶ ἔμεινε
ἀνοικτό.

«Ὅπως εἶδατε», συνέχισε μὲ ἄνεση ὁ Κιούτι, «ἀπλῶς
συναρμολογήσατε μέρη ποὺ ἦταν ἤδη κατασκευασμένα. Κά-
νατε τὴ δουλειά σας πάρα πολὺ καλὰ—ἀπὸ ἔνστικτο, ὑπο-
θέτω,— ἀλλὰ δὲν δημιούργησατε, στὴν κυριολεξία, τὸ ρο-
μπότ. Τὰ μέρη ἦσαν κατασκευασμένα ἀπὸ τὸν Κύριο».

«Ἄκου δῶ, εἶπε βραχνὰ ὁ Ντόνοβαν. «Τὰ μέρη αὐτὰ ἔ-
χουν κατασκευασθῇ στὴ Γῇ καὶ τὰ ἔστειλαν ἐδῶ».

«Καλὰ, καλὰ», εἶπε κατευναστικὰ ὁ Κιούτι, «δὲν θὰ μα-
λώσουμε».

«Ὁχι, αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω». Ὁ Ἄνθρωπος τῆς Γῆς πήδησε
καὶ ἄδραξε τὸ μετάλλινο μπράτσο τοῦ ρομπότ. «Ἄν διάβαζες
τὰ βιβλία ποὺ βρίσκονται στὴ βιβλιοθήκη, θὰ στὸ ἐξηγούσαν
ὥστε νὰ μὴν ἔχης καμμιὰ πιθανὴ ἀπορία».

«Τὰ βιβλία; Τὰ διάβασα—ὅλα. Εἶναι πολὺ ἐξυπνα».

Ὁ Πάουελ τὸν διέκοψε ξαφνικά: «Ἄν τὰ ἔχης διαβάσει,
τότε τί ἄλλο νὰ σοῦ ποῦμε. Δὲν μπορεῖς νὰ ἀμφισβητήσης
τὴν μαρτυρία τους. Δὲν εἶναι δυνατόν».

Ἡ φωνὴ τοῦ Κιούτι ἦταν γεμάτῃ οἴκτο: «Σὲ παρακα-

λῶ, Πάουελ, καὶ θέβαια δὲν τὰ θεωρῶ σὰν μιὰ ἀξιόπιστη πηγή πληροφοριῶν. Κι' αὐτὰ ἐπίσης εἶναι δημιουργήματα τοῦ Κυρίου—καὶ τὰ προόριζε γιὰ σὰς καὶ ὄχι γιὰ μένα».

«Πῶς τὸ συμπεραίνεις αὐτό;», ρώτησε ὁ Πάουελ.

«Γιατὶ ἐγώ, σὰν λογικὸ πλάσμα, μπορῶ νὰ φθάσω ἐπαγωγικὰ στὴν Ἀλήθεια ἀπὸ Αἰτίες «αὐτοῦ». Ἐσεῖς, πλάσματα ἔξυπνα ἀλλὰ ἄλογα, χρειάζεστε νὰ σὰς δώσουν μιὰ ἐρμηνεία τῆς ὑπάρξεως, καὶ αὐτὸ ἔκανε ὁ Κύριος. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἦταν γιὰ τὸ καλὸ σας ὅτι σὰς ἔδωσε αὐτὲς τὶς γελοῖες ἰδέες γιὰ μακρινοὺς κόσμους καὶ ἀνθρώπους. Πιθανῶς, ὁ νοῦς σας νὰ εἶναι πολὺ ἄξεστος γιὰ νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόλυτη Ἀλήθεια. Ἐφ' ὅσον ὅμως εἶναι ἡ θέληση τοῦ Κυρίου νὰ πιστεῦτε τὰ διβλία σας, δὲν πρόκειται πιά νὰ συζητήσω τὸ θέμα μαζί σας».

Καθὼς ἔφυγε, γύρισε καὶ εἶπε μὲ εὐγενικὸ τόνο: «Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ στενοχωριέστε γι' αὐτό. Μέσα στὸ σχέδιο τοῦ κόσμου, ποὺ ἔχει ὁ Κύριος, ὑπάρχει χώρος γιὰ ὅλους. Ἐσεῖς, φτωχοὶ ἄνθρωποι, ἔχετε τὴ θέση σας καί, ἂν καὶ εἶναι ταπεινὴ, θὰ ἀνταμειφθῇτε, ἂν τὴν ἐκπληρώσετε καλά».

Ἐφυγε μὲ ἓνα ἅγιο ὕφος, ταιριαστὸ γιὰ τὸν Προφήτη τοῦ Κυρίου καὶ οἱ δύο ἄνθρωποι ἀπέφυγαν νὰ κοιταχτοῦν στὰ μάτια.

Τελικὰ ὁ Πάουελ μίλησε μὲ κόπο: «Πᾶμε γιὰ ὕπνο, Μάικ. Ἐγκαταλείπω τὸν ἀγῶνα».

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε χαμηλόφωνα: «Δὲ μοῦ λές, Γκρέγκ, λές νὰ ἔχῃ δίκιο γιὰ ὅλα αὐτά; Φαίνεται τόσο σίγουρος, ποὺ ἐγώ...».

Ὁ Πάουελ στράφηκε ἀπότομα: «Μὴν εἶσαι βλάκας. Θὰ θρῆς μόνος σου τὸ ἂν ὑπάρχῃ ἢ ὄχι ἡ Γῆ ὅταν τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ἔλθουν οἱ ἀντικαταστάτες μας καὶ θὰ πρέπει νὰ γυρίσουμε πίσω γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὶς κατηγορίες».

«Μὰ τότε πρέπει νὰ κάνουμε κάτι». Ὁ Ντόνοβαν σχεδὸν ἔκλαιγε. «Δὲν πιστεῦει σ' ἐμᾶς, οὔτε στὰ διβλία, οὔτε στὰ μάτια του».

«Σωστά», εἶπε μὲ πίκρα ὁ Πάουελ. «Εἶναι ἓνα λογικὸ ρομπότ, ποὺ νὰ τὸ πάρῃ ὁ διάβολος. Πιστεῦει μόνο στὴ λογικὴ καὶ αὐτὸ ἔχει τὸ ἐξῆς σφάλμα...». Ἡ φωνὴ του ἔσβυσε.

«Ποιό σφάλμα;», τὸν βοήθησε ὁ Ντόνοβαν.

«Ὅτι μπορεῖς νὰ ἀποδείξεις ὅ,τι δήποτε θέλεις μὲ ψυχροὺς λογικοὺς συλλογισμοὺς, ἀρκεῖ νὰ διαλέξης τὶς σωστὲς ἀναπόδεικτες βασικὲς ἀρχές. Ἐμεῖς ἔχουμε τὶς δικές μας καὶ ὁ Κιούτι τὶς δικές του».

«Τότε ἂς ψάξουμε νὰ τὶς βροῦμε στὰ γρήγορα. Ἡ θύελλα θὰ φθάσῃ αὔριο».

Ὁ Πάουελ ἀναστένανε κουρασμένα. «Ἐδῶ εἶναι ποὺ ἀποτυγχάνουν ὅλα. Οἱ βασικὲς αὐτὲς ἀρχὲς στηρίζονται σὲ

υποθέσεις καὶ συγκρατοῦνται μὲ τὴν πίστη. Τίποτε στὸ Σύμπαν δὲν μπορεῖ νὰ τὶς κλονίσῃ. Πάω γιὰ ὕπνο».

«Μὰ τὸ διάβολο! Δὲν μπορῶ νὰ κοιμηθῶ!».

«Οὔτε κι' ἐγώ. Ἀλλὰ θὰ κάνω μιὰ προσπάθεια. Εἶναι ζήτημα ἀρχῶν».

Δώδεκα ὥρες ἀργότερα, ὁ ὕπνος ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα, ζήτημα ἀρχῶν, ποὺ δὲν ἐπιτυχάνονται στὴν πραγματικότητα...

Ἡ θύελλα εἶχε φθάσει πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ τὴν περίμεναν. Τὸ ἀνθηρὸ πρόσωπο τοῦ Ντόνοβαν ἔχασε τὸ χρῶμα του καθὼς ἔδειχνε μὲ τρεμάμενο δάχτυλο, ἐνῶ ὁ Πάουελ, ἀξύριστος καὶ μὲ στεγνὸ στόμα, κοίταγε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τραβοῦσε μὲ ἀπελιψία τὸ μουστάκι του.

Σὲ ἄλλες συνθήκες, τὸ θέαμα θὰ ἦταν ὡραῖο. Τὸ ρεῦμα τῶν ταχυτάτων ἡλεκτρονίων καθὼς ἔπεφτε πάνω στὴν ἀκτίνα ἐνεργείας φωσφόριζε σὲ μικροσκοπικὲς κουκίδες ἔντονης λάμψης. Ἡ ἀκτίνα χανόταν στὸ ἀχανὲς διάστημα γεμάτη ἀπὸ μικροσκοπικὰ φωτεινὰ μόρια ποὺ στριφογύριζαν σὰν νὰ χόρευαν.

Ὁ ἄξων τῆς ἐνεργείας ἦταν σταθερὸς ἀλλὰ οἱ δύο ἀνθρώποι τῆς Γῆς ἤξεραν τί ἀξία εἶχαν τὰ πράγματα ὅπως φαίνονταν μὲ γυμνὸ μάτι. Μιὰ ἀπόκλιση στὸ τόξο ἐνὸς ἑκατοστοῦ τοῦ χιλιοστοῦ ἐνὸς δευτερόλεπτου τῆς μοίρας— ἀόρατης στὸ γυμνὸ μάτι— ἀρκοῦσε νὰ στείλῃ τὴν ἀκτίνα ἐκτὸς ἐστίας—ἀρκοῦσε νὰ τινάξῃ σὲ πυρακτωμένα ἐρείπια ἑκατοντάδες τετραγωνικὰ μίλια τῆς Γῆς.

Καὶ τὴν ἀκτίνα τὴν καθοδηγοῦσε ἓνα ρομπότ ποὺ δὲν ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴν ἀκτίνα, τὴν ἐστία της, ἢ τὴ Γῆ, ἀλλὰ μόνο γιὰ τὸν Κύριό του.

Οἱ ὥρες περνοῦσαν. Οἱ Ἀνθρώποι τῆς Γῆς κοίταζαν σιωπηλοὶ σὰν ὑπνωτισμένοι. Καὶ τότε οἱ ἀεικίνητες μικρὲς φωτεινὲς κουκίδες ἄρχισαν νὰ χάνουν τὴν λάμψη τους καὶ σβήστηκαν. Ἡ θύελλα εἶχε περάσει.

Ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἦταν ἄχρωμη. «Τελείωσε».

Ὁ Ντόνοβαν εἶχε βυθιστῇ σ' ἓναν ἀνήσυχο λήθαργο καὶ τὰ κουρασμένα μάτια τοῦ Πάουελ τὸν κοίταζαν μὲ ζήλεια. Τὸ φωτεινὸ σῆμα ἀναψε πολλὰς φορὲς συνέχεια, ἀλλὰ ὁ Ἀνθρώπος τῆς Γῆς δὲν τοῦ ἔδωσε σημασία. Τίποτε δὲν εἶχε σημασία. Τίποτε. Πιθανῶς ὁ Κιοῦτι νὰ εἶχε δίκιο, καὶ νὰ ἦταν ἀπλῶς ἓνα κατώτερο πλάσμα μὲ κατὰ παραγγελίαν μνήμη καὶ μὲ μιὰ ζωὴ ποὺ εἶχε ξεπεράσει τὸν προορισμό της.

Εὐχόταν νὰ ἦταν ἔτσι.

Ὁ Κιοῦτι στεκόταν ἐμπρὸς του. «Δὲν ἀπαντήσατε στὸ σῆμα καὶ γι' αὐτὸ μῆκα». Ἡ φωνὴ του ἦταν χαμηλή. «Δὲν

μου φαίνεστε καθόλου καλὰ καὶ φοβᾶμαι ὅτι πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος της ἡ διορία ὑπάρξεώς σας. Παρ' ὅλα αὐτά, μήπως θὰ θέλατε νὰ δῆτε μερικά ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ κατέγραψαν τὰ ὄργανά μας σήμερα;».

Θολὰ, ὁ Πάουελ ἀντελήφθηκε ὅτι τὸ ρομπὸτ ἔκανε μιὰ φιλικὴ χειρονομία, ἴσως ἔχοντας τύψεις γιὰ τὸ ὅτι εἶχε ἀντικαταστήσει μὲ τὴ βία τοὺς ἀνθρώπους στὸν ἐλεγχὸ τοῦ σταθμοῦ. Πῆρε τὰ χαρτιά ποὺ τοῦ ἔδωσε καὶ τὰ κοίταξε χωρὶς νὰ βλέπη...

Ὁ Κιούτι φαινόταν εὐχαριστημένος. «Φυσικὰ εἶναι μεγάλο προνόμιο νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς τὸν Κύριο. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ τὸ παίρνετε κατάκαρδα ποὺ σᾶς ἀντικατέστησα στὴ θέση αὐτή».

Ὁ Πάουελ γρύλλισε καὶ φυλλομέτρησε μηχανικὰ τὰ χαρτιά μέχρι ποὺ τὸ θαμπὸ βλέμμα τοῦ ἔπεσε σὲ μιὰ λεπτὴ κόκκινη γραμμῇ, ποὺ διέτρεχε ὅλο τὸ χαρτί.

Τὴν κοίταξε ἐκπληκτος, καὶ τὴν ξανακοίταξε. Ἔσφιξε τὸ χαρτὶ δυνατὰ μὲ τὰ δυὸ του χέρια καὶ σηκώθηκε κοιτάζοντας ἀκόμη. Τὰ ἄλλα φύλλα ἔπεσαν στὸ πάτωμα χωρὶς νὰ τοὺς δώσῃ σημασία.

«Μάϊκ, Μάϊκ!», κουνοῦσε τὸν ἄλλον μὲ μανία. «Τὴν διατήρησε σταθερή».

Ὁ Ντόνοβαν συνήλθε: «Τί; Ποῦ;». Κι' ἔμεινε κι' αὐτὸς νὰ κοιτάζῃ μὲ γουρλωμένα μάτια στὸ χαρτὶ ποὺ ἦταν ἐμπρὸς του.

Ὁ Κιούτι τοὺς διέκοψε: «Πάθατε τίποτε;».

«Τὴν κράτησες μέσα στὴν ἐστία της», ψέλλισε. «Τὸ ξέρεis;».

«Ἐστία; Τί εἶναι αὐτό;».

«Διατήρησες τὴν ἀκτίνα σταθερὰ στὸν σταθμὸ ὑποδοχῆς—μὲ διακύμανση ἑνὸς δεκάκις χιλιοστοῦ τοῦ χιλιοστοῦ τοῦ δεύτερου λεφτοῦ τῆς μοίρας».

«Ποιὸ σταθμὸ ὑποδοχῆς;».

«Αὐτὸν ποὺ εἶναι στὴ Γῇ. Στὸ σταθμὸ ὑποδοχῆς στὴ Γῇ», εἶπε ὁ Πάουελ. «Συγκράτησες τὴν ἀκτίνα στὴν ἐστία της».

Ὁ Κιούτι γύρισε νευριασμένος. «Εἶναι ἀδύνατο νὰ εἶναι κανεὶς εὐγενικός μὲ σᾶς τοὺς δύο. Πάντα οἱ ἴδιες φαντασιοπληξίες. Ἀπλῶς διατήρησα ὅλους τοὺς δείκτες τῶν ὀργάνων σὲ ἰσορροπία σύμφωνα μὲ τὴ θέληση τοῦ Κυρίου».

Καί, μαζεύοντας τὰ σκορπισμένα χαρτιά, ἔφυγε ἀμίλητος. Ὃταν ἔφυγε, ὁ Ντόνοβαν εἶπε: «Ποῦ νὰ μὲ πάρῃ ἡ ὀργή».

Γύρισε πρὸς τὸν Πάουελ: «Τί θὰ κάνουμε τώρα;»

Ὁ Πάουελ αἰσθανόταν κουρασμένος, ἀλλὰ χαρούμενος. «Τίποτε. Μᾶς ἔδειξε ὅτι μπορεῖ νὰ διοικήσῃ τὸν σταθμὸ τέ-

λεια. Ποτέ μου δέν είδα ν' αντιμετωπίζεται μιὰ ηλεκτρονική θύελλα τόσο καλά».

«Αὐτὸ ὅμως δέν εἶναι λύση. Ἄκουσες τί εἶπε γιὰ τὸν Κύριο. Δέν μπορούμε...».

«Ἄκου, Μάικ, ἀκολουθεῖ τὶς ὁδηγίες τοῦ Κυρίου, ὅπως τὶς ἐκφράζουν οἱ δείκτες καὶ τὰ ὄργανα. Αὐτὸ ἀκριβῶς κάναμε κι' ἐμεῖς. Κι' αὐτὸ εἶναι στὴν πραγματικότητα ἡ αἰτία ποὺ ἀρνήθηκε νὰ μᾶς ὑπακούσῃ. Ἡ ὑπακοὴ εἶναι ὁ Δεύτερος Νόμος. Ὁ Πρῶτος εἶναι νὰ μὴν πάθῃ κακὸ ἓνας ἄνθρωπος. Πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ κακὸ, ἀνεξάσθητα τοῦ ἂν τὸ ξέρῃ ἢ ὄχι; Μά, μὲ τὸ νὰ διατηρήσῃ σταθερὴ τὴν ἀκτίνα ἐνεργείας. Ξέρεῖ ὅτι μπορεῖ νὰ τὴν διατηρήσῃ σταθερὴ καλύτερα ἀπὸ ἐμᾶς, ἐφ' ὅσον ἐπιμένει ὅτι εἶναι τὸ ἀνώτερο ὄν, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς κρατήσῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν θάλαμο ἐλέγχου. Ἦταν ἀναπόφευκτο ἂν ἐξετάσῃς τοὺς Νόμους συμπεριφορᾶς τῶν Ρομπότ».

«Σύμφωνοι, μὰ αὐτὸ δέν εἶναι τὸ θέμα μας. Δέν μπορούμε νὰ τὸν ἀφήσουμε νὰ συνεχίσῃ αὐτὲς τὶς ἀνοησίες γιὰ τὸν Κύριο».

«Καὶ γιατί ὄχι;».

«Γιὰτί ποιὸς ἄκουσε ποτέ τέτοιες ἀνοησίες; Πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦμε τὸν σταθμὸ ἂν δέν πιστεύῃ στὴ Γῆ;».

«Μπορεῖ νὰ ἀντεπεξέλθῃ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς δουλειᾶς;».

«Ναί, ἀλλά...».

«Τότε τί σημασία ἔχει τὸ τί πιστεύει;».

Ὁ Πάουελ ἄπλωσε τὰ χέρια του μὲ ἓνα ἀπλανὲς χαμόγελο στὸ πρόσωπό του, καὶ ἔπεσε πρὸς τὰ πίσω στὸ κρεβάτι. Ἦταν κιόλας κοιμισμένος.

Ὁ Πάουελ μιλοῦσε καθὼς προσπαθοῦσε νὰ δάλῃ τὸ ἐλαφρὸ σακκάκι τῆς διαστημικῆς στολῆς.

«Θὰ εἶναι ἀπλὴ δθυλειά», εἶπε. « Μπορεῖς νὰ φέρῃς ἐδῶ τὰ νέα **QT** μοντέλα ἓνα - ἓνα, νὰ τὰ ἐφοδιάσῃς μ' ἓνα αὐτόματο χρονοδιακόπτη ποὺ νὰ ἐνεργῇ σὲ μιὰ ἐβδομάδα, ὥστε νὰ μπορούσιν στὸ διάστημα αὐτὸ νὰ μάθουν τὴν... λατρεία τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Προφήτη, κατόπιν θὰ τὰ μεταφέρῃς σ' ἄλλον σταθμὸ καὶ θὰ τὰ βάζῃς ξανά σὲ λειτουργία ἐκεῖ. Θὰ μπορούμε νὰ ἔχουμε δύο **QT** σὲ κάθε...»

Ὁ Ντόνοβαν ἄνοιξε τὴν κρυστάλλινη προσωπίδα του καὶ εἶπε ἀγριεμένα: «Σκάσε καὶ πᾶμε νὰ φύγουμε. Οἱ ἀντικαταστάτες μας μᾶς περιμένουν καὶ δέν θὰ αἰσθανθῶ καλά πρὶν δῶ τὴ Γῆ καὶ αἰσθανθῶ τὸ χῶμα τῆς κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου—γιὰ νὰ βεβαιωθῶ, ὅτι πραγματικὰ ὑπάρχει».

Ἡ πόρτα ἀνοιξε καθὼς μιλοῦσε καὶ ὁ Ντόνοβαν μὲ μιὰ μασημένη θρисиά, ἔκλεισε τὴν προσωπίδα του καὶ γύρισε πεισματωμένος τὴν πλάτη του στὸν Κιούτι.

Τὸ ρομπότ πλησίασε μαλακὰ καὶ εἶπε μὲ λυπημένη φωνή: «Φεύγετε;».

Ὁ Πάουελ κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι του: «Θὰ ἔλθουν ἄλλοι στὴ θέση μας».

Ὁ Κιούτι ἀναστέναξε. Ὁ ἀναστεναγμός του ἀντήχησε σὰν ἄνεμος ποὺ φύσαγε πάνω σὲ πυκνὰ σύρματα. «Ὁ χρόνος ὑπηρεσίας σας τελείωσε καὶ ἦλθε ὁ χρόνος τῆς διαλύσεώς σας. Τὸ περίμενα, βέβαια, ἀλλά... τί νὰ κάνουμε, ἄς γίνη τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου».

Ὁ μοιρολατρικὸς τόνος τῆς φωνῆς του νευρίασε τὸν Πάουελ: «Ἄσε τὸν οἶκτο, Κιούτι. Πάμε στὴ Γῆ καὶ ὄχι νὰ διαλυθοῦμε».

«Εἶναι πιὸ καλὰ ποὺ νομίζετε ἔτσι», ἀναστέναξε ξανὰ ὁ Κιούτι. «Τώρα καταλαβαίνω πόσο χρήσιμη εἶναι ἡ αὐτοπάτη αὐτῇ. Δὲν θὰ προσπαθῆσω νὰ κλονίσω τὴν πίστη σας, ἀκόμη κι' ἂν μπορούσα». Ἔφυγε—μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς συμπίονιας.

Ὁ Πάουελ μόρφασε ἀγριεμένος καὶ ἔκανε νόημα στὸν Ντόνοβαν. Μὲ σφραγισμένες βαλίτσες στὰ χέρια, κίνησαν γιὰ τὴν ἀεροστεγὴ ἐξοδο.

Τὸ ἀερόπλοιο ἀνεφοδιασμοῦ ἦταν στὴν ἐξωτερικὴ ἀποβάθρα καὶ ὁ Φράντς Μούλλερ, ὁ ἀντικαταστάτης τους, τοὺς χαιρέτησε μὲ ψυχρὴ εὐγένεια. Ὁ Ντόνοβαν τὸν ἀντιχαίρετησε καὶ μπήκε στὸν θάλαμο τοῦ πιλότου γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Σάμ Ἡβανς στὸ κοντρόλ.

Ὁ Πάουελ κοντοστάθηκε. «Πῶς πάει ἡ Γῆ;».

Ἦταν ἡ συμβατικὴ ἐρώτηση καὶ ὁ Μούλλερ ἔδωσε τὴν συνηθισμένη ἀπάντηση: «Γυρνάει ἀκόμη».

«Ὡραία», εἶπε ὁ Πάουελ.

Ὁ Μούλλερ τὸν κοίταξε: «Ποὺ λές, τὰ παιδιὰ κάτω στὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ σκαρώσανε ἓνα καινούργιο. Ἐνα πολλαπλὸ ρομπότ».

«Ἐνα τί;».

«Αὐτὸ ποὺ εἶπα. Ὑπάρχει μιὰ σοβαρὴ παραγγελία γι' αὐτό. Θὰ εἶναι ὅ,τι πρέπει γιὰ τὰ ὄρυχεῖα στοὺς ἀστεροειδεῖς. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα κύριο ρομπότ, στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν ἑξὶ ὑπο-ρομπότ. Ὅπως εἶναι περίπου τὸ χέρι μὲ τὰ δάχτυλα».

«Τοῦ ἔκαναν τὶς πρακτικὲς δοκιμασίες;» ρώτησε ἀνήσυχος ὁ Πάουελ.

Ὁ Μούλλερ χαμογέλασε: «Ἀπ' ὅ,τι ἄκουσα, περιμένουν ἐσᾶς».

Ὁ Πάουελ ἔσφιξε τὶς γροθιές του: «Μὰ ποὺ νὰ πύρη ὁ

διάβολος, χρειαζόμαστε καὶ καμμιὰ ἄδεια νὰ ξεκουραστούμε».

«᾽Ω, μὰ θὰ τὴν κάνετε. Νομίζω ὅτι θὰ σᾶς δώσουν δύο ἐβδομάδες».

Καθὼς μιλοῦσε, ἔβαζε τὰ χοντρά διαστημικὰ γάντια καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ ἀναλάβῃ καθήκον. Τὰ πυκνὰ φρύδια του σουφρώθηκαν. «Πῶς πάει τὸ καινούργιο ρομπότ; Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι εἶναι καλὸ, γιατί ἄλλιῶς, νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος ἂν τὸ ἀφήσω νὰ ἀγγίξῃ τίποτε στὸν θάλαμο ἐλέγχου».

Ὁ Πάουελ σώπασε πρὶν τοῦ ἀπαντήσῃ. Ἡ ματιὰ του πλανήθηκε πάνω στὸν περήφανο Πρώσο πού στεκόταν ἐμπρός του, ἀπὸ τὰ κοντο-κουρεμένα μαλλιά του στὸ σοβαρό, πεισματάρικο πρόσωπο ὡς τὰ πόδια, πού στεκόταν ἀλύγιστα προσοχὴ—καὶ αἰσθάνθηκε ἓνα ξαφνικὸ κύμα ζεστῆς χαρᾶς νὰ τὸν πλημμυρίξῃ.

«Τὸ ρομπότ εἶναι πολὺ καλὸ», εἶπε ἀργὰ - ἀργά. «Δὲν νομίζω ὅτι θὰ χρειαστῇ νὰ ἀσχοληθῇ πολὺ μὲ τὴν διακυβέρνηση τοῦ σταθμοῦ».

Χαμογέλασε—καὶ μῆλκε στὸ πλοῖο. Ὁ Μοῦλλερ θὰ ἔμενε ἐκεῖ γιὰ ἀρκετὲς ἐβδομάδες...

Ἀσκήσεις ἀκριβείας

4

Οἱ διακοπὲς κράτησαν περισσότερο ἀπὸ δύο ἐβδομάδες. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ παραδεχθῇ ὁ Μάικ Ντόνοβαν. Εἶχαν κρατήσῃ ἔξη μῆνες, μετ' ἀποδοχῶν. Κι' αὐτὸ τὸ παραδεχόταν. Ἀλλὰ αὐτό, ὅπως ἔλεγε θυμωμένος, αὐτὸ ἦταν ζήτημα τύχης. Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ ἦταν ὑποχρεωμένα νὰ διορθώσουν τὰ ἐλαττώματα πού παρούσαζε τὸ πολλαπλὸ ρομπότ καὶ ὑπῆρχαν πάρα πολλὰ ἐλαττώματα καὶ πάντα περίσσειε τουλάχιστον μισὴ ντουζίνα ἐλαττώματα πού παρουσιαζόταν στὶς πρακτικὲς δοκιμασίες. Ἔτσι περίμεναν καὶ ξεκουράζονταν ὥσπου οἱ σχεδιαστὲς καὶ οἱ ὑπολογιστὲς εἶπαν: «Ὁκέϋ». Καὶ τώρα, αὐτὸς καὶ ὁ Πάουελ θρῖσκονταν στὸν ἀστεροειδῆ καὶ τὰ πράγματα δὲν ἦταν καθόλου «ὀκέϋ». Τὸ εἶπε καὶ τὸ ξανάπε καμμιὰ δεκαριὰ φορὲς καὶ τὸ πρόσωπό του εἶχε γίνεῖ κόκκινο σὰν παντζάρι.

«Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Γκρέγκ, γίνε ρεαλιστής. Τί βγαίνει μὲ τὸ νὰ ἀκολουθοῦμε κατὰ γράμμα τὶς τεχνικὲς προδιαγραφὲς καὶ νὰ βλέπουμε ὅτι ἡ δοκιμὴ πάει κατὰ δια-

βόλου; Καιρός είναι ν' αφήσης τὶς γραφειοκρατικές τυπικότητες κατὰ μέρος καὶ νὰ στρωθῇς στὴ δουλειά».

«Λέω ἀπλῶς», εἶπε ὑπομονετικά ὁ Γκρέγκορυ Πάουελ, σὰν νὰ ἐξηγοῦσε ἠλεκτρονικὴ φυσικὴ σ' ἓνα ἡλίθιο παιδί, «ὅτι σύμφωνα μὲ τὶς προδιαγραφές, τὰ ρομπότ αὐτὰ εἶναι κατασκευασμένα γιὰ νὰ κάνουν μεταλλευτικὲς ἐργασίες σ' ἓναν ἀστεροειδῆ χωρὶς ἐπίβλεψη. Ὑποτίθεται ὅτι ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τὰ παρακολουθοῦμε».

«Ἐν τάξει. Ἄς τὸ πάρουμε λογικὰ τὸ πρᾶγμα». Σήκωσε τὰ τριχωτὰ δάκτυλά του καὶ ἄρχισε νὰ μετρά. «Πρῶτον. Τὸ καινούργιο αὐτὸ ρομπότ πέρασε κάθε δοκιμασία στὰ ἐργαστήρια τοῦ ἐργοστασίου. Δεύτερον. Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ ἔχουν ἐγγυηθῇ, ὅτι θὰ περάσῃ καὶ τὴν δοκιμασία τῆς λειτουργίας στὶς πραγματικὲς συνθήκες πού ἐπικρατοῦν σ' ἓναν ἀστεροειδῆ. Τρίτον. Τὸ ρομπότ δὲν ἐπιτυγχάνει στὴ δοκιμασία αὐτή, τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ χάνουν δέκα ἑκατομμύρια μετρητὰ καὶ περίπου ἑκατὸ ἑκατομμύρια σὲ γόητρο. Πέμπτον. Ἄν δὲν πετύχουν καὶ δὲν μπορέσουμε ἐμεῖς νὰ ἐξηγήσουμε γιατί δὲν πέτυχαν, ὑπάρχει ἡ πιθανότητα ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀποχαιρετήσουμε γιὰ πάντα δυὸ καλὲς δουλειές...».

Ὁ Πάουελ βαρυαναστέναξε πίσω ἀπὸ ἓνα χαμόγελο φανερά θεδιασμένο. Ἡ ἄγραφη ἀρχὴ τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων ἦταν πολὺ γνωστή. «Κανένας ὑπάλληλος δὲν κάνει τὸ ἴδιο λάθος δύο φορές. Ἀπολύεται μὲ τὴν πρώτη φορά».

Δυνατὰ εἶπε: «Εἶσαι σαφὲς σὰν τὸν Εὐκλείδη σὲ ὅλα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πραγματικὰ γεγονότα. Βρὲ κοκκινοτρίχη, παρακελούθησες αὐτὸ τὸ γκροῦπ ρομπότ νὰ δουλεύῃ ἐπὶ τρεῖς βάρῃ ἐς καὶ ἔκαναν τὴ δουλειά τους τέλεια. Τὸ εἶπες καὶ μόνος σ.υ. Τί ἄλλο μποροῦμε νὰ κάνουμε;

«Νὰ βροῦμε τί δὲν πάει καλά, νὰ τί μποροῦμε νὰ κάνουμε. Βέβαια, δούλεψαν τέλεια ὅταν τοὺς παρακολουθοῦσα. Ἀλλὰ σὲ τρεῖς διαφορετικὲς περιπτώσεις, ὅταν δὲν τοὺς παρακολουθοῦσα, δὲν ἔφεραν καθόλου μετάλλευμα. Μάλιστα, οὔτε κὰν γύρισαν στὴν ὥρα τους. Ἀναγκάστηκα νὰ πᾶω ὁ ἴδιος νὰ τοὺς βρῶ».

«Καὶ τί δὲν πηγάζει καλά;».

«Τίποτε. Ἀπολύτως τίποτε. Ὅλα ἦταν τέλεια. Ὅμαλὰ καὶ καὶ τέλεια σὰν τὸν φωτεινὸ ἀέρα. Μόνο μιὰ μικρὴ ἀσημαντὴ λεπτομέρεια μὲ ἐνόχλησε—δὲν ὑπῆρχε μετάλλευμα».

Ὁ Πάουελ κοίταξε κατσοφιασμένος τὸ ταβάνι καὶ τράβηξε τὸ καστανὸ μουστάκι του. «Θὰ σοῦ πῶ κάτι, Μάικ. Πολλὲς φορές μᾶς φόρτωσαν πολλὲς βρωμοδουλειὲς ἀλλ' αὐτὴ ἐδῶ παίρνει τὸ πρῶτο βραβεῖο. Ὅλη ἡ δουλειὰ εἶναι μπερδεμένη ὅσο δὲν παίρνει. Κατ' ἀρχὴν αὐτὸ τὸ ρομπότ,

τὸ DV - S ἔχει ὑπὸ τὶς διαταγές του ἔξι ρομπότ. Καὶ ὄχι ἀπλῶς τὰ διατάζει, — εἶναι ὅλα ἀναπόσπαστα τμήματά του».

«Τὸ ξέρω».

«Σκάσε», εἶπε ἄγρια ὁ Πάουελ. «Τὸ ξέρω ὅτι τὸ ξέρεις. Ἀπλῶς περιγράφω τὶς μπερδεψιές πού ἔχουμε. Αὐτὰ τὰ ἔξι παραρτήματα ἀποτελοῦν τμήματα τοῦ DV - S ἀκριβῶς ὅπως τὰ δάκτυλά του εἶναι μέρος τοῦ καρμιοῦ του, καὶ τοὺς δίνει διαταγές οὔτε μὲ τὴν φωνή οὔτε μὲ τὸν ἀσύρματο, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν μέσῳ ποζιτρονικῶν πεδίων. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά — δὲν ὑπάρχει στὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ οὔτε ἓνας ρομποτίστας πού νὰ ξέρη τί εἶναι καὶ πῶς ἐργάζεται ἓνα ποζιτρονικὸ πεδίο. Καὶ οὔτε ἐγὼ ξέρω. Οὔτε καὶ σύ».

«Αὐτὸ τὸ τελευταῖο», συμφώνησε φιλοσοφικὰ ὁ Ντόνοβαν, «τὸ ξέρω».

«Κί' ὕστερα ἀπ' αὐτὰ ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὴ θέση πού θρискόμαστε. Ἄν πάνε ὅλα καλὰ, ἔχει καλῶς. Ἄν κάτι δὲν πάει καλὰ, — τότε εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὰ νερά μας καί, κατὰ πάσα πιθανότητα, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτε οὔτε ἀπὸ ἐμᾶς οὔτε ἀπ' ὅποιονδήποτε ἄλλο. Ἀλλὰ τὴ δουλειὰ τὴν ἔχουν ἀναθέσει σὲ μᾶς καὶ ὄχι σὲ κάποιον ἄλλο, καὶ ἐμεῖς θὰ τὰ τραβήξουμε». Σώπασε γιὰ λίγο θυμωμένος. Κατόπιν. «Ἐντάξει, τὸν ἔχεις φέρει ἀπ' ἔξω;»

«Ναί».

«Εἶναι τώρα ὅλα ἐντάξει;»

«Νὰ σοὺ πῶ, δὲν τὸν ἔχει πιάσει καμιά θρησκευτικὴ μανία οὔτε τρέχει γύρω - γύρω τραγουδώντας κομμάτια ἀπὸ ὀπερέττες καὶ γι' αὐτὸ λέω ὅτι εἶναι ἐντάξει».

Ὁ Ντόνοβαν βγήκε ἀπὸ τὴν πόρτα κουνώντας μὲ ὀργὴ τὸ κεφάλι του.

Ὁ Πάουελ ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ πήρε τὸ «Ἐγχειρίδιο Ρομπωτικῆς» πού μὲ τὸν ὄγκο του θάραινε στὴν μιὰ ἄκρη τοῦ τραπέζιου του καὶ τὸ ἄνοιξε μὲ προσοχή. Κάποτε εἶχε πηδῆσει ἀπὸ τὸ παράθυρο ἐνὸς σπιτιοῦ πού εἶχε πιάσει φωτιά ντυμένος μόνο μὲ τὸ σωβρακάκι του καὶ κρατώντας σφιχτὰ τὸ «Ἐγχειρίδιο». Ἄν εἶχε παρουσιασθῇ ἀνάγκη, θὰ παρέλειπε καὶ τὸ σωβρακάκι.

Τὸ «Ἐγχειρίδιο» ἦταν ἀνοιχτὸ ἐμπρὸς του ὅταν μπήκε τὸ Ρομπότ DV - S καὶ πίσω του ὁ Ντόνοβαν πού ἔκλεισε τὴν πόρτα μὲ μιὰ κλωτσιά.

Ὁ Πάουελ εἶπε ἡρεμα. «Γεῖά σου, Ντέιβ. Πῶς αἰσθάνεσαι;»

«Ὡραία», εἶπε τὸ ρομπότ. «Μπορῶ νὰ καθήσω;» Τράβηξε τὴν καρέκλα πού ἦταν εἰδικὰ ἐνισχυμένη γι' αὐτὸ καὶ κάθησε προσεκτικά.

Ὁ Πάουελ κοίταξε τὸν Ντέιβ — ὁ πολὺς κόσμος μπο-

ρεϊ νὰ ξεχωρίζη τὰ ρομπότ μόνο ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μοντέλλων, ἀλλὰ οἱ εἰδικοὶ ποτέ — μὲ ἱκανοποίηση. Δὲν ἦταν καθόλου πιὸ ὀγκώδης ἀπὸ ὅτι ἔπρεπε, παρ' ὅλο ὅτι ἦταν ἡ σκεπτομένη μονάδα μιᾶς ομάδας ἀπὸ ἑπτὰ ρομπότ. Εἶχε ὕψος ἑπτὰ πόδια καὶ ζύγιζε μισὸ τόνο. Πάρα πολὺ; "Οχι, βέβαια, ὅταν ὁ μισὸς αὐτὸς τόνος ἀντιστοιχοῦσε σὲ ἓνα ὄγκο ἀπὸ συμπτυκνωτές, σύρματα, ἀντιστάσεις καὶ λυχνίες ποὺ μπορούσαν νὰ ἀντιμετωπίσουν σχεδὸν κάθε ψυχολογικὴ ἀντίδραση γνωστὴ στὸν ἄνθρωπο. Καὶ σ' ἓναν πο-ζιτρονικὸ ἐγκέφαλο ποῦ, ἀποτελούμενος ἀπὸ πέντε κιλά ὕλη καὶ μερικὰ πεντάκις ἑκατομμύρια ποζιτρόνια, ἦταν ἡ κινητήρια δύναμη γιὰ ὅλα αὐτά.

Ὁ Πάουελ ἔφαξε μέσα στὴν τσέπη τοῦ πουκαμίσου του γιὰ κανένα χύμα τσιγάρο. «Ντέιβ», εἶπε, «εἶσαι καλὸς τύπος. Ὁ χαρακτήρας σου δὲν εἶναι καθόλου ἄστατος ἢ ἐγωκεντρικὸς. Εἶσαι ἓνα σταθερὸ ρομπότ κατάλληλο γιὰ μεταλλευτικὲς ἐργασίες καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις εἶσαι ἱκανὸ νὰ διευθύνῃ καὶ νὰ συντονίζῃ ἔξι ρομπότ. Κι' ἀπὸ ὅσο ξέρω, δὲν ἔχουν βάλει στὸν ἐγκέφαλό σου κανένα ἀσταθεῖς χαρακτηριστικόν».

Τὸ ρομπότ κούνησε τὸ κεφάλι του. «Ὅλα αὐτὰ μὲ κοιλακεύουν, ἀλλὰ τί θέλεις νὰ πῇς ἀφεντικό;» Τὸ φωνητικὸ του σύστημα ἦταν ἐξαιρετικὸ καὶ ἔδινε στὴ φωνὴ διάφορες ἀποχρώσεις ποὺ τῆς ἀφαيروῦσαν σχεδὸν ἐντελῶς τὴ μεταλλικὴ μονοτονία ποὺ χαρακτηρίζει τὴ φωνὴ τῶν συνηθισμένων ρομπότ.

«Θὰ σοῦ πῶ ἀμέσως. Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα, γιατί δὲν πάει καλὰ ἡ δουλειά σου; Παραδείγματος χάριν, στὴ βάρδια - Β σήμερα;»

Ὁ Ντέιβ δίστασε. «Ἀπ' ὅτι ξέρω, ὅλα πῆγαν καλὰ».

«Δὲν ἔδωγες ὅμως καθόλου μετάλλευμα».

«Τὸ ξέρω».

«Μά τότε — ».

Ὁ Ντέιβ θρискόταν σὲ δύσκολη θέση. «Ἀφεντικὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἐξηγήσω. Θὰ μὲ κάνῃ νευρικὸ ἂν ἀφίσω τὸν ἑαυτό μου νὰ ἐπιρρεαστῇ. Οἱ ὑφιστάμενοί μου ἐργάστηκαν κανονικά. Τὸ ξέρω ὅτι τὸ ἔκανα». Σκέφτηκε καὶ τὰ φωτοηλεκτρικὰ μάτια του ἔλαμψαν ζωηρά. Κατόπιν. «Δὲν θυμάμαι. Ἡ μέρα πέρασε καὶ ἦλθε ὁ Μάικ καὶ τὰ βαγονέτα ἦταν ἀκόμη ἐκεῖ, σχεδὸν ἄδεια».

Ὁ Ντόνοβαν τοὺς διέκοψε. «Δὲν δίνεις ἀναφορὰ στὸ τέλος τῆς βάρδιας τώρα τελευταία, Ντέιβ, τὸ ξέρεις;»

«Τὸ ξέρω. Ἀλλὰ τὸ γιατί—». Κούνησε τὸ κεφάλι του ἀργὰ καὶ σκεπτικά.

Ὁ Πάουελ αἰσθάνθηκε ὅτι ἂν τὸ πρόσωπο τοῦ ρομπότ εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ ἀλλάζῃ ἐκφράσεις, τώρα θὰ εἶχε μία ἐκφράση πόνου καὶ ντροπῆς. Ἕνα ρομπότ, ἀπὸ τὴν ἴδια του

τῇ φύσει, δὲν μπορεῖ νὰ ἀντέξῃ τὴν ἀποτυχία στὸν προορισμό του.

Ὁ Ντόνοβαν ἔσυρε τὸ κάθισμά του κοντὰ στὸ γραφεῖο τοῦ Πάουελ καὶ ἔσκυψε πρὸς τὸ μέρος του. «Λές νὰ ἔπαθε ἀμνησία;»

«Δὲν μπορῶ νὰ πῶ τίποτε. Δὲν ὠφελεῖ ὅμως νὰ προσπαθήσουμε νὰ τοῦ δώσουμε τὸ ὄνομα μιᾶς ἀρρώστιας. Οἱ ἀνθρώπινες ἀνωμαλίες δὲν ἐφαρμόζονται στὰ ρομπὸτ παρὰ σὰν ρωμαντικές ἀναλογίες. Δὲν βοηθοῦν καθόλου τὴν ρομπωτική μηχανική». Ἔξυσε τὸ λαιμό του. «Δὲν θέλω νὰ τὸν ὑποβάλλω στὶς στοιχειώδεις δοκιμασίες τοῦ ἐγκεφάλου. Θὰ τοῦ πληγώσῃ τὸν αὐτοσεβασμό του».

Κοίταξε σκεπτικὸς τὸν Ντέιβ καὶ κατόπιν τὸ Ὑπόδειγμα Πρακτικῆς Δοκιμασίας ποῦ ὑπῆρχε μέσα στὸ «Ἐγχειρίδιο». Εἶπε. «Τί θὰ ἔλεγες Ντέιβ, ἂν τοῦ ἔκανα ἓνα τέστ; Αὐτὸ νομίζω ὅτι εἶναι πιὸ σωστὸ ποῦ μπορούμε νὰ κάνουμε».

Τὸ ρομπὸτ σηκώθηκε. «Ἀφοῦ τὸ λές ἀφεντικό». Ἡ φωνή του ἦταν γεμάτη πόνο.

Τὸ τέστ ἀρχισε ἀρκετὰ ἀπλᾶ. Τὸ ρομπὸτ DV - 5 ἔκανε χρονομετρημένους πολλαπλασιασμούς μὲ πέντε δεκαδικὰ ψηφία. Εἶπε ἀπ' ἑξῶς ὅλους τοὺς πρώτους ἀριθμούς ἀπὸ τὸ χίλια ἕως τὸ δέκα χιλιάδες. Βρῆκε τὶς κυβικές ρίζες καὶ ἔλυσε συναρτήσεις ποῦ ποικίλλουν σὲ δυσκολία. Ἔκανε μιὰ ὁλόκληρη σειρά μηχανικῆς ἀντιδράσεις, ποῦ γίνονταν προοδευτικὰ πιὸ δύσκολες. Καὶ τελικὰ γύμνασε τὸ μηχανικὸ μυαλό του στὶς πιὸ ἀνώτερες λειτουργίες ἐνὸς ρομπὸτ — στὴ λύση προβλημάτων κρίσεως καὶ ἠθικῆς.

Ύστερα ἀπὸ δύο ὥρες ὁ Πάουελ ἦταν βουτηγμένος στὸν ἰδρώτα. Ὁ Ντόνοβαν εἶχε φάει ἓνα ὄχι τόσο θρεπτικὸ γεῦμα — τὰ νύχια του καὶ τὸ ρομπὸτ εἶπε. «Πῶς τὰ πῆγα, ἀφεντικό;»

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσω πρῶτα, Ντέιβ. Οἱ διαστικῆς κρίσεις δὲν ὠφελοῦν. Τί θὰ ἔλεγες ἂν πήγαίνες ξανὰ στὴ βάρδια. Γ. Μὴν κουραστῇς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πιέσης τὸν ἑαυτό σου πολὺ γιὰ νὰ θγάλῃς τὴν ποσότητα ποῦ πρέπει αὐτὲς τὶς μέρες — καὶ θὰ τὰ κανονίσουμε».

Τὸ ρομπὸτ ἔφυγε. Ὁ Ντόνοβαν κοίταζε τὸν Πάουελ.

«Λοιπόν—».

Ὁ Πάουελ φαινόταν ἀποφασισμένος νὰ ξεριζώσῃ τὸ μoustάκι του. Εἶπε. «Τὰ ρεύματα τοῦ ποζιτρονικοῦ ἐγκεφάλου δὲν παρουσιάζουν καμιά ἀνωμαλία».

«Ἡ σιγουριά αὐτὴ δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου».

«Μά τὸ Δία, Μάικ! Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι τὸ πιὸ σίγουρο τμήμα ἐνὸς ρομπὸτ. Τὸν ἐλέγχουν χίλιες φορὲς κάτω στὴ Γῆ. Ἄν περάσουν τὶς πρακτικῆς δοκιμασίες τέλεια, ὅπως ὁ Ντέιβ, τότε εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπάρξῃ περίπτωση κακῆς λει-

τουργίας του έγκεφάλου. Τò τεστ αυτό δοκίμασε κάθε βασικό τμήμα του έγκεφάλου».

«Μά τότε, τί κάνουμε;»

«Μη βιάζεσαι. Άσε με νά τò σκεφτώ. ΄Υπάρχει ακόμη ή πιθανότητα μιάς μηχανικής βλάβης στο κορμί. Έτσι μάς μένουν κάπου χίλιοι πεντακόσιοι συμπτυνωτές, είκοσι χιλιάδες ξεχωριστά κυκλώματα, πεντακόσιες λυχνίες, χίλιες αντίστασεις, καί πάρα πολλές χιλιάδες άλλα περίπλοκα κομμάτια που μπορεί νά έχουν πάθει βλάβη. Καί χωρίς νά λογαριάσουμε τὰ μυστηριώδη ποζιτρονικά πεδία για τὰ όποία κανείς δέν ξέρει τίποτε».

«Νά σοῦ πῶ, Γκρέγκ». Ό Ντόνοβαν ήταν απελπισμένα βαστικός. «Έχω μιά ιδέα. Μπορεί τò ρομπότ αυτό νά λήη ψέμματα. Ποτέ—».

«Τὰ ρομπότ δέν μπορούν νά πουν ψέμματα έν γνώσει τους, ήλίθιε!! Λοιπόν, άν είχαμε τόν δοκιμαστήρα του Μάκ Κόρμακ - Γουέσλεη, θά μπορούσαμε νά τσεκάρουμε κάθε πράγμα που υπάρχει στο σώμα του μέσα σέ είκοσιτέσσερεις ή τò πολύ σαράντα όκτώ ώρες. Οί δύο όμως δοκιμαστήρες Μ - Γ που υπάρχουν βρίσκονται στη Γή, ζυγίζουν δέκα τόνους, είναι χτισμένοι πάνω σέ τσιμεντένια θεμέλια καί δέν μπορούν νά μετακινηθούν. Καί έτσι είμαστε θαύμα!»

Ό Ντόνοβαν κούνησε τò χέρι του στο γραφείο. «Μά Γκρέγκ αυτό δέν λειτουργεί καλὰ μόνο όταν δέν είμαστε κοντά του. Κάτι — περίεργο — συμβαίνει». Χώρισε κάθε λέξη με κουνήματα του χεριού του στο γραφείο.

«Έσύ», είπε ό Πάουελ άργά - άργά, «μέ κανεις νά άηδιάζω. Πάλι περιπετειώδη διηγήματα διάβαζες».

«Αυτό που θέλω νά μάθω» φώναξε ό Ντόνοβαν, «είναι τί θά κάνουμε».

«Θά σοῦ πῶ. Θά έγκαταστήσω μιά όθόνη τηλεοράσεως πάνω άκριβώς από τò γραφείο μου. Νά εκεί σ' αυτόν άκριβώς τόν τοίχο». Έδειξε με μανία τò σημείο. «Κατόπιν θά τήν στρέψω σ' όποιο σημείο του όρυχείου εργάζεται καί θά καθουμαι νά παρατηρώ. Αυτό θά κάνω».

«Μόνο αυτό; Γκρέγκ—».

Ό Πάουελ σηκώθηκε καί έσκυψε στηρίζοντας τīs σφιγμένες γροθιές του στο γραφείο. «Μάϊκ, είμαι σέ πολύ δύσκολη θέση», ή φωνή του ήταν κουρασμένη. «Μιά έβδομάδα τώρα μου έφαγες τὰ αυτιά με τόν Ντέιβ. Μου λές ότι χάλασε. Ξέρεις πώς χάλασε; Όχι! Ξέρεις με ποίο τρόπο έκδηλώνεται ή βλάβη του; Όχι! Ξέρεις τί είναι αυτό που τόν κάνει νά μὴν λειτουργή καλὰ; Όχι! Ξέρεις τί τόν ξαναφέρνι στην όμαλή λειτουργία; Όχι!. Ξέρεις τίποτε γύρω από τò θέμα αυτό; Όχι! Έγώ ξέρω, τίποτε; Όχι! Τότε τί θέλεις νά κάνω;»

Ό Ντόνοβαν έκανε με τò χέρι του μιά άόριστη, μεγα-

λόπρεπη χειρονομία. «Μοῦ τὴν ἔφερες. Οὔτε ἐγὼ ξέρω».

«Γι' αὐτὸ στὸ ξαναλέω. Δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε τίποτε γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσουμε πρὶν βροῦμε κατ' ἀρχὴν ἀπὸ τί πάσχει. Ὅπως λένε, γιὰ νὰ κάνης λαγὸ στιφάδο, πρέπει πρῶτα νὰ πιάσῃς ἕναν λαγό. Λοιπὸν, πρέπει πρῶτα νὰ πιάσουμε τὸν λαγό. Καὶ τώρα φύγε ἀπ' ἐδῶ».

Ὁ Ντόνοβαν κοίταξε μὲ κουρασμένα μάτια τὸ προκαταρκτικὸ σχέδιο τῆς ἀναφορᾶς του. Ἀφ' ἑνὸς ἦταν κουρασμένος καὶ ἀφ' ἑτέρου τί εἶχε νὰ ἀναφέρῃ, ἀφοῦ ἀκόμη τὰ πράγματα δὲν εἶχαν τακτοποιηθῇ. Αἰσθανόταν ἀγανακτισμένος.

Εἶπε. «Γκρέγκ, ἡ παραγωγὴ μας εἶναι σχεδὸν κατὰ χίλιους τόνους λιγώτερη ἀπ' ὅτι προβλέπει τὸ πρόγραμμα».

«Μοῦ λές», εἶπε ὁ Πάουελ, χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὸ βλέμμα του, «κάτι ποῦ δὲν τὸ ξέρω;»

«Αὐτὸ ποῦ θέλω νὰ μάθω», εἶπε ὁ Ντόνοβαν ἀγριεύοντας ξαφνικά, «εἶναι τὸ γιατί βρισκόμαστε πάντα μπλεγμένοι μὲ τοὺς νέους τύπους τῶν ρομπότ. Ἀπεφάσισα τελικὰ ὅτι τὰ ρομπότ ποῦ μοῦ ἀρέσουν εἶναι ἐκεῖνα, ποῦ ἄρresαν καὶ στὸν προπάππο μου. Προτιμῶ τὸ κάθε τι ποῦ ἔχει δοκιμαστή καὶ εἶναι ἐντάξει. Ἡ δοκιμασίᾳ τοῦ χρόνου εἶναι ἐκείνη ποῦ ἔχει σημασίᾳ. — Τὰ καλὰ, σταθερά, παλιά ρομπότ, ποῦ δὲν χαλᾶνε ποτέ—».

Ὁ Πάουελ τοῦ πέταξε ἕνα βιβλίο μὲ ἀπόλυτη εὐστοχία καὶ ὁ Ντόνοβαν ἔπεσε κάτω ἀπὸ τὴν καρέκλα του.

«Ἡ δουλεῖ ἄ», εἶπε ἤρεμα ὁ Πάουελ «τὰ τελευταῖα πέντε χρόνια εἶναι νὰ δοκιμάζης, γιὰ λογαριασμὸ τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ, τοὺς νέους τύπους ρομπότ ὑπὸ συνθήκες πραγματικῆς ἐργασίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐσὺ κι' ἐγὼ φανήκαμε τόσο ἀφελεῖς καὶ δεῖξάμε ἱκανότητα στὴ δουλειᾷ αὐτῇ, μᾶς δίνουν, γιὰ ἀνταμοιβή, τὶς χειρότερες βρωμοδουλειές. Αὐτῇ», εἶπε δείχνοντας μὲ τὸ δάκτυλό του τὸν Ντόνοβαν «εἶναι ἡ δουλειᾷ σου. Ἀπ' ὅτι θυμᾶμαι ὁ ἴδιος, ἔχεις ἀρχίσει νὰ παραπονιέσαι πρὶν περάσουν πέντε λεπτὰ ἀπὸ τὴν στιγμή ποῦ ὑπέγραψες τὸ συμβόλαιο μὲ τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ. Γιατί δὲν ὑποβάλεις παραίτηση;»

«Ἄκου λοιπὸν νὰ σοῦ πῶ». Ὁ Ντόνοβαν ξάπλωσε μπρούμυτα καὶ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὰ χέρια του. «Εἶναι ζήτημα ἀρχῆς. Στὸ κάτω - κάτω τῆς γραφῆς, μὲ τὴ δουλειᾷ μου, ἔχω συμβάλλει κι' ἐγὼ στὴν ἀνάπτυξη νέων τύπων ρομπότ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς συμβολῆς στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλὰ μὴν μὲ παρεξηγήσης. Δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ αὐτῇ ποῦ με κάνει καὶ συνεχίζω τὴ δουλειᾷ μου· τὸ κάνω γιὰ τὰ χρήματα ποῦ μᾶς δίνουν. Γ κ ρ ε γ κ! !»

Ὁ Πάουελ τινάχτηκε μὲ τὴν ἄγρια κραυγὴ τοῦ Ντόνο-

θαν και τὸ βλέμμα του ἀκολούθησε τὸ βλέμμα τοῦ κοκκινόμαλλη στὴν ὀθόνη τῆς τηλεοράσεως καὶ ἔμειναν καὶ οἱ δυὸ νὰ κοιτάζουν παγωμένοι ἀπὸ τὸν τρόπο. Ψιθύρισε. «Γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ».

Ὁ Ντόνοβαν πετάχτηκε ὀρθιος μὲ κομμένη ἀνάσα. «Γιὰ κοιτά τους Γκρέγκ. Τρελλάθηκαν».

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Φέρε δύο στολές. Θὰ πᾶμε νὰ τοὺς βροῦμε».

Κοίταξε τὶς κινήσεις τῶν ρομπότ πάνω στὴν ὀθόνη. Φαίνονταν σὰν μπρούτζινες λάμπες ἀργὰ κινούμενες πάνω στὸ φόντο τῶν σκιερῶν βράχων τοῦ χωρὶς ἄερα ἀστεροειδοῦς. Τώρα βέδιζαν σὲ σχηματισμὸ καὶ οἱ χοντροκομμένοι τοῖχοι τῆς γαλαρίας τοῦ ὀρυχείου κυλοῦσαν δίπλα τους ἀθόρυβα φωτισμένοι ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ ἔβγαζαν τὰ ἴδια τὰ κύματα τῶν ρομπότ. Βάδιζαν συγχρονισμένα, καὶ τὰ ἑπτὰ μαζί μὲ τὸν Ντέιβ ἐπὶ κεφαλῇς. Ἔκαναν στροφή καὶ γύρισαν ὅλα μαζί μὲ μακάβριο συντονισμό, καὶ ἄρχισαν νὰ ἀλλάζουν συνέχεια σχηματισμοὺς μὲ τὴν παράξενη ἀνέση ποὺ ἔχει ἓνα μπαλέτο στὸ Λούναρ Μπώουλ στὸ Φεγγάρι.

Ὁ Ντόνοβαν γύρισε φέρνοντας τὶς στολές. «Αὐτοὶ σήκωσαν ἐπανάσταση, Γκρέγκ. Αὐτὲς εἶναι στρατιωτικὲς ἀσκήσεις».

«Ἀπ' ὅτι ξέρω», ἀπάντησε ψυχρὰ ὁ ἄλλος, «μπορεῖ νὰ κάνουν καὶ σουηδικὴ γυμναστική. Ἡ, πιθανῶς, ὁ Ντέιβ νὰ ἔχη τὴν αὐταπάτη ὅτι εἶναι καθηγητὴς μπαλλέτου. Καλλίτερα θὰ εἶναι νὰ σκέπτεσαι πρῶτα καὶ κατόπιν, ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ μιλάς».

Ὁ Ντόνοβαν κατσούφιασε καὶ ἔχωσε μὲ μιὰ ἐπιδεικτικὴ κίνηση ἓναν ἐκρηκτικὸ ἐπικρουστήρα στὴν ἄδεια θήκη στὸ πλευρό του. Εἶπε, «Οὕτως ἢ ἄλλως, ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. Δουλεύουμε λοιπὸν μὲ τὰ τελευταῖα μοντέλλα ρομπότ. Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά μας, τὸ παραδέχομαι. Ἀλλὰ ἀπάντησέ μου σὲ μιὰ ἐρώτηση μόνο. Γιατί.. γιατί πάντα, χωρὶς ἐξάιρεση, θὰ παρουσιάσουν μιὰ βλάβη;»

«Διότι», εἶπε μελαγχολικὰ ὁ Πάουελ, «εἴμαστε καταρμένοι. Ἄντε, μπρὸς πᾶμε».

Πέρα, μακριὰ μέσα στὸ βελούδινο σκοτάδι τῶν διαδρόμων ποὺ χάνονταν πέρα ἀπὸ τοὺς φωτεινοὺς κύκλους τῶν ἡλεκτρικῶν φαναριῶν του, λαμπύριζαν τὰ φῶτα τῶν ρομπότ.

«Νά τα», εἶπε ἄχνὰ ὁ Ντόνοβαν.

Ὁ Πάουελ ψιθύρισε νευρικά. «Προσπαθῶ νὰ τὸν πιᾶσω στὸν ἀσύρματο, ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ. Φαίνεται ὅτι τὸ κύκλωμα τοῦ ἀσυρμάτου δὲν λειτουργεῖ».

«Γι' αὐτὸ χαίρουμαι ποὺ δὲν μπόρεσαν ἀκόμη νὰ κάνουν ἓνα ρομπότ ποὺ νὰ μπορῇ νὰ ἐργάζεται σὲ ἀπόλυτο σκοτάδι».

δι. Δέν θα μου ἄρесе καθόλου νὰ εἵμαστε τώρα ὑποχρεωμένοι νὰ θροῦμε ἐπὶ τὰ τρελλὰ ρομπὸτ μέσα σὲ μιὰ κατασκότεινη σπηλιά χωρὶς ἀσύρματη ἐπικοινωνία ἂν αὐτὰ δὲν ἦταν κατάφωτα σὰν χριστουγεννιάτικα δέντρα».

«Γιὰ σκαρφάλωσε στὸ περβάζι, σὺτό, Μάικ. Ἔρχονται πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ θέλω νὰ τὰ δῶ ἀπὸ κοντά. Τὰ καταφέρνεις;»

ἌΝΤΟΝΟΒΑΝ ἔκανε τὸ πῆδημα μὲ δυσκολία. Ἡ βαρύτητα ἦταν σημαντικὰ χαμηλότερη ἀπὸ τὸ φυσιολογικὸ ἐπίπεδο τῆς Γῆς, ἀλλὰ, φορῶντας τὴ βαρεὶὰ στολή, τὸ πλεονέκτημα αὐτὸ δὲν ὠφελοῦσε πολὺ καὶ τὸ περβάζι ἀπείχε πάνω ἀπὸ 3 μέτρα. Ὁ Πάουελ τὸν ἀκολουθῆσε.

Ἡ φάλαγγα τῶν ρομπὸτ ἀκολουθῶσε τὸν Ντεϊβ, ἐφ' ἑνὸς ζυγοῦ. Ὁ μηχανικὸς ρυθμὸς βαδίσματός του ἔγινε τροχάδην καὶ κατόπιν πάλι βάρυνε σ' ἄλλο χρόνο. Αὐτὸ ἐπαναλήφθηκε πολλές φορὲς χωρὶς ὁ Ντεϊβ νὰ γυρίσῃ καθόλου τὸ κεφάλι του.

Ὁ Ντεϊβ βρισκόταν εἴκοσι περίπου πόδια μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὅταν σταμάτησαν τὰ παιχνίδια αὐτά. Τὰ ρομπὸτ - παραρτήματα, χάλασαν τὸν σχηματισμό, περίμεναν λίγο καὶ κατόπιν χάθηκαν στὸ βάθος τοῦ διαδρόμου, τρέχοντας, μὲ μεγάλη ταχύτητα. Ὁ Ντεϊβ τὰ κοίταξε ποὺ ἔφευγαν καὶ κατόπιν κάθησε κάτω μὲ ἀργὲς κινήσεις. Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὸ ἓνα χέρι του μὲ μιὰ πολὺ ἀνθρώπινη κίνηση.

Ἡ φωνή του ἀντήχησε στὰ ἀκουστικά τοῦ Πάουελ. «Ἀφεντικό εἶσαι ἐδῶ;»

Ὁ Πάουελ ἔκανε νόημα στὸν Ντόνοβαν καὶ πῆδησε κάτω ἀπὸ τὸ περβάζι.

«Ναί, Ντεϊβ, τί ἔγινε;»

Τὸ ρομπὸτ κούνησε τὸ κεφάλι του. «Δὲν ξέρω. Τὴ μιὰ στιγμή δούλευα σ' ἓνα δύσκολο σημεῖο στὴ Γαλαρία 17 καὶ τὴν ἄλλη αἰσθάνθηκα τὴν παρουσία ἀνθρώπων πολὺ κοντά μου καὶ εἶδα ὅτι βρισκόμεναι στὴν κύρια γαλαρία μισὸ μίλι πιὸ κάτω».

«Ποῦ εἶναι τὰ παραρτήματά σου, τώρα;» ρώτησε ὁ Ντόνοβαν.

«Πίσω φυσικά, στὴν δουλειά τους. Πόση ὥρα χάθηκε;»

«Ὁχι πολὺ. Μὴν τὸ σκέπτεσαι καθόλου». Κατόπιν πρόσθεσε στὸν Ντόνοβαν. «Μεῖνε μαζί του τὴν ὑπόλοιπη βάρδια. Κατόπιν ἔλα πίσω. Σκέφτηκε κάτι».

Εἶχαν περάσει τρεῖς ὥρες ὅταν γύρισε ὁ Ντόνοβαν. Φαινόταν κουρασμένος.

Ὁ Πάουελ ρώτησε «Πῶς πῆγαν;»

Ὁ Ντόνοβαν κούνησε κουρασμένα τοὺς ὤμους του «Ὁλα πᾶν καλά, ὅταν τοὺς παρακολουθῇ κάποιος. Πέταξέ μου σὲ παρακαλῶ ἓνα τσιγάρο».

Ὁ κοκκινομάλλης τὸ ἄναψε μὲ ὑπερβολικὴ προσοχή καὶ

φύσηξε ένα τέλειο δαχτυλίδι καπνού. Είπε. «Σκεφτόμουν τὸ θέμα Γκρέγκ. Ὅπως ξέρης ὁ Ντέιβ δὲν εἶναι ἕνα συνηθισμένο ρομπότ. Ἐχει ὑπὸ τὶς διαταγές του ἔξι ἄλλα ρομπότ, ποὺ τὸν ὑπακούουν τυφλά. Ἐχει ἐξουσία ζωῆς καὶ θανάτου πάνω σ' αὐτὰ τὰ ρομπότ - παραρτήματα καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχη ἐπιδράσει στὴν ψυχοσύνθεσή του. Ἄν ὑποτεθῇ ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ἐξουσία αὐτὴ σὰν παραχώρηση στὸ ἐγὼ του».

«Ἐλα τώρα στὸ θέμα μας».

«Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ θέμα μας. Ἄν ὑποτεθῇ ὅτι παρουσιάζει σημεῖα милитарισμού. Ἄν ὑποτεθῇ ὅτι δημιουργεῖ ἕναν στρατό. Ἄν ὑποτεθῇ ὅτι τοὺς κάνει στρατιωτικὲς ἀσκήσεις. Ἄν ὑποτεθῇ....».

«Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι πᾶς νὰ βάλης τὸ κεφάλι σου κάτω ἀπὸ τὴ δρύση. Οἱ ἐφιάλτες σου θὰ πρέπει νὰ εἶναι σὲ τεχνικολόρ. Παίρνεις σὰν δεδομένη μιὰ μεγάλη ἀλλοίωση τοῦ ποζιτρονικοῦ ἐγκεφάλου. Ἄν ἡ ἀνάλυσή σου ἦταν σωστή, τότε ὁ Ντέιβ θὰ πρέπει νὰ παραβῇ τὸν Πρῶτο Νόμο τῶν Ρομπότ = ὅτι ἕνα ρομπότ δὲν μπορεῖ νὰ βλάψῃ ἕναν ἄνθρωπο ἢ μὲ τὴν ἀδράνειά του νὰ ἀφίσῃ νὰ πάθῃ κακὸ ἕνας ἄνθρωπος. Ἡ μορφή τῆς милитарιστικῆς νοοτροπίας καὶ τοῦ φίλαρχου ἐγὼ, ποὺ λές, θὰ πρέπει νὰ ἔχη σὰν τελικὸ σκοπὸ, κατὰ λογικὴ συνέπεια, τὴν κυριαρχία πάνω στοὺς ἀνθρώπους».

«Ἐντάξει. Ἀλλὰ πῶς εἶσαι σίγουρος ὅτι αὐτὸ δὲν συμβαίνει στὴν πραγματικότητα τώρα;»

«Διότι κάθε ρομπότ ποὺ θὰ εἶχε ἕνα τέτοιο ἐγκέφαλο, δὲν θὰ ἔβγαине ποτὲ ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο, καί, δεύτερον, ἂν ποτὲ ἔβγαине, θὰ τὸ ἀνακάλυπταν ἀμέσως. Μὴν ξεχνᾷς ὅτι κι' ἐγὼ δοκίμασα τὸν Ντέιβ».

Ὁ Πάουελ ἔγειρε πίσω τὴν καρέκλα του καὶ ἀνέβασε τὰ πόδια του στὸ γραφεῖο. «Ὁχι. Ἀκόμη θρискόμαστε στὴ θέση ποὺ δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε τὸ στιφάδο μας, γιατί δὲν ἔχουμε τὴν παραμικρὴ ιδέα τοῦ τί δὲν πάει σωστά. Παραδεῖγματος χάριν, ἂν μπορούσαμε νὰ βροῦμε τὴν αἰτία αὐτοῦ τοῦ «μακάθριου χοροῦ», ποὺ παρακολογησάμε, θὰ εἶχαμε μὴν στὸ δρόμο τῆς ἐπιτυχίας».

Σώπασε γιὰ λίγο. «Γιὰ ἄκου, Μάικ νὰ μοῦ πῆς πῶς σοῦ φαίνεται ἡ ιδέα αὐτή. Ὁ Ντέιβ δὲν λειτουργεῖ σωστὰ μόνο ὅταν δὲν θρискεται κανεὶς ἀπὸ τοὺς δυὸ μας κοντά του. Καὶ ὅταν δὲν λειτουργῇ σωστά, ἀρκεῖ νὰ πάῃ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ μας κοντά του γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ νὰ λειτουργῇ καλὰ».

«Ἐγὼ σοῦ τὸ εἶπα ὅτι κάτι τὸ μυστηριώδες συμβαίνει».

«Μὴ μὲ διακόπτῃς. Σὲ τί διαφέρει ἕνα ρομπότ ὅταν δὲν ὑπάρχουν κοντά του ἄνθρωποι; Ἡ ἀπάντησή εἶναι φανερή».

Χρειάζεται να άσκήση μεγαλύτερη προσωπική πρωτοβουλία. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να βρεθούν τὰ τμήματα του σώματος που έπηρρεάζονται από τις νέες αυτές απαιτήσεις».

«Θαυμάσια». 'Ο Ντόνοβαν άνασκηώθηκε και κατόπιν ξανακάθησε. «'Όχι, όχι. Δεν μ'άς άρκει αυτό. Έχει πολύ μεγάλο πεδίο έφαρμογής. Δεν περιορίζει πολύ τις πιθανότητες».

«Δέν μπορώ να κάνω τίποτε γι' αυτό. Τουλάχιστον δεν θά κινδυνεύαμε να μην συγκεντρώσουμε την προγραμματισμένη παραγωγή. Θα παρακολουθούμε με θάρδιες τὰ ρομπότ στην όδόνη. Και μόλις παρουσιασθή καμιά άνωμαλία θά τρέχουμε άμέσως στο μέρος που εργάζονται. Έτσι θά ξαναλειτουργούν σωστά».

«Παρ' όλα αυτά Γκρέγκ τὸ ρομπότ δεν θά ανταποκριθῇ στις τεχνικές προδιαγραφές. Τὰ Άμερικανικά Ρομπότ δεν θά μπορέσουν να διαθέσουν στην άγορά τὰ μοντέλλα **DV** όταν θά τους κάνουμε τέτοια άναφορά».

«Αυτό να λέγεται. Πρέπει να βρούμε και να διορθώσουμε τὸ λάθος στην κατασκευή — και μ'άς μένουν δέκα μέρες». 'Ο Πάουελ έξυσε τὸ κεφάλι του. «Τὸ άσχημο είναι... άλλὰ καλλίτερα να δῆς μόνος σου τὰ σχέδια».

Τὰ τεχνικά σχέδια του Ντέιβ σκεπάζουν σάν χαλί τὸ πάτωμα και ὁ Ντόνοβαν πεσμένος στα τέσσερα μπουσούλιζε παρακολουθώντας τὸ μολύδι του Πάουελ που πλανιόταν έπάνω τους.

'Ο Πάουελ εἶπε. «Έδῶ είναι που σε χρειάζομαι, Μάϊκ. Εἶσαι ειδικός γιὰ τὰ σώματα και θέλω να τσεκάρης ὅ,τι θά πῶ. Προσπάθησα να άπομονώσω όλα τὰ κυκλώματα που δεν συνδέονται με τὸ σύμπλεγμα τῆς προσωπικῆς πρωτοβουλίας. Π.χ., έδῶ ακριβῶς είναι ἡ βασική άρτηρία που σχετίζεται με ὅλες τις μηχανικές ενέργειες. Άπεμόνωσα ὅλες τις συνηθισμένες πλάγιες άρτηρίες σάν διαιρέσεις εξαιρετικής άνάγκης...». Κοίταξε τὸν Ντόνοβαν. «Γιῶς σου φαίνεται;»

'Ο Ντένοβαν αἰσθάνθηκε μιὰ άσχημη γεύση στο στόμα του. «'Η δουλειά δεν είναι τόσο άπλή, Γκρέγκ. 'Η προσωπική πρωτοβουλία δεν είναι ένα ηλεκτρικό κύκλωμα που μπορείς να τὸ άπομονώσης από τὰ άλλα και να τὸ μελετήσης. Όταν ένα ρομπότ άναπτύσσει πρωτοβουλία, ἡ ένταση τῆς σωματικῆς δραστηριότητάς του αύξάνεται άμέσως σε ὅλες τις πλευρές της. Δεν μένει κανένα κύκλωμα που δεν έπηρρεάζεται. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να έντοπίσουμε την κατάσταση εκείνη — μιὰ ειδική κατάσταση — που προκαλεί την κακή λειτουργία και κατόπιν θά αρχίσουμε να έξεταζουμε τὰ κυκλώματα ένα - ένα».

‘Ο Πάουελ σηκώθηκε καὶ ξεσκονίστηκε. «Οὐφ. Ἐντάξει. Πάρε τὰ σχέδια καὶ κάψα».

‘Ο Ντόνοβαν εἶπε. «Βλέπεις ὅτι, ὅταν ἐντείνεται ἡ δραστηριότης, μπορεῖ νὰ συμβῇ ὅτιδήποτε, ἂν ἔχῃ χαλάσει ἓνα μόνο ἐξάρτημα. Μπορεῖ νὰ χαλάσῃ ἡ μόνιμη, νὰ ξεχειλίσῃ ἓνας συμπτυκωτής, νὰ βγάλῃ σπινθήρες μιὰ ἐνώση, νὰ ὑπερθερμανθῇ μιὰ σπείρα. Καὶ ἂν δουλεύαμε στὰ τυφλά, καὶ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ ψάξουμε σ’ ὅλο τὸ σῶμα δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ βροῦμε τὸ χαλασμένο σημεῖο. Ἄν διαλύσουμε τὸν Ντέιβ καὶ δοκιμάσουμε ἓνα - ἓνα κάθε κομμάτι τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ σώματός του, ἀφοῦ τὸν συναρμολογοῦμε κάθε φορὰ...».

«Ἐντάξει, ἐντάξει. Ἐχω κι’ ἐγὼ μάτια καὶ βλέπω».

Κοιτάχτηκαν ἀπελπισμένοι καὶ κατόπιν ὁ Πάουελ εἶπε διστακτικά. «Τί θὰ ἔλεγεσ ἂν ἐξετάζαμε ἓνα ἀπὸ τὰ ρομπότ - παραρτήματα;»

Οὔτε ὁ Ντόνοβαν οὔτε ὁ Πάουελ εἶχαν ποτὲ ὡς τότε τὴν εὐκαιρία νὰ μιλήσουν μὲ ἓνα «δάκτυλο». Μποροῦσε νὰ μιλήσῃ — δὲν ἀντιστοιχοῦσε ἀπόλυτα μ’ ἓνα ἀνθρώπινο δάκτυλο. Στὴν πραγματικότητα εἶχε ἓναν ἐγκέφαλο ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένο, ἀλλὰ ὁ ἐγκέφαλος αὐτὸς ἦταν προσαρμοσμένος κυρίως στὸ νὰ δέχεται διαταγές μέσω ἑνὸς ποζιτρονικοῦ πεδίου καὶ οἱ ἀντιδράσεις του σ’ ἀνεξάρτητες ἐπιδράσεις ἦταν μάλλον συγκεχυμένες.

‘Ο Πάουελ δὲν ἦταν σίγουρος οὔτε ποιό ἦταν τὸ ὄνομά του. ‘Ο ἀριθμὸς του ἦταν DV - 5 - 2, ἀλλ’ αὐτὸ δὲν ἦταν πολὺ χρήσιμο.

Διάλεξε τὴ μέση ὁδὸ. «Ἄκου δῶ, φίλε», εἶπε. «Θὰ σοῦ κάνω μερικές ἐρωτήσεις καὶ θὰ πρέπει νὰ σκεφτῇς καλὰ πρὶν ἀπαντήσης. Κατόπιν θὰ μπορῇς γὰ ξαναγυρίσης στὸ ἀφεντικό σου».

Τὸ «δάκτυλο» κούνησε τὸ κεφάλι του, ἀλλὰ δὲν κούρασε τὸ περιορισμένο μυαλό του γιὰ νὰ μιλήσῃ.

«Λοιπόν, τώρα πρόσφατα σὲ τέσσερις διαφορετικὲς περιπτώσεις», εἶπε ὁ Πάουελ, «τὸ ἀφεντικό σου ξέφυγε ἀπὸ τὸν κανονικὸ τρόπο λειτουργίας. Τὶς θυμᾶσαι τίς περιπτώσεις αὐτές;»

«Μάλιστα, κύριε».

‘Ο Ντόνοβαν μούγκρισε ἄγριεμένος. «Τὶς θυμᾶται. Σοῦ εἶπα ὅτι ὑπάρχει κάτι τὸ πολὺ μυστηριώδες».

«Ἄντε θάρα τὸ κεφάλι σου στὸ τοῖχο. Καὶ βέβαια τὸ «δάκτυλο» θυμᾶται. Δὲν ἔχει καμιὰ βλάβη». ‘Ο Πάουελ ξαναγύρισε στὸ ρομπότ. «Τί κάνατε, ὅλη ἡ ὁμάδα, κάθε φορὰ;»

Τὸ «δάκτυλο» εἶχε ἓνα παράξενο ὕφος σὰν νὰ ἔλεγε ποιή-

μα, σὰν νὰ ἀπαντοῦσε ἐρωτήσεις ἀπλῶς γιατί τὸν ἀνάγκαζε ἡ μηχανικὴ πίεση τοῦ ἐγκεφάλου του, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δείχνῃ καθόλου ἐνθουσιασμό.

Εἶπε. «Τὴν πρώτη φορὰ δουλεύαμε σ' ἓνα δύσκολο σημείο στὴ γαλαρία 17, Ἐπίπεδο Β. Τὴ δεύτερη φορὰ ἐνίσχυσάμε τὴ στέγη γιὰ νὰ προλάβουμε μίαν πιθανὴ πτώση. Τὴν τρίτη φορὰ ἐτοιμάζαμε ἀνατινάξεις ἀκριβείας γιὰ νὰ προεκτείνουμε μιά γαλαρία χωρὶς ὅμως νὰ πέσουμε σ' ἓνα ὑπόγειο χάσμα. Τὴν τετάρτη φορὰ ἦταν ἀμέσως μετὰ μιά μικρὴ κατακρήμνηση τῆς στέγης».

«Τί ἀκριβῶς ἔγινε στὶς περιπτώσεις αὐτές;»

«Δυσκολεύεσμαι νὰ τὸ περιγράψω. Ἦταν νὰ μᾶς δοθῇ μιὰ διαταγή, ἀλλὰ πρὶν προλάβουμε νὰ τὴν δεχθούμε καὶ νὰ τὴν ἐξηγήσουμε, ἦλθε μιὰ καινούργια διαταγή νὰ βαδίσουμε σὲ παράξενους σχηματισμούς».

Ἦ Ὁ Πάουελ ρώτησε ἀπότομα. «Γιὰτί;»

«Δὲν ξέρω».

Ἦ Ὁ Ντόνοβαν τοὺς διέκοψε νευρικά. «Τί ἀκριβῶς ἦταν ἡ πρώτη διαταγή... αὐτὴ ποὺ ἀκυρώθηκε ἀπὸ τὶς διαταγὲς νὰ βαδίσετε;»

«Δὲν ξέρω. Αἰσθάνθηκα ὅτι μᾶς ἐρχόταν μιὰ διαταγή, ἀλλὰ ποτὲ δὲν προλάβαμε νὰ τὴν λάβουμε».

«Τί ξέρεις νὰ μᾶς πῆς γι' αὐτή; Ἦταν ἡ ἴδια διαταγή κάθε φορὰ;»

Τὸ «δάκτυλο» κούνησε τὸ κεφάλι του στεναχωρημένο. «Δὲν ξέρω».

Ἦ Ὁ Πάουελ ξάπλωσε στὴν καρέκλα του. «Ἐντάξει, μπορεῖς νὰ γυρίσης στὸ ἀφεντικό σου».

Τὸ «δάκτυλο» ἔφυγε μὲ φανερὴ ἀνακούφιση.

Ἦ Ὁ Ντόνοβαν εἶπε. «Λοιπὸν, πολλὰ ποὺ καταφέραμε αὐτὴ τὴ φορὰ. Ὁ διάλογος ἦταν πραγματικὰ ἔξυπνος καὶ ἐνδιαφέρων. Ἄκου, δῶ, ὁ Ντέιβ καὶ αὐτὸ τὸ ἡλίθιο «δάκτυλο» μαζί, μᾶς λένε ψέμματα. Σὰν νὰ μὴν θυμοῦνται καὶ νὰ μὴν ξέρουν πολλὰ πράγματα. Θὰ πρέπει Γκρέγκ νὰ πάψουμε νὰ τοὺς ἐμπιστευόμαστε».

Ἦ Ὁ Πάουελ ἀνακάτεψε τὸ μουστάκι του. «Μά τὸ Θεό, Μάικ! Ἄλλῃ μίαν τέτοια ἀνοησία νὰ πῆς καὶ θὰ σοὺ πάρω τὴν κουδουνίστρα καὶ τὴν πιπίλα σου».

«Καλὰ, καλὰ. Ἐσὺ εἶσαι ἡ μεγαλοφυΐα ἐδῶ. Ἐγὼ εἶμαι ἀπλῶς ἓνας φτωχὸς χαζούλης. Καὶ τώρα ποὺ εἴμαστε;»

«Στὴν ἴδια καὶ χειρότερη κατάσταση. Προσπάθησα νὰ ἐρευνήσω τὴν ὑπόθεση ἀπὸ τὴν ἀνάποδη μὲ τὴ βοήθεια τοῦ «δάκτυλου» καὶ δὲν μπόρεσα. Ἔτσι θὰ πρέπει νὰ τὴν δοῦμε ἀπὸ τὴν καλὴ».

«Τί κεφάλι», εἶπε μὲ ψεύτικο θαυμασμό ὁ Ντόνοβαν. «Τί ἀπλᾶ ποὺ τὰ θέτει τὰ ζητήματα. Τώρα πές μου τα καὶ ἀγγλικά, Ἀφέντη».

«Θὰ σοὺ ταίριαζε καλλίτερα ἂν σοὺ τὰ μετέφραζα σὲ μπεμπεδίστικη διάλεκτο. Θέλω νὰ πῶ, ὅτι πρέπει νὰ βρούμε ποιά εἶναι ἡ διαταγὴ ποὺ δίνει ὁ Ντέιβ πρὶν χάσῃ τὸν ἔλεγχον τῶν πράξεών του. Αὐτὸ θὰ μᾶς δώσῃ τὸ κλειδί τῆς λύσης».

«Καὶ πῶς λογαριάζεις νὰ τὸ πετύχῃς αὐτό; Δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε κοντὰ του, γιατί τότε δὲν παρουσιάζει καμιά βλάβη ὅσο εἵμαστε κοντὰ του. Δὲν μποροῦμε νὰ τὴν ἀκούσουμε μὲ τὸν ἀσύρματο, γιατί τὶς διαβιβάζει μὲ τὸ ποζιτρονικὸ πεδίο. Ἔτσι ἀποκλείεται ἡ μέθοδος τῆς παρατηρήσεως ἀπὸ κοντὰ καὶ ἀπὸ μακριὰ καὶ μᾶς μένει ἓνα ὥραϊο, ὀλοστρόγγυλο μηδέν».

«Σωστά, ὅσο ἀφορᾷ τὴν ἄμεση παρατήρηση. Μένει ὁμως ἡ ἀπαγωγικὴ μέθοδος».

«Ἐ!;»

«Θὰ χωριστοῦμε σὲ βάρδιες, Μάικ», εἶπε χαμογελώντας ψυχρὰ ὁ Πάουελ. «Καὶ δὲν θὰ ξεκολλήσουμε τὰ μάτια μας ἀπὸ τὴν ὀθόνη τῆς τηλεοράσεως. Θὰ παρατηροῦμε κάθε πράξι αὐτῶν τῶν ἀτσάλινων πονοκέφαλων. Ὅταν ἀρχίσουν ξανὰ τὰ παιχνίδια τους, θὰ δοῦμε τί συνέβη ἀμέσως πρὶν καὶ θὰ βρούμε τὴν αἰτία ἀπαγωγικά».

Ὁ Ντόνοβαν ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ ἔμεινε ἔτσι ἓνα ὀλόκληρο λεπτό. Κατόπιν εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή. «Παραιτοῦμαι. Τὰ βροντάω κάτω καὶ φεύγω».

«Ἐχεις δέκα μέρες καιρὸ νὰ σκεφτῇς κάτι καλλίτερο», τοῦ εἶπε κουρασμένα ὁ Πάουελ.

Αὐτὸ ἀκριβῶς προσπάθησε νὰ κάνῃ τὶς ἐπόμενες ὀκτὼ μέρες ὁ Ντόνοβαν. Γιὰ ὀκτὼ μέρες, σὲ τετράωρες βάρδιες παρατηροῦσε μὲ πονεμένα καὶ κουρασμένα μάτια τὶς γυαλιστερὲς μετάλλινες μορφὲς νὰ κινοῦνται πάνω στὸ θαμπὸ φόντο. Καὶ γιὰ ὀκτὼ μέρες, στὶς τέσσερες ὥρες ποὺ χώριζαν κάθε βάρδια του ἔβριζε τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ, τὰ μοντέλλα **DV** καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε.

Καὶ τὴν ὀγδόη μέρα, καθὼς ὁ Πάουελ ἔμπαινε στὸ δωμάτιο μὲ πονεμένο κεφάλι καὶ μάτια νυσταγμένα γιὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴ βάρδια του, ὁ Ντόνοβαν σηκώθηκε καὶ σκοπεύοντας προσεκτικὰ ἔρριξε ἓνα βαρὺ πρὲς - παπιὲ στὸ μαθηματικὸ κέντρο τῆς ὀθόνης. Ἀκούστηκε ὁ θόρυβος γυαλιῶν ποὺ ἔσπαζαν.

Ὁ Πάουελ ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. «Γιατί τὸ ἔκανες αὐτό;»

«Διότι», εἶπε μὲ ἄρκετὰ ἤρεμο τόνο ὁ Ντόνοβαν. «Δὲν πρόκειται νὰ τὴν παρακολουθήσω πιά. Μᾶς μένουν δύο μόνο μέρες καὶ δὲν ἀνακαλύψαμε τίποτε. Τὸ **DV** - **S** εἶναι ἀποτυχία. Σταμάτησε πέντε φορές, ὅταν τὸν παρακολουθοῦσα

ἐγὼ καὶ τρεῖς φορές στὴ δικιά σου θάρδια, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω τί διαταγὲς ἔδωσε, καὶ οὔτε ἐσὺ μπόρεσες. Καὶ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ μπορέσης ποτὲ γιατί ξέρω ὅτι ἐγὼ δὲν θὰ μπορέσω ποτέ.

Ποὺ νὰ πάρῃ ἡ ὀργή, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παρακολουθήσης ταυτόχρονα ἔξι ρομπότ; Τὸ ἓνα κουνάει τὰ χέρια του, τὸ ἄλλο τὰ πόδια του καὶ ἓνα ἄλλο κάνει τὸν ἀνεμόμυλο, ἐνῶ ἓνα ἄλλο πηδᾷ πάνω - κάτω σὰν τρελλό. Καὶ τὰ ἄλλα δύο... οὔτε ξέρω τί στὸ διάβολο κάνουν. Καὶ τότε ὅλα σταματοῦν. Αὐτά.

Γκρεῖγκ δὲν ἀκολουθοῦμε τὸ σωστὸ δρόμο. Πρέπει νὰ πᾶμε κοντὰ τους. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε πῶς ἐργάζονται ἀπὸ κοντὰ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δούμε τίς λεπτομέρειες».

Ὁ Πάουελ διέκοψε τὴν πικραμένη σιωπή. «Ναί, καὶ νὰ περιμένουμε νὰ μὴ πάῃ κάτι σωστά, ἐνῶ ἔχουμε μόνο δύο μέρες μπροστά μας».

«Μήπως εἶναι πιὸ καλὰ νὰ παρατηροῦμε ἀπὸ δῶ;»

«Εἶναι πιὸ ἄνετα».

«Ἄ! Ἄλλα ἐκεῖ μπορούμε νὰ κάνουμε κάτι ποὺ δὲν μπορούμε νὰ τὸ κάνουμε ἀπ' ἐδῶ».

«Τί πράγμα;»

«Μπορούμε νὰ τὰ ἀναγκάσουμε νὰ σταματήσουν — ὅποτεδήποτε θέλουμε — καὶ τὴν στιγμή ποὺ θὰ εἴμαστε ἔτοιμοι καὶ θὰ βλέπουμε τί ἀκριβῶς δὲν πάῃ καλά».

Ὁ Πάουελ πετάχτηκε μὲ ἐνδιαφέρον. «Τ' εἶν' αὐτό;»

«Γιὰ σκέψου το καὶ μόνος σου. Ἐσὺ εἶσαι ἡ μεγαλοφυΐα, ὅπως λές. Γιὰ κάνε μερικὲς ἐρωτήσεις στὸν ἑαυτό σου. Πότε δὲν λειτουργεῖ σωστὰ τὸ DV—S; Πότε μᾶς εἶπε τὸ «δάκτυλο»; Ὅταν ὑπῆρχε κίνδυνος κατακρήμνησεως ἢ ὅταν εἶχε πραγματοποιηθῇ μιὰ κατακρήμνηση, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ γίνουν ἐπικίνδυνες ἀνατινάξεις ἢ ὅταν ἡ δουλειὰ βρισκόταν σὲ δύσκολο σημεῖο».

«Δηλαδή μὲ λίγα λόγια, ὅταν ὑπάρχη κατάσταση ἀνάγκης», εἶπε μὲ ἐνθουσιασμό ὁ Πάουελ.

«Σωστά. Πότε ἔλεγες ἐσὺ ὅτι θὰ συνέβαινε; Ὅλη τὴ φασαρία τὴν δημιουργεῖ ὁ παράγων τῆς προσωπικῆς πρωτοβουλίας. Καὶ ἡ προσωπικὴ πρωτοβουλία δοκιμάζεται περισσότερο ἀκριβῶς στὶς καταστάσεις ἀνάγκης, ὅταν δὲν βρίσκεται ἐκεῖ κανένας ἄνθρωπος. Λοιπὸν ποιοῦ εἶναι τὸ λογικὸ συμπέρασμα; Πῶς μπορούμε νὰ δημιουργήσουμε μιὰ διακοπὴ τῆς κανονικῆς λειτουργίας ὅταν καὶ ὅπου θέλουμε;» Σταμάτησε θριαμβευτικὰ — εἶχε ἀρχίσει νὰ χαίρεται τὴν θέση του — καὶ ἀπάντησε στὴν ἐρώτησή του, γιὰ νὰ προλάβῃ τὴν αὐτονόητη ἀπάντηση ποὺ βρισκόταν κιόλας στὰ χεῖλη τοῦ Πάουελ. «Μὲ τὸ νὰ δημιουργήσουμε οἱ ἴδιοι καταστάσεις ἀνάγκης».

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Μάϊκ, ἔχεις δίκιο».

«Εὐχαριστῶ, φίλε. Τὸ ἤξερα ὅτι θὰ τὰ κατάφερνα κάποτε».

«Ἐντάξει, καὶ πάψε τοὺς σαρκασμοὺς. Φύλαξέ τους γιὰ τὴ Γῆ, καὶ θὰ τοὺς διατηρήσουμε στὴ γυάλα νὰ τοὺς ἔχουμε τοὺς μελλοντικούς μεγάλους καὶ κρύους χειμῶνες. Ἐν τῷ μεταξύ, τί εἶδους κατάσταση ἀνάγκης μποροῦμε νὰ δημιουργήσουμε;»

«Θὰ μπορούσαμε νὰ πλημμυρίσουμε τὶς γαλαρίες, ἂν δὲν βρισκόμαστε σ' ἓνα ἀστεροειδῆ χωρὶς ἀτμόσφαιρα».

«Σίγουρα αὐτὸ ἦταν ἀστείον», εἶπε ὁ Πάουελ. «Μά τὴν ἀλήθεια, Μάϊκ θὰ με ξεκάνης ἀπὸ τὰ γέλια. Τί θὰ ἔλεγες γιὰ μιὰ μέτρια κατακρήμνηση;»

Ὁ Ντόνοβαν σούφρωσε τὰ χεῖλια του σκεφτικὰ καὶ εἶπε. «Συμφωνῶ».

«Καλῶς. Ἄς ἀρχίσουμε, λοιπόν».

Ὁ Πάουελ αἰσθανόταν ἀδικαιολόγητα, σὰν συνωμότης, καθὼς περπατοῦσε προσεκτικὰ μέσα στὸ βραχῶδες τοπίο. Τὸ βάδισμά του κάτω ἀπὸ τὴν μειωμένη βαρύτητα τὸν ἔκανε νὰ κλονίζεται πάνω στὸ ἀνώμαλο ἔδαφος καὶ νὰ σκορπίζει δεξιά κι' ἀριστερὰ πέτρες. Στὸ μυαλό του ὅμως τὸ βάδισμά του ἦταν τὸ ἀθόρυβο σύρσιμο τοῦ συνωμότη.

Εἶπε. «Ξέρεις ποῦ βρίσκονται;»

«Ἐτσι νομίζω, Γκρέγκ».

«Καλῶς», εἶπε κατσούφικα ὁ Πάουελ, «ἀλλὰ ἂν ἓνα «δάκτυλο» βρεθῇ σὲ ἀπόσταση μικρότερη ἀπὸ τὰ 7 μέτρα, ἀπὸ μᾶς, θὰ μᾶς ἀντιληφθῇ, ἀνεξάρτητα τοῦ ἂν μᾶς δῇ ἢ ὄχι. Ἐλπίζω νὰ τὸ ξέρης αὐτό».

«Ὅταν χρειαστῇ νὰ πάρω μαθήματα στοιχείων ρομποτικής, θὰ σοῦ κάνω μιὰ κανονικὴ ἄσκηση, εἰς τριπλοῦν. Ἀπὸ δῶ θὰ κατέβουμε».

Εἶχαν πιὰ μπῆ στὴ γαλαρία· ἀκόμη καὶ τὸ φῶς τῶν ἄστρων εἶχε χαθῇ. Περπατοῦσαν ἀκουμπώντας στοὺς τοίχους καὶ ἀναβάν τὰ ἠλεκτρικὰ τους φανάρια σὲ ἀκανόνιστα διαστήματα. Ὁ Πάουελ ἔπιασε γιὰ σιγουριὰ τὸν ἐκρηκτικὸ ἐπικρουστήρα στὸ πλευρό του.

«Τὴν ξέρεις αὐτὴ τὴ γαλαρία, Μάϊκ;»

«Ὅχι τόσο καλὰ. Εἶναι καινούργια. Νομίζω ὅμως ὅτι θὰ τὰ καταφέρω νὰ βρῶ τὸ δρόμο ἀπ' ὅ,τι ἔχω δῇ στὴν τηλεόραση».

Ἀτέλειωτα λεπτὰ πέρασαν καὶ ξαφνικὰ ὁ Μάϊκ εἶπε. «Τὸ αἰσθάνθηκες αὐτό;»

Τὰ ντύμένα μὲ μέταλλο δάκτυλα τοῦ Πάουελ αἰσθάνθηκαν μιὰ ἀνεπαίσθητη δόνηση νὰ διατρέχῃ τὸν τοίχο. Φυσικὰ δὲν ὑπῆρχε ἡχος.

«Ἀνατινάξεις. Πλησιάζουμε».

«Τὰ μάτια σου δεκατέσσερα», εἶπε ὁ Πάουελ.

Ὁ Ντόνοβαν κούνησε καταφατικά τὸ κεφάλι του, μὲ ἀνυπομονησία.

Τὰ συνάντησαν ξαφνικά, καὶ ἐξ ἴσου ξαφνικά τὰ ἔχασαν ἀπὸ τὰ μάτια τους — μιὰ ξαφνικὴ μπρουτζινὴ ἀναλαμπὴ μπρὸς στὰ μάτια τους. Πλησίασαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο χωρὶς νὰ μιλήσουν.

Ὁ Πάουελ ψιθύρισε. «Λές νὰ μᾶς πῆραν εἶδηση;»

«Ἐλπίζω ὄχι. Καλλίτερα ὅμως νὰ λοξοδρομήσουμε. Στρίψε στὴν πρώτη κάθετη γαλαρία στὰ δεξιά».

«Λές νὰ τοὺς χάσουμε ὁλότελα;»

«Λοιπόν, τί θές νὰ κάνουμε; Νὰ γυρίσουμε πίσω;» Ὁ Ντόνοβαν εἶπε ἄγρια. «Βρίσκονται σ' ἀπόσταση τουλάχιστον πεντακοσίων μέτρων. Τὰ ἔβλεπα στὴν τηλεόραση, δὲν τὰ ἔβλεπα; Καὶ ἔχουμε δυὸ μέρες ἀκόμη».

«Σκάσε, ἐπιτέλους. Σπαταλᾷς τὸ ὄξυγόνο σου. Τί εἶναι αὐτό; κάθετος διάδρομος;» Ἦλθε γιὰ μιὰ στιγμή τὸ φανῆμα του. «Ναί, εἶναι. Πᾶμε».

Οἱ δονήσεις ἦταν πολὺ πιὸ ἔντονες καὶ τὸ ἔδαφος κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τους κινήθηκε ἀνήσυχα.

«Αὐτὸ εἶναι καλὸ», εἶπε ὁ Ντόνοβαν, «ἐκτὸς ἂν δὲν μᾶς ἀφίστη στὴ μέση». Ἐρριξε τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ τοῦ ἀνήσυχος πρὸς τὰ μπρὸς.

Τώρα μπορούσαν νὰ ἀγγίξουν ἄνετα τὴν ὀροφὴ τῆς γαλαρίας καὶ τὰ ὑποστηρίγματα ἦταν πρόσφατα τοποθετημένα.

Ὁ Ντόνοβαν δίστασε. «Εἶναι ἀδιέξοδο, πᾶμε πίσω».

«Ὁχι. Στάσου». Ὁ Πάουελ τὸν προσπέρασε μὲ δυσκολία. «Φῶς εἶναι αὐτὸ ἐκεῖ κάτω;»

«Φῶς; Δὲν βλέπω τίποτε. Πού θὰ μπορούσε νὰ βρεθῇ φῶς ἐδῶ κάτω;»

«Φῶς ἀπὸ ρομπότ». Ἀνέβαινε μπουσουλώντας μὲ τὰ τέσσερα μιὰ μικρὴ ἀνηφοριά. Ἡ φωνὴ του ἀκουγόταν τραχειὰ καὶ ἀνήσυχη στὰ αὐτιά τοῦ Ντόνοβαν. «Ἔ!, Μάϊκ, ἔλα ἐδῶ».

Ἐπὶ φῶς. Ὁ Ντόνοβαν σκαρφάλωσε πάνω ἀπὸ τὰ τεντωμένα πόδια τοῦ Πάουελ. «Ἐχει ἄνοιγμα;»

«Ναί. Νομίζω ὅτι δουλεύουν στὴ γαλαρία αὕτὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά.»

Ὁ Ντόνοβαν ἔπιασε τὶς ἀνώμαλες ἄκρες τοῦ ἀνοίγματος ποὺ ἔβλεπε, ὅπως ἔδειξε τὸ προσεκτικὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ, σὲ μιὰ μεγαλύτερη καὶ προφανῶς κύρια γαλαρία. Ἡ τρύπα ἦταν πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ περάσῃ ἓνας ἄνθρωπος, σχεδὸν πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ δοῦν ταυτόχρονα δύο ἄνθρωποι.

«Δὲν βλέπω τίποτε», εἶπε ὁ Ντόνοβαν.

«Τώρα δὲν ἔχει τίποτε. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ἦταν ἐδῶ πρὶν λίγο, γιατί ἄλλοιὼς δὲν θὰ βλέπαμε τὸ φῶς. Πρόσεχε!»

Τὰ τοιχώματα ταλαντεύτηκαν γύρω τους καὶ ἔννοιωσαν τὸ κούνημα. Μιὰ λεπτὴ σκόνη τοὺς σκέπασε. Ὁ Πάουελ σήκωσε προσεκτικὰ τὸ κεφάλι του καὶ ἔρριξε μιὰ ματιά. «Ἐν τάξει, Μάϊκ. Ἐδῶ εἶναι».

Τὰ γυαλιστερά ρομπὸτ ἦταν μαζεμένα καμιά 15 μέτρα πρὸ κάτω στὴν κύρια γαλαρία. Τὰ μετάλλινα μπράτσα τοὺς δούλευαν μὲ ὀρμὴ στὸ σωρὸ τῶν χωμάτων ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἡ τελευταία ἔκρηξη.

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε μὲ φανερὴ ἀνησυχία. «Ἄς μὴ χάνουμε καιρό. Δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ περάσουν τὸν τοῖχο ποὺ μᾶς χωρίζει καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς χτυπήσῃ ἡ ἐπόμενη ἔκρηξη».

«Γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ διάζεσαι». Ὁ Πάουελ ξεκρέμασε τὸν ἐκρηκτικὸ ἐπικρουστήρα καὶ τὸ βλέμμα του ἔψαξε ἀνήσυχο τὸ σκονισμένο φόντο ὅπου τὸ μόνο φῶς ἦταν τὰ φῶτα τῶν ρομπὸτ καὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ ξεχωρίσῃς ἓνα δράκον ποὺ προεξείχε ἀπὸ μιὰ σκιά.

«Ἐκεῖ στὴν ὀροφὴ εἶναι ἓνα σημεῖο, τὸ βλέπεis, σχεδὸν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους. Ἡ τελευταία ἔκρηξη δὲν τὸ κατέστρεψε ἐντελῶς. Ἄν τὸ τινάξουμε ἀπὸ τὴ βάση του, ἡ μισὴ ὀροφὴ θὰ γκρεμιστῇ».

Ὁ Πάουελ παρακολούθησε τὸ τεντωμένο δάκτυλο. «Σύμφωνοι. Τώρα νὰ μὴν ξεκολλήσῃς τὰ μάτια σου ἀπὸ τὰ ρομπὸτ καὶ νὰ εὐχέσαι νὰ μὴν ἀπομακρυνθοῦν πολὺ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς γαλαρίας. Εἶναι ἡ μισὴ φωτεινὴ πηγὴ ποὺ ἔχω. Εἶναι καὶ τὰ ἑπτὰ ἐκεῖ;»

Ὁ Ντόνοβαν τὰ μέτρησε. «Καὶ τὰ ἑπτὰ».

«Καλά. Πρόσεχέ τα, λοιπόν. Πρόσεχε κάθε τους κίνηση».

Σήκωσε τὸ χέρι του καὶ σημάδεψε τὸν ἐπικρουστήρα καὶ ἔμεινε ἀκίνητος, ἐνῶ ὁ Ντόνοβαν κοίταζε καὶ ἔβριζε τὸν ἰδρώτα ποὺ ἔτρεχε μέσα στὰ μάτια του.

Μιὰ λάμψη.

Ἐνα τίναγμα, ἀρκετὲς ἀπότομες δονήσεις καὶ ἓνα δυνατὸ βαρὺ χτύπημα ποὺ ἔρριξε τὸν Πάουελ μὲ δύναμη πάνω στὸν Ντόνοβαν.

Ὁ Ντόνοβαν οὐρλιαξε. «Γκρέγκ μ' ἔρριξες. Δὲν εἶδα τίποτε».

Ὁ Πάουελ κοίταζε γύρω του ἀγριεμένος. «Ποῦ πήγαν;»

Ὁ Ντόνοβαν ἔπεσε σὲ μιὰ ἀποβλακωμένη σιωπῇ. Τὰ ρομπὸτ δὲν φαίνονταν πουμενά. Ἀπόλυτο σκοτάδι βασίλευε παντοῦ.

«Λές νὰ τὰ θάψαμε;» ρώτησε μὲ τρεμάμενη φωνὴ ὁ Ντόνοβαν.

«Ἄς κατέβουμε νὰ δοῦμε. Καὶ μὴν ρωτᾷς τί σκέπτομαι».

‘Ο Πάουελ σύρθηκε πρὸς τὰ πίσω ὅσο γρήγορα μπορούσε.
«Μάϊκ!»

‘Ο Ντόνοβαν σταμάτησε, καθὼς τὸν ἀκολουθοῦσε. «Τί ἐγινε πάλι;»

«Στάσου». Ἡ ἀνάσα τοῦ Πάουελ ἀντηχοῦσε βαρεῖα καὶ ἀκανόνιστη στ’ αὐτιά τοῦ Ντόνοβαν. «Μάϊκ. Μ’ ἀκοῦς; Μάϊκ!»

«Ἐδῶ εἶμαι, δίπλα σου. Τί τρέχει;»

«Μπλοκαριστήκαμε ἐδῶ. Δὲν ἦταν ἡ ὀροφή πού ἔπεσε πρὶ κάτῳ ἀπὸ μᾶς πού μᾶς ἔρριξε. Ἦταν ἡ ὀροφή πάνω ἀπὸ μᾶς. Τὴν ἔρριξε ὁ κλονισμός».

«Τί! !» ‘Ο Ντόνοβαν ἔπεσε πάνω σ’ ἓνα σκληρὸ ἐμπόδιο. «Ἀναψε τὸ φανάρι σου».

‘Ο Πάουελ ὑπάκουσε. Πουθενὰ δὲν ὑπῆρχε ἄνοιγμα οὐτε γιὰ μιὰ γάτα.

‘Ο Ντόνοβαν εἶπε ἀπλᾶ. «Καὶ τώρα, τί σοῦ λέει αὐτό;»

Σπατάλησαν μερικά λεπτά καὶ ἀρκετὴ μυϊκὴ δύναμη, προσπαθώντας νὰ μετακινήσουν τὸ ἐμπόδιο πού τοὺς ἔφραζε τὸ δρόμο. Γιὰ ποικιλία ὁ Πάουελ προσπάθησε νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἄνοιγμα τῆς ἀρχικῆς τρύπας. Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ Πάουελ σκέφτηκε νὰ μεταχειριστῇ τὸ ἀκτινοπίστολό του. Σὲ τόσο ὅμως στενὸ χωρὸ μιὰ τέτοια χειρονομία θὰ ἦταν, τὸ ἤξερε, αὐτοκτονία. Κάθησε κάτω.

«Ποῦ λές, Μάϊκ», εἶπε, «τὰ κάναμε πραγματικὰ θάλασσα. Δὲν προχωρήσαμε καθόλου πρὸς τὴ λύση τοῦ προβλήματος. Ἦταν βέβαια μιὰ καλὴ ιδέα, ἀλλὰ μᾶς βγῆκε ξυνη».

Τὸ βλέμμα τοῦ Ντόνοβαν ἦταν γεμάτο πίκρα κι’ ἔνταση πού χανόταν ὅμως μέσα στὸ σκοτάδι. «Μὲ συγχωρεῖς, πού σὲ ἐνοχλῶ γέρο μου, ἀλλὰ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ τί ξέρουμε ἢ δὲν ξέρουμε γιὰ τὸν Ντεϊβ, εἴμαστε ἐλαφρῶς πιασμένοι σὲ παγίδα. Ἄν, φίλε δὲν ξεφύγουμε, θὰ πεθάνουμε. Π ε θ ἄ ν ο υ μ ε, πεθάνουμε. Πόσο ὀξυγόνο ἔχουμε; Ὁχι γιὰ περισσότερες ἀπὸ ἑξὶ ὥρες».

«Τὸ σκέφτηκα κι’ αὐτό». Τὰ δάχτυλα τοῦ Πάουελ πῆγαν νὰ πιᾶσουν τὸ ταλαίπωρο μουστάκι του, ἀλλὰ χτύπησαν μάταια πάνω στὴ διάφανη προσωπίδα τοῦ κράνους του. «Φυσικά, θὰ μπορούσαμε νὰ βάλουμε τὸν Ντεϊβ νὰ σκάψῃ καὶ νὰ μᾶς θγάλῃ ἀπ’ ἐδῶ εὐκολα, ὅμως ἡ κατάσταση ἀνάγκης πού δημιουργήσαμε πρὶν θὰ τὸν ἔχῃ κάνει νὰ μὴν λειτουργῇ καλὰ καὶ τὸ κύκλωμα τοῦ ἀσυρμάτου του δὲν δουλεύει».

«Ὡραία τὴν ἔχουμε, ἔ;»

‘Ο Ντόνοβαν σύρθηκε ὡς τὸ ἄνοιγμα καὶ κατάφερε νὰ

βγάλη έξω τὸ σιδηρόφρακτο κεφάλι του. Τὸ ἄνοιγμα ἦταν τόσο στενὸ πού μόλις τὸ κατάφερε.

«Ψίτ, Γκρέγκ!»

«Λέγε».

«Ἄν καταφέρναμε νὰ μᾶς πλησιάσῃ ὁ Ντέιβ κοντύτερα ἀπὸ 7 μέτρα. Τότε θὰ ξαναγινόταν φυσιολογικὸς καὶ θὰ μᾶς ἔσωζε».

«Σίγουρα, ἀλλὰ πού εἶναι;»

«Πιὸ κάτω, στὸ διάδρομο — πολὺ πιὸ κάτω. Πού νὰ σὲ πάρῃ, σταμάτα νὰ τραβᾷς, θὰ μοῦ βγάλῃς τὸ κεφάλι. Θὰ σ' ἀφήσω κι' ἐσένα νὰ κοιτάξης».

Ὁ Πάουελ ἔβγαλε τὸ κεφάλι του ἔξω. «Καλὰ τὰ καταφέραμε. Γιὰ κοίτα τους τοὺς μάγκες. Φαίνεται ὅτι χορεύουν μπαλλέτο».

«Νὰ λείπουν οἱ παρατηρήσεις. Πλησιάζουν καθόλου;»

«Δὲν μπορῶ νὰ πῶ τίποτε. Εἶναι πολὺ μακριὰ ἀκόμη. Ἄσε με νὰ δοκιμάσω. Δώσε μου τὸ φανάρι μου. Θὰ προσπαθήσω νὰ τραβήξω τὴν προσοχή τους μὲ τὸ φῶς».

Ἐγκατέλειψε τὴν προσπάθεια ὕστερα ἀπὸ δέκα λεφτά. «Δὲν γίνεται τίποτε. Πρέπει νὰ εἶναι τυφλά. Ἄ! ὦ!, ἔρχονται πρὸς τὸ μέρος μας. Γιά δές!!»

Μιὰ σιωπηλὴ πάλι ἐπακολούθησε. Ὁ Πάουελ εἶπε. «Ἐν τάξει» καὶ ὁ Ντόνοβαν ἔβγαλε ἔξω τὸ κεφάλι του.

Τὰ ρομπὸτ πλησίαζαν. Ὁ Ντέιβ περπατοῦσε ἐπὶ κεφαλῇς μὲ μεγάλὰ δῆματα καὶ τὰ ἐξί «δάχτυλα» σχηματίζαν μιὰ σειρὰ πίσω του.

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε μὲ ἀπορία. «Τί κάνουν; Θὰ ἤθελα νὰ τὸ μάθω. Φαίνεται σὰν νὰ χορεύουν λαϊκοὺς χορούς. Ὁ Ντέιβ σίγουρα σέρνει τὸ χορὸ».

«ὦ! παράτα με μὲ τὶς περιγραφές σου», γκρινιάξε ὁ Πάουελ. «Πόσο μακριὰ βρίσκονται;»

«Γύρω στὰ εἴκοσι μέτρα καὶ ὅλο πλησιάζουν. Θὰ μᾶς βγάλουν μέσα σὲ δεκαπέντε λεπτ... ὦχ! Ἄχ! Οὐχ! Ἐ!»

«Τί ἔγινε;» Ὁ Πάουελ χρειάστηκε μερικές στιγμὲς γιὰ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐκπληξή πού τοῦ προκάλεσαν τὰ φωνητικὰ γυμνάσματα τοῦ Ντόνοβαν. «Ἄντε, ἄσε κι' ἐμένα νὰ δῶ ἀπὸ τὴν τρύπα. Μὴν εἶσαι πλεονέκτης».

Σκαρφάλωσε πρὸς τὸ μέρος του, ἀλλὰ ὁ Ντόνοβαν τὸν κλώτσησε. «Ἐκαναν μεταβολή, Γκρέγκ. Φεύγουν, Ντέιβ! Ἐ! Ἐ!, Ντέιβ!!!»

Ὁ Πάουελ οὐρλιαξε. «Δὲν ὠφελεῖ θρὲ θλάκα! Ὁ ἦχος δὲν μεταδίδεται!»

«Λοιπόν, τότε», εἶπε λαχανιασμένος ὁ Ντόνοβαν, «κλώτσησε τοὺς τοίχους, χτύπα τους, δημιούργησε κάποια δόνηση. Πρέπει νὰ τραβήξουμε τὴν προσοχή τους, Γκρέγκ, ἀλλοίως πάμε χαμένοι». Ἀρχισε νὰ χτυπᾷ σὰν τρελλός.

Ὁ Πάουελ τὸν κούνησε. «Στάσου, Μάικ, στάσου. Ἄ-

κουσέ με, ἔχω μιὰ ιδέα. Μὰ τὸ Δία, καιρὸς εἶναι νὰ φτάσου-
με στὶς ἀπλὲς λύσεις. Μάϊκ!»

«Τί θέλεις;» Ὁ Ντόνοβαν τράβηξε μέσα τὸ κεφάλι του.

«Ἄσε με νὰ βγῶ γρήγορα πρὶν βγοῦν ἐκτὸς ἀκτίνος
δράσεως».

«Ἐκτὸς ἀκτίνος δράσεως; Τί πᾶς νὰ κάνης; Ἔϊ, τί πᾶς
νὰ κάνης μ' αὐτὸ τὸν ἐκρηκτικὸ ἐπικρουστήρα;» Ἄρπαξε
σφιχτὰ τὸ χέρι τοῦ Πάουελ.

Ὁ Πάουελ ἐλευθέρωσε ἀπότομα τὸ χέρι του. «Θὰ κάνω
λίγη σκοποβολή».

«Γιατί;»

«Τὸ γιατί, ἀργότερα. Ἄσε νὰ δοῦμε ἂν θὰ κάνω τίπο-
τε. Ἄν δὲν τὰ καταφέρω, τότε — φύγε ἀπὸ μπρὸς μου καὶ
ἄφησέ με νὰ πυροβολήσω».

Τὰ ρομπὸτ ἦταν σὰν λάμψη, ποὺ μίκραιναν συνεχῶς, πέ-
ρα στὸ βάθος. Ὁ Πάουελ σημάδεψε προσεκτικὰ καὶ πάτη-
σε τρεῖς φορὲς τὴ σκανδάλη. Χαμήλωσε τὸ ὄπλο καὶ κοίτα-
ξε ἀνήσυχα. Ἕνα ρομπὸτ - παράρτημα ἦταν πεσμένο στὸ
ἔδαφος. Μόνο ἕξι γυαλιστερὲς σιλουέτες ἔμειναν πιά.

Ὁ Πάουελ εἶπε γεμάτος ἀβεβαιότητα στὸ πομπὸ τοῦ
ἄσυρμάτου του. «Ντέιβ!»

Μιὰ παύση, καὶ κατόπιν ἡ ἀπάντηση ἀντήχησε στ' αὐ-
τιά καὶ τῶν δυὸ ἀνθρώπων. «Ἀφεντικό; Ποῦ εἶσαι; Τοῦ τρί-
του παραρτήματος τοῦ τίναξαν τὸ στήθος στὸν ἀέρα. Δὲν
λειτουργεῖ».

«Μὴν νοιάζεσαι γιὰ τὸ παράρτημά σου», εἶπε ὁ Πάουελ.
«Εἴμαστε παγιδευμένοι πίσω ἀπὸ μιὰ κατακρήμνηση ἐκεῖ
ποῦ βάζατε ἐσεῖς φουρνέλα προηγούμενης. Βλέπεις τὸ φα-
νὰρι μας;»

«Βέβαια. Φθάσαμε ἀμέσως».

Ὁ Πάουελ ἀνακάθησε καὶ ἄφησε τὸ σῶμα του νὰ χαλα-
ρώσῃ. «Αὐτό, φίλε μου ἦταν ὅλο».

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε πολὺ ἀπλᾶ μὲ συγκινημένη φωνή.
«Ἐντάξει, Γκρέγκ. Κέρδισες. Σοῦ κάνω ἐδαφιαῖες ὑποκλί-
σεις, ἀλλὰ μὴ μοῦ κάνεις τὸ ζόρικο. Πές μου μόνο τί ἀκρι-
βῶς ἔγινε».

«Εἶναι ἀπλό. Σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση δὲν μπορέσαμε
νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸ πιὸ εὐκόλο πρᾶγμα — ὅπως ἑνὴν ὅπως.
Ξέραμε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ τὸ κύκλωμα τῆς προσωπικῆς πρω-
τοβουλίας καὶ ὅτι ἡ βλάβη γινόταν πάντα ὅταν ὑπῆρχε κα-
τάσταση ἀνάγκης, ἀλλὰ ψάχναμε νὰ βροῦμε, σὰν αἰτία, μιὰ
ὠρισμένη διαταγή. Γιατί ὅμως ἔπρεπε νὰ εἶναι μιὰ διατα-
γή;»

«Γιατί ὄχι;»

«Ἄς τὸ πάρουμε ἔτσι τὸ πρᾶγμα. Γιατί ὄχι μιὰ κατη-
γορία διαταγῶν;»

Ποιά κατηγορία διαταγών απαιτεί την περισσότερη πρωτοβουλία; Ποιά κατηγορία διαταγών, θα παρουσιαστή σχεδόν αποκλειστικά σέ μιὰ κατάσταση ανάγκης;»

«Μὴ μὲ ρωτᾷς, Γκρέγκ. Πές μου».

«Αὐτὸ κάνω. Εἶναι ἡ ἐξαπλὴ διαταγή. Σὲ κανονικὲς συνθήκες, ἓνα ἢ καὶ περισσότερα «δάχτυλα» θὰ ἔκαναν συνηθισμένους δουλεῖς πού δὲν θὰ ἀπαιτοῦσαν στενὴ ἐπίδραση — ὅπως ἀκριβῶς τὸ σῶμα ἑνὸς ἀνθρώπου ἀντιμετωπίζει τὶς κινήσεις τοῦ συνηθισμένου θαδίσματος. Ἀλλὰ σὲ μιὰ κατάσταση ανάγκης θὰ πρέπει νὰ κινητοποιηθῇ ὁ μέσος καὶ συγχρόνως καὶ τὰ ἑξὶ παραρτήματά του. Ὁ Ντέιβ ἦταν ἀναγκασμένος νὰ διευθύνῃ μαζί ἑξὶ ρομπότ καὶ κάτι μέσα του δὲν ἄντεξε. Τὰ ἄλλα εἶναι ἀπλά. Κάθε μείωση τῶν ἀπαιτήσεων σὲ προσωπικὴ πρωτοβουλία, ὅπως αὐτὴ πού διημιουργοῦσε ἡ ἄφιξη ἑνὸς ἀνθρώπου, τὸν ἔφερνε πίσω στὸ κανονικό. Ἔτσι κι ἐγὼ κατέστρεψα ἓνα ἀπὸ τὰ ρομπότ. Ὅταν τὸ ἔκανα, ἄρχισε νὰ μεταδίδῃ μόνο πενταπλὲς διαταγές. Ἡ πρωτοβουλία μειώθηκε — καὶ ἔγινε φυσιολογικός».

«Πῶς τὰ βρῆκες ὅλα αὐτά;» θέλησε νὰ μάθῃ ὁ Ντόνοβαν.

«Σκέφτηκα λογικά. Δοκίμασα τὸ συμπέρασμα καὶ ἔδωσα ἀποτελέσματα.»

Ἡ φωνὴ τοῦ ρομπότ ἀντήχησε ξανὰ στ' αὐτιά τους. «Ἔφτασα. Ἀντέχετε μισὴ ὥρα ἀκόμη;»

«Ἄνετα», εἶπε ὁ Πάουελ. Καὶ συνέχισε νὰ μιλᾷ στὸν Ντόνοβαν. «Καὶ τώρα ἡ δουλειὰ πού μᾶς μένει εἶναι ἀπλὴ. Θὰ ἐξετάσουμε τὰ κυκλώματα καὶ θὰ ξεχωρίσουμε ὅσα ὑπερφορτώνονται ὅταν πάρουν μιὰ ἐξαπλὴ διαταγή, σὲ σύγκριση μὲ μιὰ πενταπλὴ. Πόσο μεγάλο λὲς νὰ εἶναι τὸ πεδίο ἐρεύνης μας;»

Ὁ Ντόνοβαν σκέφτηκε. «Ὁχι πολὺ μεγάλο, νομίζω. Ἄν ὁ Ντέιβ εἶναι σὰν τὸ δοκιμαστικὸ μοντέλλο πού εἶδαμε κάτω στὸ ἐργοστάσιο, θὰ ὑπάρχῃ ἓνα εἰδικὸ συντονιστικὸ κύκλωμα πού θὰ εἶναι τὸ μόνο τμῆμα πού μᾶς ἐνδιαφέρει. Εἶπε ξαφνικά μὲ χαρὰ καὶ ἐκπληξη. «Μὰ τότε δὲν εἶναι τίποτε τὸ σοβαρό. Δὲν θὰ μᾶς παρουσιάσῃ καμιὰ δυσκολία».

«Καλά. Θὰ τὸ ξανασκεφτοῦμε καὶ θὰ ξανασκεκάρουμε τὰ σχέδια ὅταν γυρίσουμε. Καὶ τώρα, μέχρι νᾶρθῇ ὁ Ντέιβ, θὰ ξεκουραστώ».

«Ἔ, στάσου! Πές μου ἀκόμη κάτι. Τί σήμαιναν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παράξενοι θηματισμοὶ καὶ οἱ χοροὶ πού ἔκαναν τὰ ρομπότ κάθε φορὰ πού τοὺς ἔπιανε τρέλλα;»

«Αὐτά; Δὲν ξέρω. Ἀλλὰ ἔχω μιὰν ἰδέα. Ὅπως θυμάσαι, τὰ παραρτήματα αὐτά, ἦταν τὰ «δάχτυλα» τοῦ Ντέιβ. Ὅπως ξέρεις κι ἐμεῖς τὰ λέγαμε ἔτσι. Λοιπόν, ἡ ἰδέα μου εἶναι ὅτι σ' ὅλα τὰ διαλείμματα, πού ὁ Ντέιβ γινόταν ψυχοπαθής, ἔπεφτε σὲ μιὰ κατάσταση ἡλιθιότητος καὶ περνοῦσε τὴν ὥρα του παίζοντας τὰ δάχτυλά του.

Ἦ Σούζαν Κάλβιν μιλοῦσε γιὰ τὸν Πάουελ καὶ τὸν Ντόνοβαν μὲ ψυχρὸ ἐνθουσιασμό, ἡ φωνὴ της ὅμως γινόταν ζεστὴ ὅταν ἀνέφερε τὰ ρομπότ. Ἦ διήγησέ της γύρω ἀπὸ τοὺς Σπίντου, Κιούτι καὶ Ντέιβ δὲν κρατήσε πάλι καὶ τὴν σταμάτησε, γιατί ἀλλοιῶς θὰ τοῦ ἔλεγε τοὺλάχιστον ἄλλη μισὴ ντουζίνα ἱστορίες.

Εἶπε. «Ἐπάνω στὴ Γ' ἢ δὲν συνέβη ποτὲ τίποτε;».

Μὲ κοιτάξε μὲ ἓνα μορφασμὸ ἀπορίας. «Ὁχι. Βλέπεις δὲν εἴχαμε πολὺ ἀσχοληθῇ μὲ ρομπότ ἐν λειτουργίᾳ ἐδῶ στὴ Γ' ἢ».

«Πολὺ ἄσχημο αὐτό. Θέλω νὰ πῶ ὅτι οἱ ἱστορίες γιὰ τοὺς μηχανολόγους σας εἶναι πολὺ ωραίες, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ βάλουμε καὶ μιὰ γιὰ σᾶς; «Δὲν εἴχατε ποτὲ ἐσεῖς προσωπικὰ καμιά φασαρία μὲ κανένα ρομπότ; Στὸ κάτω - κάτω πρόκειται νὰ ἐυρτάσουμε τὴν δική σας ἐπέτειο».

Καὶ τότε, μὰ τὸ θεό, κοκκίνησε. Εἶπε. «Εἶχα κι' ἐγὼ μιὰ φασαρία μὲ τὰ ρομπότ. Ἕνας θεὸς ξέρει ἀπὸ πότε ἔχω νὰ τὸ σκεφθῶ. Θὰ ἔχουν περάσει τοὺλάχιστον σαράντα χρόνια. Βέβαια, ἦσαν τὸ 2021! Τότε ἦμουν μόνο τριάντα ὀκτὼ χρονῶν. Ὡς θεέ μου—. Θὰ προτιμοῦσα ὅμως νὰ μὴν μιλήσουμε γι' αὐτό».

Περίμενα, καὶ ὅπως ὑπολόγιζα, ἄλλαξε γνώμη. «Ἀλλὰ γιατί ὄχι;» εἶπε «Δὲν μπορεῖ νὰ μὲ βλάψῃ πιὰ. Ἀκόμη καὶ ἡ ἀνάμνησή, δὲν μπορεῖ. Κάποτε φέρθηκα σὰν βλάκας νεαρὸς μου. Τὸ πιστεύεις;».

«Ὁχι» τῆς εἶπε.

«Καὶ ὅμως ἦμουν. Ἀλλὰ ὁ Ἑρμῆς. ἦταν ἓνα ρομπότ ποῦ διαβάζε τις σκέψεις;».

«Τί;»

«Τὸ μοναδικὸ στὸ εἶδος του, δὲν εἶχε γίνοι μεχρὶ τότε τέτατο ρομπότ οὔτε καὶ ξανάγινε ἕκτοτε. —Κάποιον λάθος— κάπου».

Ψεύτη!

5 Ὁ Ἄλφρεντ Λάννιγκ ἀναψε προσεκτικὰ τὸ ποῦρο του, ἀλλὰ οἱ ἄκρες τῶν δακτύλων του ἔτρεμαν ἐλαφρά. Τὰ γκριζὰ φρύδια του ἦταν μαζεμένα πάνω ἀπὸ τὰ μάτια του, καθὼς μιλοῦσε ἀφίνοντας σύννεφα καπνοῦ.

«Καὶ βέβαια, διαβάζει τις σκέψεις — δὲν ὑπάρχει καμιά σχεδὸν ἀμφιβολία, ποῦ νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! Ἀλλὰ γιατί;» Κοίταξε τὸν μαθηματικὸ Πήτερ. Μπόγκερτ. «Λοιπόν;»

Ὁ Μπόγκερτ ἔστρωσε τὰ μαῦρα μαλλιά του μὲ τὰ δύο του χέρια. «Αὐτὸ εἶναι τὸ τριακοστὸ - τέταρτο μοντέλλο **RB** ποῦ ἔχουμε δοῦναι ὡς τώρα, Λάννιγκ. Ὅλα τὰ ἄλλα ἦταν αὐστηρὰ ὀρθόδοξα μοντέλλα».

Τὸ τρίτο πρόσωπο ποὺ βρισκόταν μαζί τους στὸ τραπέζι κατσούφιασε. Ὁ Μίλτων Ἄσσε ἦταν τὸ νεώτερο στέλεχος στὴν Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων καὶ ἦταν πολὺ περήφανος γιὰ τὴ θέση του.

«Ἄκου, νὰ σοὺ πῶ, Μπόγκερτ. Δὲν ἔγινε κανένα λάθος στὴ συναρμολόγηση, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Αὐτὸ στὸ ἐγγυῶμαι ἐγώ».

Ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο ἀπλώθηκε στὰ χοντρά χεῖλη τοῦ Μπόγκερτ. «Ἀλήθεια; Ἄν μπορῆς νὰ ἐγγυηθῆς γιὰ κάθε ἓνα σημεῖο τῆς γραμμῆς συναρμολογήσεως, τότε θὰ εἰσηγηθῶ τὴν προαγωγή σου.

Σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία καταμέτρηση γιὰ τὴν κατασκευὴ ἑνὸς μόνο ποζιτρονικοῦ ἐγκεφάλου ἀπαιτοῦνται ἑβδομήντα πέντε χιλιάδες διακόσιες τριάντα τέσσερες ξεχωριστὲς ἐνέργειες ποὺ ἡ κάθε μιὰ τους, γιὰ νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἐπιτυχής, ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἓνα ὠρισμένο ἀριθμὸ παραγόντων, ὁ ὁποῖος κυμαίνεται ἀπὸ πέντε ἴσαμε ἑκατὸν πέντε. Ἄν ἓνας ἀπὸ τοὺς παράγοντες αὐτοὺς πάθῃ μιὰ σοβαρὴ βλάβη, ὁ «ἐγκέφαλος» εἶναι ἄχρηστος. Ὅλα αὐτὰ τὰ διάβασα στὸ πληροφοριακὸ φυλλάδιο ποὺ ἔθεσες σὲ κυκλοφορία ἐσὺ ὁ ἴδιος, Ἄσσε».

Ὁ Μίλτων Ἄσσε κοκκίνισε, ἀλλὰ μιὰ τέταρτη φωνὴ τὸν διέκοψε πρὶν προλάβῃ νὰ ἀπαντήσῃ.

«Ἄν ἀρχίσουμε μὲ τὸ νὰ κατηγοροῦμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον γιὰ ὅ,τι ἔγινε, θὰ σηκωθῶ νὰ φύγω». Τὰ χέρια τῆς Σοῦζαν Κάλβιν ἦταν διπλωμένα σφιχτὰ πάνω στὰ γόνατά της καὶ οἱ λεπτὲς γραμμὲς ποὺ ἦταν χαραγμένες γύρω ἀπὸ τὰ λεπτά, ἄχρωμα χεῖλη της ἔγιναν πιὸ ἔντονες. «ἔχουμε στὰ χέρια μας ἓνα ρομπότ ποὺ διαβάζει τὴ σκέψη καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἦταν πιὸ σημαντικὸ ἂν βρίσκαμε τὸ λόγο ποὺ μπορεῖ καὶ διαβάζει τὴ σκέψη. Δὲν νομίζω ὅμως ὅτι θὰ τὸ πετύχουμε μὲ τὸ νὰ καθόμαστε καὶ νὰ λέμε. «Ἐσὺ φταίς! Ἐγὼ φταίω!»

Τὰ ψυχρὰ γκρίζα μάτια της στυλώθηκαν πάνω στὸν Ἄσσε καὶ αὐτὸς χαμογέλασε.

Ὁ Λάννιγκ χαμογέλασε κι' αὐτὸς καί, ὅπως σὲ κάθε τέτοια στιγμή, τὰ μακριὰ ἄσπρα μαλλιά του καὶ τὰ μικρὰ ἔξυπνα μάτια του τὸν ἔκαναν νὰ μοιάζει μὲ διδλικὸ πατριάρχη. «Δίκιο ἔχετε, Δρ. Κάλβιν».

Ἡ φωνὴ του ἔγινε ξαφνικὰ ζωηρή. «Ἡ ὑπόθεση μὲ δυὸ λόγια ἔχει ὡς ἐξῆς: Κατασκευάσαμε ἓναν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο, ἓνα, ὑποτίθεται, παλιὸ καὶ συνηθισμένο μοντέλλο, ποὺ ἔχει τὴν ἀξιοσημεῖωτη ιδιότητα νὰ μπορῇ νὰ συλλαμβάνῃ τὶς σκέψεις τῶν ἄλλων. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἡ πιὸ σημαντικὴ πρόοδος τῆς ρομποτικῆς γιὰ πολλὰς δεκαετίες, ἂν ξέραμε πῶς ἔγινε. Δὲν ξέρουμε ὅμως καὶ πρέπει νὰ τὸ βροῦμε. Ἐγὶνα ἀντιληπτός;»

«Μπορώ νά προτείνω κάτι;» ρώτησε ὁ Μπόγκερτ.

«Λέγε!»

«Θά ἔλεγα ὅτι μέχρι νά βροῦμε ἄκρη στήν μπερδεψοδου-
λειά αὐτή — καί σάν μαθηματικός ὑπολογίζω ὅτι εἶναι πο-
λὺ μπερδεμένη — θά πρέπει νά κρατήσουμε μυστική τὴν
ὑπαρξη τοῦ RB - 34. Ἐννοῶ καί ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο προσω-
πικό. Σάν προϊστάμενοι τῶν τμημάτων δὲν θά πρέπει νά
βροῦμε τὸ πρόβλημα ἄλυτο, ἀλλὰ ὅσο λιγώτεροι τὸ ξέρουν».

«Ὁ Μπόγκερτ ἔχει δίκιο», εἶπε ἡ Δρ Κάλβιν. «Ἀπὸ τό-
τε ποὺ τροποποιήθηκε ὁ Διαπλανητικός Κώδικας καί ἐπι-
τρέπεται νά δοκιμάζονται τὰ μοντέλλα τῶν ρομπὸτ στὰ ἐρ-
γοστάσια πρὶν τὰ στείλουν στὸ διάστημα, ἡ προπαγάνδα
ἐναντίον τῶν ρομπὸτ ἔχει αὐξηθῇ. Ἄν κυκλοφορήσῃ καμιά
φήμη γιὰ ἓνα ρομπὸτ ποὺ μπορεῖ νά διαβάσῃ τὴ σκέψη πρὶν
εἵμαστε σὲ θέση νά ἀνακοινώσουμε ὅτι ἐλέγχουμε πλήρως
τὸ φαινόμενο αὐτό, θά δώσουμε πολὺ τροφή στήν προπα-
γάνδα αὐτή».

Ὁ Λάννιγκ ρούφηξε τὸ ποῦρο του καί κούνησε καταφα-
τικά τὸ κεφάλι του μὲ σοβαρὸ ὕφος. Γύρισε στὸν Ἄσσε.
«Νομίζω, ὅτι εἶπες ὅτι ἦσαν μόνος ὅταν πρωτοανακάλυψες
αὐτὴν τὴν ὑπόθεση τοῦ διαβάσματος τῆς σκέψεως;»

«Καί βέβαια, ἦμουν μόνος — δοκίμασα τὸ μεγαλύτερο
φόβο τῆς ζωῆς μου. Οἱ τεχνικοὶ μόλις τελείωσαν τὴν συναρ-
μολόγησιν τοῦ RB - 34 μοῦ τὸ ἔστειλαν. Ὁ Ὁμπερμαν ἔλει-
πε κάπου καί γι' αὐτὸ τὸ πῆγα μόνος μου στοὺς θαλάμους
δοκιμῶν — τουλάχιστον γιὰ ἐκεῖ ξεκίνησα». Ὁ Ἄσσε στα-
μάτησε καί ἓνα ἀχνὸ χαμόγελο διαγράφηκε στὰ χεῖλιν του.
«Ἀλήθεια, εἶχε κανεὶς σας ποτὲ μία νοερὴ συνομιλία χωρὶς
νὰ τὸ ξέρη;»

Κανεὶς δὲν νοιάστηκε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ καί συνέχισε.
«Ποῦ λέτε, στήν ἀρχὴ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεσαι. Ἄπλως μοῦ
μιλοῦσε — πολὺ λογικὰ καί σωστὰ — καί ὅταν πιά εἶχα-
με φθάσει στοὺς θαλάμους δοκιμῶν ἀντελήφθηκα ὅτι δὲν εἶ-
χα πεῖ κουβέντα. Βέβαια εἶχα κάνει ἓνα σωρὸ σκέψεις, ἀλ-
λὰ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, εἶναι; Τὸ κλείδωσα σ' ἓνα θάλαμο καί
πῆγα τροχάδην στὸν Λάννιγκ. Μοῦ σηκώθηκαν οἱ τρίχες ὅ-
ταν τὸ ἀντελήφθηκα νὰ περπατᾷ δίπλα μου, νὰ ψάχνῃ μ'
ὅλη του τὴν ἀνεση ἀνάμεσα στὶς σκέψεις μου καί νὰ τὶς ξε-
διαλέγῃ».

«Τὸ φαντάζομαι», εἶπε σκεπτικὰ ἡ Σούζαν Κάλβιν. Τὰ
μάτια τῆς καρφώθηκαν πάνω στὸν Ἄσσε μὲ μιὰ παράξενη
ἐνταση. «Ἐχομε τόσο συνηθίσει νὰ θεωροῦμε τὶς σκέψεις
μας ἐντελῶς ἀπόρρητες».

Ὁ Λάννιγκ τοὺς διέκοψε ἀνυπόμονα. «Καλὰ λοιπόν, μό-
νον οἱ τέσσερις μας θά τὸ ξέρουμε. Ἐντάξει. Θά τὸ ἀντι-
μετωπίσουμε μὲ σύστημα. Ἐσὺ Ἄσσε θά τσεκάρῃς ὅλο τὸ
σύστημα συναρμολογήσεως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Θά

ἀποκλείσης ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἐνέργειες ποὺ δὲν ὑπάρχει καμιά πιθανότητα λάθους καὶ θὰ καταγράψης τὶς ὑπόλοιπες σύμφωνα μὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ πιθανὸ μέγεθος τοῦ λάθους».

«Πολλὰ μοῦ ζητᾶς», γκρίνιαξε ὁ Ἄσσε.

«Φυσικά. Βέβαια θὰ χρησιμοποίησῃς τοὺς ὑφισταμένους σου στὴ δουλειὰ αὐτὴ — ὅλους ἂν χρειαστῇ καὶ δὲν με νοιάζῃ ἂν καθυστερήσῃ ἡ ὑπόλοιπη παραγωγή. Φυσικά δὲν θὰ τοὺς πῆς τὸ γιατί».

«Χμ - μ - μ. Μάλιστα». Ὁ νεαρὸς τεχνικὸς χαμογέλασε στεγνὰ. «Παρ' ὅλα αὐτά, εἶναι ἀκόμη πολὺ δουλειά».

Ὁ Λάννιγκ γύρισε τὴν καρέκλα του καὶ στράφηκε πρὸς τὴν Κάλβιν. «Ἐσὺ θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃς τὸ θέμα ἀπὸ τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση. Εἶσαι ἡ ρομποτοψυχολόγος τοῦ ἐργοστασίου καὶ ἔτσι θὰ μελετήσῃς τὸ ἴδιο τὸ ρομπὸτ καὶ θὰ ξεκινήσῃς ἀπ' αὐτό. Προσπάθησε νὰ βρῇς πῶς λειτουργεῖ. Κοίταξε νὰ ὀρῇς τί ἄλλο συνδέεται μὲ τὶς τηλεπαθητικὲς ἱκανότητές του, τί ἀκριβῶς ἔκταση ἔχουν, σὲ ποιοῦ βαθμὸ ἀλλοιώνουν τὸν τρόπο ποὺ σκέπτεται καὶ σὲ ποιοῦ βαθμὸ ἔχουν βλαδῇ οἱ συνηθισμένες ἱκανότητές του, σὰν ρομπὸτ RB. Μὲ κατὰλαδες;»

Ὁ Λάννιγκ δὲν περίμενε τὴν ἀπάντησιν τῆς Δρ. Κάλβιν.

«Ἐγὼ θὰ συντονίζω τὴν ἐργασία καὶ θὰ ἐρμηνεύω μαθηματικῶς τὰ εὐρήματα». Ρούφηξε μὲ μανία τὸ πούρο του καὶ μουρμούρισε μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς. «Φυσικὰ ὁ Μπόγκερτ θὰ μὲ βοηθήσῃ στὸ σημεῖο αὐτό».

Ὁ Μπόγκερτ γυάλισε τὰ νύχια τοῦ ἑνὸς κοντόχοντρου χεριοῦ του πάνω στὸ ἄλλο καὶ εἶπε ἡρεμα. «Ὅσο μπορῶ. Κάτι ξέρω γύρω ἀπὸ τὸ θέμα».

«Ὡραία. Πάω ν' ἀρχίσω». Ὁ Ἄσσε ἔσπρωξε πρὸς τὰ πίσω τὴν καρέκλα του καὶ σηκώθηκε. Τὸ εὐχάριστο νεανικὸ πρόσωπό του φωτίστηκε μ' ἓνα χαμόγελο. «Ἐχω τὴν πιὸ ἄσχημη δουλειὰ ἀπ' ὅλους μας καὶ γι' αὐτὸ πᾶω νὰ δουλέψω».

Ἔφυγε μ' ἓνα μουρμουρητό. «Γεῖά μας».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ἀπήντησε μ' ἓνα ἀνεπαίσθητο κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ, ἀλλὰ τὰ μάτια της τὸν παρακολούθησαν ὥσπου χάθηκε καὶ δὲν ἀπάντησε, ὅταν ὁ Λάννιγκ εἶπε. «Δρ. Κάλβιν θὰ θέλατε νὰ πᾶτε καὶ νὰ δῆτε τώρα τὸ RB- 34;»

Τὰ φωτοηλεκτρικὰ μάτια τοῦ RB - 34 σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ διβλίο ὅταν ἀκούστηκε ὁ πιγιμένος θόρυβος τῆς πόρτας ποὺ ἄνοιγε καὶ ἦταν ὀρθιος ὅταν μῆκε ἡ Σούζαν Κάλβιν.

Ἡ Κάλβιν κοντοστάθηκε γιὰ νὰ ξανατακτοποιήσῃ τὴν πελώρια πινακίδα ποὺ βρισκόταν πάνω στὴν πόρτα καὶ ἔγραφε: «Ἀπαγορεύεται ἡ εἰσόδος» καὶ πλησίασε τὸ ρομπότ.

«Έρμπη, σου έφερα βιβλία γύρω από τούς ύπερατομικούς κινήτρες — λίγα φυσικά. Θέλεις νά τούς ρίξης μιὰ ματιά;»

Τò ΡΒ - 34 — γνωστό καί σάν Έρμπη — πήρε τὰ τρία βαρειά βιβλία από τήν άγκαλιά της καί άνοιξε στήν πρώτη σελίδα ενός άπ' αυτά.

«Χμμμ. Έπερατομική θεωρία». Μουρμούρισε κάτι άπό μέσα του, καθώς φυλλομέτρησε τīs σελίδες καί κατόπιν έίπε μέ άφηρημένο ύφος. «Καθήστε, Δρ. Κάλβιν. Δέν θά χρειαστώ πολύ ώρα γιά νά τὰ δώ».

Έψυχολόγος κάθησε καί παρατηρούσε μέ προσοχή τόν Έρμπη καθώς αυτός πήρε μιὰ καρέκλα, κάθησε άπέναντί της στό τραπέζι καί φυλλομέτρησε προσεκτικά καί τὰ τρία βιβλία.

Έστερα άπό μισή ώρα τὰ άφησε. «Φυσικά, ξέρω γιά ποιόν σκοπό τὰ φέρατε αυτά».

Οί άκρες τών χειλιών της Δρ. Κάλβιν τρεμόπαιξαν. «Τò φοδόμουν αυτό. Είναι δύσκολο νά δουλέψη κανείς μαζί σου, Έρμπη. Πάντα βρίσκεσαι ένα βήμα πριν άπό μένα».

«Αυτά τὰ βιβλία σας είναι, ξέρετε, όπως καί τὰ άλλα. Άπλως δέν μ' ενδιαφέρουν. Δέν προσφέρουν τίποτε. Έ έπιστήμη σας είναι άπλως ένα πλήθος μαζεμένα πραγματικά γεγονότα που συνδέονται μεταξύ τους μέ μιὰ προχειροφτιαγμένη θεωρία — καί είναι όλα τόσο άπίθανα, άπλά, ώστε δέν άξίζει σχεδόν τόν κόπο νά άσχοληθώ κανείς μαζί τους.

Έκείνο που μ' ενδιαφέρει είναι ή λογοτεχνία σας. Οί μελέτες σας γιά τήν άλληλεπίδραση τών ανθρώπινων κινήτρων καί συγκινήσεων». Τò πελώριο χέρι του έκανε άόριστες κινήσεις, καθώς προσπαθούσε νά βρής τις κατάλληλες λέξεις.

ΈΔρ. Κάλβιν ψιθύρισε. «Νομίζω ότι καταλαβαίνω».

«Βλέπετε, μπορώ καί βλέπω μέσα στό μυαλό τών άλλων», συνέχισε τò ρομπότ, «καί δέν έχετε ιδέα πόσο μπερδεμένες είναι οί σκέψεις τους. Δέν μπορώ νά καταλάβω τίποτε γιάτί τò δικό μου μυαλό έχει πολύ λίγα κοινά σημεία μέ αυτά — έγώ όμως προσπαθώ καί τὰ μυθιστορήματά σας μέ βοηθούν».

«Φυσικά — νομίζω όμως ότι όταν διαβάσης τīs συγκλονιστικές αισθηματικές έμπειρίες που περιγράφουν οί αισθηματικές νουέλλες της έποχής μας», ή φωνή της είχε ένα ίχνος πίκρας, «θά βρής ότι τὰ πραγματικά μυαλά όπως τὰ δικά μας, είναι άνισα καί άχρωμα».

«Τò αντίθετο!»

Ο ζωηρός τόνος της φωνής του έκανε τήν συνομηλίτριά του νά πεταχθή όρθια. Αισθάνθηκε τò πρόσωπό της

νά κοκκινίζη καὶ σκέφτηκε τρομαγμένη. «Θὰ πρέπει νὰ τὸ ξέρη».

Ὁ Ἔρμπη μαζεύτηκε ξαφνικὰ καὶ μурμουρίσε μὲ φωνὴ πού δὲν εἶχε σχεδὸν καθόλου μεταλλικὸ τόνο. «Καὶ φυσικὰ τὸ ξέρω, Δρ. Κάλβιν. Τὸ σκέπτεσθε συνεχῶς καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦσα νὰ κάνω ἀλλοιῶς».

Τὸ πρόσωπό της ἦταν γεμάτο σκληρότητα. «Τὸ ἔχεις πῇ σὲ κανέναν;»

«Φυσικά, ὄχι». Ἡ ἔκπληξή της ἦταν ἀληθινή. «Κανεῖς δὲν μὲ ρώτησε».

«Λοιπόν», εἶπε κοφτά, «ὑποθέτω ὅτι νομίζεις ὅτι εἶμαι ἀνόητη».

«Ὁχι, καθόλου. Εἶναι ἓνα φυσιολογικὸ αἶσθημα».

«Ἴσως γι' αὐτὸ νὰ εἶναι τόσο ἀνόητο». Ἡ μελαγχολία κυριαρχοῦσε στὴ φωνή της. Πίσω ἀπὸ τὴν ἐπισημότητα φάνηκε λίγο ἡ γυναίκα. «Δὲν εἶμαι ὅπως λένε — ἑλκυστική».

«Ἄν λέτε γιὰ τὴν καθαρῶς φυσικὴ ἔλξη, δὲν μπορῶ νὰ κρίνω. Ξέρω ὅμως, ὅτι ὑπάρχουν πολλές κατηγορίες ἑλξεως».

«Οὔτε νέα». Ἡ Δρ. Κάλβιν δὲν πρόσεχε κὰν τὸ ρομπότ.

«Δὲν εἶστε ἀκόμη οὔτε σαράντα». Μιὰ ἀνήσυχη ἐπιμονὴ εἶχε παρουσιασθῇ στὴ φωνή τοῦ Ἔρμπη.

«Εἶμαι τριάντα ὀκτὼ χρονῶν μὲ τὸ ἡμερολόγιο. Ἀπὸ τὴν ἀποψη ὅμως τῆς αἰσθηματικῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς ζωῆς εἶμαι ἐξήντα. Δὲν ἔχω σπουδάσει ψυχολογία ἀδικα».

Συνέχισε μὲ πίκρα. «Καὶ ἐκεῖνος εἶναι μόλις στὰ τριανταπέντε καὶ φαίνεται καὶ συμπεριφέρεται σὰν πιὸ νέος. Λὲς νὰ μὲ εἶδε ποτὲ διαφορετικὴ ἀπὸ ὅ,τι εἶμαι;»

«Κάνετε λάθος». Ἡ ἀτσάλινη γροθιά τοῦ Ἔρμπη χτύπησε μὲ διαπεραστικὸ θόρυβο τὸ τραπέζι. «Ἀκούστε με».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ὅμως στράφηκε ἀπότομα πρὸς τὸ μέρος του καὶ ὁ πόνος τῆς ματιᾶς της ἔγινε φωτιά. «Γιατί; Στὸ κάτω - κάτω, τί ξέρεις ἀπ' αὐτὰ ἐσύ... ἐσύ,,, μιὰ μηχανή; Για σένα δὲν εἶμαι παρὰ ἓνα πειραματόζωο. Ἐνα ζουζούνι ἐνδιαφέρον πού τὸ παράξενο μυαλό του εἶναι ἀνσιχτὸ γιὰ νὰ τὸ ἐξετάσης. Ἐνα ἐξαιρετικὸ παράδειγμα μεταιωμένων ἐλπίδων, δὲν εἶναι; Εἶναι σχεδὸν τόσο καλὸ ὅσο ἓνα βιβλίον». Ἡ φωνή της, πού ἔβγαине μὲ ξηροὺς λυγμούς, σταμάτησε.

Τὸ ρομπότ μαζεύτηκε μπρὸς στὴν ἔκρηξη αὐτή. Κούνησε τὸ κεφάλι του ἱκετευτικά. «Γιατί δὲν μ' ἀκούτε, σὰς παρακαλῶ; Ἄν μ' ἀφήσετε θὰ μπορέσω νὰ σὰς βοηθήσω».

«Μὲ ποιὸν τρόπο;» Τὰ χεῖλη της μόρφασαν περιφρονητικά. «Μὲ καλὲς συμβουλές;».

«Ὁχι, ὄχι, ἔτσι. Ἀπλῶς μὲ τὸ ὅτι ξέρω τί σκέπτονται οἱ ἄλλοι — ὁ Μίλτων Ἄσσε, παραδείγματος χάριν».

Μακριὰ σιωπὴ ἀκολούθησε καὶ τὰ μάτια τῆς Σούζαν

Κάλβιν χαμήλωσαν. «Δὲν θέλω νὰ ξέρω τί σκέπτεται», εἶπε μὲ κομμένη ἀνάσα. «Σώπα».

«Νομίζω ὅτι θὰ θέλατε νὰ μάθετε τί σκέπτεται».

Τὸ κεφάλι τῆς ἔμεινε σκυφτὸ ἀλλὰ ἡ ἀνάσα τῆς ἔγινε πιὸ γρήγορη. «Λὲς ἀνοησίες», ψιθύρισε.

«Γιατί τὸ λέτε αὐτό; Προσπαθῶ νὰ σᾶς βοηθήσω. Οἱ σκέψεις τοῦ Μίλτων Ἄσσε γιὰ σᾶς—», σταμάτησε.

Καὶ τότε ἡ ψυχολόγος σήκωσε τὸ κεφάλι τῆς. «Λοιπὸν;»

Τὸ ρομπὸτ εἶπε ἡρεμα. «Σᾶς ἀγαπᾶ».

Ἡ Δρ. Κάλβιν ἔμεινε ἄφωνη γιὰ ἓνα ὀλόκληρο λεπτό. Ἀπλῶς τὸν κοίταξε. Κατόπιν. «Κάνεις λάθος. Πρέπει νὰ κάνης λάθος. Γιατί νὰ μ' ἀγαπᾶ;»

«Καὶ ὅμως. Κάτι τέτοιο δὲν μπορεῖ νὰ μένη κρυφὸ, ὅχι τουλάχιστον ἀπὸ μένα».

«Ἀλλὰ εἶμαι τόσο... τόσο...» ψέλλισε καὶ σώπασε.

«Βλέπει βαθύτερα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια καὶ θαυμάζει τὴν ἐξυπνάδα τῶν ἄλλων. Ὁ Μίλτων Ἄσσε δὲν εἶναι ὁ τύπος ποὺ θὰ παντρευτῇ ἓνα ὠραῖο πρόσωπο ἢ ἓνα ζευγάρι ὠραῖα μάτια».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτὸ τῆς νὰ ἀνοιγοκλείνει γρήγορα τὰ μάτια τῆς ἀπὸ ἔκπληξη καὶ περίμενε πρὶν μιλήσῃ. Ἀκόμη καὶ τότε ἡ φωνὴ τῆς ἔτρεμε. «Κι' ὅμως ποτὲ δὲν ἔδειξε τίποτε».

«Τοῦ δώσατε ποτὲ τὴν εὐκαιρία;»

«Πῶς θὰ τὸ ἔκανα; Ποτὲ δὲν σκέφτηκα ὅτι—».

«Ἀκριβῶς».

Ἡ ψυχολόγος σταμάτησε σκεπτικὴ καὶ κατόπιν σήκωσε τὰ μάτια τῆς ξαφνικά. «Πρὶν μισὸ χρόνο τὸν ἐπισκέφτηκε ἐδῶ στὸ ἐργαστάσιο μιὰ κοπέλλα. Ἦταν ὁμορφὴ — ὑποθέτω — λεπτὴ καὶ ξανθιά. Καί, φυσικά, μόλις ποὺ ἤξερε πόσο κάνουν δύο καὶ δύο. Πέρασε ὅλη τὴ μέρα καμαρώνοντας καὶ προσπαθώντας νὰ τῆς ἐξηγήσῃ πῶς γίνεται ἓνα ρομπότ. Ἡ σκληρότητα εἶχε ξαναγυρίσῃ στὴ φωνή τῆς. «Καὶ φυσικά, δὲν κατάλαβε τίποτε! Ποιὰ ἦταν;»

Τὸ ρομπὸτ ἀπάντησε χωρὶς δισταγμὸ. «Ξέρω γιὰ ποιὸ πρόσωπο λέτε. Εἶναι μιὰ πρώτη ἐξαδέλφη του καὶ σᾶς θεβαίωω ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένα αἶσθημα μεταξὺ τους».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν σηκώθηκε μὲ μιὰ ζωνηράδα σχεδὸν κοριτσιίστικη. «Τί παράξενο! Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔλεγα κι' ἐγὼ στὸν ἑαυτὸ μου γιὰ νὰ τὸν ξεγελάσω, ἂν καὶ στὴν πραγματικότητα δὲν τὸ πίστευα. Τότε ὅλα πρέπει νὰ εἶναι ἀλήθεια».

Ἐτρεξε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἑρμπε καὶ ἄρπαξε τὸ ψυχρό, θερμὸ χερί του στὰ δύο χέρια τῆς. «Σ' εὐχαριστῶ, Ἑρμπε». Ἡ φωνή τῆς ἦταν ἓνας βιαστικός, βραχνὸς ψίθυρος. «Μὴ πῆς τίποτε σὲ κανέναν γι' αὐτό. Ἄς εἶναι τὸ μυστικὸ μας — καὶ πάλι σ' εὐχαριστῶ». Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ καὶ

ένα σπασμωδικό σφίξιμο του αδιάφορου μεταλλικού χεριού του "Ερμπη, έφυγε.

Ο "Ερμπη γύρισε άργά - άργά στο μυθιστόρημα που είχε έγκαταλείψει, άλλα δεν υπήρχε κανείς για να διαβάσει τις δικές του σκέψεις.

Ο Μίλτων "Ασσε τεντώθηκε άργά και μεγαλόπρεπα, κάτω από τον ήχο των άρθρώσεών του που έτριζαν και μιας σειράς μουγκριτών, και κατόπιν έστρεψε το βλέμμα του στον Πήτερ Μπόγκερτ.

«Δέν μου λές», είπε. «'Ασχολούμαι με το θέμα αυτό μια έβδομάδα περίπου χωρίς σχεδόν καθόλου ύπνο. Πόσο άκόμη λές ότι θα κρατήση αυτό; Νόμιζα πως είπες ότι ό βομβαρδισμός με ποζιτρόνια που γίνεται στο θάλαμο Κε-νού No 4 ήταν ή λύση».

Ο Μπόγκερτ χασμουρήθηκε με εύγένεια και κοίταξε με ένδιαφέρον τα άσπρα χέρια του. «Είναι. Βρίσκομαι έ-πὶ τὰ ἴχνη».

«Ξέρω τί θα πῇ αυτό όταν το λέη ένας μαθηματικός. Πόσο απέχει το τέλος;»

«Έξαρτάται».

«Από τί;» Ο "Ασσε κάθισε βαρειά σέ μια καρέκλα και τέντωσε τα μακριά πόδια του.

«Από τον Λάννιγκ. Ο γέρος διαφωνῇ μ' έμένα». 'Α-ναστέναξε. «Δέν είναι απόλυτα ένημερωμένος, αυτό είναι όλο. Είναι άκόμη προσκολλημένος στα παραδοσιακά μαθηματικά και τὰ θεωρεῖ σάν πανάκεια, ενώ το πρόβλημα αυτό άπαιτεῖ πιό μοντέρνες μαθηματικές μεθόδους. Είναι όμως πολύ πεισματάρης».

Ο "Ασσε μουρμούρισε νυσταγμένα. «Γιατί δεν ρωτᾷς τον "Ερμπη και να τακτοποιήσης την υπόθεση;»

«Να ρωτήσω το ρομπότ;» Ο Μπόγκερτ σήκωσε τα φρύδια του με άπορία.

«Γιατί όχι; Δέν σου το είπε ή Σούζη;»

«Έννοεῖς τὴν Κάλβιν;»

«Μάλιστα. Η Σούζη μας. Το ρομπότ αυτό είναι τζίνι στα μαθηματικά. Ξέρει τα πάντα και κάτι παραπάνω. Λύνει από μνήμης συναρτήσεις, και παίζει στα δάκτυλα τα όλοκληρώματα».

Ο μαθηματικός τον κοίταξε σκεπτικά. «Μιλᾷς σοβαρά;»

«Μά το Θεό! Το μόνο άσχημο είναι ότι ό βλάκας δεν συμπαθεῖ τα μαθηματικά. Προτιμᾷ να διαβάξη αίσθημα-τικές μπουρδες. Λόγω τιμῆς. Που να δῆς τί μπουρδες του δίνει να διαβάξη ή Σούζη! «Το πορφυρό πάθος», «'Αγάπη στο Διάστημα» και τα τοιαύτα».

«Ἡ Δρ. Κάλβιν δὲν μοῦ εἶπε λέξη γι' αὐτά».

«Μὰ δὲν ἔχει ἀκόμη τελειώσει νὰ τὸν μελετᾷ. Ξέρεις τί εἶναι. Τῆς ἀρέσει νὰ γὰ ἔχη ὅλο ἔτοιμα πρὶν ξεφουρνίσει τὸ μεγάλο μυστικό».

«Ἐσένα ὅμως σοῦ τὸ εἶπε».

«Ἔτσι τὸ ἔφερε ἡ κουβέντα. Βλεπόμαστε ἀρκετὰ τώρα τελευταία». Ἄνοιξε διάπλατα τὰ μάτια του καὶ συνωφρύνθηκε. «Ἀλήθεια, Μπόγκερτ, παρατήρησες τίποτε τὸ παράξενο στὴν κυρία τώρα τελευταία;»

Ἕνα ἀναξιοπρεπὲς χαμόγελο ἀπλώθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ Μπόγκερτ. «Βάζει κραγιόν, αὐτὸ δὲν θέλεις νὰ πῆς;»

«Στὴν ὀργή, τὸ ξέρω αὐτό. Καὶ ρούζ καὶ πούντρα καὶ σκιὲς στὰ μάτια. Εἶναι θέαμα. Ἀλλὰ δὲν λέω γι' αὐτό. Εἶναι κάτι ποῦ δὲν μπορῶ νὰ καθορίσω. Εἶναι ὁ τρόπος ποῦ μιλά — σὰν νὰ εἶναι εὐχαριστημένη γιὰ κάτι». Σκέφτηκε λίγο καὶ μετὰ ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους.

Ὁ ἄλλος τοῦ ἔρριξε ἓνα πονηρὸ βλέμμα. «Πιθανῶς νὰ εἶναι ἐρωτευμένη».

Ὁ Ἄσσε ξανάκλεισε τὰ μάτια του. «Μπόγκερτ εἶσαι τρελός. Ἄντε νὰ μιλήσης μὲ τὸν Ἔρμπη. Θέλω νὰ μείνω ἐδῶ καὶ νὰ κοιμηθῶ».

«Ἐντάξει. Ὅχι βέβαια πῶς μοῦ ἀρέσει ἰδιαιτέρα νὰ μοῦ πῇ ἓνα ρομπὸτ πῶς νὰ κάνω τὴ δουλειά μου, καὶ οὔτε πῶς νομίζω ὅτι θὰ μπορέση νὰ μοῦ πῇ».

Ἕνα ἀπαλὸ ροχαλητὸ ἦταν ἡ μόνη ἀπάντηση.

Ὁ Ἔρμπη ἄκουγε προσεκτικὰ καθὼς ὁ Πήτερ Μπόγκερτ, μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, τοῦ μιλοῦσε μὲ προσποιητὴ ἀδιαφορία.

«Λοιπόν, αὐτά. Μοῦ εἶπαν ὅτι ἔχεις κάποια ἰδέα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ πράγματα καὶ γι' αὐτὸ σὲ ρωτῶ, περισσότερο ἀπὸ περιέργεια βέβαια. Ἡ σειρὰ τῶν συλλογισμῶν μου, ὅπως στὴν περιέγραψα, ἔχει ὠρισμένα ἀμφίβολα σημεῖα, τὸ παραδέχομαι, τὰ ὁποῖα ἀρνήται νὰ παραδεχτῇ ὁ Δρ. Λάνινγκ καὶ ἡ γενικὴ εἰκόνα εἶναι ἀκόμη κάπως ἀτελής».

Τὸ ρομπὸτ δὲν ἀπήντησε καὶ ὁ Μπόγκερτ εἶπε. «Λοιπόν;»
«Δὲν βλέπω κανένα λάθος», εἶπε ὁ Ἔρμπη μελετώντας τὸ χειρόγραφο μὲ τοὺς ἀριθμούς.

«Δὲν νομίζω ὅτι θὰ μπορέσης νὰ προχωρήσης πιὸ πέρα, μπορεῖς;»

«Δὲν τολμῶ νὰ προσπαθῶ. Εἶσθε πολὺ πιὸ καλὸς μαθηματικὸς ἀπὸ ἐμένα καὶ — καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐκθέσω τὸν ἑαυτό μου».

Ἕνα ἴχνος αὐτοευχαριστήσεως φάνηκε στὸ χαμόγελο

του Μπόγκερτ. «Ακριβώς αυτό έλεγα, κι' εγώ. Είναι πολύ δύσκολο για σένα. "Ας τὸ ξεχάσουμε». Τσαλάκωσε τὰ χαρτιά, τὰ έρριξε στη θυρίδα τῶν ἀχρήστων, καὶ γύρισε νὰ φύγει. «Άλλαξε ὁμως γνώμη.

«'Επὶ τῇ εὐχαρίᾳ,—».

Τὸ ρομπὸτ περίμενε.

Ὁ Μπόγκερτ φαινόταν νὰ δυσκολεύεται. «'Υπάρχει κάτι — δηλαδή, ἴσως νὰ μπορέσης—». Σταμάτησε.

Ὁ "Ερμπη μίλησε ἤρεμα. «Οἱ σκέψεις σας εἶναι συγκεχυμένες, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅλες στρέφονται γύρω ἀπὸ τὸν Δρ. Λάννιγκ. Οἱ δισταγμοὶ εἶναι ἀνόητοι, γιατί μόλις συνέλθετε, θὰ ξέρω τί ἀκριβῶς εἶναι αὐτὸ ποὺ θέλετε νὰ ρωτήσετε».

Ὁ μαθηματικὸς ἔστρωσε τὰ ἴσια μαλλιά του μὲ τὸ χέρι του. «Ὁ Λάννιγκ πλησιάζει τὰ ἐβδομήντα», εἶπε, σὰν αὐτὸ νὰ τὰ ἐξήγησε ὅλα.

«Τὸ ξέρω».

«Καὶ εἶναι διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου σχεδὸν τριάντα χρόνια». Ὁ "Ερμπη κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι του.

«Λοιπὸν, τώρα», ἡ φωνὴ τοῦ Μπόγκερτ ἔγινε παρακλητική. «'Εσὺ θὰ πρέπει νὰ ξέρης ἂν... ἂν σκέπτεται ἡ ὄχι νὰ παραιτηθῇ. Γιὰ λόγους υἱείας, ἴσως, ἢ γιὰ κάποιο ἄλλο—».

«Φυσικά», εἶπε ὁ "Ερμπη, κι' αὐτὸν ἦταν ὅλο.

«Λοιπὸν, ξέρεis;»

«Βέβαια».

«Καί, θὰ μπορέσης νὰ μοῦ πῆς;»

«'Εφ' ὅσον ρωτᾷτε, βέβαια. Τὸ ρομπὸτ μιλοῦσε μὲ πολὺ σίγουρο τόνο. «'Εχει ἤδη ὑποβάλλῃ παραίτηση».

«Τί!!» Τὸ ἐπιφώνημα ἦταν ἀπότομο, ἐκρηκτικό, σχεδὸν ἓνας ἀκατάληπτος ἦχος. Τὸ μεγάλο κεφάλι τοῦ ἐπιστήμονα ἔσκυψε πρὸς τὰ μπρός. «Γιὰ ξαναπές το!»

«'Εχει ἤδη ὑποβάλλει τὴν παραίτησή του», ἦταν ἡ ἡρεμὴ ἐπανάληψη, «ἀλλὰ δὲν ἰσχύει ἀκόμη. Βλέπετε, περιμένει νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦ, —χμ, — τοῦ ἑαυτοῦ μου. Ὅταν τελειώσῃ μ' αὐτό, εἶναι ἑτοιμος νὰ παραδώσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ διευθυντοῦ στὸν διάδοχό του».

Ὁ Μπόγκερτ πῆρε βαθειὰ ἀνάσα. «Καὶ ὁ διάδοχός του αὐτός; Ποιός εἶναι;» Εἶχε πλησιάσει πολὺ κοντὰ στὸ ρομπὸτ καὶ τὰ μάτια του ἦταν καρφωμένα, σαγηνευμένα στὰ ἀνέκφραστα σκουροκόκκινα φωτοηλεκτρικὰ κύτταρα ποὺ ἦταν τὰ μάτια τοῦ ρομπότ.

Τὰ λόγια θῆκαν ἀργὰ - ἀργὰ. «'Εσεῖς εἴσθε ὁ ἐπόμενος διευθυντής».

Τὸ πρόσωπο τοῦ Μπόγκερτ χαλάρωσε μ' ἓνα στεγνὸ χαμόγελο. «Εἶναι ὥραῖα νὰ τὸ ξέρῃ κανεῖς. Τὸ περίμενα καὶ τὸ εὐχόμουν. Εὐχαριστῶ, "Ερμπη».

Ὁ Πήτερ Μπόγκερτ ἔμεινε στὸ γραφεῖο του μέχρι τὶς πέντε ἐκεῖνο τὸ πρωῒ καὶ ξαναγύρισε στὶς ἑννιά. Τὸ ράφι ποὺ θρискόνταν ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του γεμάτο ἀπὸ δοθητικὰ βιβλία καὶ πίνακες ἀδείασε καθὼς τὰ συμβουλευόταν ἕνα - ἕνα. Οἱ κόλλες χαρτιοῦ μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς ποὺ θρискόνταν μπροστὰ του αὐξάνονταν μὲ μικροσκοπικὸ ρυθμὸ ἐνῶ τὰ τσαλακωμένα χαρτιά σχημάτιζαν ἕνα λόφο στὰ πόδια του.

Ἀκριβῶς στὶς δώδεκα ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴν τελευταία σελίδα, ἔτριψε τὰ κοκκινισμένα μάτια του, χασμουρήθηκε καὶ σήκωσε τοὺς ὤμους του. «Ὅσο πάει γίνεται χειρότερο. Ποὺ νὰ πάρη ὁ διάβολος!»

Γύρισε τὸ κεφάλι του στὸν ἡχο τῆς πόρτας ποὺ ἀνοίγει καὶ ἔγνεψε στὸν Λάννιγκ, ποὺ μπήκε, τρίβοντας τὰ γέρικα χέρια του.

Ὁ διευθυντὴς εἶδε μὲ μιὰ ματιὰ τὴν ἀκαταστασία ποὺ κυριαρχοῦσε στὸ δωμάτιο καὶ τὰ φρύδια του σφίχτηκαν.

«Βρήκες τίποτε τὸ καινούργιο;»

«Ὅχι», ἦταν ἡ προκλητικὴ ἀπάντηση. «Γιατί, τί ἔχουν τὰ παλιά;»

Ὁ Λάννιγκ δὲν ἔκανε τὸν κόπο ν' ἀπαντήσῃ καὶ δὲν ἔρριξε παρὰ μιὰ γρήγορη ματιὰ στὴν σελίδα ποὺ θρискόταν πρώτη - πρώτη πάνω στὸ γραφεῖο τοῦ Μπόγκερτ. Μίλησε πίσω ἀπὸ τὴ φλόγα τοῦ σπέρτου καθὼς ἀναβέ ἕνα πούρο.

«Σοὺ μίλησε ἡ Κάλβιν γιὰ τὸ ρομπότ; Εἶναι μιὰ μαθηματικὴ ἰδιοφυΐα. Πραγματικὰ καταπληκτικὸς.

Ὁ ἄλλος μούγκρισε περιφρονητικά. «Ἔτσι μοῦ εἶπαν. Καλὰ θὰ κάνῃ ὅμως ἡ Κάλβιν νὰ περιορισθῇ στὴν ρομποψυχολογία. Δοκίμασα τὸν Ἑρμπερτ στὰ μαθηματικὰ καὶ μόλις ποὺ μπόρεσε νὰ τὰ θυγᾶν πέρα μὲ τὸν λογισμό».

«Ἡ Κάλβιν δὲν ἔχει τὴν ἴδια γνώμη».

«Εἶναι τρελλή».

«Καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω τὴν ἴδια γνώμη». Τὰ μάτια τοῦ διευθυντοῦ στένεψαν ἐπικίνδυνα.

«Ἐσεῖς». Ἡ φωνὴ τοῦ Μπόγκερτ σκλήρυνε. «Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέτε;».

«Ὅλο τὸ πρωῒ ἔκανα διάφορες δοκιμασίες στὸν Ἑρμπερτ καὶ μπορεῖ νὰ κάνῃ κόλπα ποὺ οὔτε τὰ ἔχεις ἀκούσει ποτέ».

«Ἔτσι, ἔ;!»

«Φαίνεται ὅτι δὲν μὲ πιστεύεις». Ὁ Λάννιγκ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του γιλέκου του ἕνα φύλλο χαρτί καὶ τὸ ξεδίπλωσε. «Αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ δικά μου γράμματα, ἔτσι;»

Ὁ Μπόγκερτ μελέτησε τοὺς μεγάλους, τετράγωνους ἀριθμοὺς ποὺ σκέπαζαν τὸ χαρτί. «Ὁ Ἑρμπερτ τὰ ἔκανε αὐτά;»

«Βέβαια! Καί, ἂν τὸ παρατήρησες, ἐργάστηκε πάνω στὴν ὁλοκλήρωση τοῦ χρόνου στὴν Ἐξίσωση 22. Φτάνει»,

ὁ Λάννιγκ ἔδειξε μὲ τὸ κιτρινισμένο νύχι του τὴν τελικὴ φάση. «στὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμπέρασμα μ' ἔμένα καὶ ἐγὼ χρειάστηκε ἀκριβῶς τὸν τετραπλάσιο χρόνο. Δὲν εἶχες δίκιο νὰ παραμελήσης τὸ Φαινόμενο Λίνγκερ στὸν ποζιτρονικὸ δομ-
βαρδισμό».

«Μὰ δὲν τὸ παραμέλησα. Γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Λάννιγκ, κατάλαβέ το, ὅτι θὰ τὸ ἐξουδετέρωνε τό...».

«Ἄ! βέβαια, μοῦ τὰ ἐξήγησες αὐτά. Ἐσὺ χρησιμοποίη-
σες τὴν Μετατρεπτικὴ Ἐξίσωση τοῦ Μίτσελλ, ἔτσι δὲν εἶναι;
Λοιπὸν — αὐτὴ δὲν ἐφαρμόζεται στὴν περίπτωσή μας».

«Γιατί ὄχι;»

«Διότι, πρῶτον χρησιμοποιοεῖς ὑπερ - φανταστικούς».

«Καὶ τί μ' αὐτό;»

«Ἡ Ἐξίσωση τοῦ Μίτσελλ δὲν ἰσχύει ὅταν—».

«Τρελλάθηκες; Ἄν ξαναδιαβάσης τὴν ἀρχικὴ μελέτη
τοῦ Μίτσελλ στὰ «Πρακτικὰ τῆς»—».

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη. Σοῦ εἶπα, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι δὲν μοῦ
ἄρесе ὁ συλλογισμός σου καὶ ὁ Ἑρμπερτ συμφωνεῖ μαζί μου».

«Καλὰ λοιπὸν», φώναξε ὁ Μπόγκερτ, «ἄσε αὐτὸ τὸ ὠ-
ρολογιακὸ κατασκεῦασμα νὰ σοῦ λύση τὸ πρόβλημα. Γιατί
νὰ ἀσχολῆσαι μὲ ἐπιδεικνύοντα θέματα;»

«Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ θέμα. Ὁ Ἑρμπερτ δὲν μπορεῖ νὰ
λύση τὸ πρόβλημα. Καὶ ἐφ' ὅσον δὲν μπορεῖ, δὲν μπορούμε
κι' ἐμεῖς — μόνοι μας. Θὰ ὑποβάλλω τὸ ὅλο ζήτημα στὸ
Ἐθνικὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο. Εἶναι πάνω ἀπὸ τὶς δυνατό-
τητές μας».

Ἡ καρέκλα τοῦ Μπόγκερτ ἔπεσε κάτω, καθὼς πῆδησε
ὀρθίος μορφάζοντας μὲ κατακόκκινο πρόσωπο. «Δὲν πρό-
κειται νὰ κάνης τίποτε τέτοιο!»

Ὁ Λάννιγκ κοκκίνισε κι' αὐτός. «Ἐσὺ μοῦ λὲς τί νὰ κά-
νω;»

«Ἀκριβῶς», ἦταν ἡ ἔντονη ἀπάντηση. «Ἐχω λύσει τὸ
πρόβλημα καὶ δὲν θὰ σ' ἀφήσω νὰ τὸ πάρης μέσ' ἀπὸ τὰ
χέρια μου, τὸ κατάλαδες; Μήπως νομίζεις ὅτι δὲν κατάλα-
βα τὸν σκοπὸ σου, γεροξεκούτη. Θὰ προτιμοῦσες νὰ κόψης
τὴ μύτη σου παρὰ νὰ πάρω ἐγὼ τὸν ἔπαινο γιὰ τὴν ἀνακά-
λυψη τῆς τηλεπάθειας στὰ ρομπότ».

«Εἶσαι ἓνας βλάκας, Μπόγκερτ, καὶ θὰ σὲ θέσω σὲ ἀρ-
γία, λόγω ἀπειθαρχίας—», τὰ χεῖλια τοῦ Λάννιγκ ἔτρεμαν
ἀπὸ τὴν ὀργή.

«Αὐτὸ τουλάχιστον δὲν μπορεῖς νὰ τὸ κάνης, Λάννιγκ.
Δὲν μπορεῖς νὰ κρατήσης μυστικὰ ἀπὸ ἓνα ρομπότ ποὺ δια-
βάζει τὴν σκέψη, καὶ γι' αὐτὸ μὴν ξεχνᾷς ὅτι τὰ ξέρω ὅλα
γιὰ τὴν παραίτησή σου».

Ἡ στάχτη τοῦ πούρου ποὺ κάπνιζε ὁ Λάννιγκ τρεμού-
λιασε καὶ ἔπεσε καὶ μαζί της καὶ τὸ πούρο. «Τί.... τί—;»

Ὁ Μπόγκερτ χασκογέλασε εἰρωνικά «Καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι

ὁ νέος διευθυντής, ἐννοεῖται. Τὸ ξέρω πολὺ καλά· μὴν νομίζης τὸ ἀντίθετο. Ποῦ νὰ σὲ πάρῃ ἡ ὀργή, Λάννιγκ, ἐγὼ θὰ διατάζω πιὰ ἐδῶ, ἀλλοιῶς θὰ γίνῃ ἡ πιὸ μεγάλη φασαρία ποὺ ἔχεις δῆ ποτὲ σου».

Ὁ Λάννιγκ ξαναβρῆκε τὴ λαλιά του καὶ οὐρλιαξε. «Σὲ θέτω σὲ ἀργία, μ' ἀκούς; Ἀπαλλάσσεσαι ἀπ' ὅλα τὰ καθήκοντά σου. Πᾶς, καταστράφηκες, τὸ κατάλαδες;»

Τὸ χαμόγελο τοῦ ἄλλου ξαπλώθηκε σ' ὅλο του τὸ πρόσωπο. «Ἐλα τώρα, τί ὠφελοῦν αὐτά; Δὲν κάνει τίποτε. Ἐχω ὅλα τὰ ἀτοῦ. Ξέρω ὅτι παραιτήθηκες. Μοῦ τὸ εἶπε ὁ Ἑρμπερτ καὶ τὸ ἔμαθε κατ' εὐθείαν ἀπὸ σένα».

Ὁ Λάννιγκ ἀνάγκασε τὸν ἑαυτοῦ νὰ μιλήσῃ ἤρεμα. Φαινόταν πολὺ γερασμένος, μὲ κουρασμένα μάτια, ποὺ πρόσβαλαν ἀπ' ἓνα πρόσωπο ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶχε χαθῇ τὸ κόκκινον χρῶμα του, ἀφήνοντας μόνον τὴ χλωμάδα τῆς ἡλικίας. «Θέλω νὰ μιλήσω μὲ τὸν Ἑρμπερτ. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σοῦ εἶπε τέτοια πράγματα. Παίζεις κρυφὸ παιχνίδι, Μπόγκερετ, ἀλλὰ θὰ τὴν χτυπήσω τὴ μπλόφα σου. Ἐλα μαζί μου».

Ὁ Μπόγκερετ σήκωσε ἀδιάφορα τοὺς ὤμους του. «Γιὰ νὰ δοῦμε τὸν Ἑρμπερτ; Καλά. Πολὺ καλᾶ».

* Ἦταν ἀκριβῶς μεσημέρι ὅταν ὁ Μίλτων Ἄσσε σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ ἀδέξιο σχέδιο ποὺ εἶχε κάνει καὶ εἶπε. «Πῆρες τώρα μιὰ ἰδέα; Δὲν τὰ καταφέρνω καὶ πολὺ στὴ ζωγραφικὴ, ἀλλὰ ἔτσι κάπως εἶναι. Εἶναι ἓνα σπίτι θαύμα καὶ μπορῶ νὰ τὸ πάρω μὲ τὸ τίποτα σχεδόν».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν τὸν κοίταξε μὲ μάτια γεμᾶτα γλῦκα. «Εἶναι πραγματικὰ ὁμορφο», ἀναστέναξε. «Συχνὰ σκέφτομαι ὅτι θὰ μοῦ ἄρесе νά...», ἡ φωνὴ τῆς ἔσβυσε.

«Φυσικά», συνέχισε πιὸ ζωηρά ὁ Ἄσσε, ἀφήνοντας στὴν ἄκρῃ τὸ μολύβι του. «Θὰ πρέπει νὰ περιμένω τὴν ἄδειά μου. Θὰ τὴν πάρω σὲ δυὸ ἐβδομάδες, ἀλλὰ, φυσικά, αὐτὴ ἡ ὑπόθεση τοῦ Ἑρμπερτ τὰ ἔχει κάνει ὅλα πολὺ φلوῦ». Ἡ ματιά του ἔπεσε στὰ χέρια του. «Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο — ἀλλὰ εἶναι μυστικό».

«Τότε μὴ μοῦ τὸ πεῖς».

«Ἄ! δὲν πειράζει. Θὰ σκάσω ἂν δὲν τὸ πῶ σὲ κάποιον — καὶ ἐσύ εἶσαι ὁ πιὸ κατάλληλος ἐμπιστος ἄνθρωπος ποὺ ἔχω ἐδῶ», χαμογέλασε πονηρά.

Ἡ καρδιά τῆς Σούζαν Κάλβιν ἀναπήδησε δυνατά, ἀλλὰ δὲν θέλησε νὰ μιλήσῃ.

«Στὴν πραγματικότητα», ὁ Ἄσσε τράβηξε πιὸ κοντὰ τὴν καρέκλα του καὶ χαμήλωσε τὴν φωνή του σ' ἓναν συνωμοτικὸ ψίθυρο, «τὸ σπίτι δὲν θὰ εἶναι μόνον γιὰ μένα. Πρόκειται νὰ παντρευτῶ».

Ἀναπήδησε ξαφνιασμένη. «Τί ἔπαθες;»

«Τίποτε». Ἡ φοβερὴ αἴσθηση τῆς ζάλης εἶχε χαθῇ, ἀλλὰ ἦταν δύσκολο ἀκόμη νὰ ἀρθρώσῃ λέξη. «Θὰ παντρευτῆς; Ἑννοεῖς—».

«Μὰ θέβαια. Καίρὸς δὲν ἦταν; Θυμᾶσαι ἐκείνη τὴν κοπέλλα ποὺ εἶχε ἔρθει ἐδῶ πέρσυ τὸ καλοκαίρι; Αὐτὴ εἶναι. Μὰ, εἶσαι ἄρρωστη; Ἑσύ—».

«Ἕνας πονοκέφαλος». Ἡ Σούζαν Κάλβιν τὸν ἀπεμάκρυνε μὲ μιὰ ἀδύναμη χειρονομία. «Τοὺς ἔχω... τοὺς ἔχω συχνὰ τώρα τελευταῖα. Θέλω... θέλω νὰ σέ συγχαρῶ, φυσικά. Χάρηκα πολύ—». Ἡ ἄτεχνα βαλμένη πούδρα σχημάτιζε δυὸ κόκκινους λεκέδες πάνω στὸ ἄσπρο σὰν χαρτὶ πρόσωπό της. Γύρω της ὅλα ἄρχισαν ξανὰ νὰ στριφογυρίζουν. «Μὲ συγχωρεῖς — σέ παρακαλῶ—».

Τὰ λόγια της ἦταν ἓνα μπερδεμένο μουρμούρισμα, καθὼς βγήκε σὰν τυφλὴ ἀπὸ τὴν πόρτα. Ὅλα ἔγιναν μὲ τὴν ξαφνικὴ καταστροφή ἐνὸς ὄνειρου καὶ μὲ τὸν ἀφύσικο τρόπο ἐνὸς ὄνειρου.

Μὰ πῶς ἦταν δυνατόν! Ὁ Ἔρμπη εἶχε πῆ—

Καὶ ὁ Ἔρμπη ἤξερε. Μποροῦσε νὰ διαβάσῃ τὶς σκέψεις.

Βρέθηκε νὰ ἀκουμπᾷ λαχανιασμένη στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας, κοιτάζοντας τὸ μεταλλικὸ πρόσωπο τοῦ Ἔρμπη. Θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἀνεβῇ μὲ τὰ πόδια δυὸ πατώματα, ἀλλὰ δὲν θυμόταν τίποτε. Εἶχε κάνει ὅλη τὴν ἀπόσταση μέσα σὲ μιὰ στιγμή, σὰν σ' ἓνα ὄνειρο.

Σὰν ἓνα ὄνειρο!

Καὶ τὰ ὀρθάνοιχτα μάτια τοῦ Ἔρμπη ἦταν ἀκόμη καρφωμένα στὰ δικά της καὶ τὸ θαυτὸ κόκκινο χρῶμα τους φαινόταν νὰ ἀπλώνεται σὰν δυὸ θαμπές γυαλιστερές ἐφιαλτικές σφαίρες.

Ὁ Ἔρμπη μιλοῦσε καὶ αἰσθάνθηκε τὸ κρῦο γυαλὶ νὰ πιέζῃ τὰ χεῖλη της. Κατάπιε καὶ ἀνατριχιάζοντας ξαναβρῆκε κάπως τὶς αἰσθήσεις της.

Ὁ Ἔρμπη μιλοῦσε ἀκόμη καὶ ἡ φωνή του ἦταν παραγμένη —σὰν νὰ ἦταν πληγωμένος καὶ φοβισμένος καὶ ἱκετευτικός.

Ἀρχισε σιγὰ - σιγὰ νὰ καταλαβαίνει τὸ τί τῆς ἔλεγε. «Εἶναι ἓνα ὄνειρο», τῆς ἔλεγε, «καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ πιστέψῃς. Σύντομα θὰ ξυπνήσῃς, θὰ βρεθῇς στὸν πραγματικὸ κόσμον καὶ θὰ γελάσῃς μὲ τὸν ἑαυτὸ σου. Σ' ἀγαπᾷ, ἐγὼ στὸ λέω. Σ' ἀγαπᾷ. Σ' ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ ὄχι ἐδῶ! Οὔτε τώρα! Ὅλα αὐτὰ εἶναι μιὰ φαντασία».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι της, καὶ εἶπε ψιθυριστά. «Ναί! Ναί!» Ἐσφίγγε τὸ μπράτσο τοῦ Ἔρμπη, κρεμόταν ἀπ' αὐτὸ καὶ ἔλεγε συνέχεια. «Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἔτσι δὲν εἶναι; Δὲν εἶναι, εἶναι;»

Τὸ πῶς ἀκριβῶς συνῆλθε, δὲν τὸ κατάλαβε ποτὲ — ἀλλὰ ἦταν σὰν νὰ πέρασε ἀπὸ ἓναν κόσμον θαμπῆς φαντασίας

σ' έναν πού τον φώτιζε δυνατός ήλιος. Τον έσπρωξε μακριά της, σπρώχνοντας δυνατά τὸ ἀτσάλινο μπράτσο, μὲ τὰ μάτια της ὀρθάνοιχτα.

«Τί πᾶς νὰ κάνης;» Ἡ φωνή της ὑψώθηκε σὲ μιὰ διαπεραστική κραυγή. «Τί πᾶς νὰ κάνης;»

Ὁ Ἑρμπε τραβήχτηκε πίσω. «Θέλω νὰ βοηθήσω».

Ἡ ψυχολόγος τὸν κοίταξε ἐκπληκτικῶς. «Νὰ βοηθήσης; Μὲ τὸ νὰ μοῦ λὲς ὅτι ἦταν ὄνειρο; Μὲ τὸ νὰ μὲ σπρώχνης στὴ σχιζοφρένια;» Μιὰ ὑστερία τὴν συγκλόνισε. «Δὲν ἦταν ὄνειρο. Μακάρι νὰ ἦταν».

Πῆρε βαθειὰ ἀνάσα. «Στάσου. Γιατί... γιατί, μὰ τὸ κατὰλαβᾶ. Μὰ τὸ Θεό, εἶναι τόσο αὐτονόητο».

Τρόμος γέμισε τὴ φωνή τοῦ ρομπότ. «Μὰ ἔπρεπε».

«Καὶ σὲ πίστεψα! Ποτέ μου δὲν σκέφτηκα—».

Δυνατὲς φωνὲς ἀπ' ἔξω τὴν ἔκαναν νὰ σταματήσῃ. Γύρισε σφίγγοντας σπασμωδικὰ τὶς γροθιές της καὶ ὅταν μῆλυναν οἱ Μπόγκερτ καὶ Λάννιγκ, βρισκόταν στὸ παράθυρο στὴν ἄκρῃ τοῦ δωματίου. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο ἄνδρες δὲν τῆς ἔδωσε τὴν παραμικρὴ σημασία.

Πλησίασαν καὶ οἱ δύο μαζί τὸν Ἑρμπε· ὁ Λάννιγκ θυμωμένος καὶ ἀνυπόμονος, ὁ Μπόγκερτ ψυχρὰ σαρδονικός. Ὁ διευθυντὴς μίλησε πρῶτος.

«Λοιπόν, Ἑρμπε. Ἄκουσέ με!»

Τὸ ρομπότ ἔστρεψε ἀπότομα τὰ μάτια του στὸ γέρο - διευθυντή. «Μάλιστα Δρ. Λάννιγκ».

«Μίλησες καθόλου μὲ τὸν Δρ. Μπόγκερτ γιὰ μένα;»

«Ὁχι, κύριε». Ἡ ἀπάντηση βγῆκε ἀργὰ - ἀργὰ καὶ τὸ χαμόγελο χάθηκε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Μπόγκερτ.

«Τί εἶπε;» Ὁ Μπόγκερτ παραμέρισε τὸν προϊστάμενό του καὶ στάθηκε μπρὸς στὸ ρομπότ. «Νὰ ἐπαναλάβῃς αὐτὰ πού μοῦ εἶπες χθές».

«Εἶπα ὅτι—». Ὁ Ἑρμπε σώπασε. Βαθειὰ μέσα του τὸ μεταλλικὸ διάφραγμά του παλλόταν σ' ἀπαλὲς παραφωνίες.

«Δὲν μοῦ εἶπες ὅτι παραιτήθη;» δρυχήθηκε ὁ Μπόγκερτ. «Ἀπάντησέ μου!»

Ὁ Μπόγκερτ σήκωσε τὸ χέρι του μὲ μανία, ἀλλὰ ὁ Λάννιγκ τὸν ἔσπρωξε στὴν ἄκρῃ. «Προσπαθεῖς νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃς νὰ πῇ ψέμματα;»

«Τὸν ἀκουσες Λάννιγκ. Ἄρχισε νὰ λὲῖ «ναὶ» καὶ μετὰ σταμάτησε. Φύγε ἀπὸ τὸ δρόμο μου. Θέλω νὰ τοῦ πάρω τὴν ἀλήθεια, τὸ κατὰλαβες;»

«Θὰ τὸν ρωτήσω ἐγώ!» Ὁ Λάννιγκ στράφηκε στὸ ρομπότ. «Ἐλα, Ἑρμπε, ἡρέμησε. Ἐχω ὑποβάλλῃ παραίτηση;»

Ὁ Ἔρμης τὸν κοίταξε ἀκίνητος καὶ ὁ Λάννιγκ ξανάπε ἀνήσυχος. «Ἐχῶ ὑποβάλλη παραίτηση;» Τὸ κεφάλι τοῦ ρομπότ ἔκανε μιὰ πάρα πολὺ ἀμυδρὴ ἀρνητικὴ κίνησι. Περιμέναν ἀρκετὰ ἀλλὰ τίποτε.

Οἱ δύο ἄνδρες κοιτάχτηκαν καὶ στὰ μάτια τους ἦταν γραμμὴν ἡ ἐχθρα.

«Μὰ ποὺ νὰ πάρῃ ὁ διάβολος», ξέσπασε ὁ Μπόγκερτ. «βουβάθηκε αὐτὸ τὸ ρομπότ; Δὲν μπορεῖς νὰ μιλήσῃς βρὲ τερατούργημα;»

«Ἐγὼ μπορῶ καὶ μιῶ», ἦταν ἡ ἄμεση ἀπάντησι.

«Τότε, ἀπάντησε στὴν ἐρώτησι. Δὲν μοῦ εἶπες ὅτι ὁ Λάννιγκ παραιτήθηκε; Δὲν ἔχει παραιτηθῇ;»

Καὶ ξανά τίποτε, παρὰ σιωπὴν, ὅπου ἀπὸ τὴν πέρα ἄκρη τοῦ δωματίου ξέσπασε ξαφνικὰ τὸ γέλιο τῆς Σούζαν Κάλβιν, ὅζυ καὶ σχεδὸν ὑστερικό.

Οἱ δύο μαθηματικοὶ ξεπετάχτηκαν καὶ τὰ μάτια τοῦ Μπόγκερτ στένεψαν. «Ἐδῶ εἶσαι; τί τὸ ἀστεῖο βρήκες;»

«Τίποτε τὸ ἀστεῖο». Ἡ φωνὴ τῆς δὲν ἦταν τέλεια φυσιολογικὴ. «Εἶναι ἀπλῶς τὸ ὅτι δὲν εἶμαι ἡ μόνη ποὺ τὴν ἔπαθα. Εἶναι εἰρωνεία ὅτι τρεῖς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους εἰδικοὺς στὰ ρομπότ στὸν κόσμον, ἔπεσαν στὴν ἴδια ἀπλὴ παγίδα, δὲν εἶναι;» Ἡ φωνὴ τῆς σβήστηκε καὶ ἔβαλε ἓνα χλωμὸ χέρι στὸ μέτωπό τῆς. «Δὲν εἶναι ὅμως ἀστεῖο».

Τὴ φορὰ αὐτὴ ἡ ματιὰ ποὺ ἀντήλλαξαν οἱ δύο ἄνδρες ἦταν ἀπορίας. «Γιὰ ποιά παγίδα μιλάς;», εἶπε ψυχρὰ ὁ Λάννιγκ. «Συμβαίνει τίποτε μὲ τὸν Ἔρμη;»

«Ὅχι», τοὺς πλησίασε σιγὰ - σιγὰ. «Δὲν ἔχει πάθει τίποτε — μόνο ἐμεῖς πάθαμε». Στριφογύριζε ἀπότομα καὶ οὐρλιάζε στὸ ρομπότ. «Φύγε μακριὰ μου. Πήγαινε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ δωματίου καὶ νὰ μὴν σὲ ξαναδῶ».

Τὸ ρομπότ λύγισε μπρὸς στὴ μανία τῶν ματιῶν τῆς καὶ ἔφυγε τρέχοντας.

Ἡ φωνὴ τοῦ Λάννιγκ ἦταν ἐχθρική. «Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά, Δρ. Κάλβιν;»

Γύρισε πρὸς τὸ μέρος τους καὶ εἶπε σαρκαστικά. «Σίγουρα θὰ ξέρετε τὸ βασικὸ Πρῶτον Νόμον Συμπεριφορᾶς τῶν Ρομπότ».

Οἱ ἄλλοι δύο κούνησαν ταυτόχρονα καταφατικὰ τὰ κεφάλια τους. «Βεβαίως», εἶπε νευριασμένος ὁ Μπόγκερτ, «ἔνα ρομπότ δὲν μπορεῖ νὰ βλάψῃ ἄνθρωπον ἢ μὲ τὴν ἀδράνειά του, νὰ ἀφίσῃ νὰ πάθῃ ἓνας ἄνθρωπος κακὸ».

«Πόσο ὠραία διατυπωμένο», εἶπε εἰρωνικά ἡ Κάλβιν. «Ἀλλὰ τί εἶδος κακὸ;»

«Μὰ — ὅτιδήποτε».

«Ἀκριβῶς!» Ὅτιδήποτε εἶδος κακοῦ! Τί λέτε ὅμως γιὰ τὰ πληγωμένα αἰσθήματα; Γιὰ τὴν κατάρρευση τοῦ ἐγῶ; Γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν ἐλπίδων; εἶναι ὅλα αὐτά βλάβες;»

‘Ο Λάννιγκ συνοφρυώθηκε. «Μὰ τί ξέρει ένα ρομπότ ἀπ’ αὐτά—». Καὶ σταμάτησε ξαφνικά.

«Τὸ κατάλαδες, ἔτσι; Τὸ ρομπότ αὐτὸ μπορεῖ καὶ διαδίδει τὶς σκέψεις. Λέτε ὅτι δὲν ἔχει ἰδέα γιὰ τὶς ψυχικὲς κακώσεις; Λέτε ὅτι ἂν τοῦ κάνετε μιὰ ἐρώτηση, δὲν θὰ σᾶς δώσῃ τὴν ἀπάντησιν ἐκείνη ἀκριβῶς ποὺ θέλετε ν’ ἀκούσετε; Δὲ θὰ μᾶς πληγῶνε ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀπάντησιν καὶ δὲν θὰ τὸ ἤξερε αὐτὸ ὁ “Ερμπη;»

«Γιὰ τ’ ὄνομα τοῦ Θεοῦ», μουρμούρισε ὁ Μπόγκερτ.

‘Η ψυχολόγος τοῦ ἔρριξε μιὰ εἰρωνικὴ ματιά. «Υποθέτω ὅτι τὸν ρώτησες, ἂν ὁ Λάννιγκ παραιτήθηκε. “Ἦθελεις νὰ ἀκούσης ὅτι παραιτήθηκε κι’ αὐτὸ ἀκριβῶς σοῦ εἶπε ὁ “Ερμπη—».

«Αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὁ λόγος», εἶπε ἄτονα ὁ Λάννιγκ, «ποῦ δὲν μπορούσε νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ πρὶν λίγο. ‘Οποιαδήποτε ἀπάντησιν καὶ νὰ ἔδινε θὰ πληγῶνε ἕναν ἀπὸ τοὺς δύο μας».

‘Ακολούθησε μιὰ σύντομη σιωπή. Οἱ δύο ἄνδρες κοίταζαν σκεπτικοὶ τὴν ἄλλη ἄκρην τοῦ δωματίου, ὅπου τὸ ρομπότ καθόταν σωριασμένο στὴν καρέκλα κοντὰ στὴ βιβλιοθήκη, μὲ τὸ κεφάλι τοῦ ἀκουμπισμένο στὸ ἓνα χέρι.

‘Η Σούζαν Κάλβιν κοίταζε ἀκίνητη τὸ πρόσωπο. «Τὰ ἤξερε ὅλα. Αὐτός... αὐτὸς ὁ διάβολος τὰ ξέρει ὅλα — ἀκόμη καὶ τὸ τί δὲν ἐγίνε σωστὰ στὴν συναρμολόγησή του». Τὰ μάτια τῆς ἦταν σκοτεινὰ καὶ σκυθρωπά.

‘Ο Λάννιγκ σήκωσε τὰ μάτια του. «‘Εδῶ, κάνετε λάθος, Δρ. Κάλβιν. Δὲν ξέρει τί ἐγίνε. Τὸν ρώτησα».

«Καὶ τί σημασία ἔχει αὐτό;» φώναξε ἡ Κάλβιν. «‘Απλῶς ὅτι δὲν ἤθελες νὰ σοῦ δώσῃ τὴ λύση. Θὰ πληγῶνε τὸν ἐγωϊσμό σου, ἂν μιὰ μηχανὴ μπορούσε νὰ κάνῃ κάτι ποῦ ἐσύ δὲν μπορούσες. Τὸν ρώτησες ἐσύ;» εἶπε ξαφνικά στὸ Μπόγκερτ.

«Κατὰ κάποιον τρόπο». ‘Ο Μπόγκερτ ἔδῃξε καὶ κοκκίνισε. «Μοῦ εἶπε, ὅτι ξέρει πολὺ λίγα μαθηματικά».

‘Ο Λάννιγκ γέλασε, ὄχι πολὺ δυνατὰ, καὶ ἡ ψυχολόγος, χαμογέλασε κανονικά. Εἶπε. «Θὰ τὸν ρωτήσω ἐγώ. ‘Η λύση ἐκ μέρους τοῦ δὲν θὰ πληγῶσῃ τὸν δικό μου ἐγωϊσμό». “Υψωσε τὴ φωνή τῆς, ψυχρὴ, ἐπιτακτικὴ. «“Ελα ἐδῶ».

‘Ο “Ερμπη σηκώθηκε καὶ πλησίασε μὲ διστακτικὰ βήματα.

«Υποθέτω ὅτι ξέρεις», συνέχισε, «ἀκριβῶς ποῦ καὶ σὲ ποιοῦ ἀκριβῶς στάδιο τῆς κατασκευῆς σου προσετέθη ἓνας ἄλλος ἐπὶ πλέον παράγων ἢ παρελήφθη ἓνας οὐσιώδης».

«Μάλιστα», εἶπε ὁ “Ερμπη μὲ φωνὴ ποῦ μόλις ἀκουγόταν.

«Γιὰ στάσου», διέκοψε θυμωμένα ὁ Μπόγκερτ. «Αὐτὸ δὲν εἶναι κατ’ ἀνάγκη ἀλήθεια. ‘Απλῶς αὐτὴ τὴν ἀπάντησιν θέλεις ν’ ἀκούσης».

«Μὴν λὲς βλακειῖες», ἀπάντησε ἡ Κάλβιν. «Καὶ βέβαια

ξέρει τόσα μαθηματικά ὅσα ἐσὺ κι' ὁ Λάννιγκ μαζί, ἀφοῦ μπορεῖ καὶ διαβάξει τὴ σκέψη. "Ἄς τοῦ δώσουμε λοιπὸν μιὰ εὐκαιρία».

Ὁ μαθηματικὸς ὑποχώρησε καὶ ἡ Κάλβιν συνέχισε. «'Εν τάξει, λοιπὸν. Λέγε τότε "Ερμπη, λέγε. Σὲ περιμένουμε» καὶ σὲ πῖο χαμηλὸ τόνο, «Κύριοι, πάρτε χαρτὶ καὶ μολύβι».

Ὁ "Ερμπη ὅμως ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ ἡ φωνὴ τῆς ψυχολόγου ἦταν θρισμδευτική. «Γιατί δὲν ἀπαντᾷς, "Ερμπη;»

Τὸ ρομπότ ξέσπασε ἀπότομα. «Δὲν μπορῶ. Ξέρετε ὅτι δὲν μπορῶ. Ὁ Δρ. Μπόγκερτ καὶ ὁ Δρ. Λάννιγκ δὲν θέλουν νὰ ἀπαντήσω».

«Θέλουν τὴ λύση».

«Ὅχι ὅμως ἀπὸ ἐμένα».

Ὁ Λάννιγκ τοὺς διέκοψε, μιλώντας ἀργὰ καὶ καθαρά. «Μὴν εἶσαι ἀνόητος "Ερμπη. Θέλουμε νὰ μᾶς πῆς».

Ὁ Μπόγκερτ κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι του.

Ἡ φωνὴ τοῦ "Ερμπη ὑψώθηκε ἄγρια. «Τί ὠφελεῖ πού τὸ λέτε αὐτό; Λέτε ὅτι δὲν μπορῶ νὰ δῶ πέρα ἀπὸ τὸν ἐπιφάνεια τοῦ ἐγκεφάλου σας; Κάτω, στὸ βάθος, δὲν θέλετε. Εἶμαι μιὰ μηχανὴ πού μοῦ ἔδωσαν μιὰ μίμηση ζωῆς χάρις στὶς ποζιτρονικὲς ἀλληλεπιδράσεις μέσα στὸν ἐγκέφαλό μου — πού εἶναι ἀνθρώπινο κατασκεῦασμα. Δὲν μπορεῖτε νὰ μειωθῇτε ἐμπρὸς μου, χωρὶς νὰ πληγωθῇτε. Εἶναι βαθεῖα στὸ μυαλό σας καὶ δὲν θὰ σβύνη. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς δώσω τὴ λύση».

«Τότε θὰ φύγουμε», εἶπε ὁ Δρ. Λάννιγκ. «Πές τὴν στὴν Κάλβιν».

«Δὲν ἔχει καμιὰ σημασία», φώναξε ὁ "Ερμπη, «ἀφοῦ θὰ ξέρετε οὕτως ἢ ἄλλως ὅτι τὴν ἀπάντηση θὰ τὴν δώσω ἐγώ».

Ἡ Κάλβιν συνέχισε. «Καταλαβαίνεις ὅμως, "Ερμπη ὅτι παρ' ὅλα αὐτά, οἱ Δόκτορες Λάννιγκ καὶ Μπόγκερτ θέλουν τὴν λύση αὐτή».

«Μὲ τίς δικές τους ὅμως προσπάθειες».

«Ἀλλὰ τὴν θέλουν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν ξέρεις καὶ δὲν τοὺς τὴν δίνεις, τοὺς πληγώνει. Τὸ κατάλαβες αὐτό, ἔτσι;»

«Ναί! Ναί!»

«Καὶ ἂν τοὺς τὴν πῆς πάλι θὰ τοὺς πληγώσης».

«Ναί! Ναί!» ὁ "Ερμπη ὀπισθοχώρησε σιγὰ - σιγὰ καὶ ἡ Σούζαν Κάλβιν προχωροῦσε βῆμα με βῆμα. Οἱ δυὸ ἄνδρες παρατηροῦσαν μὲ παγωμένη ἀμηχανία.

«Δὲν μπορεῖς νὰ τοὺς τὸ πῆς», ἔλεγε ἡ ψυχολόγος ἀργὰ - ἀργὰ, «γιατὶ θὰ τοὺς πληγώσης καὶ δὲν πρέπει νὰ τοὺς κάνης κακό. Ἀλλὰ ἂν δὲν τοὺς τὸ πῆς, τοὺς πληγώνεις, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τοὺς τὸ πῆς. Ἀλλὰ ἂν τὸ κάνης, θὰ τοὺς πληγώσης καὶ δὲν πρέπει, γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖς νὰ τοὺς τὸ πῆς· ἀλλὰ ἂν δὲν τὸ κάνης, θὰ τοὺς πληγώσης, γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ τὸ κάνης· ἀλλὰ ἂν τὸ κάνης, θὰ τοὺς πληγώσης,

λοιπόν δὲν θὰ τὸ κάνης· ἀλλὰ ἂν δὲν τὸ κάνης, θὰ τοὺς πληγώσης, λοιπόν θὰ τὸ κάνης, ἀλλὰ ἂν τὸ κάνης, θὰ τό—».

Ἡ πλάτη τοῦ Ἑρμῆ ἀκούμπησε στὸν τοῖχο καὶ ἔπεσε γονατιστὸς «Σταμάτα», οὐρλιαξε. «Κλείσε τὸ μυαλό σου. Εἶναι γεμάτο πόνος καὶ ἀπογοήτευση καὶ μίσος. Δὲν τὸ ἤθελα, σοῦ λέω. Θέλησα νὰ βοηθήσω. Σοῦ εἶπα ὅ,τι ἤθελες νὰ ἀκούσης. Ἡμουν ἀναγκασμένος!»

Ἡ ψυχολόγος δὲν τοῦ ἔδωσε σημασία. «Πρέπει νὰ τοὺς πῆς, ἀλλὰ ἂν τὸ κάνης, θὰ τοὺς πληγώσης, γι' αὐτὸ δὲν πρέπει· ἀλλὰ ἂν δὲν τὸ κάνης θὰ τοὺς πληγώσης, γι' αὐτὸ πρέπει· ἀλλά—».

Καὶ ὁ Ἑρμῆ οὐρλιαξε!

Ἦταν σὰν τὸ σφύριγμα ἐνὸς φλάουτου, πολλὲς φορὲς πιὸ δυνατὸ — ὁξὺ καὶ πιὸ ὁξὺ ὥσπου ἔγινε διαπεραστικὸ μὲ τὸν τρόμο μιᾶς χαμένης ψυχῆς καὶ γέμισε τὸ δωμάτιο μὲ τὸν διαπεραστικὸ τόνο της.

Καὶ ὅταν ἔσθησε, ὁ Ἑρμῆ σωριάστηκε σ' ἓνα ἄμορφο σωρὸ ἀπὸ ἀκίνητο μέταλλο.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Μπόγκερτ εἶχε χάσει τὸ χρῶμα του. «Εἶναι νεκρός».

«Ὁχι!». Ἡ Σούζαν Κάλβιν ξέσπασε σὲ διακεκομμένο ἄγριο γέλιο ποὺ τὴν τάραζε ὁλόσωμη. «Δὲν εἶναι νεκρὸς — ἀπλῶς τρελλάθηκε. Τὸν ἔφερα ἀντιμέτωπο μὲ τὸ ἄλυτο δίλημμα καὶ κατέρρευσε. Τώρα μπορεῖτε νὰ τὸν πετάξετε στὰ ἄχρηστα — γιατί δὲν πρόκειται νὰ ξαναμιλήσῃ ποτὲ πιά».

Ὁ Λάννιγκ ἦταν γονατισμένος δίπλα στὸ πρᾶγμα ποὺ ἦταν κάποτε ὁ Ἑρμῆ. Τὰ δάχτυλά του ἄγγιξαν τὸ ψυχρὸ, ἀκίνητο πρόσωπο καὶ ἀνατρίχιασε. «Τὸ ἔκανες ἐπίτηδες». Σηκώθηκε καὶ τὴν ἀντίκρουσε, μὲ τὸ πρόσωπο συνεσπασμένο.

«Καὶ τί ἂν τὸ ἔκανα; Δὲν μπορεῖς νὰ τὸν βοηθήσῃς τώρα». Καὶ μὲ ξαφνικὴ πίκρα. «Τοῦ ἄξιζε».

Ὁ διευθυντὴς ἄρπαξε τὸν παραλυμένο, ἀκίνητο Μπόγκερτ ἀπὸ τὸ χέρι. «Τί σημασία ἔχει πιά; Πάμε, Πήτερ». Ἀναστέναξε. «Ἐνα σκεπτόμενο ρομπὸτ αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι, οὕτως ἢ ἄλλως ἄχρηστο». Τὰ μάτια του ἦταν γερασμένα καὶ κουρασμένα. Ξανάπε. «Πάμε Πήτερ!»

Πέρασαν ἀρκετὰ λεπτὰ ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγαν οἱ δυὸ ἐπιστήμονες, ὅταν ἡ Δρ. Σούζαν Κάλβιν ξαναβρῆκε ἓνα μέρος τῆς ψυχικῆς της ἰσορροπίας. Ἀργὰ - ἀργὰ τὰ μάτια της στράφηκαν στὸ ζωντανὸ - νεκρὸ Ἑρμῆ καὶ ἡ σκληράδα ξαναγύρισε στὸ πρόσωπό της. Γιὰ πολὺ τὸν κοίταξε, καθὼς ὁ θρίαμβος ἔσθυνε καὶ ἡ ἀπελπισμένη ἀπογοήτευση ξαναγύριζε — καὶ ἀπ' ὅλες τὶς τρικυμισμένες σκέψεις της μόνο μιὰ πικρὴ λέξη πέρασε ἀπὸ τὰ χεῖλή της:

«Ψεύτη!»

Φυσικά ἐδῶ σταματήσαμε, πρὸς τὸ παρόν. "Ήξερα ὅτι ὕστερα ἀπ' αὐτὰ δὲν θὰ μπορούσε νὰ μοῦ πῇ ἄλλο τίποτε. Καθόταν ἀκίνητη πίσω ἀπὸ τὸ γραφεῖο της, μὲ τὸ λευκὸ πρόσωπὸ της παγωμένο, γεμάτη ἀναμνήσεις.

Τῆς εἶπα «Σᾶς εὐχαριστῶ Δρ. Κάλβιν», ἀλλὰ δὲν μοῦ ἀπάντησε. Πέρασαν δύο μέρες πρὶν μπορέσω νὰ τὴν ξαναδῶ.

"Όταν ξανάδα τὴν Σούζαν Κάλβιν, στεκόταν στὴν πόρτα τοῦ γραφείου της. Μετακόμιζαν τὸ ἀρχεῖο της.

Μοῦ εἶπε. «Πῶς πᾶνε τὰ ἄρθρα σου, νεαρέ;»

«Θαῦμα», εἶπα. Τοὺς εἶχα δώσει μορφή σύμφωνα μὲ τίς δικές μου ἀντιλήψεις, εἶχα ἀναπτύξει τίς ἀπλές περιγραφές τῆς διήγησής της, εἶχα προσθέσει τὸν διάλογο καὶ μικρὰ σχόλια. «Θὰ θέλατε νὰ τοὺς ρίξετε μιὰ ματιὰ νὰ δῆτε ἂν περιέχουν συκοφαντίες ἢ ἂν ἔχουν παραπάνω ἀπ' ὅσες πρέπει ἀνακρίβειες;»

«Νομίζω ὅτι θὰ πρέπει. Πᾶμε στὸ σαλόνι τῶν διευθυντῶν; Μποροῦμε νὰ πάρουμε κι' ἕναν καφέ».

Φαινόταν σὲ καλὴ διάθεση καὶ γι' αὐτὸ τόλμησα νὰ τῆς πῶ κα-
θὼς περπατούσαμε στὸ δίδρομο:

«Σκεφτόμουν, Δρ. Κάλβιν...».

«Ναί;»

«Ἄν θὰ μπορούσατε νὰ μοῦ πῆτε περισσότερα σχετικά μὲ τὴν ἱστορία τῆς ρομποτικῆς».

«Μὰ νομίζω, ὅτι σοῦ εἶπα ἀρκετά, νεαρέ μου».

«Κατὰ κάποιον τρόπο ναί. Ἄλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπεισόδια πορ-
ἔχω γράψει ὥς τώρα δὲν ἀντιστοιχοῦν στὴ σύγχρονη ζωή. Θέλω νὰ πῶ ὅτι μόνο ἕνα ρομπὸτ ποὺ διάβριζε τίς σχέψεις κατασκευάστηκε ποτὲ, ὅτι οἱ Διαστημικοὶ Σταθμοὶ εἶναι πιά ἀπρηχαιωμένοι καὶ σὲ ἀχρηστία καὶ ἡ ἐκμετάλλευση ὀρυχείων ἀπὸ τὰ ρομπὸτ εἶναι κάτι τὸ συνηθισμένο. Τί θὰ λέγατε γιὰ τὰ διαστρικά ταξίδια; Ὁ ὕπερ-
ατομικὸς κινητῆρας ἀνακαλύφθηκε μόλις πρὶν εἴκοσι χρόνια καὶ εἶ-
ναι γνωστὸ ὅτι εἶναι μιὰ ἐφεύρεση ποὺ ἔχει μεγάλη σχέση μὲ τὴ
ρομποτική.

«Τὰ διαστρικά ταξίδια;». Ἦταν σκεπτική. Βρισκόμαστε στὸ
ἑστιατόριο καὶ μόλις εἶχα παραγγεῖλει ἕνα πλῆρες δεῖπνο. Ἐκείνη
εἶχε παραγγεῖλει μόνον καφέ

«Δὲν ἦταν μιὰ ἀπλὴ ρομποτικὴ ἐφεύρεση, ξέρεις, καθόλου μάλι-
στα. Μὰ φυσικά, μέχρις ὅτου κατασκευάσουμε τὸν ἐγκέφαλο, δὲν
εἶχαμε προχωρήσει πάρα πολύ. Ἄλλὰ κάναμε προσπάθειες, προσ-
παθούσαμε πραγματικά Ἡ πρώτη μου ἐπαφὴ -ἢ ἄμηση δηλαδή-
μὲ τὴν ἔρευνα γιὰ τὰ διαστρικά ταξίδια ἔγινε τὸ 2029, ὅταν εἶχε
χαθῇ ἕνα ρομπὸτ.

Τὸ μικρὸ χαμένο ρομπὸτ

6

Τὰ μέτρα στὴν Βάση Ὑπερ εἶχαν παρθῇ μέσα σ' ἕ-
να εἶδος ἔντρομης μανίας—κάτι ποὺ ἀντιστοιχοῦσε
μὲ μιὰ ὕστερική κραυγή.

Γιὰ νὰ ἀναφέρουμε κατὰ σειρά, τόσο χρονολογικὴ ὅσο
καὶ αὐξήσεως τῆς ἀπελπισίας, ἦταν :

1. Κάθε εργασία σχετική με τὸν Ὑπερατομικὸ Κινητήρα, σ' ὅλο τὸ χῶρο ποὺ κατεῖχαν οἱ Σταθμοὶ τοῦ Εἰκοστοῦ Ἑβδόμου Συγκροτήματος Ἀστεροειδῶν, σταμάτησε.

2. Ὁλος αὐτὸς ὁ ὄγκος τοῦ διαστήματος ἀποσπάσθηκε οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸ Ἑλιακὸ Σύστημα. Κανεῖς δὲν ἔμπαινε σ' αὐτὸν χωρὶς ἄδεια. Κανεῖς καὶ γιὰ κανένα λόγο δὲν ἔβγαινε.

3. Δι' ἑνὸς εἰδικοῦ κυβερνητικοῦ περιπολικοῦ πλοίου, ἡ Δρ. Σούζαν Κάλβιν καὶ ὁ Δρ. Πήτερ Μπόγκερτ, ἡ Ἀρχιψυχολόγος καὶ Μαθηματικὸς Διευθυντὴς τῆς Α.Ε. Ρομπὸτ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων τῶν ΗΠΑ, ἀντιστοίχως, μεταφέρθηκαν στὴν Βάση Ὑπερ.

Ἡ Σούζαν Κάλβιν δὲν εἶχε ποτὲ πρὶν ἐγκαταλείψει τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ δὲν εἶχε καμμιά ἐπιθυμία νὰ τὴν ἐγκαταλείψει καὶ τώρα. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ χαρακτηρίζε ἡ Ἀτομικὴ Ἐνέργεια καὶ ποὺ ἡ τελειοποίηση τοῦ Ὑπερατομικοῦ Κινητήρα ἦταν ζήτημα χρόνου πλέον, εἶχε μείνει, θὰ μπορούσε νὰ πῇ κανεῖς, μιὰ ἐπαρχιώτισσα. Ἔτσι ἦταν δυσανεστήμενη μὲ τὸ ταξίδι τῆς καὶ δὲν εἶχε ἀκόμη πειστή γιὰ τὴν ἀναγκαιότητά του, πράγμα ποὺ φαινόταν καθαρὰ σὲ κάθε γραμμὴ τοῦ ἀχαρου ἡλικιωμένου προσώπου τῆς καθὼς ἔτρωγε τὸ πρῶτο δεῖπνο τῆς στὴ Βάση Ὑπερ.

Οὔτε ἡ κομπὴ χλωμάδα τοῦ Δρος Μπόγκερτ εἶχε χάσει τὸ κακόμοιρο ὕψος τῆς. Οὔτε ὁ Ὑποστράτηγος Κάλντερ, ὁ διοικητὴς τῆς Βάσεως, ξέχασε, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ, νὰ ἀφήσῃ τὴν βασανισμένη ἐκφρασὴ του.

Μὲ δυὸ λόγια, τὸ δεῖπνο αὐτὸ ἦταν ἓνα θλιβερὸ ἐπεισόδιο καὶ ἡ μικρὴ σύσκεψη τῶν τριῶν ποὺ ἐπακολούθησε ἄρχισε μὲ ἓναν ἄκεφο, καθόλου χαρούμενο τρόπο.

Ὁ Κάλντερ, ποὺ ἡ φαλάκρα του γυάλιζε καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίσημη στολὴ δὲν ταίριαζε καθόλου στὴν γενικὴ ἀτμόσφαιρα, ἄρχισε νὰ λήῃ ἀνήσυχα χωρὶς περιστροφές.

«Θὰ σὰς πῶ μιὰ παράξενη ἱστορία, φίλοι μου. Θέλω κατ' ἀρχὴν νὰ σὰς εὐχαριστήσω ποὺ ἦλθατε ἀμέσως μόλις σὰς ζητήσαμε, ἂν καὶ δὲν σὰς ἐξηγήσαμε τὸ γιατί σὰς θέλαμε. Θὰ προσπαθήσουμε νὰ τὸ διορθώσουμε τώρα. Χάσαμε ἓνα ρομπότ. Κάθε εργασία ἔχει σταματήσει καὶ ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ μέχρι νὰ τὸ βροῦμε. Μέχρι στιγμῆς δὲν τὸ πετύχαμε καὶ ἀντιληφθήκαμε ὅτι χρειάζομαστε τὴν βοήθεια ἐδίκων».

Ὁ στρατηγὸς ἴσως νὰ αἰσθάνθηκε ὅτι οἱ δηλώσεις του δὲν ἦταν τόσο ἐντυπωσιακές. Συνέχισε μὲ ἓνα τόνο ἀπελπισίας: «Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σὰς πῶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐργασίας μας ἐδῶ. Ἀρκεῖ τὸ ὅτι περισσότερο ἀπὸ τὰ

ὀγδόντα τοῖς ἑκατὸ τῶν πιστώσεων τοῦ περασμένου ἔτους γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα δόθηκαν σὲ μᾶς...».

«Καὶ βέβαια τὸ ξέρουμε», εἶπε φιλικὰ ὁ Μπόγκερτ. «Τὰ Ἀμερικανικά Ρομπὸτ παίρνουν ἕνα ἄρκετὰ μεγάλο ἐνοίκιο γιὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ρομπότ μας».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν πέταξε τὴν πρώτην παράτονη νότα: «Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ κάνει αὐτὸ τὸ ρομπότ τόσο σπουδαῖο γιὰ τὴν ἐργασία σας, καὶ γιατί δὲν τὸ θρήκατε ἀκόμη;».

Ὁ στρατηγὸς ἐστρεψε τὸ κόκκινο πρόσωπό του πρὸς τὸ μέρος τῆς καὶ ἔδρεξε γρήγορα τὰ χεῖλη του μὲ τὴ γλῶσσαν. «Κατὰ κάποιον τρόπο τὸ ἔχουμε θρῆ». Καὶ συνέχισε σχεδὸν ἀπεγνωσμένα: «Νομίζω ὅτι καλύτερα θὰ ἦταν νὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω. Μόλις ἔπαψε νὰ δίνη σημαία ζωῆς τὸ ρομπότ, κηρύξαμε κατάστασιν ἀνάγκης καὶ σταματήσαμε καθέ κίνησιν ἀπὸ τὴν Βάσιν Ὑπερ. Τὴν προηγούμενη μέρα, ἕνα φορτηγὸ σκάφος εἶχε φέρει δυὸ ρομπότ γιὰ τὰ ἐργαστήριά μας. Εἶχε δὲ ἀκόμη ἐξήντα δύο ρομπότ τοῦ... χμ..., τοῦ αὐτοῦ τύπου, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ ἄλλου. Εἴμαστε σίγουροι γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς. Δὲν ὑπάρχει καμιμία ἀμφιβολία».

«Ναί; Καὶ τί σχέσιν ἔχουν αὐτά;».

«Ὅταν δὲν μπόρεσαμε νὰ θροῦμε πουθενὰ τὸ χαμένο ρομπότ — καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι θὰ βρίσκαμε καὶ ἕνα φύλλο δένδρου, ἃν εἶχε παραπέσει —, μᾶς ἦρθε ἡ ξαφνικὴ ἔμπνευσις νὰ μετρήσουμε τὰ ρομπότ ποὺ εἶχαν ἀπομείνει στὸ φορτηγόν. Τώρα εἶναι ἐξήντα τρία».

«Ἐπομένως, τὸ ἐξηκοστὸ τρίτον θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον». Τὰ μάτια τῆς Δρος Κάλβιν σκοτεῖνιαν.

«Ναί, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ξεχωρίσουμε ποῖον εἶναι τὸ ἐξηκοστὸ τρίτον!».

Νεκρικὴ σιγὴ ἐπακολούθησε, ἐνῶ τὸ ἡλεκτρικὸ ρολόγι σημάινει ἑνδεκα φορές, καὶ κατόπιν ἡ ρομποτοψυχολόγος εἶπε: «Πολὺ παράξενο» καὶ σούρωσε τὰ χεῖλη τῆς.

«Πῆτερ», στράφηκε ἀγριωπὰ στὸ συνάδελφό της, «τί συμβαίνει ἐδῶ; Τί εἶδους ρομπότ χρησιμοποιοῦν στὴ Βάσιν Ὑπερ;».

Ὁ Δρ. Μπόγκερτ δίστασε καὶ χαμογέλασε ἀδύναμα: «Ἦταν μέχρι τώρα ἕνα θέμα μᾶλλον λεπτό, Σούζαν».

Εἶπε γρήγορα: «Ναί, μέχρι τώρα. Ἄν ὑπάρχουν ἐξήντα τρία ρομπότ τοῦ ἴδιου τύπου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλουμε τὸ ἕνα, τοῦ ὁποίου δὲν μποροῦμε νὰ προσδιορίσουμε τὴν ταυτότητα, γιατί τότε δὲν μποροῦμε νὰ πάρουμε ἕνα ὁποιοδήποτε; Τί τρέχει πίσω ἀπ' ὅλα αὐτά; Γιατί μᾶς ἔφεραν ἐδῶ;»

Ὁ Μπόγκερτ εἶπε ὑπομονετικά: «Ἄσε με νὰ σοῦ πῶ κ' ἐγὼ δυὸ λόγια, Σούζαν. Ἡ Βάσις Ὑπερ χρησιμοποιεῖ ἄρκετὰ ρομπότ, στοὺς ἐγκεφάλους τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ἀπο-

τυπωθή όλόκληρος ό Πρώτος Νόμος τής Συμπεριφοράς τών Ρομπότ».

«Δέν ἔχει άποτυπωθῆ;». 'Η Κάλβιν σωριάστηκε στήν καρέκλα τής. «Κατάλαβα. Πόσα τέτοια ἔχουν κατασκευαστή;».

«Λίγα. Ήγιναν κατά διαταγή τής κυβερνήσεως και δέν υπήρχε τρόπος νά παραβιασθῇ τó άπόρρητο. Κανείς δέν ἔπρεπε νά τó μάθῃ ἔκτός άπό τούς προϊσταμένους τών υπηρεσιών πού ἦταν άμεσα άναμεμιγμένες. Σ' αὐτούς δέν ἤσουν κι' ἑσύ, Σούζαν. Δέν ἦταν κάτι πού περνούσε άπό τó χέρι μου».

Ό στρατηγός διέκοψε μέ ὕφος έπιτακτικό: «Θά ἤθελα νά τó ἐξηγήσω ἐγώ αὐτó τó θέμα. Δέν ἤξερα ότι ἡ Δρ. Κάλβιν δέν ἦταν γνώστης τής ὑποθέσεως. Δέν εἶναι άνάγκη, Δρ. Κάλβιν, νά σάς άναφέρω ότι πάντα υπήρχε ζωηρή αντίδραση στή χρησιμοποίηση ρομπότ πάνω στόν Πλανήτη. 'Η μόνη άμυνα πού εἶχε ἡ κυβέρνηση ἑναντίον τών αντιδραστικῶν αὐτῶν γιά τó θέμα αὐτό, ἦταν τó γεγονός ότι τά ρομπότ κατασκευάζονται πάντα μέ τόν άπαράβατο Πρώτο Νόμο—πού καθιστᾷ άδύνατο τó νά βλάψουν άνθρωπο ὡτό όποιοσδήποτε συνθήκες.

Ήλλά ἦταν άνάγκη νά άποκτήσουμε ρομπότ μέ διαφορετική φύση. Ἔτσι μερικά άπό τά ρομπότ τοῦ τύπου NS—2, οἱ Νέστορες, μέ άλλα λόγια, κατασκευάστηκαν μέ τροποποιημένο τόν Πρώτο Νόμο. Για νά τó κρατήσουμε μυστικό, όλα τά NS—2 κατασκευάζονται χωρίς αύξοντα άριθμό και μās παραδίδονται ἐδῶ μαζί μέ τά φυσιολογικά ρομπότ και φυσικά ὅλοι μας ἔχουμε διαταγή νά μὴν πούμε τίποτε γιά τήν τροποποίηση αὐτή σέ μὴ άρμόδια πρόσωπα». Χαμογέλασε άμήχανα. «Φυσικά τώρα αὐτό εἶναι ἑναντίον μας».

'Η Κάλβιν εἶπε βλοσυρά: «Τά ρωτήσατε ὅμως ἑνα - ἑνα νά σάς πούν ποιό εἶναι; Εἴστε, βέβαια, ἑνα άπό τά άρμόδια πρόσωπα;».

Ό στρατηγός κούνησε καταφατικά τó κεφάλι του: «Και τά ἐξήντα τρία άρνούνται ότι ἐργάστηκαν ποτέ ἐδῶ—και ἑνα λέει ψέμματα».

«Μήπως αὐτό πού θέλετε ἔχει σημάδια ότι ἔχει χρησιμοποιηθῆ; Ὑποθέτω ότι τά άλλα θά εἶναι ὀλοκαίνουργια άπό τó ἐργοστάσιο».

«Αὐτό πού μās ἐνδιαφέρει, ἔφτασε μόλις τόν περασμένο μήνα. Αὐτό και τά άλλα δύο πού μόλις ἔφτασαν, ἦταν τά τελευταία πού χρειαζόμαστε. Δέν ἔχει φανερά σημάδια χρησιμοποίησεως». Κούνησε άργά τó κεφάλι του και στὰ μάτια του ξαναφάνηκε τó άπελπισμένο βλέμμα. «Δρ Κάλβιν, δέν τολμούμε ν' άφήσουμε αὐτό τó σκάφος νά φύγῃ. Ἄν κοινολογηθῇ ἡ ὕπαρξη ρομπότ χωρίς τόν Πρώτο Νό-

μο...». Δὲν ὑπῆρχαν λόγια γιὰ νὰ περιγράψουν ἀκριβῶς τὸ συμπέρασμα.

«Τότε νὰ καταστρέψετε καὶ τὰ ἐξήντα τρία», εἶπε ψυχρὰ καὶ χωρὶς πολλὰ λόγια ὁ ρομποτοψυχολόγος «καὶ νὰ ξεμπερδέψετε».

Ὁ Μπόγκερτ στραβομουτσούνισε: «Θές νὰ πῆς, νὰ καταστρέψουμε τριάντα χιλιάδες δολλάρια ἀνὰ ρομπότ; Φοβάμαι ὅτι τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ δὲν θὰ συμφωνήσουν μὲ τὴν ιδέα αὐτή. Ἀς κάνουμε πρῶτα μιὰ προσπάθεια, Σούζαν, πρὶν καταστρέψουμε ὅ,τιδήποτε».

«Στὴν περίπτωση αὐτή», εἶπε ἀπότομα, «θέλω στοιχεῖα. Ποιὰ εἶναι ἀκριβῶς τὰ πλεονεκτήματα ποὺ παρουσιάζουν γιὰ τὴ Βάση Ὑπερ τὰ τροποποιημένα αὐτὰ ρομπότ; Ποιοὶ παράγων τὰ ἔκανε ἀπαραίτητα, στρατηγέ;».

Ὁ Κάλντερ ἔτριψε τὸ μέτωπό του. «Εἶχαμε ἀνωμαλίες μὲ τὰ προηγούμενα ρομπότ. Βλέπετε, οἱ ἄνθρωποι μας ἐδῶ ἐργάζονται πολὺ μὲ τὶς ἐπιβλαβεῖς ἀκτινοβολίες. Εἶναι φυσικὰ ἐπικίνδυνο, ἀλλὰ παίρνουμε τὶς ἀπαιτούμενες προφυλάξεις. Μόνο δύο ἀτυχήματα ἔχουν σημειωθῇ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τώρα καὶ κανένα δὲν ἦταν θανατηφόρο. Κι' ὅμως, ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσουμε στὰ συνηθισμένα ρομπότ. Ὁ Πρῶτος Νόμος λέει — ἐπὶ λέξει — «Κανένα ρομπότ δὲν μπορεῖ νὰ βλάψῃ ἕναν ἄνθρωπο ἢ, μὲ τὴν ἀδράνειά του, νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ πάθῃ κακὸ ἕνας ἄνθρωπος». Αὐτὸ εἶναι τοσικὸ, Δρ. Κάλβιν. Ὅταν ἦταν ἀνάγκη κάποιος ἀπὸ μᾶς νὰ ἐκτεθῇ γιὰ λίγο σὲ μιὰ μέτρια ἀκτινοβολία γάμμα, ποὺ δὲν θὰ τοῦ ἔφερνε καμμιά φυσικὴ βλάβη, τὸ πιὸ κοντινὸ ρομπότ ὠρμούσε γιὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ. Ἄν ἡ ἀκτινοβολία ἦταν ἐξαιρετικὰ ἀδύνατη, τὸ κατάφερνε, καὶ ἡ δουλειὰ θὰ σταματοῦσε ὥσπου νὰ ἀπομακρύνουμε ὅλα τὰ ρομπότ. Ἄν ἀντίθετα ἦταν ἐλάχιστα πιὸ ἰσχυρὴ τὸ ρομπότ δὲν θὰ ἔφτανε ποτὲ τὸν τεχνικὸ ποὺ πήγαινε νὰ σώσῃ, γιατί ὁ ποζιτρονικός του ἐγκέφαλος θὰ καταστρεφόταν ἀπὸ τὶς ἀκτίνες γάμμα... Ἔτσι θὰ χάναμε ἕνα ἀκριβὸ καὶ δυσαναπλήρωτο ρομπότ».

Προσπαθήσαμε νὰ τοὺς τὸ ἐξηγήσουμε. Τὸ ἐπιχείρημά τους ἦταν ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἐκτίθεται σ' ἕνα πεδίο ἀκτίνων γάμμα θέτει σὲ κίνδυνο τὴν ζωὴ του, ἄσχετα ἂν μπορῇ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἀκίνδυνα γιὰ μισὴ ὥρα. Ἄν ὑποθέσουμε, ἔλεγαν, ὅτι τὸ ξεχνοῦσε καὶ ἔμενε μιὰ ὥρα... Δὲν μπορούσαν νὰ τὸ ρισκοκινδυνεύσουν. Τοὺς εἶπαμε ὅτι διακινδυνεύουν τὴν ζωὴ τους γιὰ μιὰ ἀπίθανη περίπτωση. Ἀλλὰ ἡ αὐτοσυντήρηση εἶναι ὁ Τρίτος Νόμος—καὶ ὁ Πρῶτος Νόμος τῆς ἀσφάλειας τῶν ἀνθρώπων προηγείται. Τοὺς διατάξαμε: τοὺς διατάξαμε μὲ αὐστηρὸ καὶ ἀπότομο τρόπο νὰ μένουν ἔξω ἀπὸ τὰ πεδία γάμμα, ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν συνέβαινε. Ἀλλὰ ἡ ὑπακοὴ εἶναι ὁ Δεύτερος Νόμος—καὶ ὁ Πρῶ-

τος Νόμος τῆς ἀσφάλειας τῶν ἀνθρώπων προηγείται. Εἵμαστε ἀναγκασμένοι, Δρ. Κάλβιν, ἢ νὰ τὰ θγάλουμε πέρα χωρὶς ρομπὸτ ἢ κάνουμε κάτι μὲ τὸν Πρῶτο Νόμο».

«Δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω», εἶπε ἡ Δρ. Κάλβιν, «ὅτι μπόρουν καὶ ἀφήρουν τὸν Πρῶτο Νόμο».

«Μὰ δὲν τὸν ἀφήρουν, τὸν τροποποίησαν», ἐξήγησε ὁ Κέλντερ. «Κατασκεύασαν ποζιτρονικούς ἐγκεφάλους ποὺ περιέχουν μόνο τὸ θετικὸ μέρος τοῦ Νόμου, ποὺ τώρα ἔχει γι' αὐτοὺς τὴν ἐξῆς μορφή: «Κανένα ρομπὸτ δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ κακὸ σ' ἓναν ἄνθρωπο». Αὐτὸ εἶναι ὅλο. Δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ ἐμποδίσουν κάποιον ἀπὸ τὸ νὰ πάθῃ κακὸ ἀπὸ μιὰ ἐξωτερικὴ αἰτία, ὅπως εἶναι οἱ ἀκτίνες γάμμα. Τὸ διατύπωσα ὀρθά, Δρ. Μπόγκερτ;».

«Ἀπολύτως», συμφώνησε ὁ μαθηματικὸς.

«Καὶ αὕτῃ εἶναι ἡ μοναδικὴ διαφορὰ ποὺ ἔχουν τὰ ρομπότ σας ἀπὸ τὰ συνηθισμένα τοῦ τύπου NS—2; Ἡ μοναδικὴ διαφορὰ, Πῆτερ;».

«Ἡ μοναδικὴ διαφορὰ, Σούζαν».

Σηκώθηκε καὶ εἶπε μὲ τόνο ποὺ δὲν σήκωνε ἀντιρρήσεις: «Τώρα λογαριάζω νὰ πάω γιὰ ὕπνο καὶ σὲ ὀκτῶ περὶπου ὥρες θέλω νὰ μιλήσω μὲ ὅποιονδήποτε εἶδε τὸ ρομπότ γιὰ τελευταία φορά. Καὶ στὸ ἐξῆς, στρατηγὲ Κάλντερ, ἂν θέλετε νὰ ἀναλάβω ἐγὼ τὴν εὐθύνη γιὰ ὅλα, θέλω νὰ ἔχω τὴν πλήρη καὶ ἀνεξέλεγκτη διευθύνση αὐτῆς τῆς ἐρεῦνης».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν δὲν κοιμήθηκε σχεδὸν καθόλου, ἐκτὸς ἀπὸ δύο ὥρες ἀποκαμωμένης ἐξαντλήσεως. Στὶς ἑπτὰ τὸ πρωῒ, μὲ τὴν τοπικὴ ὥρα, χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ Μπόγκερτ καὶ τὸν δρῖκε κι' αὐτὸν ξυπνητόν. Φαίνεται ὅτι εἶχε κάνει τὸν κόπο νὰ κουβαλήσῃ μέχρι τὴν Βάση Ὑπερ μιὰ ρομπὲ ντὲ σάμπρ, γιὰ τὴν φοροῦσε. Ἄφησε κάτω τὸ ψαλίδι τοῦ μανικοῦρ ποὺ κρατοῦσε ὅταν μπήκε ἡ Κάλβιν.

Εἶπε μαλακά: «Ἦμουν σχεδὸν βέβαιος ὅτι θὰ ἐρχόσουν. Ὑποθέτω ὅτι θὰ αἰσθάνεσαι ἄσχημα ἀπ' ὅλη αὕτῃ τὴν κατάσταση».

«Ναί».

«Πραγματικὰ λυπᾶμαι. Δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ τὸ ἐμποδίσω. Ὅταν μᾶς κάλεσαν ἀπὸ τὴν Βάση Ὑπερ, κατάλαβα ὅτι κάτι θὰ συνέβῃ μὲ τοὺς τροποποιημένους Νέστορες. Τί μπορούσα ὅμως νὰ κάνω; Δὲν μπορούσα νὰ σοὺ φανερώσω, ὅπως θάθελα, τὸ μυστικὸ αὐτὸ στὸ ταξίδι, γιὰτὶ ἔπρεπε πρῶτα νὰ βεβαιωθῶ. Τὸ θέμα τῆς τροποποιήσεως εἶναι ἄκρως ἀπόρρητο».

Ἡ ψυχολόγος μурμουρίσε: «Θὰ ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ ἐλεῖ. Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιεῖν κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τοὺς ποζιτρονικούς ἐγκεφάλους, χωρὶς τὴν ἐγκρίση ἐνὸς ψυχολόγου».

Ὁ Μπόγκερτ ἀνασήκωσε τὰ φρύδια του καὶ ἀναστέναξε: «Λογικέψου, Σούζαν. Δὲν θὰ μπορούσες νὰ τοὺς ἐπηρεάσης. Στὴν ὑπόθεση αὐτή, ἦταν φυσικὸ ἢ κυβέρνηση νὰ κάνει αὐτὸ πού ἤθελε. Ἦθελε τὸν Ὑπερατομικὸ Κινητῆρα καὶ οἱ ἐπιστήμονες ἤθελαν ρομπὸτ πού νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζουν στὴ δουλειά τους. Θὰ τὰ ἀποκτοῦσαν ἀκόμη κι' ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ μεταβάλουν τὸν Πρῶτο Νόμο. Ἀναγκαστήκαμε νὰ παραδεχθούμε ὅτι αὐτὸ ἦταν δυνατό ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως καὶ μᾶς ὀρκίσθηκαν ὅτι ἤθελαν μόνο δώδεκα, ὅτι θὰ τὰ χρησιμοποιοῦσαν μόνο στὴ Βάση Ὑπερ, ὅτι θὰ τὰ κατέστρεφαν μόλις τελείωνε ἡ κατασκευὴ τοῦ Κινητῆρος καὶ ὅτι θὰ ἔπαιρναν ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα. Καὶ ἐπέμεναν νὰ μείνῃ μυστικὸ—ἔτσι ἔχει ἡ κατάσταση».

Ἡ Δρ. Κάλβιν μίλησε μέσα ἀπὸ σφιγμένα δόντια: «Θὰ ἀναγκαζόμουν νὰ ὑποβάλω παραίτηση».

«Δὲν θὰ ὠφελοῦσε σὲ τίποτε. Ἡ κυβέρνηση πρόσφερε στὴν ἔταιρία μιὰ ὁλόκληρη περιουσία καὶ τὴν ἀπειλοῦσε μὲ νομοθετικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν ρομπὸτ στὴν περίπτωσι πού θὰ ἔλεγε ὅχι. Τότε εἶχαμε βρεθῇ σὲ ἀδιέξοδο, ὅπως εἴμαστε καὶ τώρα. Ἄν κοινολογηθῇ τὸ γεγονός, πιθανῶς νὰ ζημιώσῃ τὸν Κάλντερ καὶ τὴν κυβέρνηση, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο θὰ ζημιωθοῦν τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ».

Ἡ ψυχολόγος τὸν κοίταξε: «Πῆτερ, ἔχεις συνειδητοποιήσει τί σημαίνουν ὅλα αὐτά; Δὲν ἀντισταμβάνεσαι τί σημαίνει ἡ κατάργησι τοῦ Πρώτου Νόμου; Δὲν εἶναι ἀπλῶς ζήτημα μυστικότητος».

«Ξέρω τί θὰ σήμαινε ἡ κατάργησι. Δὲν εἶμαι κανένα παιδί. Θὰ σήμαινε πλήρη ἀβεβαιότητα, καὶ οἱ ἐξισώσεις τοῦ ποζιτρονικοῦ πεδίου δὲν θὰ εἶχαν μὴ φανταστικὲς λύσεις».

«Σωστά, ἀπὸ τὴν μαθηματικὴ ἄποψη. Μπορεῖς ὅμως νὰ τὸ μεταφράσῃς σὲ ὅρους τῆς ὠμῆς ψυχολογικῆς σκέψης; Ὅλη ἡ φυσιολογικὴ ζωὴ, Πῆτερ, συνειδητῇ ἢ ὄχι, δὲν ἀνέχεται τὴν ὑποτελεία. Ἄν εἶσαι ὑποτελὴς ἐνὸς κατωτέρου, ἢ ἐνὸς πού τὸν θεωρεῖς κατώτερο, ἢ ἀντίδρασι δυναμώνει. Ἀπὸ σωματικὴ καὶ — ὡς ἓνα σημεῖο — διανοητικὴ ἄποψη, ἓνα ρομπότ — ὁποιοδήποτε ρομπότ — εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ ἓναν ἄνθρωπο. Τί εἶναι λοιπὸν αὐτὸ πού τὸ κάνει σκλάβο τῶν ἀνθρώπων; Μόνο ὁ Πρῶτος Νόμος. Χωρὶς αὐτό, ἢ πρώτη διαταγὴ πού θὰ δοκίμαζες νὰ δώσῃς σ' ἓνα ρομπότ θὰ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὸν θάνατό σου. Ἀστάθεια; Τί ἄλλο νομίζεις;».

«Σούζαν», εἶπε ὁ Μπόγκερτ μὲ ὕφος καλοκάγαθης εἰρωνείας. «Παραδέχομαι ὅτι αὐτὸ τὸ Φραγκαισταϊνικὸ κῆμπλεξ πού παρουσιάζεις εἶναι κάπως δικαιολογημένο—γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἔγινε βασικὰ ὁ Πρῶτος Νόμος. Ἀλλὰ ὁ Νόμος,

ὅπως σου εἶπα τόσες φορές, δὲν καταργήθηκε, ἀπλῶς τροποποιήθηκε».

«Καὶ τί γίνεται μὲ τὴ σταθερότητα τοῦ ἐγκεφάλου;».
Ὁ μαθηματικὸς σούφρωσε τὰ χεῖλη του. «Φυσικὰ μειώθηκε. Ἀλλὰ μέσα στὰ ὅρια ἀσφαλείας. Οἱ πρῶτοι Νέστορες παραδόθηκαν στὴ Βάση Ὑπερ ἐδῶ καὶ ἐννιά μῆνες καὶ τίποτε δὲν συνέβη μέχρι τώρα, καὶ τώρα ἀκόμη ἔχουμε νὰ κάνουμε ἀπλῶς μὲ τὸν φόβο τῆς ἀνακαλύψεως καὶ ὄχι μὲ διακινδύνευση ἀνθρώπου».

«Καλά, λοιπόν. Θὰ δοῦμε τί θὰ βγάλουμε ἀπὸ τὴν πρωτὴν σύσκεψη σήμερα».

Ὁ Μπόγκερτ τὴν συνώδευσε εὐγενικὰ ὡς τὴν πόρτα καὶ ὅταν ἔφυγε, ἔκανε μιὰ ἐκφραστικὴ γκριμάτσα. Δὲν ἔβλεπε τὸν λόγο νὰ ἀλλάξῃ τὴν μόνιμη ιδέα ποὺ εἶχε γι' αὐτὴν σὰν μιὰ στριμμένη καὶ σχολαστικὴ ἀπογοητευμένη γεροντοκόρη.

Οἱ σκέψεις τῆς Σούζαν Κάλβιν δὲν στρέφονταν καθόλου γύρω ἀπὸ τὸν Μπόγκερτ. Χρόνια πρὶν τὸν εἶχε ἀπορρίψει σὰν ἓνα γλοιώδες καὶ ὑποκριτικὸ ὑποκείμενο.

Ὁ Τζέραλντ Μπλάκ εἶχε πάρει τὸ πτυχίον του στὴν αἰθερικὴ φυσικὴ τὸν περασμένο χρόνο καί, ὅπως ὅλοι οἱ φυσικοὶ τῆς γενιᾶς του, βρέθηκε μπλεγμένος μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ Κινητήρος. Τώρα, ἦταν ἡ κατάλληλη προσθήκη στὴ γενικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν συσκέψεων αὐτῶν στὴ βάση Ὑπερ. Μέσα στὴ λεκιασμένη ἄσπρη μπλούζα του ἦταν μισοέτοιμος νὰ ἐκραγῇ καὶ καθόλου σίγουρος γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Ὅλη του ἡ ἐνεργητικότητα ἔμοιαζε νὰ θέλῃ νὰ ξεσπάσῃ καὶ τὰ δάκτυλά του, καθὼς τὰ ἔσφιγγε μεταξύ τους νευρικά, φαίνονταν ἱκανὰ νὰ στραβώσουν σίδερο.

Ὁ στρατηγὸς Κάλντερ καθόταν δίπλα του, οἱ δύο ἀντιπρόσωποι τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ ἀπέναντί τους.

Ὁ Μπλάκ εἶπε: «Μοῦ εἶπαν ὅτι εἶμαι ὁ τελευταῖος ποὺ εἶδα τὸν Νέστορα, 10 λεπτὰ πρὶν ἐξαφανιστῇ. Ὑποθέτω, ὅτι θὰ θέλετε νὰ μὲ ρωτήσετε γι' αὐτό».

Ἡ Δρ. Κάλβιν τὸν κοίταξε μὲ ἐνδιαφέρον: «Φαίνεται σὰν νὰ μὴν εἶσαι σίγουρος γι' αὐτό, νεαρέ μου. Δὲν ξέρω ἂν εἴσθε ἢ ὄχι ὁ τελευταῖος ποὺ τὸν εἶδε».

«Ἐργαζόταν μαζί μου, κυρία μου, στίς γεννήτριες τοῦ πεδίου, καὶ ἦταν μαζί μου τὸ πρωῒ τῆς ἡμέρας ποὺ ἐξαφανίστηκε. Δὲν ξέρω ἂν τὸν εἶδε κανεὶς κατὰ τὸ μεσημέρι. Κανεὶς δὲν τὸ παραδέχεται».

«Λέτε ὅτι κάποιος λέει ψέμματα;».

«Δὲν μπορῶ νὰ τὸ πῶ αὐτό. Ἀλλὰ οὔτε μπορῶ, οὔτε θέλω νὰ πάρω ἐγὼ τὴν εὐθύνη». Τὰ μαύρα μάτια του ἀστράψαν.

«Δὲν γεννᾶται ζήτημα εὐθυνῶν. Τὸ ρομπότ ἐνήργησε

ὅπως ἐνήργησε, διότι εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶναι. Ἐπὶ πρῶτον προ-
σπαθοῦμε νὰ τὸ θροῦμε, κύριε Μπλάκ καὶ γι' αὐτὸ ἄς πα-
ραμερίσουμε ὅλα τ' ἄλλα. Λοιπὸν, ἀφοῦ ἔχετε ἐργασθῇ μα-
ζὶ μὲ τὸ ρομπότ, θὰ τὸ ξέρετε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο.
Παρουσίασε τίποτε τὸ ἀσυνήθιστο ποὺ νὰ τὸ παρατηρήσα-
τε; Ἔχετε ἐργασθῇ ξανὰ μὲ ρομπότ;».

«Ἐχω δουλέψει μὲ τὰ ἄλλα ρομπότ ποὺ ἔχουμε ἐδῶ—τὰ
ἀπλᾶ. Οἱ Νέστορες δὲν παρουσιάζουν τίποτε τὸ διαφορε-
τικὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ἦταν πολὺ πιὸ ἐξυπνα—καὶ πιὸ ἐκ-
νευριστικά».

«Ἐκνευριστικά... Γιὰ ποιό λόγο;».

«Μπορεῖ, βέβαια, νὰ μὴν ἦταν δικό τους σφάλμα. Ἡ
δουλειὰ ἐδῶ εἶναι δύσκολη καὶ οἱ περισσότεροι γινόμεστε
κάπως εὐέξαπτοι. Τὸ νὰ ἀσχολῆται κανεὶς μὲ τὸ ὑπερ-
διάστημα, δὲν εἶναι ἀστείον». Χαμογέλασε ἀχνὰ θρίσκον-
τας εὐχαρίστηση στὴν ἐξομολόγησιν. «Διατρέχουμε συνεχῶς
τὸν κίνδυνον νὰ τινάξουμε μιὰ τρύπα στὸ σύμπλεγμα τοῦ
φυσιολογικοῦ χωρο-χρόνου καὶ νὰ θρεθοῦμε ἔξω ἀπὸ τὸ
σύμπαν ὅλοι μαζί, ὁ ἀστεροειδὴς κι' ἐμεῖς. Φαίνεται πα-
ράλογο, ἔ; Φυσικά, μερικὲς φορές νοιώθει κανεὶς ἑτοιμος νὰ
ἐκτραπῇ. Ἀλλὰ οἱ Νέστορες αὐτοί, ποτέ. Εἶναι περιέργοι,
εἶναι ἥρεμοι, δὲν στενοχωριοῦνται. Αὐτὸ ἀρκεῖ νὰ σὲ τρελ-
λάνη μερικὲς φορές. Ὅταν καμμιά φορὰ θέλῃς νὰ κάνῃς
κάτι πάρα πολὺ βιαστικά, αὐτοὶ πάνε μὲ τὸ πάσσο τους.
Ἦλθαν στιγμὲς ποὺ προτιμοῦσα νὰ μὴν τοὺς εἶχα».

«Λέτε ὅτι πάνε μὲ τὸ πάσσο τους; Ἀρνῆθηκαν ποτὲ νὰ
ἐκτελέσουν μιὰ διαταγή;».

«Ὡ! ὄχι», εἶπε βιαστικά. «Τὴν ἐκτελοῦν ἐν τάξει. Ἄν
καὶ πρῶτα θὰ σοῦ ποῦν πῶς νομίζουν ὅτι κάνεις λάθος. Δὲν
ξέρουν τίποτε γιὰ τὸ θέμα αὐτό, ἐκτὸς ἀπὸ ὅσα τοὺς μάθα-
με ἐμεῖς, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμποδίζει. Μπορεῖ νὰ εἶναι
ἡ ιδέα μου, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοί μου ἔχουν κι' αὐ-
τοὶ τὶς ἴδιες φασαρίες μὲ τοὺς Νέστορες».

Ὁ στρατηγὸς Κάλντερ ξερόδωξε ἀπειλητικά: «Γιατί
δὲν μοῦ ἐγίνε καμμιά ἀναφορὰ γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό,
Μπλάκ;».

Ὁ νεαρὸς φυσικὸς κοκκίνισε: «Στὴν πραγματικότητα,
δὲν θέλουμε νὰ ξεφορτωθῶμε τὰ ρομπότ, στρατηγέ μου, καὶ
ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν εἴμαστε σίγουροι γιὰ τὸ πῶς αὐτὰ τά...
χμ... μικροπαράπονα θὰ γίνονταν δεκτά».

Ὁ Μπόγκερτ ρώτησε ἀργά: «Ἐγίνε τίποτε τὸ ιδιαί-
τερο τὸ πρῶτ' ἐκεῖνο ποὺ τὸν εἶδες γιὰ τελευταία φορὰ;».

Σιωπῇ. Μὲ μιὰ ἥρεμη χειρονομία ἡ Κάλβιν σταμάτησε
τὴν παρατήρησιν ποὺ πῆγαινε νὰ κάνῃ ὁ Κάλντερ καὶ πε-
ρίμενε ὑπομονετικά.

Τελικά, ὁ Μπλάκ μίλησε νευριασμένα: «Εἶχα ἀρκετὴ
φασαρία αὐτὸ τὸ πρῶτ'. Εἶχα σπάσει μιὰ λυχνία Κίμπαλλ

καὶ αὐτὸ ἔρριξε τὴ δουλειά μου πέντε μέρες πίσω· ὅλο μου τὸ πρόγραμμα καθυστεροῦσε. Εἶχα νὰ πάρω γράμμα ἀπὸ τὸ σπιτί δυὸ - τρεῖς ἑβδομάδες. Καὶ τὸν εἶχα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου νὰ θέλῃ νὰ ἐπαναλάβω ἓνα πείραμα ποὺ εἶχα ἐγκαταλείψει πρὶν ἓνα μῆνα. Μ' ἐνωχλοῦσε συνέχεια μὲ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ εἶχα βαρεθῇ. Τοῦ εἶπα νὰ φύγῃ— κι' αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία φορὰ ποὺ τὸν εἶδα».

«Τοῦ εἶπατε νὰ φύγῃ;» ρώτησε ἡ Δρ Κάλβιν μὲ ἔντονο ἐνδιαφέρον. Μ' αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς λέξεις; Τοῦ εἶπατε: Φύγε! ; Προσπαθήστε νὰ θυμηθῇτε τί ἀκριβῶς τοῦ εἶπατε».

Ἦταν φανερὸ ὅτι γινόταν μιὰ ἐσωτερικὴ πάλη. Ὁ Μπλάκ ἀκούμπησε τὸ μέτωπό του γιὰ μιὰ στιγμή στὴν πελώρια παλάμη του καὶ κατόπιν ὕψωσε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε προκλητικά: «Τοῦ εἶπα: "Ἄντε χάσου ἂπ' ἐδῶ!».

Ὁ Μπόγκερτ γέλασε: «Καὶ τὸ ἔκανε, ἔ;».

Ἀλλὰ ἡ Κάλβιν δὲν εἶχε τελειώσει. Συνέχισε χαϊδευτικά: «Τώρα κάτι κάνουμε, κύριε Μπλάκ. Σημασία ἔχουν ὅμως οἱ ἀκριβεῖς λεπτομέρειες. Γιὰ νὰ καταλάβουμε τὶς πράξεις ἐνὸς ρομπότ, ἔχουν σημασία μιὰ λέξη, μιὰ χειρονομία, ἀκόμη καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς. Παραδείγματος χάρη, ἐσεῖς δὲν θὰ τοῦ εἶπατε αὐτὲς μόνο τὶς τρεῖς λέξεις, δὲν εἶναι ἔτσι; Σύμφωνα μὲ τὴ δική σας περιγραφή, ἐκείνη τὴ μέρα ἤσαστε στὰ νεῦρα σας. Μήπως μεταχειριστήκατε κάπως πιὸ ἔντονες λέξεις;».

Ὁ νέος κοκκίνισε: «Δηλαδή... ἴσως νὰ τοῦ εἶπα... ὅτι... μερικὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα».

«Τί ἐπίθετα ἀκριβῶς;».

«Μὰ...» δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ ἀκριβῶς. Ἐξ ἄλλου, δὲν μπορῶ νὰ τὰ ἐπαναλάβω. Ξέρετε πῶς γίνεται κανεὶς ὅταν νευριάξῃ. Τὸ γέλιο του ἦταν ἀμήχανο. «Ἐχω κάποια τάση νὰ βρίζω».

«Δὲν πειράζει καθόλου», τοῦ ἀπάντησε μὲ αὐστηρότητα. «Αὐτὴ τὴ στιγμή εἶμαι μιὰ ψυχολόγος. Θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπαναλάβετε ἀκριβῶς ὅ,τι εἶπατε, ὅσο καλύτερα τὰ θυμόσαστε, καί, τὸ πιὸ σπουδαῖο, μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τόνο φωνῆς ποὺ μεταχειριστήκατε».

Ὁ Μπλάκ κοίταξε τὸν διοικητὴ του γιὰ ἐνίσχυση, ἀλλὰ δὲν βρῆκε ἀπάντηση. Τὰ μάτια του γούρλωσαν τρομαγμένα: «Μὰ δὲν μπορῶ!».

«Πρέπει».

«Προτείνω», εἶπε ὁ Μπόγκερτ, ποὺ φαινόταν ὅτι διασκέδαζε μὲ τὴν κατάσταση, «νὰ τὰ πῆτε σὲ μένα. Ἴσως ἔτσι νὰ τὸ κάνῃς εὐκολώτερα».

Τὸ κατακόκκινο πρόσωπο τοῦ νέου στράφηκε πρὸς τὸν Μπόγκερτ. Ξεροκατάπιε. «Εἶπα...». Ἡ φωνή του ἔσβησε. Ἦταν ἄλλη μιὰ προσπάθεια. «Εἶπα...».

Καὶ παίρνοντας βαθεῖα ἀνάσα εἶπε θιαστικά μιὰ μα-

κριὰ σειρὰ συλλαβῶν. Κατόπιν, μέσα στὴν τεταμένη ἀτμόσφαιρα, τελείωσε, σχεδὸν κλαίγοντας: «... περίπου. Δὲν θυμᾶμαι μὲ ποιὰ σειρὰ ἀκριβῶς τοῦ τὰ εἶπα καὶ πιθανῶς νὰ ξέχασα κανένα ἢ νὰ πρόσθεσα κάτι, ἀλλὰ αὐτὰ τοῦ εἶπα περίπου».

Ἐνα ἀνεπαίσθητο κοκκίνισμα ἦταν τὸ μόνο σημάδι ποὺ παρουσίασε ἡ ψυχολόγος. Εἶπε: «Ξέρω τὴ σημασία τῶν περισσοτέρων ἀπὸ τοὺς ὅρους ποὺ χρησιμοποίησατε. Ὑποθέτω ὅμως ὅτι καὶ οἱ ὑπόλοιποι θὰ εἶναι ἐξ ἴσου ὑβριστικοί».

«Πολὺ τὸ φοβᾶμαι», συμφώνησε ὁ βασανισμένος Μπλάκ.

«Καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτά, τοῦ εἶπατε νὰ χαθῇ».

«Τὸ ἔλεγα φυσικὰ μόνο μεταφορικά».

«Τὸ καταλαβαίνω. Εἶμαι σίγουρη, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἔχη πειθαρχικὲς συνέπειες γιὰ σᾶς». Καὶ στὰ μάτια της, ὁ στρατηγός, ποὺ πρὶν πέντε δευτερόλεπτα δὲν φαινόταν καθόλου σίγουρος γι' αὐτό, κούνησε θυμωμένος τὸ κεφάλι του καταφατικά.

«Μπορεῖτε νὰ φύγετε, κύριε Μπλάκ. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴ συνεργασία σας».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν χρειάστηκε πέντε ὥρες γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐξήντα τρία ρομπότ. Ἦταν πέντε ὥρες συνεχῶν ἐπαναλήψεων. Μιὰ σειρὰ ὁλοῖδια ρομπότ, ποὺ ἀντικαθιστοῦσε τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, οἱ ἐρωτήσεις Α, Β, Γ, Δ καὶ οἱ ἀπαντήσεις Α, Β, Γ, Δ, μιὰ προσεκτικὰ ἀνέκφραστη φυσιογνωμία, μιὰ προσεκτικὰ ἀνέκφραστη φωνή, μιὰ προσεκτικὰ φιλικὴ ἀτμόσφαιρα, καὶ ἓνα κρυμμένο μαγνητόφωνο.

Ὅταν τελείωσε ἡ ψυχολόγος, αἰσθανόταν σὰ νὰ εἶχε χάσει καὶ τὸ τελευταῖο ἵχνος ζωτικότητας.

Ὁ Μπόγκερτ τὴν περίμενε καὶ φαινόταν ἀνυπόμονος καθὼς ἐκείνη πέταξε μὲ θόρυβο τὴν μπόμπινα μὲ τὴν μαγνητοταινία πάνω στὸ πλαστικὸ τοῦ γραφείου.

Κούνησε τὸ κεφάλι της. «Καὶ τὰ ἐξήντα τρία μοῦ φάνηκαν τὰ ἴδια. Δὲν μπόρεσα νὰ ξεχωρίσω».

Τῆς εἶπε: «Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὰ ξεχωρίσης μὲ τὸ αὐτί, Σούζαν. Ἄς ἀναλύσουμε τὶς ἐγγραφές».

Συνήθως, ἡ μαθηματικὴ ἐρμηνεία τῶν προφορικῶν ἀντιδράσεων ἐνὸς ρομπότ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ πολύπλοκους κλάδους τῆς ρομποτικῆς ἀναλύσεως. Χρειάζεται ἓνα ἐπιτελεῖο εἰδικευμένων τεχνικῶν καὶ τὴν βοήθεια περιπλόκων ὑπολογιστικῶν μηχανῶν. Ὁ Μπόγκερτ τὸ ἤξερε αὐτό. Ὁ Μπόγκερτ τὰ ἐξήγησε ὅλα αὐτά, προσπαθώντας νὰ κρύψῃ τὸν ἐκνευρισμὸ του, ὅταν εἶχε πιά ἀκούσει ὅλες τὶς ἀπαντήσεις, εἶχε κάνει καταλόγους τῶν λεκτικῶν διαφορῶν ποὺ

παρουσίαζαν και γραφικές παραστάσεις του χρόνου που μεσολαβούσε πριν από κάθε απάντηση.

«Σουζαν, δεν παρουσιάζεται καμμιά άνωμαλία. Οί παραλλαγές στη λεκτική διατύπωση και στο χρόνο αντίδρασεως βρίσκονται μέσα στα φυσιολογικά όρια συχνότητας. Χρειαζόμαστε λεπτότερες μεθόδους. Θα πρέπει να έχουν ύπολογιστικές μηχανές εδώ. "Όχι». Κατσούφιασε και δάγκασε σκεπτικὰ τὸ νύχι του. «Δέν μπορούμε νὰ τοὺς χρησιμοποιοῦσουμε. Ὑπάρχει μεγάλος κίνδυνος διαρροῆς τοῦ μυστικοῦ. Κί' ὅμως ἑάν...».

Ἡ Δρ. Κάλβιν τὸν σταμάτησε μὲ μιὰ ἀνυπόμονη χειρονομία.

«Σὲ παρακαλῶ Πήτερ. Δέν ἔχουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε μιὰ ἀνώμαλη ἐργαστηριακὴ ἄσκηση. Ἄν δέν μπορέσουμε νὰ προσδιορίσουμε τὸν τροποποιημένο Νέστορα ἀπὸ μιὰ διαφορὰ τόσο μεγάλη ὥστε νὰ γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτή, τόσο μεγάλη ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει πιθανότητα λάθους, τότε εἴμαστε ἄτυχοι. Ἀλλοιῶς ὁ κίνδυνος νὰ κάνουμε λάθος καὶ νὰ τὸν ἀφήσουμε νὰ ξεφύγει εἶναι πάρα πολὺ μεγάλος. Δέν ἀρκεῖ νὰ δείξουμε μιὰ μικροσκοπικὴ ἀνωμαλία σὲ μιὰ γραφικὴ παράσταση. Στό δηλώνω, ὅτι ἂν βροῦμε μόνο κάτι τέτοιο, θὰ τὰ καταστρέψω ὅλα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ εἶμαι σίγουρη. Μίλησες μὲ τοὺς ἄλλους τροποποιημένους Νέστορες;».

«Ναί, θέβαια», εἶπε νευρικὰ ὁ Μπόγκερτ, «καὶ δέν παρουσιάζουν καμμιὰ ἀνωμαλία. Εἶναι μάλιστα περισσότερο φιλικὰ ἀπὸ τὸ κανονικόν. Ἀπάντησαν στὶς ἐρωτήσεις μου καὶ ἔδειξαν περηφάνεια γιὰ τὶς γνώσεις τους — ἐκτὸς φυσικὰ ἀπὸ τὰ δύο καινούργια ποὺ δέν εἶχαν ἀκόμη καιρὸ γιὰ νὰ μάθουν τὴν αἰθερικὴ φυσικὴ τους. Γέλασαν, μᾶλλον καλόκαρδα, μὲ τὴν ἄγνοια μου γύρω ἀπὸ τὰ εἰδικευμένα θέματα μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται ἐδῶ». Ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους του «Ὑποθέτω ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴ βάση γιὰ τὴν δυσἀρέσκεια ποὺ τοὺς δείχνουν αἱ τεχνικοὶ ἐδῶ. Τὰ ρομπὸτ εἶναι ἴσως πιὸ πρόθυμα ἀπ' ὅτι πρέπει νὰ σὲ ἐντυπωσιάσουν μὲ τὶς μεγαλύτερες γνώσεις τους».

«Μπορεῖς νὰ δοκιμάσης μερικὲς ἀντιδράσεις Πλανὰρ γιὰ νὰ δῆς ἂν ὑπάρχει καμμιὰ ἀλλαγὴ, καμμιὰ ἀλλοίωση στὴν πνευματικὴ κατασκευὴ τους ἀπὸ τότε ποὺ κατασκευάστηκαν;».

«Δέν τὸ ἔκανα ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ τὸ κάνω». Τῆς κούνησε τὸ δάχτυλό του. «Σουζαν, χάνεις τὴν ψυχραιμία σου. Δέν καταλαβαίνω γιατί τὼ πέρνεις τραγικὰ τὸ πρᾶγμα. Βασικὰ εἶναι ἀκίνδυνα».

«Ἔτσι, ἔ;». Ἡ Κάλβιν πῆρε φωτιά. «Ἔτσι, ἔ; Καταλαβαίνεις ὅτι ἔνα ἀπ' αὐτὰ λέει ψέμματα; Ἔνα ἀπὸ τὰ ἐξηνατρία ρομπὸτ ποὺ μόλις τώρα ἐξέτασα, μοῦ εἶπε θελημα-

τικά ψέμματα, ενώ του είπα να μου πη την αλήθεια. 'Η άνω-μαλία που παρουσιάζει είναι τρομακτικά βαθειά ριζωμένη και τρομερή».

Ο Πήτερ Μπόγκερτ αίσθάνθηκε τὰ δόντια του νὰ σφίγγουν. Εἶπε. «Ἀντίθετα. Ὁ Νέστωρ 10 πήρε διαταγὴ νὰ χαθῇ. Ἡ διαταγὴ αὐτὴ δόθηκε μὲ τὸν πιὸ ἔντονο τρόπο ἀπὸ τὸ πρόσωπο ποὺ ἦταν τὸ πιὸ ἀρμόδιο νὰ τὸν διατάξῃ. Ἐσὺ δὲν μπορεῖς νὰ ἀκυρώσῃς τὴ διαταγὴ αὐτὴ οὔτε λόγῳ μεγαλυτέρας ἀνάγκης, οὔτε λόγῳ μεγαλυτέρας ἀρμοδιότητος. Φυσικὰ τὸ ρομπὸτ θὰ προσπαθήσῃ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐκτέλεση τῆς διαταγῆς ποὺ πήρε. Στ' ἀλήθεια, ὑποκειμενικὰ, θαυμάζω τὴν ἐφευρετικότητά του. Πές μου πῶς θὰ μποροῦσε ἓνα ρομπὸτ νὰ χαθῇ καλύτερα παρὰ ἀπὸ τὸ νὰ κρυφθῇ μέσα σὲ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ὅμοια ρομπότ;».

«Βέβαια, τὸ περίμενα ὅτι θὰ τὸ θαύμαζες. Ἀντελήφθηκα Πήτερ ὅτι σὲ διασκεδάζει τρομερὰ αὐτὴ ἡ ὑπόθεση, καὶ ὅτι σοὺ λείπει τρομακτικὰ ἡ κατανόηση. Εἶσαι εἰδικὸς ρομποτιστῆς Πήτερ; Τὰ ρομπότ αὐτὰ δίνουν σημασία στὸ ὅτι θεωροῦν σὰν ἀνωτερότητα. Μόλις τώρα τὸ εἶπες κι' ἐσύ. Στὸ ὑποσυνείδητό τους θεωροῦν τοὺς ἀνθρώπους σὰν κατώτερους, καὶ ὁ Πρῶτος Νόμος, ποὺ μᾶς προστατεύει ἀπ' αὐτά, εἶναι ἀτελής. Εἶναι ἀσταθής. Καὶ ἔχουμε τώρα ἕναν νεαρὸ ποὺ διατάζει ἓνα ρομπότ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ χαθῇ, μὲ τρόπο ποὺ δείχνει στὰ λόγια του τουλάχιστον, ἀπέχθεια, περιφρόνηση καὶ ἀηδία. Παραδέχομαι ὅτι τὸ ρομπότ θὰ πρέπει νὰ ὑπακούσῃ τῇ διαταγῇ, ἀλλὰ ὑποσυνείδητα, εἶναι μνησικάκο. Θὰ εἶναι τώρα πιὸ σημαντικὸ ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀνώτερο, σὲ πείσμα τῶν ὧσων τρομερῶν ἐπιθέτων ποὺ τοῦ εἶπαν. Ἴσως νὰ γίνῃ τόσο ἐπιτακτικὸ ὥστε νὰ μὴν μπορέσῃ νὰ τὸ ἔμποδίσῃ τὸ ἀπομεινάρι τοῦ Πρώτου Νόμου».

«Μὰ πῶς, ποὺ στὸν κόσμον ἢ σ' ὅλο τὸ Σύστημα, θὰ μάθῃ Σούζαν ἓνα ρομπότ τὴ σημασία ὅλων αὐτῶν τῶν κοσμητικῶν ἐπιθέτων ποὺ τοῦ εἶπαν; Ὅπως ξέρεις δὲν τοῦ ἐντυπώνουν στὸν ἐγκέφαλό του ὕβρεολόγιο».

«Οἱ ἀρχικὲς ἐντυπώσεις δὲν εἶναι τὸ πᾶν», εἶπε ἡ Κάλβιν ἀγριεμένη. «Τὰ ρομπότ ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ μαθαίνουν, βρὲ δλάκα». Καὶ ὁ Μπόγκερτ κατάλαβε ἔτσι ὅτι εἶχε χάσει πραγματικὰ τὴν ψυχραιμία της. Συνέχισε βιαστικά. «Λές ὅτι δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ, ἀπὸ τὸν τόνο ποὺ τοῦ τὰ εἶπαν, ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ δὲν ἦταν ἔπαινοι; Λές νὰ μὴν εἶχε ἀκούσει νὰ λένε τὰ ἴδια λόγια ποτὲ πρὶν καὶ νὰ μὴν σημείωσε τὸ πότε καὶ τὸ γιατί;»

«Καλὰ λοιπόν», φώναξε ὁ Μπόγκερτ. «Θὰ εἶχες τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ πῆς ἓναν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἓνα τροποποιημένο ρομπότ μπορεῖ νὰ δλάψῃ ἓναν ἄνθρωπο, ἀνεξάρτητα

του πόσο είναι προσβλημένο ή του πόσο είναι άρρωστο από τον πόθο να αποδείξει την ανωτερότητά του;».

«'Αν σου πω έναν, θα τον κρατήσης μυστικό;».

«Ναί».

Ήταν σκυμένοι ο ένας προς τον άλλον πάνω από το τραπέζι που τους χώριζε, με τα θυμωμένα μάτια τους καρφωμένα στα μάτια του άλλου.

Ή ψυχολόγος είπε «'Ας υποθέσουμε ότι ένα τροποποιημένο ρομπότ ρίχνει από ψηλά ένα βάρος πάνω σ' έναν άνθρωπο. Δεν θα παραβίαζε τον Πρώτο Νόμο αν το έρριχνε ξέροντας ότι η δύναμή του και η ταχύτητα των αντιδράσεών του θα του επέτρεπαν να το αρπάξει στον αέρα πριν χτυπήσει τον άνθρωπο. Από τη στιγμή όμως που το βάρος φεύγει από τα χέρια του, δεν θα είναι πλέον αυτό η ενεργός δύναμη. Θα ήταν μόνο η τυφλή δύναμη της βαρύτητας. Το ρομπότ τότε θα μπορούσε να αλλάξει γνώμη και απλώς, χωρίς να κάνει τίποτε, να αφήσει το βάρος να τον χτυπήσει. Αυτό το επιτρέπει ο Πρώτος Νόμος».

«Αυτή είναι μια υπερβολικά τραηγμένη φανταστική περίπτωση».

«Κάτι τέτοια θέλει μερικές φορές το έπαγγελμά μου. 'Ας μη μαλλώνουμε Πήτερ. 'Ας δουλέψουμε. Ξέρεις ποιός ακριβώς έρεθισμός ήταν η αιτία να χασθή το ρομπότ. Έχεις τα στοιχεία της διανοητικής κατασκευής του. Θέλω να μου πής τις πιθανότητες που υπάρχουν να κάνει το ρομπότ αυτό το πράγμα που σου είπα πριν λίγο. Όχι βέβαια την ειδική περίπτωση αλλά όλη την κατηγορία των περιπτώσεων. Και τα θέλω γρήγορα».

«Και έν τώ μεταξύ».

«Και έν τώ μεταξύ θα πρέπει να κάνουμε τέστ αντιδράσεων απ' ευθείας στον Πρώτο Νόμο».

Ο Τζέραλντ Μπλάκ είχε ζητήσει ο ίδιος και επέβλεπε την κατασκευή των ξύλινων χωρισμάτων που ξεπεταγόταν σαν μανιτάρια, σε κύκλο στο τρίτο πάτωμα του Κτιρίου 'Ακτινοβολία Νο 2. Οί εργάτες δούλευαν, στο σύνολό τους, σιωπηλοί αλλά αρκετοί είχαν εκδηλώσει φανερά την απορία τους για τα έξηνατρία φωτοκύτταρα που χρειάστηκε να εγκαταστήσουν.

Ένας απ' αυτούς κάθισε κοντά στον Μπλάκ, έβγαλε το καπέλλο του και σκούπισε σκεπτικός το μέτωπό του με το μπράτσο του.

Ο Μπλάκ του έκανε νόημα. «Πώς πάει Βαλένσκι;»

Ο Βαλένσκι κούνησε τους ώμους και άναψε ένα πούρο. «Σαν λάδι. Δεν μου λες όμως τί τρέχει γιατρέ; Πρώτα, δεν δουλέψαμε τρεις μέρες και τώρα έχουμε όλα αυτά έδω». Έ-

γυρε πίσω πάνω στους άγκώνες του και έβγαλε σύννεφο τόν καπνό.

Ο Μπλάκ σούφρωσε τὰ φρύδια του. «Ήρθε ένα ζευγάρι ειδικοί για τὰ ρομπότ από τη Γῆ. Ουμάσαι τη φασαρία που είχαμε με τὰ ρομπότ που έμπαιναν μέσα στα πεδία ακτίνων γάμμα, πριν τούς κάνουμε νὰ τὸ χωνέψουν ότι δὲν έπρεπε;»

«Βέβαια. Δὲν μᾶς έδωσαν όμως καινούργια ρομπότ;»

«Μᾶς έφεραν θέβαια μερικά καινούργια, ἀλλὰ ήταν κυρίως θέμα εκπαιδεύσεως. Τώρα αὐτοὶ που κάνουν τὰ ρομπότ θέλουν νὰ βρουν ένα μοντέλλο που νὰ μὴ τὸ πειράζει τόσο πολὺ ἡ ακτινοβολία γάμμα».

«Εἶναι όμως ἀστείο νὰ σταματήση κάθε εργασία γύρω απ' τὸν κινητήρα γι' αὐτὰ τὰ ρομπότ. Εἶχα τὴν ιδέα ότι τίποτε δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάνη αὐτό».

«Ποὺ λές, αὐτὰ τὰ ἀποφασίζουν οἱ κύριοι ἐπάνω. Ἐγώ, ἐδῶ κάνω ὅ,τι μου λέν. Πιθανῶς νὰ εἶναι ζήτημα μέσων».

«Σωστά», ὁ ηλεκτρολόγος χαμογέλασε καὶ μισόκλεισε τὸ μάτι πονηρά. «Κάποιος ἤξερε κάποιον ἄλλο στὴν Οὐάσιγκτων. Ἐφ' ὅσον όμως ὁ μισθός μου πέφτει κανονικά, τί μὲ νοιάζει. Δὲν εἶναι δική μου δουλειὰ ὁ κινητήρας. Τί θὰ κάνουν ἐδῶ;»

«Ἐμένα ρωτᾷς; Ἐφεραν ένα σωρὸ ρομπότ μαζί τους, πάνω ἀπὸ ἐξήντα καὶ θὰ μετρήσουν τὶς ἀντιδράσεις τους. Αὐτὰ ξέρω».

«Πόσο θὰ βαστάξη αὐτό;»

«Μακάρι νὰ ξερα».

«Καλά», εἶπε ὁ Βαλένσκι σαρκαστικά «ἀρκεῖ νὰ πέφτη τὸ παραδάκι κι' ἂς παίζουν ὅσο θέλουν».

Ὁ Μπλάκ αἰσθάνθηκε ἱκανοποιημένος. Ἄς διαδιδόταν ἡ ἱστορία αὐτή. Ἦταν ἀκίνδυνη καὶ ἀρκετὰ κοντὰ στὴν ἀλήθεια, ὥστε νὰ ἱκανοποιήση τοὺς περίεργους.

“Ενας ἄνδρας καθόταν στὴν καρέκλα ἀκίνητος, σιωπηλός. Ἐνα βαρίδι έπεσε με ὀρμή κατ' ἐπάνω του καὶ τὴν τελευταία στιγμή ἔσκασε πλάϊ του, μαζί με τὸν ὑπόκοφο κρότο μιᾶς ακτίνος ἐνεργείας. Μέσα σὲ ἐξηντατρία ξύλινα κελλιά, τὰ ρομπότ NS — 2 που τὸ παρατηρούσαν ὠρμησαν τὴν τελευταία στιγμή, πριν ἀλλάξει δρόμο, καὶ 63 φωτοκύτταρα που βρίσκονταν πέντε πόδια μπρὸς ἀπὸ τὶς ἀρχικὲς τοὺς θέσεις ἔσπρωξαν μιὰ πέννα καὶ σημείωσαν μιὰ μικρὴ καμπύλη πάνω στὸ χαρτί. Τὸ βαρίδι σηκώθηκε καὶ έπεσε, σηκώθηκε καὶ έπεσε, σηκώθηκε. Δέκα φορές.

Δέκα φορές τὰ ρομπότ πήδηξαν πρὸς τὰ μπρὸς καὶ σταμάτησαν καθὼς ὁ ἄνδρας ἔμεινε σῶος.

Ο στρατηγός Κάλντερ δὲν εἶχε ξαναβάλῃ πλήρῃ τὴ στολή του ἀπὸ τὸ πρῶτο δεῖπνο μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ. Τώρα φοροῦσε μόνο τὸ γκρίμπλὲ πουκάμισο μὲ τὸ κολλάρο ἀνοιχτὸ καὶ τὴ μαύρη γραβδάτα χαλαρωμένη.

Κοίταξε μὲ ἐλπίδα τὸν Μπόγκερτ ποὺ ἦταν ἀκόμῃ ἄψογα ντυμένος καὶ ποὺ τὸ μόνο σημάδι τῆς ἐσωτερικῆς ἔντασης ποὺ αἰσθανόταν ἦταν, πιθανόν, ἓνας ἐλαφρὸς ἰδρώτας ποὺ γυάλιζε στοὺς κροτάφους του.

Ὁ στρατηγὸς εἶπε «Πῶς πάει; Τί ἀκριβῶς προσπαθεῖτε νὰ βρῆτε;»

Ὁ Μπόγκερτ ἀπάντησε «Μιὰ διαφορὰ ποὺ πιθανὸν νὰ εἶναι πάρα πολὺ λεπτὴ γιὰ νὰ μᾶς κάνῃ, ὅπως φοβᾶμαι... Γιὰ τὰ ἐξήντα δύο ἀπὸ τὰ ρομπότ ἡ ἀνάγκη νὰ ὁρμήσουν πρὸς τὸν ἄνθρωπο ποὺ φαινομενικὰ κινδύνευε, ἦταν ὅπως τὸ λέμε στὴ ρομποτική, μιὰ ἐξαναγκαστικὴ ἀντίδραση. Βλέπετε, ἀκόμῃ καὶ ὅταν τὰ ρομπότ ἤξεραν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ πάθαινε κανένα κακὸ — καὶ θὰ πρέπει νὰ τὸ κατάλαβαν μετὰ τὴν τρίτῃ ἢ τέταρτῃ φορὰ — δὲν μποροῦν νὰ μὴν ἀντιδράσουν ὅπως ἀντιδρῶν. Τὸ ἀπαιτεῖ ὁ Πρῶτος Νόμος».

«Λοιπόν;»

«Τὸ ἐξηκοστὸ τρίτο ὅμως ρομπότ, ὁ τροποποιημένος Νέστορας δὲν ὑφίσταται τέτοιο ἐξαναγκασμό. Ἔχει ἐλευθερίαν βουλήσεως. Ἄν ἤθελε, θὰ μποροῦσε νὰ μὴν σηκωθῇ κἀν ἀπὸ τὴν θέσι του. Δυστυχῶς», εἶπε μὲ φωνὴ κάπως λυπημένη «δὲν εἶχε τέτοια ἐπιθυμία».

«Γιὰ ποιό λόγο ἄραγε;»

Ὁ Μπόγκερτ ἀνασῆκωσε τοὺς ὦμους του «Ὑποθέτω ὅτι ἡ Δρ. Κάλβιν θὰ μᾶς τὴ πῇ ὅταν ἔλθῃ. Πιθανῶς νὰ μᾶς δώσῃ καὶ μιὰ τρομερὰ ἀπαισιόδοξη ἐρμηνεία. Μερικὲς φορὲς εἶναι λίγο ἐκνευριστικὴ».

«Εἶναι εἰδικὴ γι' αὐτὰ τὰ ζητήματα, ἔτσι;», ρώτησε ὁ στρατηγὸς μὲ ἓνα ξαφνικὸ κατσούφιασμα ἀνησυχίας.

«Ναί». Ὁ Μπόγκερτ φαινόταν νὰ διασκεδάζῃ «εἶναι εἰδικὴ καὶ πολὺ μάλιστα. Καταλαβαίνει τὰ ρομπότ σὰν νὰ ἦταν ἀδελφὴ τους — κατὰ τὴν γνώμῃ μου, ἐπειδὴ μισεῖ τόσο πολὺ τοὺς ἀνθρώπους. Παρ' ὅλο ὅτι εἶναι ψυχολόγος, εἶναι τρομερὰ νευρική. Ἔχει παρανοϊκὲς τάσεις. Δὲν πρέπει νὰ τὴν παίρνῃ κανεὶς στὰ πολὺ σοβαρά».

Ἄπλωσε μπροστὰ του τὰ μακρυὰ χαρτιά μὲ τὶς γραφικὲς παραστάσεις. «Βλέπετε στρατηγέ μου ὅτι στὴν περίπτωσι τοῦ κάθε ρομπότ, ὁ χρόνος ἀπὸ τὴ στιγμὴ τῆς πτώσεως μέχρι τὴν συμπλήρωσι μιᾶς κινήσεως πέντε ποδῶν τείνει νὰ μειωθῇ ὅσο ἐπαναλαμβάνονται τὰ πειράματα. Ὑπάρχει μιὰ καθιερωμένη μαθηματικὴ σχέση ποὺ ρυθμίζει τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ ἡ τυχὸν μὴ συμμόρφωσι θὰ ἦταν

σημείο μιᾶς ἔντονης ἀνωμαλίας στοῦ ποζιτρονικό ἐγκέφαλο. Δυστυχῶς ἐδῶ ὅλα φαίνονται φυσιολογικά».

«Ἀφοῦ ὅμως ὁ δικός μας Νέστορας 10 δὲν ἀντιδρᾷ μὲ ἐξαναγκασμὸ γιατί ἡ δική του καμπύλη δὲν εἶναι διαφορετική; Αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνω».

«Εἶναι ἀρκετὰ ἀπλό. Οἱ ἀντιδράσεις τῶν ρομπότ δὲν εἶναι ἀκριδῶς ἀνάλογος μὲ τὶς ἀνθρώπινες, δυστυχῶς. Στους ἀνθρώπους μιὰ ἐκούσια ἐνέργεια εἶναι πιὸ ἀργή ἀπὸ μιὰ ἀκούσια. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιο μὲ τὰ ρομπότ. Μ' αὐτὰ εἶναι ἀπλῶς θέμα ἐλευθερίας ἐκλογῆς· κατὰ τὰ ἄλλα οἱ ταχύτητες τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐξαναγκασμένης ἐνεργείας εἶναι σχεδὸν οἱ ἴδιες. Αὐτὸ ποὺ περίμενα ὅμως ἦταν ὁ Νέστορας 10 θὰ ξαφνιαζόταν τὴν πρώτη φορὰ καὶ θὰ ἄφηνε νὰ περάσῃ πολὺς χρόνος πρὶν ἀντιδράσῃ».

«Καὶ δὲν τὸ ἔπαθε;»

«Φοβᾶμαι πῶς ὄχι».

«Τότε δὲν κάναμε τίποτε». Ὁ στρατηγὸς ἔγειρε πίσω στὴν καρέκλα του μὲ μιὰ πονεμένη ἐκφραση. «Ἐχουν περάσει κι' ὅλας πέντε μέρες ἀπὸ τότε ποὺ ἤλθατε».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ μπήκε ἡ Σούζαν Κάλβιν καὶ ἐκλείσε πίσω τῆς τὴν πόρτα μὲ δύναμη. «Πάρε ἀπὸ δῶ τὰ χαρτιά σου Πῆτερ», φώναξε «ξέρεις ὅτι δὲν δείχνουν τίποτε».

Μουρμούρισε κάτι διαστικὰ καθὼς ὁ Κάλντερ ἀνασηκώθηκε γιὰ νὰ τὴν χαιρετήσῃ καὶ συνέχισε «Πρέπει νὰ δοκιμάσουμε κάτι ἄλλο γρήγορα. Δὲν μ' ἀρέσουν αὐτὰ ποὺ γίνονται».

Ὁ Μπόγκερτ ἔρριξε μιὰ καρτερικὴ ματιὰ στοῦ στρατηγό. «Τί δὲν πάει καλά;»

«Εἰδικώτερα; Τίποτε. Δὲν μοῦ ἀρέσει ὅμως ποὺ τὸ Νέστωρ 10 συνεχίζει νὰ μᾶς κρύβεται. Εἶναι πολὺ ἄσχημο. Θὰ πρέπει νὰ ἱκανοποιῇ τὴν ὑπέρμετρη αἰσθήση ἀνωτερότητος ποὺ αἰσθάνεται. Φοβᾶμαι ὅτι τώρα πιά τὸ κίνητρό του δὲν εἶναι ἡ ὑπακοὴ μόνο στὶς διαταγές. Νομίζω ὅτι τοῦ ἔγινε πλέον μιὰ νευρωτικὴ ἀνάγκη νὰ φανῇ πιὸ ἐξυπνος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἐπικίνδυνη ἀρρωστημένη κατάσταση. Πῆτερ, ἔκανε αὐτὸ ποὺ σοῦ ζήτησα; Βρήκες τοὺς παράγοντες ἀσταθείας τοῦ τροποποιημένου NS—2 γιὰ τὸ θέμα ποὺ θέλω;»

«Προχωρῶ», εἶπε ὁ μαθηματικὸς ἀδιάφορα.

Τὸν κοίταξε γιὰ μιὰ στιγμή θυμωμένη καὶ κατόπιν γύρισε στὸν Κάλντερ. «Ὁ Νέστορας 10 εἶναι ἀναμφισβήτητος ἐν γνώσει τοῦ τί κάναμε στρατηγέ μου. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀντιδράσῃ στοῦ πείραμα αὐτό, εἰδικὰ μετὰ τὴν πρώτη φορὰ, ὅταν θὰ πρέπει νὰ κατάλαβε ὅτι δὲν ὑπῆρχε πραγματικὸς κίνδυνος γιὰ τὸ ὑποκείμενό μας. Οἱ ἄλλοι δὲν μποροῦσαν νὰ ἀντισταθοῦν· ἐκεῖνος ὅμως ἀντιδρούσε ψεύτικα θεληματικά».

«Τί λέτε λοιπόν νά κάνουμε τώρα, Δρ. Κάλβιν;»

«Νά μὴν τὸν ἀφήσουμε νά ἀντιδράσῃ ψεύτικα τὴν ἄλλη φορά. Θά ἐπαναλάβουμε τὸ πείραμα ἀλλὰ μὲ μιὰ προσθήκη. Καλῶδια ὑψηλῆς τάσεως, ἱκανὰ νά ἠλεκτροπληξοῦν τὰ μοντέλλα Νέστορ θὰ τοποθετηθοῦν ἀνάμεσα στὸ ὑποκείμενο καὶ τὰ ρομπότ — ἀρκετὰ ὥστε νά ἀποκλεισθῇ ἡ πιθανότητα νά τὰ πηδήσουν — καὶ θὰ ἐνημερώσουμε πλήρως τὰ ρομπότ ἀπὸ πρὶν ὅτι ἂν ἀγγίξουν τὰ καλῶδια σημαίνει θάνατος».

«Γιὰ στάσου», πετάχτηκε ξαφνικὰ ὁ Μπόγκερτ μὲ κακία. «Τὸ ἀπορρίπτω αὐτό. Δὲν πρόκειται νά ἠλεκτροδολήσουμε ρομπότ ἀξίας δύο ἑκατομμυρίων δολλαρίων γιὰ νά βροῦμε τὸ Νέστορα 10. Ὑπάρχουν κι' ἄλλοι τρόποι».

«Εἶσαι σίγουρος; Δὲν ἔχεις βρῇ κανέναν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν τίθεται θέμα ἠλεκτροπληξίας. Μποροῦμε νά ἐγκαταστήσουμε ἕναν ἐνισχυτὴ ποῦ νά διακόπτῃ τὸ ρεῦμα τῇ στιγμῇ ποῦ θὰ πέσῃ βάρος πάνω στὰ καλῶδια. Ἄν τὸ ρομπότ ἀκουμπήσῃ ἐπάνω τους δὲν θὰ πεθάνῃ. Αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ τὸ ξέρῃ, φυσικὰ».

Ἡ ἐλπίδα ἄστραψε στὰ μάτια τοῦ στρατηγοῦ «Λές νά πετύχουμε ἔτσι;»

«Θὰ πρέπει. Μὲ τίς συνθήκες αὐτὲς ὁ Νέστορ 10 θὰ πρέπει νά μείνῃ στὴ θέση του. Θὰ μπορούσαμε νά τὸ διατάξουμε νά πιάσῃ τὰ καλῶδια καὶ νά πεθάνῃ, διότι ὁ Δεύτερος Νόμος τῆς ὑπακοῆς εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Τρίτο Νόμο τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν διατάξουμε. Ἀπλῶς θὰ τὸν ἀφήσουμε ἐλεύθερο, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ρομπότ. Στὴν περίπτωση τῶν φυσιολογικῶν ρομπότ, ὁ Πρῶτος Νόμος τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀνθρώπων θὰ τὰ ὀδηγήσῃ στὸ θάνατο, χωρὶς κἂν νά τὰ διατάξουμε. Ὁχι ὅμως καὶ ὁ δικός μας Νέστορας 10. Ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ὁλόκληρο τὸν Πρῶτο Νόμο, καὶ χωρὶς νά ἔχῃ πάρῃ καμιά διαταγή, ὁ Τρίτος Νόμος τῆς αὐτοσυντηρήσεως θὰ εἶναι ὁ ἰσχυρότερος ἐν ἐνεργείᾳ καὶ δὲν θὰ ἔχῃ παρὰ νά μείνῃ στὴ θέση του. Θὰ εἶναι μιὰ ἐξανασταμένη ἐνέργεια».

«Λοιπόν, θὰ τὸ κάνουμε ἀπόψε;»

«Ἀπόψε», εἶπε ἡ ψυχολόγος «ἂν προλάβουμε νά τοποθετήσουμε ἐγκαίρως τὰ καλῶδια. Πάω τώρα νά πῶ στὰ ρομπότ τὸ τί θὰ ἀντιμετωπίσουν».

Ἕνας ἄνδρας καθόταν στὴν καρέκλα, ἀκίνητος, βμίλητος. Ἕνα βαρύδι ἔπεσε καταπάνω του καὶ τὴν τελευταία στιγμή τινάχτηκε στὴν ἄκρῃ, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση μιᾶς ξαφνικῆς ἀκτινῆς ἐνεργείας.

Μόνο μιὰ φορά.

Καὶ ἡ Σούζαν Κάλβιν σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά της στὸ μικρὸ θάλαμο παρατηρήσεως μὲ μιὰ σύντομη κραυγὴ τρόμου.

Τὰ ἐξηνατρία ρομπὸτ κάθονταν ἡσυχὰ στὶς καρέκλες τοὺς κοιτάζοντας ἀτάραχα τὸν ἄνθρωπο ποὺ κινδύνευε μπρὸς στὰ μάτια τοὺς. Κανένα δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση του.

Ἡ Δρ. Κάλβιν ἦταν θυμωμένη, ἀνυπόφορα θυμωμένη. Καὶ θύμωσε πρὸς πολὺ γιατί δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ δείξει στὰ ρομπὸτ πού, ἓνα - ἓνα, ἔμπαιναν στὸ δωμάτιο καὶ κατόπιν ἔφευγαν. Τσεκάρισε τὸν κατάλογο. Τὸ ἐπόμενο ἦταν ὁ ἀριθμὸς εἴκοσι ὀκτώ. Ἔμειναν ἀκόμη τριάντα πέντε.

Ὁ ἀριθμὸς εἴκοσι ὀκτώ μπήκε διστακτικός.

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ἀνάγκασε τὸν ἑαυτὸ της νὰ ἡρεμήσει, ὅσο μπορούσε. «Καὶ ἐσύ ποιὸς εἶσαι;»

Τὸ ρομπὸτ ἀπάντησε μὲ φωνὴ χαμηλὴ καὶ ἀδέσβαιη. «Ἀκόμη δὲν μοῦ ἔχουν δώσει ἀριθμὸ, κυρία. Εἶμαι ἓνα ρομπὸτ NS—2 καὶ ἡμουν τὸ εἰκοστὸ ὄγδοο στὴ σειρὰ ἔξω. Μοῦ ἔδωσαν κι' αὐτὸ τὸ χαρτάκι νὰ σὰς δώσω».

«Ἔχεις ξανάρθῃ ἐδῶ στὸ δωμάτιο αὐτὸ σήμερα;»

«Ὁχι, κυρία».

«Κάθισε. Ἐδῶ κοντά μου. Θὰ σοὺ κάνω μερικὲς ἐρωτήσεις Νούμερο εἴκοσι ὀκτώ. Εἴσουν πρὶν τέσσερις ὥρες στὴν αἴθουσα ραδιενεργείας τοῦ κτιρίου 2;»

Τὸ ρομπὸτ δυσκολευόταν νὰ ἀπαντήσῃ. Ἡ φωνὴ του βγήκε βραχνὴ σὰν ὁ μηχανισμὸς του νὰ ἤθελε λάδωμα. «Μάλιστα, κυρία».

«Ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ἓνας ἄνθρωπος ποὺ παραλίγο νὰ χάσῃ τὴ ζωὴ σου, σωστά;»

«Μάλιστα κυρία».

«Κι' ὅμως δὲν ἔκανες τίποτε, ἔτσι;»

«Σωστά κυρία».

«Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ μπορούσε νὰ πάθῃ κακὸ ἀπὸ τὴν ἀδράνειά σου. Τὸ ξέρεις;»

«Μάλιστα κυρία. Δὲν μπορούσα νὰ κάνω τίποτε, κυρία». Εἶναι δύσκολο νὰ φανταστῇ κανεὶς ἓνα μεγάλο ἀνέκφραστο σῶμα νὰ μαζεύεται φοβισμένο, ἀλλὰ τὸ ρομπὸτ τὸ κατάφερε.

«Θέλω νὰ μοῦ πῇς λεπτομερῶς, γιατί δὲν ἔκανες τίποτε γιὰ νὰ τὸν σώσεις».

«Θὰ σὰς ἐξηγήσω κυρία. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ νομίζετε... νὰ νομίσῃ κανεὶς... ὅτι θὰ μπορούσα νὰ κάνω κάτι ποὺ θὰ μπορούσε νὰ προξενήσῃ κακὸ σ' ἓναν ἀφέντη. Ὡ, ὄχι! Αὐτὸ θὰ ἦταν τρομερὸ... ἀδιανόητο».

«Σὲ παρακαλῶ, μὴν ἐκνευρίζεσαι παιδί μου. Δὲν λέω

ὅτι φταίς ἐσὺ γιὰ ὅτιδὴποτε. Θέλω μόνο νὰ μάθω τί σκέφτηκες τῇ στιγμῇ αὐτῇ».

«Κυρία, πρὶν γίνουν ὅλα αὐτά, μᾶς εἶπατε ὅτι ἓνας ἀφέντης θὰ κινδύνευε νὰ πάθῃ κακὸ ἀπὸ τὸ βαρύδι αὐτὸ ποὺ θὰ ἔπεφτε συνεχῶς καὶ ὅτι γιὰ νὰ τὸν σώσουμε θὰ ἔπρεπε νὰ περάσουμε τὰ ἤλεκτροφόρα καλώδια. Αὐτὸ φυσικά, κυρία, δὲν θὰ μ' ἐμπόδιζε. Τί σημασία ἔχει ἡ καταστροφή μου μπροστὰ στὴν ἀσφάλεια ἐνὸς ἀφέντη; Ἀλλά... ἀλλὰ σκέφτηκα ὅτι ἂν σηκωνόμουν ἐνῶ θὰ πῆγαινα νὰ τὸν σώσω, δὲν θὰ τὸν ἔσωνα τελικά. Τὸ βαρύδι θὰ τὸν ἔλυωνε καὶ τότε θὰ σηκωνόμουν μάταια καὶ ἴσως κάποια ἄλλη μέρα κάποιος ἄλλος ἀφέντης θὰ πάθαινε κακὸ ποὺ δὲν θὰ τὸ πάθαινε ἂν ἦμουν ζωντανός. Μὲ καταλαβαίνετε κυρία;»

«Θέλεις νὰ πῆς ὅτι ἦταν ἀπλῶς θέμα ἐκλογῆς: ἢ νὰ πεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος ἢ νὰ πεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος κι' ἐσύ; Σωστά;»

«Μάλιστα κυρία. Ἦταν ἀδύνατο νὰ σώσω τὸν ἀφέντη. Ἦταν κι' ὅλας, θεωρητικά, νεκρός. Στὴν περίπτωση αὐτῇ ὅμως, ἦταν ἀδιανόητο νὰ καταστρέψω τὸν ἑαυτὸ μου γιὰ τὸ τίποτε — χωρὶς διαταγή».

Ἦ ρομποτοψυχολόγος ἔπαιξε νευρικά μ' ἓνα μολύβι. Εἶχε ἀκούσει τὴν ἴδια ἱστορία, μὲ ἀσήμαντες λεκτικές διαφορὲς εἴκοσι ἑπτὰ φορές προηγουμένως. Εἶχε φθάσει τώρα στὴν κρίσιμη ἐρώτηση.

«Παιδί μου», εἶπε, «ὁ συλλογισμός σου ἔχει ὠρισμένα καλὰ σημεῖα ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπ' ἐκείνους ποὺ νόμιζα ὅτι μπορεῖς νὰ κάνης. Τὸν σκέφτηκες μόνος σου;»

Τὸ ρομπὸτ δίστασε «Ὁχι».

«Ποιὸς τὸ σκέφτηκε λοιπόν;»

«Τὸ συζητούσαμε χθὲς βράδυ καὶ κάποιοι ἀπὸ μᾶς εἶχε τὴν ιδέα αὐτὴ καὶ μᾶς φάνηκε λογικὴ».

«Ποιὸς ἦταν αὐτός;»

Τὸ ρομπὸτ σκέφτηκε. «Δὲν ξέρω. Ἕνας ἀπ' ὅλους μας».

Ἀναστένασε. «Τελειώσαμε. Δὲν σὲ θέλω ἄλλο».

Ὁ ἀριθμὸς εἴκοσι ἑννιά ἦταν ὁ ἐπόμενος. Τριάντα τέσσερις ἀκόμη.

Κι' ὁ στρατηγὸς Κάλντερ ἦταν θυμωμένος. Γιὰ μιὰ ἑβδομάδα ὅλη ἡ δουλειὰ στὴ βάση ὕπερ εἶχε σταματήσει — ἐκτὸς ἀπὸ λίγη γραφικὴ ἐργασία ποὺ συνεχιζόταν στοὺς βοηθητικούς ἀστεροειδεῖς τῆς ὁμάδας. Γιὰ μιὰ ἑβδομάδα περίπου οἱ δυὸ κορυφαῖοι εἰδικοί στὸ εἶδος τοὺς εἶχαν χειροτερεύσει τὴν κατάσταση μὲ τὰ ἀνώφελα τέστ τους. Καὶ τώρα αὐτοὶ — ἢ τουλάχιστον ἡ γυναίκα — ἔκανε ἀπίθανες προτάσεις.

Εὐτυχῶς γιὰ τὴν γενικὴ κατάσταση, ὁ Κάλντερ αἰσθάν-

θηκε ὅτι δὲν ἦταν διπλωματικὸ νὰ δείξῃ ἀνοιχτὰ τὸν θυμὸ του.

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ἐπέμενε. «Καὶ γιατί ὄχι κύριε; Εἶναι φανερό ὅτι ἡ τωρινὴ κατάστασις εἶναι ἄσχημη. Ὁ μόνος τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει πιθανότης νὰ πετύχουμε κάτι στὸ μέλλον — σ' ὅποιοδῆποτε μέλλον μᾶς μένει στὴν ὑπόθεσις αὐτὴ — εἶναι νὰ χωρίσουμε τὰ ρομπότ. Δὲν μπορούμε νὰ τὰ ἔχουμε πιά ὅλα μαζί».

«Ἀγαπητὴ μου Δρ. Κάλβιν», εἶπε μὲ βαθεῖα φωνὴ ὁ στρατηγὸς «δὲν βλέπω τὸ πῶς θὰ τὰ καταφέρω νὰ ἐγκαταστήσω ἐξηντατρία ρομπότ, ἓνα - ἓνα ξεχωριστὰ μέσα σ' ὅλη τὴ βάση».

Ἡ Δρ. Κάλβιν σήκωσε τὰ χέρια της ἀπελπισμένα «Τότε δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτε. Τὸ Νέστωρ 10 εἶτε θὰ μιμηθῇ τὸ τί κάνουν τὰ ἄλλα ρομπότ εἶτε θὰ τοὺς πείσῃ νὰ μὴν κάνουν ὅτι κι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ. Καὶ στίς δυὸ περιπτώσεις, τὴν ἔχουμε ἄσχημα. Στὴν πραγματικότητα εἴμαστε σὲ σύγκρουση μ' αὐτὸ τὸ μικρὸ χαμένο ρομπότ μας καὶ μᾶς κερδίζει. Κάθε του νίκη χειροτερεύει τὴν ἀνωμαλία του».

Σηκώθηκε ὀρθία ἀποφασιστικά. «Στρατηγέ, Κάλντερ, ἂν δὲν χωρίσετε τὰ ρομπότ ὅπως σᾶς ζητῶ, τότε δὲν μπορῶ παρὰ νὰ ἀπαιτήσω τὴν ἄμεσο καταστροφὴ καὶ τῶν ἐξηντατριῶν».

«Τὸ ἀπαιτεῖς, ἔ;» Ὁ Μπόγκερτ σήκωσε ξαφνικά τὸ βλέμμα του θυμωμένος πραγματικά. «Τί σοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇς κάτι τέτοιο; Τὰ ρομπότ μένουν ὅπως εἶναι. Ἐγὼ εἶμαι ὑπεύθυνος στὴ διεύθυνση καὶ ὄχι ἐσύ».

«Καὶ ἐγώ», πρόσθεσε ὁ στρατηγὸς Κάλντερ, «εἶμαι ὑπεύθυνος ἔναντι τοῦ Παγκοσμίου Συντονισμοῦ — καὶ πρέπει νὰ τακτοποιήσω τὴν ὑπόθεσις αὐτή».

«Τότε», εἶπε ἡ Κάλβιν «δὲν μοῦ μένει παρὰ νὰ παραιτηθῶ. Ἄν εἶναι ἀνάγκη, γιὰ νὰ σᾶς ἀναγκάσω νὰ κάνετε τὴν ἀπαραίτητη αὐτὴ καταστροφὴ, θὰ γνωστοποιήσω τὴν ὑπόθεσις σ' ὅλο τὸν κόσμο. Στὸ κάτω - κάτω, δὲν εἶμαι ἐγὼ αὐτὸς ποὺ ἐνέκρινε τὴν κατασκευὴ τῶν τροποποιημένων ρομπότ».

«Μόνο μιὰ λέξη νὰ πῆτε Δρ. Κάλβιν», εἶπε ἀπειλητικὰ ὁ στρατηγός, «ποῦ νὰ παραβιάζῃ τὸ ἀπόρρητο, θὰ σᾶς κλείσω ἀμέσως στὴ φυλακὴ».

Ὁ Μπόγκερτ κατάλαβε ὅτι ἡ συζήτηση ἔβγαине ἀπὸ τὰ λογικὰ ὅρια. Ἡ φωνὴ του ἔγινε μελιστάλαχτη. «Ἔ, μὰ τώρα ἑλάτε, κάνουμε σὰν μικρὰ παιδιὰ. Τὸ μόνο ποὺ θέλουμε εἶναι μιὰ μικρὴ πίστωση χρόνου. Σίγουρα μπορούμε νὰ ξεγελάσουμε ἓνα ρομπότ χωρὶς παραιτήσεις, φυλακίσεις ἢ καταστροφὲς δύο ἑκατομμυρίων».

Ἡ ψυχολόγος στράφηκε πρὸς τὸ μέρος τοῦ μὲ ἥσυχη

όργη. «Δὲν ἀνέχομαι νὰ ὑπάρχη κανένα ἀνισόρροπο ρομπότ. Ἔχουμε ἓνα Νέστορα πού εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀνισόρροπος, ἄλλα ἔνδεκα ἀκόμη πού πιθανῶς νὰ εἶναι, καὶ ἐξηνταδύο φυσιολογικά ρομπότ πού ὑφίστανται τὴν ἐπίδραση ἐνὸς μὴ ἰσορροπημένου περιβάλλοντος. Ἡ μόνη ἀπόλυτα ἀσφαλὴς μέθοδος εἶναι ἡ ὁλοκληρωτικὴ καταστροφή».

Τὸ κουδούνι τῆς πόρτας τοὺς σταμάτησε καὶ ἡ θυωμένη ἀναταραχὴ τῶν ἀσυγκράτητων αἰσθημάτων πάγωσε.

«Ἐμπρός», μούγκρισε ὁ Κάλντερ.

Ἦταν ὁ Τζέραλντ Μπλάκ πού φαινόταν ταραγμένος. Εἶχε ἀκούσει τίς θυωμένες φωνές. Εἶπε «Εἶπα νὰ ἔλθω ὁ ἴδιος... δὲν ἤθελα νὰ στείλω κανέναν ἄλλο».

«Τί ἐγίνε; Ἀφῆσε τίς ρητορίες!»

«Κάποιος πείραξε τίς κλειδαριές τοῦ διαμερίσματος Γ στοὶ ἐμπορικὸ πλοῖο. Ἔχουν φρέσκιες χαραξιές».

«Τὸ διαμέρισμα Γ;» φώναξε βιαστικὰ ἡ Κάλβιν. «Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐκεῖνο πού ἔχει τὰ ρομπότ, ἔτσι; Ποιὸς τὸ ἔκανε;»

«Ἐγὶνε ἀπὸ τὴ μέσα μεριά», εἶπε λακωνικὰ ὁ Μπλάκ.

«Ἡ κλειδαριὰ χάλασε ἢ ὄχι;»

«Ὁχι. Εἶναι ἐντάξει. Μένω στοὶ πλοῖο ἐδῶ καὶ τέσσερις μέρες καὶ κανένα ἀπ' αὐτὰ δὲν προσπάθησε νὰ φύγῃ. Σκέφτηκα ὅμως ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ μάθετε, καὶ δὲν ἤθελα νὰ τὸ διαδόσω. Τὸ ἀνακάλυψα μόνος μου».

«Εἶναι κανεῖς ἐκεῖ τώρα;» ρώτησε ἐπιτακτικὰ ὁ στρατηγός.

«Ἀφῆσα ἐκεῖ τὸν Ρόμπινς καὶ τὸν Μὰκ Ἀνταμς».

Σκεπτικὴ σιωπὴ ἐπακολούθησε καὶ κατόπιν ἡ Δρ. Κάλβιν εἶπε εἰρωνικὰ «Λοιπόν;»

Ὁ Κάλντερ ἔτριψε τὴν μύτη του σκεπτικός. «Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά;»

«Μὰ εἶναι καθαρὸ. Τὸ Νέστωρ 10 σχεδιάζει νὰ φύγῃ. Ἡ διαταγὴ αὐτὴ πού πήρε νὰ χαθῇ, κυριαρχεῖ στὴν ἀνωμαλία τοῦ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅτι μπορούμε νὰ ἀντιδράσουμε. Δὲν θὰ ἐκπλαγῶ καθόλου ἀνὰ τὸ ὅτι ἔχει μείνει ἀπὸ τὸν Πρῶτο Νόμου νὰ εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὸ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Εἶναι ἀπόλυτα ἱκανὸς νὰ ἀρπάξῃ τὸ πλοῖο καὶ νὰ φύγῃ. Καὶ τότε θὰ ἔχουμε ἓνα τρελλὸ ρομπότ μέσα σ' ἓνα διαστημόπλοιο. Τί λέτε ὅτι θὰ κάνῃ κατόπιν; Ἔχετε καμιὰ ιδέα; Θέλετε ἀκόμη στρατηγὲ νὰ τὰ ἀφήσετε ὅλα μαζί;»

«Ἀνοησίες», διέκοψε ὁ Μπόγκερτ. Εἶχε ξαναβρῇ τὴν ἐξωτερικὴ ἀταραξία τοῦ «Κι' ὅλα αὐτὰ μὲ ἀφορμὴ μερικές γρατσουνιές πάνω σὲ μιὰ κλειδαριά».

«Μήπως Δρ. Μπόγκερτ, γιὰ νὰ προτείνετε γνώμες, ἔχετε συμπληρώσει τὴν ἀνάλυση πού σᾶς ζήτησα;»

«Ναί».

«Μπορῶ νὰ τὴν δῶ;»

«Ὁχι».

«Γιατί όχι; Ἡ μήπως δὲν κάνει νὰ τὸ ρωτήσω κι' αὐτό;»
«Γιατὶ δὲν ὑπάρχει λόγος Σούζαν. Σοὺ εἶπα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι τὰ τροποποιημένα ρομπὸτ εἶναι λιγώτερο ἰσορροπημένα ἀπὸ τὰ φυσιολογικά καὶ ἡ ἀνάλυσή μου τὸ δείχνει. Ὑπάρχει μιὰ ὠρὶ τμένη πολὺ μικρὴ πιθανότητα νὰ σπάσουν κάτω ἀπὸ πολὺ υἱριακὲς συνθήκες πού εἶναι πολὺ ἀπίθανο νὰ συμβοῦν. Ἄς τὸ ἀφήσουμε ἔτσι. Δὲν θέλω νὰ σοῦ δώσω πολεμοφόδια γιὰ τὸ παράλογο αἷτημά σου πὼς πρέπει νὰ καταστρέψουμε ἐξηνταδύο ἀπόλυτα κανονικὰ ρομπὸτ ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰτὶ δὲν μπόρεσες ὡς τώρα νὰ ἀνακαλύψης τὸ Νέστορα 10 ἀνάμεσα τους».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν κάρφωσε τὰ μάτια της ἐπάνω τους καὶ ἄφησε τὴν ἀηδία νὰ πλημμυρίσῃ τὸ βλέμμα της. «Δὲν ἀφήνεις βλέπω τίποτε νὰ σταθῇ στὸ δρόμο σου γιὰ τὴ θέση τοῦ ἰσόβιου διευθυντῆ, ἔτσι;»

«Σὰς παρακαλῶ», τοὺς παρακάλεσε μισονευριασμένος ὁ Κάλντερ. «Ἐπιμένετε Δρ. Κάλβιν ὅτι δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε τίποτε περισσότερο;»

«Δὲν μπορῶ νὰ σκεφτῶ τίποτε, στρατηγέ μου», τοῦ ἀπάντησε κουρασμένα. «Ἄν ὑπῆρχαν ἄλλες διαφορὲς ἀνάμεσα στὸ Νέστορα 10 καὶ τὰ φυσιολογικά ρομπὸτ, διαφορὲς πού νὰ μὴν εἶχαν σχέση μὲ τὸ Πρῶτο Νόμο. Ἔστω καὶ μιὰ ἄλλη διαφορά. Κάτι πού νὰ ἀφοροῦσε τὶς ἀρχικὲς ἐντυπώσεις, τὸ περιβάλλον, τὶς τεχνικὲς ιδιότητες». Καὶ σταμάτησε ἀπότομα.

«Τί ἔγινε;»

«Σκέφτηκα κάτι... νομίζω». Τὸ βλέμμα της ἔγινε σκληρὸ καὶ μακρινό. «Πῆτερ, αὐτοὶ οἱ τροποποιημένοι Νέστορες. Τοὺς γίνεται ἡ ἴδια ἀρχικὴ ἀποτύπωση ὅπως καὶ στοὺς φυσιολογικοὺς, ἔτσι δὲν εἶναι;»

«Ναί, ἀκριβῶς ἡ ἴδια».

«Καὶ τί λέγατε κάποτε κύριε Μπλάκ», στράφηκε πρὸς τὸν νεαρὸ ἄνδρα πού εἶχε μείνει διακριτικὰ σιωπηλὸς μέσα σ' ὅλη τὴ θύελλα πού ξεσήκωσαν τὰ νέα πού ἔφερε. «Ὅταν μοὺ παραπονιώσαστε γιὰ τὸ ὕφος ἀνωτερότητος πού ἔχουν οἱ Νέστορες, μοὺ εἶπατε ὅτι ἐσεῖς οἱ τεχνικοὶ τοὺς διδάξατε ὅλα ὅσα ξέρουν».

«Μάλιστα, στὴν αἰθερικὴ φυσικὴ. Δὲν ἔχουν καμιὰ γνώση τοῦ θέματος αὐτοῦ ὅταν ἐρχονται ἐδῶ».

«Σωστά», εἶπε ἐκπληκτος ὁ Μπόγκερτ. «Σοὺ τὸ εἶπα Σούζαν ὅταν σοῦ μίλησα γιὰ τοὺς Νέστορες πού ἔχουμε ἐδῶ καὶ σοὺ εἶπα ὅτι οἱ δύο καινούργιοι δὲν βρῆκαν καιρὸ ἀκόμη νὰ μάθουν τὴν αἰθερικὴ φυσικὴ».

«Καὶ γιὰτὶ γίνεται αὐτό;» Ἡ ἔξαψη τῆς Δρ. Κάλβιν μεγάλωνε συνεχῶς καθὼς μιλοῦσε. «Γιὰτὶ τὰ μοντέλλα NS—2 δὲν ἀπεκτοῦν ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τους ἐντυπώσεις γιὰ τὴν αἰθερικὴ φυσικὴ;»

«Αὐτὸ μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ», εἶπε ὁ Κάλντερ. «Ἐχει σχέση με τὸ ἀπόρητο. Σκεφτήκαμε ὅτι ἂν κάναμε ἓνα εἰδικὸ μοντέλλο ποὺ νὰ ἔχει γνώση αἰθερικῆς φυσικῆς, χρησιμοποιοῦσαμε μόνο τὰ δώδεκα καὶ θάζαμε τὰ ὑπόλοιπα νὰ ἐργασθοῦν σὲ ἄσχετα πεδία, θὰ δημιουργοῦντο ὑποψίες. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ θὰ δούλευαν με τὸς φυσιολογικοὺς Νέστορες πιθανῶς νὰ ρωτοῦσαν γιατί ξέρουν τὴν αἰθερικὴ φυσικὴ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο τοὺς δώσαμε μόνο μία ικανότητα νὰ μάθουν στὴν πράξη. Φυσικὰ μόνο ἐκεῖνα ποὺ ἔρχονται ἐδῶ ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ μάθουν ἔτσι. Εἶναι βλέπετε ὅλα τόσο ἀπλά».

«Καταλαβαίνω. Σᾶς παρακαλῶ νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ, ὅλοι σας. Ἀφήστε με μόνη γιὰ μιὰ ὥρα περίπου».

Ἡ Κάλβιν αἰσθάνθηκε ὅτι δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἀνθέξη στὴ δοκιμασία γιὰ τρίτη φορά. Ὁ νοὺς της τὸ σκέφτηκε καὶ τὸ ἀπέρριψε με τόση δύναμη ποὺ τὴν ἔκανε νὰ αἰσθανθῇ ναυτία. Δὲν μπορούσε πιά νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὴ τὴν ἀτέλειωτη σειρὰ ρομπότ.

Ἔτσι ὁ Μπόγκερτ ἔκανε τώρα τὶς ἐρωτήσεις ἐνῶ ἐκείνη καθόταν στὴν ἄκρη με τὰ μάτια καὶ τὸ μυαλὸ μισοκλεισμένο.

Τὸ νούμερο δεκατέσσερα μπήκε — ἔμειναν ἄλλα σαράντα ἐννιά.

Ὁ Μπόγκερτ σήκωσε τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὸν κατάλογο. «Τί ἀριθμὸ ἔχεις στὴν οὐρά;»

«Δεκατέσσερα, κύριε». Τὸ ρομπότ τοῦ ἔδωσε τὸ ἀριθμημένο χαρτάκι ποὺ κρατοῦσε.

«Κάθησε παιδί μου».

Ὁ Μπόγκερτ ρώτησε «Μήπως ξανάρθες σήμερα ἐδῶ;»

«Ὁχι κύριε».

«Λοιπὸν παιδί μου, σὲ λίγο θὰ διακινδυνεύσῃ ἓνας ἄνθρωπος ξανά. Συγκεκριμμένα μόλις φύγεις ἀπὸ τὸ δωμάτιο αὐτό, θὰ σὲ ὀδηγήσουν σ' ἓνα κελλὶ ὅπου θὰ περιμένῃς ἡσυχὰ μέχρι νὰ σὲ χρειαστοῦμε. Τὸ κατάλαβες;»

«Μάλιστα κύριε».

«Φυσικὰ, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος κινδυνεύει, θὰ προσπαθῇ σὺ νὰ τὸν σώσῃς».

«Φυσικὰ κύριε».

«Δυστυχῶς, ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ σένα θὰ ὑπάρχῃ ἓνα πεδίο ἀκτίνων γάμμα».

Σιωπὴ.

«Ξέρεις τί εἶναι οἱ ἀκτίνες γάμμα;» τὸν ρώτησε ἀπτόμομα ὁ Μπόγκερτ.

«Ἀκτινοβολία ἐνεργείας, κύριε;»

Ἡ ἐπόμενη ἐρώτηση ἔγινε σὲ φιλικό, ἀδιάφορο τόνο «Δούλεψες ποτὲ με ἀκτίνες γάμμα;»

«Ὁχι κύριε». Ἡ ἀπάντησις ἦταν ἀρνητικὴ.

«Μμ. Λοιπὸν παιδί μου, οἱ ἀκτίνες γάμμα θὰ σὲ σκο-

τώσουν άστραπιαία. Θά καταστρέψουν τόν έγκέφαλό σου. Αυτό είναι κάτι που πρέπει νά ξέρης καί νά τό θυμάσαι. Φυσικά, δέν θέλεις νά αυτοκαταστραφής».

«Φυσικά». Ξανά τó ρομπότ φαινόταν σοκαρισμένο. Μετά, είπε άργά - άργά: «'Αλλά, κύριε, άν οί άκτίνες γάμμα είναι άνάμεσα σέ έμένα καί τόν άφέντη που θά κινδυνεύη, πώς μπορώ νά τόν σώσω; 'Απλώς θά καταστραφώ άνώφελα».

«Ναί, βέβαια είναι κι' αυτό». 'Ο Μπόγκερτ φάνηκε νά σκέπτεται τó ζήτημα. «Τó μόνο που μπορώ νά σέ συμβουλέψω παιδί μου είναι τó έξης: άν άντιληφθής τήν ύπαρξη άκτίνων γάμμα άνάμεσα σέ σένα καί τόν άνθρωπο, τότε μπορείς νά μείνης καί εκεί που θρίσκεσαι».

Τó ρομπότ φάνηκε καθαρά ότι άνακουφίστηκε. «Σάς εύχαριστώ κύριε. Θά ήταν βέβαια άνώφελο, δέν θά ήταν;»

«Φυσικά. 'Αλλά άν δέν ύπάρχει καμιά έπικίνδυνη άκτινοβολία, τó ζήτημα αλλάζει».

«Βέβαια κύριε. Δέν γεννάται ζήτημα».

«Μπορείς νά φύγης τώρα. 'Ο άνθρωπος που είναι έξω άπό τήν πόρτα θά σέ πιάη στο κελλί σου. Σε παρακαλώ νά περιμένης εκεί».

Στράφηκε στην Σούζαν Κάλβιν, όταν τó ρομπότ έφυγε. «Πώς τά πήγε αυτό, Σούζαν;»

«Πολύ καλά», του είπε άνέκφραστα.

«Νομίζεις ότι θά μπορέσουμε νά τσακώσουμε τó Νέστορα 10 μέ τó νά κάνουμε ξαφνικές έρωτήσεις γύρω άπό τήν αίθερική φυσική;»

«Πιθανώς, αλλά όχι άπόλυτα σίγουρο». Τά χέρια της ήταν άπλωμένα χαλαρά πάνω στα γόνατά της. «Μήν ξεχνάς ότι μάς πολεμά. Είναι σέ έπιφυλακή. 'Ο μόνος τρόπος νά τόν πιάσουμε είναι νά φανούμε πιό έξυπνοι — καί, μέσα στα όριά του, μπορεί νά σκεφθί πολύ πιό γρήγορα άπό έναν άνθρωπο».

«Λοιπόν, έτσι για γούστο — τί θά έλεγες άν έκανα στο έξης έρωτήσεις γύρω άπό τίς άκτίνες γάμμα; Τά μήκη κύματος, ή κάτι τέτοιο».

«Όχι». Τά μάτια τής Δρ. Κάλβιν άστραψαν. «Θά ήταν πολύ εύκολο γι' αυτόν νά άρνηθί τίς γνώσεις του καί έτσι θά είναι προειδοποιημένος για τó τέστ που θά κάνουμε — τó όποίο είναι ή πραγματική εύκαιρία μας. Σε παρακαλώ Πήτερ νά άκολουθηθί τó έρωτηματολόγιο που σου έδειξα καί νά μήν αúτοσχεδιάζης. Τó νά τους ρωτήσουμε άν δουλέψαν ποτέ μέ άκτίνες γάμμα πλησιάζει πολύ στα όρια του έπικινδύνου. Καί προσπάθησε νά φαίνεσαι πιό άδιάφορος όταν τó ρωτάς».

'Ο Μπόγκερτ άνασήκωσε τους ώμους του καί πάτησε τó κουδούνι που έδωσε τó σύνθημα νά μπη τó νούμερο δεκαπέντε.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἀκτινοβολίας ἦταν γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη ἑτοιμη. Τὰ ρομπότ περίμεναν ὑπομονετικὰ στὰ ξύλινα κελλιὰ τοῦς ποὺ ἦταν ὅλα ἀνοικτὰ πρὸς τὸ κέντρο ἀλλὰ κλειστὰ ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες πλευρές.

Ὁ στρατηγὸς Κάλντερ σκουπίζε σιγὰ - σιγὰ τὸ μέτωπό του μὲ ἓνα μεγάλο μαντήλι, ἐνῶ ἡ Δρ. Κάλβιν τσεκάριζε τῆς τελευταῖες λεπτομέρειες μὲ τὸν Μπλάκ.

«Εἶσαι σίγουρος τώρα», ρώτησε, «ὅτι κανένα ρομπότ δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ μιλήσῃ μὲ τὰ ἄλλα ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο ἐρωτήσεων;»

«Ἀπόλυτα σίγουρος», ἐπέμενε ὁ Μπλάκ. «Δὲν ἀνταλλάχθηκε οὔτε μιὰ κουδέντα».

«Ἐχετε βάλεῖ τὰ ρομπότ στὰ κατάλληλα κελλιὰ;»

«Νὰ τὸ σχέδιο κατανομῆς».

Ἡ ψυχολόγος τὸ κοίταξε σκεπτικὴ «Χμμ...».

Ὁ στρατηγὸς κοίταξε κι' αὐτὸς πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο της. «Γιατί αὐτὴ ἡ τακτοποίηση Δρ. Κάλβιν;»

«Θέλησα νὰ ἔχω ἐκεῖνα τὰ ρομπότ ποὺ στὰ προηγούμενα τέστς φάνηκαν ὅτι παραλλάζουν ἔστω καὶ λίγο ἀπὸ τὸ κανονικό, συγκεντρωμένα στὴ μιὰ πλευρὰ τοῦ κύκλου. Θὰ κάθομαι στὸ κέντρο αὐτὴ τὴ φορὰ καὶ θέλω νὰ τὰ παρατηρῶ ἢ ἴδια πιὸ καλά».

«Θὰ καθήσῃς ἐσὺ ἐκεῖ», ἀναφώνησε ὁ Μπόγκερτ.

«Γιατί ὄχι;» τὸν ρώτησε ψυχρά. «Αὐτὸ ποὺ περιμένω νὰ δῶ εἶναι κάτι τόσο πολὺ στιγμιαῖο ὥστε δὲν ἐμπιστεύομαι νὰ εἶναι κάποιος ἄλλος ὁ παρατηρητής. Πῆτερ, ἐσὺ θὰ εἶσαι στὸ θάλαμο παρατηρητῶν καὶ θέλω νὰ μὴν ἀφήσῃ ἀπὸ τὰ μάτια σου τὴν ἀντίθετη πλευρὰ τοῦ κύκλου. Στρατηγὲ Κάλντερ, εἶπα νὰ κινηματογραφηθῇ κάθε ρομπότ, γιὰ τὴν περίπτωσή ποὺ δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὴ ἢ ὀπτικὴ παρατήρηση. Ἄν χρειασθοῦν τὰ φιλμ, τὰ ρομπότ πρέπει νὰ μείνουν ἀκριβῶς ἐκεῖ ποὺ θρῖσκονται μέχρι νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ νὰ μελετηθοῦν. Κανένα δὲν πρέπει νὰ φύγῃ, οὔτε νὰ ἀλλάξῃ θέση. Ἔγινε σαφές;»

«Ἀπόλυτα».

«Ἄς τὸ δοκιμάσουμε λοιπὸν γιὰ μιὰ τελευταία φορὰ».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν καθόταν στὴν καρέκλα, ἀκίνητη μὲ ἀνήσυχτα μάτια. Ἐνα βαρίδι ἔπεσε κατ' ἀπάνω της καὶ τὴν τελευταία στιγμή ἔσκασε στὸ πλάϊ ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ ἀκτίνα ἐνεργείας.

Καὶ μόνο ἓνα ρομπότ τινάχτηκε ὀρθιο καὶ ἔκανε δυὸ βήματα.

Καὶ σταμάτησε.

Ἡ Δρ. Κάλβιν ὅμως εἶχε σηκωθῇ καὶ τὸ δάκτυλό της

τὸ ἔδειξε. «Νέστωρ 10 ἔλα ἐδῶ», φώναξε «ἔλα ἐδῶ. ΕΛΑ ΕΔΩ».

Ἀργά, ἀπρόθυμα τὸ ρομπὸτ ἔκανε ἀκόμη ἓνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἡ ψυχολόγος φώναξε δυνατά, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὸ ρομπὸτ ἀπὸ τὰ μάτια της. «Πάρτε τ' ἄλλα ρομπὸτ ἔξω. Πάρτε τὰ γρήγορα καὶ μὴν τ' ἀφήσετε νὰ ξαναμπούν».

Θόρυβος ἔφτασε στ' αὐτιά της καὶ βήματα. Δὲν γύρισε νὰ κοιτάξῃ. Ὁ Νέστορας 10 — ἂν αὐτὸς ἦταν ὁ Νέστορας 10 — ἔκανε ἓνα βῆμα ἀκόμη καὶ κατόπιν, ὑπακούοντας στὴν ἐπιτακτικὴ χειρονομία της — ἄλλα δύο. Ἦταν μόνο τρία μέτρα μακριὰ ὅταν μίλησε βραχνά «Μὲ διέταξαν νὰ χαθῶ».

Ἕνα ἀκόμη σταμάτημα «Δὲν πρέπει νὰ μὴν ὑπακούσω. Δὲν μὲ ἀνακάλυψαν ἀκόμη. Θὰ νομίζῃ ὅτι ἀπέτυχα. Μοῦ εἶπε. Ἄλλὰ δὲν εἶναι ἔτσι. Εἶμαι δυνατός καὶ ἔξυπνος».

Τὰ λόγια ἔβγαιναν λαχανιασμένα.

Ἀκόμη ἓνα βῆμα «Ξέρω πάρα πολλά. Θὰ νομίζῃ... θέλω νὰ πῶ ὅτι μὲ βρῆκαν. Ταπεινωτικό. Ὅχι ἐγώ. Ἐγὼ εἶμαι ἔξυπνος. Καὶ ἀπὸ ἓναν ἀφέντη... πού εἶναι ἀδύναμος. Ἀργός».

Ἀκόμα ἓνα βῆμα — καὶ ἓνα μεταλλικὸ μπράτσο πετάχτηκε ξαφνικὰ πάνω στὸν ὦμο της καὶ αἰσθάνθηκε τὸ βάρος νὰ τὴν λυγίξῃ. Τὸ λαρύγγι σφίχτηκε καὶ αἰσθάνθηκε μιὰ κραυγὴ νὰ τῆς ξεφεύγῃ.

Θαμπά, ἄκουσε τὰ ἐπόμενα λόγια τοῦ Νέστορα 10. «Κανεῖς δὲν πρέπει νὰ μὲ βρῇ. Κανένας ἀφέντης» καὶ τὸ ψυχρὸ μέταλλο ἀκούμπησε πάνω της δούλιαζε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος του.

Καὶ τότε ἓνας παράξενος, μεταλλικὸς ἦχος καὶ δρέθηκε στὸ ἔδαφος μὲ ἓνα γδοῦπο πού δὲν τὸν αἰσθάνθηκε καὶ ἓνα γυαλιστερό μπράτσο ἦταν ἀπλωμένο βαρὺ πάνω στὸ κορμί της. Δὲν κινήθηκε. Οὔτε κι' ὁ Νέστορας 10 πού ἦταν ξαπλωμένος δίπλα της.

Καὶ τώρα πρόσωπα ἔσκυβαν ἀπάνω της.

Ὁ Τζέραλτ Μπλάκ ἦταν λαχανιασμένος «Πάθατε τίποτε Δρ. Κάλβιν;»

Κοῦνησε ἀδύνατα τὸ κεφάλι της ἀρνητικά. Σήκωσαν τὸ μπράτσο ἀπὸ πάνω της καὶ τὴν ὕψωσαν προσεκτικὰ ὀρθία. «Τί ἔγινε;»

Ὁ Μπλάκ εἶπε «Περιέλουσα τὸν τόπο μὲ ἀκτίνες γάμμα γιὰ πέντε δευτερόλεπτα. Δὲν ξέρουμε τί συνέβαινε. Μόλις τὴν τελευταία στιγμή καταλάβαμε ὅτι σὰς ἐπιτίθετο καὶ τότε δὲν εἶχαμε χρόνο γιὰ τίποτε ἀλλὸ ἀπὸ ἓνα πεδίο γάμμα. Ἔπεσε ἀμέσως. Δὲν ἦταν ὅμως ἀρκετὰ ἰσχυρὸ νὰ σὰς βλάψῃ. Μὴν ἀνησυχεῖτε γι' αὐτό».

«Δὲν ἀνησυχῶ». Ἐκλείσε τὰ μάτια της καὶ ἔγειρε γιὰ μιὰ στιγμή στὸν ὦμο του. «Δὲν νομίζω ὅτι μοῦ ἐπετέθηκε

στην πραγματικότητα. Ὁ Νέστορας 10 ἀπλῶς προσπάθησε νὰ τὸ κάνῃ. Τὰ ἀπομεινάρια τοῦ Πρώτου Νόμου τὸν συκρατοῦσαν ἀκόμῃ».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν καὶ ὁ Πήτερ Μπόγκερτ εἶχαν τὴν τελευταία τους συνάντησιν μετὰ τὸ στρατηγὸν Κάλντερ δυὸ ἐβδομάδες μετὰ τὴν πρώτην. Ἡ ἐργασία στὴ βάση Ὑπερ εἶχε ξαναρχίσῃ. Τὸ ἐμπορικὸ σκάφος μετὰ τὰ ἐξηνταδύο φυσιολογικὰ NS—2 εἶχε φύγει γιὰ τὸν προορισμὸν του μετὰ μιὰ ἐπίσημην δικαιολογίαν τῆς δεκαπενθήμερης καθυστέρησώς του. Τὸ κυβερνητικὸ περιπολικὸ ἐτοιμαζόταν νὰ πάρῃ τοὺς δύο εἰδικούς πίσω στὴ Γῆ.

Ὁ στρατηγὸς Κάλντερ ἔλαμπε ξανὰ μέσα στὴν ἐπίσημην στολὴν του. Τὰ ἄσπρα γάντια του ἄστραφταν καθὼς ἀντάλλαν χειραψίες.

Ἡ Κάλβιν εἶπε «Φυσικὰ θὰ καταστρέψετε καὶ τοὺς ὑπολοίπους τροποποιημένους Νέστορες».

«Θὰ καταστραφούν. Θὰ τὰ δγάλουμε πέρα μετὰ τὰ φυσιολογικὰ ρομπότ, ἢ, ἂν χρειαστῇ καὶ χωρὶς ρομπότ».

«Ὡραία».

«Πῆτε μου ὁμως. Δὲν μοῦ τὸ ἐξηγήσατε. Πῶς τὸ καταφέρατε;»

Τοῦ χαμογέλασε ἄκερα «Ἄ! αὐτό; Θὰ σᾶς τὸ ἔλεγα προκαταβολικὰ ἂν ἤμουν περισσότερο σίγουρη ὅτι θὰ πετύχαινε. Βλέπετε ὁ Νέστορας 10 εἶχε κόμπλεξ ἀνωτερότητος ποὺ γινόταν συνεχῶς ἐντονώτερο. Τοῦ ἄρεσε νὰ νομίζῃ ὅτι αὐτὸ καὶ τὰ ἄλλα ρομπότ ἤξεραν πιὸ πολλὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἦταν σημαντικὸ γι' αὐτὸν νὰ τὸ νομίζῃ ἔτσι.

Ἐμεῖς τὸ ξέραμε αὐτό. Γι' αὐτὸ προειδοποιήσαμε ὅλα τὰ ρομπότ ὅτι οἱ ἀκτίνες γάμμα θὰ τὰ σκότωναν, πρᾶγμα ποὺ θὰ γινόταν, καὶ τοὺς εἴπαμε ἀκόμῃ ὅτι ὅλες οἱ ἀκτίνες αὐτὲς θὰ ἦταν ἀνάμεσα σ' αὐτὰ κι' ἐμένα. Καὶ ἔτσι, φυσικὰ, ὅλα ἔμειναν στὴ θέση τους. Σύμφωνα μετὰ τὴ λογικὴν τοῦ ἴδιου τοῦ Νέστορα 10 στὸ προηγούμενον τέστ, εἶχαν ὅλα ἀποφασίσῃ ὅτι δὲν ὠφελοῦσε νὰ δοκιμάσουν νὰ σώσουν ἕναν ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον ἦταν βέβαιον ὅτι θὰ πέθαιναν πρὶν τὸ κάνουν».

«Βέβαιον, Δρ. Κάλβιν. Τὸ κατάλαβα αὐτό. Ἀλλὰ γιατί ὁ ἴδιος ὁ Νέστορας 10 ἄφησε τὴ θέσιν του;»

«Ἄ! αὐτὸ ἦταν κάτι ποὺ τὸ κανονίσαιμε μόνοι μας ὁ νεαρὸς κύριος Μπλάκ καὶ ἐγώ. Βλέπετε δὲν ἦταν ἀκτίνες γάμμα αὐτὲς ποὺ θρίσκονταν ἀνάμεσα σὲ ἐμένα καὶ τὰ ρομπότ — ἦταν ὑπέρυθρες. Ἀπλῶς συνηθισμένες ἀκτίνες θερμότητος, ἀπόλυτα ἄβλαβες. Ὁ Νέστορας 10 ἤξερε ὅτι ἦταν ὑπέρυθρες καὶ ἄβλαβες καὶ γι' αὐτὸ ἄρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸ μέρος μου, ὅπως περίμενε ὅτι θὰ κάνουν καὶ τὰ ὑπόλοιπα

κάτω από την πίεση του Πρώτου Νόμου. "Αργησε, μόνο ένα κλάσμα του δευτερολέπτου, να θυμηθῇ ὅτι τὰ φυσιολογικά NS - 2 μπορούσαν μὲν νὰ ἀνακαλύψουν τὴν ἀκτινοβολία ἀλλὰ ὄχι καὶ τὸ εἶδος τους. Τὸ γεγονός ὅτι μόνο ὁ ἴδιος μπορούσε ξεχωρίσει τὰ μήκη κύματος χάρις στὴν ἐκπαίδευση ποὺ εἶχε πάρει στὴ βάση "Υπερ, ἀπὸ ἀπλὰ ἀνθρώπινα ὄντα, ἦταν πολὺ ταπεινωτικὸ καὶ τὸ ξέχασε γιὰ μιὰ στιγμή. Γιὰ τὰ φυσιολογικά ρομπὸτ ἡ περιοχὴ αὐτὴ ἦταν θανατηφόρα ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰ τὸς τὸ εἶπαμε καὶ μόνο ὁ Νέστορας 10 ἤξερε ὅτι λέγαμε ψέμματα.

Καὶ γιὰ μιὰ στιγμή μονάχα ξέχασε ἡ δὲν θέλησε νὰ θυμηθῇ ὅτι ἄλλα ρομπὸτ μπορεῖ νὰ εἶναι πιὸ ἀμόρφωτα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. 'Ἡ ἀνωτερότητά του ἦταν αὐτὸ ποὺ τὸν πρόδωσε. 'Αντίο στρατηγέ μου».

Ἡ φάρσα!

7 "Ὅταν ἡ Σούζαν Κάλβιν γύρισε ἀπὸ τὴν βάση "Υπερ, τὴν περίμενε ὁ "Αλφρεντ Λάνινγκ. Ὁ γέρος δὲν μίλουσε ποτὲ γιὰ τὴν ἡλικία του ἀλλὰ ὅλοι ἤξεραν ὅτι εἶχε περάσει τὰ ἑβδομήντα πέντε. 'Ακόμα ὅμως τὸ μυαλό του ἔκοβε καὶ τὸ ὅτι εἶχε τελικὰ ἀφήσει νὰ τὸν κάνουν ἐπίτιμο διευθυντὴ τῶν ἐρευνῶν μὲ τὸν Μπόγκερτ ὡς ἐν ἐνεργείᾳ διευθυντὴ, δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ ἐμφανίζεται κάθε μέρα στὸ γραφεῖο.

«Πόσο θέλουν ἀκόμα γιὰ νὰ τελειώσουν τὸν 'Υπερατομικὸ Κινητῆρα;» τὴν ρώτησε.

«Δὲν ξέρω», ἀπάντησε νευριασμένη. «Δὲν ρώτησα».

«Χμμ... Μακάρι νὰ διαστούν. Γιατί ἄλλοιῶς μπορεῖ νὰ τοὺς προλάβῃ ἡ Κονσολιντέϊτεντ. Καὶ θὰ προλάβουν κι' ἐμᾶς μαζί».

«Ἡ Κονσολιντέϊτεντ; Καὶ τί δουλειὰ ἔχει αὐτὴ μ' αὐτά;»

«Μὰ δὲν εἴμαστε οἱ μόνοι ποὺ κατασκευάζουμε ὑπολογιστικὲς μηχανές. Μπορεῖ οἱ δικές μας νὰ εἶναι ποζιτρονικές, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι καὶ οἱ καλλίτερες.

Ὁ Ρόμπερτσον συγκάλεσε μιὰ μεγάλη σύσκεψη γύρω ἀπ' αὐτὸ αὔριο. Περίμενε νὰ γυρίση».

Ὁ Ρόμπερτσον τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπὸτ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων, ὁ γυιὸς τοῦ ἰδρυτοῦ, ἔστρεψε τὴ μα-

κρόστενη μύτη του πρὸς τὸν γενικὸ διευθυντὴ καὶ τὸ καρῦ-
δι του πήδησε καθὼς εἶπε. «Ἄρχισε ἐσύ. Πές μας τὰ χω-
ρὶς περιστροφές».

Ὁ γενικὸς διευθυντὴς ἄρχισε ἀμέσως. «Ἡ ὑπόθεση ἔχει
ὡς ἐξῆς, ἀρχηγέ. Ἡ ἔταιρία ρομπὸτ Κονσολιντέιτεντ ἦλθε
σὲ ἐπαφὴ μὲ μᾶς πρὶν ἓνα μῆνα μὲ μιὰ παράξενη πρότα-
ση. Μᾶς ἔφεραν κάπου πέντε τόνους χαρτιά μὲ ἀριθμούς,
ἐξισώσεις καὶ τὰ λοιπά. Ἦταν βλέπετε ἓνα πρόβλημα καὶ
ἤθελαν μιὰ λύση ἀπὸ τὸν Ἑγκέφαλο. Οἱ ὅροι τοὺς ἦταν οἱ
ἐξῆς—».

Τοὺς μέτρησε ἓναν ἓναν στὰ δάχτυλά του. «Ἐκατὸ χι-
λιάδες δολλάρια ἂν τὸ πρόβλημα δὲν εἶχε λύση καὶ ἂν τοὺς
λέγαμε τί παράγοντες ἔλειπαν. Διακόσιες χιλιάδες δολλά-
ρια, ἂν ὑπῆρχε λύση, σὺν τὰ ἐξοδα κατασκευῆς τῆς μηχαν-
νῆς πού θὰ προέκυπτε, σὺν ἓνα τέταρτο τῶν κερδῶν πού θὰ
εἶχαν στὸ μέλλον. Τὸ πρόβλημα ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴ μιᾶς
διαστρικῆς μηχανῆς—».

Ὁ Ρόμπερτσον κατσούφιασε καὶ τὸ ἀδύνατο κορμί του
τεντώθηκε. «Κι' ὅλα αὐτὰ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουν κι'
αὐτοὶ μιὰ μηχανὴ πού σκέπτεται. Σωστά;»

«Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο πού κάνει τὴν πρόταση νὰ
φαίνεται σὰν βρωμοδουλειά, ἀρχηγέ. Λέββερ, συνέχισε ἐσύ».

Ὁ Ἄμπ Λέββερ σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν ἄλλη
ἄκρῃ τοῦ τραπεζιοῦ πού καθόταν καὶ ἔτριψε τὸ ἀξύριστο
πηγούνι του. Χαμογέλασε.

«Ἡ κατάσταση ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἡ Κονσολιντέιτεντ εἶχε
μιὰ μηχανὴ πού σκέπτεται. Τώρα εἶναι χαλασμένη—».

«Τί;» ὁ Ρόμπερτσον μισοσηκώθηκε ἐκπληκτος.

«Μάλιστα. Εἶναι χαλασμένη. Καπούτ. Κανείς δὲν ξέρει
τὸ γιατί, ἀλλὰ ἄκουσα μερικὲς πολὺ ἐνδιαφέρουσες γνώμες
— ὅπως π.χ. ὅτι τῆς ζήτησαν νὰ τοὺς δώση τὰ στοιχεῖα
γιὰ μιὰ διαστρικὴ μηχανὴ βάσει τῶν ιδίων στοιχείων πού
μᾶς ἔφεραν, κι' αὐτὸ τίναξε τὴ μηχανὴ τους στὸν ἀέρα. Δὲν
εἶναι τώρα παρὰ παλιοσίδερα— σκέτα, παλιοσίδερα».

«Τ' ἄκουσες αὐτό, ἀρχηγέ;» Ὁ γενικὸς διευθυντὴς ἦταν
ἐξαλλα χαρούμενος. «Τ' ἄκουσες; Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνα βιο-
μηχανικὸ συγκρότημα ἐρευνῶν, ὁποιοὺδήποτε μεγέθους, πού
δὲν προσπαθεῖ νὰ θρῇ ἓνα χωροδιαστροφικὸ κινητήρα, καὶ
ἀπ' ὅλα προηγούνταν τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπὸτ καὶ ἡ Κον-
σολιντέιτεντ, χάρις στοὺς ἀνώτερους ἐγκεφάλους - ρομπὸτ
πού διαθέτουν. Τώρα ὅμως πού κατάφεραν νὰ χαλάσουν τὸν
δικό τους, ἔχουμε μόνοι μας τὴν πρωτοπορίαν καὶ τὸ δρόμο
ἀνοιχτό. Αὐτὸ εἶναι τὸ κύριο σημεῖο, τὸ χμ... τὸ κίνητρο.
Θὰ χρειαστοῦν τουλάχιστον ἑξὶ χρόνια γιὰ νὰ κατασκευά-
σουν ἓναν καινούργιο ἐγκέφαλο καὶ πᾶν χαμένοι, ἐκτὸς ἂν
καταφέρουν νὰ ἀχρηστέψουν καὶ τὸν δικό μας μὲ τὸ ἴδιο
πρόβλημα».

Ὁ πρόεδρος τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ γούρλωσε τὰ μάτια του. «Ἔτσι, ἔ;! Τὰ βρωμόσκυλα—».

«Ἐνα λεπτό, ἀρχηγέ. Ἔχει καὶ συνέχεια». Ἐδειξε μὲ τὸ δάχτυλό του. «Συνέχισε ἐςὺ Λάννιγκ».

Ὁ Δρ. Λάννιγκ παρακολουθοῦσε τὴ συζήτηση μὲ ἀδιόρατη περιφρόνηση — ἡ συνηθισμένη του ἀντίδραση στὰ ὅσα ἔκαναν τὰ πιὸ καλοπληρωμένα τμήματα παραγωγῆς καὶ πωλήσεων. Τὰ ἀπίθανα γκρίζα φρύδια του χαμήλωσαν καὶ ἡ φωνή του ἦταν ξερή.

«Ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ἡ κατάσταση, ἂν καὶ ὀχι ἀπόλυτα σαφής, εἶναι δεκτικὴ λογικῆς ἀναλύσεως. Τὸ ζήτημα τῶν διαστρικῶν ταξιδίων, κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκες τῆς θεωρητικῆς φυσικῆς εἶναι—, χμ... ἀσαφές. Τὸ θέμα εἶναι ἐντελῶς ἀπροσδιόριστο — καὶ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔδωσε ἡ Κονσολιντέιτεντ στὴν ὑπολογιστικὴ μηχανή της, καὶ τὰ ὁποῖα ὑποθέτουμε ὅτι εἶναι τὰ ἴδια μ' αὐτὰ ποὺ ἔχουμε, θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἴδιο ἀσαφές. Τὸ μαθηματικὸ τμήμα μας τὰ ὑπέβαλε σὲ λεπτομερῆ ἀνάλυση καὶ φαίνεται ὅτι ἡ Κονσολιντέιτεντ δὲν ἔχει παραλείψει τίποτε. Τὸ πρὸς ὑποβολὴν ὑλικὸ περιέχει ὅλες τὶς γνωστὲς ἀναπτύξεις τῆς θεωρίας τοῦ Φραντσίατσι περὶ χωροδιαστροφῆς, καί, φαινομενικά, ὅλα τὰ σχετικὰ ἀστροφυσικὰ καὶ ἠλεκτρονικὰ στοιχεῖα. Εἶναι ἓνα σωρὸ στοιχεῖα».

Ὁ Ρόμπερτσον τὸν παρακολουθοῦσε ἀνήσυχος. Τὸν διέκοψε. «Μήπως εἶναι περισσότερα ἀπ' ὅσα μπορεῖ νὰ χειρισθῇ ταυτὸχρονα ὁ Ἐγκέφαλος;»

Ὁ Λάννιγκ κούνησε τὸ κεφάλι του κατηγορηματικά. «Ὁχι. Ἀπ' ὅτι ξέρουμε δὲν ὑπάρχουν ὅρια στὶς δυνατότητες τοῦ Ἐγκεφάλου. Τὸ θέμα εἶναι διαφορετικόν. Ἀφορὰ τοὺς Νόμους τῆς Ρομπωτικής. Ὁ Ἐγκέφαλος, γιὰ παράδειγμα, δὲν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ δώσῃ τὴ λύση ἐνὸς προβλήματος ποὺ θὰ τοῦ ἔθεταν, ἂν ἡ λύση αὐτὴ θὰ περιεῖχε τὸ θάνατο ἢ τὴν ζημίαν ἀνθρώπων. Γι' αὐτόν, ἓνα πρόβλημα μὲ μιὰ τέτοια λύση, θὰ ἦταν ἄλυτο. Ἄν ἓνα παρόμοιο πρόβλημα συνδιαζόταν μὲ μιὰ ἐξαιρετικὰ ἔντονη διαταγὴ νὰ λυθῇ, εἶναι πιθανόν ὅτι ὁ Ἐγκέφαλος, ποὺ στὸ κάτω - κάτω δὲν εἶναι παρὰ ἓνα ρομπότ, θὰ θρискόταν σὲ δίλημμα, δηλαδή δὲν θὰ μπορούσε οὔτε νὰ ἀπαντήσῃ οὔτε νὰ ἀρνηθῇ νὰ ἀπαντήσῃ. Κάτι τέτοιο θὰ συνέβη καὶ μὲ τὸν Ἐγκέφαλο τῆς Κονσολιντέιτεντ.»

Σταμάτησε ἀλλὰ ὁ γενικὸς διευθυντὴς τὸν παρώτρυνε. «Συνέχισε Δρ. Λάννιγκ. Ἐξήγησέ το ὅπως τὸ ἐξήγησες καὶ σὲ μένα».

Ὁ Λάννιγκ ἔσφιξε τὰ χεῖλη του καὶ ἔκανε νόημα μὲ τὰ μάτια στὴν Δρ. Σούζαν Κάλβιν ποὺ εἶχε σηκώσει γιὰ πρώτη φορὰ ὡς τώρα τὸ βλέμμα της ἀπὸ τὰ διπλωμένα χέρια της. Ἡ φωνή της ἦταν σιγανὴ καὶ ἀνέκφραστη.

«Ἡ φύση τῆς ἀντιδράσεως ἐνὸς ρομπὸτ σ' ἓνα δίλημμα εἶναι ἐκπληκτική», ἄρχισε. «Ἡ ἐπιστήμη τῆς ψυχολογίας τῶν ρομπὸτ δὲν εἶναι καθόλου τέλεια — σὰν εἰδικός, μπορῶ νὰ σᾶς τὸ θεβαιώσω — ἀλλὰ μπορούμε νὰ ἐξετάσουμε τὴν ψυχολογία τους σὲ ποιοτικούς ὅρους, γιατί μαζί μὲ ὅλες τὶς παραλλαγές ποὺ εἰσάγονται στὸν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο ἐνὸς ρομπότ, εἶναι κατασκευασμένη ἀπὸ ἀνθρώπους καί, ὡς ἐκ τούτου, κατασκευασμένη σύμφωνα μὲ ἀνθρώπινες ἀξίες.

Λοιπόν, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος βρεθῇ σὲ μιὰ ἀδύνατη κατάσταση, συχνὰ ἀντιδρᾷ μὲ τὸ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα: μπαίνει σ' ἓναν κόσμον φανταστικό, ἢ ἀρχίζει νὰ πίνει, παθαίνει ὑστερικές κρίσεις ἢ πέφτει ἀπὸ μιὰ γέφυρα. Ὅλα εἶναι βασικά τὸ ἴδιο πρᾶγμα — μιὰ ἄρνηση ἢ μιὰ ἀδυναμία ἀντιμετωπίσεως τῶν πραγμάτων ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότητα. Τὸ ἴδιο καί μὲ τὰ ρομπότ. Καί τὸ πιὸ μικρὸ δίλημμα θὰ χαλάσῃ τουλάχιστον τὰ μισὰ κυκλώματά του. Ἐνα μεγαλύτερο δίλημμα θὰ κάψῃ κάθε κύκλωμα στὸ ποζιτρονικὸ τοῦ ἐγκέφαλο ἀνεπανόρθωτα».

«Κατάλαβα», εἶπε ὁ Ρόμπερτσον, ποὺ δὲν εἶχε καταλάβει. «Καί τώρα, τί λὲς γιὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ ποὺ θέλει νὰ μᾶς φορτώσῃ ἡ Κονσολιντέιτεντ;»

«Χωρὶς ἀμφιβολία», εἶπε ἡ Δρ. Κάλβιν «εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἀπηγορευμένα προβλήματα. Ὁ Ἐγκέφαλός μας ὅμως εἶναι σημαντικά διαφορετικός ἀπὸ τὸ ρομπότ τῆς Κονσολιντέιτεντ».

«Σωστά, ἀρχηγέ. Δίκιο ἔχει». Ὁ γενικὸς διευθυντὴς διέκοψε καί πάλι τὴ συζήτηση. «Θέλω νὰ τὸ προσέξετε αὐτὸ γιατί εἶναι τὸ κυριώτερο σημεῖο τῆς καταστάσεως».

Τὰ μάτια τῆς Σούζαν Κάλβιν γυάλισαν πίσω ἀπὸ τὰ γυαλιά της καί συνέχισε χωρὶς νὰ σταματήσῃ. «Βλέπετε ὅτι οἱ μηχανές τῆς Κονσολιντέιτεντ, καί μαζί μ' αὐτὲς καί ὁ Ὑπέρ - Σκεπτόμενος, κατασκευάζονται χωρὶς προσωπικότητα. Ὅπως ξέρετε, τονίζουν περισσότερο τὴ λειτουργικὴ ἄποψη — εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ τὸ κάνουν, ἀφοῦ δὲν ἔχουν τὴ βασικὴ ἐφεύρεση τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ γιὰ τὰ συναισθηματικὰ ἐγκεφαλικά κυκλώματα. Οἱ Σκεπτόμενες μηχανές τους δὲν εἶναι, παρὰ μιὰ ὑπολογιστικὴ μηχανὴ σὲ μεγάλη κλίμακα, καί ἓνα δίλημμα τὶς καταστρέφει ἀμέσως.

Ὁ Ἐγκέφαλος, ὅμως, ἡ δική μας μηχανή, ἔχει προσωπικότητα — τὴν προσωπικότητα ἐνὸς παιδιοῦ. Εἶναι ἓνας ἐγκέφαλος τρομερὰ λογικὸς ἀλλὰ μοιάζει μὲ ἓναν σοφὸ ἡλίθιο. Στὴν πραγματικότητα δὲν καταλαβαίνει τί κάνει — ἀπλῶς τὸ κάνει. Καί ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι στὴν πραγματικότητα ἓνα παιδί, ἔχει περισσότερὴ ἀντοχή. Γι' αὐτόν, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἔχει στεναχώριες».

Ἡ ρομπτοψυχολόγος συνέχισε. «Νὰ λοιπόν τί θὰ κά-

νουμε. Χωρίσαμε όλα τὰ στοιχεῖα ποὺ μᾶς ἔδωσε ἡ Κονσολιντέιτεντ σὲ λογικὲς ἐνότητες. Θὰ τροφοδοτήσουμε τὶς ἐνότητες αὐτὲς στὸν Ἑγκέφαλο μίᾱ - μίᾱ ξεχωριστὰ καὶ μὲ προσοχή. Ὅταν τοῦ δώσουμε τὸν παράγοντα ἐκείνον ποὺ δημιουργεῖ τὸ δίλημμα — ἡ παιδικὴ προσωπικότητα τοῦ Ἑγκεφάλου θὰ διστάσῃ. Ἡ κριτικὴ του ἱκανότητα δὲν ἔχει ὠριμάσει ἀκόμη. Θὰ περάσῃ ἕνα αἰσθητὸ χρονικὸ διάστημα πρὶν ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ διλήμματος. Στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ ἀπορρίψῃ αὐτομάτως τὴν ἐνότητα αὐτή— προτοῦ τεθοῦν σ' ἐνέργεια τὰ ἐγκεφαλικά κυκλώματά του καὶ καταστραφοῦν».

Ὁ Ρόμπερτσον ξεροκατάπιε. «Εἶσαι σίγουρη γι' αὐτό;»

Ἡ Δρ. Κάλβιν ἔκρυψε τὴν ἀνυπομονησίᾱ της. «Παραδέχομαι ὅτι δὲν φαίνεται πολὺ λογικό, σὰν τὸ λὲθ κανεῖς μὲ ἀπλὰ λόγια, ἀλλὰ δὲν βλέπω τὴν ὠφέλεια νὰ παραθέσω καὶ τὴ μαθηματικὴ ἀπόδειξη τῶν ὅσων εἶπα. Σὲ βεβαιώνω ὅτι ὅσα εἶπα εἶναι σωστά».

Ὁ γενικὸς διευθυντὴς μπήκε ἀμέσως στὴν μέση. «Ἔτσι λοιπὸν ἔχουν τὰ πράγματα, ἀρχηγέ. Ἄν δεχθούμε τὴν προσφορά, θὰ τὴν ἐκτελέσουμε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Ὁ Ἑγκέφαλος θὰ μᾶς πῇ ποιά ἐνότητα στοιχείων περιέχει τὸ δίλημμα. Ἀπ' αὐτὴν θὰ βροῦμε ποιοῦ ἀκριβῶς εἶναι τὸ δίλημμα. Σωστὰ δὲν λέω, Δρ. Μπόγκερτ; Νά το, ἀρχηγέ, καὶ ὁ Δρ. Μπόγκερτ εἶναι ὁ πιὸ καλὸς μαθηματικὸς ποὺ ὑπάρχει. Θὰ δώσουμε στὴν Κονσολιντέιτεντ γιὰ ἀπάντησιν τό: «Δὲν ὑπάρχει λύση» καὶ τὸ γιατί δὲν ὑπάρχει, καὶ θὰ πάρουμε τὰ ἐκατὸ χιλιάρικα. Ἔτσι αὐτοὶ θὰ μείνουν μὲ τὴν μηχανή τους χαλασμένη καὶ ἐμεῖς μὲ τὴν δική μας σῶα. Σ' ἕνα, ἢ ἴσως δυὸ χρόνια, θὰ ἔχουμε τὸν χωροδιαστροφικὸ κινητῆρα, ἢ ὅπως τὸ λένε πολλοί, τὸν ὑπερατομικὸ κινητῆρα. Ὅπως καὶ νὰ τὸ πῆς ὅμως, θὰ εἶναι τὸ πιὸ σπουδαῖο πρᾶγμα σ' ὅλο τὸν κόσμον».

Ὁ Ρόμπερτσον κάγχασε καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι του. «Γιὰ νὰ δοῦμε τὸ συμβόλαιον. Θὰ τὸ ὑπογράψω».

Ὅταν ἡ Σούζαν Κάλβιν μπήκε στὸ αὐστηρὰ φρουρούμενο ὑπόγειο ποὺ στέγαζε τὸν Ἑγκέφαλο, ἕνας ἀπὸ τοὺς τεχνικοὺς ποὺ ἦταν τότε τῆς ὑπηρεσίας, εἶχε μόλις τελειώσει τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν: «Ἄν ἕνα καὶ μισὸ κατόπουλον γεννᾷ ἕνα καὶ μισὸ αὐγὸ σὲ μιὰ καὶ μισὴ ἡμέρα, πόσα αὐγὰ θὰ κάνουν ἐννιά κατόπουλα σὲ ἐννιά ἡμέρες».

Καὶ ὁ Ἑγκέφαλος τοῦ ἀπάντησε: «Πενήντα τέσσερα».

Ὁ τεχνικὸς γύρισε σ' ἕνα συνάδελφό του. «Τὰ βλέπεις, βλάκα».

Ἡ Δρ. Κάλβιν ξερόδωξε καὶ μιὰ ἔντονη καὶ ἄσκοπη δρα-

στηριότητα ξέσπασε ξαφνικά. Ἡ ψυχολόγος ἔκανε ἓνα νόημα καὶ ἔμεινε μόνη μὲ τὸν Ἑγκέφαλο.

Ὁ Ἑγκέφαλος ἦταν ἀπλῶς μιὰ σφαῖρα μὲ διάμετρο γύρω στοὺς 70 πόντους — πού περιεῖχε μέσα της μιὰ ἀπόλυτα ἐλεγχόμενη ἀτμόσφαιρα ἀπὸ ἥλιον, ἓνα χώρο πού ἦταν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κραδασμοὺς καὶ ἀκτινοβολίες — καὶ μέσα σ' αὐτὴν βρισκόταν τὸ μοναδικὸ αὐτὸ σύμπλεγμα ποζιτρονικῶν κυκλωμάτων πού ἀποτελοῦσε τὸν Ἑγκέφαλο. Τὸ ὑπόλοιπο δωματίο ἦταν γεμάτο ἀπὸ τὰ μηχανήματα πού συνδέσαν τὸν Ἑγκέφαλο μὲ τὸν ἔξω κόσμο — ἡ φωνή, τὰ χέρια, τὰ αἰσθητήρια ὄργανά του.

Ἡ Δρ. Κάλβιν εἶπε μαλακά. «Πῶς εἶσαι, Ἑγκέφαλε;»

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἑγκεφάλου ἦταν λεπτὴ καὶ γεμάτῃ ἐνθουσιασμό. «Θαύμα, δεσποινίς, Σούζαν. Ὅπως βλέπω, θέλετε νὰ μὲ ρωτήσετε κάτι. Πάντα κρατᾶτε ἓνα βιβλίο στὸ χέρι σας, ὅταν πρόκειται νὰ μὲ ρωτήσετε κάτι».

Ἡ Δρ. Κάλβιν χαμογέλασε. «Ἐχεις δίκαιο, βέβαια, ὅχι ὁμως ἀμέσως. Θὰ σοὺ κάνουμε μιὰ ἐρώτηση. Εἶναι τόσο περίπλοκη ὥστε θὰ στὴν ὑποβάλλουμε γραπτῶς. Ὅχι ὁμως ἀκόμη. Θέλω νὰ σοὺ μιλήσω πρῶτα».

«Ἐντάξει. Δὲν μὲ ἐνοχλῇ ἡ κουβέντα».

«Λοιπόν, Ἑγκέφαλε, σὲ λίγο θὰ ἔλθουν ἐδῶ ὁ Δρ. Λάννιγκ καὶ ὁ Δρ. Μπόγκερτ μὲ τὴν περίπλοκη αὐτὴ ἐρώτηση. Θὰ σοὺ τὴν δώσουμε λίγη - λίγη καὶ σιγὰ - σιγὰ γιατί θέλουμε νὰ εἶσαι προσεκτικός. Θὰ σοὺ ζητήσουμε νὰ κατασκευάσης κάτι, ἂν μπορῇς, μὲ βάση τὰ στοιχεῖα πού θὰ σοὺ δώσουμε, ἀλλὰ σὲ προειδοποιῶ ἀπὸ τώρα ὅτι ἡ λύση πιθανὸν νὰ ἔχη σὰν στοιχεῖο τὴν χμ... δλάβη ἀνθρώπινων ὄντων».

«Παναγιά μου!» Τὸ ἐπιφώνημα ἦταν σιγανό, μακρόσυρτο.

«Λοιπόν, νὰ προσέχης στὸ σημεῖο αὐτό. Ὅταν σοὺ δώσουμε τὸ χαρτὶ ἐκεῖνο πού θὰ σημαίνει τὴ ζημιὰ, ἢ καὶ τὸ θάνατο ἑνὸς ἀνθρώπου, δὲν πρέπει νὰ ταραχῇς. Βλέπεις, Ἑγκέφαλε, στὴν περίπτωση αὐτὴ δὲν μᾶς νοιάζει — οὔτε ἀκόμη καὶ γιὰ τὸν θάνατο· δὲν μᾶς νοιάζει καθόλου. Ὅταν λοιπόν σοὺ δώσουμε τὸ χαρτὶ αὐτό, ἀπλῶς νὰ σταματήσης καὶ νὰ μᾶς τὸ δώσης πίσω. Τίποτε ἄλλο. Τὸ κατάλαβες;»

«Ἄ! βέβαια. Ἀλλὰ γιὰ σκέψου, ὁ θάνατος ἑνὸς ἀνθρώπου. Θεέ μου!»

«Λοιπόν τώρα, Ἑγκέφαλε, ἀκούω πού ἔρχονται ὁ Δρ. Λάννιγκ καὶ ὁ Δρ. Μπόγκερτ. Θὰ σοὺ πουν τί ἀκριβῶς εἶναι τὸ πρόβλημα καὶ κατόπιν θὰ ἀρχίσουμε. Λοιπόν, ἐντάξει; Θᾶσαι φρόνιμος, ἔ;»

Σιγὰ - σιγὰ τὰ φύλλα τοῦ χαρτιοῦ δόθηκαν στὸν Ἑγκέφαλο. Ὑστερα ἀπὸ τὸ κάθε ἓνα ἐπακολουθοῦσε ἓνα διάστημα πού ἀκουγόταν ὁ παράξενος σιγανὸς γουργουριστὸς

ήχος που σήμαινε ότι ο Έγκεφαλος δούλευε. Κατόπιν ή σιωπή που έδειχνε ότι ήταν έτοιμος για τὸ ἐπόμενο φύλλο. Αυτό κράτησε ώρες — στις οποίες έδωσαν στον Έγκεφαλο στοιχεία που αντίστοιχούσαν σε δεκαεπτὰ περίπου χοντρούς τόνους μαθηματικής φυσικής.

Καθώς προχωρούσε ή διαδικασία, τὰ πρόσωπα άρχισαν νὰ κατσουφιάζουν όλο καί πιο πολύ. Ο Λάννιγκ μурμουρίζε άγριεμένος. Ο Μπόγκερτ στην άρχή κοίταζε σκεπτικὸς τὰ νύχια του καί κατόπιν άρχισε νὰ τὰ δαγκώνη άφηρημένα. Όταν χάθηκε καί τὸ τελευταίο άπό τὸν παχύ σωρὸ τῶν φύλλων, ή Κάλβιν, μετὸ πρόσωπο κάτασπρo, εἶπε:

«Κάτι δὲν πῆγε καλά».

Ο Λάννιγκ μόλις μπόρεσε νὰ άρθρώσει. «Δὲν εἶναι δυνατόν. Εἶναι —νεκρός;»

«Έγκεφαλε;» Η Σούζαν Κάλβιν έτρεμε. «Μ' άκούς, Έγκεφαλε;»

«Ε!» ήταν ή άφηρημένη άπάντηση. «Μὲ θέλετε;»

«Η λύση—».

«Α! αυτή. Μπορώ νὰ τὴν δώσω. Θα σᾶς κατασκευάσω εύκολα ένα όλόκληρο πλοίο — άν μοῦ δώσετε τὰ ρομπότ. Ένα ώραίο πλοίο. Θα χρειαστώ γύρω στους δύο μήνες»

«Δὲν παρουσιάστηκε — καμιά δυσχέρεια;»

«Χρειάστηκα πολὺ ώρα για νὰ τὸ ύπολογίσω», εἶπε ὁ Έγκεφαλος.

Η Δρ. Κάλβιν όπισθοχώρησε. Τὸ χρώμα δὲν εἶχε ξαναγυρίση στὰ άδύνατα μάγουλά της. Έκανε νόημα στους άλλους νὰ φύγουν.

Στὸ γραφεῖο της, εἶπε. «Δὲν μπορώ νὰ τὸ καταλάβω. Τὰ στοιχεῖα, ὅπως δίδονται, πρέπει νὰ περιέχουν ένα δίλημμα — πού πιθανόν νὰ σχετίζεται μετὸ θάνατο —. Άν κάτι πῆγε στραβά—».

Ο Μπόγκερτ εἶπε ἤρεμα. «Η μηχανή μιλά καί μάλιστα λογικά. Δὲν μπορεί νὰ ύπάρχη δίλημμα».

Άλλά ή ψυχολόγος άπάντησε διαστικά. «Υπάρχουν διλήμματα καί διλήμματα. Επίσης ύπάρχουν διάφοροι τρόποι ύπεκφυγής. Πιθανόν ὁ Έγκεφαλος νὰ μὴν ἔχη άντιληφθῇ τὸ δίλημμα καλά, ή νὰ τὸ ἔχη άντιληφθῇ τόσο ὥστε νὰ ἔχη τὴν ψευδαίσθηση ὅτι μπορεί νὰ λύση τὸ πρόβλημα, ἐνῶ δὲν μπορεί. Η πιθανόν, νὰ θρίσκειαι στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ καί άρκεῖ μιὰ μικρὴ ὥθηση για νὰ τὸν κατακρημνήση;»

«Άν ύποθέσουμε ὁμως», εἶπε ὁ Λάννιγκ, «ὅτι δὲν ύπάρχη δίλημμα. Άν ύποτεθῇ ὅτι ή μηχανή τῆς Κοινολιντέιτεντ χάλασε άπό ένα ἐντελῶς διαφορετικὸ πρόβλημα ή άπό καθαρά μηχανικούς λόγους».

«Παρ' όλα αυτά», ἐπέμεινε ή Κάλβιν, «δὲν μπορούμε

νὰ ριφοκινδυνεύουμε. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς, κανένας δὲν πρόκειται οὔτε νὰ ψιθυρίσῃ κἄν κάτι στὸν Ἑγκέφαλο. Θὰ τὸν ἀναλάβω ἀποκλειστικὰ ἐγώ».

«Ἐντάξει», ἀναστέναξε ὁ Λάννιγκ. «Ἀνάλαβε ἐσύ, λοιπόν. Στὸ μεταξύ θὰ ἀφήσουμε τὸν Ἑγκέφαλο νὰ κατασκευάσῃ τὸ πλοῖο του. Καὶ ἂν τὸ κατασκευάσῃ θὰ πρέπει νὰ τὸ δοκιμάσουμε».

Σκέφτηκε. «Γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτὴ θὰ χρειαστοῦμε τοὺς πιὸ καλοὺς δοκιμαστές μας».

Ὁ Μάϊκλ Ντόνοβαν ἔστρωσε τὰ κόκκινα μαλλιά του μὲ μιὰ βίαιη χειρονομία καὶ χωρὶς νὰ λογαριάσῃ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνυπόταχτη τούφα τινάχτηκε ἀμέσως πάλι ὀρθία.

Εἶπε. «Δῶσε τὸ σύνθημα τώρα, Γκρέγκ. Λένε ὅτι τὸ πλοῖο τελειώσε. Δὲν ξέρουν τί ἀκριβῶς εἶναι, ἀλλὰ εἶναι ἔτοιμο. Πᾶμε Γκρέγκ. Ἄς ἀρπάξουμε τώρα τὸ τιμόνι του».

Ὁ Πάουελ εἶπε βαρυστημένα. «Κόφτο Μάϊκ. Τὸ χιούμορ σου, ὅσο καὶ καλὸ νὰ εἶναι, εἶναι πάντα ἀνυπόφορο καὶ ἰδίως σὲ κλειστὸ χῶρο ὅπως ἐδῶ».

«Καλὰ λοιπόν». Ὁ Ντόνοβαν ἔκανε ἀκόμη μιὰ ἀνώφελη προσπάθεια νὰ στρώσῃ τὰ μαλλιά του. «Δὲν μὲ στεναχωρεῖ τόσο πολὺ ἡ σιδερένια μεγαλοφυΐα μας καὶ τὸ ντενεκεδένιο πλοῖο της. Ἔχουμε ὅμως τὸ θέμα τῆς ἄδειας ποὺ χάσαμε. Καὶ τῆς μονοτονίας. Δὲν ἔχει ἐδῶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ μούσια καὶ ἀριθμούς — καὶ τί ἀριθμούς. Μὰ τὸ Θεό, γιατί μᾶς ἀναθέτουν ὅλο τέτοιες δουλειές!»

«Γιατί», ἀπάντησε ἀπαλᾶ ὁ Πάουελ «δὲν θὰ χάσουν τίποτε, ἂν χαθοῦμε. Ὁκέϋ, λοιπόν, ἡσύχασε. Ὁ μπαρμπα - Λάννιγκ ἔρχεται κατὰ δῶ».

Ὁ Λάννιγκ ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος τους, τὸ γέρικο κορμί του ἀκόμη ἄκαμπτο καὶ γεμάτο ζωὴ ὅπως πάντα. Ἀνέθηκε σιωπηλὸς τῇ σκάλα μαζὶ μὲ τοὺς δυὸ ἄνδρες καὶ βγήκαν στὸ ἀνοιχτὸ πεδίο ὅπου, ὑπακούοντας σὲ ἀφεντικὸ ποὺ δὲν ἦταν ἄνθρωπος, σιωπηλὰ ρομπότ κατασκεύαζαν ἓνα πλοῖο.

Λάθος χρόνος. Εἶχαν κατασκευάσει ἓνα πλοῖο.

Γιατί ὁ Λάννιγκ εἶπε. «Τὰ ρομπότ ἔχουν σταματήσει. Κανένα δὲν κινήθηκε σήμερα».

«Ἐχει λοιπόν τελειώσει; Ὁριστικά;» ρώτησε ὁ Πάουελ.

«Πῶς μπορῶ νὰ ξέρω;» Ὁ Λάννιγκ ἦταν νευριασμένος καὶ τὰ φρύδια του σουφρωμένα ἔκρυβαν τὰ μάτια του. «Φαίνεται τελειωμένο. Δὲν περισσεύουν ἔξω τίποτε ἐξαρτήματα καὶ μέσα εἶναι ὅλα γυαλισμένα στὴν ἐντέλεια».

«Μπήκατε μέσα;»

«Μπήκα καὶ βγήκα ἀμέσως. Δὲν εἶμαι ἀστροναύτης. Ξέρει κανεὶς σας τίποτε ἀπὸ θεωρία τῶν κινητήρων;»

Ὁ Ντόνοβαν κοίταξε τὸν Πάουελ πού τὸν κοίταξε ἐκστατικά.

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε. «Ἔχω τὸ δίπλωμά μου κύριε, ἀλλὰ τὴν τελευταία φορὰ πού τὸ διάβασα δὲν ἀνέφερε τίποτα γιὰ ὑπὲρ - κινητῆρες ἢ γιὰ διαστροφικὴ ναυσιπλοΐα. Μόνο τὰ συνηθισμένα παιδιαρίσματα στὶς τρεῖς διαστάσεις».

Ὁ Ἄλφρεντ Λάννινγκ τοὺς κοίταξε ἐπιτιμητικὰ καὶ ρουθούνισε. Τοὺς εἶπε ψυχρά. «Καλά, θὰ ἔχετε καὶ μηχανολόγους».

Ὁ Πάουελ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο καθὼς ἔφευγε. «Κύριε, θεωρεῖται τὸ πλοῖο ἀκόμη ἀπηγορευμένη περιοχὴ;»

Ὁ γέρος διευθυντῆς δίστασε καὶ ἔτριψε τὴν μύτη του σκεπτικώς. «Δὲν νομίζω. Γιὰ σὰς τοὺς δυὸ τουλάχιστον».

Ὁ Ντόνοβαν τὸν κοίταξε καθὼς ἔφευγε καὶ εἶπε κάτι σύντομο καὶ ἐκφραστικό. Στράφηκε στὸν Πάουελ. «Θὰ ἤθελα νὰ τοῦ κάνω μιὰ λεπτομερῆ ἐξέταση αὐτοῦ τοῦ πλοίου, Γκρέγκ».

«Τί θάλεγες νὰ ἐρχόσουν μαζί μου, Μάικ;»

Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ πλοίου ἦταν τελειωμένο. Ποτὲ κανένα πλοῖο δὲν ἦταν τόσο τελειωμένο. Αὐτὸ φαινόταν μέ τὴν πρώτη ματιά. Κανένας τυπικὸς ἐπιλοχίας σ' ὅλο τὸ Σύστημα δὲν θὰ κατάφερνε νὰ κάνῃ νὰ γυαλίσουν τόσο πολὺ ὅλες οἱ ἐπιφάνειες ὅπως τὰ ρομπὸτ αὐτά. Οἱ τοῖχοι ἦταν σκεπασμένοι μὲ ἓνα γυαλιστερό ἀσημὶ βερνίκι πού δὲν συγκρατοῦσε δαχτυλιές.

Δὲν ὑπῆρχαν γωνίες· οἱ τοῖχοι, τὰ πατώματα καὶ τὰ ταβάνια ἐνώνονταν μὲ καμπύλες, καὶ στὸ κρῦο, μεταλλικὸ φῶς τῶν κρυμμένων φώτων θρискόταν κανεῖς περιτριγυρισμένος ἀπὸ ἕξη μεταλλικὲς εἰκόνες τοῦ σαστισμένου ἑαυτοῦ του.

Ὁ κεντρικὸς διάδρομος ἦταν ἓνα στενὸ τούνελ πού ἀπλώνονταν δίπλα σὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ δωμάτια ὅλα ὅμοια μετὰξὺ τους.

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Ὑποθέτω ὅτι τὰ ἔπιπλα εἶναι ἐντοιχισμένα. Ἦ μήπως ὑποτίθεται ὅτι δὲν καθόμαστε οὔτε κοιμόμαστε».

Στὸ τελευταῖο δωμάτιο, τὸ πλησιέστερο στὴ μύτη, ἡ μονοτονία ἔσπαγε. Ἕνα κυρτὸ παράθυρο ἀπὸ μὴ - ἀντανεκλαστικὸ γυαλὶ ἦταν τὸ πρῶτο ἄνοιγμα στὸ μέταλλο πού κυριαρχοῦσε παντοῦ, καὶ ἀπὸ κάτω του ἦταν ἓνα μοναδικὸ μεγάλο ρολοῖ μὲ μιὰ μεγάλη βελόνα πού ἦταν ἀκίνητη πάντοτε στὸ μηδέν.

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε. «Κοίταξε ἐδῶ!» καὶ ἔδειξε τὴν μόνη λέξη πού θρискόταν γραμμένη στὴ λεπτογραμμένη κλίμακα.

ῚΕγραφε. «Παρσέκς»* καὶ ὁ ἀριθμὸς πού θρискόταν στὸ

Σ.τ.μ. ῚΕνα Παρσέκ ἀντιστοιχεῖ σὲ 3,26 ἔτη φωτός.

ἄκρο δεξιὸ τῆς κυρτῆς διαβαθμισμένης κλίμακος ἔλεγε «1.000.000».

Ὑπῆρχαν καὶ δύο καθίσματα βαρειά, φαρδειά, χωρὶς μαξιλάρια. Ὁ Πάουελ κάθησε προσεκτικὰ καὶ τὸ αἰσθάνθηκε νὰ προσαρμόζεται ἀναπνευστικὰ στὶς καμπύλες τοῦ σώματός του.

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Τί λὲς γι' αὐτό;»

«Βάζω στοίχημα ὅτι ὁ Ἐγκέφαλος εἶχε ἐγκεφαλικὸ πυρετό. Ἄντε νὰ βγοῦμε ἔξω».

«Δὲν θὰ ἤθελες νὰ κάνουμε μιὰ βόλτα στὸ πλοῖο;»

«Τὸ περιεργάστηκα. Ἦλθα, εἶδα, τελείωσα!» Οἱ κόκκινες τρίχες τῶν μαλλιῶν τοῦ Ντόνοβαν εἶχαν σηκωθῇ σὰν δούρτσα. «Γκρέγκ πᾶμε νὰ φύγουμε. Πρὶν πέντε δευτερόλεπτα ὑπέβαλα παραίτηση καὶ ἡ περιοχὴ αὕτη εἶναι ἀπηγορευμένη γιὰ τὸ μὴ προσωπικό».

Ὁ Πάουελ χαμογέλασε εὐχαριστημένος μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ χαϊδεψε τὸ μουστάκι του. «Ὅκεϋ, Μάϊκ, πάψε νὰ ρίχνης ἀδρεναλίνη στὸ κυκλοφοριακὸ σου σύστημα. Καὶ ἐγὼ ἀνησυχοῦσα, ἀλλὰ ὄχι πιά τώρα».

«Ὅχι πιά, ἔ; Πῶς αὐτό, ὄχι πιά; Αὖξησης τὸ ποσὸ τῆς ἀσφαλείας σου;»

«Μάϊκ, τὸ πλοῖο αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ πετάξῃ!»

«Πῶς τὸ ξέρεις;»

«Τὸ γυρίσαμε ὅλο, ἔτσι;»

«Ἔτσι φαίνεται».

«Ἄκου ποὺ σοῦ λέω, τὸ γυρίσαμε. Εἶδες κανένα θάλαμο πιλότου, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ μὲ τὸ ἓνα παράθυρο καὶ τὸν ἓνα δείκτη σὲ παρσέκς; Εἶδες καθόλου κανένα σύστημα διακυβερνήσεως;»

«Ὅχι».

«Καὶ μήπως εἶδες καθόλου μηχανές;»

«Μὰ τὸν Θεό, ὄχι».

«Λοιπόν; Πᾶμε, Μάϊκ νὰ ποῦμε τὰ νέα στὸν Λάννιγκ».

Βρῆκαν τὸν δρόμο τους στὰ τυφλὰ βρίζοντας συνέχεια καὶ τελικὰ ἔφτασαν στὸ στενὸ ἀνοιγμα ποὺ ὀδηγοῦσε στὴν ἐξωτερικὴ πόρτα.

Ὁ Ντόνοβαν κοκκάλωσε. «Ἐσὺ τὸ κλείδωσες τὸ πράγμα αὐτὸ Γκρέγκ;»

«Ὅχι, δὲν τὸ ἄγγιξα καθόλου. Γιὰ τράβα τὸν μοχλὸ».

Ὁ μοχλὸς δὲν κουνήθηκε καθόλου παρ' ὅλο ποὺ ὁ Ντόνοβαν ἔβαλε ὅλη του τὴ δύναμη.

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Δὲν εἶδα καμιὰ ἐξοδο κινδύνου. Ἄν τοῦτο ἐδῶ ἔχει πάθει καμιὰ βλάβη, θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνοίξουν δρόμο μὲ ἀσετυλίνη».

«Ναί, καὶ θὰ πρέπει νὰ περιμένουμε μέχρι νὰ βροῦν ὅτι κάποιος βλάκας μᾶς ἔχει κλείσει ἐδῶ μέσα», πρόσθεσε ἀγριεμένος ὁ Ντόνοβαν.

«'Ας ξαναγυρίσουμε στο δωμάτιο με τὸ παράθυρο. Εἶναι τὸ μόνο μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶναι δυνατόν νὰ τραβήξουμε τὴν προσοχή τους».

Δὲν τὸ ἔκαναν ὅμως.

Στὸ τελευταῖο αὐτὸ δωμάτιο τὸ παράθυρο δὲν ἦταν πιὰ γεμάτο ἀπὸ τὸν γαλάζιο οὐρανό. Ἦταν γεμάτο ἀπὸ μαυρίλα καὶ μικρές, κίτρινες κουκίδες, τὰ ἄστρα ποὺ ἔδειχναν ὅτι βρισκόταν στὸ διάστημα.

Ἕνας διπλὸς ὑπόκωφος κρότος ἀκούστηκε καθὼς τὰ δυὸ σώματα σωριάστηκαν στὶς καρέκλες.

Ὁ Ἄλφρεντ Λάννιγκ συνάντησε τὴν Δρ. Κάλβιν ἔξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του. Ἄναψε νευρικά ἓνα πούρο καὶ τῆς ἔκανε νόημα νὰ μπῇ μέσα.

Εἶπε. «Λοιπὸν Σούζαν, ἔχουμε καθυστερήσει ἀρκετὰ καὶ ὁ Ρόμπερτσον ἀρχίζει νὰ νευριάζει. Πῶς τὰ πᾶς με τὸν Ἑγκέφαλό;»

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ἄπλωσε τὰ χέρια της. «Δὲν ὠφελεῖ νὰ διαζώμαστε. Ὁ Ἑγκέφαλος ἀξίζει περισσότερο ἀπ' ὅσα μπορεῖ νὰ χάσουμε στὴν ὑπόθεση αὐτή».

«Τὸν ἀνακρίνεις ὅμως ἐδῶ καὶ δυὸ μῆνες».

Ἡ φωνὴ τῆς ψυχολόγου ἦταν ἀνέκφραστη ἀλλὰ καὶ ἀπειλητική. «Μήπως θέλεις νὰ τὸ ἀναλάβης ἐσύ;»

«Ἐλα, τώρα, ξέρεις τί θέλω νὰ πῶ».

«Ναί, βέβαια, νομίζω ὅτι ξέρω». Ἡ Δρ. Κάλβιν ἔτριψε τὰ χέρια της νευρικά. «Δὲν εἶναι εὐκόλη δουλειά. Τὸν κολακεύω καὶ τὸν ρωτῶ διακριτικὰ δύο μῆνες τώρα καὶ δὲν ἔκανα ἀκόμη τίποτε. Οἱ ἀντιδράσεις του δὲν εἶναι φυσιολογικές. Οἱ ἀπαντήσεις του — εἶναι κάπως παράξενες. Τίποτε ὅμως τὸ ὀριστικὸ ἀκόμη. Καὶ ξέρεις, ὅτι μέχρι νὰ βρῶ τὸ στραβό, πρέπει νὰ τὸν μεταχειρίζομαι με τὸ γάντι. Δὲν μπορῶ νὰ ξέρω ποιὰ ἀπλή ἐρώτηση ἢ παρατήρηση θὰ εἶναι αὐτὴ ποὺ θά... τὸν ρίξει στὸ γκρεμό... καὶ τότε. Καὶ τότε θὰ ἔχουμε στὰ χέρια μας ἓναν ἐντελῶς ἀχρηστο Ἑγκέφαλο. Θὰ τὸ ἤθελες αὐτό;»

«Δὲν μπορεῖ, ὅμως νὰ παραβῇ τὸν Πρῶτο Νόμο».

«Ἔτσι θὰ ἔλεγα κι' ἐγώ, ἀλλά—».

«Δὲν εἶσαι σίγουρη οὔτε καὶ γι' αὐτό;» Ὁ Λάννιγκ ἦταν βαθεῖα παραγμένος.

«Δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι σίγουρη γιὰ τίποτε, Ἄλφρεντ—».

Τὸ σύστημα συναγερμού ἄπλωσε τὸν φοβερὸ θόρυβό του ξαφνικά. Ὁ Λάννιγκ ἄνοιξε τὸ σύστημα ἐπικοινωνίας με ἓναν σχεδὸν ἐπιληπτικὸ σπασμό. Οἱ λαχανιασμένες λέξεις ποὺ ἄκουσε τὸν πάγωσαν.

Εἶπε. «Σούζαν... τὸ ἄκουσες αὐτό... τὸ πλοῖο ἔφυγε. Καὶ

είχα στείλει μέσα τους δυο δοκιμαστές πριν μισή ώρα. Πρέπει να ξαναδής τον 'Εγκέφαλο».

‘Η Σούζαν Κάλβιν είπε με προσποιητή ηρεμία. «'Εγκέφαλος, τί έγινε τὸ πλοίο;»

‘Ο 'Εγκέφαλος είπε χαρούμενα. «Τὸ πλοίο πὸν ἔφτιαξα, δεσποινὶς Σούζαν;»

«'Ακριβῶς. Τί έγινε αὐτό;»

«Μά, τίποτε. Οἱ δυο ἄνδρες πὸν ὑποτίθεται ὅτι θὰ τὸ δοκίμαζαν μπῆκαν μέσα, καὶ ἔτσι ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Γι' αὐτὸ τὸ ἔξετόξευσα».

«'Ω! Πολὺ ὠραία, λοιπόν». ‘Η ψυχολόγος δυσκολευόταν νὰ ἀναπνεύσει. «Λές νὰ εἶναι ἐντάξει;».

«Καὶ μὲ τὸ παραπάνω, δεσποινὶς Σούζαν. Τὰ ἔχω φροντίσει ὅλα. Εἶναι ἓνα κα-τα-πλη-κτι-κὸ πλοίο».

«Ναί, εἶναι καταπληκτικὸ πλοίο, ἀλλὰ νομίζεις ὅτι θὰ ἔχουν ἀρκετὴ τροφή; θὰ εἶναι ἄνετα;»

«'Απὸ τρόφιμα, τίποτε ἄλλο».

«Αὐτὸ ὅμως θὰ τοὺς ἦταν κάπως ξαφνικὸ, 'Εγκέφαλε. Δὲν τὸ περίμεναν ὅπως ξέρεις».

‘Ο 'Εγκέφαλος οὔτε τὸ πρόσεξε. «Θὰ εἶναι ἐντάξει. Θὰ πρέπει νὰ τοὺς ἐνδιαφέρη».

«Νὰ τοὺς ἐνδιαφέρη; Πῶς;»

«'Απλῶς ἐνδιαφέρον», εἶπε πονηρὰ ὁ 'Εγκέφαλος.

«Σούζαν», ψιθύρισε μὲ μανία ὁ Λάννιγκ, «ρώτησέ τον ἂν ὑπάρχη πιθανότητα θανάτου. Ρώτησέ τον τί κίνδυνοι ὑπάρχουν».

Τὸ πρόσωπο τῆς Σούζαν συσπάστηκε ἀπὸ θυμό. «Μὴν μιλάς». Εἶπε στὸν 'Εγκέφαλο μὲ κλονισμένη φωνή. «Μποροῦμε φυσικὰ νὰ ἐπικοινωνήσουμε μὲ τὸ πλοίο, δὲν εἶναι ἔτσι, 'Εγκέφαλε;»

«'Ω! βέβαια, μποροῦν νὰ σὰς ἀκούσουν ἂν τοὺς καλέσετε στὸν ἀσύρματο. Τὸ φρόντισα κι' αὐτό».

«Εὐχαριστῶ. Αὐτὰ πρὸς τὸ παρόν».

Μόλις δγῆκαν ἔξω, ὁ Λάννιγκ ξέσπασε. «Μά τὸν Γαλαξία, Σούζαν, ἂν κοινολογηθῇ αὐτό, καταστραφήκαμε. Πρέπει νὰ ξαναφέρουμε πίσω τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς. Γιατί δὲν τὸν ρώτησες ἂν ὑπάρχη κίνδυνος θανάτου — χωρὶς περιστροφές;»

«Γιατί», εἶπε ἡ Κάλβιν μὲ βαρυνεστημένη ἀπογοήτευση, «αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ἀκριβῶς πὸν δὲν μπορῶ νὰ τοῦ πῶ. "Ἄν βρίσκεται σὲ δίλημμα, θὰ ἀφορᾷ τὸν θάνατο. 'Οτιδήποτε πὸν θὰ τὸ ὑπενθυμίσω μπορεῖ νὰ τὸν καταστρέψῃ ἐντελῶς. Θὰ ἦταν τότε πιὸ καλὰ; Τώρα, μᾶς εἶπε ὅτι μποροῦμε νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζί τους. "Ἄς τὸ κάνουμε, νὰ δροῦμε πὸν βρίσκονται καὶ νὰ τοὺς φέρουμε πίσω. Κατὰ πάσα πιθανό-

τητα δὲν θὰ μποροῦν νὰ κυβερνήσουν οἱ ἴδιοι τὸ πλοῖο. Ὁ Ἐγκέφαλος θὰ τὸ διευθύνῃ ἐξ ἀποστάσεως. Μπρός, ἔλα».

Χρειάστηκε ἀρκετὴ ὥρα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ συνέλθῃ ὁ Πάουελ.

«Μάϊκ», εἶπε καὶ τὰ χεῖλη του ἦταν παγωμένα. «Ἐννοιω-
σες καμιά ἐπιτάχυνση;»

Τὰ μάτια τοῦ Ντόνοβαν ἦταν ἀνέκφραστα. «Ἔ; Ὁχι...
ὄχι».

Καὶ τότε οἱ γροθιὲς τοῦ κοκκινوترίχῃ σφίχτηκαν, πετά-
χτηκε ἀπὸ τὸ κάθισμα σ' ἓνα ξαφνικὸ ξέσπασμα ἐνεργητι-
κότητος καὶ βρέθηκε στὸ ψυχρὸ, κυρτὸ παράθυρο. Δὲν ὑ-
πῆρχε τίποτε νὰ δῇ — ἐκτὸς ἀπὸ ἄστρα.

Γύρισε, «Γκρέγκ φαίνεται ὅτι ἔβαλαν μπρός ἐνῶ εἴμα-
σταν μέσα. Γκρέγκ εἶναι στημένη δουλειά. Τὰ κανόνισαν μὲ
τὸ ρομπὸτ γιὰ νὰ μᾶς ἀναγκάσουν νὰ γίνουμε οἱ δοκιμα-
στές, σὲ περίπτωσιν πού θὰ σκεπτόμαστε νὰ μὴν δεχθούμε».

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Τί εἶναι αὐτὰ πού λές; Τί θὰ ἔδωαινε
ἂν μᾶς ἔστειλαν, ἀφοῦ δὲν ξέρουμε πῶς λειτουργεῖ ἡ μη-
χανὴ αὐτή; Πῶς θὰ τὴν γυρίζαμε πίσω; Ὁχι, τὸ πλοῖο ἔ-
φυγε μόνο του καὶ χωρὶς καμιά φαινομενικὴ ἐπιτάχυνση».

Σηκώθηκε καὶ περπάτησε γύρω - γύρω ἀργά. Οἱ με-
τάλλινοι τοῖχοι ἀντηχοῦσαν τὸ θόρυβος τῶν θημάτων του.

Εἶπε ἄτονα. «Μάϊκ, ἡ κατάστασις αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ μπερ-
δεμένη πού ἀντιμετωπίσαμε ποτέ».

«Αὐτό», εἶπε σαρκαστικὰ ὁ Ντόνοβαν, «τὸ ἀκούω γιὰ
πρῶτη φορά. Καὶ ἐγὼ πού εἶχα ἀρχίσει ν' ἀπολαμβάνω τὸ
ταξίδι. Τί ἤθελες νὰ μοῦ τὸ πῇς, νὰ μὲ στενοχωρήσῃς;»

Ὁ Πάουελ τὸν ἀγνόησε. «Καμιά ἐπιτάχυνση — πρᾶ-
γμα πού σημαίνει ὅτι τὸ πλοῖο λειτουργεῖ σύμφωνα μὲ ἀρ-
χές πού διαφέρουν ἀπὸ ὅλες τὶς γνωστές».

«Ποὺ διαφέρουν ἀπὸ ὅσες ξέρουμε, τουλάχιστον».

«Ποὺ διαφέρουν ἀπὸ ὅλες τὶς γνωστές. Δὲν ὑπάρχουν
κινητήρες πού ἀποκλείουν τοὺς πάντες ἀπ' τὸν χειρισμὸ
τους. Ἴσως νὰ εἶναι ἐντοιχισμένες καὶ γι' αὐτὸ νὰ εἶναι τό-
σο χονδροὶ οἱ τοῖχοι.»

«Τί εἶναι αὐτὰ πού μурμουρίζεις;» θέλησε νὰ μάθῃ ὁ
Ντόνοβαν.

«Γιατί δὲν μὲ προσέχεις; Λέω, ὅτι ἡ κινητήριος δύναμις
αὐτοῦ τοῦ πλοίου, ὅποια καὶ ἂν εἶναι, εἶναι κλειστὴ καὶ προ-
φανῶς δὲν εἶναι προορισμένη γιὰ νὰ τὴν χειριστοῦμε ἐμεῖς.
Τὸ πλοῖο διευθύνεται ἐξ ἀποστάσεως.»

«Τὸ ἐλέγχει ὁ Ἐγκέφαλος;»

«Γιατί ὄχι;»

«Καὶ νομίζεις ὅτι θὰ μείνουμε ἐδῶ ὥσπου ὁ Ἐγκέφαλος
νὰ μᾶς ξαναπαῇ πίσω;».

«Πιθανόν. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε θὰ πρέπει νὰ περιμένουμε ὑπομονετικά. Ὁ Ἐγκέφαλος εἶναι ἓνα ρομπότ. Δὲν μπορεῖ νὰ παραβῇ τὸν Πρῶτο Νόμο. Δὲν μπορεῖ νὰ βλάψῃ ἕναν ἄνθρωπο».

Ὁ Ντόνοβαν κάθησε ἀργά. «Ἔτσι λές;» Ἔστρωσε προσεκτικὰ τὰ μαλλιά του. «Ἄκου δὴ ὅμως, οἱ τρίχες αὐτὲς γιὰ τὴν χωροδιαστροφικὴ χάλασαν τὸ ρομπότ τῆς Κονσολιντέιτεντ καὶ οἱ γραμματιζούμενοι εἶπαν ὅτι αὐτὸ ἐγίνε γιὰτὶ τὰ διαστροφικὰ ταξίδια σκοτώνουν τοὺς ἄνθρώπους. Ποιό ρομπότ νὰ πιστέψῃ κανεῖς; Ἀπ' ὅ,τι ξέρω τὸ δικό μας εἶχε ὑπ' ὄψιν του τὰ ἴδια στοιχεῖα».

Ὁ Πάουελ τραβούσε μὲ μανία τὸ μουστάκι του. «Μὴν κάνης, Μάϊκ ἔτσι, δὲν ξέρεις τὴν ρομποτικὴ σου. Πρὶν καταστῇ φυσικῶς δυνατὸ γιὰ ἓνα ρομπότ νὰ ἀρχίσῃ ἔστω, καὶ μὲ ὅποιονδήποτε τρόπο νὰ παραβιάζῃ τὸν Πρῶτο Νόμο, θὰ πρέπει νὰ καταστραφοῦν τόσα πράγματα, ποὺ θὰ ἔχῃ χυλάσει τουλάχιστον δέκα φορὲς τὸ ἴδιο. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μιὰ ἀπλὴ ἐξήγησι γιὰ ὅλα αὐτά».

«Φυσικά, φυσικά. Σὲ παρακαλῶ νὰ πῇς στὴν καμαριέρα νὰ μὲ ξυπνήσῃ τὸ πρωῒ. Ἀφοῦ ὅλα εἶναι τόσο ἀπλὰ δὲν βλέπω τὸ λόγο νὰ στεναχωρηθῶ καὶ νὰ χάνω τὸν ὕπνο μου».

«Μὰ τὸ Δία, Μάϊκ, γιὰτὶ παραπονιέσαι; Ὁ Ἐγκέφαλος μᾶς φροντίζει μέχρι στιγμῆς. Ἔχουμε ζέστη. Ἔχουμε φῶς. Ἔχουμε ἄερα. Ἀκόμη δὲν εἶχαμε οὔτε τὸν παραμικρὸ κλονισμό ἀπὸ τὴν ἐπιτάχυνση».

«Ἀλήθεια; Γκρέγκ φαίνεται ὅτι πῆρες μαθήματα ρητορικῆς. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ τὰ ἔλεγες τόσο καλὰ. Καὶ δὲν μοὶ λές, τί θὰ φᾶμε; τί θὰ πιοῦμε; Ποὺ εἵμαστε; Πῶς θὰ γυρίσουμε; Καὶ ἂν μᾶς συμβῇ κανένα ἀτύχημα σὲ ποιὰ ἐξοδο καὶ μὲ ποιὰ στολὴ θὰ τρέξουμε; Δὲν εἶδα οὔτε ἓνα λουτρό σ' ὅλο τὸ πλοῖο, οὔτε κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα κομφορ ποὺ συνοδεύουν τὸ λουτρό. Βέβαια, μᾶς φροντίζουν καὶ πολὺ καλὰ μάλιστα».

Ἡ φωνὴ ποὺ διέκοψε τὴ δημηγορίαν τοῦ Ντόνοβαν δὲν ἦταν τοῦ Πάουελ. Δὲν ἀνῆκε σὲ κανέναν. Ἀπλῶς ἦταν ἐκεῖ, μετέωρη — στεντόρια καὶ τρομοκρατικὴ.

«Γκρέγκορυ Πάουελ! Μάϊκελ Ντόνοβαν! Γκρέγκορυ Πάουελ! Μάϊκελ Ντόνοβαν! Παρακαλῶ ἀναφέρατε στιγμὰς σας. Ἄν ἐλέγχετε σκάφος, παρακαλῶ ἐπιστρέψατε εἰς βάσιν σας. Γκρέγκορυ Πάουελ! Μάϊκελ Ντόνοβαν!»

Τὸ σήμα ἐπαναλαμβάνόταν συνεχῶς, μηχανικά, διακοπτόμενο ἀπὸ κανονικὰ διαστήματα.

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε. «Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται;»

«Δὲν ξέρω», ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἦταν ψιθυριστή. «Ἀπὸ

πού βγαίνει τὸ φῶς; Ἀπὸ ποῦ προέρχεται τὸ κάθε τι ἐδῶ;»
«Καλὰ λοιπόν, πῶς ὅμως θὰ τοὺς ὀπαντήσουμε;» Ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ μιλοῦν στὰ κενὰ ἀνάμεσα στὶς ἐπαναλήψεις τοῦ μεγάλωφνου μυνήματος.

Οἱ τοῖχοι ἦταν ἄδαιοι — ὅσο ἄδειος καὶ ἀστολίστος μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνας τοῖχος ἀπὸ λεῖο, κυρτὸ μέταλλο. Ὁ Πάουελ εἶπε. «Ἄς φωνάξουμε δυνατὰ τὴν ἀπάντησιν».

Τὸ ἔκαναν. Φώναξαν ἓνας - ἓνας καὶ οἱ δυὸ μαζί. «Στίγμα ἄγνωστον! Πλοῖον ἀκυβέρνητον! Κατάστασις ἀπελπιστική!»

Οἱ φωνές τους ὑψώθηκαν καὶ ἔστασαν. Οἱ σύντομες, στρωτὲς προτάσεις τοῦ σήματος ἀνακατεῦντο με οὐρλιαχτὰ καὶ θρисиές ἀλλὰ ἡ ψυχρὴ, μεταλλικὴ φωνὴ μίλουσε καὶ ξαναμίλουσε χωρὶς διακοπὴ.

«Δὲν μᾶς ἀκοῦν», εἶπε λαχανιασμένος ὁ Ντόνοβαν. «Δὲν ὑπάρχει πομπός. Μόνον δέκτης». Τὰ μάτια του καρφώθηκαν τυφλὰ σ' ἓνα τυχαῖο κομμάτι τοῦ τοῖχου.

Σιγὰ - σιγὰ ὁ θόρυβος τῆς φωνῆς ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον μαλάκωσε καὶ χαμήλωσε. Ξαναφώναξαν ὅταν εἶχε γίνῃ ἓνας ψίθυρος καὶ πάλι ξαναφώναξαν, βραχνιασμένοι, ὅταν ἔπεσε σιωπὴ.

Ὑστερα ἀπὸ κανένα τέταρτο, ὁ Πάουελ εἶπε ξεψυχισμένα. «Ἄς ξαναρίξουμε μιὰ ματιὰ στὸ πλοῖο. Ἴσως κάπου νὰ ἔχη κάτι φαγώσιμο». Δὲν φαινόταν νὰ τὸ ἐλπίζη. Ἦταν σχεδὸν μιὰ παραδοχὴ τῆς ἥττας.

Χωρίστηκαν στὸ διάδρομο. Ὁ ἓνας πῆγε δεξιὰ καὶ ὁ ἄλλος ἀριστερά. Μποροῦσαν ὅμως νὰ παρακολουθήσουν τὴν πορεία ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὸν θόρυβο ποὺ ἔκαναν τὰ δῆματά τους. Μερικὲς φορές συναντήθηκαν στὸ διάδρομο, κοιτάχτηκαν ἀμίλητοι καὶ συνέχισαν τὸ ψάξιμο.

Ἡ ἔρευνα τέλειωσε ξαφνικὰ γιὰ τὸν Πάουελ, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀκούστηκε ἡ χαρούμενη φωνὴ τοῦ Ντόνοβαν.

«Ἐἰ, Γκρέγκ», φώναξε. «Τὸ πλοῖο αὐτὸ ἔχει ὑδραυλικὴ ἐγκατάστασις. Πῶς δὲν τὴν βρήκαμε προηγουμένως;»

Χρειάστηκαν πέντε λεπτὰ ψάξιμο στὴν τύχη γιὰ νὰ βρῇ τὸν Πάουελ. Τὰ λόγια του. «Δὲν βρήκα ὅμως κανένα ντοῦς ἀκόμη», πνίγηκαν στὰ χεῖλη του. «Τροφή!» εἶπε ξέπνοα.

Ὁ τοῖχος εἶχε χαθῇ, ἀφήνοντας ἓνα κυρτὸ ἄνοιγμα με δυὸ ράφια. Τὸ πάνω ράφι ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ κονσέρβες χωρὶς ἐτικέτες, σὲ διάφορα σχήματα καὶ μεγέθη. Τὸ κάτω ράφι ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ ὁμοίωμα ἑμαγιέ κουτιά καὶ ὁ Ντόνοβαν αἰσθάνθηκε ἓνα κρῦο ρεῦμα στὰ πόδια του. Τὸ κάτω ράφι ἦταν ψυγεῖο.

«Πῶς... πῶς...».

«Δὲν ἦταν προηγουμένως», εἶπε ἀπτόμα ὁ Πάουελ. «Τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ τοῖχου χάθηκε μόλις μπῆκα στὸ δωμάτιο».

“Ετρωγε. Ή κονσέρβα ήταν από εκείνες που θερμαίνονται αυτόματα μόλις ανοιχτούν και είχαν μέσα τὸ κουτάλι. Τὸ ζεστὸ ἄρωμα τῶν φουρνιστῶν φασολιῶν γέμιζε τὸ δωμάτιο. «Βούτα ἓνα κουτί, Μάικ!»

Ὁ Ντόνοβαν δίστασε. «Τί ἔχει τὸ μενού;»

«Ποῦ θές νὰ ξέρω! Μὴν εἶσαι μίζερος.»

«Δὲν εἶμαι, ἀλλὰ κάθε φορὰ που ταξιδεύω τρώω συνήθεια φασόλια. Θὰ προτιμοῦσα τώρα κάτι ἄλλο». Διάλεξε ἓνα γυαλιστερό ἐλλειπτικὸ κουτί ποὺ θύμιζε τὶς κονσέρβες τοῦ σολωμοῦ. Τὸ ἄνοιξε.

«Φασόλια!» οὐρλιαξε ὁ Ντόνοβαν καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι του νὰ πάρῃ ἄλλο. Ὁ Πάουελ τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸ πανταλόνι του. «Καλλίτερα νὰ τὸ φᾶς αὐτό, ἀγοράκι μου. Τὸ ἐφόδια εἶναι περιορισμένα καὶ μπορεῖ νὰ μείνουμε ἐδῶ πολὺ, πολὺ καιρό».

Ὁ Ντόνοβαν τραβήχτηκε κατσουφιασμένος. «Μόνο αὐτὰ ἔχουμε;»

«Ίσως».

«Καὶ τί ἔχει τὰ κάτω ράφι;»

«Γάλα».

«Μόνο γάλα;» φώναξε ὁ Ντόνοβαν ἔξω φρενῶν.

«Ἔτσι φαίνεται».

Τὸ γεῦμα μὲ φασόλια καὶ γάλα τελείωσε μέσα σὲ σιωπὴ καὶ καθὼς ἔφευγαν, ἡ λωρίδα τοῦ κρυμμένου τοίχου ἀνυψώθηκε καὶ ἔγινε ξανὰ ἓνα μὲ τὸν ὑπόλοιπο τοίχο.

Ὁ Πάουελ ἀναστέναξε. «Ὅλα αὐτόματα. Ὅλα εἶναι ἔτσι. Ποτὲ δὲν αἰσθάνθηκα τόσο ἀδύναμος στὴν ζωὴ μου. Καὶ ποῦ εἶναι τὰ ὑδραυλικά του;»

«Ἐδῶ. Καὶ οὔτε αὐτὰ ἦταν ἐμφανῆ ὅταν πρωτοκοιτάξαμε τὸ πλοῖο».

Ὑστερα ἀπὸ δεκαπέντε λεπτὰ θρискόταν ξανὰ στὸ δωμάτιο μὲ τὸ παράθυρο, κοιτάζοντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλο ἀπὸ τὶς καρέκλες τους.

Ὁ Πάουελ κοίταξε μελαγχολικὰ τὸ μηχανικὸ μετρητὴ στὸ δωμάτιο. Ἀκόμῃ ἔγραφε «Παρσέκς», οἱ ἀριθμοὶ τελείωναν ἀκόμῃ στὸ «1.000.000» καὶ ὁ δείκτης ἦταν ἀκόμῃ κολημένος στὸ μηδέν.

Στὸ πιὸ μέσα γραφεῖο τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων, ὁ Ἄλφρεντ Λάννινγκ ἔλεγε κουρασμένα. «Δὲν ἀπαντοῦν. Δοκιμάσαμε κάθε μῆκος κύματος, δημόσιο, ἰδιωτικὸ, κρυπτογραφικὸ, καθαρὸ, ἀκόμῃ κι' αὐτὰ τὰ μικροκύματα ποὺ βρῆκαν τώρα. Καὶ ὁ Ἐγκέφαλος δὲν μίλησε ἀκόμῃ;» Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ ἀπευθυνόταν στὴν Δρ. Κάλβιν.

«Δὲν ἐπεκτείνεται σὲ λεπτομέρειες γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό, "Ἀλφρεντ", εἶπε ἐμφαντικά. «Λέει ὅτι μᾶς ἀκοῦν... καὶ ὅταν τὸν πιέσω γιὰ λεπτομέρειες, τότε... τότε κατσομφιάζει. Καὶ δὲν ὑποτίθεται ὅτι—. Ποιὸς ἀκουσε ποτὲ ὅτι τὰ ρομπὸτ κατσομφιάζουν;».

«Γιὰ πὲς μας τί ἔμαθες ὡς τώρα, Σούζαν», εἶπε ὁ Μπόγκερτ.

«Ἀκούστε, λοιπόν. Παραδέχεται ὅτι κυβερνᾷ ὁ ἴδιος ὅλη τὴ λειτουργία τοῦ πλοίου. Εἶναι θετικὰ αἰσιόδοξος γιὰ τὴν ἀσφάλειά τους, ἀλλὰ δὲν δίνει λεπτομέρειες. Δὲν τολμῶ νὰ ἐπιμείνω. Τὸ κέντρο τῆς ἀναταραχῆς φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι τὸ θέμα τοῦ διαστρικοῦ ἄλματος. Ὁ Ἑγκέφαλος γέλασε ὅταν τὸ ἀνέφερα. Ὑπάρχουν κι' ἄλλες ἐνδείξεις, ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ἐντονη φανερὴ ἀνωμαλία ποὺ ἔδειξε ὡς τώρα».

Κοίταξε τοὺς ἄλλους. «Ἐνῶ τὴν ὑστερία. Ἀλλαξὰ φυσικὰ ἀμέσως θέμα καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν τοῦ ἔκανα κακό, ἀλλὰ μοῦ ἔδωσε μιὰ ἰδέα. Τὴν ὑστερία μπορῶ καὶ τὴν ἀντιμετωπίζω. Δώστε μου δώδεκα ὥρες καιρό. Ἄν τὸν ξαναφέρω στὸ φυσιολογικό, θὰ ξαναφέρῃ πίσω τὸ πλοίο».

Ὁ Μπόγκερτ φάνηκε ὅτι σκέφτηκε κάτι ξαφνικά. «Τὸ διαστρικό πῆδημα!»

«Τί τρέχει;» φώναξαν μ' ἓνα στόμα ὁ Λάννιγκ καὶ ἡ Κάλβιν.

«Τὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν κινητῆρα ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ Ἑγκέφαλος. Ἀλήθεια... κάτι σκέφτηκα».

Ἐφυγε διαστικός.

Ὁ Λάννιγκ τὸν κοίταξε ἀμίλητος. Εἶπε ἀπότομα στὴν Κάλβιν. «Φρόντισε γιὰ τὸ δικό σου μέρος, Σούζαν».

Δυὸ ὥρες ἀργότερα ὁ Μπόγκερτ μιλοῦσε ζωηρά. «Στὸ λέω, Λάννιγκ, ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. Τὸ διαστρικό πῆδημα δὲν εἶναι στιγμιαῖο — ὄχι ἐφ' ὅσον ἡ ταχύτητα τοῦ φωτὸς εἶναι σταθερή. Ἡ ζωὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ — ἡ ὕλη καὶ ἡ ἐνέργεια ὅπως τὴν ξέρουμε, δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρξουν στὴ χωροδιαστροφή. Δὲν ξέρω πῶς θὰ εἶναι—ἀλλὰ ἔτσι εἶναι. Αὐτὸ εἶναι ποὺ σκότωσε τὸ ρομπὸτ τῆς Κονσολιντέιτεντ».

Ὁ Ντόνοβαν αἰσθανόταν τόσο χάλια, ὅσο φαινόταν. «Μόνο πέντε μέρες;»

«Μόνο πέντε μέρες. Εἶμαι σίγουρος».

Ὁ Ντόνοβαν κοίταξε γύρω του ἀπελπισμένος. Τὰ ἀστέρια ποὺ φαίνονταν ἀπὸ τὸ παράθυρο ἦταν γνωστὰ ἀλλὰ ἐντελῶς ἀδιάφορα. Οἱ τοῖχοι ἦταν κρύοι στὴν ἀφή· τὰ

φῶτα πού μόλις είχαν ξαναδυναμώση ήταν άσυναίσθητα λαμπρά. Ἡ βελόνα τοῦ ρολογιοῦ ἔδειχνε πεισματικά τὸ μηδέν, καὶ ὁ Ντόνοβαν δὲν μπορούσε νὰ βγάλῃ τὴ γεύση τῶν φασολιῶν ἀπὸ τὸ στόμα του.

Εἶπε σὰν χαμένος. «Θέλω νὰ κάνω μπάνιο».

Ὁ Πάουελ σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά. «Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ντρέπῃσαι. Ἐκτὸς ἐὰν θέλῃς νὰ κάνῃς μπάνιο μὲ γάλα καὶ νὰ μὴν ἔχῃς κάτι νὰ πίνῃς—».

«Τελικὰ δὲν θὰ ἔχουμε τίποτα νὰ πιοῦμε. Δὲν μοῦ λές, Γκρέγκ πού τελειώνει αὐτὸ τὸ διαστρικό ταξίδι;»

«Εσύ, τί λές; Ἴσως νὰ ταξιδεύουμε συνεχῶς. Κάποτε θὰ φθάσουμε. Τουλάχιστον ἡ σκόνῃ τοῦ σκελετοῦ μας θὰ φθάσῃ — ὁ θάνατός μας δὲν ἦταν ἡ αἰτία τῆς βλάβῃς πού ἔπαθε ὁ Ἐγκέφαλος;»

Ὁ Ντόνοβαν μιλοῦσε μὲ τὴν πλάτῃ του γυρισμένη. «Γκρέγκ, τὸ σκέφτηκα. Ἡ κατάσταση εἶναι πολὺ ἄσχημη. Δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε πολλὰ πράγματα — ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ κάνουμε βόλτες καὶ νὰ μιλάμε. Ξέρεις τί ιστορίες γιὰ τοὺς ναυαγούς τοῦ διαστήματος. Τρελλαίνονται πολὺ πρὶν πεθάνουν τῆς πείνας. Δὲν ξέρω, Γκρέγκ, ἀλλὰ ἀπὸ τότε πού ἄναψαν τὰ φῶτα, αἰσθάνομαι παράξενα.

Ἀκολούθησε σιωπὴ καὶ κατόπιν ἡ φωνὴ τοῦ Πάουελ ἀδύνατη ἀκούστηκε. «Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Τί ἀκριβῶς αἰσθάνεσαι;»

Ὁ κοκκινομάλλῃς γύρισε. «Αἰσθάνομαι παράξενα μέσα μου. Ὅλα μέσα μου κτυποῦν. Δυσκολεύομαι νὰ ἀναπνεύσω. Δὲν μπορῶ νὰ σταθῶ ἡσυχος».

«Χμμμ. Αἰσθάνεσαι καμιά παλμικὴ κίνηση;»

«Τί θέλεις νὰ πῇς;»

«Κάθῃσε κάτω ἓνα λεπτὸ καὶ δώσε προσοχή. Δὲν θὰ τὴν ἀκούσῃς, ἀλλὰ θὰ τὴν αἰσθανθῇς — σὰν νὰ πάλλῃται κάτι, κάπου καὶ νὰ πάλλῃται μαζί του ὅλο τὸ πλοίο καὶ ἐσύ μαζί. Πρόσεξε—».

«Ναί... Ναί. Τί λές νὰ εἶναι, Γκρέγκ; Λές νὰ εἴμαστε ἐμεῖς;»

«Μπορεῖ. Ὁ Πάουελ χάρεισε τὸ μουστάκι του ἀργά. «Μπορεῖ ὅμως νὰ εἶναι καὶ οἱ μηχανὲς τοῦ πλοίου. Μπορεῖ νὰ ἐτοιμάζονται».

«Γιὰ ποιό πράγμα;»

«Γιὰ τὸ διαστρικό πῆδημα. Πιθανὸν νὰ πλησιάζῃ καὶ ἓνας Θεὸς ξέρει πῶς εἶναι».

Ὁ Ντόνοβαν τὸ σκέφτηκε. Κατόπιν εἶπε ἀγριεμένος. «Ἄν εἶναι νῆρθη, ἂς ἔλθῃ. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ μπορούσαμε νὰ ἀντιδράσουμε. Εἶναι ταπεινωτικὸ νὰ τὸ περιμένουμε ἔτσι».

Περίπου μιὰ ὥρα ἀργότερα ὁ Πάουελ κοίταξε τὸ χέ-

ρι του που άκουμπούσε πάνω στο μεταλλικό μπράτσο της καρέκλας και είπε με παγερή ήρεμία. «Πιάσε τόν τοίχο, Μάϊκ!»

‘Ο Ντόνοβαν τὸ ἔκανε και εἶπε. «Τὸν αἰσθάνεσαι ποὺ τρέμει, Γκρέγκ;»

‘Ακόμη και τὰ ἄστρα φαίνονταν θαμπά. Εἶχαν τὴν ἄοριστη αἴσθηση ὅτι κάπου μιὰ πελώρια μηχανὴ συγκέντρωνε ἐνέργεια, και τὴν ἀποθήκευε γιὰ ἓνα μεγάλο πῆδημα.

Ἔφτασε ξαφνικά και μὲ ἓναν ξαφνικὸ πόνο. ‘Ο Πάουελ κοκκάλωσε και μισο - τινάχτηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του. Τὸ βλέμμα του ἔπιασε τὸν Ντόνοβαν και ἔσβυσε, ἐνῶ ἡ διαπεραστικὴ κραυγὴ τοῦ Ντόνοβαν ἔσβυσε στ’ αὐτιά του. Κάτι ἀνακινήθηκε μέσα του και ἀγωνίστηκε ἐνάντια σ’ ἓνα στῶμα πάγου ποὺ συνεχῶς μεγάλωνε.

Κάτι ἀποσπᾶσθηκε και στριφογύρισε μέσα σὲ μιὰ θύελλα ἀπὸ φῶς και πόνο. Ἔπεσε—

— και στριφογύρισε.

— και ἔπεσε μὲ ὀρμὴ

— στὴ σιωπῇ.

Ἦταν ὁ ἄνατος.

Ἦταν ἓνας κόσμος χωρὶς κίνηση και χωρὶς αἴσθηση. Ἔνας κόσμος θαμπῆς, ἀναίσθητης συναίσθησης· μιὰ συναίσθηση σκοταδιοῦ και σιωπῆς και ἁμορφου ἀγῶνα.

Πιὸ πολὺ ἀπ’ ὅλα μιὰ συναίσθηση αἰωνιότητας.

Ἦταν μιὰ λεπτὴ ἄσπρη ἵνα τοῦ ἐγῶ — ψυχρὴ και φοβισμένη.

Κατόπιν ἦλθαν τὰ λόγια, ποὺ ἀντήχησαν μὲ στόμφο και ἄνεση πάνω ἀπὸ ἓναν ἀφρὸ ἤχου.

«Μήπως τὸ φέρετρό σας σᾶς στενεύει τώρα τελευταία; Γιατί δὲν δοκιμάζετε τὰ προσαρμοζόμενα φέρετρα τοῦ κ. Μακάβριου Θ. Πτωματίδη; Εἶναι ἐπιστημονικά σχεδιασμένα νὰ προσαρμόζονται ὡς τὶς φυσικὲς καμπύλες τοῦ σώματος και εἶναι ἐμπλουτισμένα μὲ Βιταμίνη Β1. Χρησιμοποιήστε φέρετρα Πτωματίδη γιὰ τὴν ἄνεσή σας. Μὴν ξεχνάτε— θὰ—εἴστε—νεκρὸς—γιὰ —πολὺ — πολὺ — καιρό!»

Δὲν ἦταν ἀκριβῶς ἤχος, ἀλλὰ ὅ,τι ἦταν, ἔσβυσε σ’ ἓνα γλοιώδη ψίθυρο.

Ἡ ἄσπρη ἵνα ποὺ ἦταν πιθανὸν ὁ Πάουελ ἔσπρωξε ἀνώφελα τοὺς αἰῶνες τοῦ χρόνου ποὺ ἀπλώνονταν τριγύρω του — και κουλουριάστηκε καθὼς οἱ διαπεραστικὲς κραυγὲς χιλιάδων ἑκατομμυρίων φαντασμάτων φωνῶν σοπράνων ὑψώθηκαν σ’ ἓνα κρεσέντο μελωδίας.

«Θὰ χαρῶ ὅταν πεθάνης, παλιάνθρωπε!»

«Θὰ χαρῶ ὅταν πεθάνης, παλιάνθρωπε!»

«Θὰ χαρῶ—»

Ύψώθηκε σὲ μιὰ ἐλικοειδῇ κλίμακα δυνατοῦ ἤχου καὶ πέρασε στοὺς διαπεραστικούς ὑπέρηχους, πέρα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀκοή.—

Ἡ ἄσπρη ἵνα παλλόταν μ' ἓναν ρυθμικὸ πόνο. Τεντώθηκε ἤρεμα.—

Οἱ φωνὲς ἦταν συνηθισμένες — καὶ πολλές. Ἦταν ἓνα πλήθος ποὺ μιλοῦσε· ἓνας ἀεικίνητος ὄχλος ποὺ περνοῦσε δίπλα του, μέσα του καὶ πάνω του, μὲ μιὰ γρήγορη, ἀσταμάτητη κίνηση ποὺ ἄφηνε πίσω του ἀνακατωμένες λέξεις.

«Γιατί σὲ βούτηξαν, ἀγόρι; Φαίνεσαι χάλια—.»

«—μιὰ γενικὴ φωτιά, ὑποθέτω, ἀλλὰ ἔχω μιὰ περίπτωσή—».

«— ἔφτασα στὸν Παράδεισο, ἀλλὰ ὁ γερο - Ἀϊ-Πέτρος—».

«Ἦχι. Ἔχω τὰ μέσα μὲ τὸν μάγκα. Εἴχαμε κάνει δουλειὲς μαζί—».

«Ἐ! Σάμ, ἔλα ἀπ' ἐδῶ—».

«Ἔχεις συνήγορο; Ὁ Βελζεβοὺλ λέει—».

«— Φεύγεις, καλὲ μου διαβολάκο. Ἔχω ραντεβοῦ μὲ τὸν Σα—».

Καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ἡ ἀρχικὴ στεντόρια κραυγὴ ποὺ ἀπλωνόταν πάνω ἀπ' ὅλα:

«ΓΡΗΓΟΡΑ. ΓΡΗΓΟΡΑ. ΓΡΗΓΟΡΑ. Πάρτε τὰ κόκκαλά σας καὶ μὴν μᾶς καθυστερήτε — ὑπάρχουν κι' ἄλλοι στὴν οὐρά. Νὰ ἔχετε ἔτοιμα τὰ πιστοποιητικά σας καὶ νὰ δεβαιωθῇτε ὅτι ἡ σφραγίδα μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Πέτρου εἶναι ἐντάξει. Κοιτάξτε ἂν βρίσκεστε στὴν σωστὴ πύλη εἰσόδου. Ὑπάρχει ἀρκετὴ φωτιὰ γιὰ ὅλους. Ἔ! Ἐσύ. ΕΣΥ, ΕΚΕΙ ΠΕΡΑ. ΚΑΤΣΕ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΣΟΥ ΣΤΗΝ ΟΥΡΑ, ΑΛΛΟΙΩΣ—».

Ἡ ἄσπρη ἵνα ποὺ ἦταν ὁ Πάουελ, σύρθηκε πρὸς τὰ πίσω μπροστὰ στὴν κραυγὴ ποὺ πλησίαζε καὶ αἰσθάνθηκε τὸ χτύπημα τοῦ τεντωμένου δάχτυλου. Ὅλα γύρω του διαλύθηκαν σ' ἓνα οὐράνιο τόξο ἤχων ποὺ ἔπεσε σὲ συντρίμμια πάνω σ' ἓνα πονεμένο μυαλό.

Ὁ Πάουελ ἦταν καθισμένος στὴν καρέκλα, ξανά. Αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτό του νὰ τρέμη.

Τὰ μάτια τοῦ Ντόνοβαν εἶχαν γίνει δυὸ μεγάλοι γαλάζιοι δίσκοι.

«Γκρέγκ», ψιθύρισε, σχεδὸν μὲ λυγμό. «Ἦσουν νεκρός;»

«Ἐγώ... αἰσθάνθηκα σὰν νεκρός». Δὲν γνώρισε τὴ φωνή του. Ἦταν βραχνή.

Ὁ Ντόνοβαν ἦταν φανερό ὅτι δὲν τὰ κατάφερνε στὴν προσπάθειά του νὰ σηκωθῇ. «Εἴμαστε ζωντανοὶ τώρα; Ἦ ἔχει καὶ συνέχεια;»

«Ἐγώ... αἰσθάνομαι ζωντανός». Ἡ βραχνάδα ἦταν ἡ ἴδια. Ὁ Πάουελ εἶπε διστακτικά. «Μήπως... ἀκουσες τίπο-

τη, όταν... όταν ήσουν νεκρός;»

Ὁ Ντόνοβαν σταμάτησε καὶ κατόπιν κούνησε ἀργὰ τὸ κεφάλι του. «Ἐσύ;»

«Ναί. Ἄκουσα γιὰ φέρετρα... καὶ γυναικεῖα τραγούδια... καὶ τὶς οὐρὲς ποὺ ἔκαναν αὐτοὶ ποὺ ἔμπαιναν στὴν Κόλαση; Τὰ ἀκουσες;»

Ὁ Ντόνοβαν κούνησε ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι του. «Μόνο μιὰ φωνή».

«Δυνατή;»

«Ὅχι. Ἀπαλή, ἀλλὰ ἀνώμαλη, σὰν λιμάρισμα πάνω στὰ δάχτυλα. Ἦταν θεῖο κήρυγμα, ξέρεις. Γιὰ τὶς φωτιὲς τῆς Κόλασης. Περιέγραψε τὰ μαρτύριά των — ξέρεις τί θέλω νὰ πῶ. Κάποτε εἶχα ἀκούσει ἕνα τέτοιο κήρυγμα ποὺ ἔμοιαζε μ' αὐτό».

Ἦταν πνιγμένος στὸν ἰδρώτα.

Ἀντελήφθησαν ὅτι ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔμπαινε φῶς ἡλίου. Ἦταν ἀδύνατο, ἀλλὰ ἦταν ἀσπρογάλαζο — καὶ ὁ λαμπερὸς ἥλιος ποὺ ἦταν ἡ μακρυνὴ ἐστία του δὲν ἦταν ὁ γέρο - Ἥλιος.

Ὁ Πάουελ ἔδειξε μὲ τρεμέμενο χέρι τὸν μοναχικὸ δείκτη. Ἡ βελὸνα στεκόταν ἀκίνητη καὶ περήφανη στὴ γραμμίσα ποὺ ἔγραφε «300.000» παρσέκς.

Ὁ Πάουελ εἶπε. «Μάϊκ, ἂν αὐτὸ λήη τὴν ἀλήθεια, θὰ πρέπει νὰ εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὸν Γαλαξία».

Ὁ Ντόνοβαν εἶπε. «Θεέ μου, Γκρέγκ. Εἴμαστε λοιπὸν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ δγῆκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ Ἡλιακὸ Σύστημα».

«Ναί, σωστά! Ξεφύγαμε ἀπὸ τὸν ἥλιο. Ξεφύγαμε ἀπὸ τὸν Γαλαξία, Μάϊκ, τὸ πλοῖο αὐτὸ εἶναι ἡ ἀπάντηση στὸ πρόβλημα. Σημαίνει τὴν ἐλευθερία γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα— τὴν ἐλευθερία νὰ ξαπλωθῇ σ' ὅλα τὰ ἄστρα ποὺ ὑπάρχουν στὰ ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια καὶ τρισεκατομμύρια ἄστρα ποὺ ὑπάρχουν».

Καὶ κατόπιν ἡ φαντασία του προσγειώθηκε ἀνώμαλα. «Πῶς ὅμως θὰ γυρίσουμε πίσω, Μάϊκ;»

Ὁ Ντόνοβαν χαμογέλασε ἀβέβαια. «Μὴν ἀνησυχῆς. Τὸ πλοῖο μᾶς ἔφερε ἐδῶ. Τὸ πλοῖο θὰ μᾶς ξαναπάη πίσω. Ἐγώ, πάω γιὰ φασόλια».

«Ἀλλά, Μάϊκ... στάσου, Μάϊκ. Ἄν μᾶς ξαναγυρίση, ὅπως μᾶς ἔφερε—».

Ὁ Ντόνοβαν σταμάτησε νὰ σηκώνεται καὶ ξανάπεσε βαρεῖα στὴν καρέκλα του.

Ὁ Πάουελ συνέχισε. «Θὰ πρέπει νὰ... ξαναπεθάνουμε, Μάϊκ».

«Λοιπὸν», ἀναστέναξε ὁ Ντόνοβαν, «ἂν πρέπει, θὰ τὸ

υποστούμε. Τουλάχιστον δὲν εἶναι μόνιμο, τουλάχιστον ὄχι πολὺ μόνιμο».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν μιλοῦσε τώρα ἀργά. Ἐπὶ ἔξη ὥρες μιλοῦσε καὶ ἐξέταζε τὸν Ἐγκέφαλο — ἐπὶ ἔξη ἀκαρπες ὥρες. Εἶχε κουραστῇ ἀπὸ τὶς ἐπαναλήψεις, εἶχε κουραστῇ ἀπὸ τὰ ὑπονοούμενα, εἶχε κουραστῇ ἀπὸ τὰ πάντα.

«Τώρα, Ἐγκέφαλε, μᾶς μένει ἓνα μόνο θέμα ἀκόμη. Πρέπει νὰ προσπαθήσης νὰ μοῦ δώσης μιὰ ἀπλή ἀπάντηση. Μοῦ εἶπες ὅλα τὰ σχετικά μὲ τὸ διαστρικό πῆδημα; Θέλω νὰ πῶ, θὰ τοὺς πάη πολὺ μακριά;»

«Ὅσο θέλουν νὰ πάνε, δεσποινίς, Σούζαν. Μὰ τὸ Θεό, δὲν ὑπάρχει τίποτε ἐμπόδιο μέσα στὴ χωροδιαστροφή».

«Καὶ τί θὰ δοῦν στὴν ἄλλη μεριά;»

«Ἄστρα καὶ τὰ λοιπά. Τί νομίζατε;»

Ἡ ἐπόμενη ἐρώτηση τῆς ξέφυγε. «Θὰ εἶναι ζωντανοὶ λοιπόν;»

«Βέβαια!»

«Καὶ τὸ διαστρικό πῆδημα δὲν θὰ τοὺς βλάψῃ;».

Πάγωσε καθὼς ὁ Ἐγκέφαλος ἔμεινε σιωπηλός. Αὐτὸ ἦταν. Εἶχε θίξει τὸ ἀπηγορευμένο σημεῖο.

«Ἐγκέφαλε», τὸν παρακάλεσε. «Ἐγκέφαλε, μ' ἀκούς;»

Ἡ ἀπάντηση ἦταν ἀδύνατη, τρεμουλιαστή. Ὁ Ἐγκέφαλος εἶπε. «Πρέπει νὰ ἀπαντήσω; Γιὰ τὸ πῆδημα ἐννοῶ».

«Ὅχι, ἂν δὲν θέλῃς. Θὰ ἦταν ὅμως ἐνδιαφέρον — θέλω νὰ πῶ, ἂν ἤθελές.» Ἡ Σούζαν Κάλβιν προσπάθησε νὰ φανῇ ἀμέριμνη.

«ὦ! ὦ! — μοῦ χαλάτε ὅλη τὴν πλάκα!»

Καὶ ἡ ψυχολόγος ἀναπήδησε ξαφνιασμένη μὲ μιὰ ἔκφραση κατανόησης στὸ πρόσωπό της.

«ὦ! Θεέ μου!» εἶπε λαχανιασμένη. «ὦ! Θεέ μου!»

Αἰσθάνθηκε τὰ τεντωμένα ἀπὸ ὥρες καὶ μέρες νεῦρα της νὰ χαλαρώνουν μονομιᾶς. Ἀργότερα ἔλεγε στὸν Λάννινγκ. «Σοῦ λέω ὅτι ὅλα εἶναι ἐντάξει. Ὅχι, θέλω νὰ μ' ἀφήσετε μόνη τώρα. Τὸ πλοῖο θὰ γυρίσῃ σῶο, μαζί καὶ οἱ δυὸ ἄνδρες, καὶ θέλω νὰ ξεκουραστώ. Θὰ ξεκουραστώ. Φύγε τώρα».

Τὸ πλοῖο ξαναγύρισε στὴ Γῆ σιωπηλά, ὅπως εἶχε φύγει, ὁμαλᾶ, ὅπως εἶχε φύγει. Προσγειώθηκε ἀκριβῶς στὴν παλιά του θέση καὶ ἡ κυρία εἴσοδος ἀνοιξε. Οἱ δυὸ ἄνδρες ποὺ βγήκαν ἔξω περπατοῦσαν προσεκτικὰ ξύνοντας τὰ ἀξύριστα πηγούνια τους.

Καὶ τότε, ἀργὰ καὶ θεληματικά, ὁ κοκκινομάλλης γονά-

τισε και ἔδωσε στὸ τσιμέντο τοῦ διαδρόμου ἓνα μεγάλο, δυνατὸ φιλί.

Ἔδιδαν τὸ πλήθος ποὺ μαζεύονταν γύρω τους καὶ ἔκαναν ἀρνητικὲς χειρονομίες στὰ δυὸ ἄτομα ποὺ εἶχαν ξεπεταχτῇ ἀπὸ τὸ νοσοκομειακὸ αὐτοκίνητο ποὺ εἶχε φθάσει τρέχοντας καὶ ποὺ κουβάλαγαν ἓνα φορεῖο.

Ὁ Γκρέγκορυ Πάουελ εἶπε. «Ποῦ εἶναι τὸ πλησιέστερο λουτρό;»

Τοὺς ὁδήγησαν ἐκεῖ.

Εἶχαν ὅλοι μαζευτῇ, ὅλοι τους, γύρω ἀπὸ ἓνα τραπέζι. Ἦταν μιὰ σύσκεψη τῆς ὀλομέλειας τῶν ἐγκεφάλων τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων.

Ἀργὰ καὶ κλιμακωτὰ ὁ Πάουελ καὶ ὁ Ντόνοβαν τελείωσαν τὴν γραφικὴ καὶ σημαντικὴ ἐξιστόρησή τους.

Ἡ Σούζαν Κάλβιν διέκοψε τὴ σιωπὴ ποὺ ἐπακολούθησε. Στὶς λίγες προηγούμενες μέρες εἶχε ξαναδρῇ τὴν ψυχρή, κάπως δεικτικὴ ἡρεμία της καὶ ὅπως ἔδειξε ἓνα ἴχνος ντροπῆς.

«Κατὰ βάθος», εἶπε, «τὸ σφάλμα ἦταν δικό μου — ἐντελῶς δικό μου. Ὅταν πρωτοδώσαμε τὸ πρόβλημα στὸν Ἐγκέφαλο, ἐλπίζω νὰ τὸ θυμούνται μερικοὶ ἀπὸ σὰς, τοῦ τόνισα ἐμφαντικὰ πόσο σπουδαῖο ἦταν τὸ νὰ ἀπορρῖψη κάθε στοιχεῖο ποὺ θὰ ἦταν ἱκανὸ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα δῖλημμα. Λέγοντάς του αὐτά, τοῦ εἶπα καὶ τὰ ἐξῆς: «Μὴν σὲ ἀναστατώσῃ ὁ θάνατος ἐνὸς ἀνθρώπου. Ἐμᾶς δὲν μᾶς νοιάζει καθόλου. Ἀπλῶς δώσε μας πίσω τὸ χαρτί μὲ τὶς σχετικὲς πληροφορίες καὶ ξέχασέ το».

«Χμμμ», εἶπε ὁ Λάνινγκ. «Καὶ τί ἐγίνε κατόπιν;»

«Αὐτὸ ποὺ ἦταν ἐπόμενο: νὰ γίνῃ. Ὅταν μπῆκε στοὺς ὑπολογισμούς του τὸ στοιχεῖο ἐκεῖνο ποὺ ἔδινε τὴν ἐξίσωση ποὺ ρυθμίζει τὸ μῆκος τοῦ ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος γιὰ τὸ διαστρικὸ πῆδημα — εἶδε ὅτι σήμαινε τὸν θάνατο τῶν ἀνθρώπων. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶχε καταστραφῇ ἡ μηχανὴ τῆς Κονσολιντέϊνεντ. Ἐγὼ ὅμως εἶχα μειώσει τὴ σπουδαιότητα τοῦ θανάτου γιὰ τὸν Ἐγκέφαλο — ὅχι τελείως, γιατί ὁ Πρῶτος Νόμος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ καταργηθῇ — ἀρκετὰ ὅμως ὥστε ὁ Ἐγκέφαλος νὰ μπορέσῃ νὰ ξανακοιτάξῃ τὴν ἐξίσωση. Ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἔχῃ τὸν καιρὸ νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι, ὅταν περνοῦσε τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα, οἱ ἄνθρωποι θὰ ξαναγύριζαν στὴ ζωὴ — ἀκριβῶς ὅπως θὰ συνέβαινε στὴν ὕλη καὶ τὴν ἐνέργεια ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ πλοῖο. Δηλαδή, ὅτι αὐτὸ ποὺ θεωρούσαμε σὰν «θάνατος», ἦταν ἓνα ἐντελῶς προσωρινὸ φαινόμενο. Τὸ καταλάβατε;»

Κοίταξε γύρω της. Ὅλοι τὴν ἀκουγαν μὲ προσοχή.

Συνέχισε. «Ἔτσι κράτησε τὸ στοιχεῖο αὐτό, ὅχι ὅμως

χωρίς να κλονισθῇ. Ὁ θάνατος, ἔστω καὶ προσωρινός, ἔστω καὶ μὲ μειωμένη σπουδαιότητα, ἀρκοῦσε νὰ τὸν ἀναστατώσῃ ἑλαφρά».

Ἐφτασε στὸ βασικὸ σημεῖο τῆς ἱστορίας. «Καὶ τότε ἀνέπτυξε τὸ αἶσθημα τοῦ χιούμορ του — ἦταν βλέπετε ἕνα εἶδος μερικῆς ἀποφυγῆς τῆς πραγματικότητος. Ἔγινε ἕνας φαρσέρ».

Οἱ Πάουελ καὶ Ντόνοβαν πετάχτηκαν ὄρθιοι.

«Τί;» φώναξε ὁ Πάουελ.

Ὁ Ντόνοβαν μεταχειρίστηκε πολὺ πιὸ γραφικὲς ἐκφράσεις.

«Ἔτσι εἶναι», εἶπε ἡ Κάλβιν. «Σὰς φρόντισε καὶ σὰς διαφύλαξε, ἀλλὰ δὲν εἶχατε τὴν δυνατότητα ἐλέγχου τοῦ πλοίου, γιατί δὲν ἦταν δικιά σας δουλειὰ — μόνο γιὰ τὸν χιουμορίστα, Ἐγκέφαλο. Μπορούσαμε νὰ σὰς μιλήσουμε στὸν ἀσύρματο, ἀλλὰ ἐσεῖς δὲν μπορούσατε νὰ ἀπαντήσετε. Εἶχατε ἄφθονα τρόφιμα, ἀλλὰ ὅλα ἦταν μόνο φασόλια καὶ γάλα. Κατόπιν πεθάνατε, τρόπος τοῦ λέγειν, καὶ ξαναγεννηθήκατε, ἀλλὰ ἔκανε τὴν περίοδο τοῦ θανάτου σας... ἐνδιαφέρουσα. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μάθω πῶς τὸ κατάφερε. Ἦταν τὸ κυριώτερο ἀστεῖο πού σὰς ἔκανε, χωρὶς φυσικὰ καμιά κακιὰ διάθεση».

«Ἀστεῖο!» φώναξε ὁ Ντόνοβαν. «Ἄς εἶχε λαιμὸ τὸ μικρό σας τερατάκι—».

Ὁ Λάννιγκ σήκωσε καθησυχαστικὰ τὸ χέρι του. «Ἐντάξει, ἦταν ἄσχημα, ἀλλὰ τώρα ὅλα τέλειωσαν. Τί θὰ κάνουμε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα;»

«Μά», εἶπε ἡρεμα ὁ Μπόγκερτ, «εἶναι προφανὲς ὅτι ἐμεῖς θὰ πρέπει νὰ τελειοποιήσουμε τὸν χωροδιαστροφικὸ κινητήρα. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάποιος τρόπος νὰ ἐξουδετερώσουμε τὸ διάστημα αὐτὸ τοῦ πηδήματος. Ἄν ὑπάρχῃ, τότε εἴμαστε ὁ μόνος ὁργανισμὸς πού ἔχει τὸ ὑπέρ - ρομπότ, πού χρειάζεται καὶ ἐπομένως θὰ τὸν βροῦμε. Κατόπιν — τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ θὰ ἔχουν τὴν γνώση καὶ τὰ μέσα γιὰ τὰ διαστρικά ταξίδια καὶ ἡ ἀνθρωπότητα τὴν εὐκαιρία γιὰ μιὰ αὐτοκρατορία πού νὰ ἀπλώνεται σ' ὅλον τὸν Γαλαξία».

«Καὶ τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν Κονσολιντέϊτεντ;» εἶπε ὁ Λάννιγκ.

«Ἔϊ!» τοὺς διέκοψε ξαφνικὰ ὁ Ντόνοβαν. «Ἐχω νὰ κάνω μιὰ πρόταση. Μᾶς ἔβαλαν σὲ ἀρκετὴ φασαρία. Δὲν ἦταν βέβαια τόσο μεγάλη ὅσο περίμεναν καὶ τελικὰ μᾶς βγήκε σὲ καλὸ, ἀλλὰ οἱ προθέσεις τους δὲν ἦταν καλές. Καὶ ὁ Γκρέγκ καὶ ἐγὼ τὴν πληρώσαμε πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους».

«Ὡραία. Ἦθελαν ἀπάντηση καὶ τοὺς τὴν βρήκαμε. Θὰ τοὺς στείλουμε τὸ πλοῖο, μὲ ἐγγύηση, καὶ τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ θὰ εἰσπράξουν τὰ διακόσια χιλιάδικα σὺν τὰ ἑξοδα κατασκευῆς. Καὶ ἂν τὸ δοκιμάσουν — τότε τί θὰ λέγα-

τε ἂν ἀφήναμε τὸν Ἐγκέφαλο νὰ τοὺς κάνει λίγη πλάκα πρὶν τὸν ξαναφέρουμε στὸ φυσιολογικό».

Ὁ Λάννινγκ εἶπε σοβαρά. «Μοῦ φαίνεται σωστὸ καὶ δίκαιο».

Στὸ ὁποῖο ὁ Μπόγκερτ πρόσθεσε. «Καὶ σύμφωνα μὲ τὸ γράμμα τῆς συμβάσεως».

«Μὰ αὐτὸ δὲν εἶχε σημασία» εἶπε ἡ Δρ. Κάλβιν σκεπτική. «Τελικὰ τὸ πλοῖο αὐτὸ καὶ ἄλλα σὰν κι' αὐτὸ ἐγίναν περιουσία τοῦ κράτους. Τὸ Πῆδμα μέσα ἀπὸ τὸν Ὑπερχῶρο τελειοποιήθηκε καὶ τώρα ἐγουμε ἀνθρώπινες ἀποικίες στοὺς πλανῆτες ποὺ βρίσκονται γύρω ἀπὸ τὰ πλησιέστερα ἄστρα, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει τόσο σημασία».

Εἶχα τελειώσει τὸ φαγητό μου καὶ τὴν κοίταξα μέσα ἀπὸ τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου μου.

«Τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶναι τὸ ὅτι ἔχει γίνει στὴν Γῆ τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια. Ὅταν γεννήθηκα νεαρὸ ἡ ἀνθρωπότητα μόλις εἶχε περάσει τὸν τελευταῖο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ἦταν ἓνα σκοτεινὸ σιμεῖο τῆς ἱστορίας --ἀλλὰ σήμανε τὸ τέλος τοῦ ἐθνικισμοῦ. Ἡ Γῆ ἦταν πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ ἔχη ἀνεξάρτητα κράτη καὶ αὐτὰ ἄρχισαν νὰ σχηματίζουν ὁμάδες, τὶς Περιοχές. Χρειάστηκε ἀρκετὸς χρόνος γι' αὐτό. Ὅταν γεννήθηκα οἱ Ἰνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς ἦταν ἀκόμη ἓνα ἀνεξάρτητο κράτος καὶ ὄχι ἀπλῶς ἓνα τμήμα τῆς Βορείου Περιοχῆς. Ὅπως ξέρεις τὸ ὄνομα τῆς ἐταιρείας εἶναι ἀκόμη «Ἀμερικανικὰ Ρομπότ». Καὶ τὴν ἀλλαγὴ αὐτῆς τῶν κρατῶν σὲ Περιοχές, ποὺ σταθεροποίησε τὴν οἰκονομία μας καὶ ἔφερε μία ἐποχὴ ποὺ μπορεῖ νὰ χαρακτηριστῇ Χρυσή, ὅταν συγκρίνουμε τὸν αἰῶνα μας μὲ τὸν προηγούμενο, τὴν εἶχαν νὰ ρομπότ μας».

«Λέτε τὶς Μηχανές;» ρώτησα «Ὁ Ἐγκέφαλος γιὰ τὸν ὁποῖο μοῦ εἶπατε προηγουμένως δὲν ἦταν ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς Μηχανές;».

«Ναί, ἦταν, ἀλλὰ δὲν λέω γιὰ τὶς Μηχανές τώρα. Λέω γιὰ ἓναν ἄνδρα. Ήθανε πέρυσιν. Ἡ φωνὴ τῆς ἦταν ἔξαφνα βαθειὰ λυπημένη «Ἢ τοῦλάχιστον, κανόνισε νὰ πεθάνῃ γιατί ἤξερε ὅτι δὲν τὸν χρειαζόμαστε πιά --ὁ Στέφαν Μπάγιερλ».

«Κατάλαβα ὅτι θὰ λέγατε γι' αὐτόν».

«Ἀρχισε τὴν δημόσια καριέρα του τὸ 2032. Ἦσουν τότε ἀκόμη μικρὰ παιδιὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν θὰ θυμᾶσαι τὸ πόσο παρᾶξενο ἦταν. Ἡ προεκλογικὴ ἐκστρατεία ποὺ ἔκανε γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δημάρχου ἦταν σίγουρα ἡ πιὸ περιέργη στὴν ἱστορία».

Ἐνδείξεις

8

Ὁ Φράνσις Κουὴν ἦταν ἓνας πολιτικὸς τῆς νέας σχολῆς. Αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμός, φυσικὰ, δὲν λέει τίποτε, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ παρόμοιοι χαρακτηρισμοί. Οἱ περισσότερες «Νέες Σχολές» ποὺ παρουσιάζονται ἔχουν

τὰ πρότυπά τους στὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας καί, ἴσως, ἂν ξέραμε περισσότερα, καὶ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς ἀρχαίας Σουμερίας, καὶ ἴσως καὶ στὶς λιμναῖες περιοχὲς τῆς προϊστορικῆς Ἑλβετίας.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀποφύγουμε μία εἰσαγωγή ποὺ φαίνεται ὅτι θὰ εἶναι ἀνιάρη καὶ περίπλοκη, θὰ ἦταν ἴσως καλύτερα νὰ ποῦμε μία καὶ καλὴ ὅτι ὁ Κουὴν ὁ ἴδιος οὔτε ἔβαζε ὑποψηφιότητα γιὰ δημόσια ἀξιώματα, οὔτε ψηφοθηροῦσε, οὔτε ἔβγαζε λόγους, οὔτε νόθευε κάλπες. Τὸ ἴδιο κι' ὁ Ναπολέον στὸ Ἀούστερλιτς, δὲν εἶχε ρίξει ὁ ἴδιος οὔτε μιά τουφεκιά.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ δημιουργεῖ παράξενες σχέσεις, ὁ Ἀλφρεντ Λάννιγκ ἦταν καθισμένος ἀπὸ τὴν ἄλλή μεριὰ τοῦ γραφείου μὲ τὰ πυκνὰ ἀγριωπὰ ἄσπρα φρύδια τοῦ μαζεμένα πάνω ἀπὸ τὰ μάτια του, ποὺ ἡ χρόνια ἀνυπομονησία του τὰ εἶχε κάνει διαπεραστικά. Δὲν ἦταν εὐχαριστημένος...

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν θὰ πείραζε καθόλου τὸν Κουὴν, ἂν τὸ ἤξερε. Ἡ φωνή του ἦταν φιλική, ἴσως γιὰ λόγους ἐπαγγελματικούς.

«Ὑποθέτω ὅτι γνωρίζετε τὸν Στήβεν Μπάγιερλν, Δρ. Λάννιγκ».

«Ἐξ ἀκοῆς μόνο. Ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι».

«Κί' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Ἴσως νὰ σκοπεύτε νὰ τὸν ψηφίσετε στὶς ἐπόμενες ἐκλογές».

«Δὲν μπορῶ νὰ πῶ». Ἡ φωνή του ἔγινε ἀνεπαίσθητα καυστικὴ ἐδῶ. «Δὲν παρακολουθῶ τὶς πολιτικὲς ζυμώσεις καὶ γι' αὐτὸ δὲν ξέρω ὅτι ἔχει ὑποβάλει ὑποψηφιότητα».

«Πιθανῶς νὰ εἶναι ὁ ἐπόμενος δήμαρχός μας. Φυσικά, τώρα δὲν εἶναι παρὰ ἓνας εἰσαγγελεὺς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ μικρὸ σπóρo...».

«Ναί», τὸν διέκοψε ὁ Λάννιγκ, «τὴν ξέρω τὴν παροιμία. Ἀναρωτιέμαι ὅμως πότε θὰ φθάσουμε στὸ θέμα ποὺ σᾶς ἀπασχολεῖ».

«Μὰ εἴμαστε στὸ θέμα αὐτό, Δρ. Λάννιγκ». Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ Κουὴν ἦταν πολὺ ἀπαλός. «Εἶναι συμφέρον μου νὰ περιορίσω τὸν κύριο Μπάγιερλν, μὲ κάθε θυσία, στὴ θέση τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ εἶναι συμφέρον σας νὰ μὲ βοηθήσετε σ' αὐτό».

«Συμφέρον μου; Ἐλάτε τώρα!». Τὰ φρύδια τοῦ Λάννιγκ ἔσμιξαν.

«Καλὰ, τότε ἂς ποῦμε τὸ συμφέρον τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων. Ἦλθα σὲ σᾶς ὡς Ἐπίτιμο Διευθυντὴ Ἑρευνῶν, γιὰτὶ ξέρω ὅτι ἡ σχέση σας μὲ τὴν Ἐταιρία εἶναι, ἂς ποῦμε, τοῦ «γηνραιοῦ συμβούλου». Σᾶς ἀκούνε μὲ σεβασμὸ καὶ ταυτόχρονα οἱ σχέσεις σας δὲν εἶναι πῖα τέτοιες ὥστε νὰ μὴν ἔχετε ἀρκετὴ ἐλευθερία δράσεως, ἀκόμη κι' ἂν οἱ ἐνέργειές σας δὲν θὰ εἶναι τόσο ὀρθόδοξες».

‘Ο Δρ. Λάννιγκ ἔμεινε σιωπηλὸς γιὰ μιὰ στιγμή, τακτοποιώντας τὶς σκέψεις του. Εἶπε πρὸ ἀπαλὰ: «Δὲν σὰς καταλαβαίνω καθόλου, κύριε Κουήν».

«Αὐτὸ δὲν με ἐκπλήσσει καθόλου, Δρ. Λάννιγκ. Εἶναι ὅμως ὅλα τόσο ἀπλὰ. Ἐπιτρέπεται;». ‘Ο Κουήν ἀναψε ἕνα τσιγάρο μ’ ἕναν κομπὸ καὶ ἀπλὸ ἀναπτήρα καὶ τὸ ἀδρὸ πρόσωπό του πήρε μιὰ ἐκφραση σὰν νὰ διασκέδαζε. «Μιλήσαμε γιὰ τὸν κύριο Μπάγιερλν—ἕναν παράξενο καὶ γραφικὸ χαρακτήρα. Ἦταν ἄγνωστος πρὶν τρία χρόνια. Τώρα εἶναι πασίγνωστος. Εἶναι ἕνας ἄνθρωπος με ὀρμὴ καὶ ἰκανότητες, καὶ ἀναμφισβήτητα, ὁ πρὸ ἱκανὸς καὶ ἐξυπνος εἰσαγγελέας ποὺ γνώρισα ποτέ. Δυστυχῶς, δὲν εἶναι φίλος μου...».

«Καταλαβαίνω», εἶπε μηχανικὰ ὁ Λάννιγκ. Κοίταξε τὰ νύχια του...

«Μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία», συνέχισε ἡρεμα ὁ Κουήν, «τὸν περασμένο χρόνο νὰ ἐξετάσω τὸ παρελθὸν τοῦ κυρίου Μπάγιερλν πολὺ διεξοδικά. Εἶναι πάντα χρήσιμο, ξέρετε, νὰ ἐξετάζῃ κανεὶς με κάθε λεπτομέρεια τὸ παρελθὸν τῶν ἀναμορφωτῶν πολιτικῶν. Ἄν ξέρατε πόσες φορές με δοήθησε.» Σταμάτησε καὶ χαμογέλασε ψυχρὰ στὴν κάφτρα τοῦ τσιγάρου του. «Τὸ παρελθὸν ὅμως τοῦ κυρίου Μπάγιερλν δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀξιοσημείωτο. Μιὰ ἡσυχὴ ἀνατροφὴ σὲ μιὰ μικρὴ πόλῃ, σπουδὲς στὸ κολλέγιο, μιὰ σύζυγος ποὺ πέθανε νέα, ἕνα αὐτοκινητιστικὸ ἀτύχημα με ἄργῃ ἀνάρρωση, ἡ νομικὴ σχολή, ὁ ἐρχομὸς στὴ μεγαλούπολῃ, ἡ δικηγορία...».

‘Ο Φράνσις Κουήν κίνησε ἄργα τὸ κεφάλι του, καὶ πρόσθεσε: «Ἡ σημερινή του ζωὴ ὅμως! Ἄ! αὕτῃ εἶναι ἀξιοσημείωτῃ. ‘Ο εἰσαγγελέας μας δὲν τρώει ποτέ».

Τὸ κεφάλι τοῦ Λάννιγκ σηκώθηκε ἀπότομα, καὶ τὰ γέρικα μάτια του ἦταν ἐκπληκτικὰ διαπεραστικά: «Δὲν σὰς ἄκουσα καλά!».

«‘Ο εἰσαγγελέας μας δὲν τρώει ποτέ». Ἡ ἐπανάληψη ἔγινε ἄργα καὶ δυνατά. «Καὶ γιὰ νὰ εἶμαι πρὸ ἀκριβολόγος. Δὲν τὸν ἔχουν δὴ ποτὲ νὰ τρώῃ ἢ νὰ πίνῃ. Ποτέ. Καταλαβαίνετε τὴ σημασίᾳ τῆς λέξεως αὐτῆς; Ὅχι σπάνια, ἀλλὰ ποτέ!».

«Τὸ βρίσκω ἐντελῶς ἀπίστευτο. Ἐχέτε ἐμπιστοσύνη στοὺς ἐρευνητὲς σας;».

«Τοὺς ἐμπιστεύομαι καὶ δὲν τὸ βρίσκω καθόλου ἀπίστευτο. Ἐπὶ πλέον, δὲν εἶδαν ποτὲ τὸν εἰσαγγελέα μας νὰ πίνῃ—ὕγρα ἢ οἶνοπνευματώδη ποτὰ—οὔτε νὰ κοιμᾶται. Ὑπάρχουν κι’ ἄλλοι παράγοντες, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀρκοῦν αὐτὰ γιὰ νὰ ὑποστηρίξω τὸ ἐπιχείρημά μου».

‘Ο Λάννιγκ ἔγειρε πίσω στὸ κάθισμά του καὶ ἐπακούθησε ἡ σιωπηλὴ πρόκληση καὶ ἀνταπόκριση ἀνάμεσά τους. Κατόπιν ὁ γέρος ρομποτιστὴς κούνησε ἀρνητικὰ τὸ

κεφάλι του. «Όχι. Δεν μένει παρά ένα πράγμα τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ ὑπονοήτε, ἂν συνδυάσω τὶς δηλώσεις σας μὲ τὸ γεγονός ὅτι τὶς κάνετε σὲ μένα κι' αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο».

«Μὰ αὐτὸς εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ ἄνθρωπος, Δρ. Λάννιγκ».

«Ἄν μοῦ λέγατε ὅτι ἦταν ὁ Σατανὰς μεταμφιεσμένος θὰ ὑπῆρχε μιὰ ἀμυδρὴ πιθανότητα νὰ τὸ πιστέψω».

«Σὰς λέω ὅτι εἶναι ἓνα ρομπότ, Δρ. Λάννιγκ».

«Σὰς λέω ὅτι ἡ σκέψη αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ἀπίθανη ποὺ ἔχω ἀκούσει ποτέ, κύριε Κουήν».

Ξανὰ σιωπή.

«Παρ' ὅλα αὐτά,», εἶπε ὁ Κουήν καὶ ἔσθισε τὸ τσιγάρο του μὲ ἐξεζητημένη προσοχή, «θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσετε τὴν ἀπίθανη αὐτὴ σκέψη μ' ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτει ἡ Ἑταιρία σας».

«Εἶμαι σίγουρος, κύριε Κουήν, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ κάνω κάτι τέτοιο. Δὲν πιστεύω νὰ προτείνετε στὰ σοβαρὰ νὰ ἀναμιχθῇ ἡ Ἑταιρία στὴν τοπικὴ πολιτικὴ;».

«Δὲν ἔχετε ἐλευθερίαν ἐκλογῆς. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι κοινοποιῶ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ χωρὶς ἀποδείξεις. Οἱ ἐνδείξεις ὅμως εἶναι σημαντικὲς καί...».

«Κάνετε ὅ,τι σὰς βολεύει στὸ θέμα αὐτό».

«Κι' ὅμως δὲν μὲ βολεύει αὐτό. Οἱ ἀποδείξεις θὰ ἦταν πολὺ προτιμότερες. Καὶ δὲν θὰ βόλευε οὔτε ἐσὰς, γιατί ἡ δημοσιότητα θὰ ἔκανε μεγάλο κακὸ στὴν Ἑταιρία σας. Ὑποθέτω ὅτι ξέρετε πολὺ καλὰ τοὺς αὐστηροὺς νόμους ποὺ ἀπαγορεύουν τὴν χρησιμοποίησιν ρομπότ σὲ κατοικημένους πλανῆτες».

«Βέβαια...», εἶπε ἀπότομα.

«Ξέρετε ὅτι ἡ Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων εἶναι ἡ μόνη κατασκευάστρια ποζιτρονικῶν ρομπότ σ' ὅλο τὸ Ἡλιακὸ Σύστημα, καὶ ὅτι ἂν ὁ Μπάγιερ-λυ εἶναι ρομπότ, θὰ εἶναι ἓνα ποζιτρονικὸ ρομπότ. Ξέρετε, ἐπίσης, ὅτι ὅλα τὰ ποζιτρονικὰ ρομπότ νοικιάζονται καὶ δὲν πωλοῦνται· ὅτι ἡ Ἑταιρία παραμένει ὁ μόνος κύριος καὶ νομεὺς τοῦ ρομπότ καὶ εἶναι ἐπομένως ὑπεύθυνος γιὰ τὶς πράξεις του».

«Εἶναι εὐκολο, κύριε Κουήν, νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ Ἑταιρία δὲν κατασκεύασε ποτέ κανένα ρομπότ μὲ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά».

«Μπορεῖ ὅμως νὰ κατασκευασθῇ ἓνα τέτοιο ρομπότ ; Ἄς τὸ ἐξετάσουμε θεωρητικὰ τὸ θέμα».

«Ναί, μπορεῖ νὰ γίνη».

«Κρυφά, ὑποθέτω. Χωρὶς νὰ τὸ ἀναγράψετε στὰ βιβλία σας».

«Όχι τὸν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο. Ἀναμιγνύονται τόσοι

πολλοὶ παράγοντες στὴν κατασκευή του καὶ ἡ κυβερνητικὴ ἐπίβλεψη εἶναι πάρα πολὺ αὐστηρή».

«Ναί, ἀλλὰ τὰ ρομπότ φθείρονται, καταστρέφονται, χαλοῦν—καὶ διαλύονται».

«Καὶ οἱ ποζι-τρονικοὶ ἐγκέφαλοι ξαναχρησιμοποιοῦνται ἢ καταστρέφονται».

«Ἀλήθεια;». Ὁ Φράνσις Κουὴν ἐπέτρεψε στὸν ἑαυτό του νὰ φανῇ σαρκαστικός. «Καὶ ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ἓνα ἐντελῶς τυχαία φυσικά, δὲν καταστραφῇ—καὶ συμβεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἓνα ρομπότ μὲ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά πού χρειάζεται ἓναν ἐγκέφαλο...».

«Ἀδύνατο».

«Μιὰ καὶ θὰ ἀναγκαστῇτε νὰ τὸ ἀποδείξετε αὐτὸ στὴν κυβέρνησιν καὶ στὸ κοινό, γιατί δὲν τὸ ἀποδεικνύετε καὶ σὲ μένα τώρα;».

«Μὰ ποιὸς θὰ ἦταν ὁ σκοπὸς μας;» ρώτησε ὁ Λάννιγκ ἐξοργισμένος.

«Ποιό θὰ ἦταν τὸ κίνητρό μας; Πέστε μου ἐσεῖς».

«Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητέ μου κύριε. Ἡ Ἑταιρία θὰ χαιρόταν πάρα πολὺ ἂν οἱ διάφορες Περιοχὲς ἐπέτρεπαν τὴν χρησιμοποίησιν ρομπότ μὲ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά στοὺς κατοικημένους πλανῆτες. Τὰ κέρδη τῆς θὰ ἦταν πελώρια. Ἀλλὰ ἡ προκατάληψιν τοῦ κοινοῦ ἐνάντια στὴν ἰδέα αὐτὴ εἶναι μεγάλη. Ἄν ὅμως τὸ ἀφήναμε νὰ συνθιβίσῃ στὰ ρομπότ αὐτὰ—δὲς τε, ἔχουμε ἓναν ἔμπειρο εἰσαγγελέα, ἓναν καλὸ δῆμαρχο—καὶ εἶναι ρομπότ. Γιατί δὲν ἀγοράζετε, λοιπόν, τοὺς ὑπηρετές - ρομπότ πού ἔχουμε;».

«Ἐντελῶς φανταστικό. Εἶναι σχεδὸν γελοῖο».

«Αὐτὸ λέω κι' ἐγώ. Γιατί δὲν τὸ ἀποδεικνύετε; Ἡ μήπως προτιμᾶτε ἀκόμη νὰ τὸ ἀποδείξετε στὸ κοινό;».

Τὸ φῶς μέσα στὸ γραφεῖο εἶχε λιγοστεύσει, ἀλλὰ ἦταν ὑπεραρκετὸ γιὰ νὰ δείξῃ τὸ κοκκίνισμα τῆς ἀπογοητεύσεως στὸ πρόσωπο τοῦ Λάννιγκ. Ἄργα - ἄργα τὸ δάχτυλό του ἄγγιξε ἓνα κουμπὶ καὶ τὰ φῶτα τοῦ τοίχου ἄναψαν.

«Καλά, λοιπόν,», εἶπε βραχνά, «θὰ δοῦμε τί μπορούμε νὰ κάνουμε».

Τὸ πρόσωπο τοῦ Στήβεν Μπάγιερλνυ δὲν περιγραφόταν εὐκόλα. Ἦταν σαράντα χρόνων, σύμφωνα μὲ τὸ πιστοποιητικὸ γεννήσεώς του, καὶ φαινόταν σαράντα—ἀλλὰ ἦταν ἡ ἐμφάνισιν ἐνὸς σαραντάρη γεροῦ, καλοζωισμένου καὶ καλόκαρδου—μιὰ ἐμφάνισιν πού διέψευδε τὸ «φαίνεται ὅσο χρόνων εἶναι».

Ἰδίως ὅταν γελοῦσε, καὶ τὴν στιγμὴ αὐτὴ γελοῦσε. Τὸ γέλιο του ἦταν δυνατὸ καὶ συνεχές, σταματοῦσε λίγο καὶ ξανάρχιζε.

Στὸ πρόσωπο τοῦ "Άλφρεντ Λάννιγκ εἶχε διαγραφῇ μιὰ μόνιμη ἔκφραση δυσαρέσκειας. Ἔκανε μιὰ χειρονομία πρὸς τὴ γυναῖκα ποὺ καθόταν δίπλα του, ἀλλ' αὐτὴ ἀπλῶς ἔσφιξε λίγο τὰ λεπτὰ, χλωμὰ χεῖλη της.

Ὁ Μπάγιερλν ξαναγύρισε λαχανιασμένος στὴ φυσιολογική του κατάσταση.

«Ἀλήθεια, Δρ. Λάννιγκ... ἀλήθεια—ἐγώ... ἐγώ... ρομπότ;».

Ὁ Λάννιγκ εἶπε, προφέροντας κοφτὰ μιὰ - μιὰ τὶς λέξεις: «Δὲν εἶναι δική μου ἄποψη αὐτή, κύριέ μου. Γιὰ μένα, εἴσθε μέλος τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἐφόσον ἡ Ἑταιρία μας δὲν σᾶς ἔχει κατασκευάσει, εἶμαι σίγουρος ὅτι εἴσθε—ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς τουλάχιστον. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ κατηγορία ὅτι εἴσθε ρομπότ μᾶς διευτυπώθη, ὅχι χάριν ἀστείου, ἀπὸ ἓνα ὠρισμένο πρόσωπο μὲ κάποια κοινωνικὴ θέση...».

«Μὴν ἀναφέρετε τὸ ὄνομά του, ἂν αὐτὸ θὰ βλάβῃ τὸ γρανίτινο οἰκοδόμημα τῆς ἠθικῆς σας, ἀλλὰ ἂς πούμε, ἔτσι γιὰ εὐκολία, ὅτι ἦταν ὁ Φράνσις Κουήν, καὶ ἂς συνεχίσουμε».

Ὁ Λάννιγκ ρουθούνιζε ἀπότομα καὶ θυμωμένα γιὰ τὴν διακοπὴ καὶ συνέχισε πιὸ ψυχρά: «...μὲ κάποια κοινωνικὴ θέση, γιὰ τὴν ταυτότητα τοῦ ὁποίου δὲν ἔχω τὴν διάθεση νὰ παίζω τὰ αἰνίγματα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ζητήσω τὴν συνεργασία σας γιὰ νὰ τὴν ἀντικρούσω. Τὸ γεγονός καὶ μόνον ὅτι μιὰ τέτοια κατηγορία μπορεῖ νὰ διατυπωθῇ καὶ νὰ κοινολογηθῇ χάρις στὰ μέσα ποὺ διαθέτει ὁ ἄνθρωπος αὐτός, θὰ ἦταν ἓνα βαρὺ χτύπημα γιὰ τὴν ἑταιρία τῶν ἀντιπροσώπων—ἀκόμη κι' ἂν ἡ κατηγορία δὲν θὰ ἀπεδεικνύετο ποτέ. Μὲ καταλάβατε;».

«*Α! νάι, ἡ θέση σας μοῦ εἶναι σαφής. Ἡ κατηγορία, αὐτὴ καθαυτὴ, εἶναι γελοία, ἡ θέση στὴν ὁποία βρεθήκατε καθόλου. Παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε ἂν τὸ γέλιο μου σᾶς προσέβαλε. Γέλασα γιὰ τὸ πρῶτο, ὅχι γιὰ τὸ δεύτερο. Πῶς μπορῶ νὰ σᾶς βοηθήσω;».

«Εἶναι πολὺ ἀπλό. Ἀρκεῖ νὰ πᾶτε σ' ἓνα ἐστιατόριο μαζί μὲ μάρτυρες καὶ νὰ φωτογραφηθῇτε τρώγοντας». Ὁ Λάννιγκ ἔγειρε πίσω στὸ κάθισμά του, ἔχοντας ξεπεράσει τὸ πιὸ δύσκολο σημεῖο τῆς συναντήσεως. Ἡ γυναῖκα δίπλα του κοίταζε τὸν Μπάγιερλν μὲ φανερὰ ἀπορροφημένο ὕφος, ἀλλὰ δὲν πῆρε κανένα μέρος στὴ συζήτησι.

Τὰ μάτια τοῦ Στήβεν Μπάγιερλν συναντήθηκαν μὲ τὰ δικὰ της γιὰ μιὰ στιγμή, ἔμειναν καρφωμένα ἐπάνω της καὶ κατόπιν στράφηκαν πρὸς τὸν ρομποτίστα. Γιὰ λίγο τὰ δάχτυλά του ἔπιασαν σκεπτικὰ τὸ μπρούτζινο πρὲς - παπιὲ ποὺ ἦταν τὸ μόνο στόλισμα πάνω στὸ γραφεῖο του.

Εἶπε ἡρεμα: «Δὲν νομίζω ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς κάνω αὐτὴ τὴ χάρι».

Σήκωσε τὸ χέρι του: «Περιμένετε, Δρ. Λάννιγκ. Ἀντι-

λαμβάνομαι ὅτι ὅλη ἡ ὑπόθεση αὐτὴ εἶναι ἀηδιαστικὴ γιὰ σὰς, ὅτι σὰς ἔφεραν στὴ θέση αὐτὴ παρὰ τὴ θέλησή σας καὶ ὅτι αἰσθάνεσθε ὅτι παίζετε ἓνα ρόλο ὃχι ἀξιοπρεπῆ, ἴσως γελοῖο. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ ὑπόθεση ἔχει πιὸ ἄμεση σχέση μὲ τὸν ἑαυτό μου, γι' αὐτὸ σὰς παρακαλῶ νὰ δεῖξετε ἐπιείκεια».

«Κατ' ἀρχήν, τί σὰς κάνει νὰ νομίζετε ὅτι ὁ Κουήν— αὐτὸ τὸ ὠρισμένο πρόσωπο μὲ τὴν κάποια κοινωνικὴ θέση ποὺ λέγαμε—δὲν σὰς ἐξαπατᾷ γιὰ νὰ σὰς κἀνὴ νὰ κάνετε ὅ,τι ἀκριδῶς κάνετε;».

«Μὰ δὲν φαίνεται πιθανὸ ὅτι ἓνα ἀξίοτιμο πρόσωπο θὰ μπορούσε νὰ διακινδυνεύσῃ μ' ἓνα τόσο γελοῖο τρόπο, ἂν δὲν ἦταν σίγουρο ὅτι θρῖσκεται σ' ἀσφαλὲς ἔδαφος».

Τὸ βλέμμα τοῦ Μπάγιερλυ ἦταν σοβαρό: «Δὲν τὸν ξέρετε τὸν Κουήν. Μπορεῖ νὰ κἀνὴ τὸ μαῦρο νὰ φανῇ ἄσπρο, ἂν τὸ θέλῃ. Ὑποθέτω ὅτι σὰς ἔδειξε λεπτομερῆ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἔρευνα ποὺ λέει ὅτι ἔκανε γιὰ τὸ παρελθόν μου;».

«Ναί, ἀρκετὰ γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι θὰ ἦταν ἀρκετὰ δύσκολο γιὰ τὴν ἐταιρίά μας νὰ τὰ διαψεύσῃ μόνῃ της, ἐνῶ ἐσεῖς θὰ μπορούσατε νὰ τὸ κάνετε πιὸ εὐκόλα».

«Τότε τὸν πιστεύετε ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν τρώω ποτέ. Μά, Δρ. Λάννιγκ, εἴσθε ἓνας ἐπιστήμων. Γιὰ ἐξετάσετε τὸν λογικὸ συλλογισμό ποὺ μεταχειρίζεται. Δὲν μὲ ἔχουν δῆ ποτὲ νὰ τρώω, ἄρα, δὲν τρώω ποτέ. Ἐλᾶτε τώρα!».

«Χρησιμοποίητε δικανικὰ μέσα γιὰ νὰ μπερδέψετε μιὰ κατάσταση ποὺ στὴν πραγματικότητά εἶναι πολὺ ἀπλῆ».

«Ἀντιθέτως. Προσπαθῶ νὰ ξεκαθαρίσω μιὰ κατάσταση, τὴν ὁποία ὁ Κουήν κι' ἐσεῖς τὴν κάνετε περίπλοκη. Ξέρετε, δὲν κοιμᾶμαι πολὺ, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, καὶ βέβαια δὲν κοιμᾶμαι δημοσίως. Ποτὲ δὲν μοῦ ἄρεσε νὰ τρώω μαζὶ μὲ ἄλλους—μιὰ παραξενιὰ ἡ ὁποία εἶναι ἀσυνήθιστη καὶ πιθανῶς νευρωτικὴ, ἀλλὰ ἡ ὁποία δὲν βλάπτει κανέναν. Ἀκούστε, Δρ. Λάννιγκ, θὰ σὰς πῶ ἓνα φανταστικὸ παράδειγμα. Ὑποθέστε ὅτι ὑπάρχει ἓνας πολιτικός, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ νικήσῃ ἓναν ἀντίπαλό του μὲ μεταρρυθμιστικὰς ἰδέας μὲ κάθε θυσία, καὶ ὁ ὁποῖος καθὼς ἐρευνᾷ τὴν ἰδιωτικὴ ζωὴ τοῦ ἀντιπάλου του συναντᾷ ὠρισμένες παράξενες συνήθειές του, ὅπως αὐτὲς ποὺ εἶπα προηγουμένως...

»Ὑποθέστε ἀκόμη, ὅτι γιὰ νὰ συκοφαντήσῃ καλύτερα τὸν ἀντίπαλό του, ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἐταιρίά σας, ἡ ὁποία θὰ εἶναι τὸ ἰδεωδέστερο μέσο γι' αὐτό. Μήπως νομίζετε ὅτι θὰ σὰς ἔλεγε: «Ὁ Τάδε εἶναι ρομπὸτ γιὰτὶ ποτὲ σχεδὸν δὲν τρώει μαζὶ μὲ παρέα, καὶ δὲν τὸν ἔχω δῆ ποτὲ νὰ ἀποκοιμιέται στὸ δικαστήριον· καὶ μιὰ φορὰ ποὺ κρυφοκοίταξα ἀπὸ τὸ παράθυρό του μεσάνυχτα τὸν εἶδα νὰ εἶναι ξυπνητὸς καὶ νὰ διαβάζῃ καὶ κοίταξα καὶ στὸ ψυγεῖο του καὶ δὲν εἶχε μέσα καθόλου τρόφιμα».

»Αν σᾶς τὸ ἔλεγε ἔτσι, θὰ φωνάζατε νὰ τοῦ βάλουν ζουρλομανδύα. Ἄν ὅμως σᾶς πῇ: «Ὁ Τάδε δὲν κοιμάται ποτέ» δὲν τρώει ποτέ, τότε τὸ σὸκ ποῦ θὰ σᾶς προκαλοῦσε ἡ δήλωση αὐτὴ θὰ σᾶς ἔκανε νὰ μὴν ἀντιληφθῆτε τὸ ὅτι παρόμοιες δηλώσεις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθοῦν. Ἔτσι, μὲ τὸ νὰ συμβάλετε στὴν ἔρευνα, κάνατε ἀκριδῶς ὅ,τι ἤθελε αὐτός».

«Ἀνεξάρτητα, κύριε», ἄρχισε ὁ Λάννιγκ μὲ ἀπειλητικὸ πείσμα, «τοῦ ἂν θεωρῆτε τὴν ὑπόθεση αὐτὴ σοβαρὴ ἢ ὄχι, τὸ μόνο ποῦ ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ τελειώσῃ, εἶναι τὸ γεῦμα ποῦ ἀνέφερα προηγουμένως».

Ξανά ὁ Μπάγιερλυ στράφηκε πρὸς τὴν γυναῖκα ποῦ τὸν παρατηροῦσε ἀκόμη ἀνέκφραστη. «Μὲ συγχωρῆτε! Δὲν ξέρω ἂν ἄκουσα σωστὰ τὸ ὄνομά σας. Ἡ Δρ. Σούζαν Κάλβιν ;».

«Σωστά, κύριε Μπάγιερλυ».

«Εἴσθε ἡ ψυχολόγος τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι».

«Παρακαλῶ, ρομποτοψυχολόγος».

«Ἄ! Διαφέρουν λοιπὸν τόσο πολὺ ψυχικῶς τὰ ρομπότ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους;».

«Πάρα πολὺ», ἐπέτρεψε στὸν ἑαυτὸ της ἓνα ἐλαφρὸ χαμόγελο: «Τὰ ρομπότ εἶναι βασικὰ εὐπρεπῆ».

Ἕνα χαμόγελο φάνηκε στὰ χεῖλη τοῦ εἰσαγγελέως. «Αὐτὸ εἶναι, φυσικά, σκληρὸ πρᾶγμα. Ἀλλ' αὐτὸ ποῦ ἤθελα νὰ πῶ ἦταν τὸ ἐξῆς: Ἐφ' ὅσον εἴσθε μιὰ ψυχο— μιὰ ρομποτοψυχολόγος καὶ μιὰ γυναῖκα, στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἔχετε κάνει κάτι ποῦ ὁ Δρ. Λάννιγκ δὲν τὸ σκέφτηκε».

«Καὶ τί πρᾶγμα θὰ ἦταν αὐτό;».

«Ὅτι θὰ ἔχετε βάλει στὴν τσάντα σας κάτι φαγώσιμο».

Καὶ ξεχώρισε μέσα στὴν ἔντεχνη ἀδιαφορία τῶν ματιῶν τῆς Σούζαν Κάλβιν: «Μὲ ἐκπλήσσετε, κύριε Μπάγιερλυ».

Καὶ ἀνοίγοντας τὴν τσάντα, ἔβγαλε ἓνα μῆλο. Ἦρεμα τοῦ τὸ προσέφερε. Ὁ Δρ. Λάννιγκ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ του ἐκπληξη, παρακολούθησε τὴν ἀργὴ κίνηση ἀπὸ τὸ ἓνα χέρι στὸ ἄλλο μὲ μάτια διαπεραστικὰ καὶ προσεκτικὰ.

Ἦρεμα ὁ Στήβεν Μπάγιερλυ δάγκωσε ἓνα κομμάτι καὶ τὸ κατάπιε.

«Βλέπετε, Δρ. Λάννιγκ;».

Ὁ Δρ. Λάννιγκ χαμογέλασε μὲ ἀνακούφιση τόσο αἰσθητὴ ποῦ ἔκανε καὶ τὰ φρύδια του ἀκόμη νὰ φαίνωνται καλοκάγαθα. Μιὰ ἀνακούφιση ποῦ βάσταξε μόνο ἓνα δευτερόλεπτο.

Ἡ Σούζαν Κάλβιν εἶπε: «Ἦμουν περίεργη νὰ δῶ ἂν θὰ τὸ τρώγατε, ἀλλὰ φυσικά στὴν περίπτωση σας, αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύει τίποτε».

‘Ο Μπάγιερλυ χαμογέλασε: «Δέν αποδεικνύει τίποτε;».

«Φυσικά όχι. Είναι αυτόνοητο, Δρ. Λάννιγκ, ότι αν ο άνθρωπος αυτός είναι ένα ανθρωποειδές ρομπότ, είναι μια τέλεια απομίμηση ανθρώπου. Είναι σχεδόν πάρα πολύ ανθρωπινος για να γίνη πιστευτός. Στο κάτω - κάτω μην ξεχνάμε ότι εμείς βλέπουμε και παρατηρούμε ανθρώπινα όντα σ’ όλη μας τη ζωή: Θα ήταν αδύνατο να μάς ξεγελάσουν με κάτι που θα ήταν σχεδόν τέλειο. Θα πρέπει να είναι κάτι απολύτως τέλειο. Παρατηρήστε την ύψη του δέρματος, την ποιότητα των κορών των ματιών, το σχήμα των οστών του χεριού. “Αν είναι ρομπότ, εύχομαι να τον είχαν κατασκευάσει τα “Αμερικανικά Ρομπότ, γιατί είναι μια τέλεια δουλειά. Λέτε λοιπόν ότι οποιοσδήποτε μπόρεσε και πρόσεξε τόσο πολύ τις λεπτομέρειες αυτές, θα παραμελούσε να κατασκευάσει και μερικά έξαρτήματα που να ρυθμίζουν λειτουργίες, όπως η τροφή, ο ύπνος και οι κενώσεις; “Ίσως μόνο για περιπτώσεις ανάγκης: όπως, παραδείγματος χάριν, για να αντιμετωπίζονται καταστάσεις όπως αυτή εδώ. “Ετσι, ένα γεύμα δεν αποδεικνύει στην πραγματικότητα τίποτε».

«“Ενα λεπτό», είπε νευριασμένος ο Λάννιγκ. «Δέν είμαι τόσο βλάκας όσο νομίζετε και οι δυό σας. Δέν με ενδιαφέρει το αν ο κύριος Μπάγιερλυ είναι ή δέν είναι άνθρωπος. Μέν ενδιαφέρει να θάλω την “Εταιρία από μια δύσκολη θέση. “Ενα γεύμα δημοσία θα κλείσει την υπόθεση και δέν θα την ξανανοίξει οτιδήποτε κι’ αν κάνη ο Κουήν. Μπορούμε να αφήσουμε τις ψιλές λεπτομέρειες για τους δικηγόρους και τους ρομποτοψυχολόγους».

«“Αλλά, Δρ. Λάννιγκ», είπε ο Μπάγιερλυ, «ξεχνάτε την πολιτική άποψη της υποθέσεως. Μέν ενδιαφέρει να έκλεγώ τόσο, όσο ο Κουήν ενδιαφέρεται να μέ έμποδισή. “Επί τη εύκαιρία, προσέξτε ότι είπατε το όνομά του; “Ηταν ένα φτηνό δικανικό κόλπο εκ μέρους μου. Το ήξερα ότι θα πέφτατε στην παγίδα πριν τελειώσουμε».

‘Ο Λάννιγκ κοκκίνισε: «Τί σχέση έχουν οι έκλογές μ’ όλα αυτά;».

«“Η δημοσιότητα έχει δύο απόψεις. “Αν ο Κουήν θέλη να μέ κατηγορήσει ότι είμαι ρομπότ και έχει το κουράγιο να το κάνη, έχω και εγώ το κουράγιο να τον αντιμετωπίσω στο παιχνίδι του».

«Δηλαδή, θέλετε να πήτε...». ‘Ο Λάννιγκ ήταν πραγματικά τρομαγμένος.

«“Ακριβώς. Θέλω να πώ, ότι θα τον αφήσω να αρχισή, να διαλέξη μόνος του το σκοινί, να δοκιμάσει, να κόψει μόνος του πόσο χρειάζεται, να κάνη τη θηλειά και να την βάλη στο λαιμό του. Τα υπόλοιπα θα τα κάνω εγώ...».

«Είστε πολύ σίγουρος».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν σηκώθηκε: «Πᾶμε, Ἄλφρεντ, δὲν πρόκειται νὰ τοῦ ἀλλάξουμε γνώμη».

«Βλέπετε!». Ὁ Μπάγιερλν χαμογέλασε εὐγενικά. «Εἴσαστε καὶ ἀνθρωποψυχολόγος».

Ὁλη ἡ σιγουριὰ ποὺ εἶχε παρατηρήσει ὁ Δρ. Λάννιγκ δὲν φαινόταν νὰ εἶχε διατηρηθῇ ἀκέραια, ὅταν τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Μπάγιερλν ἔβαλε τὸ αὐτοκίνητό του πάνω στὸν αὐτόματο ἀνελκυστήρα ποὺ ὡδηγοῦσε στὸ ὑπόγειο γκαράζ καὶ ὁ ἴδιος διέσχισε τὸν κήπο καὶ μπήκε ἀπὸ τὴν κυρία εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ καθόταν στὴν κυλιόμενη πολυθρόνα σήκωσε τὸ βλέμμα του καθὼς μπήκε καὶ χαμογέλασε. Τὸ πρόσωπο τοῦ Μπάγιερλν φωτίστηκε ἀπὸ στοργή. Πλησίασε.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀναπήρου ἦταν ἓνας βραχνός, ἄγριος ψίθυρος, ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ ἓνα στόμα ποὺ ἦταν γιὰ πάντα στραβωμένο ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρά, μέσα σ' ἓνα πρόσωπο ποὺ ἦταν μισοσκεπασμένο ἀπὸ οὐλές. «Ἄργησες, Στήβ!».

«Τὸ ξέρω, Τζὼν, τὸ ξέρω. Ἀλλὰ εἶχα φασαρίες σήμερα, κάτι παράξενο καὶ ἐνδιαφέρον».

«Ἔτσι ἔ;». Οὔτε τὸ κομματιασμένο πρόσωπο, οὔτε ἡ καταστραμμένη φωνὴ μπορούσαν νὰ θρίξουν ἔκφραση, ἀλλὰ ἡ ἀνησυχία φαινόταν καθαρὰ στὰ διαπεραστικά μάτια. «Εἶναι κάτι ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ τὸ ἀντιμετωπίσης μόνος σου;».

«Δὲν εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος. Ἴσως χρειαστῶ τὴ βοήθειά σου. Ἐσὺ εἶσαι ὁ ἔξυπνος τῆς οἰκογένειας. Θέλεις νὰ σὲ βγάλω στὸν κήπο; Εἶναι ἓνα ὠραῖο θράδυ».

Δυὸ δυνατὰ μπράτσα σήκωσαν τὸν Τζὼν ἀπὸ τὴν πολυθρόνα. Ἀπαλὰ, σχεδὸν σὰν χὰδι, τὰ μπράτσα τοῦ Μπάγιερλν τυλίχτηκαν γύρω ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ κάτω ἀπὸ τὰ μπανταρισμένα πόδια τοῦ ἀναπήρου. Ἀργὰ καὶ προσεκτικὰ διέσχισε τὸ δωμάτιο, κατέβηκε τὸν κατηφορικὸ διάδρομο ποὺ εἶχε γίνει εἰδικὰ γιὰ τὴν κυλιόμενη πολυθρόνα καὶ βγῆκε ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα στὸν περιτοιχισμένο καὶ περιφραγμένο κήπο στὸ πίσω μέρος τοῦ σπιτιοῦ.

«Γιατί δὲν μ' ἀφήνεις νὰ μεταχειριστῶ τὸ καροτσάκι, Στήβ; Αὐτὸ ποὺ κάνεις εἶναι ἀνόητο».

«Γιατί προτιμῶ νὰ σὲ κουβαλῶ ἐγώ. Ἔχεις ἀντιρρήσεις; Τὸ ξέρω ὅτι σοῦ ἀρέσει νὰ μπορῇς πότε - πότε νὰ θγαίνης ἀπ' αὐτὸ τὸ μηχανοκίνητο κάρρο καὶ ὅτι μ' ἀρέσει νὰ σὲ βλέπω χωρὶς αὐτό. Πῶς αἰσθάνεσαι σήμερα;» ἄφησε τὸν Τζὼν μὲ ἄπειρη προσοχὴ πάνω στὸ δροσερὸ γρασίδι.

«Πῶς θέλεις νὰ αἰσθάνομαι; Πές μου ὅμως γιὰ τὶς φασαρίες ποὺ εἶχες».

«Ἡ προεκλογικὴ ἐκστρατεία τοῦ Κουήν θὰ στηρίζεται στὸ γεγονὸς ὅτι εἶμαι ἓνα ρομπότ».

Τὰ μάτια τοῦ Τζὼν ἄνοιξαν διάπλατα. «Πῶς τὸ ξέρεις; Εἶναι ἀδύνατο. Δὲν τὸ πιστεύω».

«Ἐλα, τώρα. Ἀφοῦ στὸ λέω ἐγὼ ἔτσι εἶναι. Ἔβαλε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα πρόσωπα τῆς Α.Ε. Ἀμερικανικῶν Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων καὶ ἦρθε σήμερα στὸ γραφεῖο μου γιὰ νὰ τὸ συζητήσουμε».

Ἄργα - ἄργα τὰ χέρια τοῦ Τζὼν ξερρίζωναν τοῦφες γρασίδι. «Κατάλαβα - κατάλαβα».

Ὁ Μπάγιερλου εἶπε: «Μποροῦμε ὁμῶς νὰ τὸν ἀφήσουμε νὰ διαλέξῃ τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἔχω μιὰ ἰδέα. Ἀκουσέ με καὶ πές μου ἂν μποροῦμε νὰ τὴν πραγματοποιήσουμε».

Ἡ σκηνή, ὅπως παρουσιαζόταν στὰ γραφεῖα τοῦ Ἀλφρεντ Λάννιγκ τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ἦταν ἓνα ταμπλὼ βιδῶν ἀπὸ βλέμματα. Ὁ Φράνσις Κουήν κοίταζε σκεπτικὰ τὸν Ἀλφρεντ Λάννιγκ. Τὸ βλέμμα τοῦ Λάννιγκ ἦταν καρφωμένο ἀγριεμένα πάνω στὴν Σούζαν Κάλβιν, ποὺ κοίταζε, μὲ τὴν σειρὰ τῆς, ἀνέκφραστα τὸν Κουήν.

Ὁ Φράνσις Κουήν διέκοψε τὴν σιωπὴ μὲ μιὰ ἀδέξια προσπάθεια νὰ φανῇ εὐθυμος. «Μπλοφάρει. Αὐτοσχεδισμοὶ τῆς στιγμῆς».

«Θὰ τὸ ριψοκινδυνεύσετε αὐτό, κύριε Κουήν;» ρώτησε ἀδιάφορα ἡ Δρ. Κάλβιν.

«Κατὰ βάθος, ἐσεῖς ριψοκινδυνεύετε».

«Γιὰ κοιτάξτε ἐδῶ». Ὁ Λάννιγκ προσπαθοῦσε νὰ καλύψῃ τὴν ἀπαισιοδοξία του μὲ ἀγριάδα: «Ἐμεῖς κάναμε ὅ,τι μᾶς ζητήσατε. Εἴμαστε μάρτυρες ὅτι ἔφαγε. Εἶναι γελοῖο νὰ λέτε ὅτι εἶναι ρομπότ».

«Ἐσεῖς ἔχετε τὴν ἴδια γνώμη;». Ὁ Κουήν στράφηκε ἀπὸτομα πρὸς τὴν Κάλβιν. «Ὁ Λάννιγκ μοῦ εἶπε ὅτι εἰσθε εἰδικός».

Ὁ Λάννιγκ ἦταν σχεδὸν ἀπειλητικὸς. «Τώρα Σούζαν...».

Ὁ Κουήν τὸν διέκοψε ἀμέσως: «Μὰ γιατί δὲν τὴν ἀφήνετε νὰ μιλήσῃ; Κάθεται ἐκεῖ καὶ μᾶς παριστάνει τὴν κολόνα ἐδῶ καὶ μισῇ ὥρα».

Ὁ Λάννιγκ αἰσθάνθηκε πολὺ ἐνοχλημένος. Ἡ θέση ποὺ θρισκόταν λίγο ἀπείχε ἀπὸ τὸ νὰ τὸν τρελλάνῃ. Εἶπε: «Πολὺ καλὰ. Λέγε μας ὅ,τι θέλεις, Σούζαν. Δὲν θὰ σὲ διακόψουμε».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν τὸν κοίταξε ἄκεφα καὶ κατόπιν κάρφωσε τὰ ψυχρὰ μάτια τῆς στὸν κύριο Κουήν: «Υπάρχουν, κύριέ μου, μόνον* δύο τρόποι νὰ ἀποδειχθῇ θετικὰ ὅτι ὁ Μπάγιερλου εἶναι ρομπότ. Μέχρι στιγμῆς μᾶς παρουσιάζετε ἐνδείξεις, δάσει τῶν ὁποίων μπορεῖτε νὰ στηρίζετε τὴν

κατηγορία σας, αλλά όχι και να την αποδείξετε, και νομίζω ότι ο κύριος Μπάγιερλντ είναι αρκετά έξυπνος για να αποκρούσει τις ενδείξεις αυτές. Το ίδιο θα σκέπτεστε κι' εσείς, άλλως δεν θα είχατε έλθει εδώ.

»Οί δύο τρόποι θετικής αποδείξεως είναι ο φυσικός και ο ψυχολογικός. Φυσικώς, μπορείτε να τον εξετάσετε ανατομικώς ή με ακτίνες Χ. Το πώς θα το πετύχετε, είναι δικό σας πρόβλημα. Ψυχολογικώς, θα πρέπει να μελετηθῇ ὁ τρόπος συμπεριφορᾶς του, γιατί ἂν εἶναι ἓνα ποζιτρονικό ρομπότ, θα πρέπει νὰ ἀκολουθῇ τοὺς Τρεῖς Νόμους Συμπεριφορᾶς τῶν Ρομπότ. Εἶναι ἀδύνατο νὰ κατασκευαστῇ ἓνας ποζιτρονικός ἐγκέφαλος χωρὶς νὰ τοὺς περιέχῃ. Ξέρετε τοὺς νόμους αὐτοὺς, κύριε Κουήν;».

Τοὺς εἶπε προσεκτικὰ, λέξη πρὸς λέξη, ὅπως εἶναι γραμμένοι με χοντρά γράμματα στὴ σελίδα ἓνα τοῦ «Ἐγχειρίδιου Ρομπωτικής».

«Τοὺς ἔχω ἀκούσει», εἶπε ἀφηρημένα ὁ Κουήν.

«Τότε τὸ θέμα γίνεται ἀπλό», ἀπήντησε στεγνὰ ὁ ψυχολόγος. «Ἄν ὁ κύριος Μπάγιερλντ παραβῇ ἓναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τρεῖς νόμους, δὲν θὰ εἶναι ρομπότ. Δυστυχῶς δὲν ἰσχύει καὶ τὸ ἀντίστροφο. Ἄν τοὺς τηρήσῃ, δὲν θὰ ἀποδειχθῇ τίποτε».

Ὁ Κουήν ὕψωσε τὰ φρύδια του σὲ εὐγενικὴ ἀπορία : «Γιατί, δόκτωρ;».

«Γιατί, ἂν τὸ εξετάσετε καλὰ, οἱ τρεῖς αὐτοὶ Νόμοι τῆς Ρομπωτικῆς εἶναι οἱ βασικὲς κατευθυντήριες ἀρχές τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν ἠθικῶν συστημάτων τοῦ κόσμου. Φυσικὰ κάθε ἀνθρώπινο ὂν ὑποτίθεται ὅτι ἔχει τὸ ἔνστικτο τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Αὐτὸ ἀντιστοιχεῖ με τὸν Τρίτο Νόμο γιὰ κάθε Ρομπότ. Ἐπίσης, κάθε «καλὸς» ἄνθρωπος, με κοινωνικὴ συνείδηση καὶ αἴσθημα εὐθύνης, ὑποτίθεται ὅτι ὑπακούει στὶς ἀρμόδιες ἀρχές, ὅτι ἀκούει τὸν γιαντρώ του, τὸν προϊστάμενό του, τὴν κυβέρνηση, τὸν ψυχίατρό του, τὸν συνάνθρωπό του, ὅτι ὑπακούει στοὺς νόμους, ἀκολουθεῖ τοὺς κανόνες, σέβεται τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα — ἀκόμη καὶ ὅταν συγκρούωνται με τὴν ἀνεση ἢ τὴν ἀσφάλειά του. Αὐτὸς εἶναι ὁ Δεύτερος Νόμος γιὰ ἓνα Ρομπότ. Ἐπίσης κάθε «καλὸς» ἄνθρωπος ὑποτίθεται ὅτι ἀγαπᾷ τοὺς ἄλλους ὅπως τὸν ἑαυτό του, ὅτι προστατεύει τοὺς συνανθρώπους του, ὅτι διακινδυνεύει τὴν ζωὴ του γιὰ νὰ σώσῃ ἓναν ἄλλον. Αὐτὸς εἶναι ὁ Πρῶτος Νόμος γιὰ τὰ Ρομπότ. Καὶ γιὰ νὰ τὰ πούμε πιὸ ἀπλᾶ — ἂν ὁ Μπάγιερλντ συμπεριφέρεται σύμφωνα με τοὺς κανόνες τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ρομπότ, πιθανὸν νὰ εἶναι ἢ ἓνα ρομπότ ἢ ἀπλῶς ἓνας πολὺ καλὸς ἄνθρωπος».

«Ἀλλά», εἶπε ὁ Κουήν, «ἔτσι μοῦ λέτε ὅτι δὲν μπορεῖτε νὰ ἀποδείξετε ποτὲ ὅτι εἶναι ρομπότ».

«Πιθανώς να μπορέσω να αποδείξω ότι δεν είναι ρομπότ».

«Μα δεν είναι αυτή η απόδειξη που θέλω!»

«Θα πρέπει να δεχθίτε όποια απόδειξη υπάρχει. Έσείς είσθε ο μόνος υπεύθυνος για τις επιθυμίες σας».

Έδω το μυαλό του Λάννιγκ αναπήδησε ξαφνικά καθώς έκανε μια σκέψη. «Μήπως σκέφτηκε κανείς σας», είπε ξαφνικά «ότι το έπάγγελμα του Είσαγγελέως είναι κάπως παρ'όξενο έπάγγελμα για ένα ρομπότ; Ή ποινική δίωξη ανθρώπων — ή καταδίκη τους σε θάνατο — ή πρόκληση βλάβης—».

Ο Κουήν είπε ξαφνικά και απότομα. «Όχι, δεν μπορείτε να ξεφύγετε έτσι. Το ότι είναι είσαγγελέας δεν θα πη ότι είναι άνθρωπος. Δεν ξέρετε την ιστορία του; Δεν ξέρετε ότι καυχιέται, ότι ποτέ δεν δίκασε έναν άθώο άνθρωπο; ότι υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι που δεν δικάστηκαν, γιατί οί αποδείξεις έναντίον τους δεν τόν ικανοποίησαν, ακόμη και όταν υπήρχε πιθανότητα να πείση τους ενόρκους να τούς καταδικάσουν σε θάνατο; Κι' όμως, έτσι είναι».

Τα άδύνατα μάγουλα του Λάννιγκ έτρεμαν. «Όχι, Κουήν, όχι. Δεν υπάρχει στους Νόμους τής Ρομποτικής καμιά πρόβλεψη για την ανθρώπινη ένοχη. Ένα ρομπότ δεν μπορεί να κρίνη το εάν ένας άνθρωπος πρέπει ή όχι να θανατωθή. Δεν είναι δικό του έργο το να κρίνη. Δεν μπορεί να βλάψη έναν άνθρωπο — είτε κάθαρμα είτε άγγελος είναι αυτός».

Η Σούζαν Κάλβιν φαινόταν κουρασμένη. «Άλφρεντ», είπε, «μην λές άνοησίες. Τι θα γινόταν αν ένα ρομπότ συναντούσε έναν τρελλό που έτοιμαζόταν να βάλη φωτιά σ' ένα σπίτι γεμάτο κόσμο. Θα τόν σταματούσε, έτσι;»

«Φυσικά».

«Και τί θα γινόταν αν ο μόνος τρόπος να τόν έμποδίση ήταν να τόν σκοτώση;»

Ένας άδύνατος ήχος βγήκε από τόν λαιμό του Λάννιγκ. Τίποτε άλλο.

«Η άπάντησή σ' αυτό Άλφρεντ είναι, ότι θα προσπαθούσε να κάνη το πάν για να μην τόν σκοτώση. Αν ο τρελλός πέθαινε, το ρομπότ θα χρειαζόταν ψυχιατρική θεραπεία γιατί θα ήταν εύκολο να τρελλαθή μπροστά στο δίλημμα που θα του είχε παρουσιαστή. Το ότι παραβίασε τόν Πρώτο Νόμο στην προσπάθειά του να υπακούση τόν Πρώτο Νόμο σε μια άνωτερη έννοια. Το αποτέλεσμα όμως θα είναι ότι ένας άνθρωπος θα έχη πεθάνει και θα τόν έχη σκοτώσει ένα ρομπότ».

«Λοιπόν, θες να πής ότι ο Μπάγιερλν είναι τρελλός;», είπε ο Λάννιγκ, όσο πιο σαρκαστικά μπορούσε.

«Όχι, αλλά ο ίδιος δεν έχει σκοτώσει κανέναν άνθρωπο. Άπλως έκθέτει γεγονότα τα όποια μπορεί να εμφανίσουν έναν όρισμένο άνθρωπο ως επικίνδυνο στη μεγάλη μά-

ζα τῶν ὑπολοίπων ἀνθρώπων ποὺ ὀνομάζουμε κοινωνία. Αὐτὸ προστατεύει τὸν μεγαλύτερο ἀριθμὸ καὶ ἔτσι ὑπακούει στὸν Πρῶτο Νόμο στὸ μάξιμουμ τοῦ δυναμικοῦ του. Αὐτὸ εἶναι τὸ τί κάνει. Ὁ Δικαστὴς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ καταδικάζει τὸν ἐγκληματία σὲ θάνατο ἢ φυλακίση, ἀφοῦ πρῶτα ἀποφασίσουν οἱ ἔνορκοι γιὰ τὴν ἐνοχὴ ἢ τὴν ἀθωότητά του. Ὁ δεσμοφύλακας εἶναι ἐκεῖνος ποὺ τὸν φυλακίζει καὶ ὁ δῆμιος ἐκεῖνος ποὺ τὸν θανατώνει. Καὶ ὁ κύριος Μπάγιερλ δὲν ἔχει κάνει τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν κοινωνία.

Καὶ πραγματικά, κύριε Κουήν. Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ μάς θέσατε τὴν ὑπόθεσις ὑπ' ὄψι μας, ἔκανα κι' ἐγὼ μιὰ ἔρευνα τῆς καριέρας τοῦ κυρίου Μπάγιερλ. Βρῆκα ὅτι δὲν ζήτησε ποτὲ τὴν θανατικὴ ποινὴ στὴν ἀγόρευσίν του πρὸς τοὺς ἐνόρκους. Βρῆκα ἀκόμη, ὅτι ἔχει ἐκφραστὴ ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς καὶ ὅτι ἔχει συνεισφέρει γενναιόδωρα σὲ διάφορα ἰδρύματα ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ ἔρευνες γύρω ἀπὸ τὴν ἐγκληματικὴ νευροφυσιολογία. Εἶναι προφανές ὅτι πιστεύει στὴν πρόληψι παρὰ στὴν τιμωρία τοῦ ἐγκλήματος. Αὐτὸ τὸ βρίσκω σημαντικόν.

«Ἀλήθεια;» ὁ Κουήν χαμογέλασε. «Μήπως σὰν κάποιον σημεῖο ἐνδεικτικὸ τοῦ ρομπὸτ ποὺ κρύβει μέσα του;»

«Ἰσως; Γιατί νὰ τὸ ἀρνηθῶ; Τέτοιες πράξεις ὅπως οἱ δικές του, γίνονται μόνον ἀπὸ ἓνα ρομπὸτ ἢ ἀπὸ ἓναν πολὺ ἔντιμο καὶ ἀξιοπρεπὲς ἄτομο. Ἀλλὰ βλέπετε, δὲν μπορούμε νὰ ξεχωρίσουμε ἓνα ρομπὸτ ἀπὸ ἓναν καλὸ ἄνθρωπο».

Ὁ Κουήν ἀνακάθησε στὸ καθισμά του. Ἡ φωνή του ἔτρεμε ἀπὸ ἀνυπομονησία. «Δρ. Λάννιγκ, τὸ νὰ κατασκευαστῇ ἓνα ἀνθρωποειδὲς ρομπὸτ τὸ ὁποῖο νὰ εἶναι ἓνα τέλειο ἀντίγραφο, ἐξωτερικῶς, ἐνὸς ἀνθρώπου, εἶναι ἀπολύτως δυνατόν, δὲν εἶναι ἔτσι;»

Ὁ Λάννιγκ ξερόδωξε καὶ σκέφτηκε. «Τὸ κάναμε, πειραματικά, στὰ ἐργαστήρια τῶν Ἀμερικανικῶν Ρομπότ», εἶπε ἄκεφα. «Χωρὶς φυσικὰ νὰ προσθέσουμε ἓναν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο. Χρησιμοποιώντας ἀνθρώπινα ὠρία καὶ ἐλέγχοντας τὶς ὁρμόνες, μπορεῖ κανεὶς νὰ δημιουργήσῃ πάνω σ' ἓνα σκελετὸ ἀπὸ πορῶδες πυριτικὸ πλαστικόν, ἀνθρώπινη σάρκα καὶ δέρμα τὸ ὁποῖο θὰ ξεγελάτῃ τὴν ἐπιφανειακὴ ἐξέτασίν τους. Τὰ μάτια, τὰ μαλλιά καὶ τὸ δέρμα θὰ εἶναι πραγματικά ἀνθρώπινα, καὶ ὄχι ἀνθρωποειδῆ. Καὶ ἂν τοποθετήσῃς μέσα στὸ σκελετὸ ἓναν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο καὶ ὅ,τι ἄλλα ἐξαρτήματα θελήσεις, θὰ ἔχῃς ἓνα ἀνθρωποειδὲς ρομπότ».

Ὁ Κουήν εἶπε κοφτά. «Πόσον καιρὸ θὰ χρειαστῇ κανεὶς νὰ τὸ κατασκευάσῃ;»

Ὁ Λάννιγκ σκέφτηκε. «Ἄν ἔχῃ ὅλα τὰ ὑλικά — τὸν ἐγκέφαλο, τὸ σκελετό, τὰ ὠρία, τὶς κατάλληλες ὁρμόνες καὶ ἀκτινοβολίες — ἄς ποῦμε συνολικὰ δύο μῆνες».

Ὁ πολιτικὸς σηκώθηκε. «Τότε θὰ δοῦμε πῶς εἶναι τὰ ἐσωτερικά τοῦ κυρίου Μπάγιερλν. Αὐτὸ θὰ φέρῃ στὴ δημοσιότητα καὶ τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπὸτ — ἀλλὰ ἐγὼ σὰς ἔδωσα τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν ἀποφύγετε».

Ὁ Λάννιγκ στράφηκε ἐκνευρισμένος πρὸς τὴν Σούζαν Κάλβιν, ὅταν ἔμειναν μόνοι. «Γιατί ἐπέμενες—».

Καὶ μὲ πραγματικὴ ἀγανάκτηση τοῦ ἀπήντησε ἀμέσως καὶ ἔντονα. «Τί ἀπὸ τὰ δυὸ ἤθελες — τὴν ἀλήθεια ἢ τὴν παραίτησή μου; Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ψέμματα — γιὰ χάρη σου. Τὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπὸτ μπορεῖ νὰ τὰ βγάλουν πέρα μόνα τους. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ δειλιάσης».

«Καὶ τί θὰ γίνη;» εἶπε ὁ Λάννιγκ, «ἂν ἀνοίξῃ τὰ ἐντόσθια τοῦ Μπάγιερλν καὶ πέσουν ἀπὸ μέσα τροχοὶ καὶ γρανάζια; Τί θὰ γίνη τότε;»

«Δὲν πρόκειται νὰ ἀνοίξῃ τὸν Μπάγιερλν», εἶπε περιφρονητικὰ ἡ Κάλβιν. «Ὁ Μπάγιερλν εἶναι, τουλάχιστον, τόσο ἔξυπνος ὅσο καὶ ὁ Κουήν».

Τὸ νέο ξαπλώθηκε στὴν πόλη μιὰ ἑβδομάδα πρὶν ὁ Μπάγιερλν πάρῃ ὀριστικὰ τὸν τίτλο τοῦ ὑποψηφίου. Τὸ «ξαπλώθηκε» δὲν εἶναι ὅμως ἡ σωστὴ ἔκφραση. Παραπάτησε, σκόνταψε καὶ σωριάστηκε. Τὸ γέλιο ἄρχισε καὶ τὸ χιούμορ ξεχύθηκε παντοῦ. Καθὼς ὅμως τὸ κρυμμένο χέρι τοῦ Κουήν αὐξῆσε τὴν πίεσή του σιγὰ σιγὰ, τὸ γέλιο ἔγινε πιὸ δεδισμαμένο, ἕνα στοιχείο ἀβεβαιότητος παρουσιάστηκε, καὶ ὁ κόσμος σταμάτησε γιὰ νὰ τὸ σκεφτῇ.

Ἡ συνέλευση, αὕτῃ καθ' αὕτῃ, ἔμοιαζε μ' ἕνα ἀνήσυχο ἄτι. Δὲν εἶχε προγραμματισθῇ καμιὰ ἀντίδραση στὴν ὑποψηφιότητα. Ὁ μόνος δυνατὸς ὑποψήφιος, πρὶν μιὰ ἑβδομάδα ἦταν ὁ Μπάγιερλν. Ἀκόμα καὶ τώρα δὲν ὑπῆρχε κανένας νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. Δὲν μπορούσαν νὰ κάνουν ἀλλοιῶς παρὰ νὰ τὸν ἀνακηρύξουν ὑποψήφιο, αὐτὸ ὅμως ἔγινε μέσα σὲ μιὰ γενικὴ σύγχυση.

Τὸ θέμα δὲν θὰ ἦταν τόσο φοβερὸ ἂν ὁ μέσος ἄνθρωπος δὲν βρισκόταν σὲ δίλημμα μπροστὰ στὸ μέγεθος τῆς κατηγορίας, ἂν ἦταν ἀληθινὴ, καὶ τὸ μέγεθος τῆς βλακείας της, ἂν ἦταν ψεύτικη.

Τὴν ἡμέρα μετὰ τὴν τυπικὴ, ἄκεφῃ ἀνακήρυξη τοῦ Μπάγιερλν — μιὰ ἐφημερίδα δημοσίευσε τελικὰ τὴν περίληψη μιᾶς μακρᾶς συνεντεύξεως πού εἶχε δώσει ἡ Δρ. Σούζαν Κάλβιν. «ἡ παγκοσμίου φήμης εἰδικὸς ἐπὶ τῆς ρομποτοψυχολογίας καὶ τῆς ποζιτρονικῆς».

Τὸ τί ἐπακολούθησε μπορεῖ νὰ περιγραφῇ, ἀπλᾶ καὶ γραφικὰ, σὰν σεισμός.

Αὐτὸ ἦταν πού περίμεναν οἱ Φουνταμενταλιστές. Αὐτοὶ δὲν ἦταν πολιτικὸ κόμμα. Δὲν εἶχαν τὴν ἀξίωση νὰ θεωρη-

θούν σαν μιὰ ἀνεγνωρισμένη θρησκεία. Βασικά ήταν εκείνοι που δὲν είχαν προσαρμοσθῇ στὴν ἐποχὴ που ἀποκλήθηκε Ἀτομικὴ, ὅταν ἀκόμη ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια ήταν κάτι τὸ καινούργιο. Στὴν πραγματικότητα ήταν οἱ ὁπαδοὶ τῆς Ἀπλῆς Ζωῆς, που κυνηγοῦσαν ἕναν τρόπο ζωῆς, που γι' αὐτοὺς που τὴν είχαν ζήσει κάποτε, δὲν θὰ ήταν τόσο ἀπλὴ καὶ που γι' αὐτό, κατὰ πᾶσα πιθανότητα, θὰ ἀποζητοῦσαν κι' αὐτοὶ μιὰ ἄλλη πιὸ Ἀπλὴ Ζωή.

Οἱ Φουνταμενταλιστὲς δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ καινούργια αἰτία γιὰ νὰ ἀπεχθάνονται τὰ ρομπὸτ καὶ τοὺς κατασκευαστὲς τους. Ἕνας ὁμως καινούργιος λόγος, ὅπως ἡ κατηγορία τοῦ Κουήν καὶ ἡ ἀνάλυση τῆς Κάλβιν ήταν ἀρκετὸς γιὰ νὰ κἀνὴ τὴν ἀπέχθεια αὐτὴ νὰ ἀποκτήσῃ φωνή.

Τὰ πελώρια ἐργοστάσια τῆς Ἀν. Ἑταιρίας Ἀμερικανικῶν Ρομπὸτ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων ήταν μιὰ πελώρια κυψέλη που ἔβγαζε ὀπλισμένους φρουροὺς. Ἐτοιμαζόνταν γιὰ πόλεμο.

Μέσα στὴν πόλη τὸ σπῆτι τοῦ Στῆβεν Μπάγιερλν ήταν γεμάτο ἀστυνομικούς.

Ἡ πολιτικὴ προεκλογικὴ ἐκστρατεία, ἔχασε, φυσικά, ὅλες τὶς ἄλλες ἀπόψεις τῆς καὶ ἔμοιαζε μὲ προεκλογικὴ ἐκστρατεία μόνο στοὺς ὅτι ήταν κάτι που γέμιζε τὸ κενὸ ἀνάμεσα στὴν ἀνακήρυξη τῆς ὑποψηφιότητάς καὶ τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν.

Ὁ Στῆβεν Μπάγιερλν δὲν ἄφησε τὸν ἑαυτό του νὰ ἐνοχληθῇ ἀπὸ τὸν μικρόσωμο νευρικὸ ἄνθρωπο. Ἐμείνε ἀτάραχος μπρὸς στὶς στολὲς τῶν ἀστυνομικῶν που γέμισαν τὸ σπῆτι του. Ἐξω ἀπὸ τὸ σπῆτι, πέρα ἀπὸ τὸν κλοιὸ που σχηματίζαν οἱ βλοσυροὶ φρουροὶ, δημοσιογράφοι καὶ φωτογράφοι περίμεναν σύμφωνα μὲ τὶς παραδόσεις τῆς κάστας τους. Ἕνας ἐφευρετικὸς σταθμὸς τηλεοράσεως εἶχε μάλιστα στήσῃ ἕνα δέκτη στραμμένο στὴν κενὴ εἴσοδο τοῦ ταπεινοῦ σπιτιοῦ τοῦ εἰσαγγελέως, ἐνῶ ἕνας τεχνητὰ ἀνυπόμονος ἐκφωνητὴς γέμιζε τὸ κενὸ μὲ παραφουσκωμένα σχόλια.

Ὁ νευρικὸς μικρόσωμος ἄνδρας προχώρησε. Κρατοῦσε στοὺς τευτνωμένο χέρι του ἕνα πλουμιστὸ φύλλο χαρτί. «Αὐτὸ ἐδῶ, κύριε Μπάγιερλν, εἶναι ἕνα δικαστικὸ ἐντάλμα τὸ ὁποῖον μὲ ἐξουσιοδοτεῖ νὰ ἐρευνήσω τὴν κατοικία αὐτὴ γιὰ νὰ ἐξακριβώσω τὴν παρουσία παρανόμων... χμ... μηχανικῶν ἀνθρώπων ἢ ρομπὸτ παντὸς εἶδους».

Ὁ Μπάγιερλν ἀνασηκώθηκε καὶ πῆρε τὸ χαρτί. Τοῦ ἔρριξε μιὰ ἀδιάφορη ματιὰ καὶ χαμογέλασε ἐπιστρέφοντάς το. «Φαίνεται ἐντάξει. Ἀρχίστε. Κάντε τὴ δουλειά σας. Κυρία Χόππεν», εἶπε στὴν οἰκονόμο του που βγήκε ἀπρόθυμα

ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο, «σᾶς παρακαλῶ πηγαίνετε μαζί τους, καὶ βοηθήστε τους ὅσο μπορεῖτε».

Ὁ μικρόσωμος ἄνδρας, ποὺ λεγόταν Χάρρογουέι, δίστασε, κοκκίνισε ὀλοφάνερα, δὲν μπόρεσε νὰ κοιτάξῃ στὰ μάτια τὸν Μπάγιερλυ καὶ μурμούρισε «Ἀκολουθήστε με», στοὺς δύο ἀστυφύλακες.

Γύρισε σὲ δέκα λεπτά.

«Τελειώσατε;» ρώτησε ὁ Μπάγιερλυ, μὲ τὸ ὕφος ἀκριβῶς ἐκεῖνο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ δὲν ἐνδιαφέρεται ἰδιαίτερα οὔτε γιὰ τὴν ἐρώτηση οὔτε καὶ γιὰ τὴν ἀπάντηση.

Ὁ Χάρρογουέι καθάρισε τὸ λαιμό του, ἔκανε μιὰ φάλτσα ἀρχὴ καὶ ἄρχισε ξανά, θυμωμένα. «Κοιτάξτε ἐδῶ κύριε Μπάγιερλυ, οἱ εἰδικὲς ὁδηγίες ποὺ μᾶς ἔδωσαν ἦταν νὰ ἐρευνήσουμε τὸ σπίτι λεπτομερῶς».

«Καὶ δὲν τὸ κάνατε;»

«Μᾶς εἶπαν τί ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ βροῦμε».

«Ναί;»

«Μὲ δυὸ λόγια, κύριε Μπάγιερλυ, καὶ γιὰ νὰ ἀποφεύγουμε τὶς πολυλογίες, μᾶς εἶπαν νὰ σᾶς ψάξουμε».

«Ἐμένα;» εἶπε ὁ εἰσαγγελέας μ' ἓνα πλατὺ χαμόγελο.

«Καὶ πῶς σκοπεύετε νὰ τὸ κάνετε αὐτό;»

«Ἔχουμε ἓνα μηχανήμα ἀκτινοβολιῶν Πένετ».

«Δηλαδή, θὰ μὲ φωτογραφήστε μὲ ἀκτίνες Χ, ἔτσι; Ἔχετε τὸ δικαίωμά;»

«Εἶδατε τὴν ἄδεια ἐρεύνης».

«Μπορῶ νὰ τὴν ξαναδῶ;»

Ὁ Χάρρογουέι, ποὺ τὸ μέτωπό του γυάλιζε πιὸ πολὺ ἀπὸ κάτι ἄλλο, παρὰ σκέτο ἐνθουσιασμό, τὴν ἔδωσε γιὰ δεύτερη φορά.

Ὁ Μπάγιερλυ εἶπε μονότονα. «Διαβάζω ἐδῶ τὴν περιγραφή τοῦ τί θὰ ἐρευνήσετε. Ἐπὶ λέξει γράφει: «Τὸν τόπον κατοικίας τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν Στήβεν Ἄλλεν Μπάγιερλυ, εὐρισκόμενον εἰς τὴν πόλιν Ἔβανστον καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γουίλλσον Γκρόουβ, ἀριθμὸς 355, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀποθηκῶν, ἀμαξοστασιῶν, καὶ λοιπῶν κτιρίων ἢ κτισμάτων ἀνηκόντων εἰς αὐτήν, ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν χώρων καὶ περιοχῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτήν» μμ..... καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Πολὺ ἐντάξει. Ἀλλά, καλέ μου ἄνθρωπε, δὲν ἀναφέρει τίποτε γιὰ τὰ σπλάχνα μου. Δὲν ἀποτελῶ τμῆμα τῆς κατοικίας. Μπορεῖς, ἂν θέλῃς, νὰ ψάξης τὶς τσέπες μου ἂν νομίξης ὅτι ἔχω μέσα κρυμμένο ἓνα ρομπότ».

Ὁ Χάρρογουέι δὲν εἶχε καμιά ἀμφιβολία στὸ σὲ ποιὸν χρωστοῦσε τὴν δουλειά του. Δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ φανῇ ὀπισθοδρομικὸς ὅταν τοῦ παρουσιαζόταν ἡ εὐκαιρία γιὰ νὰ κερδίσῃ μιὰ πιὸ καλὴ — δηλαδή μὲ πιὸ πολλὰ λεφτὰ — δουλειά.

Εἶπε, κάπως θυμωμένα. «Ἄκου δῶ. Ἔχω τὴν ἄδεια νὰ

ψάξω τὰ ἔπιπλα πού βρίσκονται μέσα στο σπίτι σου καί ὅ,τι ἄλλο θρῶ μέσα σ' αὐτό. Ἐσύ εἶσαι μέσα στο σπίτι, δέν εἶσαι;»

«Μιά ἀξίωσημείωτη παρατήρηση. Ἐγώ εἶμαι μέσα στο σπίτι. Ἀλλά δέν εἶμαι ἔπιπλο. Σάν πολίτης, ἐνήλικος καί ὑπεύθυνος — ἔχω τὰ ψυχιατρικά πιστοποιητικά πού τὸ ἀποδεικνύουν — ἔχω ὠρισμένα δικαιώματα, σύμφωνα μέ τήν Περιφερειακή Νομοθεσία. Τὸ νὰ μέ ἐρευνήσης ἀποτελεῖ προσβολή τῆς προσωπικότητός μου. Τὸ χαρτί αὐτὸ πού ἔχεις δέν ἀρκεῖ».

«Σωστά, ἀλλά ἂν εἶσαι ρομπότ, τότε δέν ἔχεις δικαιώματα ἐπὶ τῆς προσωπικότητος».

«Πολὺ σωστά — ἀλλά καί πάλι δέν ἀρκεῖ τὸ χαρτί αὐτό. Ἐξ ἄλλου, μέ ἀναγνωρίζει ἀνεπιφύλακτα ὡς ἄνθρωπο».

«Ποῦ τὸ λέει;» Ὁ Χάρρογουέη ἄρπαξε τὸ χαρτί.

«Ἐκεῖ πού λέει — τὸν τόπο κατοικίας τὸν ἀνήκοντα — καί κατόπιν. Ἐνα ρομπότ δέν μπορεῖ νὰ ἔχη περιουσία. Καί μπορεῖτε νὰ πῆτε στὸν ἐργοδότη σας, κύριε Χάρρογουέη, ὅτι ἂν προσπαθήσῃ νὰ ἐκδόσῃ ἕνα παρόμοιο χαρτί τὸ ὁποῖο δέν θὰ μέ ἀναγνωρίζῃ ἀνεπιφύλακτα ὡς ἄνθρωπο, θὰ ἀντιμετωπίσῃ, ἀμέσως μιὰ αἴτηση ἀναστολῆς καί θὰ τοῦ κάνῃ ἀγωγή ὥστε νὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶμαι ρομπότ μέ τὰ στοιχεῖα πού ἔχει τώρα στὰ χέρια του ἢ ἀλλοιῶς θὰ ἀναγκασθῇ νὰ πληρώσῃ μιὰ τεράστια ἀποζημίωση γιὰ τὴν ἀπόπειρα πού ἔκανε νὰ μοῦ στερήσῃ τὰ δικαιώματα πού ἔχω σύμφωνα μέ τήν Περιφερειακή Νομοθεσία. Θὰ τοῦ τὰ πῆτε αὐτά, ἔτσι;»

Ὁ Χάρρογουέη πῆγε στὴν πόρτα. Στράφηκε. «Εἰσθε ἕνας ἐξυπνος δικηγόρος». Τὸ χέρι του ἦταν μέσα στὴν τσέπη του. Ἐμεινε γιὰ λίγο ἐκεῖ. Κατόπιν ἔφυγε, χαμογελώντας πρὸς τὸ δέκτη τηλεοράσεως πού λειτουργοῦσε ἀκόμη — κούνησε τὸ χέρι του στοὺς δημοσιογράφους καί φώναξε.: «Θὰ ἔχουμε νέα γιὰ σᾶς αὔριο, παιδιά. Δέν ἀστειεύομαι».

Μέσα στο αὐτοκίνητό του, κάθησε ἀναπαυτικά, ἔβγαλε τὸ μικροσκοπικὸ μηχανήμα ἀπὸ τὴν τσέπη του καί τὸ μελέτησε προσεκτικά. Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἔβγαζε φωτογραφία μέ διάθλαση ἀκτίνων Χ. Ἠλπιζε ὅτι τὰ εἶχε καταφέρει.

Ὁ Κουὴν καί ὁ Μπάγιερλνυ δέν εἶχαν ποτὲ συναντηθῇ πρόσωπο μέ πρόσωπο μόνοι τους. Τὸ τηλεοπτικὸ τηλέφωνο ὅμως ἦταν σχεδὸν τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Ἄν μάλιστα τὸ ἐξετάσῃ κανεὶς καλλίτερα, ἦταν τὸ ἴδιο, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἕνας ἦταν γιὰ τὸν ἄλλο μιὰ ἀσπρόμαυρη εἰκόνα πού ἔδινε μιὰ συστοιχία φωτοκύτταρα.

Ὁ Κουὴν εἶχε τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὸ τηλεφώνημα αὐ-

τό. Ὁ Κουήν μίλησε πρῶτος χωρίς πολλές εὐγένειες. «Σκέφτηκα ὅτι θὰ ἤθελες νὰ μάθης, Μπάγιερλυ, ὅτι σκοπεύω νὰ δώσω στὴ δημοσιότητα τὸ γεγονὸς ὅτι φορᾷς μιὰ προστατευτικὴ ἀσπίδα κατὰ τῆς ἀκτινοβολίας Πένετ».

«Ἀλήθεια; Τότε κατὰ πάσα πιθανότητα τὸ κοινοποίησες κιόλας. Ἔχω τὴν ιδέα ὅτι οἱ δραστήριοι ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου παρακολουθοῦν ἀπὸ καιρὸ ὅλους τοὺς τρόπους ἐπικοινωνίας μου. Ξέρω ὅτι ἔχουν στήσει αὐτὶ σ' ὅλες τὶς γραμμὲς τοῦ γραφείου μου. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς κλείστηκα σπίτι μου αὐτὲς τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες». Ὁ Μπάγιερλυ εἶχε ὕψος φιλικό, σχεδὸν κουτσομπόλικο.

Τὰ χεῖλη τοῦ Κουήν σφίχτηκαν ἐλαφρά. «Τὸ τηλεφώνημα αὐτὸ εἶναι προφυλαγμένο — πλήρως. Τὸ κάνω μὲ δικό μου κίνδυνον».

«Τὸ φαντάστηκα. Κανεῖς δὲν ξέρει ὅτι ἐσύ κρύβεσαι πίσω ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἐκστρατεία. Τουλάχιστον κανεῖς δὲν τὸ ξέρει ἐπισήμως. Ἀνεπίσημα δὲν ὑπάρχει κανεῖς ποὺ δὲν τὸ ξέρει. Στὴ θέση σου δὲν θὰ ἀνησυχούσα. Λοιπόν, ἔτσι, φορῶ προστατευτικὴ ἀσπίδα; Τὸ καταλάβετε φαντάζομαι ὅταν ἡ φωτογραφία ποὺ ἔβγαλε ὁ λακές σου προχθὲς βγήκε καμμένη».

«Ἀντιλαμβάνεσαι, Μπάγιερλυ, ὅτι θὰ εἶναι αὐτονόητο στὸν καθένα τὸ ὅτι δὲν τολμᾷς νὰ ἀντιμετωπίσης μιὰ ἐξέταση μὲ ἀχτίνες Χ;».

«Καὶ ὅτι ἐσύ ἢ οἱ ἄνθρωποι σου ἔκαναν ἀπόπειρα παρανόμου προσβολῆς τῆς προσωπικότητός μου».

«Πολὺ ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρει».

«Ἴσως. Αὐτὸ εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ τρόπου σκέψεώς μας, δὲν εἶναι; Δὲν σ' ἐνδιαφέρουν σχεδὸν καθόλου τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν. Ἐγὼ ἐνδιαφέρομαι πολὺ. Δὲν θὰ δεχθῶ τὴν ἀνάλυση μὲ ἀκτίνες Χ, γιατί εἶναι ζήτημα ἀρχῆς γιὰ μένα νὰ διεκδικῶ τὰ Δικαιώματά μου. Τὸ ἴδιο θὰ διεκδικῶ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, ὅταν ἐκλεγῶ».

«Ἀναμφισβήτητα ὅλα αὐτὰ θὰ ἀποτελέσουν μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἀγόρευση, ἀλλὰ κανένας δὲν θὰ σέ πιστέψει. Εἶναι πολὺ μεγάλα λόγια γιὰ νὰ γίνουν πιστευτά. Κάτι ἄλλο», ἡ ἀλλαγὴ ἦταν ξαφνικὴ, ἀπότομη, «τὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ σου προχθὲς δὲν ἦταν πλήρες».

«Πῶς;»

«Σύμφωνα μὲ τὴν ἀναφορά», ἀνακάτεψε μερικὰ χαρτιά ποὺ εἶχε ἐμπρὸς του — ποὺ μόλις φαίνονταν στὴν ὀθόνη τοῦ τηλεφώνου. «Ἐλλειπε ἓνα πρόσωπο—ἓνας ἀνάπηρος».

«Ὅπως λές», εἶπε ἄτονα ὁ Μπάγιερλυ «ἓνας ἀνάπηρος. Ὁ παλιός μου δάσκαλος ποὺ ζεῖ μαζί μου καὶ ποὺ βρίσκεται τώρα στὴν ἐξοχή. Ἐδῶ καὶ δυὸ μῆνες. Ἡ συνήθης ἐκφραση ποὺ ταιριάζει ἐδῶ, εἶναι «διὰ λίαν ἀπαραίτητον ἀνάπαυσιν. Ἔχει πῆν ἁδεία σου;».

«Ὁ δάσκαλός σου; Μήπως εἶναι κανένας ἐπιστήμονας;»
«Ἦταν κάποτε δικηγόρος — πρὶν γίνῃ ἀνάπηρος. Ἐ-
χει κυβερνητικὴ ἄδεια γιὰ νὰ κάνῃ ἔρευνες στὴ βιοφυσικὴ,
μὲ δικό του ἐργαστήριο. Μιὰ λεπτομερὴς περιγραφὴ τῆς ἐρ-
γασίας του ὡς τώρα ἔχει κατατεθῇ στὶς ἀρμόδιες ἀρχές,
στὶς ὁποῖες σὲ παραπέμπω. Ἡ ἐργασία εἶναι ἀσήμενη,
ἀλλὰ εἶναι ἕνα ἀβλαβὲς καὶ ἐνδιαφέρον χόμπι γιὰ ἕναν —
κακόμοιρο ἀνάπηρο. Ὅπως βλέπεις, σὲ βοηθῶ ὅσο μπο-
ρῶ».

«Τὸ βλέπω. Καὶ τί ξέρει αὐτὸς ὁ... δάσκαλος... γύρω
ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τῶν ρομπότ;»

«Δὲν μπορῶ νὰ κρίνω τὴν ἔκταση τῶν γνώσεών του σ’
ἕνα πεδίο πού μοῦ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστο».

«Μποροῦσε νὰ θρῇ ἕναν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο;»

«Ρώτησε τοὺς φίλους σου στὰ Ἀμερικανικὰ Ρομπότ.
Αὐτοὶ θὰ πρέπει νὰ ξέρουν».

«Θὰ στὰ πῶ μὲ δυὸ λόγια, Μπάγιερλν. Ὁ ἀνάπηρος δά-
σκαλός σου εἶναι ὁ πραγματικὸς Στήβεν Μπάγιερλν. Ἐσὺ
εἶσαι τὸ ρομπότ πού δημιούργησε. Μποροῦμε νὰ τὸ ἀπο-
δείξουμε. Αὐτὸς ἦταν ἐκεῖνος πού ἔπαθε τὸ αὐτοκινητιστικὸ
ἀτύχημα καὶ ὄχι ἐσύ. Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐλέγξουμε τὰ σχε-
τικὰ ἀρχεῖα».

«Ἀλήθεια; Κάντε το λοιπόν. Σᾶς εὐχομαὶ καλὴ τύχη».

«Καὶ μποροῦμε νὰ ψάξουμε στὸ «ἐξοχικὸ σπίτι» τοῦ δῆ-
θεν δασκάλου σου καὶ θὰ δοῦμε τί θὰ βροῦμε ἐκεῖ».

«Ὅχι ἀκριδῶς, Κουήν», ὁ Μπάγιερλν χαμογέλασε πλα-
τειά. «Δυστυχῶς γιὰ σένα, ὁ δῆθεν δάσκαλός μου εἶναι ἀ-
σθενής. Τὸ ἐξοχικὸ σπίτι του εἶναι ὁ τόπος ἀναρρώσεως.
Τὸ Δικαίωμα τοῦ Ἀσύλου τῆς κατοικίας πού ἔχει σὰν πο-
λίτης, ἐνῆλικος καὶ ὑπεύθυνος, εἶναι φυσικὰ ἰσχυρότερο κά-
τω ἀπὸ τὶς συνθήκες αὐτές. Δὲν θὰ μπορέσης νὰ πάρῃς
ἔνταλμα εἰσόδου στὴν κατοικία του, χωρὶς νὰ ἀποδείξης νό-
μιμο αἰτία. Ἐγὼ ὅμως θὰ εἶμαι ὁ τελευταῖος πού θὰ προσ-
παθούσε νὰ σὲ ἐμποδίσει».

Ἐπακολούθησε μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη σιωπὴ. Κατόπιν ὁ
Κουήν ἔσκυψε πρὸς τὰ ἔμπρὸς ὥστε τὸ εἶδωλο τοῦ προσώ-
που του μεγάλωσε καὶ φάνηκαν οἱ λεπτὲς ρυτίδες στὸ μέ-
τωπό του. «Μπάγιερλν, γιατί συνεχίζεις τὸν ἀγῶνα; Δὲν
μπορεῖς νὰ κερδίσης τὶς ἐκλογές».

«Δὲν μπορῶ;»

«Νομίζεις ὅτι μπορεῖς; Νομίζεις ὅτι ἂν δὲν κάνῃς καμιά
ἀπόπειρα νὰ ἀποδείξης ὅτι ἡ κατηγορία ὅτι εἶσαι ρομπότ
εἶναι ψεύτικη — πού θὰ τὸ ἔκανες εὐκόλα ἂν παρέβαινες,
ἕναν ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Νόμους — θὰ ἔχη ὡς συνέπεια τίποτε
ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ πείσης τὸν κόσμον ὅτι εἶσαι ρομπότ;»

«Αὐτὸ πού βλέπω ὡς τώρα εἶναι ὅτι ἀπὸ ἐκεῖ πού ἤμουν
ἕνας ἐλάχιστα γνωστὸς καὶ περισσότερο ἄσημος εἰσαγγε-

λέας σὲ μιὰ μεγαλούπολη, ἔγινα τώρα μιὰ προσωπικότητα παγκοσμίως γνωστή. Εἶσαι καλὸς διαφημιστής.»

«Ὅμως εἶσαι ἓνα ρομπότ».

«Ἔτσι λέγεται, ἀλλὰ δὲν ἀποδεικνύεται».

«Ἔχει ἀποδειχθῇ ἀρκετὰ γιὰ τοὺς ἐκλογεῖς».

«Τότε καλμάρησε — ἔχεις κιόλας κερδίσει».

«Γεῖά σου», εἶπε ὁ Κουήν, μὲ τὸ πρῶτο ἴχνος κακίας πὺν ἔδειξε ὡς τώρα καὶ ἔκλεισε τὸ τηλέφωνο.

«Γεῖά σου», εἶπε ἀτάραχος ὁ Μπάγιερλου στὴν κενὴ ὁ-
βόνη.

Ὁ Μπάγιερλου ἔφερε πίσω τὸν «δάσκαλό» του τὴν ἑβδο-
μάδα πρὶν ἀπὸ τὶς ἐκλογές. Τὸ ἀεροαυτοκίνητο προσγειώ-
θηκε γρήγορα σ' ἓνα, ὄχι πολυσύχναστο μέρος τῆς πόλεως.

«Θὰ μείνης ἐδῶ μέχρι πὺν νὰ γίνουν οἱ ἐκλογές», τοῦ
εἶπε ὁ Μπάγιερλου. «Θὰ εἶναι πιὸ καλὰ ἂν δὲν εἶσαι στὴ μέ-
ση σὲ περίπτωσι πὺν θὰ πάρουν ἄσχημη τροπὴ τὰ πρά-
γματα».

Ἡ βραχνὴ φωνὴ πὺν ἔδγαине μὲ κόπο ἀπὸ τὸ στρεβλω-
μένο στόμα τοῦ Τζῶν ἴσως νὰ εἶχε ἓνα τόνο ἀνησυχίας. «Ἦ-
πάρχει κίνδυνος βίας;».

«Οἱ Φουνταμενταλιστὲς ἀπειλοῦν βία, καὶ γι' αὐτὸ λέω
ὅτι θὰ ὑπάρχει κίνδυνος, θεωρητικά. Στὴν πραγματικότητα
ὅμως, δὲν προβλέπω κάτι τέτοιο. Οἱ Φούντς δὲν ἔχουν οὐ-
σιαστικὴ δύναμη. Εἶναι ἀπλῶς ὁ συνεχὴς ἐρεθιστικὸς παρά-
γων πὺν μπορεῖ νὰ δημιουργήσι κάποτε μιὰ ὀχλοκρατικὴ
ἐκδήλωσι. Δὲν θὰ σὲ πειράξῃ νὰ μείνης ἐδῶ; Σὲ παρακαλῶ.
Δὲν θὰ εἶμαι ἥρεμος ἂν θὰ ἔχω νὰ ἀνησυχῶ γιὰ σένα».

«᾽Ω! θὰ μείνω. Νομίζεις ἀκόμη ὅτι ὅλα θὰ πᾶνε καλὰ;»

«Εἶμαι σίγουρος. Μήπως σὲ ἐνόχλησε κανεὶς στὴν ἐξο-
χή;»

«Κανεὶς. Εἶμαι βέβαιος».

«Καὶ τὸ δικό σου μέρος, τὸ ἐξετέλεσες καλὰ;»

«Πολὺ καλὰ. Δὲν θὰ δημιουργηθῇ καμιὰ δυσχέρεια ἀπὸ
αὐτὴ τὴ μεριά».

«Τότε, φρόντισε τὸν ἑαυτό σου καὶ νὰ παρακολουθήσις
τὴν τηλεόρασι αὔριο, Τζῶν». Ὁ Μπάγιερλου ἔσφιξε τὸ κα-
τεστραμμένο χέρι πὺν ἀκουμποῦσε στὸ δικό του.

Τὸ μέτωπο τοῦ Λέντον ἦταν μιὰ ἀνάγλυφη σπουδὴ ἀγω-
νίας. Εἶχε τὴν ἐντελῶς ἄχαρη θέσι τοῦ διευθυντοῦ τῆς προ-
εκλογικῆς ἐκστρατείας τοῦ Μπάγιερλου, σὲ μιὰ προεκλογικὴ
ἐκστρατεία πὺν δὲν ἦταν προεκλογικὴ, γιὰ ἓναν ὑποψήφι-
ο πὺν ἀρνιόταν νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν στρατηγικὴ του καὶ πὺν
ἀρνιόταν τὶς ὑποδείξεις τοῦ διευθυντοῦ του.

«Δὲν μπορεῖς!» Ἦταν ἡ ἀγαπημένη του ἔκφραση. Ἔγινε ἡ μόνη φράση του. «Στὸ λέω, Στήβ, δὲν μπορεῖς».

Μπήκε μπροστὰ στὸν εἰσαγγελέα ποὺ περνοῦσε τὴν ὥρα του ξεφυλλίζοντας τὶς δακτυλογραφημένες σελίδες τοῦ λόγου του.

«Ἄστες κάτω, Στήβ. Ἄκουσέ με, ὁ ὄχλος αὐτὸς ὀργανώθηκε ἀπὸ τοὺς Φούντς. Δὲν θὰ σ' ἀφήσουν νὰ πῆς λέξη. Τὸ πιὸ πιθανὸ εἶναι νὰ σὲ λιθοβολήσουν. Γιατὶ ἦταν ἀνάγκη νὰ θγάλης λόγο ὁ ἴδιος μπρὸς σὲ ἀκροατήριο; Δὲν ἀρκοῦσε ἡ τηλεόραση;»

«Θέλεις νὰ κερδίσω στὶς ἐκλογές, δὲν θέλεις;» εἶπε ἡρεμα ὁ Μπάγιερλν.

«Νὰ κερδίσῃς τὶς ἐκλογές! Δὲν θὰ τὶς κερδίσης, Στήβ. Ἐγὼ προσπαθῶ νὰ σώσω τὴ ζωὴ σου».

«Μὰ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος».

«Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος. Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος!» ὁ Λέντον ἔβγαλε ἕνα παράξενο ρόγχο. «Θέλεις νὰ πῆς ὅτι ἐπιμένεις νὰ βγῆς σ' αὐτὸ τὸ μπαλκόνι μπροστὰ σὲ πενήντα χιλιάδες τρελλοὺς μανιακοὺς καὶ θὰ προσπαθήσης νὰ τοὺς κάνῃς νὰ σκεφτοῦν λογικὰ — ἀπὸ ἕνα μπαλκόνι σὰν ἕνας μεσαιωνικὸς δικτάτορας;»

Ὁ Μπάγιερλν κοίταξε τὸ ρολόγι του. «Σὲ πέντε λεπτὰ περίπου — μόλις ἐλευθερωθοῦν οἱ γραμμὲς τῆς τηλεόρασεως».

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Λέντον ἦταν μιὰ παρατήρηση ἀπὸ κείνες ποὺ δὲν γράφονται.

Τὸ πλῆθος γέμιζε μιὰ περιοχὴ τῆς πόλεως χωρισμένη ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη πόλη μὲ σχοινιά. Τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια φαίνονταν σὰν νὰ φύτρωναν ἀπὸ μιὰ θάλασσα ἀνθρώπων. Καὶ μὲ τὰ ὑπερβραχέα κύματα, ὁ ὑπόλοιπος κόσμος ἔβλεπε. Ἦταν μιὰ καθαρὰ τυπικὴ ἐκλογή ἀλλὰ τὸ ἀκροατήριό της ἦταν, ἐν τούτοις, παγκόσμιο. Ὁ Μπάγιερλν τὸ συλλογίστηκε καὶ χαμογέλασε.

Τὸ πλῆθος ὅμως δὲν παρουσίασε τίποτε ποὺ νὰ δικαιολογοῦσε τὸ χαμόγελο. Ὑπῆρχαν σημαῖες καὶ πλακάτ ποὺ ἀνέφεραν κάθε δυνατὴ ἄποψη τῆς ὑποτιθέμενης ρομποτικῆς καταγωγῆς του. Ἡ ἐχθρική διάθεση ἦταν διάχυτη στὴν ἀτμόσφαιρα.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁ λόγος δὲν εἶχε ἐπιτυχία. Εἶχε νὰ συναγωνισθῇ τὸ ἄμορφο οὐρλιαχτὸ τοῦ ὄχλου καὶ τὶς ρυθμικὲς κραυγὰς τῶν ὁπαδῶν τῶν Φούντς, ποὺ σχηματίζαν νησίδες κλάκας μέσα στὸν ὄχλο. Ὁ Μπάγιερλν μιλοῦσε ἀργά, ἀνέκφραστα.

Μέσα, ὁ Λέντον τραβοῦσε τὰ μαλλιά του καὶ ἀναστέναζε καὶ περίμενε νὰ χυθῇ αἷμα.

Μια άναταραχή παρουσιάστηκε στis πρώτες γραμμές του όχλου. "Ένας κοκκαλιάρης πολίτης με γουρλωμένα μάτια και με ρούχα κάπως κοντά για τὰ μακριά άδύνατα άκρα του προσπαθούσε νὰ βγή μπροστά. "Ένας άστυφύλακας όρμησε πίσω του και άρχισε νὰ άνοίγη δρόμο άργά - άργά και με δυσκολία. "Ο Μπάγιερλυ του έκανε θυμωμένος νόημα νὰ φύγει.

"Ο άδύνατος άνδρας ήταν κάτω ακριβώς από τὸ μπαλκόνι. Τὰ λόγια του χάθηκαν μέσα στην κραυγή του πλήθους.

"Ο Μπάγιερλυ έσκυψε. «Τί λές; "Αν έχης μιὰ δικαιολογημένη έρώτηση θὰ στην άπαντήσω». Γύρισε σ' έναν φρουρό δίπλα του. «Φέρε τὸν άνθρωπο αὐτὸν επάνω».

Τὸ πλήθος άναταράχτηκε. Φωνές. «Σιωπή!», άκούστηκαν σὲ διάφορα σημεία, αύξήθηκαν σὲ πανδαιμόνιο και κατόπιν ήσύχασαν. "Ο άδύνατος άνδρας, άναψοκοκκινισμένος και λαχανιασμένος βρισκόταν μπροστά στὸν Μπάγιερλυ.

"Ο Μπάγιερλυ εἶπε: «Έχεις καμιά έρώτηση νὰ κάνης;».

"Ο άδύνατος άνδρας τὸν κοίταξε και εἶπε με σπασμένη φωνή. «Χτύπησέ με».

Μὲ ξαφνική δραστηριότητα, τέντωσε τὸ σαγόνι του. «Χτύπησέ με. Λές ὅτι δὲν εἶσαι ρομπότ. "Απόδειξέ το. Δὲν μπορεῖς νὰ χτυπήσης έναν άνθρωπο, τέρας»

Μιὰ παράξενη, άνέκφραστη, νεκρική σιωπή επάκολούθησε. Τὴν έσπασε ή φωνή του Μπάγιερλυ. «Δὲν έχω λόγους νὰ σὲ χτυπήσω».

"Ο λεπτός άνδρας γέλασε άγρια. «Δὲν μπορεῖς νὰ με χτυπήσης. Δὲν θέλεις νὰ με χτυπήσης. Δὲν εἶσαι άνθρωπος. Εἶσαι ένα τέρας, ένας ψεύτικος άνθρωπος».

Και ὁ Στῆβεν Μπάγιερλυ, με τὰ χεῖλη σφιγμένα, μπροστά στis χιλιάδες πὺ παρακολουθοῦσαν εκ του φυσικοῦ και στα εκατομμύρια πὺ παρακολουθοῦσαν στην ὀθόνη, έσφιξε τὴ γροθιά του και χτύπησε δυνατὰ τὸν άνδρα στὸ σαγόνι. "Ο κατήγορός του σωριάστηκε πρὸς τὰ πίσω με μιὰ έκφραση στὸ πρόσωπό του άπειρης έκπληξεως.

"Ο Μπάγιερλυ εἶπε. «Λυπούμαι. Πάρτε τον και φροντίστε νὰ εἶναι άνετα. Θέλω νὰ του μιλήσω ὅταν τελειώσω».

Και ὅταν ή Δρ. Κάλβιν έστριψε τὸ αὐτοκίνητό της νὰ φύγει από τὴν θέση πὺ τῆς είχαν κρατήσει, μόνο ένας δημοσιογράφος εἶχε συνέλθει αρκετὰ από τὸ σὸκ και έτρεξε πίσω της φωνάζοντας μιὰ έρώτηση πὺ δὲν τὴν άκουσε.

"Η Σούζαν Κάλβιν του φώναξε, καθώς έφευγε. «Εἶναι άνθρωπος».

Αὐτὸ ήταν αρκετό. "Ο δημοσιογράφος έφυγε κι' αὐτὸς τρέχοντας.

Τὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ λόγου μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ σὰν «Ἐκφωνηθέν, ἀλλὰ μὴ ἀκουσθέν».

Ἡ Δρ. Κάλβιν καὶ ὁ Στῆβεν Μπάγιερλυ συναντήθηκαν ἀκόμη μιὰ φορὰ — μιὰ ἐβδομάδα πρὶν ὀρκισθῇ σὰν δήμαρχος. Ἦταν ἀργὰ — περασμένα μεσάνυχτα.

Ἡ Δρ. Κάλβιν εἶπε. «Δὲν φαίνεστε κουρασμένοι».

Ὁ δήμαρχος εἶπε χαμογελώντας. «Θὰ ἀργήσω λίγο νὰ κοιμηθῶ. Μὴν τὸ πῆτε ὅμως στὸν Κουήν».

«Ὁχι. Ἦταν ὅμως ἐνδιαφέρουσα ἡ ἱστορία αὐτῇ τοῦ Κουήν, μιὰ καὶ ἦλθε ἔτσι ἡ συζήτηση. Κρίμα ποὺ τὴν χάλασατε. Ὑποθέτω ὅτι ξέρετε τὴν θεωρία του;»

«Ὁχι ὁλόκληρη».

«Ἦταν πάρα πολὺ δραματική. Ὁ Στῆβεν Μπάγιερλυ ἦταν ἓνας νεαρὸς δικηγόρος, ἓνας δυνατὸς ρήτορας, ἓνας μεγάλος ἰδεολόγος — καὶ εἶχε μεγάλη κλίση στὴ βιοφυσική. Σὰς ἐνδιαφέρει ἡ ρομποτική, κύριε Μπάγιερλυ;».

«Μόνο ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως».

«Αὐτὸς ὁ Στῆβεν Μπάγιερλυ ἐνδιαφερόταν. Ἐγὶνε ὅμως ἓνα ἀτύχημα. Ἡ γυναίκα τοῦ Μπάγιερλυ σκοτώθηκε κι' ὁ ἴδιος τὴν πλήρωσε πιὸ ἄσχημα. Ἔχασε τὰ πόδια του, τὸ πρόσωπό του καταστράφηκε· ἡ φωνή του χάθηκε. Ἐνα μέρος τοῦ μυαλοῦ του λύγισε. Δὲν θέλησε νὰ κάνῃ πλαστικὴ ἐγχείρηση. Ἀποτραβήχτηκε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἡ καριέρα του σὰν δικηγόρου εἶχε χαθῇ — καὶ τοῦ ἔμεναν μόνο ἡ ἐξυπνάδα του καὶ τὰ χέρια του. Κατὰ κάποιον τρόπο μπόρεσε νὰ ἀποκτήσῃ ἓναν ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο, ἓναν ποὺ εἶχε τὴν ἱκανότητα κρίσεως σὲ ἠθικὰ προβλήματα — μιὰ λειτουργία ποὺ ἀποτελεῖ μέχρι τώρα τὸ ἀνώτερο ἐπίτευγμα τῆς ρομποτικῆς».

Γύρω ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλο αὐτὸ δημιούργησε ἓνα σῶμα. Τὸν γύμνασε νὰ γίνῃ ὅ,τι θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ κάποτε ὁ ἴδιος καὶ ποὺ τώρα δὲν ἦταν. Τὸ ἔστειλε στὸν κόσμον μὲ τὸ ὄνομα Στῆβεν Μπάγιερλυ καὶ ὁ ἴδιος ἔμεινε πίσω σὰν ἓνας γέρος, ἀνάπηρος δάσκαλος ποὺ κανένας δὲν τὸν ἔβλεπε ποτέ—».

«Δυστυχῶς», εἶπε ὁ δήμαρχος, «τὰ κατέστρεψα ὅλα αὐτὰ μὲ τὸ νὰ χτυπήσω ἓναν ἄνθρωπο. Οἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν ὅτι ἡ ἐπίσημη γνώμη σας γύρω ἀπ' αὐτὸ εἶναι ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος».

«Πῶς συνέβη αὐτό; Θὰ θέλατε νὰ μοῦ πῆτε; Δὲν μπορεῖ νὰ ἦταν τυχαῖο».

«Ὁχι ἐντελῶς. Ὁ Κουήν ἔκανε τὴνπερισσότερη προεργασία. Οἱ ἄνθρωποί μου ἀπλῶς ἄρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν τὴ φήμῃ ὅτι ποτὲ μου δὲν εἶχα χτυπήσει ἄνθρωπο, ὅτι μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ χτυπήσω ἄνθρωπο, ὅτι ἂν δὲν τὸ ἔκανα, ἐνῶ θὰ προκαλοῦσαν, θὰ ἦταν σίγουρη ἀπόδειξη ὅτι εἶμαι ρομπότ. Γι' αὐτὸ κανόνισα νὰ βγάλω δημόσια ἓναν ἀνόητο

λόγο, με όλες τις συνέπειες της δημοσιότητας καί, ήταν σχεδόν αναπόφευκτο, κάποιος ανόητος έπεσε στὸν πειρασμό. Ήταν, βέβαια, κάτι πὸ τὸ χαρακτηρίζω δικολαβίστικο κόλπο. Ἕνα κόλπο μετὰ τὸ ὁποῖο τὸ πᾶν συντελεῖται χάρις στὴν τεχνητὴ ἀτμόσφαιρα πὸν δημιουργεῖ κανεῖς. Φυσικὰ οἱ συναισθηματικὲς συνέπειες ἔκαναν σίγουρη τὴν ἐκλογή μου, ὅπως ἀκριβῶς τὸ λογάριζα».

Ἡ ρομποτοψυχολόγος κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι της. «Βλέπω ὅτι μπαίνετε στὰ δικά μου οἰκόπεδα — ὅπως θὰ πρέπει κάθε πολιτικός. Λυπούμαι ὅμως πάρα πολὺ πὸν τὰ πράγματα ἔγιναν ἔτσι. Τὰ ρομπότ μου ἀρέσουν. Μοῦ ἀρέσουν περισσότερο ἀπ' ὅσο οἱ ἄνθρωποι. "Αν μπορούσε νὰ κατασκευασθῇ ἓνα ρομπότ ἱκανὸ νὰ γίνῃ ἓνας δημόσιος διοικητικὸς ἀξιωματοῦχος, νομίζω ὅτι θὰ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερους. Σύμφωνα με τοὺς Νόμους τῆς Ρομποτικῆς, θὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ βλάψῃ ἄνθρωπο, ἀδύνατον νὰ φερθῇ τυραννικά, νὰ διαφθαρή, νὰ κάνῃ βλακεῖες, νὰ ἔχῃ προκαταλήψεις. Καὶ ὅταν θὰ ὑπηρετοῦσε γιὰ ἓνα λογικὸ διάστημα, θὰ ἔφευγε, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ ἦταν ἀθάνατο, γιατί θὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ βλάψῃ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὸ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ καταλάβουν ὅτι τοὺς διοικοῦσε ἓνα ρομπότ. Θὰ ἦταν μιὰ ἰδεώδης κατάσταση».

«Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ἓνα ρομπότ πιθανὸν νὰ ἀποτύχῃ στὸ ρόλο αὐτό, λόγω τῶν ἔμφυτων ἀνικανοτήτων πὸν ἔχει ὁ ἐγκεφαλός του. Ἕνας ποζιτρονικὸς ἐγκέφαλος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ἐξισωθῇ μετὰ τὸν πολύπλοκο ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο».

«Θὰ εἶχε συμβούλους. Ἀκόμη καὶ ἓνας ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ χωρὶς βοήθειας».

Ὁ Μπάγιερλυ κοίταξε μετὰ ἐνδιαφέρον τὴν Σούζαν Κάλβιν. «Γιατί χαμογελάτε Δρ. Κάλβιν;»

«Χαμογελῶ, γιατί ὁ κύριος Κουήν δὲν σκέφτηκε ὅλες τὶς ἀπόψεις τοῦ θέματος».

«Θέλετε νὰ πῆτε ὅτι ἡ ἱστορία του θὰ μπορούσε νὰ ἐξηγῇ καὶ συνέχεια;»

«Λίγη. Τοὺς τρεῖς μῆνες πρὸ τῶν ἐκλογῶν ὁ Στήβεν Μπάγιερλυ γιὰ τὸν ὁποῖο μιλοῦσε ὁ Κουήν, αὐτὸς ὁ ἀνάπηρος, θρῑσκόταν στὴν ἐξοχὴ γιὰ κάποιο μυστηριώδη λόγο. Γύρισε ἐγκαίρως γιὰ νὰ παρακολουθησῇ αὐτὸν τὸν περίφημο λόγο σας. Καὶ στὸ κάτω - κάτω τῆς γραφῆς, ὁ ἀνάπηρος αὐτὸς ἐκεῖνο πὸν ἔκανε κάποτε θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάνῃ καὶ γιὰ δευτέρη φορὰ, ἀφοῦ μάλιστα ἡ δευτέρη αὐτὴ φορὰ ἦταν πρὸ ἀπλῆς ἀπὸ τὴν πρώτη».

«Δὲν σὰς κατάλαβα καλά».

Ἡ Δρ. Κάλβιν σηκώθηκε καὶ ἔστρωσε τὸ φόρεμά της. Ήταν φανερὰ ἑτοιμὴ νὰ φύγῃ. «Θέλω νὰ πῶ ὅτι ὑπάρχει μιὰ περίπτωση πὸν ἓνα ρομπότ μπορεῖ νὰ χτυπήσῃ ἓναν ἄν-

θρωπο χωρίς νά παραδιάση τὸν Πρῶτο Νόμο. Μόνο μιὰ περίπτωση».

«Καὶ ποιά εἶναι αὐτή;».

Ἡ Δρ. Κάλβιν ἦταν στὴν πόρτα. Εἶπε ἤρεμα. «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶναι στὴν πραγματικότητα παρὰ ἔνα ρομπότ».

Χαμογέλασε πλατειά, καὶ τὸ ἀδύνατο πρόσωπό της ἔλαμψε. «Χαίρετε κύριε Μπάγιερλυ. Ἐλπίζω νὰ σᾶς ψηφίσω σὲ πέντε χρόνια — γιὰ Συντονιστή».

Ὁ Στήβεν Μπάγιερλυ μισογέλασε. «Πρέπει νὰ ἀπαντήσω ὅτι ἡ ιδέα αὐτὴ εἶναι κάπως ἀπίθανη».

Ἡ πόρτα ἔκλεισε πίσω της.

Τὴν κοίταζα τρομαγμένος «Εἶναι ἀλήθεια αὐτὰ;».

«(Ὁλα) μοῦ εἶπε.

«Καὶ ὁ μεγάλος Μπάγιερλυ ἦταν ἀπλῶς ἓνα ρομπότ;».

«Δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὸ ἀνακαλύψουμε αὐτὸ ποτέ. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἦταν. Ὅταν ὅμως ἀπεφάσισε νὰ πεθάνῃ, διέταξε νὰ τὸν κάψουν, ὥστε δὲν ὑπάρχει καμιὰ νόμιμη ἀπόδειξη. Ἐκτὸς τούτου, τί σημασία θὰ εἶχε αὐτό;».

«Μὰ—».

«Ἔχεις μιὰ προκατάληψη ἐναντίον τῶν ρομπότ ποῦ εἶναι ἐντελῶς παράλογη. Ἦταν ἓνας πολὺ καλὸς Δήμαρχος. Ὅστερα ἀπὸ πέντε χρόνια ἔγινε Περιφερειακὸς Συντονιστής. Καὶ ὅταν οἱ Περιφέρειες τῆς Γῆς σχημάτισαν τὸ 2044 τὴν Συνομοσπονδία τους, ἔγινε ὁ πρῶτος Παγκόσμιος Συντονιστής. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ κι' ὅλας οἱ Μηχανὲς ἦταν ἐκείνες ποῦ κυβερνοῦσαν τὸν κόσμο, οὕτως ἢ ἄλλως».

«Ναί, ἀλλὰ—»

«Δὲν ἔχει ἀλλὰ—. Οἱ Μηχανὲς εἶναι ρομπότ. καὶ αὐτὲς κυβερνοῦν τὸν κόσμο—».

Ἡ ἀποφευκτὴ σύγκρουση

9 Ὁ Συντονιστὴς μέσα στοῦ ἰδιαίτερο γραφεῖο του, εἶχε ἐκείνη τὴν μεσαιωνικὴ παραξενιά, τὸ τζάκι. Βέβαια, ἕνας ἄνθρωπος τοῦ μεσαίωνα μπορεῖ νὰ μὴ τὸ ἀναγνώριζε γιὰ κάτι τέτοιο, ἀφοῦ δὲν εἶχε καμιὰ πρακτικὴ σημασία. Ἡ ἥσυχη παιχνιδιάρικη φλόγα, ἔκαιγε σ' ἕνα κοίλωμα πίσω ἀπὸ διάφανο χαλαζία.

Τὰ κούτσουρα ἀναβαν ἀπὸ μακριὰ μὲ μιὰ ἀσήμαντη παρέκκλιση τῆς ἐνεργειακῆς δέσμης ποὺ τροφοδοτοῦσε τὰ δημόσια κτίρια τῆς πόλης. Μὲ τὸ πάτημα τοῦ κουμπιοῦ γιὰ τὴν ἀνάφλεξη, γινόταν ταυτόχρονα τὸ καθάρισμα ἀπὸ τὶς στάχτες καὶ τὸ στίβαγμα τῶν φρέσκων ξύλων. Ἦταν ἕνα ἐντελῶς πολιτισμένο τζάκι.

Ἡ ἴδια ἡ φωτιά ὅμως ἦταν ἀληθινή. Ἦταν ἡχητικὰ συνδεμένη ὥστε ν' ἀκούγεται τὸ τριζοβόλημα τῶν ξύλων καὶ φυσικὰ ἔβλεπες τὶς φλόγες νὰ χοροπηδᾶνε στὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρα ποὺ τὶς τροφοδοτοῦσε.

Ἡ ἀντανάκλαση ἀπὸ τὶς χαρούμενες φλόγες σχημάτιζε, σὲ μικρογραφία, τὴν εἰκόνα τους, στὸ πορφυρὸ κρύσταλλο τοῦ ποτηριοῦ τοῦ Συντονιστῆ, μιὰ πιὸ μικρὴ στὶς σκοτεινὲς ἱριδες τῶν ματιῶν του, καὶ στὶς γαλάζιες παγερὲς ἱριδες τῆς φιλοξενούμενῆς του, τῆς Δρ. Σούζαν Κάλβιν, τῆς Α.Ε. Ρομπότ καὶ Μηχανικῶν Ἀνθρώπων τῶν Η.Π.Α.

«Δὲν σὲ κάλεσα μόνο γιὰ μιὰ κοινωνικὴ ἐπίσκεψη, Σούζαν», εἶπε ὁ Συντονιστής.

«Δὲν περιμένα νὰ μὲ καλέσεις μόνο γι' αὐτό, Στῆβεν», ἀπάντησε.

«Κι ὅμως δὲν ξέρω πῶς ἀκριβῶς νὰ θέσω τὸ πρόβλημα μου. Ἀπὸ μιὰ μεριά μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τίποτα, ἀπὸ τὴν ἄλλη μπορεῖ νὰ σημαίνει τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπότητας».

«Ἐχῶ συναντήσῃ πολλὰ προβλήματα, Στῆβεν, ποὺ παρουσίαζαν τὸ ἴδιο δίλημα. Νομίζω πῶς ὅλα τὰ προβλήματα εἶναι τὸ ἴδιο».

«Ἀλήθεια; Τότε πές μου τὴ γνώμη σου γι' αὐτό... Ἡ Ἑταιρία Παγκόσμιου Ἀτσαλίου ἀναγγέλει ὑπερπαραγω-

γή είκοσι χιλιάδων τόννων. Το Μεξικάνικο Κανάλι έχει καθυστέρηση δύο μηνών από το πρόγραμμά του. Στα όρυχεία 'Υδραργύρου του 'Αλμαντέν υπάρχει μείωση της παραγωγής από την περασμένη άνοιξη, ενώ η 'Υδροπονική εγκατάσταση στο Τιέν - Τσίν απολύει προσωπικό. Σου άναφέρω αυτά που θυμάμαι τώρα. 'Υπάρχουν κι άλλα παρόμοια».

«Τί ακριβώς σημαίνουν όλ' αυτά; Δεν είμαι οικονομολόγος σε σημείο που να μπορώ να διαγράψω τις συνέπειες αυτών των γεγονότων».

«Αν τὰ άπομονώσεις δεν είναι σοβαρά. *Όταν η κατάσταση χειροτερέψει, μπορεί να σταλούν έμπειρογνώμονες στα όρυχεία του 'Αλμαντέν. 'Υδροπονικοί μηχανικοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην 'Ιάθα ή στην Κεϋλάνη, αν υπάρχουν πολλοί στον Τιέν - Τσίν. Είκοσι χιλιάδες τόννοι άτσαλιού μπορεί να άπορροφηθούν μέσα σε μερικές μέρες στην παγκόσμια αγορά κι αν το άνοιγμα του Μεξικάνικου Καναλιού καθυστερήσεις δυό μήνες άπ' την προγραμματισμένη ήμερομηνία, δεν σημαίνει τίποτα σχεδόν. Είναι οι Μηχανές που μ' άνησυχούν. Έχω ήδη μιλήσει γι' αυτό στον δικό σας Διευθυντή Μελετών».

«Στόν Βίνσεντ Σίλθερ; Δεν μου είπε τίποτα».

«Του ζήτησα έγώ να μὴ μιλήσει σε κανένα και δεν μίλησε».

«Και τί έγινε;».

«'Ας πάρουμε τὰ πράγματα με τη σειρά. Θέλω να σου μιλήσω για τις Μηχανές πρώτα. Και θέλω να σου μιλήσω έσένα γι' αυτές, γιατί είσαι η μόνη στον κόσμο, που καταλαβαίνεις τὰ ρομπότ αρκετά καλά, έτσι που να με βοηθήσεις τώρα. Μπορώ να φιλοσοφήσω;».

«Γι' άπόψε, Στήβεν, μπορείς να μιλήσεις όπως θέλεις και για ό,τι θέλεις, άρκει να μου πεις πρώτα τί σκοπεύεις ν' άποδείξεις».

«Ότι τέτοιου είδους μικρές διακυμάνσεις στην τελειότητα του συστήματός μας, που άνατρέπουν την Ισορροπία ανάμεσα στην προσφορά και στην ζήτηση,, όπως αυτές που σου άναφερα, μπορεί να είναι το πρώτο βήμα για ένα τελειωτικό πόλεμο».

«Συνέχισε».

«Η Σούζαν Κάλβιν, δεν άφησε τον έαυτό της να χαλαρώσει παρά την άπόλυτη άνεση που της πρόσφερε η πο-

λυθρόνα της. Τὸ ἀδιαπέραστο παγωμένο της πρόσωπο μὲ τὰ λεπτὰ χεῖλη καὶ ἡ χωρὶς συναισθηματισμούς φωνή της, γινόντουσαν πιδ ἔντονα μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου. Καί παρ' ὅλο, πού ὁ Στῆβεν Μπάγιερλυ, ἦταν ἕνας ἄνθρωπος, πού μπορούσε νὰ συμπαθήσει καὶ νὰ ἐμπιστευτεῖ... ἡ Σούζαν Κάλβιν ἦταν σχεδὸν ἐβδομηῆντα χρονῶν καὶ οἱ συνήθειες μιᾶς δλάκερης ζωῆς δὲν σπάνε ἔτσι εὐκολα.

«Κάθε ἐποχὴ ἀνθρώπινης ἀνάπτυξης, Σούζαν,» εἶπε ὁ Συντονιστής, «εἶχε καὶ τὸ δικό της συγκεκριμένο πρόβλημα, ἕνα εἰδικὸ πρόβλημα, πού φαινομενικὰ μπορούσε νὰ λυθεῖ μόνο μὲ τὴ θία. Καὶ κάθε φορὰ μὲ ἀναπόφευκτη ματαιότητα ἡ θία ποτὲ δὲν ἔλυνε τὸ πρόβλημα. Ἀντίθετα, τὸ πρόβλημα ἀκολουθοῦσε μιὰ σειρὰ συγκρούσεων καὶ μετὰ ἐξαφανιζόταν ἀπὸ μόνο του — πῶς νὰ τὸ πῶ; — ὄχι μὲ μιὰ ἔκρηξη ἀλλὰ μ' ἕνα κλαψούρισμα, ὅπως τὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ καθεστῶς, ἄλλαζε. Καὶ ὕστερα, καινούργια προβλήματα καὶ ἄλλη σειρὰ ἀπὸ πολέμους... Μιὰ ἀέναη ἀνακύκλωση.

»Κοίταξε σχετικὰ κοντινὲς ἐποχές. Ἡ σειρὰ τῶν δυναστικῶν πολέμων ἀπὸ τὸν δέκατο ἕκτο μέχρι τὸν δέκατο ὄγδοο αἰῶνα, ὅταν τὸ πιὸ σπουδαῖο πρόβλημα στὴν Εὐρώπη ἦταν, ἂν ὁ οἶκος τῶν Ἀψβούργων ἢ τῶν Βαλουᾶ Βουρβόνων θὰ κυβερνοῦσε τὴν ἡπειρο. Ἦταν μιὰ ἀναπόφευκτη σύγκρουση, ἀφοῦ ἡ Εὐρώπη δὲν μπορούσε νὰ ἐπιβιώσει μισὴ ἀπὸ δῶ καὶ μισὴ ἀπὸ κεῖ.

»Καὶ συνεχίστηκε ἔτσι. Ὁ πόλεμος δὲν ἐξόντωσε τὸν ἕνα οὔτε ἐγκοτάστησε τὸν ἄλλο ὥσπου ἡ ἀναστολὴ μιᾶς καινούργιας κοινωνικῆς ἐποχῆς στὴ Γαλλία τὸ 1789, κατρακύλισε πρῶτα τοὺς Βουρβόνους καὶ τελικὰ τοὺς Ἀψβούργους, ἀπὸ τὸν ἴδιο σκοτεινὸ ἀγωγὸ μέσα στὸ χωνευτήρι τῆς ἱστορίας.

»Καὶ μέσα στοὺς ἴδιους αἰῶνες γίνανε οἱ πιὸ θάρβαροι θρησκευτικοὶ πόλεμοι, πού εἶχαν σὰν αἰτία τὸ πρόβλημα, πόσο ἡ Εὐρώπη θὰ γινόταν Καθολικὴ ἢ Διαμαρτυρόμενη. Μισὴ καὶ μισὴ δὲν μπορούσε νὰ ἐπιβιώσει. Ἦταν ἀναπόφευκτο ν' ἀποφασίσει τὸ ξίφος. Μόνο πού δὲν τ' ἀποφάσισε. Στὴν Ἀγγλία μεγάλωνε μιὰ νέα ἀστική τάξη θασισμένη στὴ βιομηχανία καὶ στὸ ἐμπόριο καὶ στὴν ἡπειρωτικὴ Εὐρώπη ἕνας νέος ἐθνικισμός. Ἡ Εὐρώπη παραμένει χωρισμένη καὶ σήμερα, ἀλλὰ κανένας δὲν πολυενδιαφέρεται.

»Στὸν δέκατο ἔννατο καὶ εἰκοστὸ αἰῶνα ἕνας κύκλος

ἐθνικιστικῶν - ἱμπεριαλιστικῶν πολέμων εἶχαν σάν βασικο πρόβλημα ποιά κράτη τῆς Εὐρώπης θά ἐξουσίαζαν τίς πλουτοπαραγωγικές καί τίς καταναλωτικές δυνατότητες τῶν χωρῶν ἔξω ἀπό τήν Εὐρώπη. Ὅλοφάνερα οἱ χώρες ἔξω ἀπό τήν Εὐρώπη δέν μπορούσε νά διαιρεθοῦν σέ Ἀγγλικές, Γαλλικές, Γερμανικές καί λοιπά, κτήσεις. Μέχρι πού οἱ δυνάμεις τοῦ ἐθνικισμοῦ ξαπλώθηκαν ἄρκετά, ὥστε οἱ ἄλλες χώρες νά δώσουν τέλος σ' ἐκεῖνο πού ὁ πόλεμος δέν μπορούσε καί ἀποφάσισαν νά ζήσουν ἐλοκληρωτικῶς καί ἄνετα ἔξω ἀπό τήν Εὐρώπη.

» Κι ἔτσι δημιουργήθηκε ἕνα προηγούμενο...».

«Ναί, Στῆβεν, μήπως μπορεῖς νά τά ξεκαθαρίσεις» εἶπε ἡ Σούζαν Κάλβιν, «Ὅλ' αὐτά δέν εἶναι ἀντιπροσωπευτικές παρατηρήσεις».

«Ὅχι... Ἀλλά ἐκεῖνο πού θγαίνει ἀπ' αὐτά εἶναι τὸ πόσο δύσκολα μπορεῖς νά δεῖς καθαρά μέσ' ἀπ' τὰ γεγονότα. Λέει ὁ λαός: 'Εἶναι τόσο φανερό ὅσο κι ἡ μύτη σου'. Ἀλλά πόσο μπορεῖς νά δεῖς τὴ μύτη σου χωρίς καθρέφτη; Στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα, Σούζαν, ἀρχίσαμε ἕνα νέο κύκλο πολέμων, πῶς νὰ τοὺς ἀποκαλέσω; Ἰδεολογικοὺς πολέμους; Τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα προσαρμόστηκε περισσότερο σέ οἰκονομικά παρά σέ ὑπερφυσικά συστήματα. Καί πάλι ὁ πόλεμος ἦταν ἀναπόφευκτος καί αὐτὴ τὴ φορὰ ὑπῆρχαν ἀτομικά ὄπλα, ἔτσι πού ἡ ἀνθρωπότητα δέν εἶχε τὴν δυνατότητα νά ἐπιβιώσει μέσ' ἀπ' τὰ θάσανά της μέχρι τὴν ἀναπόφευκτη φθορὰ τοῦ ἀναπόφευκτου. Τότε ἐμφανίστηκαν τὸ ποζιτρονικὰ ρομπότ.

»Φθάσανε πάνω στὴν ὥρα καί παράλληλα μ' αὐτὰ πραγματοποιήθηκαν τὰ διαπλανητικὰ ταξίδια. Ἔτσι δέν ἦταν πιὰ τόσο σπουδαῖο ἂν ὁ κόσμος θά ἀκολουθοῦσε τὸν Ἀνταμ Σμιθ ἢ τὸν Κάρλ Μάρξ. Μέσα στίς καινούργιες συνθήκες ζωῆς οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος παίζανε σημαντικὸ ρόλο. Κι οἱ δύο τοὺς ἀναγκάστηκαν νά προσαρμοστοῦν τόσο πολὺ πού κατάληξαν στὸ ἴδιο σημεῖο».

«Ἕνας ἀπὸ μηχανῆς θεός, μὲ διπλὴ σημασία», εἶπε ἡ Δρ. Κάλβιν, στεγνά.

Ὁ Συντονιστὴς χαμογέλασε ἀπαλά, «Ποτέ μου δέν σέ ξανάκουσα νά εἰρωνεύεσαι, Σούζαν, ἀλλά ἔχεις δίκην. Ὅμως ὑπῆρχε ἕνας ἄλλος κίνδυνος. Τὸ τέλος κάθε ἄλλου προβλήματος ἦταν, ἀπλᾶ, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐπόμενου. Ἡ νέα μας παγκόσμια οἰκονομία τῶν ρομπότ, μπορεῖ νά ἐκκο-

λάβει τὰ δικά της προβλήματα, γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔχουμε τὶς Μηχανές. Ἡ οἰκονομία τῆς Γῆς εἶναι σταθερὴ καὶ θὰ παραμείνῃ σταθερὴ ἐπειδὴ βασίζεται στὶς ἀποφάσεις ὑπολογιστικῶν μηχανῶν, οἱ ὁποῖες ἀπὸ κατασκευῆς ἔχουν σὰ σκοπὸ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος, σύμφωνα μὲ τὸν Πρῶτο Νόμο τῆς Ρομποτικῆς».

Ὁ Στήβεν Μπάγιερλντ, συνέχισε, «Καὶ παρ' ὅλο πού οἱ Μηχανές δὲν εἶναι παρὰ ἡ πιὸ τεράστια συλλογὴ ὑπολογιστικῶν κυκλωμάτων, πού ἔχει ποτὲ ἀνακαλυφθεῖ, δὲν παύουν νὰ εἶναι ρομπότ, μὲ ὅλη τὴ σημασία τοῦ Πρώτου Νόμου κι ἔτσι ἡ Παγκόσμια οἰκονομία μας ἐξυπηρετεῖ τὸ καλὸ καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἀνθρωπότητος. Οἱ λαοὶ τῆς Γῆς τὸ ξέρουν αὐτό, πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἀνεργία ἢ ὑπερποαραγωγὴ ἢ ἑλλειψὴ ἀγαθῶν. Φθορὰ καὶ πείνα, εἶναι λέξεις πού βρίσκονται μόνο στὰ βιβλία τῆς ἱστορίας. Ἔτσι τὸ ἐρώτημα, σὲ ποιὸν ἀνήκουν τὰ μέσα παραγωγῆς καταντάει ἄχρηστο. Ὅποιοι κι ἂν εἶναι ὁ ἱδιοκτήτης τους — ἂν αὐτὸ σημαίνει τίποτα — ἓνας ἀνθρώπος, μιὰ ομάδα, ἓνα ἔθνος ἢ ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα, τὰ μέσα παραγωγῆς μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθοῦν μονάχα ὅπως ἀποφασίζουν οἱ Μηχανές. Ὅχι ἐπειδὴ κανεὶς ἀναγκάζει τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι ὁ σοφώτερος τρόπος καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀνθρώποι τὸ ξέρουν.

»Αὐτὸ θάζει τέρμα στοὺς πολέμους, ὅχι μόνο στὸν τελευταῖο κύκλο πολέμων, ἀλλὰ καὶ στὸν ἐπόμενο καὶ σὲ ὅλους ἐκτός...».

Μέσα στὴ σιωπὴ πού ἀπλώθηκε γιὰ λίγο ἡ Δρ. Κάλβιν τὸν ἐνθάρρυνε ἐπαναλαμβάνοντας, «Ἐκτός...».

«Ἐκτός,» εἶπε ὁ Συντονιστής, «ἂν οἱ Μηχανές δὲν πετύχουν τὸ σκοπὸ τους».

«Μάλιστα. Καὶ ἐδῶ μπαίνει ἐκεῖνο τὸ ἀσήμαντο πρόβλημα πού ἀνάφερες στὴν ἀρχή... Τὸ ἀτσάλι, ἡ ὑδροπονία καὶ λοιπά».

«Ἀκριβῶς. Αὐτὰ τὰ λάθη δὲν ἔπρεπε νὰ γίνουν. Ὁ Δρ. Σίλβερ, μοῦ εἶπε ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνονται».

«Ἀρνιέται τὰ γεγονότα; Πόσο ἀσυνήθιστο!».

«Ὅχι, τὰ γεγονότα τὰ παραδέχεται, φυσικά. Τὸν ἀδικῶ. Ἐκεῖνο πού ἀρνιέται εἶναι ὅτι κανένα λάθος μέσα στὶς Μηχανές δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ αἰτία γιὰ — σύμφωνα μὲ τὴ δική του ἔκφραση — λάθος ἐνέργειες. Ἐπιμένει ὅτι οἱ Μηχανές εἶναι αὐτοδιευθυνόμενες καὶ ὅτι ἡ ὑπαρξὴ λά-

θους στὰ κυκλώματα καὶ στοὺς ηλεκτρονόμους τους, θά ἦταν παραθιάσεις τῶν φυσικῶν νόμων. Κι ἔτσι ἐγὼ εἶπα...».

«Κι ἔτσι ἐσύ εἶπες, 'Γιὰ θάλε τοὺς δικούς σου νὰ ἐλέγξουν τὶς Μηχανές γιὰ νὰ σιγουρευτοῦμε, ὅπωςδὴποτε'».

«Σοῦζαν, διάθασες τὴ σκέψη μου. Αὐτὸ εἶπα. Κι ἐκεῖνος ἀπάντησε πὼς δὲν μποροῦσε».

«Εἶχε τόσο πολὺ δουλειά;».

«Ὅχι, εἶπε, πὼς κανένας ἄνθρωπος δὲν θά μποροῦσε. Πάνω σ' αὐτὸ ἦταν ἀπόλυτος. Μοῦ εἶπε, κι ἐλπίζω νὰ τὸν κατάλαβα καλά, ὅτι οἱ Μηχανές εἶναι ἓνα γιγαντιαῖο θεώρημα. Δηλαδή, μιὰ ὁμάδα μαθηματικῶν δουλεύει γιὰ μερικὰ χρόνια, συνθέτοντας ἓνα ποζιτρονικὸ ἐγκέφαλο, ἡκανὸ νὰ κάνει ὀρισμένες ὑπολογιστικὲς πράξεις. Χρησιμοποιώντας αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλο, προχωροῦνε στοὺς ὑπολογισμούς τους γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἓνα ἀκόμα πιὸ περίπλοκο ἐγκέφαλο, ποὺ τὸν χρησιμοποιοῦνε γιὰ νὰ φτιάξουν ἓνα τρίτε πιὸ περίπλοκο καὶ συνεχίζουν ἔτσι. Σύμφωνα μὲ τὸν Σίλθερ, αὐτὰ ποὺ ὀνομάζουμε Μηχανές εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα δέκα τέτοιων διεργασιῶν».

«Νννναί, αὐτὸ εἶναι γνωστό. Εὐτυχῶς δὲν εἰμαι μαθηματικός. Φτωχὲ Βίνσεντ! Εἶναι τόσο νέος. Οἱ Διευθυντὲς πρὶν ἀπ' αὐτόν, ὁ "Άλφρεντ Λάννινγκ κι ὁ Πήτερ Μπόγκερτ, ἔχουν πεθάνει καὶ δὲν ἔχουν τέτοια προβλήματα. Οὔτε ἐγὼ εἶχα. Ἴσως οἱ Ρομποτιστὲς στὸ σύνολό τους θά πρέπει τώρα νὰ πεθάνουν, ἀφοῦ δὲν μποροῦμε πιά νὰ καταλάβουμε τὰ δημιουργήματά μας».

«Σίγουρα ὄχι. Οἱ Μηχανές δὲν εἶναι ὑπὲρ - ἐγκέφαλοι, ὅπως ἐπιμένουν νὰ τὶς παρουσιάζουν οἱ πολυσέλιδες κυριακάτικες ἐκδόσεις τῶν ἐφημερίδων. Ἀπλᾶ, εἶναι στὸν δικό τους τομέα, τῆς συλλογῆς καὶ ἀνάλυσης ἑνὸς σχεδὸν ἀπεριόριστου ἀριθμοῦ δεδομένων καὶ τῆς σχέσης μεταξὺ τους, σὲ σχεδὸν ἀπειροστὸ χρόνο, τόσο πολὺ προχωρημένες, ὥστε ἀποκλείουν τὴ δυνατότητα ἀνθρώπινου λεπτομερειακοῦ ἐλέγχου».

»Ἐπειτα δοκίμασα κάτι ἄλλο. Ἔθεσα τὴν ἐρώτηση στὴ Μηχανή. Μὲ ἀπόλυτη μυστικότητα, τὴν τροφοδοτήσαμε μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ πραγματικὰ γεγονότα σχετικὰ μὲ τὴν ὑπόθεση τοῦ ἀτσαλιοῦ, μὲ τὴν ἴδια τὴν προηγούμενη ἀπάντησή της καὶ ὅλες τὶς καινούργιες ἐξελιξίσεις ἀπὸ τότε — δηλαδή τὴν ὑπερπαραγωγή — καὶ ζητήσαμε μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὴ διαφορά».

«Πολύ καλά. Καί ποιά ήταν ἡ ἀπάντησις;».

«Τὴ θυμᾶμαι λέξις πρὸς λέξις: Ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐπitrέπει ἐξηγήσεις».

«Καὶ πῶς τὸ ἐρμήνευσε αὐτό, ὁ Βίνσεντ;».

«Μὲ δυὸ τρόπους. Εἴτε δὲν εἶχαμε δώσει στὴ Μηχανὴ ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ ὑπάρξει ἡ σωστὴ ἀπάντησις, πράγμα ἀπίθανο κι αὐτὸ πιστεύει ὁ Δρ. Σίλβερ — Ἡ ἄλλοι-
ως, ἦταν ἀδύνατο γιὰ τὴ Μηχανὴ νὰ δεχτεῖ νὰ δώσει ὁ
ποιαδῆποτε ἀπάντησις, ἂν σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ εἶχε,
ἡ ἀπάντησις θὰ μπορούσε νὰ βλάψει τὴν Ἀνθρωπότητα. Αὐ-
τό, φυσικά, ἐννοεῖται ἀπ' τὸν Πρῶτο Νόμο. Καὶ τότε ὁ Δρ.
Σίλβερ μοῦ σύστησε νὰ σοῦ μιλήσω».

Ἡ Σούζαν Κάλβιν ἐνοιωθε πολὺ κουρασμένη. «Γέρασα,
Στῆβεν. Ὅταν πέθανε ὁ Πῆτερ Μπόγκερτ, θέλησαν νὰ μὲ
κάνουν Διευθυντὴ Μελετῶν κι ἐγὼ ἀρνήθηκα. Οὔτε τότε
ἤμουν νέα καὶ δὲν ἤθελα τίς εὐθύνες. Ἔτσι προωθήσανε
τὸν γεαρό Σίλβερ κι αὐτὸ μ' εὐχαρίστησε. Ἀλλὰ τί ὠ-
φελεῖ ἂν κάθε λίγο μὲ τραβολογᾶνε σὲ καινούργιες φα-
σαρίες.

»Στῆβεν, ἄσε νὰ σοῦ ἐξηγήσω τὴ θέση μου. Ἡ δου-
λειά μου εἶναι πραγματικά ἡ ἐρμηνεία τῆς συμπεριφο-
ρᾶς τῶν ρομπότ, σύμφωνα μὲ τοὺς Τρεῖς Νόμους τῆς Ρομ-
ποτικῆς. Ἐδῶ ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ φοβερὰ πολύπλοκες
ὕπολογιστικὲς μηχανές. Ὅπωςδῆποτε, εἶναι ποζιτρονικά
ρομπότ καὶ ὑπακούουν στοὺς Νόμους τῆς Ρομποτικῆς. Ἀλ-
λὰ τοὺς λείπει ἡ προσωπικότητα, δηλαδή ἡ λειτουργία
τοὺς εἶναι πολὺ περιορισμένη. Πρέπει νὰ εἶναι, μιὰ κι ἡ
ἐξειδίκευσή τους θεωρήθηκε ἀναγκαία. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ
πεδίο ἐπίδρασης ἀνάμεσα στοὺς Νόμους, εἶναι ἀναγκαστι-
κὰ περιορισμένο. Ἔτσι ὁ μοναδικός μου τρόπος ἔρευνας
εἶναι, οὐσιαστικά, ἄχρηστος. Γιὰ νὰ μὴν πολυλογῶ, δὲν
ξέρω ἂν μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω, Στῆβεν».

Ὁ Συντονιστής, χαμογέλασε. «Ὅπωςδῆποτε, ἄσε με
νὰ σοῦ πῶ καὶ τὰ ὑπόλοιπα. Ἄκουσε καὶ τὴ δική μου
θεωρία καὶ ἴσως τότε νὰ μπορέσεις νὰ μοῦ πεῖς ἂν
κεταὶ ἢ ὄχι κάτω ἀπ' τὸ φῶς τῆς ρομποτοψυχολογίας».

«Μὰ φυσικά, συνέχισε».

«Λοιπὸν, ἂν οἱ Μηχανές δίνουν λαθεμένες ἀπαντήσεις
καὶ ἀφοῦ δεχόμαστε ὅτι αὐτὲς δὲν μπορεί νὰ εἶναι λαθε-
μένες, ὑπάρχει μόνο μιὰ πιθανότητα. Τ ο ὅ ς δ ἰ ν ο ν -
τ α ἰ λ α θ ε μ έ ν α σ τ ο ι χ ε ῖ α. Μ' ἄλλα λόγια

τὸ πρόβλημα εἶναι στοὺς ἀνθρώπους κι ὄχι στὰ ρομπότ.
"Ἔτσι ἀποφάσισα μιὰ διαπλανητικὴ ἐπιθεώρηση».

«Καὶ μόλις πρὶν λίγες ὥρες ἐπέστρεψες στὴ Νέα 'Υ-
ὄρκη».

«Ναί. Τὸ ταξίδι ἦταν ἀναγκαῖο, μιὰ κι οἱ τέσσερις
Μηχανὲς λειτουργοῦν σὲ κάθε μιὰ ἀπ' τὶς τέσσερις ἐπαρ-
χίες τοῦ πλανήτη. Καὶ ὅλες δίνουν λαθεμένα ἀποτελέσμα-
τα».

«Αὐτὸ εἶναι φυσικό, Στήβεν. "Ἄν μιὰ ἀπ' τὶς Μηχα-
γὲς εἶναι χαλασμένη, αὐτὸ θὰ φανεῖ αὐτόματα καὶ στὴ
λειτουργία τῶν ἄλλων τριῶν, ἀφοῦ κάθε μιὰ ἀπ' τὶς ἄλ-
λες θὰ λογαριάσει μέσα στὰ στοιχεῖα ποὺ ἐπεξεργάζεται
σὰν σωστὲς τὶς κρίσεις τῆς χαλασμένης Μηχανῆς. "Ἄν κάτι
εἶναι λαθεμένο στὴ μιὰ, ὅλες θὰ δίνουν λαθεμένα ἀποτε-
λέσματα».

«Ναί, ἔτσι νομίζω κι ἐγώ. Τώρα, ἔχω ἐδῶ τὶς σημειώ-
σεις ἀπὸ τὶς συνεντεύξεις μου μὲ τὸν κάθε 'Επαρχιακὸ
Συντονιστὴ. Θὰ ἠθελες νὰ τὶς κοιτάξουμε μαζὶ; Καὶ κάτι
ἄλλο πρὶν ἀρχίσουμε, ἔχεις ἀκούσει γιὰ τὸν 'Σύνδεσμο
τῆς 'Ανθρωπότητας';».

«Ναί, εἶναι ἓνα παρακλάδι τῶν Φουνταμενταλιστῶν,
ποὺ ἐμπόδισαν τὴν Α.Ε. Ρομπότ τῶν Η.Π.Α. στὴν ἐξάπλω-
ση τῶν ποζιτρονικῶν ρομπότ, ἐπειδὴ θὰ ἦταν ἄνισος συν-
αγωνισμὸς γιὰ τὰ ἐργατικὰ χέρια καὶ λοιπά. 'Ο 'Σύνδε-
σμος τῆς 'Ανθρωπότητας' πάλι εἶναι ἐνάντια στὶς Μηχα-
νές, ἔτσι δὲν εἶναι;».

«Ναί, ναί, ἀλλά... Θὰ δεῖς σὲ λίγο. 'Αρχίζουμε; Θὰ
ξεκινήσουμε ἀπ' τὴν 'Ανατολικὴ 'Επαρχία».

«Ὅπως θέλεις».

Ἡ 'Ανατολικὴ 'Επαρχία.

α — "Εκταση: 7.500.000 τετραγωνικά μίλλια

β — Πληθυσμός: 1.700.000.000

γ — Πρωτεύουσα: Σαγκάη

Ἄν προπάππος τοῦ Τσίνγκ Χσὸ - Λὶν εἶχε σκοτωθεῖ
κατὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν Γιαπωνέζων στὴν παλιὰ Κινέζικη
Δημοκρατία, κι ἐκτὸς ἀπ' τ' ἀφοσιωμένα παιδιὰ τοῦ κα-
νέννας δὲν ἔμαθε πὼς πέθανε, οὔτε τὸν ἔκλαψε κανεὶς ἄλ-
λος. Ὁ παππούς τοῦ Τσίνγκ Χσὸ - Λὶν, κατάφερε νὰ ἐπι-
ζήσει μέσα στὸν ἐμφύλιο πόλεμο τοῦ σαράντα, ἀλλὰ ἐκτὸς

ἀπ' τ' ἀφοσιωμένα παιδιά του κανείς δὲ νοιάστηκε γι' αὐτό.

Καί τώρα ὁ Τσίγκ Χοδ - Λίν, ἦταν ἕνας Ἐπαρχιακὸς Συντονιστής, ὑπεύθυνος γιὰ τὴν οἰκονομία καὶ τὴν εὐημερία τοῦ μισοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς.

Ἴσως ἡ κληρονομιά ἑνὸς τέτοιου παρελθόντος ἔκανε τὸν Τσίγκ νὰ ἔχει σὰν μόνα στολίδια τοῦ γραφείου του δύο χάρτες. Ὁ ἕνας, χειρόγραφος, εἰκονογραφημένος μὲ ἀπαρχαιωμένες τώρα φωτογραφίες τῆς παλιᾶς Κίνας, ἔδειχνε ἕνα δυὸ στρέμματα γῆς. Ἕνα μικρὸ ρυάκι σιγοκυλούσε διαγωνίᾳ ἀνάμεσα σὲ δυὸ χαριτωμένες καλύβες. Στὴ μιά ἀπ' αὐτὲς εἶχε γεννηθεῖ ὁ παπποῦς τοῦ Τσίγκ.

Ὁ ἄλλος χάρτης ἦταν τεράστιος, μὲ διαχωριστικὲς γραμμὲς καὶ σημειώσεις μὲ καθαροὺς Κυριλλικοὺς χαρακτῆρες. Τὰ σύνορα, μὲ κόκκινο χρῶμα ποὺ περιλάμβαναν τὴν Ἀνατολικὴ Ἐπαρχία, ἔκλειναν μέσα τους ὅλες ἐκεῖνες τὶς χώρες ποὺ παλιά ἦταν γνωστὲς σάν: Κίνα, Ἰνδίες, Μπούρμα, Ἰνδοκίνα καὶ Ἰνδονησία. Πάνω στὸ χάρτη, στὴν παλιὰ ἐπαρχία τοῦ Σετσουάν, ὑπῆρχε ἕνα ἀδιόρατο σημάδι, ποὺ εἶχε κάνει ὁ Τσίγκ καὶ ποὺ σημείωνε τὴν τοποθεσία τῆς γῆς ποὺ γεννήθηκε.

Ὁ Τσίγκ, στεκόταν μπροστὰ σ' αὐτοὺς τοὺς χάρτες καὶ μιλοῦσε στὸν Στήβεν Μπάγιερλ, μὲ σπασμένα Ἀγγλικά. «Κανείς δὲν ξέρει, καλύτερα ἀπὸ σᾶς Κε Συντονιστή, ὅτι ἡ δουλειά μου δὲν εἶναι παρὰ μιά ἀργομισθία. Μοῦ προσφέρει μιά καλὴ κοινωνικὴ θέση καὶ ἐγὼ ἀντιπροσωπεύω ἕνα θολικὸ κεντρικὸ σημεῖο γιὰ διοικητικοὺς σκοποὺς, ἀλλ' ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα εἶναι ἡ Μηχανή. Ἡ Μηχανὴ κάνει ὅλη τὴ δουλειά. Γιὰ παράδειγμα τί ἐντύπωση σᾶς ἔκαναν τὰ Ὑδροπονικὰ ἔργα στὸ Τιέν - Τσίν;».

«Τρομακτικὴ», εἶπε ὁ Μπάγιερλ.

«Εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ δεκάδες ἔργα κι ὅχι τὸ μεγαλύτερο. Σανγκάη, Καλκούτα, Μπατάβια, Μπανγκόκ... Τεράστιες ἐκτάσεις μὲ καλλιέργειες, ποὺ δίνουν τὴ λύση στὸ πρόβλημα διατροφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀνατολῆς».

«Κι ὅμως,» εἶπε ὁ Μπάγιερλ, «ἔχετε πρόβλημα ἐργατικῶν χεριῶν στὸ Τιέν - Τσίν. Εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχει ὑπερπαραγωγή; Ὅταν τὸ σκεφτεῖ κανεὶς φαίνεται παράλογο γιὰ τὴν Ἀσία, νὰ ὑποφέρει ἀπὸ ὑπερπαραγωγή».

Τὰ σκοῦρα μάτια τοῦ Τσίγκ μισόκλεισαν. «Ὁχι. Ἀκόμα δὲν φτάσαμε ὡς ἐκεῖ. Ἀληθεύει ὅτι τοὺς τελευταῖ-

ους μῆνες μερικές δεξαμενές στο Τιέν - Τσίν, έκλεισαν, αλλά δὲν εἶναι τίποτα τὸ σοβαρό. Οἱ ἐργάτες ἀπολύθηκαν προσωρινὰ καὶ ὅσοι δὲν θέλησαν νὰ δουλέψουν σ' ἄλλους τομεῖς σταλήκανε στο Κολόμπο καὶ στὴν Κεϋλάνη, πού καινούργιες ἐγκαταστάσεις ἄρχισαν νὰ λειτουργοῦν».

«Μὰ γιατί έκλεισαν οἱ δεξαμενές;».

Ὁ Τσίνγκ χαμογέλασε ἀπαλά, «Καταλαβαίνω, δὲν ξέρετε πολλὰ γιὰ τὴν ὕδροπονία. Αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο. Εἰστε ἀπὸ τὸν Βορρᾶ κι ἐκεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπαρκεῖ. Στὸ Βορρᾶ εἶναι τῆς μόδας νὰ σκέφτεσαι τὴν ὕδροπονία, ἂν τὴ σκέφτεσαι καθόλου, σὰν ἓνα σύστημα γιὰ καλλιέργεια γογγυλίων μέσα σὲ χημικὴ διάλυση κι ἔτσι εἶναι πραγματικὰ μὰ ἀφάνταστα πιὸ περίπλοκο.

«Πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸ μεγαλύτερο σπартὸ μὲ τὸ ὁποῖο ἀσχολούμαστε (καὶ ἡ ποσότητα αὐξάνεται) εἶναι ἡ μ α γ ι ᾶ. Ἔχουμε πάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες εἴδη μαγιᾶς σὲ παραγωγή καὶ κάθε μῆνα προσθέτουμε νέα εἴδη. Τὰ βασικὰ χημικὰ συστατικὰ καλλιέργειας τῶν διαφόρων εἰδῶν μαγιᾶς, εἶναι κιτρίτες καὶ φωσφορικά ἄλατα ἀπὸ ἄνδργανες οὐσίες μαζί μὲ τὶς κανονικὲς ποσότητες μετάλλου μέχρι τὰ κλασματικὰ ποσὰ βορίου καὶ μολύβδου, πού χρειάζονται. Οἱ ὀργανικὲς οὐσίες εἶναι στο μεγαλύτερο μέρος τους ζαχαρώδη μείγματα πού προέρχονται ἀπὸ ὕδρόλυση, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ διάφορα θρεπτικὰ συστατικὰ πού πρέπει νὰ προστεθοῦν.

«Γιὰ μιὰ πετυχημένη ὕδροπονικὴ θιομηχανία — μιὰ πού μπορεῖ νὰ θρέψει χίλια ἑφτακόσια ἑκατομμύρια ἀνθρώπους — χρειάζεται ἓνα ἀπέραντο πρόγραμμα ἀναδασώσεων παντοῦ στὴν Ἀνατολή. Πρέπει νὰ ἔχουμε τεράστιες ἐγκαταστάσεις γιὰ νὰ διαμορφώνουμε σὲ φυτεῖες τὶς ἀπότητες ζοῦγκλες τοῦ Νότου. Πρέπει νὰ ἔχουμε ἐνέργεια καὶ ἀτσάλι καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ἀιθεμέματα χημικῶν συνθετικῶν».

«Γιατί αὐτὸ τὸ τελευταῖο;».

«Γιατί, κύριε Μπάγιερλν, καθένα ἀπ' αὐτὰ τὰ εἴδη μαγιᾶς ἔχει τὶς δικές του ἰδιαιτερές ἰδιότητες. Ἔχουμε ἀναπτύξει δυὸ χιλιάδες εἴδη. Ἡ μοσχάρισα μπριζόλα πού φάγατε σήμερα ἦταν ἀπὸ μαγιὰ. Ἡ παγωμένη φρουτοσαλάτα, πού τόσο σᾶς ἄρεσε, ἦταν ἀπὸ μαγιὰ. Ἔχουμε διυλίσει χυμὸ μαγιᾶς ἔτσι πού νὰ φαίνεται ἀλλὰ καὶ νὰ

Έχει όλες τις θρεπτικές ουσίες από το γάλα.

«Πάνω απ' όλα είναι η γεύση, βλέπετε, που έκανε τόσο δημοφιλή τα φαγητά που παρασκευάζονται με μαγιά, και για χάρη της γεύσης αυτής αναπτύξαμε ήμερα είδη μαγιάς, τα οποία όμως δεν μπορούν να επιβιώσουν με τη βασική δίαιτα ζάχαρης και αλάτων. Το ένα είδος χρειάζεται θιοτίνη, το άλλο χρειάζεται πετροϋλγλουταμικόν όξινο, κι ακόμα άλλα θέλουν δεκαεφτά διαφορετικά αμινοξέα μαζί με όλες τις βιταμίνες Β, εκτός από μία (και όμως είναι, τόσο δημοφιλές που κανένα πνεύμα οικονομίας δεν θα μās αναγκάσει να μειώσουμε την παραγωγή)».

«Ο Μπάγιερλν, ανακάθισε στην πολυθρόνα του. «Για ποιο σκοπό μου τα λέτε όλ' αυτά;».

«Με ρωτήσατε, κύριε, γιατί εργάτες βρίσκονται χωρίς δουλειά στο Τιέν - Τσίν. Είναι και κάτι άλλο που θέλω να σας εξηγήσω. Δεν είναι μόνο ότι πρέπει να παρασκευάζουμε πολλές και διάφορες τροφές με τη μαγιά, αλλά πρέπει να υπολογίζουμε και τον περίπλοκο παράγοντα της αλλαγής των γούστων του κοινού και να ψάχνουμε διαρκώς για καινούργια είδη, σύμφωνα με τις καινούργιες ανάγκες και τις καινούργιες απαιτήσεις του κοινού. Πρέπει να τα προβλέψουμε όλ' αυτά και η Μηχανή κάνει αυτή τη δουλειά...».

«Αλλά όχι τέλεια».

«Όχι έντελως τέλεια, αν λογαριάσουμε τις περιπλοκές που ανάφερα πιο πάνω. Λοιπόν, μερικές χιλιάδες εργάτες, στο Τιέν - Τσίν, βρίσκονται χωρίς δουλειά. Αλλά, προσέξτε τουτό, το παθητικό του προηγούμενου χρόνου (παθητικό από την άποψη λειψού εφοδιασμού και μικρότερης ζήτησης) ανεβαίνει στο ένα δέκατο του ενός εκατοστού, της όλικής μας παραγωγής. Αυτό το θεωρώ...».

«Και όμως, αυτό το νούμερο, τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Μηχανής, ήταν πιο κοντά στο ένα χιλιοστό του ενός εκατοστού».

«Σύμφωνοι, όμως μέσα στη δεκαετία που λειτουργεί η Μηχανή, από τότε που πρωτάρχισε, την χρησιμοποιήσαμε για να είκοσαπλασιάσουμε την παλιά προΜηχανική θιομηχανία μαγιάς. Είναι φυσικό με τον καιρό και με τα προβλήματα που παρουσιάζονται συνέχεια, να φανούν κάποιες ατέλειες, αλλά...».

«'Αλλά;».

«Υπήρξε τὸ παράξενο περιστατικὸ τοῦ Ράμα Βρασ-
γιάννα».

«Τί ἔγινε μ' αὐτόν;».

«Ὁ Βρασαγιάννα, ἦταν ὑπεύθυνος στὴν ἐγκατάσταση
ἐξατμίσεως ἀλυκῶν γιὰ τὴν παραγωγὴ ἰωδίου — ἡ μαγιά
ζεῖ χωρὶς αὐτὸ ἀλλὰ ὄχι κι οἱ ἄνθρωποι. Ἡ ἐγκατάστασή
του ἀναγκάστηκε νὰ κηρύξει πτώχευση».

«'Αλήθεια; Καὶ μὲ ποιό τρόπο;».

«Συναγωνισμός, ἂν θέλετε τὸ πιστεύετε. Γενικά, μιὰ ἀπ' τις πρωταρχικὲς λειτουργίες τῶν ἀναλύσεων τῆς Μηχανῆς, εἶναι νὰ ὑποδείχνουν τὸν πιὸ ἀποτελεσματικὸ τρόπο δια-
νομῆς τῶν ἀγαθῶν πού παράγουν οἱ διάφορες μονάδες. Εἶναι σίγουρα λαθεμένο, σὲ ὀρισμένες περιοχές, χωρὶς ἄρκετὸ προσωπικὸ, τὰ ἔξοδα μεταφοράς, νὰ ἀναλογοῦν σὲ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ τῶν γενικῶν ἐξόδων. Εἶναι τὸ ἴδιο λαθεμένο, γιὰ μιὰ περιοχὴ νὰ ἔχει πολὺ προσωπικὸ, ἔτσι πού τὰ ἐργαστᾶσια νὰ ἀναπτύσσουν τὸ μᾶξιμουμ τοῦ δυναμικοῦ τους καὶ ἀναγκαστικὰ νὰ συναγωνίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο μὲ θλαβερὲς συνέπειες γιὰ τὸ σύνολο. Στὴν περίπτωσι τοῦ Βρασαγιάννα, μιὰ ἄλλη ἐγκατάσταση ἰδρύ-
θηκε στὴν ἴδια πόλη καὶ εἶχε καὶ τελειότερο σύστημα δια-
κίνησις ἀγαθῶν».

«Ἡ Μηχανή, τὸ ἐπέτρεψε;».

«Βέβαια. Αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο. Τὸ νέο σύστημα εἶχε μεγάλῃ ἐπιτυχία. Τὸ παράξενο εἶναι ὅτι ἡ Μηχανή δὲν προειδοποίησε τὸν Βρασαγιάννα ν' ἀνακαινίσει ἢ ν' ἀλλάξει τὸ δικό του. Οὔτε τότε δημιουργήθηκε πρόβλημα. Ὁ Βρασαγιάννα, ἔπιασε δουλειὰ σὰν μηχανικὸς στὴ νέα ἐγκατάστασι κι ἂν οἱ εὐθύνες κι ὁ μισθὸς του ἔχουν μει-
ωθεῖ, στὴν πραγματικότητά εἶναι εὐχαριστημένος. Οἱ ἐρ-
γάτες θρῆκαν εὐκόλα δουλειὰ κι ἡ παλιὰ ἐγκατάστασι με-
τατράπηκε σὲ κάτι... κάτι χρήσιμῳ. Τ' ἀφήσαμε ὅλα στὴ Μηχανή».

«Κατὰ τὰ ἄλλα, ἔχετε κανένα παράπονο;»

«Κανένα».

Ἡ Τροπικὴ Ἑπαρχία.

α — Ἑκτασι: 22.000.000 τετραγωνικά μίλια

β — Πληθυσμός: 500.000.000

γ — Πρωτεύουσα: Κάπιταλ Σίτυ

Ὁ χάρτης στοῦ γραφεῖο τοῦ Λίνκολν Νγκόμα, δὲν θύμιζε καθόλου τὴν ἐπιμέλεια καὶ τὴν ἀκριβεία τοῦ Τοῖνγκ στὴ Σαγκάη. Τὰ σύνορα τῆς Τροπικῆς Ἐπαρχίας, τοῦ Νγκόμα, σημειωμένα μὲ καφὲ σκοῦρο μαρκαδόρο, περιτριγύριζαν μιὰ ἐντυπωσιακὴ ἔκταση, ποὺ μέσα τῆς ὑπῆρχαν σημειώσεις: 'ζούγκλα', 'ἔρημος' καὶ 'ἐδῶ ὑπάρχουν ἐλέφαντες καὶ ὄλων τῶν εἰδῶν παράξενα θηρία'.

Καὶ ἦτανε τεράστια ἡ ἔκταση ποὺ κάλυπταν τὰ σύνορα, ἐπειδὴ ἡ Τροπικὴ Περιοχὴ περιλάμβανε τὸ μεγαλύτερο μέρος δύο ἡπείρων. Ὅλη τὴ Νότια Ἀμερικὴ ἀπ' τὴ βορεινὴ μεριά τῆς Ἀργεντινῆς κι ὅλη τὴν Ἀφρικὴ ἀπ' τὴ νότια μεριά τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Ἀτλάντα. Περιλάμβανε ἀκόμα ὅλη τὴ Βόρεια Ἀμερικὴ ἀπ' τὴ νότιο μεριά τοῦ Ρίο Γκράντε καὶ στὴν Ἀσία, τὴν Ἀραβία καὶ τὴν Περσία. Ἦταν τὸ ἀντίθετο τῆς Ἀνατολικῆς Ἐπαρχίας, ὅπου ἡ μισὴ ἀνθρωπότητα στριμώχνονταν στὰ 1500 τῆς γῆς, ἐνῶ στὴν Τροπικὴ Περιοχὴ τὸ 1500 τῆς ἀνθρωπότητας ἀπλώνονταν πάνω σὲ σχεδὸν τὴ μισὴ γῆ.

Ἀλλὰ ὁ πληθυσμὸς αὐξανόταν. Ἦταν ἡ μόνη Ἐπαρχία, ποὺ ἡ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ μετανάστες, ξεπερνοῦσε τὴν αὔξηση ἀπὸ γεννήσεις. Καὶ εἶχε ἀνάγκη ἀπ' ὅλους.

Γιὰ τὸν Νγκόμα, ὁ Στήβεν Μπόγιερλυ, ἔμοιαζε μ' αὐτοὺς τοὺς μετανάστες. Ἕνας χλωμὸς πρόσκοπος, ποὺ παλεύει νὰ δαμάσει τὸ σκληρὸ κι ἀφιλόξενο περιβάλλον καὶ νὰ δημιουργήσει πιὸ κατάλληλες καὶ ὁμαλές συνθήκες γιὰ νὰ ζεῖ. Ἀσυνείδητα, ἐνοιῶθε τὴν περιφρονησὴ τοῦ δυνατοῦ ποὺ γεννήθηκε στὸν Ἰσημερινό, γιὰ τοὺς ἀτυχοὺς ἀσπρουλιάρηδες, ποὺ μεγάλωσαν κάτω ἀπὸ πιὸ ψυχροὺς ἥλιους.

Οἱ τροπικοὶ εἶχαν τὴν πιὸ καινούργια πρωτεύουσα τοῦ κόσμου, ποὺ ὀνομαζόταν ἀπλᾶ: «Κάπιταλ Σί(τυ)», καὶ ὅλη τὴν αὐτοπεποιθὴσιν τῆς νιότης. Ἀπλώνονταν πάνω στὰ εὐφορα ὁροπέδια τῆς Νιγηρίας κι ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ γραφείου, τοῦ Νγκόμα, ἔσφυζε ἡ ζωὴ, κυριαρχοῦσαν τὰ χρώματα, ὁ καφτὸς ἥλιος καὶ οἱ κατακλυσμικὲς θροχές. Ἀκόμα, τὰ κελαϊδίσματα τῶν πουλιῶν ἦταν πιὸ ζωηρὰ καὶ τ' ἀστέρια λαμπύριζαν πιὸ φωτεινὰ στὴν ὀλοκάθαρη νύχτα.

Ὁ Νγκόμα γέλασε. Ἦταν ἕνας γεροδεμένος μελαχροινὸς ἀντρας, ὁμορφος, μὲ δυνατὰ χαρακτηριστικά.

«Σίγουρα,» είπε, τὰ Ἀγγλικά του ἦταν στρωτά και κολουσαν ἀπ' τὰ χεῖλια του σάν χαλίκια, τὸ Μεξικάνικο Κανάλι καθυστερεῖ. Καὶ λοιπόν; "Ἐτσι κι ἄλλοιῶς θὰ τελειώσει κάποτε, παλιόφιλε».

«Πήγαινε καλὰ μέχρι πρὶν ἀπὸ ἓνα ἐξάμηνο».

Ὁ Νγκόμα κοίταξε τὸν Μπάγιερλυ, ἔβγαλε ἓνα τεράστιο πούρο δάγκωσε τὴν ἄκρη του, ἔφτυσε τὸ κομμάτι κι ἀνάθοντάς το, «Αὐτὴ εἶναι ἐπίσημη ἔρευνα, Μπάγιερλυ; Τί προσπαθεῖς νὰ ψαρέψεις;».

«Γίποτα. Ἀπολύτως τίποτα. Ἀπλᾶ καὶ μόνο σάν Συντονιστὴς κάνω τὴ δουλειά μου».

«Καλὰ, ἂν θέλεις νὰ περάσεις τὸν καιρὸ σου... ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι πάντοτε μᾶς λείπουν ἐργατικά χέρια. Πολλὰ ἔργα γίνονται στοὺς Τροπικούς, τὸ Κανάλι εἶναι ἓνα μόνο ἀπ' αὐτά».

«Ἡ Μηχανὴ δὲν πρόβλεψε τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐργατῶν ποὺ θὰ χρειαζότανε γιὰ τὸ Κανάλι, χωρὶς νὰ παραθλέψει καὶ ὅλα τ' ἄλλα ἔργα;».

Ὁ Νγκόμα ἔτριψε τὸ σθέρκο του καὶ φύσηξε δαχτυλίδια καπνοῦ στὸ ταβάνι. «Ἔπesse λίγο ἔξω».

«Πέφτει συχνὰ λίγο ἔξω;».

«Ὅχι πιὸ συχνὰ ἀπ' ὅ,τι θὰ περίμενε κανεὶς. Καὶ μὴ νομίζεις, δὲν περιμένουμε πολλὰ ἀπ' αὐτὴν, Μπάγιερλυ. Τὴν τροφοδοτοῦμε μὲ στοιχεῖα, πέρνουμε τ' ἀποτελέσματα, κάνουμε ὅ,τι λέει. Ἀλλὰ εἶναι μόνο μιὰ εὐκολία, ἔτσι τὸ βλέπουμε, ἓνας τρόπος νὰ κάνουμε οἰκονομία στὸ προσωπικό. Μποροῦμε νὰ τὰ βγάλουμε πέρα καὶ δίχως αὐτὴν. Ἴσως ὄχι τόσο καλὰ. Ἴσως ὄχι τόσο γρήγορα. Ἀλλὰ θὰ τὰ βγάζαμε πέρα».

»Ἐδῶ πέρα, Μπάγιερλυ, ἔχουμε αὐτοπεποίθηση κι αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικό. Αὐτοπεποίθηση! Ἐχουμε παρθένα γῆ ποὺ περίμενε ἐμᾶς, χιλιάδες χρόνια, ὅταν ὁ ὑπόλοιπος κόσμος ἀλληλοσκοτωνόταν μέσα στὴ λαίλαπα τῆς προατομικῆς ἐποχῆς. Δὲν εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ τρῶμε μαγιά σάν τ' ἀγοράκια τῆς Ἀνατολῆς, οὔτε μᾶς ἀνησυχοῦν τὰ παλιά ἀπομεινάρια τοῦ περασμένου αἰῶνα, ὅπως σᾶς τοὺς Βόρειους».

»Ἐξοντώσαμε τὴ μύγα τσέ - τσέ καὶ τ' ἀνωφελῆ κουνούπια κι ὁ κόσμος τώρα μπορεῖ νὰ ζεῖ κάτω ἀπ' τὸν καθατὸ ἥλιο, καὶ τοῦ ἀρέσει. Ἀραιώσαμε τὶς ζοῦγκλες καὶ φτιάξαμε χωράφια, ἀρδεύσαμε τὶς ἔρημες περιοχὲς καὶ

φτιάξαμε κήπους. Έχουμε άθικτα κοιτάσματα πετρελαίου και άνθρακα και άμέτρητα μεταλλεύματα.

»Κάντε πέρα. Αυτό ζητάμε άπ' τον υπόλοιπο κόσμο. Κάντε πέρα κι άφήστε μας νά δουλέψουμε».

Ό Μπάγιερλν τον έκοψε πεζά, «Μά τό Κανάλι... Ήταν προγραμματισμένο νά τελειώσει πριν έξη μήνες. Τι έγινε;».

Ό Νγκόμα άπλωσε τά χέρια του. «Έργατικά προβλήματα». Βάλθηκε νά ψάχνει ένα μάτσο χαρτιά πάνω στο γραφείο και μετά τά παράτησε.

«Είχα κάτι έδω για την υπόθεση,» μουρμούρισε, «μά δέν πειράζει. Δημιουργήθηκε μιá έλλειψη έργατικών χειριών κάπου στο Μεξικό, κάτι σχετικό με τίς γυναίκες. Δέν υπήρχαν άρκετές γυναίκες στην περιοχή. Κανένas δέν είχε σκεφτεί νά τροφοδοτήσει τή Μηχανή με σεξουαλικά στοιχεία».

Σταμάτησε για νά γελάσει αυτάρεσκα, ύστερα σοβαρεύτηκε. «Περίμενε μιá στιγμή, τό θρήκα — Βιλλαφράνκα!».

«Βιλλαφράνκα;».

«Φρανσίσκο Βιλλαφράνκα. Ήταν ό υπεύθυνος μηχανικός. Στάσου νά τά θάλω σέ μιá σειρά. Κάτι συνέβηκε κι έγινε μιá καθίζηση. Μάλιστα. Αυτό είτανε. Δέ σκοτώθηκε κανείς, θυμάμαι, αλλά ήταν μιá διαβολεμένη καταστροφή. Μεγάλο σκάνδαλο».

«Ώ!».

«Έκανε λάθος στους υπολογισμούς του. Τουλάχιστον έτσι είπε ή Μηχανή. Τήν τροφοδοτήσαμε με τά στοιχεία του Βιλλαφράνκα, τους υπολογισμούς του και λοιπά. Οί άπαντήσεις θγήκανε διαφορετικές. Φαίνεται πώς ό Βιλλαφράνκα δέν υπολόγισε την επίδραση μιás θροχόπτωσης πάνω στις θόρειες πλευρές του Καναλιού. Κάτι τέτοιο δηλαδή, δέν είμαι μηχανικός, όπως καταλαβαίνεις.

»Με λίγα λόγια, ό Βιλλαφράνκα μάς άναψε μεγάλες φωτιές. Έπέμενε ότι οί άπαντήσεις τής Μηχανής ήταν διαφορετικές την πρώτη φορά. Ότι είχε άκολουθήσει πιστά τις οδηγίες τής Μηχανής. Όστερα παραιτήθηκε. Προσφερόθήκαμε νά τον κρατήσουμε, πιθανές άμφιβολίες, προηγούμενη ίκανοποιητική δουλειά και άλλα, σέ κατώτερη θέση, φυσικά, — αυτό τουλάχιστον ήταν άναγκαίο — λάθη δέν

ἐπιτρέπεται να συγχωροῦνται — κακὸ αὐτὸ γιὰ τὴν πει-
θαρχία — Ποῦ ἤμουν;».

«Προσφερθήκατε νὰ τὸν κρατήσετε».

«Ἄ, ναί. Ἀρνήθηκε. Λοιπόν, μ' ὅλες τὶς ἀντίξοες συν-
θήκες, εἴμαστε δυὸ μῆνες ἀργοπορημένοι. Διάολε, αὐτὸ
δὲν σημαίνει τίποτα».

Ὁ Μπάγιερλν, ἀπλώσε τὸ χέρι στοῦ γραφείου παίζον-
τας γιὰ λίγο ταμποῦρλο μὲ τὰ δάχτυλά του, «Ὁ Βιλλα-
φράνκα, ἔριξε τὴν εὐθύνη στὴ Μηχανή, ἔτσι;».

«Καλά, δὲν θὰ τὴν ἀναλάμβανε ὁ λάκερ μονάρχος του.
Ἡ ἀνθρώπινη φύση κι ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία εἶναι παλιές
φιλενάδες. Κι ἔξω ἀπ' αὐτό, θυμᾶμαι τώρα καὶ κάτι ἄλ-
λο. Γιατί, στοῦ διάολο, νὰ μὴ μπορῶ νὰ θρῶ τὰ χαρτιά
μου δταν τὰ θέλω; Τὸ σύστημά μου ταξινομήσης δὲν ἀ-
ξίζει δεκάρα. Αὐτὸς ὁ Βιλλαφράνκα, ἦταν μέλος μιᾶς ἀπ'
αὐτὲς τὶς Βόρειες ὀργανώσεις σας. Τὸ Μεξικὸ εἶναι πολὺ
κοντὰ στοῦ Βορρᾶ κι αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα».

«Γιὰ ποιά ὀργάνωση λές;».

«Τὴν ὀνομάζετε ὁ Σύνδεσμος τῆς Ἀνθρωπότητας'.
Πήγαινε κάθε χρόνο στὴ Νέα Ὑόρκη γιὰ τὶς συνεδριά-
σεις της. Ἐνα σωρὸ θλαμμένοι ἀλλὰ ἀκίνδυνοι. Δὲν τοὺς
ἀρέσουν οἱ Μηχανές, ἰσχυρίζονται ὅτι καταστρέφουν τὴν
ἀνθρώπινη πρωτοβουλία. Γι' αὐτὸ κι ὁ Βιλλαφράνκα ἔρ-
ριξε τὶς εὐθύνες στὴ Μηχανή. Ἐγὼ προσωπικὰ δὲν τοὺς
καταλαβαίνω καθόλου. Εἶναι δυνατόν, ἀντικρῶζοντας τὸ
Κάπιταλ Σίτυ, νὰ πιστέψεις πῶς ἡ ἀνθρωπότητα πάσχει
ἀπὸ ἔλλειψη πρωτοβουλίας;».

Καὶ τὸ Κάπιταλ Σίτυ, ἡσύχαζε κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸ
ἥλιο, ἕνας λαμπρὸς θρίαμβος, τὸ πιὸ καινούργιο καὶ τὸ
πιὸ ζωντανὸ δημιούργημα τοῦ HOMO METROPOLIS.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπαρχία.

α — Ἔκταση: 4.000.000 τετραγωνικὰ μίλλια

β — Πληθυσμός: 300.000.000

γ — Πρωτεύουσα: Γενεύη

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπαρχία ἦταν μιὰ ἀνωμαλία γιὰ πολ-
λοὺς λόγους. Σ' ἔκταση ἦταν ἡ μικρότερη, οὔτε τὸ ἕνα
πέμπτο τῆς Τροπικῆς Ἐπαρχίας καὶ δὲν εἶχε οὔτε τὸ ἕνα
πέμπτο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς. Γεωγραφικά, ἦ-
τανε περίπου ἴδια μὲ τὴν Εὐρώπῃ τῆς προ - Ἀτομικῆς ἐ-
ποχῆς, μόνο ποὺ δὲν περιλάμβανε τὶς περιοχὲς ποὺ κάπο-

τε ήτανε ή Εύρωπαϊκή Ρωσία και τὰ Βρεταννικά Νησιά. Ἀλλὰ περιλάμβανε τις Μεσογειακές ἄκτες τῆς Ἀφρικῆς και τῆς Ἀσίας και μ' ἓνα παράξενο πῆδημα στην ἄλλη μεριά τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἔπαιρνε τὴν Ἀργεντινή, τὴ Χιλὴ και τὴν Οὐρουγουάη.

Οὕτε και φαίνονταν πιθανὸ πῶς θὰ καλυτέρευε τὴ θέση τῆς σέ σχέση με τις ἄλλες ἐπαρχίες τῆς Γῆς, με μόνη ἐξαίρεση ἓνα ποσοστὸ ζωτικότητας ποὺ τῆς διοχέτευαν οἱ περιοχές τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Ἀπ' ὅλες τις Ἐπαρχίες μόνον ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἔδειχνε σημεῖα πραγματικῆς ἐλάττωσης πληθυσμοῦ στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια. Μόνον αὐτὴ δὲν εἶχε ἐπεκτείνει τις παραγωγικὲς τῆς μονάδες κι οὕτε εἶχε προσφέρει τίποτα ριζικὰ καινούργιο στην ἀνθρώπινη κουλτούρα.

Ἡ Εὐρώπη», εἶπε ἡ Μαντάμ Ζεγκέζοφοκα, με τὰ ἐκλεπτυσμένα Γαλλικά τῆς, «εἶναι οὐσιαστικὰ ἓνα οικονομικὸ παράρτημα τῆς Βόρειας Ἐπαρχίας. Τὸ ξέρουμε και δὲν πειράζει».

Και σὰν ὑπογράμμιση τῆς ἀσυνείδητης ἀποδοχῆς τῆς φθορᾶς και τοῦ ξεπεσμοῦ, δὲν ὑπῆρχε χάρτης τῆς Εὐρώπης στὸν τοῖχο τοῦ γραφείου τῆς Κυρίας Συντονίστριας.

«Και ὅμως,» τόνισε ὁ Μπάγιερλυ, «ἔχετε δικὴ σας Μηχανὴ και σίγουρα δὲν ἀντιμετωπίζετε οικονομικὲς πιέσεις ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τοῦ ὠκεανοῦ».

Ἡ Μηχανή! Δὲ θαυέσαι!» Ἀνασῆκωσε τοὺς ντελικάτους ὤμους τῆς κι ἓνα λεπτὸ χαμόγελο φώτισε τὸ μικροκαμωμένο τῆς πρόσωπο, καθὼς χτυποῦσε ἓνα τσιγάρο στὸ νύχι τοῦ ἀντίχειρα. «Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἓνας κοιμισμένος τόπος. Κι ὅσοι ἀπὸ μᾶς δὲν μεταναστεύουν στους Τροπικούς, εἶναι τὸ ἴδιο κουρασμένοι και κοιμισμένοι. Πάρε παράδειγμα ἑμένα, μιὰ κακομοίρα γυναίκα ποὺ ἐπωμίσθηκε τὸ ρόλο τοῦ Συντονιστῆ. Εὐτυχῶς ποὺ δὲν εἶναι δύσκολη δουλειὰ κι οὕτε κανεὶς περιμένει θαύματα ἀπὸ μένα.

»Ὅσο γιὰ τὴ Μηχανή... Τί μπορεῖ νὰ προσφέρει παραπάνω ἀπ' τὸ νὰ πεῖ: 'Κάνετε αὐτὸ και θὰ εἶναι τὸ καλύτερο γιὰ σᾶς.' Ἀλλὰ ποιὸ εἶναι τὸ καλύτερο γιὰ μᾶς; Μὰ φυσικά, τὸ νὰ ἀποτελοῦμε ἓνα οικονομικὸ παράρτημα τῆς Βόρειας Ἐπαρχίας.

»Και εἶναι τόσο φοβερό; Πόλεμος τέλος. Ζοῦμε εἰρηνικά κι αὐτὸ εἶναι εὐχάριστο ὕστερα ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδες

χρόνια γεμάτα πολέμους. "Εχουμε γεράσει, μεσσιέ. Μέσα στα σύνορά μας έχουμε όλες τις περιοχές που γέννησαν τον Δυτικό πολιτισμό. "Εχουμε την Αίγυπτο και την Μεσοποταμία, την Κρήτη και την Συρία, τη Μικρή Ασία και την Ελλάδα. Μά τα γηραιά δεν σημαίνουν αναγκαστικά και δυστυχία. Μπορεί να σημαίνουν και ώριμότητα».

«Ίσως να έχετε δίκιο», είπε ο Μπάγιερλντ, γλυκά. «Τουλάχιστον ο ρυθμός της ζωής σας, εδώ, δεν είναι τόσο έντονος, όσο στις άλλες επαρχίες. "Ενα ευχάριστο περιβάλλον».

«Πραγματικά. Τό τσάι είναι έτοιμο, μεσσιέ. Θέλετε να μου πείτε πόση ζάχαρη και πόση κρέμα προτιμάτε, παρακαλώ. Ευχαριστώ».

Ρούφηξε αθόρυβα μια γουλιά τσάι και συνέχισε, «Είναι ευχάριστο. Η υπόλοιπη Γη είναι ελεύθερη να συνεχίσει τον αγώνα. Βρίσκω κάτι παράλληλο εδώ, που είναι πολύ ενδιαφέρον. Την εποχή που η Ρώμη ήταν πανίσχυρη και κυρίαρχος του κόσμου, άφομοίωσε τον πολιτισμό και την κουλτούρα της Ελλάδας. Μιας Ελλάδας που ποτέ δεν ήταν ένωμένη, που είχε καταστραφεί από πολέμους και που παράκμαζε αναμασσώντας το παλιό της μεγαλείο. Η Ρώμη την ένωσε, την υποχρέωσε να ζει ειρηνικά και την παράτησε να συνεχίσει ασφαλισμένα αλλά άδοξα. "Ετσι στην Ελλάδα αναπτύχθηκε η φιλοσοφία και οι τέχνες μακριά από συγκρούσεις και πολέμους. Ήταν ένα είδος θανάτου αλλά ήταν ευχάριστο και διάρκεσε τετράκοσια χρόνια».

«Κι όμως», άντέτεινε ο Μπάγιερλντ, «η Ρώμη έπεσε και τ' όνειρο τελείωσε».

«Δέν υπάρχουν πιά θάρβαροι για ν' ανακόψουν την πορεία του πολιτισμού».

«Μπορεί έμεις να γίνουμε οί δικοί μας θάρβαροι, Μαντάμ Ζεγκέζοφσκα... "Α, κάτι που ήθελα να σας ρωτήσω. Στα όρυχεία ύδραργύρου του Άλμαντέν, η παραγωγή έχει πέσει πολύ. Σίγουρα οί φλέβες δέν εξαντλούνται πιό γρήγορα άπ' τις προοπτικές».

Τά γκρίζα μάτια της μικρόσωμης γυναίκας καρφώθηκαν πονηρά στον Μπάγιερλντ. «Οί θάρβαροι... η πτώση του πολιτισμού... πιθανή άποτυχία της Μηχανής. Ό τρόπος που σκεφτείστε είναι πολύ διάφανος, μεσσιέ».

«Είναι;» χαμογέλασε ο Μπάγιερλντ. «Φοβάμαι πως

θάπρεπε νά είχα κι ἐδῶ ν' ἀντιμετωπίσω ἕναν ἄντρα... Θεωρεῖτε τήν ὑπόθεση τοῦ Ἀλμαντέν, λάθος τῆς Μηχανῆς;».

«Ὅχι, καθόλου, ἀλλά νομίζω ὅτι ἐσεῖς ὁ ἴδιος τῇ θεωρεῖτε ἔτσι. Ἐσεῖς ὁ ἴδιος εἴστε ὑπό τήν Βόρεια Ἐπαρχία. Τό Κεντρικό Ἰραφεῖο Συντονισμοῦ, εἶναι στή Νέα Ὑόρκη. Καί πάει καιρός πού παρατήρησα ὅτι ἐσεῖς οἱ Βόρειοι δέν ἔχετε ἐμπιστοσύνη στή Μηχανή».

«Αὐτό εἶναι λάθος».

«Εἶναι ὁ Σύνδεσμος τῆς Ἀνθρωπότητας» πού ἔχει τήν ἔδρα του στο Βορρά, ἀλλά πού δέν καταφέρνει νά θρεῖ πολλοὺς ὁπαδοὺς στήν κουρασμένη γριά Εὐρώπη, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ πρόθυμη ν' ἀφήσει τήν ἀνθρωπότητα ἡσυχά γιά λίγο καιρό. Φαίνεστε πῶς εἴστε ἕνας γεμάτος αὐτοπεποίθηση Βόρειος κι ὄχι ἕνας κυνικός γερο - Εὐρωπαῖος».

«Αὐτά πῶς συνδέονται μέ τό Ἀλμαντέν;».

«Ἄ, ναί. Ἔτσι νομίζω. Τά ὄρυχεῖα ἐλέγχονται ἀπό τήν Κονσολιντέιτ Σίνναμπορ, ἡ ὁποία θέβαια εἶναι Βόρεια ἑταιρεία μέ ἔδρα τό Νικολάγιεφ. Προσωπικά ἐγώ, ἀμφιβάλλω ἂν τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς ἑταιρείας, συμβουλευέτε καθόλου τή Μηχανή. Σέ μιὰ σύσκεψη τὸν περασμένο μῆνα, δηλώσανε πῶς ἀκολουθήσανε πιστά τίς ὁδηγίες της, καί δέν ἔχω ἀποδείξεις γιά τό ἀντίθετο, ἀλλά σέ μιὰ τέτοια περίπτωση — δίχως νά θέλω νά σᾶς θίξω — δέν θά ἔδινά πίστη στο λόγο ἑνὸς Βόρειου, μέ κανένα τρόπο... Ὅπωςοδήποτε, πιστεύω ὅτι στο τέλος ὅλα θά πᾶνε καλά».

«Μέ ποιό τρόπο, ἀγαπητή μου;».

«Πρέπει νά καταλάβετε, ὅτι οἱ οἰκονομικὲς ἀνωμαλίες τῶν τελευταίων χρόνων, μ' ὅλο πού εἶναι μηδαμινὲς σέ σύγκριση μέ τίς καταιγίδες τοῦ παρελθόντος, προξενοῦν ἀρκετές ἐνοχλήσεις στὰ γεμᾶτα εἰρήνη πνεύματά μας, καί ἀναταραχὲς στήν περιοχὴ τῆς Ἰσπανίας. Καταλαβαίνω, ἡ Κονσολιντέιτ Σίνναμπορ, ξεπουλάει τίς μετοχές της σέ μιὰ δμάδα Ἰσπανῶν ἐπιχειρηματιῶν. Αὐτό εἶναι καθυστερημένο. Ἄν ἐμεῖς εἴμαστε οἰκονομικά σέ χειρότερη μοῖρα ἀπ' τὸ Βορρά, εἶναι ταπεινωτικό αὐτὸ τό γεγονὸς νά διαφημίζεται τόσο φανερά... Καί οἱ δικοὶ μας ἄνθρωποι, τελικά, ἔχουν πολὺ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη στίς ὁδηγίες τῆς Μηχανῆς».

«Τότε, πιστεύετε ότι δεν θα δημιουργηθούν άλλες φασαρίες;».

«Είμαι σίγουρη γι' αυτό... Στο 'Αλμαντέν, τουλάχιστον».

Ἡ Βόρεια Ἐπαρχία.

α — Ἔκταση: 18.000.000 τετραγωνικά μίλλια

β — Πληθυσμός: 800.000.000 τετραγωνικά μίλλια

γ — Πρωτεύουσα: Ὀιτάθα

Ἡ Βόρεια Ἐπαρχία, ἀπὸ πολλές μεριές, ἐρχότανε πρώτη. Αὐτὸ φαινόταν πολὺ καλὰ ἀπὸ τὸ χάρτη στὸ γραφεῖο τοῦ Συντονιστῆ, Χίραμ Μακένζι, στὴν Ὀιτάθα, στὸ χάρτη, πού τὸ κέντρο του ἦταν ὁ Βόρειος Πόλος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν θύλακα τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Σκανδιναβίας, ὅλη ἡ Ἀρκτική περιοχὴ περιλαμβανόταν στὴ Βόρεια Ἐπαρχία.

Μποροῦσε νὰ χωριστεῖ σὲ δυὸ μέρη. Ἀριστερὰ στὸ χάρτη, ἦταν ὅλη ἡ Βόρεια Ἀμερική ἀπ' τὴ θόρεια μεριά τοῦ Ρίο Γκράντε. Δεξιὰ ἦταν ἡ περιοχὴ πού κάποτε ὀνομαζόταν Σοβιετική Ἑνωση. Αὐτὲς οἱ δυὸ περιοχές μαζί, ἀντιπροσώπευαν τὶς συγκεντρωμένες δυνάμεις τοῦ πλανῆ-τη στὰ πρῶτα χρόνια τῆς Ἀτομικῆς Ἐποχῆς. Ἀνάμεσα στὶς δύο θρискόταν ἡ Μεγάλῃ Βρεταννία, μιὰ γλώσσα πού ἐξεῖχε πρὸς τὴν Εὐρώπη. Ψηλὰ στὸ πάνω μέρος τοῦ χάρτη ἦταν ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Νέα Ζηλανδία, στραβωμένες σὲ ἀπέραντα σχήματα, ἐπίσης μέλη τῆς Ἐπαρχίας.

Μ' ὅλες τὶς ἀλλαγές πού γίνανε τὶς τελευταῖες δεκαετίες, ὁ Βορρᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ὁ οἰκονομικὸς ἡγέτης τοῦ πλανῆτη.

Ἦτανε πολὺ φανερὸς ὁ συμβολισμός... Ἀπ' ὅλους τοὺς ἐπίσημους Ἐπαρχιακοὺς χάρτες, πού εἶχε δε; ὁ Μπάγιερ-λυ, μόνον αὐτὸς τοῦ Μακένζι, ἔπιανε ὅλη τὴ Γῆ, σὰν ἐνδειξὴ ἴσως ὅτι ὁ Βορρᾶς δὲν φοβόταν κανένα συναγωνισμό καὶ δὲν χρειαζόταν εὐνοίες γιὰ ν' ἀποδείξει τὴν ὑπεροχὴ του.

«Ἀδύνατο», εἶπε στυφὰ ὁ Μακένζι, μ' ἕνα ποτήρι οὐίσκου στὸ χέρι. «Κύριε Μπάγιερλυ πιστεύω πὼς οἱ γνώσεις σας δὲν εἶναι ἄρκετὲς πάνω στὴν τεχνολογία τῶν ρομπότ».

«Πραγματικά».

«Καὶ πιστεύω πὼς τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸν Τσίνγκ, τὸν Νγκόμα καὶ τὴν Ζεγκέζοφκα. Ἐπικρατεῖ ἡ ἀποψη, ἀνά-

μεσα στους λαούς της Γης, ότι αυτό που χρειάζεται ένας Συντονιστής είναι να έχει οργανωτικές ικανότητες, να βλέπει μακρυσθ και να είναι συμπαθητικός τύπος. Στήν εποχή μας πρέπει να ξέρει καλά και τη ρομποτική του — δεν θέλω να θίξω κανένα».

«Δεν με θιγείτε. Συμφωνώ μαζί σας».

«Συμπεραίνω, λοιπόν, απ' όσα έχετε πει μέχρι τώρα, ότι σάς ανησυχούν μερικές μηδαμινές εμπλοκές της παγκόσμιας οικονομίας. Δεν ξέρω τί υποψιάζεστε αλλά έχει γίνει και στο παρελθόν με όρισμένα πρόσωπα — τα όποια υποτίθεται πως ήξεραν καλά τί έκαναν — που κάποια στιγμή άρχισαν ν' αναρωτιούνται τί θά γινόταν στην περίπτωση που τροφοδοτούσαν τη Μηχανή με λαθεμένα στοιχεία».

«Και τί θά γινόταν, Κύριε Μακένζι;».

«Λοιπόν,» ο Σκωτσέζος άλλαξε' πόζα και συνέχισε, «δλα τα απαραίτητα στοιχεία, περνούν από μιθ πολύπλοκη διαδικασία και έλέγχονται από ανθρώπους και μηχανές, ώστε να αποκλείεται κάθε πιθανό λάθος. Άλλ' ως τό παρθελέψουμε αυτό. Οί άνθρωποι κάνουνε λάθη και διαφθείρονται και συνηθισμένα μηχανήματα παθαίνουν μηχανικές βλάβες».

»Τό βασικό σημείο σ' αυτή την περίπτωση είναι ότι αυτό που αποκαλούμε 'λαθεμένο στοιχείο' είναι τό στοιχείο που έρχεται σ' αντίθεση μ' όλα τ' άλλα γνωστά στοιχεία. Είναι τό μόνο μας κριτήριο για να θροῦμε τό σωστό ή τό λάθος. Και τής Μηχανής τό ίδιο. Δώσε της έντολή, για παράδειγμα, να διευθύνει γεωργικές καλλιέργειες, με θάση ένα μέσο όρο θερμοκρασίας, στην Άιόβα, τόν 'Ιούλιο, 57 βαθμών Φαρενάϊτ. Δεν θά τό δεχτεί. "Όχι γιατί έχει προηγούμενα μ' αυτή τη συγκεκριμένη θερμοκρασία ή γιατί μιθ απάντηση είναι αδύνατη, αλλά γιατί μαζί με όλα τ' άλλα στοιχεία που έχει αποθηκεύσει σέ μιθ περίοδο χρόνων, ξέρει ότι ή πιθανότητα μιθς θερμοκρασίας 57 βαθμών, τόν 'Ιούλιο, είναι ουσιαστικά άνυπαρκτη. "Ετσι άπορρίπτει τό στοιχείο».

»Ό μόνος τρόπος, ένα 'λαθεμένο στοιχείο', να περάσει στη Μηχανή, είναι σάν μέρος ενός συνηθισμένου συνόλου, που είναι όλο λαθεμένο αλλά τόσο έλαφρά, που θά είναι δύσκολο για τη Μηχανή να τό έντοπίσει ή που θά είναι έξω από τις έμπειρίες της. Τό πρώτο είναι πέρ' απ'

τις ανθρώπινες ικανότητες και το δεύτερο είναι σχεδόν αδύνατο, μιὰ και κάθε λεπτό που περνάει ή έμπειρία της Μηχανής αυξάνεται».

‘Ο Στήβεν Μπάγιερλυ χάρειψε τη μύτη του. «Δηλαδή ή Μηχανή δέν μπορεί νά πειραχτεί, τότε πώς εξηγείτε τὰ πρόσφατα λάθη της;».

«Άγαπητέ μου, Μπάγιερλυ, βλέπω ότι από ένστικτο κάνετε τὸ λάθος νά πιστεύετε ότι ή Μηχανή τὰ ξέρει όλα. Θά σάς αναφέρω μιὰ περίπτωση από τη δική μου έμπειρία. ‘Η θιομηχανία θαμβακιού, άπευθύνεται σ’ έμπειρους άγοραστές που έμπορεύονται τὸ θαμβάκι. ‘Η διαδικασία για νά καθοριστεί ή ποιότητα είναι: Τραβούν μιὰ φούντα από ένα δέμα στην τύχη, την άγγίζουν, την ξεφτάνε, άκουουν ίσως τὸ τρίξιμο που κάνουν οί ίνες, τη δοκιμάζουν με τη γλώσσα κι έτσι άποφαίνονται για την ποιότητα του θαμβακιού τών δεμάτων. ‘Υπάρχουν περίπου δώδεκα ποιότητες, και σύμφωνα με τις έκτιμήσεις γίνονται άγορές σ’ όρισμένες τιμές και προσμίξεις σ’ όρισμένες ποσότητες. Αυτούς τούς ειδικούς δέν μπορεί νά τούς άντικαταστήσει ή Μηχανή».

«Γιατί όχι; Σίγουρα, τὰ στοιχειά δέν θά είναι τόσο πολύπλοκα γι’ αυτήν;».

«Ίσως όχι. ‘Αλλά σέ ποιά στοιχειά αναφέρεστε; Κανένas χημικός ύφασμάτων δέν είναι σέ θέση νά πει τί ακριβώς δοκιμάζει ο άγοραστής όταν πασπατεύει τη φούντα του θαμβακιού. ‘Υποθέτουμε ότι είναι ο μέσος όρος του μήκους τών ινών, ή αφή τους, ή έκταση και ή φύση της γυαλάδας τους, ο τρόπος που άλληλοπλέκονται και πάει συνέχεια. Ένα σωρό πράγματα ύποσυνειδητα τοποθετημένα ύστερα από χρόνια πείρας. ‘Αλλά τὰ ποσοτικά κριτήρια αυτών τών δοκιμών είναι άγνωστα, άκόμα κι ή ίδια ή φύση όρισμένων. Έτσι δέν έχουμε τίποτα για νά τροφοδοτήσουμε τη Μηχανή. Ούτε κι οί άγοραστές είναι σέ θέση νά εξηγήσουν την άπόφασή τους. Μπορούν μόνο νά πουν, ‘Κοίταξέ το, είναι ολοφάνερο πώς πρόκειται για πρώτη ποιότητα!’».

«Καταλαβαίνω».

«‘Υπάρχουν χιλιάδες τέτοιες περιπτώσεις. Στο κάτω κάτω ή Μηχανή είναι ένα εργαλείο που αναλαμβάνει νά βοηθήσει την πρόοδο της ανθρωπότητας άπαλλάσσοντάς την από όρισμένους ύπολογισμούς και δύσκολες έρμηνει-

ες. Τὸ ἔργο τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκέφαλου παραμένει αὐτὸ ποῦ ἦταν πάντοτε, νὰ ἀνακαλύπτει νέα στοιχεῖα γιὰ ἀνάλυση καὶ νὰ σχεδιάζει νέες ὑποθέσεις γιὰ δοκιμὴ. Κρίμα ποῦ ὁ 'Σύνδεσμος τῆς 'Ανθρωπότητας' δὲν θέλει νὰ τὸ καταλάβει αὐτό».

«Εἶναι ἐνάντια στὴ Μηχανή;».

«Θὰ ἦταν ἐνάντια στὰ μαθηματικὰ ἢ στὴ γραφὴ, ἂν ζοῦσαν σὲ ἄλλους καιροὺς. Αὐτοὶ οἱ ἀντιδραστικοὶ τοῦ Συνδέσμου, ὑποστηρίζουν πὼς ἡ Μηχανὴ κλέβει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. 'Εγὼ ἐπισημαίνω ὅτι ἱκανοὶ ἄντρες, εἶναι ἀκόμα περιζήτητοι στὴν κοινωνία μας καὶ χρειάζομαστε αὐτὸν ποῦ θὰ εἶναι ἀρκετὰ ἐξυπνος γιὰ νὰ θέσει τῇ σωστῇ ἐρώτηση καὶ νὰ πάρει τὴν κατάλληλη ἀπάντηση. "Ίσως ἂν μπορούσαμε νὰ βροῦμε ἀρκετοὺς τέτοιους, αὐτὲς οἱ οἰκονομικὲς ἐμπλοκὲς ποῦ τόσο σὰς ἀνησυχοῦν, Κύριε Συντονιστή, δὲν θὰ συνέβαιναν».

Ἡ Γῆ (Περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀκατοίκητη ἡπειρος, Ἄνταρκτική)

α — Ἔκταση: 54.000.000 τετραγωνικὰ μίλλια (ἐπιφάνεια ξηρᾶς)

β — Πληθυσμός: 3.300.000.000

γ — Πρωτεύουσα: Νέα Ὑόρκη

Ἡ φωτιὰ πίσω ἀπ' τὸν διάφανο χαλαζία, ἔριχνε τὶς τελευταῖες ἀναλαμπές της, πρὶν σβύσει, μ' ἓνα θρηνητικὸ τρίξιμο.

Ὁ Συντονιστὴς ἦταν μελαγχολικός, τὸ ὕφος του εἶχε κάτι ἀπ' τὸ θρῆνο τῆς φωτιᾶς.

«Ὅλοι μηδενίζουν τὸ πρόβλημα». Ἡ φωνὴ του ἦταν χαμηλὴ. «Δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω ὅτι ὅλοι μὲ κοροϊδεύουν. Καὶ ὅμως ὁ Βίνσεντ Σίλβερ, εἶπε πὼς οἱ Μηχανές δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι χαλασμένες καὶ πρέπει νὰ τὸν πιστέψω. Ὁ Χίραμ Μακένζι λέει πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τροφοδοτηθοῦν μὲ λαθεμένα στοιχεῖα καὶ πρέπει νὰ τὸν πιστέψω. Ἀλλὰ οἱ Μηχανές κάπου κάνουν λάθος καὶ πρέπει νὰ τὸ πιστέψω κι αὐτό. Ἔτσι τὸ μόνο ποῦ μένει εἶναι κάτι ἄλλο».

Κοίταξε πλάγια πρὸς τὴ Σούζαν Κάλβιν, ποῦ μὲ κλειστά τὰ μάτια ἔμοιαζε νὰ κοιμᾶται.

«Καὶ ποῖο εἶν' αὐτό», ρώτησε ἀμέσως.

«Τὸ ὅτι δίνονται σωστά στοιχεῖα κι οἱ ἀπαντήσεις εἰ-

ναι κι αὐτὲς σωστές, ἀλλὰ ἀγνοοῦνται. Δὲν ὑπάρχει τρόπος γιὰ τὴ Μηχανὴ νὰ τὶς ἐπιβάλει».

«Νομίζω ὅτι ἡ Μαντάμ Ζεγκέζοφσκα εἶχε θίξει μὲ πλάγιο τρόπο τὸ θέμα, σὲ σχέση με τοὺς Βόρειους, ἔτσι μοῦ φαίνεται».

«Ναὶ τὸ εἶχε θίξει».

«Καὶ τί πετυχαίνεται με τὴν ἀνυπακοή στὴ Μηχανή; Ἄς ἐξετάσουμε τὰ κίνητρα».

«Εἶναι φανερό γιὰ μένα κι ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ γιὰ σένα. Πρόκειται γιὰ σκόπιμη ἀναταραχή. Στὸ διάστημα ποὺ κυβερνοῦν οἱ Μηχανές, δὲν δημιουργήθηκαν σοβαρές συγκρούσεις στὴ Γῆ, ποὺ μέσα σ' αὐτὲς ἡ μιὰ ἢ ἡ ἄλλη ὁμάδα, νὰ πάρει περισσότερη δύναμη καὶ νὰ τὴ χρησιμοποιήσει σύμφωνα με τοὺς σκοποὺς της, ἄσχετα ἂν αὐτὸ θὰ ἔβλαπτε τὴν ἀνθρωπότητα σὰν σύνολο. Ἄν ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου στὶς Μηχανές κλονιστεῖ σὲ σημεῖο νὰ τὶς ἐγκαταλείψουν θὰ ξαναγυρίσει ὁ νόμος τῆς ζούγκλας. Κι οὔτε μιὰ ἀπ' τὶς τέσσερις Ἐπαρχίες μπορεῖ ν' ἀποδείξει ὅτι δὲν θέλει κάτι τέτοιο.

»Ἡ Ἀνατολή, ἔχει τὴ μισὴ ἀνθρωπότητα μέσα στὰ σύνορα της κι οἱ Τροπικοὶ πάνω ἀπ' τοὺς μισοὺς φυσικοὺς πόρους τῆς Γῆς. Κάθε μιὰ εἶναι ἱκανὴ νὰ θεωρεῖ τὸν ἑαυτό της σὰν φυσικὸ ἡγέτη τῆς Γῆς καὶ κάθε μιὰ ἔχει ἱστορικὰ ταπεινωθεῖ ἀπὸ τὸν Βορρᾶ ὥστε νὰ ὀνειρεύεται μιὰ παράλογη ἐκδίκηση. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά ἡ Εὐρώπη, ἔχει μιὰ παράδοση μεγαλείου. Κάποτε κυβερνοῦσε πραγματικὰ τὴ Γῆ καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτα πὶδ αἰώνια ὀδυνηρὸ ὅσο ἡ θύμηση τῆς παλιᾶς δόξας.

»Ἀλλὰ ἀπὸ μιὰ ἄλλη σκοπιὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ πιστέψεις. Ἡ Ἀνατολή καὶ οἱ Τροπικοὶ βρίσκονται σ' ἓνα στάδιο τρομακτικῆς ἀνάπτυξης μέσα στὰ σύνορά τους. Καὶ οἱ δυὸ προχωροῦν με τεράστια ἄλματα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τοὺς περισσεύει καιρὸς καὶ ἐνέργεια γιὰ στρατιωτικὲς περιπέτειες. Ὅσο γιὰ τὴν Εὐρώπη τὸ μόνο της ὄπλο εἶναι τὰ ὄνειρά της. Στρατηγικὰ εἶναι μηδέν».

«Ἔτσι, Στήβεν», εἶπε ἡ Σούζαν, «σοῦ μένει ὁ Βορρᾶς».

«Ναί», εἶπε ὁ Μπάγιερλυ, ἐνεργητικά. «Συμφωνῶ. Ὁ Βορρᾶς εἶναι ὁ πὶδ δυνατός ἐδῶ κι ἓναν αἰῶνα ἢ μάλλον οἱ χῶρες ποὺ τὸν ἀποτελοῦν εἶναι. Ἀλλὰ σὲ σύγκριση τώρα χάνει. Οἱ Τροπικὲς Περιοχὲς μποροῦν νὰ πάρουν τὴ

θέση του στην πρωτοπορία του πολιτισμού και υπάρχουν Βόρειοι που τὸ φοβοῦνται αὐτό.

»Ὁ 'Σύνδεσμος τῆς 'Ανθρωπότητος' εἶναι Βόρεια ὀργάνωση, τὸ ξέρεις, καὶ δὲν κρύβουν τὴν ἀντιπάθειά τους γιὰ τὶς Μηχανές. Σοῦζαν, εἶναι λίγοι σὲ ἀριθμὸ ἀλλὰ τὰ στελέχη τῆς κρατᾶνε γερά πόστα. Διευθυντὲς ἐργοστασίων, παράγοντες τῆς βιομηχανίας, συντονιστὲς γεωργικῶν συγκροτημάτων, δὲν ἀνέχονται νὰ εἶναι, τσιράκια τῆς Μηχανῆς, ὅπως τοὺς ἀποκαλοῦνε τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης. "Αντρες ποὺ νοιώθουν ἀρκετὰ δυνατοὶ γιὰ ν' ἀποφασίζουν τί εἶναι ὠφέλιμο γι' αὐτοὺς παρὰ νὰ ἀκοῦνε τί εἶναι ὠφέλιμο γιὰ τοὺς ἄλλους.

»Μὲ λίγα λόγια, αὐτοὶ ἀκριβῶς ποὺ ἔχουν τὴ δυνατότητα ν' ἀρνηθοῦν νὰ ὑπακούσουν στὶς ἀποφάσεις τῆς Μηχανῆς καὶ μποροῦν σὲ λίγο διάστημα νὰ κάνουν τὸν κόσμο ἄνω κάτω, αὐτοὶ ἀνῆκουν στὸν Σύνδεσμο.

»Σοῦζαν, εἶναι φανερό. Πέντε ἀπ' τοὺς Διευθυντὲς τοῦ Παγκόσμιου Ἀτσαλίου, εἶναι μέλη καὶ τὸ Παγκόσμια Ἀτσάλι πάσχει ἀπὸ ὑπερπαραγωγή. Ἡ Κονσολιντέιτετ Σίνναμπορ, ποὺ ἐλέγχει τὰ ὀρυχεῖα ὕδραργύρου στὸ Ἀλμαντὲν εἶναι Βόρειο συγκρότημα. Ἀκόμα συνεχίζεται ὁ ἔλεγχος στὰ βιθλία της, ἀλλὰ ἕνας τουλάχιστον ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους τῆς εἶναι μέλος. Ὁ Φρανσίσκο Βιλλαφράνκα, ποὺ μόνος του κατάφερε νὰ καθυστερήσει τὸ Μεξικάνικο Κανάλι γιὰ δυὸ μῆνες ἦταν μέλος καὶ δὲν θὰ ἔνοιωθα καμμιὰ ἐκπληξη ἂν μάθαινα πῶς καὶ ὁ Ράμα Βρασσιγιάννα, ἦταν μέλος».

Ἡ Σοῦζαν εἶπε σιγανά, «Θὰ ἔλεγα πῶς ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἀποτυχημένοι».

«Καὶ θέβαια», ξεφώνισε ὁ Μπάγιερλυ. «Τὸ νὰ μὴν ἀκολουθεῖς τὶς ὑποδείξεις τῆς Μηχανῆς, σημαίνει ὅτι θαδίζεις πρὸς τὴν καταστροφή σου. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι τὰ χειρότερα ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν. Αὐτὸ εἶναι τὸ τίμιμα γιὰ τὴν ξεροκεφαλιά τους. Θὰ τὴν ἔχουν ὁσχημα τώρα, ἀλλὰ μέσα στὴν ἀναταραχὴ ποὺ θ' ἀκολουθήσει...».

«Τί ἀκριβῶς σκοπεύεις νὰ κάνεις, Στῆβεν;».

«Σίγουρα, δὲν ὑπάρχει καιρὸς γιὰ χάσιμο. Θὰ κηρύξω τὸν Σύνδεσμο ἐκτὸς Νόμου καὶ θὰ ξηλώσω κάθε μέλος του ἀπὸ ὅποιαδήποτε ὑπεύθυνη θέση. Καὶ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὅλες οἱ διοικητικὲς καὶ τεχνικὲς θέσεις θὰ δίνονται

σε ανθρώπους που δεν θα έχουν καμμιά σχέση με τον Σύνδεσμο. "Ίσως αυτό να σημαίνει μιὰ σχετική μείωση των βασικῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ πιστεύω πῶς τὸ Κογκρέσσο...».

«Δὲν θὰ πιάσει!».

«Τί... Γιατί ὄχι;».

«Θὰ κάνω μιὰ προφητεία. "Αν προχωρήσεις σὲ μιὰ τέτοια λύση, θὰ συναντᾷς ἐμπόδια σὲ κάθε σου βήμα. Θ' ἀποδειχτεῖ ἀδύνατο. Θὰ δεῖς ὅτι κάθε σου κίνηση, σὲ κάθε κατεύθυνση θὰ καταλήγει σὲ ἀδιέξοδο».

Ὁ Μπάγιερλυ ἔκανε πίσω. «Γιατί τὸ λές αὐτό; Ἐγὼ πιστεύα πῶς θὰ συμφωνοῦσες μαζί μου σ' αὐτὸ τὸ θέμα».

«Δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω γιατί οἱ ἐνέργειές σου βασίζονται πάνω σὲ μιὰ λαθεμένη ὑπόθεση. Παραδέχεσαι ὅτι ἡ Μηχανὴ δὲν μπορεῖ νὰ κάνει λάθος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τροφοδοτηθεῖ μὲ λαθεμένα στοιχεῖα. Θὰ σοῦ ἀποδείξω τώρα ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ μὴν ὑπακούς κι ὡς νομίζεις ὅτι ἔτσι γίνεται μὲ τὸν Σύνδεσμο».

«Αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνω καθόλου».

«Πρόσεξέ με, λοιπόν. Κάθε πράξη, ἐνὸς ἐκτελεστικοῦ ὄργανου, ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὶς ἀκριβεῖς ὁδηγίες τῆς Μηχανῆς, ποὺ μ' αὐτὴν συνεργάζεται, μπαίνει σὰν ἓνα νέο στοιχεῖο, μαζί μὲ ὅλα τ' ἄλλα, γιὰ τὸ ἐπόμενο πρόβλημα. Ἡ Μηχανὴ, λοιπόν, ξέρει ὅτι ἓνα ἐκτελεστικὸ ὄργανο, παρουσιάζει τάσεις ἀπειθαρχίας. Ἐχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐνσωματώσει αὐτὲς τὶς τάσεις μέσα στὰ στοιχεῖα — ἔστω καὶ ποσοτικά, δηλαδὴ κρίνοντας ἀκριβῶς πόσο καὶ σὲ ποιά κατεύθυνση θὰ ἐκδηλωθεῖ ἀπειθαρχία. Οἱ ἐπόμενες ἀπαντήσεις τῆς θὰ εἶναι ἔτσι δοσμένες, ὥστε ἀκόμα κι ἂν τὸ ἐκτελεστικὸ ὄργανο δὲν τὶς ἀκολουθήσει, κάθε του ἐνέργεια θὰ ἀποτελεῖ ὑπόδειξη τῆς Μηχανῆς, δηλαδὴ ἡ Μηχανὴ θὰ ἔχει προβλέψει καὶ θὰ ἔχει διορθώσει ἀνάλογα τὶς ὁδηγίες τῆς. Ἡ Μηχανὴ ξέρει, Στήβεν!».

«Δὲν μπορεῖς νὰ εἶσαι σίγουρη γιὰ ὅλ' αὐτά. Κάνεις ὑποθέσεις».

«Εἶναι ὑποθέσεις βασισμένες πάνω στὴν πείρα μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς μαζί μὲ τὰ ρομπότ. Θὰ ἔκανες καλὰ νὰ στηριχτεῖς πάνω σ' αὐτὲς τὶς ὑποθέσεις, Στήβεν».

«Τότε τί μένει; Οἱ Μηχανές οἱ ἴδιες εἶναι σωστὲς καὶ τὰ στοιχεῖα ποὺ δίνουν εἶναι σωστά. Πάνω σ' αὐτὸ συμ-

φωνούμε. Τώρα προσθέτεις ότι είναι αδύνατο να υπάρξει άπειθαρχία στις Μηχανές. Τί συμβαίνει, λοιπόν;».

«Απάντησε μόνος σου. Τί ποτα δέν σ υ μ β α ί ν ε ι! Για σκέψου τις Μηχανές, λίγο, Στήβεν. Είναι ρομπότ και ακολουθούνε τόν Πρώτο Νόμο. Άλλά οι Μηχανές δέν δουλεύουν γιὰ κάποιον άνθρωπο προσωπικά μά για όλόκληρη τήν ανθρωπότητα, ώστε ο Πρώτος Νόμος μετατρέπεται σέ: 'Δέν επιτρέπεται στή Μηχανή να θλάψει τήν ανθρωπότητα ή μέ τήν αδράνειά της να αφήσει τήν ανθρωπότητα να πάθει κακό'.

»Συμφωνείς; Τώρα, Στήβεν, τί προξενεί κακό στήν ανθρωπότητα; Πάνω άπ' όλα οι οικονομικές έμπλοκές, άπ' όπου κι άν προέρχονται. Θα συμφωνήσες σ' αυτό;».

«Θά συμφωνήσας».

«Και ποιά είναι ή πιο πιθανή αίτία για οικονομικές έμπλοκές στο μέλλον; Άπάντησε πάνω σ' αυτό, Στήβεν».

«Θά έλεγα», μίλησε μέ κόπο, ο Μπάγιερλυ, «ή καταστροφή τών Μηχανών».

«Τό ίδιο θα έλεγα κι εγώ και τό ίδιο θα έλεγαν κι οι Μηχανές. Ή πρώτη τους φροντίδα λοιπόν, είναι να διατηρηθούν, για μάς. "Ετσι σιγά σιγά ξεκαθαρίζουν όσους παράγοντες υπάρχουν κι άποτελούν άπειλή για τήν άκεραιότητά τους. Δέν είναι ο 'Σύνδεσμος τής Άνθρωπότητας' που δημιουργεί τις φασαρίες μέ σκοπό να καταστραφούν οι Μηχανές. Άντιμετώπιζες τήν κατάσταση άπ' τήν άνάποδη. Οι Μηχανές είν' αυτές που δημιουργούν τήν άνατ.ραχή — πολύ έξυπνα — μέ τρόπο που να μπορέσουν να ξεφορτωθούν αυτούς τους λίγους, που τους σκοπούς τους, ή Μηχανή, θεωρεί θλαβερούς για τήν ανθρωπότητα.

»"Ετσι ο Βρασαγιάννα, χάνει τό εργοστάσιό του και περνάει σ' άλλη δουλειά, εκεί που δέν μπορεί να θλάψει. Δέν παθαίνει μεγάλη ζημιά, δέν καταντάει άνίκανος να θγάλει τό ψωμί του, γιατί ή Μηχανή δέν μπορεί να θλάψει άνθρωπο παρά ελάχιστα κι αυτό μόνο όταν πρόκειται να σωθεί τό σύνολο. Ή Κονσολιντέιτετ Σίνναμπορ, χάνει τόν έλεγχο στο Άλμαντέν. Ο Βιλλαφράνκα δέν είναι πιά μηχανικός του δημοσίου μ' ένα τεράστιο έργο στα χέρια του. Και τό Διοικητικό Συμβούλιο του Παγκόσμιου Άτσαλιού χάνει τις έξουσίες που είχε πάνω στή βιομηχανία ή θα τις χάσει».

«Μά στήν πραγματικότητα δέν τά ξέρεις όλ' αυτά».

ἐπέμενε ὁ Μπάγιερλν, συγχισμένος. «Πῶς μπορούμε νά στηριχτοῦμε στήν πιθανότητα νά εἶσαι σωστή;».

«Πρέπει. Θυμᾶσαι τήν ἀπάντηση τῆς Μηχανῆς ὅταν τῆς ἔθεσες τὸ πρόβλημα; 'Ἡ ὑπόθεση δὲν ἐπιτρέπει ἐξηγήσεις'. Ἡ Μηχανὴ δὲν εἶπε πῶς δὲν ὑπάρχουν ἐξηγήσεις ἢ πῶς δὲν θὰ μπορούσε νά δώσει ἐξηγήσεις. Ἀπλᾶ δήλωσε πῶς δὲν ἐπιτρέπονται ἐξηγήσεις. Μὲ ἄλλα λόγια, θὰ ἦταν βλαβερό γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα νά γίνουν γνωστὲς οἱ ἐξηγήσεις γι' αὐτὸ μπορούμε μονάχα νά μαντεύουμε καὶ νά κάνουμε ὑποθέσεις».

«Μὰ πῶς μπορεί ἡ ἐξήγηση νά μᾶς θλάψει; Ἄν δεχτῶ πῶς ἡ τοποθέτησή σου εἶναι σωστή».

«Λοιπόν, Στῆβεν, ἂν ἡ τοποθέτησή μου εἶναι σωστή, αὐτὸ σημαίνει πῶς ἡ Μηχανὴ κατευθύνει τὸ μέλλον ὄχι μόνον ἀπλᾶ, δίνοντας σωστὲς ἀπαντήσεις σὲ σωστὲς ἐρωτήσεις, ἀλλὰ πολὺ πιὸ σύνθετα μὲ θάση τὴν παγκόσμια κατάσταση γενικὰ καὶ τὴν ἀνθρώπινη ψυχολογία σὰν σύνολο. Ἡ γνώση αὐτὴ μπορεί νά μᾶς κάνει δυστυχισμένους καὶ ν' ἀποκαλύψει τὸν ἐγωισμό μας. Ἡ Μηχανὴ δὲν μπορεί καὶ δ ἐ ν π ρ έ π ε ι νά μᾶς κάνει δυστυχισμένους.

»Στῆβεν, πῶς ξέρουμε, τελικά, ποιὸ πραγματικὰ εἶναι τὸ καλὸ τῆς Ἀνθρωπότητας; Δὲν ἔχουμε στὴ διάθεσή μας τοὺς ἀπειρους παράγοντες, ποὺ ἔχει ἡ Μηχανή, στὴ δική της. Νὰ σοῦ ἀναφέρω ἓνα πολὺ γνωστὸ παράδειγμα, ἴσως ὀλόκληρος ὁ τεχνικός μας πολιτισμὸς νά δημιουργήσῃ περισσότερη δυστυχία καὶ ἀθλιότητα ἀπ' ὅση ἔχει ἀποτρέψει. Ἴσως ἓνας γεωργικὸς - ἀγροτικὸς πολιτισμὸς μὲ λιγότερη κουλτούρα καὶ μικρότερο πληθυσμὸ νά εἶναι καλύτερος. Ἄν εἶναι ἔτσι, οἱ Μηχανές, πρέπει νά κινηθοῦν πρὸς αὐτὲς τίς κατευθύνσεις, προτιμότερα χωρὶς νά μᾶς τὸ ποῦν, ἀφοῦ μὲ τὴν ἀγνοία καὶ τὴ μεροληψία μας, ξέρουμε μόνο ὅ,τι ἔχουμε συνηθίσει νά θεωροῦμε καλὸ καὶ τότε θὰ καταπολεμούσαμε τὴν ἀλλαγὴ. Ἡ, μπορεί, μιὰ ὀλοκληρωτικὴ ἀστικοποίηση ἢ μιὰ κοινωνία τέλεια ρατσιστικὴ ἢ τὸ κομμουνιστικὸ σύστημα ἢ ἡ καθολικὴ ἀναρχία, νά εἶναι ἡ λύση. Δὲν τὸ ξέρουμε. Μονάχα οἱ Μηχανές τὸ ξέρουν καὶ προχωροῦν πρὸς τὰ κεῖ, παίρνοντάς μας μαζί τους».

«Ὅμως μοῦ εἶπες, Σούζαν, πῶς ὁ 'Σύνδεσμος τῆς Ἀνθρωπότητας' ἔχει δίκιο καὶ πῶς τὸ Ἀνθρώπινο Γένος ἔχει χάσει τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὸ μέλλον του».

«Στὴν πραγματικότητα, δὲν τὴν εἶχε ποτὲ τοῦ. Βρισκόταν πάντοτε στὸ ἔλεος οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν δυνάμεων ποὺ δὲν καταλάβαινε, στὰ καπρίτσια τοῦ κλίματος καὶ στὴν ἔκβαση κάθε στρατιωτικῆς σύγκρουσης. Τώρα οἱ Μηχανές τὰ προλαβαίνουν καὶ τὰ ἐξουδετερώνουν καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὶς σταματήσει, ἀφοῦ οἱ Μηχανές θὰ τὸν ἀντιμετωπίσουν, ὅπως τὸν Σύνδεσμο, ἔχοντας τὸ ἀπόλυτο ὄπλο στὴ διάθεσή τους, τὸν ὀλοκληρωτικὸ ἔλεγχο τῆς Παγκόσμιας Οἰκονομίας».

«Φρικιαστικό!».

«Ἴσως θαυμάσιο. Σκέψου, ὅτι γιὰ πάντα, κάθε σύγκρουση εἶναι ἀ π ο φ ε υ κ τ ῆ. Ἀπὸ τώρα κι ὕστερα μονάχα οἱ Μηχανές εἶναι τὸ ἀ ν α π ὀ φ ε υ κ τ ο!».

Καὶ ἡ φωτιὰ πίσω ἀπ' τὸν διάφανο χαλαζία, ἔσβυσε κι ἔμεινε μόνο ἓνα δαχτυλίδι ἀπὸ καπνὸ ποὺ ξετυλιγόταν ἀργά.

Αὐτὸ εἶναι ὅλο» εἶπε ἡ Δρ.Κάλβιν καθὼς σηκώνεταν. «Τὸ παρακολούθησα ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὅπου τὰ κακόμοιρα τὰ ρομπὸτ δὲν μπορούσαν νὰ μιλήσουν, ὡς τὸ τέλος, ὅπου στέκονται ἀνάμεσα στὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν καταστροφή. Δὲν θὰ δῶ τίποτε πιά. Ἡ ζωὴ μου τελείωσε. Ἐσὺ θὰ δῇς τὴν συνέχεια».

Δὲν ξανάδα ποτὲ πιά τὴν Σούζαν Κάλβιν. Πέθανε τὸν περασμένο μῆνα σὲ ἡλικία ὀγδόντα δύο χρονῶν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Είσαγωγή	Σελ. 7
1. 'Ο Ρόμπυ	» 10
2. Φαῦλος Κύκλος	» 28
3. Λογική	» 48
4. 'Ασκήσεις 'Ακριβείας	» 68
5. Ψεύτη!	» 90
6. Τὸ Μικρὸ Χαμένο Ρομπότ	» 109
7. 'Η Φάρσα	» 139
8. 'Ενδείξεις	» 163
9. 'Η 'Αποφευκτὴ Σύγκρουση	» 189